LIVIU RADU

POVESTIRI FANTASTICE

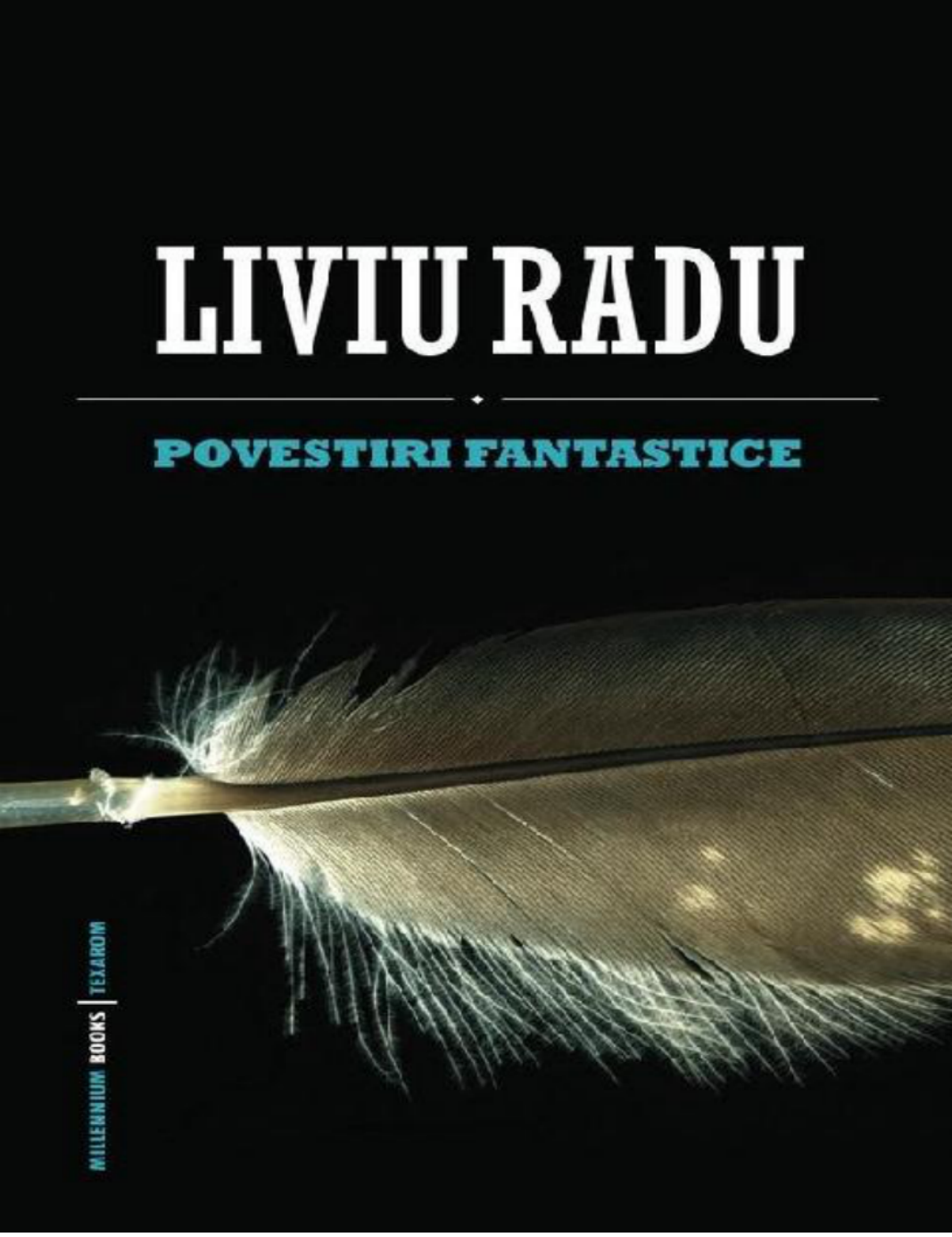

MILLENNIUM BOOKS | TEXAROM

Liviu Radu

POVESTIRI FANTASTICE

cu o prefaţă de Sebastian A. Corn

TEXAROM & MILLENNIUM BOOKS
2012

Redactor: Michael Haulică
Ilustraţia copertei: Vlad-Mihai Botta

POVESTIRI FANTASTICE
Copyright © Liviu Radu, 2008
Prefaţa © Sebastian A. Corn, 2008

Pentru această ediţie, toate drepturile sînt rezervate
editurii TEXAROM

Reproducerea integrală sau parţială a conţinutului acestui volum fără acordul scris al editorului constituie o încălcare a Legii Dreptului de autor şi se sancţionează potrivit prevederilor acesteia.

TEXAROM
www.texarom.com
e-mail: office@texarom.com
telefon: 01-520-838-0824

MILLENNIUM BOOKS
e-mail: office@millenniumpress.ro
telefon: 0371-388260
www.millenniumpress.ro

ISBN 978-606-8113-66-1

Carte digitala cu drept exclusiv de folosire pentru Cornel Scortan, scortan.cornel@gmail.com , telefon 0724739042.

„Liviu Radu este un autor pentru care genul fantasy induce un profetism cinic, mînuit cu ironică dexteritate în teritoriul ca şi aleatoriu al temporalităţii devorate de povara invenţiei gratuite“ (Dan Silviu Boerescu – prefaţă la volumul *Spre Ierusalim*)

„Talentul lui îmbină într-un mod remarcabil grotescul sepctaculos al suprafeţelor cu un plan al ideilor de calitate“ (Mircea Opriţă – *Anticipaţia românească*)

„A reuşit să depăşească toate ispitele noilor curente şi experimente literare şi şi-a continuat cariera de scriitor marjînd pe extraordinarul său talent nativ. (...) Vreţi scriitori români cu care să ne impunem pe pieţele internaţionale? Liviu Radu este mîna sigură într-o asemenea intreprindere.“ (Costi Gurgu – *vyrclozone.wordpress.com*)

„Cea mai mare calitate a lui Liviu Radu este, fără îndoială, ştiinţa de a inventa poveşti şi de a le spune“ (Michael Haulică – *Observator cultural*)

„Unul dintre marii noştri povestitori, căruia i-ar merge buhul şi-ar veni lumea să-l asculte chiar dacă am cădea într-o continuă pană de curent, de-ar înţepeni tipografiile şi autorii ar fi nevoiţi să povestească prin parcuri, prin iarmaroace, pe la colţuri de stradă, cu pălăria în faţă“ (Györfi-Deák György – *Lampa de veghe*)

„Dacă Liviu Radu s-ar fi născut în Statele Unite, prolificitatea sa scriitoricească şi talentul de povestitor l-ar fi propulsat printre numele de primă mărime ale science-fictionului.“ (Radu Pavel Gheo – *Despre science fiction*)

„Liviu Radu este un autor care a cîştigat tot ce se putea cîştiga în mica literatură SF din România: premiile, recunoaşterea critică, nenumăraţi fani. Continuă cu fiecare carte să fie unul dintre cei mai buni povestitori SF ai momentului şi, spre exemplu cu romanul Opţiunea, are deja pagina lui în literatura mare. Adică Liviu Radu este împlinit ca scriitor.“ (Cătălin Badea-Gheracostea)

CUPRINS

PREFAȚĂ
Sebastian A. Corn
NICI NU MAI ŞTIU ÎN CE AN ERA...
SPRE IERUSALIM!
(2000)
SPRE IERUSALIM!
EL DORADO
ÎN METROU
CONSTANŢA 1919
(2000)
TRATATIVE LA KONSSTANZA
KONSTANŢIA ŞI HAMLET...
FUGA DIN KÜSTANGÉ
BABL
(2004)
BABL
DESCENDENŢI
BLESTEM DE SEARĂ, CU DURATĂ NELIMITATĂ
PERLE DE FUM ÎNŞIRATE PE-O RAZĂ DE SOARE
CIFRELE SÎNT RECI, NUMERELE-S CALDE
(2006)
SUB SEMNUL LUI UNSPREZECE
BÎRFE ÎNAINTE DE LUPTĂ
CIFRELE SÎNT RECI, NUMERELE-S CALDE
ZIUA REFERENDUMULUI
DESPRE AUTOR

PREFAȚĂ

Sebastian A. Corn

NICI NU MAI ŞTIU ÎN CE AN ERA...

...dar îmi imaginam că eram cel mai bătrîn din gaşcă. De regulă, ne vedeam pe undeva prin apropierea Aeroportului Băneasa, pe la redacţia *Jurnalului SF*, şi eram cu toţii foarte, foarte importanţi. Erau anii în care făceam scandal pe tema cyberpunk-ului de sorginte locală, anii în care ne apucaserăm să reascultăm Jim Morrison sub presiunea muzicii grunge de la Seattle – totul era perfect, credeam noi. Mîncam fast-food, beam cafea din pahare de plastic, începuserăm să facem fiţe cu PC-urile şi reinventam experimente literare.

Cînd şi cînd, mai auzeam de unul sau de altul care nu făceau parte din ceea ce ne imaginam că era chintesenţa literaturii SF a anilor ’90 şi, de ce să nu recunosc, cam strîmbam din nas. La un moment dat, cred că era prin 1994, JSF a publicat un text şi, după cum era obiceiul pe atunci, a pus şi un portret al autorului lîngă titlu.

— Ia uite... V-aţi apucat să publicaţi Asimov? l-am întrebat pe Adrian Bănuţă.

— Nu e nici un Asimov, a venit replica. Ce, nu-l ştii pe Liviu Radu?

Nu-l ştiam. Încă.

Am citit textul – hm... Era un marş lent, lent, mult prea lent faţă de ce căutam pe vremea aceea într-un text. Cu toate astea, ceva mă împingea să-l citesc pînă la capăt: o senzaţie de pîndă din partea personajelor, sau un racursiu către tipul de povestiri agreate în copilărie, venite din alt timp parcă – nici acum nu ştiu ce anume m-a mînat să citesc acel text pînă la sfîrşit.

N-am aflat ce era. Nu atunci.

Era tot prin 1994 cînd acelaşi Adrian Bănuţă a tras de mine să mergem în vizită la Liviu Radu. Şi, Dumnezeule, în clipa în care am intrat în apartamentul din cartierul Lacul Tei, mi-am dat ochii peste cap în sinea mea – insul chiar semăna cu Asimov şi, colac peste pupăză, era mai serios decît noi toţi. Vreau să spun că purta pantaloni de stofă şi cămaşă albă, ba chiar şi cravată, asta ca să nu mai spun că ne aştepta cu masa pusă standard, în mijlocul sufrageriei, cu platouri, farfurii şi tacîmuri aşezate clasic. Liviu Radu avea, şi atunci ca şi acum, o vorbă aşezată şi domoală, era un ins cam prea preocupat de problemele de serviciu, oooofff, şi, în plus, era destul de cald afară, iar ferestrele care dădeau în stradă erau deschise larg şi lăsau să se vadă coroanele unor copaci se-cu-lari...

În clipa aceea m-am gîndit la textele Hortensiei Papadat-

Bengescu, iar chestia asta m-a făcut să mă întreb ce caut acolo pentru că, vă spun, erau vremuri în care iuţeala zilelor conta mai mult, parcă, decît orice...

Eh, cum aş putea să vă spun acum că, după acel prim şoc, vizita cu pricina s-a transformat într-una dintre întîlnirile cele mai plăcute pe care le-am avut cu scriitorii de SF? Liviu Radu, Asimov acela care lucra pe la nu-ştiu-ce minister, era o gazdă perfectă – era genul ăla de ins cu dichis care ştia cînd şi ce să vorbească, era genul acela de om care ştia că la o discuţie despre Harlan Ellison merge un bourbon, după care schimba subiectul conversaţiei, pe nesimţite, atunci cînd farfuriile gemeau de salată de ciuperci cu maioneză şi usturoi, ajungînd să discute despre Păstorel şi Mateiu Caragiale, moment în care scotea vinul rece şi acrişor care se asorta perfect cu zgomotele străzii de Bucureşti...

Fireşte că i-am văzut foile pe care scria – pe vremea aceea, încă mai folosea o maşină de scris. Şi erau sute de pagini. Sute şi sute de pagini de scrieri, de traduceri, de critică, de comentarii – erau zeci de texte pe care cine ştie *de cînd* le scrisese şi, mai ales, cît *aşteptase* pînă să apuce să fie publicate.

Preţ de cîţiva ani, ne-am pierdut din vedere. Lucrurile au arătat rău pe atunci şi, pentru mai bine de trei ani, n-am mai deschis nici o carte. La un moment dat însă, m-a sunat Dan-Silviu Boerescu să mă roage să scriu un text de întîmpinare pentru o carte a lui Liviu Radu – era vorba de *Constanţa 1919*. Mărturisesc că nu prea aveam chef de chestia asta, mai ales că realmente trebuia să fac un efort ca să citesc literatură.

Şi, iarăşi am dat peste marşul acela lent al textului, peste personajele aşezate şi potolite care se mişcau într-un decor ce părea filmat cu încetinitorul – acestea fiind caracteristicile scrierilor lui Liviu Radu, pe care le mistuisem cu greu la primul contact. Acum însă erau exact lucrurile de care aveam nevoie pentru a reînnoda bucuria lecturii.

Legat de aceste texte, mă urmăreşte acum un fel de străluminare, precum un clip publicitar ultrascurt, în care mă văd pe o bancă din sala de mese de la Cabana Omu, ţinînd în mînă volumul *Spre Ierusalim* – oh, acela a fost momentul în care am priceput, în sfîrşit, ce vrea distinsul Liviu Radu de la mine: puţină răbdare, căci numai aşa o să primesc recompensa de a-l fi lecturat.

Iarăşi nu ne-am mai văzut pentru o bună bucată de vreme. Apoi, începînd cu 2004, am avut prilejul să dăm ochi în ochi mai des. Habar n-am de ce spune el mereu că îmbătrîneşte pentru că, cinstit vorbind, are acelaşi mers, fumează în acelaşi fel şi vorbeşte la fel de rar şi de preocupat ca atunci cînd l-am cunoscut. Dar, cel mai important lucru pe care ţi-l face Liviu Radu, ori de cîte ori l-ai vedea, este că-ţi oferă

cîte un mic pont sau, hai să zicem, cîte un mic cadou. Nu ştiu cum face, al naibii, dar de fiecare dată citeşte cîte o carte bună *înaintea* ta şi, pentru că este un ins dichisit şi cu fason, dintr-o generaţie puţin mai altfel, îţi împărtăşeşte din bucuria lecturilor sale, punîndu-te pe un anumit traseu de lectură.

Dar, pentru că mi-e prieten, n-o să-l acuz că mă manipulează doar pentru atîta lucru, chit că am o genă de paranoiac în străfundurile mele.

SPRE IERUSALIM!

(2000)

SPRE IERUSALIM!

Grupul fusese selectat din cauza lui Giulio.

Dar nici Giulio, nici ceilalţi nu ştiau acest lucru. Nici măcar că fuseseră selectaţi.

— Îmi permiteţi, respectabile frate, să vă ajut?

Fratele Laurenţio se întorsese şi văzuse un flăcău înalt, voinic, cu figura blîndă şi naivă ce strălucea de-o lumină interioară. Aruncase fînul din furca de lemn în faţa cailor şi răspunsese oftînd:

— Dacă nu ţi-e teamă să te murdăreşti şi scîrbă de miros, strînge bălegarul în doniţa aia, apoi azvîrle-l peste bord...

— Scîrbă n-are cum să-mi fie, frate, pentru că toată viaţa am rînit la grajduri, iar mirosul de bălegar îmi place... Animalele sînt mai bune ca oamenii, te poţi înţelege uşor cu ele... Mănîncă doar iarbă şi grăunţe... Lucruri nespurcate..., adăugase el, luînd lopata lată şi începînd să adune gunoiul într-un colţ.

Au robotit împreună, fratele Laurenţio hrănind animalele, iar flăcăul cel voinic, cu figură de copil, curăţînd ţarcul de lemn de pe punte. Împrejmuirea era acoperită cu o prelată, să apere armăsarii pur-sînge de ploaie sau de soarele prea puternic.

În timp ce munceau, vorbeau liniştiţi, fără grabă, ca nişte vecini ce-şi dădeau o mînă de ajutor.

— Ce cauţi pe galeră, băiete? întrebase călugărul. Te-am văzut ieri la vîsle... E adevărat, nu erai în lanţuri...

— Aşa m-am înţeles cu căpitanul, că bani n-am. Să mă ducă pînă la Constantinopol, iar eu să muncesc. Să trag de vîsle, cînd nu bate vîntul... Azi am noroc, pînzele-s umflate, vîslaşii se odihnesc.

— Şi cu ce treabă la Constantinopol? se interesase fratele.

— Apoi cum? Cînd toată creştinătatea s-a ridicat să-i alunge pe păgîni din Locurile Sfinte, eu să am grijă de vaci? C-a fost şi la noi în sat părintele Pietro, de ne-a vorbit... Mie mi-au dat lacrimile la gîndul că mormîntul Mielului se află în mîna necredincioşilor. Ştiţi, adăugase el, cu un zîmbet larg, plin de lumină, eu am iubit întotdeauna Pruncul... De mic copil... Cînd mă duceam la biserică şi priveam icoanele, simţeam aşa, un fel de căldură... de nu mai ştiam de mine... Şi mi-a plăcut să mă rog. În felul meu, că n-a avut cine să mă înveţe... Vorbeam cu Pruncul şi-i povesteam de toate cele, iar el îmi răspundea şi mă sfătuia...

— Şi ce te sfătuia? întrebase fratele Laurenţio, cu un strop de suspiciune.

— Să fiu bun şi să iert... Să rabd, să îndur, pentru că mă va primi lîngă el... Dar eu ştiu că-s păcătos şi nu merit, încheiase cu tristeţe

flăcăul.

— Şi ce păcate ai tu, băiete? zîmbise călugărul, un bărbat matur şi aspru care, probabil, văzuse multe înainte de a se adăposti între zidurile mînăstirii. Ai umblat după fete? Îţi place băutura? Ai mîncat de dulce în post?

— Nu! făcuse indignat băiatul. Nu, oftase el apoi. Păcatul cel mare e trufia, aşa ne-a spus părintele Matteo, la predică... Iar eu sînt trufaş, pentru că-mi închipui că Mielul cel bun vorbeşte cu mine, un cioban oarecare... Însă mi-e atît de drag! exclamase el, cu o asemenea sinceritate, încît bărbatul se simţise emoţionat. Aş fi în stare să mă jertfesc pentru El! Nu-s învăţat, n-am avut cum să mă duc în ţara păgînilor şi să-i îndrum pe calea cea dreaptă, iar în mînăstire n-au vrut să mă primească...

— De ce? îşi continuase interogatoriul fratele Laurenţio.

— Pentru că-s copil al nimănui... M-au găsit nişte ciobani, la marginea pădurii. Născut din păcat, părinte, şi lepădat de-o mamă ce încerca să-l ascundă... Aşa că am ajuns şi eu cioban... Dar fratele Pietro ne-a spus că oricine se duce în Ţara Sfîntă, să lupte împotriva cîinilor de păgîni, va fi iertat de toate păcatele! Aşa că am lăsat vitele şi m-am dus la Genova. Am rătăcit prin port, încercînd să mă angajez ca slugă sau grăjdar la vreun cavaler cruciat, dar nimeni n-a avut nevoie de mine... Pînă l-am găsit pe căpitanul galerei ăsteia, care nu putea pleca pentru că nu avea destui vîslaşi. Şi-am făcut tîrgul cu el. Să trag la rame, să îndur biciul ca orice rob, pînă vom ajunge la Constantinopol. Numai că nu m-a pus în lanţuri, iar cînd nu se vîsleşte sînt liber să ies pe punte, să respir aer curat... Că acolo, în cală, e o duhoare...

— Şi după ce-o să ajungi la Constantinopol, ce-o să faci?

— Domnul o să mă îndrume! răspunsese, plin de încredere, flăcăul. N-o să mă lase! O să găsesc vreun grup de cruciaţi să mă primească alături de ei. C-am auzit că şi oameni sărmani s-au pornit, alături de sihastrul Pietro, spre Ţara cea Sfîntă... Mi-oi găsi un loc printre ei... Domnul e mare, n-o să mă părăsească!

Astfel făcuse cunoştinţă Giulio cu fraţii Ordinului Sfîntului Joachim. Fratele Laurenţio îi povestise despre el stareţului, părintele Gabriel, iar acesta îl urmărise pe ciobănaş tot timpul călătoriei. Îi plăcuse băiatul. Era muncitor, supus, ascultător şi harnic. Şi, mai ales, plin de credinţa aceea naivă, pură, profundă, instinctivă, care generează sfinţi şi martiri. Părintele Gabriel ştiuse de la început ce voia, dar aşteptase să se convingă că făcuse alegerea potrivită. Drumul pînă la Constantinopol era lung, avea timp să se lămurească. Nu trebuia să se grăbească...

Fraţii Ordinului Sfîntului Joachim nu erau mulţi. Doar douăzeci şi

trei. La început fuseseră douăzeci şi cinci, dar doi muriseră pînă să se îmbarce pe galeră. Unul de boală, celălalt căzînd de pe cal, în timp ce învăţa să mînuiască lancea în galop.

Abaţia Sfîntului Joachim fusese bogată din timpuri străvechi. Întemeiată de comitele Joachim, însoţitor al împăratului Carol cel Mare, ce-o ridicase şi o înzestrase din belşug „pentru a avea cine să se roage pentru izbăvirea păcatelor mele cele grele săvîrşite în timpul războiului cu longobarzii“, cum zicea în actul de donaţie, o numise după sfîntul lui protector, care-l ridicase la ranguri înalte, îi adusese bogăţie şi noroc în război. Tatăl Fecioarei fusese un om modest, dar cel ce-i purta numele, războinic trufaş şi violent, care se speriase singur de ceea ce fusese în stare să săvîrşească la mînie, sperase ca, ridicînd mînăstirea şi dăruind-o cu de toate, să aibă cine să-i pună o vorbă bună pe lîngă Madonă.

Abaţia avusese, de la început, un număr fix de călugări. Doar cincizeci. Iar cînd valul credinţei împinsese zeci de mii de oameni spre răsărit, călugării mînăstirii nu rezistaseră şi, poate sub influenţa obscură a războinicului fondator, hotărîseră să-şi aducă şi ei jertfa pentru cauza sfîntă. Abatele, părintele Gabriel, decisese înfiinţarea unui ordin religios restrîns, la care să participe doar membrii comunităţii. Alesese jumătate din călugări, pe cei mai în putere, îi înarmase şi-i antrenase (gurile rele spuneau că, înainte de a se ascunde în spatele zidurilor groase ale mînăstirii din munţi, fusese unul dintre apropiaţii împăratului Heinrich...). Obţinuse uşor bula papală, îşi luase cavalerii-călugări şi-i îmbarcase pe o galeră genoveză ce urma să-i ducă pînă la Constantinopol, unde să se alăgure forţelor principale ale cruciaţilor.

Toate aceste informaţii se găseau în dosarul întocmit de Mortimer.

Navigaseră îndelung, vremea bună alternînd cu furtuna, iar Giulio avusese destul timp să se împrietenească bine cu fratele Laurenţio.

Într-o dimineaţă, dinspre orizont apăruse o galeră ce se apropia iute. Căpitanul dăduse alarma. Marinarii se strînseseră pe punte, cu arcurile şi săbiile scurte, late, pregătite. Cavalerii-călugări se aliniaseră şi ei alături. Se liniştiseră însă văzînd drapelul Sfîntului Marco.

Galerele se apropiară una de cealaltă, iar căpitanii schimbară saluturile de rigoare.

— Ce mai e nou la Constantinopol? întrebă genovezul.

— Împăratul bizantin a aprobat trecerea cruciaţilor în Asia Mică, îi strigă veneţianul. Armata creştină a cucerit deja Antiohia şi coboară spre sud, spre Locurile Sfinte! Victorie, fraţi întru credinţă! Mare victorie!

Călugării-cavaleri căzură în genunchi. Din piepturile lor se înălţă,

răsunînd peste întinsul mării, un imn de slavă adus Atotputernicului. În cală, Giulio, care trudea la vîsle, şoptea rugăciunile lui fără noimă, cu figura luminată de un zîmbet de pe alt tărîm:

— Venim, Pruncule! Venim, şi a Ta va fi împărăţia! Atît în cer, cît şi pe pămînt!

După ce rostise, cu glas scăzut, o rugă scurtă în latină, abatele Gabriel se apropie de căpitanul genovez şi-i zise:

— Seniore, avem ceva important de discutat.

— Poftiţi în cabină, preasfinte...

— Putem vorbi şi aici. Voi fi scurt. Ne-am înţeles să ne duci la Constantinopol. Speram să trecem în Asia Mică împreună cu celelalte trupe. Din moment ce armata a plecat, nu cred că mai avem ce căuta acolo. Bănuiesc că bizantinii au fost încîntaţi să scape de mulţimea soldaţilor şi nu cred că ar vedea cu ochi buni apariţia altor forţe. Iar noi, fiind puţini, s-ar putea să avem necazuti cu ereticii greci. Cred că ar fi mai bine să ne debarci pe ţărmul Asiei Mici, într-un loc din care să putem ieşi în întîmpinarea avangărzii cruciate. Vom avea astfel ocazia să participăm la lupte şi să ne spălăm de păcate. De nu, s-ar putea să ajungem prea tîrziu, după sfîrşitul războiului...

Căpitanul făcu o mutră gînditoare, şovăitoare. De fapt, propunerea îl încînta. Odată galera golită de cai şi călăreţi, ar fi ajuns mai repede în Bizanţ, unde probabil că se îngrămădeau prăzi luate de la păgîni şi care se vindeau, acuma, pe nimic... După ce tăcu îndeajuns pentru a nu-şi da pe faţă mulţumirea, răspunse tărăgănat:

— Preasfinte, asta înseamnă schimbarea cursului... Să navighez în nişte ape pe care nu le cunosc... Poate nimerim peste galerele barbarilor... Oricum, voi lungi durata călătoriei. Iar dumneavoastră nu ştiţi ce vă aşteaptă pe ţărm... Poate că-i mai sigur să mergeţi la Constantinopol...

— Cît? întrebă scurt stareţul.

Tîrguiala se sfîrşi repede, pentru că abatele Gabriel trata problemele băneşti ca un mare senior: zvîrlea cu aurul fără să-şi facă griji. Avea de unde...

Iar galera îşi schimbă cursul spre est.

— Mai vreau ceva, se întoarse din drum abatele. Odată cu noi o să coboare şi băiatul acela de la vîsle. Giulio.

— Dar, preasfinte, am o înţelegere cu el... Şi nu pot să mă lipsesc de un vîslaş...

— Ba poţi. Galera va fi mult mai uşoară după ce-o să coborîm. Iar un om în plus sau în minus nu contează. Şi la cît ţi-am plătit...

Căpitanul se mulţumi să facă o plecăciune. Într-adevăr, chiar şi aşa, tîrgul rămînea foarte avantajos.

Acum navigau iute. Vîslaşii grăbiră ritmul, mînaţi de bici. Şi, ca şi cum Domnul ar fi fost alături de ei, o briză uşoară umflă pînza,

mărind viteza. Căpitanul abia aştepta să scape de pasageri, iar aceştia abia aşteptau să se vadă pe pământul Palestinei.

Nu reduseseră ritmul nici în timpul nopţii. Luna plină strălucea pe cerul senin, luminîndu-le calea. Iar nava gonea, gonea, grăbită să-şi îndeplinească destinul...

În zori, ţipete stridente de pescăruşi îi strînseseră pe punte.

La lumina slabă a crepusculului, se zărea linia întunecată a ţărmului, dominată în depărtare, spre nord, de munţi înalţi.

Ajunseseră.

Apoi, de dincolo de orizont, reflexul sîngeriu al răsăritului. Şi, brusc, invazia de lumină puternică, victorioasă, ca un strigăt de bucurie...

Acum se vedea limpede plaja îngustă, goală, dincolo de care se întindea o pustietate galbenă, ce reflecta soarele în mii de grăunţe sticloase de nisip.

Căpitanul grăbi acostarea, pregătind din timp rampa de debarcare a cailor. Era hotărît să-şi lase cît mai iute pasagerii pe ţărm, înainte ca paza de coastă arabă să dea alarma şi să se pomenească înconjurat de corăbii şi bărci pline cu păgîni înarmaţi pînă-n dinţi.

Oameni şi cai coborîră pe podul de scînduri aruncat în apa puţin adîncă de lîngă mal, bălăcindu-se în saramura vălurită, alunecînd pe fundul nisipos. În grabă, tot mai în grabă, gîfîind din greu, se tîrîră prin apa pînă la genunchi spre plajă, împleticindu-se sub greutatea armelor şi a sacilor de provizii. Ştiau că dacă duşmanul îi izbea acum erau pierduţi. Din fericire, ţărmul rămase pustiu. Nici un călăreţ în alb, cu suliţă subţire, pe dunele de dincolo de plajă.

Primul ajunse la ţărm Giulio, deşi căra în spate doi saci. Se aruncă la pămînt, lepădîndu-şi povara, şi sărută nisipul încins.

— Mulţumescu-ţi, Doamne, că mi-ai dat bucuria să ajung în Ţara în care Ţi-au călcat picioarele! Acum pot să mor. Doar atîta îţi mai cer: să faci să tîrăsc după mine cît mai mulţi dintre păgînii care Ţi-au spurcat mormîntul!

În urma lui, şiroind de apă, cai şi cavaleri în cămăşi uşoare de zale, cărînd sacii cu echipament greu, de luptă, şi lăncile lungi...

Părintele Gabriel, fără a le lăsa o clipă de odihnă, îi aranjă imediat în formaţie de apărare, gata să respingă orice atac neaşteptat. Iar după ce-şi uniră glasurile într-o rugăciune umilă, cu ochii plini de lacrimile bucuriei împlinirii, se pregătiră de marş. Îşi puseră armurile, şterseră caii de apa sărată şi-i înşeuară, apoi porniră spre locul în care se afla, după părerea lor, Ierusalimul.

Giulio, care primise, spre uimirea lui, un cal, o armură cu tot felul de arme pe care nu ştia a le mînui şi o pelerină albă, lungă, pe care era trasată o cruce roşie, cu bara transversală mai lungă, întoarse capul spre marea pe care abia o părăsiseră.

Galera se îndepărta în grabă de ţărm. O jucărie măruntă, alergînd pe valuri...

Se alătură grupului care înainta lent prin nisipul fierbinte, în urma abatelui, care ţinea în mînă lancea de care era prins un drapel alb, cu aceeaşi cruce roşie.

Caii fornăiau încet, respirînd aer fierbinte, uscat, atît de diferit de cel sărat şi umed cu care se obişnuiseră. Păşeau cu grijă, nevenindu-le să creadă că pămîntul pe care călcau nu se legăna continuu, ca puntea navei...

— Cred că-i momentul să efectuăm transferul, zise Davidson.

— Ai dreptate, îi răspunse Mortimer. După investigaţiile mele, peste o jumătate de oră, după ce vor trece de primul şir de dune, vor nimeri peste o coloană arabă ce se îndreaptă spre nord. În bătălia ce va urma, nu va scăpa nici unul. Mahomedanii nu vor lua prizonieri, ca răspuns la modul în care s-au purtat cruciaţii în Antiohia. Deci, nici un pericol!

— Ştim că ţi-ai făcut treaba conştiincios, bombăni Morrison. Şi cunoaştem toate amănuntele. Am citit şi noi dosarul. Fă naibii transferul, să vedem ce-o ieşi de data asta!

Mortimer zîmbi satisfăcut. Ştia că Morrison îl invidia. Asta însemna că face treabă bună. Încă rînjind, lansă comanda de efectuare a transferului.

Mergeau încet, prudenţi, doritori însă să iasă din întinderea de nisip de lîngă plajă, în care copitele cailor negri se cufundau.

Cu toate că soarele abia răsărise, armurile se încinseseră deja. Nu îndrăzneau să le scoată. Ridicaseră doar vizierele coifurilor.

Deodată, soarele se întunecă, aerul se învîrteji în jur, ca o spumă neagră ce se roteşte într-o vîltoare, iar în locul căldurii moleşitoare, asupra lor se abătu un frig turbat.

Se înghesuiră unii într-alţii, tremurînd aidoma unei turme de oi prinse de viscol.

Întunericul dispăru, la fel de brusc. În locul lui, o lumină difuză, ce curgea din doi sori verzi ca smaraldul, împodobind cerul neguros. Ceaţa lipicioasă, rece, pătrundea prin crăpăturile armurilor, înţepenindu-le braţele.

Caii nechezară, îndureraţi. Se sufocau. Încercau să respire şi nu puteau.

Giulio se uită în jur. Nisipul galben, lucind în soare, dispăruse. În locul lui, cît vedeai cu ochii, o mlaştină bolborosind intermitent, lăsînd să iasă la suprafaţă bule mari, rotunde, care se spărgeau cu zgomot, slobozind aburi verzi, ca nişte tentacule ce se topeau în ceaţa înconjurătoare.

Apoi simţi duhoarea. Un miros de hoit, care-ţi tăia răsuflarea. Înţelese de ce caii nu mai puteau să respire, pentru că şi el se sufoca. Îl cuprinse o ameţeală ciudată, adormitoare, care-l împiedica să gîndească, să se mişte... Ceilalţi păreau a fi în aceeaşi stare: înlemniţi, cu ochii holbaţi, s-ar fi zis că nu cunosc decît uimirea, spaima, durerea, chinul...

Din străfundurile minţii se ridică, greu, înţelegerea. O capcană a Celui Viclean! Dornic să nu-i lase să-şi facă datoria...

Se străduí să spună o rugăciune, dar buzele şi limba nu-l ascultau, înţepenite de frigul aspru, nepămîntesc... Iar ceaţa verde se tîra spre ei, ca o fiară lacomă, nesătulă, în zgomotul sec al bulelor ce se spărgeau la suprafaţa mlaştinii...

Făcu un efort deosebit, concentrîndu-şi toată energia în mîna dreaptă, care scăpase hăţurile. Cu greu, de parcă ar fi avut atîrnate de degete pietre de moară, reuşi să-şi ridice braţul, să-şi atingă fruntea cu falangele îngheţate... Apoi continuă gestul, lăsînd mîna inertă să-i cadă spre piept. Încăpăţînîndu-se, strîngîndu-şi disperat puterile, reuşi să ducă mîna în sus, spre umărul drept, apoi s-o arunce spre cel stîng, rostind în gînd, deoarece gura nu-l asculta, cuvintele sacre: „În numele Tatălui, al Fiului şi Spiritului Sfînt, Amin“.

În clipa în care degetele îi atinseră umărul stîng, iar gîndul ţipase disperat „Amin!“, vîltoarea verde se văluri, ca gonită de un uragan, cei doi sori verzi se stinseră şi mlaştina erupse în clocot. Frigul se strînse, se ghemui, ţîşnind de sub armură, iar degetele începură să-l furnice. Buzele ţepene se mişcară cu putere, ca scăpate dintr-un clei vîscos, iar din gît îi ţîşni, într-un strigăt răguşit, cuvîntul pe care se străduise din greu să-l rostească:

— AMIN!

În jur, ca scăpate de sub un voal ce le acoperise, izbucniră dunele de nisip. Aerul cald, înăbuşitor, îi pătrunse în gîtlejul uscat, care-l ardea, ca un balsam mîngîietor. Pe cer, soarele îşi dezlănţuise din nou suliţele arzătoare.

Lîngă el, ceilalţi călugări gîfîiau, sorbind cu poftă aerul fierbinte. Caii căzură în genunchi, iar călăreţii se prăvăliră din şei.

Rămaseră un timp în nisipul încins, apoi abatele Gabriel îşi reveni şi spuse, cu voce dogită:

— Mare e credinţa ta, băiete! Dumnezeu te-a ales pentru fapte mari, pentru că doar tu ai reuşit să ne scapi din vraja demonului, aliatul de nădejde al păgînilor...

Apoi, după ce se închină cu greu, adăugă, cu vocea încă răguşită:

— Vom face tabăra aici, să ne odihnim după încercarea prin care am trecut.

— Cît a durat? se interesă Mortimer.

— Numai douăsprezece secunde, îi răspunse Morrison.

— Doar atît? se miră Davidson. Am avut impresia că a trecut o veşnicie... Cum de-au scăpat de vaporii otrăviţi de pe Merola?

— Aşa cum au scăpat şi ceilalţi, mîrîi Mortimer. Douăsprezece secunde... Poţi scoate ceva din asta, Jack?

— Deocamdată nimic. Durata n-are nici o legătură cu numărul persoanelor din grup. E un timp destul de bun, dar nu cel mai bun. Nu reuşesc să găsesc nici o logică... Oricum, să vedem ce-o să se întîmple mai departe... Mă înnebuneşte gîndul că nu găsesc nici o explicaţie, se enervă Morrison. Ai vreo părere, Brad?

— Poate..., oftă Mortimer. Însă-i prea absurdă ca să ţi-o spun. De acord, să vedem ce va urma. Rămîi de gardă, Dick?

— Rămîn, se resemnă Davidson. Cine mă schimbă?

— Eu, se oferi Morrison. Hai la culcare, Brad.

Se treziră în zori, odihniţi şi refăcuţi. Strînseră corturile, hrăniră caii cu ultimele grăunţe, apoi se adunară în jurul părintelui Gabriel, care oficie slujba de dimineaţă.

Încălecară şi porniră spre dunele înalte ce se întindeau spre orizont.

Soarele se înălţase şi-şi încerca săgeţile pe ei. Îi izbea încă slab, ricoşînd în strălucirea platoşelor sau înfundîndu-se în pelerinele albe, cu cruce. Deveneau însă din ce în ce mai puternice...

Nu discutară despre încercarea prin care trecuseră, de parcă ar fi fost ceva normal. Părintele Gabriel îl chemase pe Giulio lîngă el, în fruntea grupului. Călăreau alături, tăcuţi. Tînărul aştepta răbdător ca abatele să-i spună ce dorea de la el. Dar acesta tăcea. După un timp, oftă şi zise:

— Nu ştiu unde sîntem, Giulio. N-am dat de nici un drum. Unde-o fi armata noastră? Mi-e teamă să nu ne rătăcim în pustiu... Proviziile s-au terminat... Apă mai avem doar pînă la prînz... Noi putem răbda, dar caii...

— Nu mi-e teamă, părinte, răspunse Giulio, plin de încredere. Domnul va avea grijă de noi, sînt sigur!

Bărbatul matur, trecut prin multe, îl privi ciudat. Apoi încrederea băiatului păru să i se transmită şi lui, pentru că zîmbi şi dădu pinteni calului. Urcară cu greu pe nisipurile alunecoase, care fugeau de sub copite, pînă ajunseră în vîrful dunei. Se opriră şi scrutară zona din jur.

— Priviţi! exclamă Giulio, arătînd în faţă, un pic spre dreapta, unde se vedea un petic de verdeaţă.

— O oază! se bucură stareţul. S-ar putea să fie locuită! se îngrijoră el, imediat. Poate e sediul vreunei garnizoane... Să ne apropiem cu prudenţă.

N-avuseseră motive de grijă. Oaza era pustie.

Un lac mic, cu apă limpede, în jurul căruia creştea iarbă deasă, suculentă. Copaci stufoşi, plini de roade.

Descălecară şi adăpară caii însetaţi, apoi îi lăsară să pască în voie. Se duseră spre pomi să le guste roadele.

— Smochine! strigă încîntat fratele Stephan, un german înalt, blond.

Se repeziră cu toţii să se înfrupte, apoi începură să strîngă fructele dulci în saci, gîndindu-se la drumul care-i aştepta.

După ce au umplut burdufurile cu apă, s-au pregătit de plecare. Giulio, care cercetase toată oaza, veni încîntat:

— Părinte, dincolo de copaci începe un drum pietruit. Duce spre răsărit. Dacă n-o fi chiar drumul spre Ierusalim, măcar ne va scoate în vreun oraş de unde să aflăm încotro trebuie s-o luăm...

Porniră mai departe. Mai încrezători ca înainte.

*

— Ai văzut smochinele? întrebă Davidson.

— Da, îi răspunse Morrison, luîndu-şi ochii de pe ecran. Erau uscate şi presate. Aşa cum le aduc negustorii în Europa, nu aşa cum arată proaspete... Ciudat, credeam că în Italia creşteau smochini...

— Nu uita că mînăstirea Sfîntului Joachim se află în nord, spre graniţa cu ducatul Tirolului, în munţi. Ai văzut forma frunzelor? se interesă Mortimer. Semănau cu cele de viţă-de-vie, doar că erau mult mai mari.

— Ai vreo explicaţie, Brad?

— În *Geneză* se spune că, după ce-au descoperit că sînt goi, Adam şi Eva şi-au făcut straie din frunze de smochin. În Europa, tradiţia cerea ca sexul statuilor sau al picturilor să fie ascuns de o frunză de viţă. Cred că li s-a părut normal ca frunzele să aibă aceeaşi formă, din moment ce îndeplinesc aceeaşi funcţie...

— Mda, mormăi Davidson, nu tocmai convins.

Cei mai încîntaţi de descoperirea drumului erau caii. Mergeau ţanţoşi, bocănind cu potcoavele pe lespezile de piatră. Se săturaseră de umblatul prin nisipul încins, în care li se afundau copitele.

Drumul pustiu nu trecea prin nici o localitate. Călătoreau de două zile şi nu întîlniseră pe nimeni. În jur, vălureala de dune, întinzîndu-se spre depărtări, obosea privirea prin monotonie. Căldura te îndemna la picoteală...

Nici urmă de cruciaţi, nici urmă de mahomedani...

Nici urmă de Ierusalim.

— De cît timp merg aşa?

— De trei săptămîni.

— Totuşi, după timpul lor, n-au trecut decît două zile...

— Şi ce-i cu asta? Ştii doar că timpul e relativ...

Seara, după ce-şi făcuseră tabăra la marginea drumului şi mîncaseră, se strînseseră să se sfătuiască. Drumul prin pustietate părea fără sfîrşit. Ce-aveau de făcut? Direcţia părea a fi bună, dar dacă se înşelau? Dacă treceau pe lîngă Ierusalim şi se înfundau în deşert sau în zonele populate, puternic apărate, dinspre Damasc?

Părintele Gabriel încheie discuţia, gînditor:

— Să ne rugăm Domnului să ne lumineze. Noaptea e un sfetnic bun. Poate am greşit că nu ne-am dus la Constantinopol. Acolo am fi găsit călăuze şi îndrumări... Să avem încredere în mila Celui de Sus. Rugaţi-vă, fiii mei, ca măcar moartea noastră să fie întru slava Mîntuitorului, să nu pierim zadarnic prin nisipuri...

Apoi îngenunche în faţa cortului, rămînînd cu capul plecat. Ceilalţi îl imitară. Se rugară în tăcere, îndelung. După un timp, părintele Gabriel se ridică şi intră în cort, urmat de mulţimea fraţilor. Doar Giulio rămase în genunchi, fără să scoată un cuvînt, cu gîndurile spre alte sfere, pînă răsăriră stelele...

Nisipul cald dogorea încă, dar aerul se răcise.

Cutremurat de un fior, flăcăul intră şi el sub acoperişul de pînză.

Tăcerea ireală, netulburată de nici un sunet, se întinsese ca un linţoliu negru, în întunericul înţepat doar de sclipirea slabă a aştrilor.

Fratele Andreo rămăsese de pază, statuie nemişcată, scînteind slab a armură şlefuită ce oglindea străluciri pale, îndepărtate.

În zori, se treziră iute şi se rugară din nou. Nu atît din obligaţie călugărească, cît din credinţa sinceră ce-i împinsese să ia armele. Din dorinţa de a ajunge pe tărîmul pe care-l visau şi pe care voiau să-l elibereze. Din nevoia de a căpăta încredere. Iar ruga le-a adus elan şi le-a împrăştiat spaima ce-i cuprinsese seara, odată cu întunericul deplin, tovarăş al Celui Viclean...

Au pornit mai departe veseli, încrezători. Caii, odihniţi, galopau uşor în aerul ce păstra încă răcoarea nopţii. Drumul urca lin spre vîrful unei coline.

Abatele Gabriel, care călărea în frunte, ca de obicei, se opri brusc pe culme şi-i aşteptă şi pe ceilalţi. Rămaseră acolo, înghesuiţi, privind în valea ce se întindea în faţa lor.

Printre dunele întinse îşi făcuse loc o pădure deasă, cu o verdeaţă de-o prospeţime uimitoare. În spatele ei, o cetate uriaşă, cu ziduri înalte, puternice, pline de creneluri şi turnuri. Înapoia lor se vedeau turle ascuţite, acoperişuri strălucind roşu a ţiglă nouă.

— Ierusalimul! oftă Giulio, iar ceilalţi tresăriră.

Nu-şi dăduseră seama că tăcuseră toţi, copleşiţi de uimire şi

fericire.

— Glorie! se înălţă vocea abatelui. Glorie Ţie, Doamne!

Iar călugării-cavaleri i se alăturară în imnul tumultuos, de slavă a Celui Atoateziditor.

Cîntul răsuna puternic, ca într-o catedrală imensă, intonat parcă de mii de glasuri...

— Ceva nou? se interesă Mortimer.

— Nimic deosebit. Oraşul seamănă mult cu Genova. Turnurile aduc însă cu cele din Nürnberg.

— Nu-i de mirare. Majoritatea călugărilor n-au văzut alt oraş în afară de Genova. Iar stareţul lor, dacă-i adevărat tot ce scrie în dosar, a cunoscut bine Nürnbergul...

Se îndreptau spre oraş. Trecuseră prin pădurea deasă, de stejari bătrîni şi brazi înalţi, fără să se oprească. În faţa zidurilor se întindea un spaţiu larg, neted, acoperit cu iarbă deasă, scurtă, ca un covor bătătorit.

Cetatea se rezema de muntele din spate. În faţă, un şanţ larg, plin cu apă.

Se opriră la marginea cîmpului. Auziră trompete sunînd alarma, iar pe creneluri apărură arcaşi. Apoi scîrţîitul podului mobil ce cobora şi al porţii ce se deschidea. Dintre ziduri se scurseră iute cete de călăreţi pe cai negri, fluturînd flamura verde a profetului mincinos. Goneau spre ei, agitînd lănci şi săbii ciudate, late, încovoiate. Strigau cuvinte de neînţeles, într-o limbă barbară, guturală, dezgustătoare.

Fără să stea pe gînduri, cei douăzeci şi patru de cavaleri cu mantii albe îşi întinseră lăncile şi se avîntară în întîmpinarea duşmanului. Cele două grupuri se izbiră într-un trosnet nebun de lănci lovind în scuturi, de lemn sfărîmat, de trupuri zvîrlite din şei...

Giulio îşi frînsese lancea de la prima ciocnire. Lăsase deoparte sabia, pe care nu ştia s-o mînuiască prea bine, şi apucase ghioaga grea, cu măciulie groasă de oţel. Izbea în jur, lovind călăreţii în negru şi verde, parînd cu mînerul de metal muşcăturile iataganelor...

Apoi, deodată, zgomotul turbat se opri. Se auzeau doar fornăitul cailor şi gîfîitul greu al luptătorilor. Duşmanii zăceau cu toţii la pămînt. Cîţiva cai fără călăreţi alergau bezmetic pe cîmp.

Rămăseseră o clipă privind chipurile îngrozitoare ale celor cu care luptaseră. După aceea, îşi ridicară ochii spre abate. Figura acestuia se schimbase. Dispăruseră toată bunătatea şi blîndeţea aspră. În locul lor, o hotărîre cumplită, inumană, de luptător decis să învingă. Le făcu semn cu spada să-l urmeze şi-şi mînă calul înspumat spre poarta deschisă a cetăţii.

Apărătorii, uimiţi de victoria grupului minuscul, reacţionară cu

întîrziere. Totuşi la timp... Cînd potcoavele cailor în goană atinseră scîndurile groase ale podului mobil, grilajul de fier se prăvălise deja, astupînd deschizătura din zid.

Călăreţii buluciţi pe punte abia apucară să se ferească de valul de smoală şi ulei încins ce se prăbuşea de sus, de pe creneluri.

Se retraseră încet, la adăpostul scuturilor mari, în care răpăia grindina de săgeţi ce curgea de pe ziduri. Cînd ajunseră în afara bătăii armelor duşmane, părintele Gabriel oftă şi zise:

— Ne întoarcem în pădure şi facem tabăra acolo. Va trebui să luăm cu asalt cetatea. Să ne apucăm să construim maşini de asediu şi-un berbece ca să sfărîmăm porţile... Domnul n-a vrut să ne dăruiască o victorie uşoară...

— Ai văzut cum arătau soldaţii ieşiţi din cetate? se interesă Morrison. Nu semănau deloc a arabi...

— Unii nici a oameni nu semănau, rînji Davidson. Nasuri în formă de trompă, colţi ca de mistreţi... Cei mai umanoizi arătau a caricaturi de negri, cu buze extrem de groase şi cercei mari în nas. Unii aveau trei braţe...

— Călugării ăştia sînt tare ignoranţi, mîrîi Mortimer. Habar n-au de Palestina şi de locuitorii ei. În mintea lor, mahomedanii sînt nişte monştri care n-au nimic omenesc. Se aşteptau la asta. N-aţi observat că n-au avut nici un fel de reacţie? Nici de spaimă, nici de mirare. Totul li se pare normal!

Se făcuse seară, iar luptătorii se strînseseră lîngă focul de tabără, oblojindu-şi rănile. Nici unul nu scăpase nevătămat. Giulio avea un cucui zdravăn, iar mîna stîngă plină de arsuri. Alţii fuseseră atinşi de săgeţi sau de lănci, opăriţi sau tăiaţi de iatagane. Din fericire, nu fusese ucis nici unul.

Încercaseră zadarnic să ia cetatea cu asalt. Erau prea puţini şi nu reuşiseră nici să se caţere pe ziduri, nici să sfarme poarta. Degeaba construiseră un turn mobil, de înălţimea zidurilor, pe care-l împinseseră spre cetate. Mahomedanii reuşiseră să-l incendieze, cu săgeţi cu smocuri de paie aprinse în vîrf. Berbecele făcut din trunchiul gros al unui stejar se rupsese după primele lovituri în poarta grea. Nu avuseseră din ce să-i facă un cap tare, de metal. Apoi torentele de ulei încins şi smoală topită îi izgoniseră de lîngă întărituri. Iar asediaţii trimiseseră val după val de uriaşi înarmaţi cu lănci şi măciuci, care-i hărţuiseră tot timpul...

Zi de zi reluaseră atacul, zi de zi fuseseră respinşi. Încrederea din primul moment scăzuse. Se părea că Domnul nu-i considera demni să intre în Cetatea Sfîntă. Sau că trebuiau să-şi răscumpere păcatele prin chinuri îndelungi... Asediul se transformase într-o treabă de rutină, în

care se repetau zilnic aceleaşi lucruri, neschimbate.

Oboseala începuse a-şi spune cuvîntul. Şi rănile. Nu mai puteau lupta ca la început. Duşmanii erau mulţi, iar numărul lor nu scădea. Stăteau pe ziduri, la adăpost, şi rîdeau de eforturile lor zadarnice.

Abatele Gabriel hotărîse să le acorde luptătorilor o zi de odihnă. Să-şi îngrijească rănile, să-şi recapete forţele. Iar el să se gîndească îndelung la o cale mai bună de a trece de ziduri. Poate că, acolo unde nu izbutise forţa, reuşea şiretenia...

— N-o să-i înţeleg niciodată! exclamă Davidson. Sînt doar douăzeci şi patru de inşi! Cum îşi închipuie că pot lua cu asalt o cetate? Sînt nebuni! Am înţeles că Wolfgang von Grünwald, înainte de a ajunge abatele Gabriel, condusese oşti, cucerise cetăţi... Deci nu-i un novice într-ale armelor!

— Parcă-i singurul lucru de neînţeles în toată povestea! Am văzut, de altfel, grupuri mai mici care au reuşit, rînji Mortimer. Nu mă întreba cum...

În zori, Giulio se trezi cu o senzaţie ciudată. Visase ceva atît de minunat, încît nu-i venea să creadă. Dacă ar fi adevărat... Se putea să fie doar un vicleşug al demonului... Trebuia neapărat să i se confeseze părintelui Gabriel. Poate că trufia, care-l făcuse să ajungă luptător alături de cavalerii Ordinului Sfîntului Joachim, deşi nu era nici călugăr, nici cavaler, şi cu atît mai puţin membru al ordinului, îl azvîrlise în ghearele Satanei... Iar Şarpele îi trimisese semne înşelătoare ca să-şi bată joc de el...

Se ridică de pe pătura întinsă pe nisip şi se duse spre cortul stareţului. Nu se miră prea mult găsindu-l treaz, îngenuncheat, adîncit în rugă. Aşteptă pînă ce părintele Gabriel ridică spre el privirea întrebătoare.

— Preasfinte, sînt un păcătos... Am venit să mă spovedesc şi să-mi primesc pedeapsa meritată...

— Ce-ai săvîrşit, fiule? zîmbi stareţul, care nu-şi închipuia ce păcat ar putea săvîrşi băiatul acela atît de pur.

— Nimic, părinte... Doar că m-am lăsat cuprins de trufie... Iar demonul mi-a trimis un vis înşelător, plin de speranţe deşarte... Un vis atît de frumos, oftă el, încît în prima clipă am crezut că mi-a fost dăruit de Izbăvitorul nostru...

— Povesteşte, fiule. Visele sînt uneori înşelătoare, alteori profetice... Trebuie să meditezi îndelung în ce măsură conţinutul lor te împinge spre bine sau spre rău... Povesteşte şi vom vedea împreună ce fel de vis ai avut.

— Se făcea, preasfinte, că stăteam în faţa cortului şi-mi ungeam cu untdelemn arsura de la mînă. Gemeam, pentru că rana mă ustura...

Şi am oftat: „Doamne, de ce ne chinuieşti atît? Dacă nu meritäm să pătrundem în Oraşul Sfînt, dăruieşte-ne măcar o moarte de martiri“. Atunci, totul în jurul meu s-a luminat şi m-am trezit în altă lume, pentru că dispăruseră şi cortul, şi copacii din jur. Eram înconjurat de nori albi, pufoşi, ca fulgii de gîscă... Iar norii ăia luceau aidoma unor sori. Şi din mijlocul lor a răsunat un glas atît de puternic, părinte, că mi-a fost teamă că o să-mi spargă timpanele. Însă îmi vorbea cu blîndeţe, preasfinte, şi cu tristeţe. Mi-a zis: „Giulio, credinţa ta nu-i atît de mare pe cît credeam, dacă te îndoieşti! Eşti însă doar un om şi nu poţi pricepe cele ce-s deasupra oamenilor... Iată că-ţi voi da semn, să-l pipăi ca Toma Necredinciosul şi să crezi!“. Şi din norii ăia albi, luminoşi, a apărut făptura Mîntuitorului, aşa cum coborîse de pe cruce, cu palmele şi tălpile găurite de piroane, cu rana din coaste din care şiroia sînge amestecat cu apă. Pe cap purta cununa de spini, care-i înroşise fruntea palidă. A întins mîna şi a apucat cununa. I-a dat drumul, iar ea s-a rotit printre nori şi a căzut lin. Norii se dădeau la o parte şi o vedeam cum cade, din cerul acela îndepărtat în care mă aflam, pînă a ajuns pe pămînt. A atins solul şi s-a înfundat în el. Iar glasul a răsunat din nou: „Priveşte bine locul, să-l ţii minte! Fiindcă vei avea dovada, s-o pipăi cu mîinile tale şi să crezi că Dumnezeu nu vă părăseşte la nevoie“. M-am uitat atent. Căzuse la marginea luminişului, acolo unde se termină pădurea şi începe cîmpul din faţa cetăţii. Chiar la poalele unui stejar gros, cu o scorbură între două crăci. Glasul a mai răsunat o dată: „Crede şi vei învinge! Cetatea vă aşteaptă!“. Şi m-am trezit rîzînd, părinte... Apoi mi-a trecut prin minte că un asemenea vis era prea frumos ca să fie adevărat, că era doar o amăgire a diavolului spurcat care-şi bătea joc de lipsa mea de tărie în credinţă, de îndoiala mea în dreptatea Atotputernicului...

Abatele rămase gînditor. Credea în miracole, dar ştia că, de multe ori, apariţiile nu erau decît închipuiri. Plăsmuiri ale dorinţei oamenilor. Ce altceva putea visa un cruciat disperat şi rănit decît că însuşi Fiul Omului venise să-i dea ajutor? Poate că era totuşi ceva adevărat în visul acela... În cele din urmă spuse:

— Poate că toţi sîntem Toma Necredinciosul... Avem nevoie să vedem şi să pipăim ca să credem... Trezeşte-i şi pe ceilalţi. Să mergem la marginea pădurii. Dacă locul pe care l-ai văzut există, vom afla imediat cît adevăr şi cîtă minciună s-au strecurat în somnul tău.

După ce se strînseră cu toţii şi-şi luară armele, gata să facă faţă oricărui atac neaşteptat, porniră, cu Giulio în frunte, spre locul în care copacii se răreau. Dincolo de cîmpul liber se zăreau zidurile întunecate ale cetăţii, cu focuri aprinse pe creneluri, la posturile de pază.

În lumina palidă a zorilor, Giulio cercetă nerăbdător locurile. Apoi, scoţînd un strigăt de bucurie, se îndreptă spre un stejar gros,

rămuros. Între două crengi se vedea o adîncitură neagră, cu margini neregulate.

— Asta-i! exclamă el. Aici trebuie să săpăm!

Arătă spre pămînt, la cîţiva paşi de rădăcina copacului.

Îngenunche şi înfipse pumnalul mare, cu lama groasă, în crusta tare, uscată. Solul părea cimentat, atît de greu pătrundea tăişul în el. Lărgi cu dificultate săpătura, scoţînd în pumn bulgării uscaţi. Ceilalţi rămăseseră în jur, privind nedumeriţi. Stareţul nu le spusese de ce-i trezise mai devreme ca de obicei, nici ce căutau în locul acela.

Giulio scormonea pămîntul cu înverşunare, aruncînd bucăţile pe care reuşea să le desprindă cu greu. Deodată, lama pumnalului pătrunse în gol. Sub crusta rezistentă se afla un spaţiu lber. Vîrî mîna în deschizătura îngustă şi apucă stratul de lut uscat, trăgîndu-l spre el. Se desprinse, ca un capac...

Dedesubt, într-o groapă căptuşită cu muşchi uscat, zăcea coroana de spini. În vîrfurile ascuţite ale ţepilor atîrnau încă broboane umede de sînge neînchegat.

Giulio se trase înapoi, cu teamă şi respect.

— Preasfinte..., îngăimă el, cu vocea sugrumată.

— Ridic-o, Giulio, îi zise stareţul.

— Nu sînt demn, stăpîne, murmură flăcăul.

— Ba da, căci a ta a fost credinţa adevărată. Pe tine te-a ales Mîntuitorul ca să ne mustre pentru lipsa noastră de încredere...

Băiatul se plecă şi-şi strecură mîna, cu respect şi înfiorare, sub coroana împletită din ramuri uscate, ţepoase. Apoi o ridică deasupra capului.

Răsărind brusc, de dincolo de munţi, soarele îşi azvîrli razele asupra cununii înălţate, poleind-o în aurul luminii sale. Iar picăturile de sînge sclipiră ca nişte rubine preţioase.

Cavalerii-călugări îngenunchează imediat, copleşiţi de-o emoţie de nedescris. Miracolul depăşea limita închipuirii. Nu erau în stare să scoată o vorbă. Sorbeau doar din ochi strălucirea aurie din mîna tînărului...

— De data asta ce-au găsit? se interesă Mortimer, intrînd în camera monitoarelor.

— Cununa de spini a lui Iisus, răspunse sec Mortimer.

— Interesant, mormăi Mortimer. E prima oară cînd apare o asemenea relicvă... Ce-a putut să le treacă prin cap! Bine. Lucrurile se precipită. Cheamă-l pe Dick. Înregistraţi totul. Mai ales detaliile.

Rămaseră îngenuncheaţi îndelung, ascultînd ruga abatelui. Apoi acesta se ridică. Pe figură i se citea o îndîrjire cruntă.

— Pornim atacul chiar acum! spuse el. Giulio, vei purta cununa şi

drapelul! Cu un asemenea semn, nu avem cum să nu învingem! Dumnezeu e alături de noi!

Giulio puse coroana de spini pe un scut rotund, ca o tipsie, şi o ridică în mîna dreaptă. În stînga luă drapelul alb, cu crucea roşie ce avea bara transversală mai lungă. În urma lui se înşirară ceilalţi. Mergeau cu paşi rari, hotărîţi. Cu săbiile scoase.

Cînd ajunseră în faţa cetăţii, apărătorii coborîră puntea. Un şuvoi de călăreţi, nişte monştri uriaşi, cu paloşe încovoiate, se abătu asupra lor. Giulio folosea lancea de care fusese fixată flamura, ceilalţi spadele lungi, cu mînerul în cruce. Doborau şi spintecau cai şi călăreţi, nebăgînd în seamă rănile, săgeţile ce zbîrnîiau dinspre creneluri şi ricoşau în armuri sau în cămăşile de zale. Trecură prin duşmani ca printr-un abur, cu o viteză de necrezut. Înaintarea fusese atît de iute, încît călăreţii nu apucară să se retragă din faţa furiei lor distrugătoare. Se pomeniră singuri pe punte. Înainte ca paznicii porţii să aibă timp să facă vreun gest, Giulio pătrunsese pe sub grilajul ridicat şi împunsese cu lancea soldatul uriaş de la scripetele ce cobora pavăza împletită de fier. Ceilalţi îl urmară şi intrară în grabă în culoarul îngust deschis în zidul cetăţii. La capătul coridorului, spre cetate, un grup de arcaşi şi lăncieri încercau să le blocheze trecerea. Şuvoiul decis, ca o maşinărie implacabilă, se abătu asupra lor, nimicind totul în cale.

Se treziră într-o piaţă largă, mărginită de case din piatră. Prăvălii cu obloane trase în grabă, moschei cu minarete înalte, zvelte. Depozite şi clădiri de locuit. În mijlocul pieţei, trupe aliniindu-se în grabă, călăreţi încercînd să-şi potolească telegarii ce nechezau. Fără să zăbovească, Giulio se repezi spre ei, izbind cu lancea tot ce-i stătea în cale. În urma lui, fratele Stephan, răsucind o secure mare, cu două tăişuri. La fiecare izbitură, despica în două cal şi călăreţ. Ceilalţi măcelăreau cu spadele, izbeau cu lăncile sau buzduganele.

Primul căzu fratele Andreo. O săgeată venită de undeva din spate, de sus, de pe creneluri, îl lovise în ceafă, străpungîndu-i grumăjerul din zale. Mai apucase să-şi înfigă lancea într-un călăreţ, apoi se prăbuşise, rămînînd întins, cu mîinile în lături.

După aceea, fratele Geronimo... Lovit de-o lance.

Fratele Stephan continua să rotească morişca ucigătoare a securii, măcinînd tot ce-i ieşea în cale. Nu se sinchisea de săgeţile înfipte în spate, care-l făceau să arate a arici bărbos... În urma lui, lărgind poteca făcută de el, veneau ceilalţi, izbind, lovind, tăind, spintecînd, doborînd...

Giulio îşi croia drum drept spre centrul mulţimii, împungînd cu lancea. Cînd vedeau relicva de pe scutul strălucitor, duşmanii se retrăgeau în grabă, strigînd îngroziţi, acoperindu-şi ochii cu mîinile, înghesuindu-se în cei din spatele lor, provocînd o învălmăşeală de care profita fratele Stephan.

În mijlocul îngrămădelii, ascuns de călăreţi, se afla un piedestal din marmură neagră. Pe el se înălţa un suport din argint lucitor, ce susţinea o semilună galbenă, din aurul cel mai curat.

Giulio o izbi cu lancea. Semiluna se prăbuşi şi căzu pe dalele netede, din granit lustruit, ale pieţei. Sări o dată, apoi căzu iar pe piatră şi se sparse în trei, de parcă ar fi fost din sticlă.

În clipa aceea, se auzi un urlet prelung, disperat, înspăimîntat, şi duşmanii căzură în genunchi, aruncîndu-şi armele, acoperindu-şi ochii cu palmele. Gemură ca nişte copii, cerînd îndurare în toate limbile pămîntului.

Giulio nu le dădu nici o atenţie. Se urcă pe piedestal şi aşeză pe suportul de argint scutul pe care se afla relicva. Rămase alături, cu flamura fluturînd în vînt.

Din adîncuri răsuna un bubuit înfricoşător, de parcă străfundurile pămîntului se sfărîmau. Apoi un ţipăt izbucni din mii de guri damnate, care-şi zbierau spaima, disperarea, durerea, furia... Ţipătul se transformă încet într-un geamăt lung, resemnat, ce recunoştea înfrîngerea...

Pămîntul se zgudui, de parcă ar fi încercat să scuture cununa pe care sclipeau stropii de sînge proaspăt, apoi se potoli. Încetă şi urletul subteran. În piaţă se aşternu tăcerea.

Giulio privi în jur. Într-un colţ, strînşi grămadă, prosternaţi cu feţele în praf, duşmanii scăpaţi din măcel. În jurul piedestalului, plini de răni sîngerînde, cavalerii rămaşi în viaţă. Doar doisprezece. Printre ei, abatele Gabriel, cu o lance înfiptă în pîntece. Gîfîia greu, cu o spumă stacojie la colţurile gurii, ţinînd ridicat în faţa ochilor un crucifix din fildeş.

În restul pieţei, cadavre sfîrtecate, de cai şi de oameni.

Cîţiva călugări, mai uşor răniţi decît ceilalţi, văzînd că duşmanii nu mişcă, începură să scotocească pe sub maldărele însîngerate, scoţînd la iveală trupurile pline de răni ale camarazilor de arme şi credinţă, ce-şi terminaseră popasul în Valea Plîngerii.

Cînd toţi douăzeci şi trei, vii sau morţi, se aflară la poalele piedestalului, din cer se porni o lumină roşie, puternică, ce izbi oraşul cuprins de tăcere. Iar marmura îşi schimbă culoarea, devenind albă ca zăpada neîntinată.

Atunci Giulio îngenunche alături de suportul din argint, rezemă de el flamura devenită atît de roşie de sînge, încît abia se mai distingea crucea şi, împreunîndu-şi mîinile, spuse, aţintindu-şi ochii spre cer:

— Doamne, a Ta e slava şi măreţia! Fără Tine n-am fi izbîndit nimic, iar victoria e a Ta. Noi am fost doar instrumentele de care Te-ai slujit. Ne-ai dăruit Ierusalimul pămîntesc. Nu avem cuvinte să-ţi mulţumim pentru dărnicia Ta. Îndrăznim însă noi, păcătoşii, a Te ruga

să ne primeşti în adevăratul Ierusalim. Cel ceresc!

Iar corul călugărilor îngenuncheaţi în piaţă izbucni:

— Primeşte-ne, Atotputernice Părinte, în Ierusalimul ceresc!

— Atenţie! zise Mortimer. Înregistraţi totul! Din toate unghiurile!

Pe monitorul central se vedea figura iluminată a lui Giulio, strălucind de-o fericire ce depăşea omenescul. În ochii aţintiţi spre cer se zărea o asemenea încredere, o asemenea credinţă că ruga îi va fi îndeplinită, încît, fără să vrea, cinicul Mortimer se simţi înduioşat.

Apoi, o fulgerare scurtă.

Pe piedestalul de marmură albă doar cununa strălucind sîngeriu, scăldată în razele lunii. Giulio dispăruse. Şi drapelul.

Altă fulgerare.

Cei douăzeci şi trei de călugări de la poalele piedestalului dispărură şi ei, de parcă n-ar fi fost, împreună cu toate lucrurile şi armele lor.

În clipa următoare, totul se învîrteji, se mototoli, de parcă o mînă uriaşă, nerăbdătoare, ar fi vrut să şteargă de pe faţa pămîntului cetatea plină de cadavre. În centrul imaginii mai rămase o clipă piedestalul pe care se afla cununa. Aceasta sclipi puternic şi se transformă într-o rază arzătoare, ce se îndreptă spre cerul îndepărtat, parcă sorbită de acesta. Zidurile se dărîmară cu un vuiet surd, iar cetatea, cu tot ce se afla în ea, se transformă într-o mîzgă clocotitoare.

Pe monitoare se vedea acum doar imaginea mlaştinilor, bolborosind în lumina celor doi sori care sclipeau prin ceaţa verzuie. Înfăţişarea obişnuită a Merolei.

— Mda, făcu Morrison. Cred că pentru azi e de ajuns...

— Cred că-i de ajuns pentru totdeauna, îl întrerupse Mortimer. Nu mai are rost să continuăm experimentul. Obţinem doar variaţiuni pe aceeaşi temă. Părerea mea e că trebuie să ne oprim aici. Am pregătit raportul final. E adevărat că n-am reuşit să ajung la nişte concluzii foarte clare, dar n-au decît să se descurce cei de sus... Aş vrea să trimit chiar astăzi sinteza. O pagină, două... Ştiţi că şefii n-au răbdare să citească prea mult... Uitaţi-vă pe ea şi, dacă sînteţi de acord, semnaţi-o.

Le întinse celorlalţi foile albe din plastic, acoperite cu caractere stacojii. Davidson le luă şi le parcurse iute.

SINTEZA RAPORTULUI PRIVIND
EXPERIMENTUL „IERUSALIM“

Scopul experimentului: determinarea condiţiilor psiho-sociale care au făcut posibilă existenţa cruciadelor.

Mijloace de lucru: au fost folosite eşantioane semnificative din rîndul

cruciaţilor, care au fost transferate în alt spaţiu-timp pentru a li se urmări reacţiile. Grupurile selectate au respectat principiul neintervenţiei temporale, fiind preluate din timpul lor cu puţin înaintea morţii componenţilor. S-au executat douăzeci de experimente.

Modul de desfăşurare a experimentului: spre surpriza echipei de cercetare, lucrurile au luat o turnură neaşteptată încă de la prima experienţă. Deşi grupul selectat a fost transferat în timp, în Palestina modernă, cruciaţii au continuat să evolueze (după o pauză de zece secunde) tot în mediul familiar lor. Trebuie menţionat faptul că primul grup era alcătuit din luptători care cunoşteau bine Palestina şi pe războinicii arabi. Au considerat apariţia (foarte scurtă) a clădirilor moderne şi a păşiunilor întinse, din timpul nostru, drept o intervenţie diavolească (sic!). Nu cunoaştem modul în care a avut loc schimbarea mediului ambiant (care a revenit la normal după sfîrşitul experienţei). Grupul selectat, deşi redus numeric (573 de soldaţi), a reuşit să cucerească Ierusalimul, apoi a dispărut în timpul rugăciunilor de mulţumire pentru victoria dăruită de Dumnezeu (sic!).

Următoarea experienţă a constat în transferul eşantionului pe Marte. Rezultatul a fost identic: cruciaţii au evoluat în mediul cunoscut de ei, după o foarte scurtă perioadă pe solul marţian. Au dispărut la fel de misterios după cucerirea cetăţii (grupul respectiv avea doar 24 de componenţi).

În continuare, au fost modificate cît mai mult condiţiile iniţiale. Au fost selectate grupuri de dimensiuni nesemnificative (de la două la patruzeci de persoane), s-a schimbt locul transferului (de la sateliţii lui Jupiter la planete din afara sistemului solar – ultima experienţă a avut loc pe Merola, cea mai îndepărtată de Pămînt dintre planetele cunoscute), au fost alese persoane care să aibă cît mai puţine cunoştinţe despre Palestina (ultimul grup, al unor călugări de la o mînăstire din nordul Italiei, nu ştia nimic despre locul în care urma să lupte). Rezultatul a fost acelaşi: după o perioadă variabilă (care n-a depăşit niciodată douăzeci de secunde), cruciaţii s-au regăsit în Palestina (sau ceea ce considerau ei că arată a Palestina) şi au reuşit să cucerească Ierusalimul. Cea mai spectaculoasă performanţă în acest sens îi aparţine grupului format doar din două persoane, un cavaler suedez şi un călugăr polonez. Este cu totul inexplicabil faptul că, deşi în eşantioanele respective se găseau războinici cu experienţă, care ar fi trebuit să-şi dea seama că n-au cum să ia cetatea cu asalt, cruciaţii n-au ezitat niciodată în a ataca Ierusalimul. De fiecare dată, cu succes!

Trebuie menţionat faptul că atît imaginea Palestinei, cît şi cea a Ierusalimului au variat de la grup la grup, corespunzînd mai puţin imaginii reale, cît celei pe care şi-o făcuseră ei despre cum ar trebui să arate ţara şi oraşul. De obicei, cetatea semăna cu localităţi din ţările lor de origine. (De parcă ar fi avut grijă cineva să evolueze într-un mediu cunoscut.)

În aproape toate cazurile (cu două excepţii, una fiind a grupului format din două persoane), cruciaţii au cucerit cetatea cu greu, trecînd prin momente de disperare şi deznădejde. În aceste situaţii au intervenit vise profetice, care le-au indicat locul în care puteau descoperi relicve foarte importante (din punct de vedere al religiei creştine). În cele optsprezece cazuri au fost găsite: Sfînta Cruce (de şapte ori), suliţa cu care a fost împuns Iisus (de şase ori), cuiele cu care a fost ţintuit pe cruce (de trei ori), buretele cu care i s-a oferit oţet (o dată) şi cununa de spini (o dată). Relicvele au produs o asemenea înflăcărare şi mobilizare a cruciaţilor, încît au trecut imediat la asaltul cetăţii, asalt încheiat cu succes.

Concluzii: în urma experimentului putem conchide că în rîndul cruciaţilor s-a dezvoltat o psihoză de masă, care a exagerat şi cumulat potenţialul paranormal al membrilor eşantioanelor, făcîndu-i pe aceştia să realizeze ceea ce-şi doreau: evoluţia plină de succes în Palestina, intervenţia divină în sprijinul lor, cucerirea (chiar în condiţii imposibile) a Ierusalimului.

Problemele neelucidate: nu am reuşit să descoperim unde au dispărut membrii eşantioanelor utilizate, după cucerirea Ierusalimului. Dispariţia a avut loc întotdeauna după cucerirea cetăţii, în timpul rugăciunilor de mulţumire, imediat după folosirea unor expresii de felul: „acum primeşte-ne, Doamne, în Împărăţia Ta“, „primeşte-ne în Ierusalimul ceresc“ sau „dă-ne odihna la sînul Tău, ca lui Avraam“.

În acelaşi timp, experimentul a ridicat o gravă problemă tehnică. Va fi nevoie de verificarea întregii aparaturi de transfer spaţio-temporal. După prima experienţă, văzînd cum au evoluat lucrurile, am dorit s-o reluăm, în alte condiţii, cu acelaşi eşantion. Nu a fost posibil. Am descoperit ulterior că nici un grup supus experimentului nu mai putea fi transplantat spaţio-temporal a doua oară, indiferent de momentul în care se încerca transferul (chiar şi în copilăria subiectului, înainte de începerea cruciadelor). De asemenea, odată declanşată, experienţa nu mai putea fi întreruptă. Ca şi cum soarta subiecţilor ar fi devenit stabilă şi de nemodificat.

Aceste probleme neelucidate se pretează la interpretări neştiinţifice, care ar putea influenţa în mod nefavorabil persoane fără nivel ştiinţific adecvat. Rugăm deci Academia să întreprindă toate demersurile necesare pentru clarificarea acestor aspecte (şi ale altora, de mai mică importanţă, pe care le veţi găsi în raportul detaliat).

Davidson îşi puse parafa în locul indicat şi zise cu o voce ciudată:

— Eu sînt doar un tehnolog. Nu mă pricep nici la psihologie, nici la istoria religiilor. N-am făcut decît să vă furnizez şi să menţin în stare de funcţionare aparatura necesară. De aceea, nu vă pun la îndoială concluziile. Dar tare-aş vrea să ştiu ce vedeau indivizii ăia în clipa în care dispăreau...

EL DORADO

Sergentul Alvarez avusese o zi rodnică. Prinsese trei indieni şi-i adusese în tabăra fortificată, împingîndu-i din urmă cu patul muschetei. Nu-i băgase nimeni în seamă. În fort erau doar cele trei santinele. Restul soldaţilor plecaseră la vînătoare, iar ceea ce făcea Alvarez reprezenta un lucru atît de banal, încît bărbosul de la poartă nu se ostenise să se uite după el.

Alvarez lucra metodic. Mai întîi a legat prizonierii, care păreau cuprinşi de apatie şi nu opuseseră nici o rezistenţă. Apoi şi-a adus sculele grosolane, dar solide. Le-a pus la îndemînă şi s-a apropiat de primul indian.

În ochii omuleţului cu pielea roşcată se citea o teamă animalică. Gemea încet, implorîndu-l într-o limbă necunoscută. Dar Alvarez văzuse multe, nu-l impresionau nişte văicăreli. A luat un cleşte mare şi, cu o singură mişcare, a smuls un deget de la mîna dreaptă a indianului. Acesta urla îngrozit, văzînd şuvoiul de sînge care i se scurgea din rană. Încă nu simţea cu adevărat durerea, era mai degrabă speriat. Dacă avea noroc, urma să simtă şi durerea...

Avusese noroc. După ce-a examinat atent degetul rupt, Alvarez a dezlegat prizonierul şi l-a îmbrîncit spre poartă. Indianul şi-a scos legătura din jurul şoldurilor şi a improvizat un bandaj. Apoi, schimonosindu-se de durerea ce începuse să-l cuprindă, s-a furişat în afara taberei, ignorat de santinelă. De acum, putea fi liniştit, nimeni nu mai avea nimic cu el.

Alvarez s-a îndreptat spre al doilea prizonier. I-a smuls şi acestuia un deget. Găsise ce căuta, aşa că a tras pumnalul lung din teaca de la şold şi l-a înfipt în inima prinsului, care a murit imediat.

Lăsînd cadavrul pe pămînt, sergentul s-a apropiat de al treilea indian care, îngrozit de ceea ce văzuse, scîncea încet, ca un căţel bătut. N-a găsit nici la acesta ce căuta, aşa că l-a dezlegat şi i-a tras, furios, un picior în spate. Omuleţul, fericit că scăpase cu viaţă, a luat-o la fugă, lăsînd în urmă o dîră de sînge.

Alvarez zîmbi, mulţumit. Avusese o zi bună! Unul din trei însemna un procent mai mult decît satisfăcător...

Trase un gît din plosca de la şold. Ce era mai greu abia începea...

Alvarez se afla de cinci ani în Noua Castilie, cînd auzise că un oarecare căpitan Corteverde căuta voluntari pentru o expediţie în junglă. Participase pînă atunci la trei campanii, dintre care doar una se soldase cu oarecare cîştig. Prima fusese împotriva incaşilor, dar trecuseră alţii înaintea lor şi strînseseră tot ce era de preţ. Pe urmă, începuseră luptele între partizanii şi duşmanii lui Pizarro, iar Alvarez,

om prudent, preferase să se retragă şi să rămînă în viaţă, fără a-şi risca existenţa pentru un cîştig iluzoriu.

A doua expediţie, îndreptată împotriva unor triburi de pe coastă, fusese un eşec din toate punctele de vedere. Indienii duseseră un război de hărţuială, se ascunseseră printre dunele acoperite cu ierburi rare. Nu-i puteai fugări călare, pentru că nisipurile mişcătoare înghiţeau cu uşurinţă caii grei, buni să care călăreţi împlătoşaţi. Pradă de nici un fel, pentru că păgînii locuiau în nişte colibe făcute din pietre şi alge uscate. Nu cunoşteau metalul şi-şi făceau unelte din scoici şi oase de peşte. Dar aveau arcuri mărunte, cu care aruncau săgeţi mici, otrăvite, ce provocau o moarte chinuitoare, după o agonie îndelungată...

Abia în a treia campanie se alesese Alvarez cu ceva. Porniseră spre est, către munţi, iar într-o depresiune supuseseră un trib paşnic, grăbit să se închine spaniolilor şi să primească Dreapta Credinţă. Un trib care fusese supus din vechime incaşilor şi se obişnuise cu ideea că-i prada celor puternici...

Spaniolii îşi împărţiseră între ei pămîntul roditor. Alvarez căpătase o vale întreagă, bine udată de un rîuleţ cu apă limpede. I se cuveniseră şi treizeci de indieni, ca sclavi.

Însă nu acesta era cîştigul pe care şi-l dorise. Sigur, moşia îi plăcuse, se vedea că-i rodnică. Dar împrumutase bani ca să ajungă în America. Făcuse cheltuieli şi în cele două expediţii din care nu se alesese cu nimic. Avea nevoie de bani, de aur sau argint, ca să-şi plătească datoriile şi să-şi cumpere ce-i trebuia ca să-şi organizeze domeniul: animale, unelte, seminţe, nişte sclavi negri, mai buni la muncă decît indienii... Iar odată aşezat la casa lui, ca un hidalgo adevărat, în venele căruia nu curgea strop de sînge maur sau evreiesc, trebuia să-şi aducă nevastă din Spania, să aibă urmaşi cărora să le lase moşia... Dacă nu făcea repede rost de bani, creditorii i-ar fi scos pămîntul la mezat şi i l-ar fi luat pe nimica toată.

De aceea, cînd a auzit de planurile lui Corteverde, s-a grăbit să se ducă să vadă despre ce-i vorba. Iar ceea ce a aflat l-a convins să se înroleze imediat şi să jure credinţă comandantului. Avînd în vedere experienţa lui în luptele din Lumea Nouă, Alvarez a fost numit sergent, cu o cotă de cinci ori mai mare decît a unui soldat de rînd. Majoritatea recruţilor abia veniseră din ţară şi nu ştiau ce-i aşteaptă.

Se înrolase sperînd mult şi, în acelaşi timp, neaşteptîndu-se la nimic, pentru că poveşti despre El Dorado, regele indienilor care se pudra cu aur, circulau de mult printre conchistadori. Mulţi pieriseră prin junglă, căutînd oraşul de pe malul unui lac cu apă limpede, oraş construit doar din aur şi pavat cu nestemate... Nu credea în jurămintele lui Corteverde (supus al regelui din posesiunile italiene) că ştie din sursă sigură amplasamentul cetăţii de basm. Alvarez

învăţase ceva în anii în care se războise cu indienii: nu trebuie să acorzi atenţie basmelor acestora, pentru că, precum copiii, erau dispuşi să-ţi dea informaţii care să-ţi facă plăcere, chiar dacă le inventau pe moment. Şi aveau o imaginaţie...! Dar Alvarez ştia că jungla ascunde multe taine încă nedezlegate şi că, umblînd după potcoave de cai morţi, puteai găsi o herghelie în viaţă... Oricum, trebuia să rişte. Avea nevoie de bani. De aceea venise în America: să-şi pună viaţa în joc şi să cîştige averea care i-ar fi permis să-şi ţină rangul ce i se cuvenea. Iar în situaţia lui erau mulţi alţii...

Expediţia fusese organizată repede şi porniseră grăbiţi la drum, hotărîţi să descopere ce mai rămăsese de descoperit şi să cucerească tot ce nu apucaseră alţii să cucerească.

La început, treburile merseseră bine. Călătoreau călare, urmaţi de hamali indieni care cărau bagajele. Jungla făcuse loc unui rîu ce curgea spre est. Corteverde povestea că se varsă într-un fluviu imens, pe malurile căruia trăiau triburi războinice de amazoane care nu suferă bărbaţii... Alvarez zîmbea, pentru că poveştile, oricît de frumoase ar fi fost, îi impresionau doar pe novici.

Apoi lucrurile au mers tot mai rău. Caii au începu să piară, muşcaţi de insecte otrăvitoare sau de şerpi. Jungla a devenit tot mai deasă şi au trebuit să-şi croiască drum, tăind cu săbiile lianele încurcate. Hamalii indieni au început să piară şi ei, din cauza epuizării... Căldura ajunsese insuportabilă, se mişcau într-o ceaţă umedă, lipicioasă, fierbinte, duhnind a putregai... Pămîntul se transformase într-o clisă mişunînd de lipitori şi şerpi. Iar văzduhul gemea de ţînţari şi muşte, ale căror înţepături se umflau şi se infectau imediat.

Străbăteau un infern care îi distrugea, încetul cu încetul...

Într-o noapte, hamalii rămaşi au fugit, profitînd de faptul că soldatul de pază adormise.

Au abandonat bagajele şi au pornit mai departe, cărînd cu ei doar cît le permiteau puterile slăbite.

Corteverde se încăpăţînase să-i împingă înainte, convins că se află pe drumul cel bun. Şi, într-o zi, spre asfinţit, au văzut că jungla făcuse loc unei îngrămădiri de tufişuri. Printre ele licărea apa limpede a unui lac. Şi-au făcut tabăra pe malul lui, în întuneric. Cînd s-au trezit, au zărit, dincolo de oglinda de apă, un oraş imens, cu clădiri uriaşe...

Ajunseseră doar jumătate din cei care porniseră la drum. Nu mai aveau nici un cal, nici un hamal, erau într-un hal fără de hal, dar ajunseseră! În faţa lor se întindea oraşul regelui care se pudra cu aur, El Dorado!

Ziua aceea au petrecut-o pe malul lacului, printre tufişuri, atenţi să nu fie descoperiţi de locuitorii oraşului. Şi-au pus la punct armele şi echipamentul, s-au spălat şi şi-au curăţat hainele. Nu voiau ca indienii

să-şi dea seama prin ce greutăţi trecuseră ca să ajungă la ei. Trebuiau să pară un grup de semizei invincibili, în faţa cărora se supune oricine.

În dimineaţa următoare, au pătruns în oraş, cu armele scînteind în soare. Ambele părţi erau uimite: spaniolii, pentru că nu întîlniseră nici în Europa o aşezare atît de mare, cu temple impunătoare; indienii, pentru că nu văzuseră oameni de o asemenea culoare şi cu arme strălucitoare.

Locuitorii oraşului erau mărunţi şi lenţi, se mişcau cu gravitate. Vorbeau o limbă necunoscută, care nu semăna cu dialectele întîlnite pînă atunci de conchistadori. S-au înţeles, într-un fel, prin semne.

Spaniolilor le-a fost pusă la dispoziţie o clădire. Au fortificat-o imediat, pregătind-o să reziste oricărui asediu. Dar, pentru că indienii nu manifestau ostilitate, ci doar o indiferenţă uşor mirată, Corteverde a decis să nu forţeze lucrurile şi a dat consemn soldaţilor să se poarte frumos cu băştinaşii. Măcar pînă se vor lămuri cu cine au de-a face...

În primele zile s-au odihnit şi s-au îndopat pe săturate. Colindau pe rînd oraşul, încercînd să afle cît mai multe. N-au descoperit nici o fărîmă de aur. Toate podoabele erau din pene, toţi idolii din lemn sau piatră. Se părea că băştinaşii nu cunoşteau metalele. Armele lor constau din nişte măciuci ridicole, din lemn. E-adevărat, frumos împodobite...

Discutînd între ei, Alvarez şi Corteverde ajunseseră la concluzia că oraşul fusese înălţat demult, de altă rasă, care deţinuse unelte din metal. Altfel, n-ar fi avut cum să cioplească blocurile uriaşe din care construiseră clădirile, nici idolii din piatră dură, bine lustruită... Probabil că aceia care ridicaseră metropola dipăruseră sau degeneraseră, iar o teamă superstiţioasă îi împiedicase pe indienii sălbatici din junglă să nimicească populaţia indolentă şi neputincioasă ce locuia acum în oraş...

Indienii păreau că nu-şi pot imagina că străinii ar nutri gînduri neprietenoase. Îi lăsau să umble în voie, să cerceteze tot ce doreau, cu o indiferenţă ce ascundea, poate, o încredere în ei înşişi ieşită din comun.

Lucrurile au început să se schimbe în momentul în care spaniolii le-au arătat lanţuri şi inele din aur, cerîndu-le să le dea ceva asemănător. La vederea aurului, reacţia indienilor a fost stranie. Pe figurile lor a apărut o groază de nedescris, amestecată cu scîrbă. Din clipa aceea, atitudinea lor s-a schimbat. S-au ferit să mai aibă de-a face cu europenii, fără a deveni însă agresivi. Îi ocoleau, ca pe nişte fiinţe impure...

Alvarez şi-a exprimat părerea că aurul însemna pentru ei ceva aparte, rezervat doar regelui şi zeităţilor, că-l foloseau doar în scopuri rituale... Reacţia lor, de scîrbă sau ce-o fi fost, dovedea clar cunoaşterea metalului nobil. Probabil că-l ţineau ascuns în temple... Să

cerceteze cu atenţie...

Dar căutările spaniolilor au fost zadarnice. Nici o fărîmă de aur în tot oraşul...

Într-o zi, Montera, individul plin de cicatrice care nu vorbea niciodată despre viaţa lui din Spania, a avut o idee: dacă aurul era folosit în scopuri rituale, nu se putea să servească la împodobitul morţilor? Şi a propus să sape într-un cimitir, unul vechi şi părăsit... Poate morţii fuseseră înmormîntaţi cu ce avuseseră mai preţios... Nu prada în sine conta, cît dovada că în oraş exista aur.

Montera fusese convingător. Oricum, părea a fi singura idee ce urma să-i ducă la aur. Dacă nu reuşeau, însemna că toate chinurile suferite în junglă fuseseră zadarnice.

Corteverde, conştient că putea trezi duşmănia indienilor, a organizat o echipă care să se ocupe de treaba respectivă. A insistat ca oamenii să fie bine înarmaţi şi pregătiţi să respingă orice atac. Apoi echipa a trecut la treabă.

Cimitirul se afla în apropiere, chiar la colţul străzii. Era vechi, fusese năpădit de buruieni, iar pietrele de pe morminte arătau roase de ploi şi de vreme. Alvarez, care fusese numit în fruntea echipei, spre nemulţumirea evidentă a lui Montera, a ordonat ca patru soldaţi să sape într-un mormînt aflat într-o stare de degradare mai accentuată decît celelalte. Alţi şase stăteau cu muschetele pregătite, supraveghind intrarea în cimitir. Pămîntul era moale şi afînat, treaba mergea repede, deşi săpau doar cu pumnalele. Montera se oferise să facă parte dintre cei care săpau, iar sergentul nu considerase necesar să-l oprească. Părea că se pricepe, pentru că săpa mai repede şi mai eficient decît ceilalţi. După vreo oră, groapa se adîncise binişor, iar cei care săpau, scoţînd pămîntul cu căştile, erau vîrîţi în ea pînă la brîu.

Deodată, Montera scoase o exclamaţie de surpriză. Îi arătă lui Alvarez ce găsise: în fundul gropii, printre bulgării de pămînt, se afla un craniu din aur! Sergentul sări în groapă şi începu să sape cu grijă, ajutat de ceilalţi. În cîteva minute, dezgoliră un schelet întreg, din aur de cea mai bună calitate! Nu lipsea nici un os, oricît de mărunt ar fi fost.

În afara scheletului, mormîntul era gol. Soldaţii au întins o manta la marginea gropii şi au strîns fiecare bucată de aur. Apoi, după ce s-au convins că nu mai exista nimic de valoare, au astupat groapa şi au camuflat-o cu ierburi şi bolovani. Nimeni nu şi-ar fi dat seama că mormîntul fusese violat. Şi de data asta Alvarez remarcase îndemînarea de care dăduse dovadă Montera. Îi trecuse prin cap că individul se ocupase şi altădată cu asemenea lucruri...

S-au grăbit să ducă prada în tabără. Corteverde a rămas impresionat: aveau dovada că se aflau în El Dorado! Au stat la sfat pînă tîrziu, în noapte. Se lămuriseră de ce băştinaşii avuseseră reacţia

aceea văzînd aurul arătat de spanioli: pentru ei, metalul nobil era legat de cultul morţilor, însemna un element sacru, ce făcea trecerea spre viaţa de apoi... Probabil că, aşa cum egiptenii din vechime – povestea Corteverde, mai umblat şi mai citit – credeau că sufletul trăieşte cît timp există corpul, iar pentru a prelungi această existenţă a sufletului mumificau trupul şi-l ascundeau în morminte tainice, unde rezista mii de ani, indienii de pe malul lacului credeau că sufletul va trăi cît timp există un schelet în mormînt. Şi s-au apucat să facă schelete din aur, singurul material care rezistă peste veacuri...

Explicaţia era plauzibilă, şi-a dat cu părerea Alvarez. Dar dacă scheletele acelea şi aurul în sine aveau o importanţă religioasă atît de mare, trebuiau să lucreze pe furiş. N-avea rost să-şi facă duşmani... Să topească imediat scheletul, să-l transforme în lingouri banale, anonime. Iar dacă le vedea cineva, n-aveau decît să susţină că le aduseseră cu ei. Scotocitul prin morminte să se facă noaptea, la lumina lunii, iar Montera, care se dovedise atît de îndemînatic, să mascheze locul, ca şi cum n-ar fi umblat nimeni pe acolo... Pînă vor strînge suficient aur. Apoi vor coborî pe rîu, cu plute, pînă la mare... După aceea, se vor întoarce cu forţe suficiente, să scoată de la indieni tot aurul pe care-l aveau.

Propunerile lui Alvarez plăcuseră tuturor, iar Corteverde s-a apucat să-şi organizeze oamenii. În noaptea următoare, au început activitatea. Reuşeau, pînă în zori, să sape în trei, patru morminte. Spre surpriza lor, au găsit şi situaţii în care au dat peste oseminte mîncate de vreme... Probabil că acolo fuseseră îngropaţi oamenii săraci, care nu-şi permiseseră îndeplinirea ritualurilor... Oricum, prada era suficient de bogată. Continuau să sape, să topească aurul şi să strîngă lingouri...

Lucrurile au mers aşa, un timp. Probabil că localnicii observaseră ceva, pentru că, într-o seară, în timp ce Montera şi echipa săpau de zor, s-au pomenit înconjuraţi de indieni. Fără să-şi piardă cumpătul, soldaţii au lăsat baltă săpatul, au luat armele şi s-au retras încet în tabără, umăr lîngă umăr, gata să lovească...

Mulţimea creştea văzînd cu ochii. Apăruseră şi armele acelea ridicole. În cantităţi uriaşe, nu mai păreau atît de ridicole... Pînă să se hotărască indienii să atace, spaniolii dăduseră alarma şi se pregătiseră de luptă. Primul val al atacatorilor a fost spulberat de focul muschetelor. Apoi, la ordinul lui Corteverde, conchistadorii au tras săbiile şi s-au repezit asupra gloatei în derută. Oţelul de Toledo făcea ravagii în mulţimea cu arme din lemn, fără armuri sau scuturi. După o jumătate de oră, băştinaşii au dat înapoi, după care retragerea s-a transformat într-o goană nebună...

În urma lor, pămîntul rămăsese acoperit de cadavre. Majoritatea despicate de săbii.

Spaniolii au vînat un timp fugarii, apoi s-au strîns în curtea fortificaţiei. S-au înţeles repede: indienii nu vor mai încerca nimic. Lovitura fusese prea dură pentru poporul acela moleşit, lipsit de obişnuinţa războiului. Dar mulţimea de cadavre din curte şi de pe stradă putea fi mai periculoasă decît o mulţime de indieni în viaţă. În clima aceea umedă şi fierbinte, plină de insecte, morţii puteau deveni o sursă de molimă...

Corteverde a hotărît imediat: vor abandona alte activităţi şi vor strînge morţii. Îi vor arunca în lac, cu cîte un pietroi de picioare. Abia după ce vor scăpa de cadavre vor începe să sape iar în cimitire. De data asta făţiş, dar bine înarmaţi şi pregătiţi să răspundă cu duritate oricărui atac.

Soldaţii se obişnuiseră de mult să judece alţii pentru ei. N-au comentat nimic şi, deşi activitatea le displăcea, au trecut imediat la muncă.

Atunci au făcut marea descoperire: prin rana groaznică a unui cadavru, se vedea osul. Iar acel os sclipea gălbui, sub sînge... Era din aur curat...

Acesta era secretul oraşului El Dorado: locuitorii, sau o parte din ei, aveau scheletul compus din aur! Scheletele găsite în morminte nu reprezentau obiecte de cult. Nu exista nici o mistică a aurului, legată de nemurirea sufletului! Erau schelete obişnuite. Însă din aur...

Probabil că, datorită amestecului cu triburile din junglă, unii dintre băştinaşi aveau schelet osos, normal. Dar majoritatea o reprezentau cei cu oseminte din aur...

În ciuda descoperii făcute, Corteverde a rămas inflexibil. Cadavrele trebuiau strînse şi aruncate în apă. Soldaţii s-au supus, dar se vedea că îndeplineau ordinul fără entuziasm.

După ce curtea şi piaţa au fost degajate de morţi, s-a trecut la jefuirea cimitirelor. Nu mai pierdea nimeni vremea să astupe gropile. Strîngeau scheletele, le topeau în lingouri... Băştinaşii păstrau o rezervă plină de duşmănie, dar nu îndrăzneau să atace.

După o lună, răscoliseră toate cimitirele din oraş. Scheletele de aur fuseseră strînse, iar osemintele obişnuite lăsate în gropile deschise, pradă păsărilor şi animalelor.

Însă aurul li se părea prea puţin. Strînseseră o cantitate cît nu văzuseră niciodată, cît nu credeau că există în lume, dar nu se îndurau să plece, ştiind că mai era...

Degeaba încercase Corteverde să-i înduplece să se înapoieze în lumea civilizată, făgăduind că va organiza o nouă expediţie, mai bine înzestrată, că se vor întoarce să strîngă ce mai rămăsese. Pentru prima dată, soldaţii nu s-au supus, iar căpitanul n-a avut ce face. A rămas cu ei.

Lăcomia ajunsese atît de mare, încît soldaţii şi-au învins scîrba şi

s-au cufundat în lac, după cadavrele pe care tot ei le aruncaseră acolo... Sfîrtecau cărnurile putrezite şi extrăgeau scheletul strălucitor...

Apoi s-au terminat şi cadavrele.

Speranţa căpitanului că măcar acum va reuşi să-i determine să se întoarcă s-a dovedit zadarnică.

Pe furiş, oamenii au început să dispară din tabără. Se întorceau cu scheletele încă acoperite de sînge, pe care le topeau în grabă, ca şi cum transformarea lor în lingouri ar fi îndepărtat felul în care fuseseră procurate.

Corteverde văzuse că lucrurile îi scăpaseră de sub control, dar nu ştia cum să stăpînească situaţia. Seara, tîrziu, în timp ce soldaţii obosiţi după o zi de măcel dormeau, a discutat îndelung cu Alvarez. Iar dimineaţa, cînd s-a dat deşteptarea, i-a strîns pe toţi în curte şi a anunţat ce hotărîse.

Nu trebuiau să ucidă la nimereală. Mai întîi să se convingă că victima avea schelet de aur. S-a convenit că metoda cea mai potrivită era să i se smulgă indianului un deget, cît să se vadă ce fel de schelet avea. Apoi, cadavrele nu trebuiau lăsate în părăsire sau aruncate în apă, ci îngropate.

Soldaţii au fost de acord. Şi-au făcut imediat, din tot metalul disponibil, cleşti şi cuţite de spintecat. Entuziasmul cu care trecuseră la executarea unui proiect atît de înspăimîntător îi dăduse de gîndit lui Alvarez. Dar, pe măsură ce vîna şi el indieni, se obişnuise... Doar Corteverde nu participa la măcel. Prefera să stea printre lingouri şi să viseze ce-o să facă după ce se va înapoia în Spania, la felul în care-i va umili pe toţi cu bogăţia şi risipa lui...

Populaţia din El Dorado începuse să se răărească. Probabil că o parte din locuitori încercaseră să fugă. Unde? În junglă erau o pradă facilă pentru animale, iar în faţa indienilor sălbatici nu aveau nici o şansă. Oraşul era plin de indieni mutilaţi, care-şi purtau cu mîndrie mîna fără un deget, ca pe un paşaport pentru viaţă...

Însă treaba renta încă, lingourile se strîngeau în stive...

Iar Corteverde spera ca, după ce vor extermina şi ultimul indian cu schelet de aur, să-şi convingă soldaţii să se întoarcă acasă.

Dar această speranţă devenea tot mai vagă, înlocuită de-o bănuială cruntă: mişcările spaniolilor erau tot mai lente, mai grave... Parcă şi înălţimea le scăzuse... Şi Corteverde se ruga fierbinte Celui de Sus ca nici unul dintre oamenii lui să nu se taie, accidental, adînc, pînă la os...

ÎN METROU

Stăteam rezemat de o bară, lîngă grupul sanitar. Mă făceam că nu observ privirile pline de scîrbă ale călătorilor. Le înţelegeam repulsia. Arătam groaznic. Nu din cauză că eram neras, palid şi murdar. Astea se puteau trece cu vederea. Dar aveam înălţimea de un metru optzeci şi doi, păr blond şi ochi albaştri... şi nici un defect vizibil. Nici măcar un picior mai scurt... Într-un cuvînt, un adevărat monstru.

Da, le înţelegeam sila. Însă nu ştiu de ce, poate datorită unui reflex de autoapărare, şi ei îmi provocau silă. Îmi veneau în minte imagini din cărţile interzise găsite în podul casei din Dămăroaia. În ele oamenii arătau altfel... Conform lor, arătam chiar frumos...

Ştiam că nu-i aşa, că sînt un rebut al naturii... Dar nu mă puteam împiedica să cred că eu aveam dreptate, nu restul lumii.

Mă ţineam bine de bara nichelată. Duhoarea WC-ului mă asfixia... În plus, eram ameţit de foame, nu mîncasem nimic de două zile... Ultima oară găsisem nişte resturi într-un coş pe care îngrijitoarele nu apucaseră să-l golească... Cîteva bucăţi de pîine uscată, o coajă de salam şi două mere putrede doar pe jumătate. Un adevărat festin.

Foamea ca foamea... Dar mă doborîse somnul. De o săptămînă, de cînd fusesem dat afară din casă, nu dormisem decît pe apucate, în vreun colţişor izolat al tunelului... Porcii îmi anulaseră contractul de muncă acum, în plină iarnă... Noroc că în metrou era cald... Dacă găseam şi cîteva ziare prin coşurile de gunoi, reuşeam să-mi încropesc un culcuş destul de bun...

Chestia nasoală era că trebuia să umblu tot timpul cu metroul. Dacă aş fi rămas prea mult într-o staţie, aş fi bătut la ochi... Mă mişcam, încercam să las senzaţia că am ceva de făcut... Iar spre miezul nopţii, cînd metroul se oprea, mă furişam neobservat în tunelurile pline de cabluri şi şobolani şi-mi căutam un adăpost... Aveam grijă să mă scol înainte de a reîncepe circulaţia şi să mă strecor în mulţime, încercînd să trec neobservat.

Cum naiba să trec neobservat, cînd eram mai înalt cu un cap decît majoritatea celor din jur?

Mă uitam la şirul de scaune goale din faţa mea... Doamne, ce m-aş fi întins pe ele să dorm... Să dorm şi să visez la altă lume, una în care să am şi eu un loc, cît de mic... Însă nu îndrăzneam să mă aşez. Călătorii m-ar fi linşat. Scaunele erau rezervate pentru handicapaţi, toată lumea ştia asta, chiar dacă nu scria nicăieri...

Trenul s-a oprit în staţie. De pe peron au urcat cu greu, sprijiniţi de însoţitori, cîţiva indivizi cu beteşuguri. S-au lăsat să cadă pe scaune. Chiar lîngă mine se trîntise o matahală diformă căreia îi tremurau continuu mîinile şi picioarele. Lîngă ea se agita o femeie în

vîrstă, care încerca să se aşeze ca lumea pe bancheta de metal.

Fără să vreau m-am uitat cu atenţie la individ. Avea un cap uriaş, cu buze groase, printre care i se scurgea saliva în dîre scîrboase ce-i acopereau bărbia... Ochi lipsiţi de expresie, ca de peşte, făcuţi parcă din porţelan alb, vîscos... Gura imensă se strîmba continuu într-un zîmbet tîmp, fericit... „Fericiţi cei săraci cu duhul“ mi-a trecut prin cap, fără să-mi dau seama de unde era citatul...

Mă fascina. Nu puteam să-mi desprind privirea de pe el. Ca şi cum ar fi fost lipită cu clei.

Erau handicapaţi şi handicapaţi. Unii îmi inspirau milă, alţii chiar simpatie. Întîlnisem cîţiva foarte inteligenţi, deşi majoritatea nu depăşeau media. Cînd mă dusesem la forţele de muncă văzusem un băiat care avea montate, în loc de picioare, nişte şenile. Domnule, ce putuse să facă individul cu calculatorul din biroul ăla! Da' tot degeaba, că pe postul liber au angajat altul, mai puţin dotat. Băiatului i-au spus că, la talentul lui, poate să-şi găsească singur o slujbă, dar ăstălalt trebuia ajutat... că legea de protecţie a handicapaţilor prevedea asigurarea de slujbe cu prioritate pentru cei incapabili să-şi găsească singuri... Cîte despre mine... mi-au aruncat aşa, în scîrbă: „Du-te în gară, la descărcat vagoane... sau pe şantier... noi nu sîntem organizaţie de binefacere!“

Existau şi falşi hanficapaţi. Şeful meu (fostul şef, că acum eram liber ca păsările cerului şi mă descurcam ca ele) aranjase un accident de circulaţie în urma căruia rămăsese fără picioare... Coana Leonora, bîrfitoarea din secţia a patra, susţinea că, de fapt, şefu' nu păţise nimic. Se înţelesese cu medicul de la urgenţă să falsifice diagnosticul, iar ăla îl tăiase fără să fie nevoie. Iar acum şefu' era handicapat gradul unu, rămăsese în funcţie... Cu inteligenţa lui, mulţi îi prevdeau o carieră strălucită.

Însă individul din faţa mea nu arăta ca alţii. Se vedea că-i tîmp, că în creierul lui se găsea orice, numai raţiune nu. Rînjea fericit, scoţînd un fel de guiţat gros, încîntat:

— Hăăăă... hăăăă...

Bătrînica de lîngă el părea relativ normală. Privind-o atent, am remarcat totuşi o cocoaşă mică, discretă. Dacă n-o fi fost falsă... Oricum, faptul că avea în familie un asemenea handicapat îi dădea un statut aparte, n-ar fi avut nevoie să umble cu înşelăciuni. Doar dacă n-o făcea din cochetărie...

Am întors capul, cu un efort teribil.

Metroul se umpluse. Între timp oprise în două staţii şi urcaseră destui călători. Băncile nu mai erau libere, scăpasem de obsesia înfiorătoare a scaunelor ce mă invitau la somn.

M-am ţinut mai strîns de bară. Mă simţeam obosit... obosit... sătul de toate... De ce nu terminam odată? Puteam să mă arunc sub

metrou... sau să mă predau autorităţilor, care m-ar fi trimis într-un lagăr de muncă...

Duhoarea devenise insuportabilă. De pe scaunul pe care stătea bălosul se scurgea un şuvoi de urină. Puţea puternic a fecale, iar individul grohăia fericit:

— Ăăăă... ăăăă...

Bătrînica, stînjenită, încercă să-l ridice, să-l aşeze pe WC-ul instalat în vagon tocmai petru asemenea cazuri. Altă femeie, de vreo patruzeci de ani, destul de frumuşică, deşi cam grasă (după standardele mele), sau groaznic de urîtă (după normele general acceptabile) s-a grăbit să o ajute. Individa era puternică şi îndemînatică. A înhăţat matahala indolentă, neputincioasă şi, într-o clipită, i-a scos pantalonii murdari şi a aşezat-o pe closet.

Am întors capul. Putoarea mă dăduse gata. Scena în sine mă dăduse gata. Priveam pe fereastră tunelul întunecat prin care ne îndreptam spre altă staţie. Sau spre iad...

În faţa mea, lipit de geam, un afiş colorat. În partea de sus, o deviză cu litere mari, roşii:

NU TOŢI ROMÂNII SÎNT SECUI

DAR TOŢI SECUII SÎNT ROMÂNI

Dedesubt, cu litere mai mici, un text care anunţa că între 15 şi 20 februarie se va ţine, la Sfîntu Gheorghe, Adunarea Culturală Anuală a Secuimii.

Fusesem şi eu o dată, în copilărie. Se cînta, se dansa, lumea petrecea... Serbarea începea şi se termina cu imnul naţional, „Mare-i Dumnezeu, mare-i şi România“. Dintre cîntecele populare, unele erau într-o limbă străină pe care n-o înţelegea nimeni. Îl întrebasem, în pauză, pe unul dintre corişti, ce interpretaseră. Dăduse din umeri:

— Cine ştie? Un cîntec vechi... în limba secuilor... N-o mai vorbeşte nimeni... Bunicul mai ştie ceva înjurături... Ce nevoie avem de altă limbă? Ne ajunge una, pe care o înţelege toată lumea. Oricum, sînt convins că nu-i ceva rău, altfel intervenea cenzura.

Îi dădusem dreptate şi-mi căutasem colegii cu care venisem în excursie...

Între timp, tipa pricepută îi spălase nădragii individului, care-şi golea măruntaiele grohăind fericit. Bătrînica îi ştergea balele ce-i umpluseră toată faţa.

Duhoarea rămăsese la fel de puternică.

Am privit din nou pe fereastră, sperînd să nu-mi observe nimeni expresia de dezgust. N-aveam nevoie de necazuri...

Am văzut din nou anunţul secuilor şi mi-am amintit de o discuţie cu tata. Eram mic, cred că nu împlinisem patru ani... Se uita într-o carte veche. Foarte veche, tipărită pe hîrtie! Probabil valora o avere... Privea o hartă a Europei... Pe atunci, bineînţeles, nu ştiam ce era, nici

măcar ce înseamnă o hartă... Presupun că avea chef de vorbă şi nu găsise cui să-şi împărtăşească gîndurile. Nu-mi aduc aminte tot ce mi-a povestit, dar am reţinut că, în urmă cu vreo zece ani, avusese loc un război. Din cauză că populaţia din partea asta a lumii era amestecată, apăreau tot felul de conflicte locale. Cum e războiul din Iugoslavia, căruia i se zice „de o sută de ani“, şi durează şi azi... Înainte de război, spunea tata, în ţara noastră trăiau mulţi unguri. Ca şi în ţările vecine. Conflictul începuse în Slovacia, unde maghiarii se aflau chiar lîngă graniţă şi ceruseră alipirea la ţara de origine. Ungaria intervenise în sprijinul conaţionalilor săi, cu acordul făţiş şi tacit al marilor puteri. Nimeni nu bănuia că ţara aia mică (aşa fusese atunci) va opune o rezistenţă disperată. Şi că deţinea arma atomică... Iar într-o noapte, Ungaria a fost rasă de pe faţa pămîntului... În locul ei se întinde acum Pustiul Maghiar... Ungurii din Slovacia, ca şi cei din Serbia, lipsiţi de orice sprijin, au fost exterminaţi rapid... În România (pe atunci trăia încă împăratul Iulian, împuşcatul) au început tulburări... Extremiştii cereau să profităm de ocazie şi să lichidăm şi noi, pentru totdeauna, peroblema maghiară... Atunci, spusese tata, nişte partide minuscule, dar cu gură mare, veniseră cu o propunere: toţi cetăţenii români de origine maghiară să fie expulzaţi în teritoriul fostei Ungarii, care rămăsese fără populaţie... Numai că, peste noapte, din cele două milioane de maghiari înscrişi în listele recensămîntului n-a mai rămas nici unul... Susţineau că au fost greşeli în acte, că li s-a schimbat numele fără să fie întrebaţi... Că secuii n-au de-a face cu ungurii, ba chiar le sînt duşmani... Monitorul Oficial era plin de modificări de nume. Transilvania se umpluse de Popeşti şi Ioneşti... Şi tata a adăugat cîteva vorbe, pline de năduf, într-o limbă pe care n-am priceput-o...

Atunci mama, care intrase neobservată în cameră şi ascultase ultima parte a discuţiei, s-a dus la el, s-a înălţat în vîrful picioarelor (mama era mărunţică, iar tata solid, ca mine....) şi i-a cîrpit o pereche de palme. I-a şuierat plină de ură:

— Să nu mai pomeneşti copilului de aşa ceva! Te omor dacă-l înveţi ce nu trebuie! Copilul meu trebuie să trăiască, înţelegi? Nu să moară iradiat pentru idealurile voastre cretine!

Nu-i mai văzusem niciodată certîndu-se şi am început să plîng... Tata a strîns din dinţi. Avea lacrimi în ochi. M-a luat în braţe şi m-a liniştit:

— Ne-am jucat, Ionuţ... Tata şi mama au glumit... Tata ţi-a spus un basm trist, iar mama a avut de ce să fie supărată... Să-l uiţi, să nu visezi urît...

Peste un an, tata a plecat voluntar în războiul cu Ucraina. Ca să scape de gura mamei, care umpluse casa de tricoloruri şi portrete ale împăratului... Tata nu s-a mai întors de front... Iar pe mama au împuşcat-o cînd a căzut Iulian...

M-am scuturat, încercînd să alung amintirile triste.

Am revenit la duhoarea din metrou. Femeia cea solidă îl spăla pe individul de pe closet, care se murdărise peste tot. Lumea o privea cu simpatie, îi dădea sfaturi, o ajuta... Doar băbuţa cea slabă se învîrtea zăpăcită, neştiind ce să facă.

Am întors iar capul şi mi-am făcut de lucru citind afişele de pe geam.

VIZITAŢI ISTANBULUL! proclama o reclamă a firmei Chu Travelers. Aveai ce să vezi în Istanbul... Cel mai mare oraş din sud-estul Europei. Dacă erai norocos, puteai să-l zăreşti chiar pe sultan, la vreo paradă... Turcii fuseseră cumsecade, se purtaseră frumos cu românii, se mulţumiseră doar cu un tribut anual... Şi pe bulgari ar fi putut să-i desfiinţeze, dar le lăsaseră o bucată de ţară numai a lor.

Mi-a amintit de harta tatei. N-o mai găsisem... Sau o arsese mama, sau dispăruse cînd a fost omorîtă, în nebunia de după decesul împăratului. Atunci rămăsesem pentru prima oară pe drumuri... Hoinărisem pe străzi cîteva luni, pînă m-a prins o patrulă a poliţiei. Au descoperit că tata fusese erou... Au spus că mama fusese ucisă din greşeală... Am fost internat într-un orfelinat pentru urmaşii celor căzuţi în război... Am făcut ceva şcoală, mi s-a dat o slujbă... Cum o fi arătat Europa pe vremuri? Copiii nu învăţau istorie modernă... Aşa, deodată, mi-au venit în minte fragmente din lecţii: „Republica Ortodoxă România... Şeful statului: Patriarhul... Vecini: la nord şi nord-est, Imperiul Slovac; la est, Hanatul tătarilor din Crimeea, Marea Neagră; în sud, Imperiul Otoman, Ţaratul bulgar de la Vidin, Serbia; în vest, Pustiul Maghiar, administrat, conform hotărîrii Organizaţiei Naţiunilor Unite, de vecini. N-are locuitori, nivelul radiaţiilor e prea ridicat. România are cîteva posturi militare pe Tisa, ultimele oraşe locuite fiind Jula şi Debreţeni...“ Probabil că am avut, cîndva, graniţă şi cu Ungaria. Altel, cum am fi purtat noi război împotriva ei? Adevărat că nu fuseserăm doar aliaţii de mîna a doua ai Slovaciei, dar ne aleseserăm cu un teritoriu considerabil în est... După cum strigase împăratul în faţa plutonului de execuţie: „Dobitocilor! V-am făcut o Românie mai mare ca niciodată! Asta vi-e recunoştinţa?“

Ce-i drept, zvonul ăsta fusese împrăştisat de imperiali. Sursele oficiale susţineau că împăratul se tîrîse la picioarele soldaţilor, cerînd îndurare... Dar dacă ar fi după cîte îmi aduc eu aminte despre Iulian, cred că-i înjurase ca la uşa cortului. Avea o gură tare spurcată...

Odată, şefu’ mi-a spus la un pahar că împăratul căzuse pentru că-l înjurase, fără să-şi dea seama ce face, pe ambasadorul american. Nu cred, noi făceam parte din zona de influenţă otomană. Poate că-l jignise pe hanul din Kazan, cînd venise în vizită. Îmi aduc aminte de el, că ne scoseseseră cu şcoala, să-l întîmpinăm. Sau se certase cu crîmlenii, pentru Odessa... Oricum, împăratul murise, murise şi

mama...

— Ia te uită ce mădular frumos are, mînca-l-ar mama! m-a trezit din amintiri grăsana. Ar trebui să-l masturbezi din cînd în cînd, cucoană! s-a adresat ea, autoritar, bătrînei. Ce, vrei să-l nenoroceşti? Cîţi ani are?

— Treizeci şi unu, a răspuns băbuţa cea slabă.

— Auzi, ştii ceva? Am o nepoată... Douăzeci şi trei de ani... Ce-ar fi să le facem cunoştinţă? Poate se plac... Ar fi mai bine pentru ei... Şi mai uşor de îngrijit. Poate ne alegem şi cu nişte handicapaţi mititei, la fel de frumoşi... Ce zici, vorbesc cu sora mea?

Femeile şuşotiră între ele, făcînd schimb de adrese.

Trenul a oprit iar în staţie. A urcat un băieţel firav, subalimentat, în zdrenţe. Fugit, probabil, de la Căminul pentru copii normali... S-a aşezat în mijlocul vagonului şi, cînd metroul a pornit, a început o melodie jalnică, tărăgănată:

Vă rugăm, nu ne desconsideraţi

Că nu sîntem handicapaţi...

După ce a terminat, s-a plimbat printre bănci, cu tichia în mînă. S-a ales cu cîteva monede. M-a ocolit, dispreţuitor. N-avea să capete de la mine...

Am coborît la capătul liniei. Metroul urma să staţioneze un timp. Dacă voiam să nu fiu remarcat, nu trebuia să rămîn în vagon.

M-am plimbat, cu un aer preocupat, pe peron.

Pe un perete, afişe colorate cu mutra zîmbitoare a lui Leonard Chu. Primarul capitalei candida din nou... La banii lui, nici o şansă să nu fie reales. Chiar dacă ziarele opoziţiei pomeniseră de afacerile suspecte din tinereţe, tot nu reuşiseră să-l scoată din circulaţie. La cei ca el, nu conta că nu eşti handicapat... Dacă ai avere şi relaţii, totul se rezolvă...

Am privit în jur. În general, oameni modeşti... Prea puţine implanturi şi legături cu infosfera. Cel mult cîte o proteză bionică. Cei care-şi permiteau chestii sofisticate nu umblau cu metroul... Chiar handicapaţii cu bani îşi corectaseră defectele prin adaosuri mecano-electronice care-i făceau superiori oamenilor normali.

Într-un colţ, cîţiva jerpeliţi aruncau priviri iscoditoare... Probabil hoţi de buzunare.. Vai de capul lor... Dacă jefuiai un handicapat, pedeapsa era moartea... Iar de la cei normali, ce naiba să iei?

M-am întors brusc. Cineva mă bătuse pe umăr. Inima îmi atîrna în piept ca un bulgăre de gheaţă. Poliţia...

M-am liniştit imediat. Nu, individul de lîngă mine nu părea a fi de la Poliţie, nici dacă ar fi fost deghizat.

Înalt, slab, în haine prea largi care fîlfîiau pe trupul uşor cocîrjat... Mi-a zîmbit blînd. O blîndeţe artificială, nepornită din suflet. Mai degrabă o deformare profesională.

— Frate..., a început el timid, cu o voce onctuoasă. Te văd singur şi la nevoie... Ar trebui să asculţi glasul Domnului, să găseşti ajutor...

— Nu prea arăţi a preot, l-am repezit eu.

Bineînţels că nu arăta. Nici n-ar fi avut ce căuta în metrou, dacă ar fi fost. Preoţii deveniseră funcţionari guvernamentali, în Republica Ortodoxă... Cu slujbe importante şi venituri corespunzătoare... Nu s-ar fi amestecat cu oamenii de rînd, în mijloacele de transport în comun...

— Fac parte din Biserica Adevăratului Chip al lui Dumnezeu, a mumurat el.

Nu auzisem de ea. Vreo sectă nouă, amărîtă. Apăreau cu sutele şi dispăreau în aceeaşi cantitate. Regimul apăra cu înverşunare credinţa strămoşească.

— Ţinem în fiecare seară predici... Arătăm adevărul oamenilor... celor normali, a subliniat el. Nu vrei să participi, frate?

N/aveam destule pe cap! Asta îmi mai lipsea, predică!

— N-am bani de chetă! Caută altul, mai înstărit!

— Înţelegem că ai probleme, a susurat el în continuare, ispititor ca şarpele ce-i vorbise Evei. Noi oferim, celor ce vin să ne asculte cuvîntul, o masă caldă... şi un pat peste noapte... Iar dimineaţa o gustare şi o cartelă magnetică pentru metrou... Presupun că te împiedică să vii la adunarea noastră gîndul că nu vei putea intra din nou aici, la căldură...

Am aruncat o privire neatentă spre afişele colorate care făceau reclamă unor agenţii de voiaj. Apoi l-am privit drept în ochi.

— Şi ce vrei în schimb?

— Doar să ne asculţi, a declarat el, cu un zîmbet larg, arătîndu-şi dinţii laţi, galbeni. Doar să-ţi destupi urechile... Iar adevărul te va pătrunde... Vei decide singur dacă vei mai veni şi altă dată... Vei fi binevenit... Cine ştie, poate eşti unul dintre aleşii Domnului...

O masă caldă... un pat... Diavolul nu ştiuse cum să-l încerce pe Sfîntul Anton. Aş fi fost gata să-mi vînd sufletul pentru aşa ceva... Am supralicitat:

— Dar să mă spăl... să mă rad...?

— Doar n-o să asişti la predică murdar! s-a indignat el, ascunzîndu-şi cu greu bucuria.

Mă prinsese în laţ.

— Vreau cartela acum. N-am încredere în tine.

— Din nefericire va trebui să rişti... Sînt distribuite doar dimineaţa, de pastorul Avram...

La urma urmei, ce aveam de pierdut?

M-am dus cu lunganul...

Am ieşit în stradă. O rafală de vînt m-a pătruns pînă la oase, cu răsuflarea ei îngheţată. Eram pe undeva, pe lîngă Bellu.... În depărtare se vedeau clădirile uriaşe, aşezate în formă de cerc, ale Noului

Ierusalim, centrul mondial al ortodoxiei.

Am alunecat pe zăpada îngheţată pînă într-o străduţă întunecată. Abia îmi mai simţeam degetele. Ghidul meu a deschis o portiţă din metal şi m-a poftit să intru. O curticică mică, plină cu tomberoane de plastic... Frigul domolise duhoarea gunoaielor... Individul a sunat la o uşă cu vopseaua scorojită. Cineva a deschis imediat. Am făcut un pas, iar căldura m-a izbit ca o palmă amicală.

O sală surprinzător de mare, dacă judecai după exteriorul modest al casei. Cîteva rînduri de bănci, pe care stăteau indivizi jalnici, slabi, clorotici. În faţă, o estradă cu un pupitru înjghebat din plăci de plastic roz, acoperit cu pînză albă, pe care o mînă îndemînatică brodase, cu fir stacojiu, o cruce în flăcări. Sub ea, denumirea sectei.

Călăuza mea m-a condus printre bănci, către o uşă vopsită în galben, şi mi-a arătat baia.

— Găseşti acolo tot ce-ţi trebuie. Servicul divin începe într-o jumătate de oră. Grăbeşte-te!

M-am grăbit, deşi nu mă înduram să ies de sub duşul fierbinte care-mi scosese frigul din oase... şi din suflet...

Cînd m-am întors în sală, lunganul mi-a arătat un loc liber. Abia mă aşezasem, că a apărut un bărbat înalt, voinic, cu obraji rumeni. Am observat că oamenii se ridicaseră în picioare. Am făcut acelaşi lucru. Abia atuci am remarcat o ciudăţenie: toţi cei din jurul meu erau normali! Parcă individul pomenise de aşa ceva, dar nu dădusem importanţă...

— Fraţi întru Domnul, a început vlăjganul. Prin voia lui Dumnezeu mă numesc Avram şi am venit să răspîndesc cuvîntul Său printre oameni. Pentru că Satana a luat chip de slujitor al Domnului şi-şi face mendrele pe pămînt!

Hopa, mi-am zis, asta nu-i religie, ci politică sadea... În ce te-ai vîrît, Ionuţ tată?! Am urmărit cu atenţie cuvintele predicatorului.

— Domnul Dumnezeul nostru a făurit omul după chipul şi asemănarea Sa. Şi aşa a rămas mii de ani, de la facerea lumii. Dar de un timp încoace, păcatele muritorilor au fost atît de mari, încît Domnul şi-a întors faţa de la noi şi ne-a lăsat pradă celui necurat. Acesta a pus stăpînire pe lume şi a început s-o umple cu făpturile lui, fiinţe pline de urîţenie, care nu seamănă deloc cu lucrarea Domnului. Se vor găsi printre voi unii care vor zice că nu-i mîna lui Dumnezeu, nici a Satanei, ci rezultatul prostiei omeneşti. Că lumea a fost năpădită de monştri din cauza nechibzuinţei muritorilor. Fraţii mei, gîndiţi-vă bine! Căci dacă asemnea lucruri pot fi de înţeles aici, la noi în ţară, care e încadrată de cele două deşerturi radioactive, cel maghiar în vest şi cel ucrainean în est, ba chiar şi în restul Europei, care a suportat aproape ca şi noi efectul armelor atomice folosite în războaie, cum explicaţi mutaţiile petrecute în America de Nord sau de Sud? Dar în

Australia cea îndepărtată? Dar în Africa sau Asia? Peste tot omenirea e în transformare, chipul modelat de mîinile lui Dumnezeu e deformat de ghearele murdare ale celui aducător de ispită! Fraţii mei, cei care au năpădit lumea nu sînt mutanţi, nu sînt nişte nefericiţi, ci uneltele Duşanului luminii! Căci de-ar fi fost victime, iubirea de aproape ne-ar fi împins să-i ajutăm şi să-i îngrijim pe cei aflaţi în nevoie. Dar majoritatea acestor aşa-zişi neajutoraţi sînt înzestraţi cu puteri neomeneşti. Telepatie, telekinezie, viteză sporită a gîndirii şi capacitate mărită de memorare... şi multe altele. În faţa lor, noi, oamenii normali, copiii Domnului, sîntem cei neajutoraţi! Trebuie să stîrpim creaţia Diavolului şi să nu lăsăm de izbelişte lucrarea Domnului, să ne unim cît nu e prea tîrziu!

Şi a ţinut-o tot aşa...

Începusem să picotesc. Oboseala, căldura...

În cele din urmă, s-a îndurat să termine. Am cîntat un imn, după nişte cărticele pe care le împărţise lunganul. Apoi acesta ne-a condus în sala de mese. M-a lovit brusc mirosul de mîncare... Am simţit o gheară în stomac... Nu ştiu cînd am hăpăit supa fierbinte, grasă, deasă... După aceea, o tocană de cartofi cu carne! *Carne!* Doamne, nu-mi imaginasem c-o să mănînc vreodată aşa de bine. M-am îndopat hulpav, ca şi ceilalţi aşezaţi la masa simplă din scînduri geluite. Abia am reuşit să mă tîrăsc în dormitor... Paturi rudimentare, suprapuse... nu conta... M-am aruncat pe unul dintre ele şi am adormit imediat.

M-am trezit cu greu... Nu mă înduram să deschid ochii...Pînă la urmă m-am dat jos din pat. Am trecut iar prin sala de mese... O cană de ceai şi o felie de pîine neagră. Ce bune pot fi lucrurile simple!

Apoi ne-am strîns în sala de rugăciuni. Predicatorul ne-a pălăvrăgit cam despre aceleaşi lucruri: că trebuie să luptăm împotriva Satanei, că handicapaţii sînt uneltele acesteia şi de aceea puseseră mîna pe putere, că Patriarhul şi Biserica Ortodoxă nu-şi făceau datoria...

După care a împărţit cartle de metrou.

M-am grăbit spre staţie, înainte ca frigul să pătrundă prin hainele mele subţiri.

Îmi făgăduisem să nu mai calc prin casa de rugăciuni a pastorului Avram. Multe din cele spuse de el puteau să te aducă în faţa judecăţii...

Ajuns însă în căldura plăcută a metroului şi aşteptînd prima garitură, m-am întrebat dacă nu avea totuşi dreptate... Ciudat de mulţi handicapaţi pe tot globul... Şi, într-adevăr, mulţi aveau puteri psihice şi parapsihice deosebite... Ca şicum ar fi făcut parte dintr-o altă rasă, care compensa prin inteligenţă şi tenacitate slăbiciunea fizică.

Mă gîndeam ce amestec ar putea avea Dumnezeu în treaba asta.

Poate că era doar evoluţia normală a rasei umane, care renunţa la forţa trupească în folosul celei psihice... Iar noi, aşa-zişii oameni normali, rămăseserăm un fel de neanderthalieni în mijlocul mulţimii de cro-magnoni care urmau să stăpînească lumea...

Sau poate Dumnezeu ne încerca... Verifica dacă făpturile create de El îi înţeleseseră cu adevărat vrerea şi erau capabile de milă, frăţie şi dragoste, trecînd peste aspectele înşelătoare ale înfăţişării... Dacă reuşeau să vadă frumuseţea spirituală într-un trup monstruos...

Metroul a oprit în staţie. M-am grăbit să urc, să-mi asigur un colţ comod. Pe peron era curent, nu-mi puteam permite să răcesc... Mi-am făgăduit ca, în timpul chinurilor de a supravieţui, să-mi fac timp să mă gîndesc şi la lucrurile astea... Să încerc să descopăr ce rost avem pe lume şi ce se vrea de la noi... Dacă exista cineva care vrea ceva de la oameni...

Pentru că, atunci cînd trăieşti ca un animal, ascunzîndu-te prin văgăuni şi hrănindu-te cu resturi, poţi să crezi în bunătatea oamenilor, în existenţa unui Creator?

Dragostea de oameni e un lucru frumos... cînd ai semeni. Cei ca mine, şobolani de metrou, n-au semeni, n-au credinţă... N-au nimic.

Doar singurătate şi disperare.

CONSTANŢA 1919

(2000)

TRATATIVE LA KONSSTANZA

— Avem parte de o primăvară timpurie, ca pe vremuri, remarcă generalul Sarrail, coborînd din şalupă şi privind spre înaltul falezei, unde verdele copacilor semnala o izbucnire de-o frenezie impresionantă a vitalităţii naturii.

Acostaseră în portul cel mic, pentru yachturi. Portul adevărat al Konsstanzei, cel mare, era plin cu nave militare, care aduceau în ţară trupe, şi cu vapoare de transportat mărfuri, care cărau în afară bunurile rechiziţionate de armata de ocupaţie. Pe de altă parte, generalul dorise ca sosirea sa să treacă neobservată, dacă era posibil, nefiind vorba de o vizită oficială, ba chiar dimpotrivă... Bricul care-l adusese din Salonic ancorase în larg, aşteptînd ca, după încheierea discuţiilor, să-l readucă imediat înapoi la cartierul general al Armatei de Sud.

Sarrail remarcase, din prima clipă, clădirile de-o eleganţă cam greoaie, barocă, de pe înălţimea ce mărginea plaja, scările strict funcţionale, tipic nemţeşti şi, mai ales, curăţenia deplină din zonă. Curăţenie ce nu putea fi atribuită, în nici un caz, eforturilor administrative ale trupelor aliate de ocupaţie.

Aghiotantul nu-i răspunsese. Ştia că şeful lui nu aşteptase vreun răspuns. Oricum, nu din partea lui. La urma urmei, nici măcar nu era vorba de o primăvară timpurie, ci de una normală, din moment ce se aflau la începutul lui aprilie. Dar, după iernile grele ale războiului – aşa cum fusese mai ales ultima – primăvara părea, într-adevăr, o revenire la normalitatea pe care o visaseră cu toţii, în tranşee... Şi poate că iernile acelea ce abia trecuseră nu fuseseră mai aspre ca de obicei, ci doar percepute ca atare de simţurile exacerbate de măcel şi înverşunare.

Pe cheiul din scînduri groase aşteptau cîţiva ofiţeri în mantale albastre. Dintre ei se desprinse un bărbat înalt, cărunt: generalul Berthelot, comandantul trupelor de ocupaţie ale Antantei şi guvernator militar al României. De fapt, întrucît Regatul Român făcea parte din zona de interes francez, trupele de care dispunea Berthelot erau alcătuite în totalitate din militari francezi, restul aliaţilor fiind reprezentaţi simbolic, de cîte un ataşat militar.

După ce se salutară, fără ceremonie, ca nişte vechi camarazi de arme şi buni prieteni, Sarrail întrebă:

— Au venit?

— Da. Vă aşteaptă la cazinou.

— Le-ai spus ceva?

— Nu. Ce rost ar fi avut? Eu n-am nici un fel de împuterniciri şi, după cîte am înţeles, nici dumneavoastră nu aţi stabilit încă nimic

precis şi veţi lua deciziile în funcţie de rezultatul tratativelor. M-am mulţumit deci doar să-i invit pentru discuţii cu o persoană importantă, fără să le dau alte amănunte.

Ce să le fi spus? Nici eu nu ştiu despre ce-i vorba. Jocuri politice subtile, prea subtile pentru un militar. Şi, oricum, incompatibile cu noţiunea de onoare...

— Bine. Să mergem. Unde-i maşina?

— N-avem nevoie. Cazinoul se află în apropiere, pe faleză, la cîteva minute de mers.

— În regulă. Nu strică să-mi dezmorţesc un pic picioarele...

Cei doi porniră să urce treptele, urmaţi la oarecare distanţă, cu discreţie, de grupul de aghiotanţi. De fapt, însoţitorii stăteau degeaba de-o parte, pentru că generalii se cufundaseră în gînduri şi nu scoteau o vorbă. Cînd ajunseră sus, lîngă farul genovez, Sarrail gîfîia un pic. Se opri şi admiră marea care se întindea în faţa lui, acoperită de valurile jucăuşe ce se fugăreau neîncetat. Copii de apă, ce nu vor ajunge la maturitate nicicînd, într-o veşnică goană după clipa trecută...

— Întotdeauna m-am întrebat de ce se numeşte marea asta *neagră*, bombăni el. E la fel de albastră ca oricare. Poate chiar un pic mai verde decât Egeea...

Berthelot nu comentă în nici un fel întrebarea pur retorică. Nu-şi imagina că pe general l-ar fi interesat comentariile sale despre colonizarea greacă din antichitate sau nişte istorisiri din vechime. De fapt, chiar dacă ar fi avut ceva de spus, nu mai apucă, pentru că Sarrail se oprise în faţa unei statui care înfăţişa un bărbat călare. Un bărbat în uniformă militară, cu spada la şold. Avea figură slabă, energică, şi o expresie ce dovedea voinţă şi oarecare încăpăţînare. Purta o barbă scurtă, tunsă în felul modei de la sfîrşitul secolului ce se încheiase cu aproape două decenii în urmă. Bărbatul acela sugera măreţie, dar o măreţie liniştitoare...

Însă Sarrail nu privea statuia, ci o inscripţie de pe soclu, gravată pe o placă din bronz:

SIEBENBURGEN – 1699
KLEINE WALLACHEI – 1718
BUKOWINA – 1775
WALLACHEI – 1782
MOLDAU – 1782
DOBRODSCHA – 1878

— Ce-i asta? se interesă el.

— Statuia regelui Karl. Primul rege al României. Unchiul actualului rege, Ferdinand.

— Ştiu cine-i Karl, se enervă Sarrail. Ce înseamnă datele acelea de pe soclu?

— Ah, acelea! se lămuri Berthelot. Anii în care au fost cucerite de

către Imperiul Austriac diferitele părţi ale actualului regat. Statuia a fost ridicată la scurt timp după cucerirea Dobrogei, iar regele a vrut să sublinieze că nu era vorba de anexarea unui teritoriu străin, ci de alipirea la patrie a unui vechi teritoriu românesc. Datele acelea reprezintă, ca să zicem aşa, etapele unificării naţionale.

Sarrail nu-i răspunse. Se uita atent la tăbliţa de metal de pe soclu, încercînd să descifreze un text adăugat de curînd, cu cretă, sub celelalte inscripţii.

— Ce naiba scrie acolo, jos? întrebă el, curios.

— Vreun naţionalist a găsit de cuviinţă să completeze lista aceea cu Basarabia, care a fost preluată de la ruşi anul trecut. Abia acum românii consideră că şi-au realizat idealul naţional.

Bessarabia (Basarabia): Moldova dintre Prut şi Bug, care a revenit Rusiei în urma împărţirii Principatelor Walache între Austria şi Rusia, împărţire consfinţită de Tratatul de la Prater, din 1782. Ruşii au extins asupra întregului teritoriu denumirea avută până atunci de zona de lîngă Dunăre şi care aparţinuse, pînă în 1476, principilor Basarabi din Ţara Românească.

Sarrail dădu din cap, în semn că a înţeles, şi-şi continuă drumul. După vreo douăzeci de metri, chiar în apropiere de cazinou, se opri din nou, în faţa altei statui, ce înfăţişa un tînăr cu plete şi expresie visătoare. Generalul citi inscripţia de pe piedestal – Michail Eminowitsch – numele nu-i spuse nimic, decise să-l ignore, probabil că localitatea era plină de monumente ridicate în onoarea unor iluştri necunoscuţi, de obicei filantropi locali, ca în Grecia.

Michail Eminowitsch – profesor de filosofie la Universitatea din Bukarest, cu contribuţii esenţiale în introducerea filosofiei orientale în gîndirea occidentală. Cunoscut şi ca poet. A reprezentat, împreună cu Lenau – şi acesta născut tot în România – varianta tîrzie a romantismului european. În timp ce Lenau s-a exprimat doar în germană, Eminowitsch a scris mai mult în limba română, fiind considerat un mare poet al poporului său. Poemul său filosofic Der Morgenstern *este foarte apreciat pentru calitatea literară şi pentru scepticismul de tip elitist. Ziarist şi om politic, a fost în mai multe rînduri ministru al culturii în guvernele conservatoare. Căsătoria sa fericită cu Mitte Kremnitz a reprezentat o ilustrare romanţioasă a integrării româno-austriece şi a constituit subiectul mai multor romane sentimentale de succes.*

Fostul comandant al frontului balcanic se uită, gînditor, spre guvernatorul militar şi, după un timp, zise:

— Domnule general, sînteţi de cîteva luni în România... Înainte

de a ne întîlni cu partenerii noştri de discuţii, aş dori să-mi spuneţi cum vedeţi starea de spirit de aici. Nu doresc versiunea oficială, am citit destule rapoarte. Mă interesează opinia dumneavoastră despre ce gîndesc oamenii de rînd şi, mai ales, foştii combatanţi. Să ne plimbăm un pic, să facem un mic ocol prin oraş, ca să stăm de vorbă netulburaţi şi să ajungem la un acord, înainte de a da ochii cu indivizii.

Porni pe o stradă pavată cu lespezi din granit cenuşiu, o stradă ce urca într-o pantă uşoară. Trecură prin faţa catedralei greco-catolice, ignorînd băbuţele strînse pe trepte, în jurul unui preot tinerel, şi cerşetorii gălăgioşi de pe trotuar. Undeva la capătul străzii, se zărea o piaţă, un petec de cer şi spaţiu liber între zidurile înalte, cenuşii. Un minaret svelt, o săgeată potrivită într-un arc ce uitase s-o slobozească spre cer, anunţa că acolo rămăsese o moschee, amintire de la credincioşii profetului din pustiu, credincioşi care stăpîniseră pămîntul acela nu cu foarte mult timp în urmă.

Religia predominantă în Regatul Român este greco-catolicismul (ortodocşi uniţi cu Roma), o formă a catolicismului care a păstrat ritul creştin oriental, recunoscînd însă supremaţia papei şi dogmele catolice. Apărută iniţial în Transilvania, credinţa s-a răspîndit iute (cu sprijinul autorităţilor austriece) în toate provinciile româneşti, fiind adoptată drept religie oficială la proclamarea regatului. Un mare rol în această privinţă a avut regele Karl, care a trecut de la catolicismul occidental la cel oriental. În afară de greco-catolici (85% din populaţie) mai există ortodocşi (7%), mozaici (7%) şi islamici (1%).

Berthelot meditase în timpul cît străbătuseră mulţimea, apoi răspunse, alegîndu-şi cu grijă cuvintele:

— Situaţia e destul de încurcată... Populaţia, în ansamblu, nu pare foarte legată de imperiu. Conducătorii revoluţiei din 1848 – Beltschesku, Kusa, Janku – sînt consideraţi adevăraţi eroi naţionali, deşi austriecii s-au străduit din greu să-i prezinte pe unii dintre ei opiniei publice ca pe nişte criminali nerecunoscători. Românii şi-au dorit întotdeauna independenţa. Cu toate acestea, oamenii de rînd păstrează, totuşi, o oarecare fidelitate împăratului. Nu uită că românii au fost făcuţi părtaşi la conducerea imperiului, că statul s-a bazat, în ultimii cincizeci de ani, pe un dualism în care Regatul Român a fost tratat ca partener egal – chiar dacă regele Karl îi era vasal împăratului Austriei, cam în felul în care regele Bavariei era vasal împăratului Germaniei...

— Da, ideea din 1878, de a proclama Imperiul Austro-Român, a salvat statul habsburgilor de o criză majoră... Dar nu despre istorie te întrebam. Cunosc lupta românilor pentru independenţă, am citit şi eu despre revolta Wladimireskului, din 1821, şi despre revoluţia din

1848... Să revenim la ceea ce voiam să aflu. Mă interesează starea de spirit actuală, impactul pe care l-a avut înfrîngerea asupra maselor..

Theodor, Freiherr von Wladimyri, zis şi Wladimireskul – mic nobil din Kleine Walachei, conducător al cavaleriei locale – Panduren – în fruntea căreia s-a remarcat în bătălia de la Leipzig, unde a salvat viaţa împăratului Franz, care l-a făcut cavaler al Lînii de Aur şi guvernator imperial al Olteniei (Kleine Walachei). În 1821 a dejucat planurile Rusiei de a cuceri Principatele Walache cu ajutorul trupelor de voluntari greci ce traversau regiunea pentru a ajunge în Imperiul Otoman, unde intenţionau să sprijine răscoala creştinilor împotriva turcilor. Dar, după ce a înfrînt Eteria, Theodor a evitat să înăbuşe o mişcare populară îndreptată împotriva guvernatorului general imperial, mai mult, a susţinut ideea ca Principatele Walache să fie conduse de guvernatori numiţi de împărat dintre pămînteni, ajungînd curînd să dirijeze această mişcare populară spontană, transformînd-o într-o adevărată revoluţie naţională, fără a o îndrepta însă împotriva împăratului austriac, ci doar împotriva funcţionarilor imperiali, de origine germană în principal, celebri pentru abuzurile şi arbitariul lor. Întrucît în fruntea trupelor de Panduren şi voluntari ţărani a respins armata rusă ce trecuse graniţa, încercînd să profite de tulburări, precum şi cetele beiului de la Rustschiuk, pornite pe jaf, împăratul i-a recunoscut loialitatea şi l-a numit guvernator general al tuturor Principatelor Walache, Theodor fiind primul conducător român, de la Michael der Brave, ce unea sub autoritatea sa toţi românii. Din nefericire, la scurt timp a fost asasinat de un eterist fanatic, dornic să-şi răzbune camarazii. După moartea sa, împăratul Franz a numit în fiecare principat walach (inclusiv în ducatele Bukowina şi Kleine Walachei) guvernatori de origine română, renunţînd însă la un guvernator general al tuturor provinciilor walache.

— Da, mormăi Berthelot. Deci, cea mai mare parte a populaţiei, deşi a luptat cu credinţă în război de partea imperiului, doreşte independenţa. Să nu uităm însă că anul trecut, cînd am forţat trecerea Dunării pe la Dschurdschiu, n-am fi făcut nimic, dacă românii ar fi decis să ni se opună cu adevărat. Mai ales că vremea începuse deja să se strice... N-au mai vrut să lupte, au renunţat la continuarea războiului, dar au făcut acest lucru într-un mod ordonat, sub conducerea guvernului, fără excese sau anarhie. Nici nu îndrăznesc să-mi închipui ce s-ar fi întîmplat dacă regatul ar fi fost condus de oameni decişi să nu ne lase să pătrundem în ţară. Nu uitaţi felul în care au rezistat în Carpaţi ofensivei ruseşti... Conducerea statului a fost foarte atentă, după opinia mea, să nu creeze tensiuni şi să nu jertfească inutil vieţile supuşilor. Tulburările sociale – posibile la un moment dat, din cauza grelelor sacrificii impuse oamenilor de anii

îndelungaţi de lupte – au fost înlăturate de făgăduiala regelui Ferdinand că, imediat după încheierea ostilităţilor, va face o reformă agrară şi va împroprietări foştii combatanţi – aşa cum procedase regele Karl după războiul cu turcii din 1877. Iar Karl se ţinuse de cuvînt, aşa că soldaţii n-au nici un motiv să creadă că nepotul său nu-şi va respecta făgăduiala. Să nu uităm că marea majoritate a populaţiei este alcătuită din ţărani, pentru care pămîntul înseamnă totul şi merită orice sacrificii. În general, intelectualii şi ofiţerii sînt de cultură franceză – în felul ăsta îşi manifestau ei independenţa faţă de Viena – şi înclină spre colaborarea cu trupele noastre. O serie de oameni de stat conservatori şi germanofili – Margylomann, Karp şi alţii – au fost practic eliminaţi din viaţa politică. Există mulţi adepţi ai Antantei, mai ales printre politicienii liberali, care sînt dispuşi să se înţeleagă cu noi.

— Dar marile familii nobiliare?

— Oh, acestea s-au austricizat de multă vreme, au rămas româneşti mai mult prin tradiţie. Brankowenii, Kantakusenii, Schutzu, Mawrokordaţii şi alţii au fost acceptaţi foarte uşor de către aristocraţia imperiului, – mai ales că făceau parte din familii vechi, coborîtoare din împăraţii Bizanţului şi din principi pămînteni, înrudite cu cele mai de seamă case nobiliare, şi aveau averi considerabile –, aşa că au fost numiţi miniştri în guvernele imperiale sau guvernatori în provincii, au locuit mai mult la Viena, aşa că s-au rupt de realităţile ţării şi nu mai au un cuvînt important de spus în ceea ce se petrece acum în regat. Oricum, putem conta pe multe personalităţi locale de seamă pentru a introduce un regim democratic în România. Iar regele Ferdinand pare dornic să colaboreze...

— Deocamdată să nu discutăm despre regele Ferdinand...

— În concluzie, structurile statale sînt funcţionale, oamenii nu ne privesc cu duşmănie, dar aşteaptă de la noi să le respectăm voinţa exprimată de adunarea de la Alba Iulia. Să nu uităm că austriecii au introdus în ţara asta o anumită cultură, un respect al legilor şi un soi aparte de încredere faţă de autorităţi. Chestii tipic nemţeşti. Sigur, oarecum moderate de spiritul latin, dar...

Serrail dădu din mînă, ca şi cum ar fi respins nişte sugestii nerostite, apoi declară cu fermitate:

— Am fost trimis aici pentru a impune voinţa puterilor învingătoare. Nu trebuie să dăm dovadă de sentimentalism.

Între timp, ajunseseră în piaţă. Nu era piaţa mare a oraşului, îşi dădu seama Sarrail, nu se vedea nici primăria, nici biserica veche, ortodoxă, nici clădirile administraţiei, după cum se cuvenea într-un oraş imperial care se respectă. Pătratul pavat cu macadam din granit negru era mărginit de hoteluri şi restaurante – unele de-un lux greoi, baroc; gustul austriac îşi spunea cuvîntul, mai ales în ornamentele

încărcate, poleite cu aur. O zonă pentru vizitatori şi distracţie. Cu firme atît în română, cît şi în germană. Cele două limbi oficiale ale regatului, deşi germana reprezenta mai degrabă o chestie formală, un omagiu adus împăratului. Generalul remarcă, amintindu-şi imediat de Viena, măsuţele scoase în stradă, halbele mari, veselia sinceră a celor strînşi pe acolo. Ca şi cum războiul se terminase cu multe secole în urmă. Într-un colţ, o orchestră interpreta muzică de operetă – ceva din Ziprian Porumbessku, o chestie de succes, auzise melodia şi la Paris. Apoi muzicanţii intonară Marşul lui Mageru, într-o variantă zglobie, dansantă, iar cei de la măsuţe se avîntară pe pavaj, rotindu-se plini de vioiciune...

Oamenii de rînd purtau haine simple, de culoare închisă, o varintă uşor adaptată a costumaţiei austriacului mediu. Însă cei bogaţi, observă imediat Sarrail, purtau costume naţionale, cu ii şi fote, respectiv iţari şi brîie late. Numai că aceste costume naţionale fuseseră confecţionate din mătăsuri fine, brocarturi şi catifele, decorate cu perle şi bijuterii preţioase. Într-un fel, costumele acelea nu aveau nimic popular, nimic folcloric, ci reprezentau nişte uniforme menite a atrage atenţia că purtătorii lor făceau parte din alt neam, aparţineau altei civilizaţii decît mitocanii de nemţălăi, că se mîndreau cu originea lor şi nu se lepădau de popor.

Ziprian Porumbessku, compozitor, autorul unor operete de succes mondial (Contesa Mariuca, Crai nou, Ducele incognito, Prinţ şi ţăran etc.) precum şi al unor imnuri naţionaliste româneşti (Trei culori, Imnul Unirii etc.). A compus o serie de marşuri militare (Marşul lui Mageru, Veniţi, Panduren etc.) şi valsuri (Valurile Dunării, Luna pe lac etc.) ce dovedesc influenţa lui Strauss, dar folosind şi modele româneşti. Ciclul lui de dansuri populare a contribuit la introducerea modei horei şi sîrbei (în varianta dansului monden) în înalta societate europeană.

Otto (Basil) Alykssandrei, om politic, poet şi libretist, a compus majoritatea textelor operetelor lui Porumbessku, ca şi ale imnurilor politice ale acestuia. A colaborat şi cu alţi compozitori români, îndeosebi cu Marin Flechtenmacher. A fost guvernator al Moldovei (Moldau), ministru şi prim-ministru al Regatului Român. Autor de poezie intimistă şi patriotică, marele bard al războiului de independenţă. Deşi un intim al împăratului Franz, a făcut parte din revoluţionarii de la 1848 şi a refuzat orice ofertă de apropiere a noului împărat, Franz Joseph, inclusiv titlul de conte imperial.

Marşul lui Mageru a fost numit astfel în cinstea mareşalului Mageru (Magheru), şi a fost compus de Porumbessku după victoria acestui mareşal asupra trupelor piemonteze.

După declaraţia aceea dură, Sarrail se întoarse, decis, spre mare, şi merse cu pas iute, în tăcere, pînă la cazinou. Soldaţii care stăteau de gardă – infanterişti ai marinei, în uniforme albastre, cu bonete cu pompon – dădură onorul, iar cei doi generali salutară şi pătrunseră pe uşa ce fusese larg deschisă în faţa lor. Ofiţerul care-i aşteptase la intrare îi conduse într-o încăpere de la etaj, o încăpere de dimensiuni medii, în care se aflau doar o masă şi patru scaune.

Lîngă perete stăteau doi bărbaţi, în uniforme româneşti, uniforme avînd cenuşiul imperial, dar mult mai simple decît cele austriece. Unul dintre indivizi era înalt şi slab, cu o bărbuţă încărunţită, şi avea pieptul acoperit de decoraţii. Celălalt, tînăr, cu o scăfîrlie rotundă, cam mare pentru trupu-i destul de scund, avea părul roşcat, tuns scurt.

Berthelot se grăbi să facă prezentările:

— Mareşalul baron Alexander von Aweressku. Eroul de la Mereschty, spaima ruşilor şi fost comandant al frontului de sud-est al Puterilor Centrale, adăugă el, arătînd spre bătrînul cel înalt. Maiorul de husari Johann von Antonessku. Şeful statului major al mareşalului Praesann şi autorul victoriei de la Oytus, îl indică el pe roşcovan. Cei mai capabili şi mai respectaţi oameni din armată.

După care adăugă, în şoaptă, pentru a fi auzit numai de Sarrail:

— Amîndoi au ambiţii politice şi speră să joace un rol important în noua Românie. Sînt indivizii cu cea mai mare audienţă în rîndul foştilor soldaţi. Dacă îi convingem pe ei, ceilalţi îi vor urma.

După aceea, continuă să facă prezentările:

— Domnilor, generalul Sarrail, comandantul frontului din Balcani, conducătorul trupelor de ocupaţie din ţările din sud-estul Europei. Şeful meu direct şi reprezentantul puterilor aliate în această parte a lumii.

Cei doi români, care se se desprinseră de peretele de care stătuseră rezemaţi la apariţia generalilor francezi, îşi ciocniră călcîiele, înclinînd scurt capetele, într-un gest de respect distant.

— Mareşal sînt, *ja*, pentru că acest grad mi-a fost acordat de regele meu, răposatul Karl, cel înţelept şi viteaz. Am luptat prima oară alături de Maiestatea Sa în Bulgaria, la Plewen, deşi pe atunci eram doar locotenent. *Aber* baron nu mai sînt, pentru că Franz Joseph a murit, iar Karl cel tînăr a abdicat, deci imperiul nu mai există, nici baronii lui. Noi, în România, n-am avut titluri nobiliare ereditare, *nein,* zîmbi moşneagul cel lungan.

Şi aşa, titlul de baron l-am acceptat ca să nu-l supăr pe regele Karl, fie-i ţărîna uşoară. Pentru că împăratul mi l-a azvîrlit la grămadă, de parcă nu-mi vărsasem sîngele pentru gloria imperiului! N-o să uit nicicînd umilinţa ceremoniei de înnobilare, ja... În holul întunecos al cancelariei se

aflau peste o sută de indivizi, de tot soiul: militari – pe unii îi cunoşteam, soldaţi viteji şi de credinţă; afacerişti plini de ifose şi de parale, evrei galiţieni, cehi, croaţi şi maghiari, minoritari ce-şi cumpăraseră titlurile şi nu ştiu a cui era mai mare neruşinarea: a celor care cumpăraseră sau a celor care vînduseră; politicieni arce aduseseră servicii curţii; cîţiva artişti minori, autori de imnuri omagiale şi poezioare linguşitoare. O junglă plină de tupeu, în care eu şi cei ca mine ne simţiserăm stingheri. Printre viitorii baroni se afla un croitor din Galiţia, un evreu bătrîn şi speriat. L-am întrebat, din pură curiozitate, pentru ce merite fusese înnobilat. Şi am aflat că era tatăl medicului personal al împăratului. Franz Joseph dorise să-l facă baron pe doctor, dar nesimţitul nu acceptase să fie primul nobil din neamul lui, iar împăratul rîsese şi-i acordase titlul bătrînului croitor, un om modest şi la locul lui, de altfel, dar nu cu atît de mult bun simţ ca să refuze să ia parte la o asemenea mascaradă. Atît valora un mareşal pentru răposatul împărat: cît tatăl medicului său! Şi te mai miri că s-a ales praful de Austria?

— Văd că vorbiţi foarte bine franceza, îl măguli Sarrail, deşi mareşalul avea un accent groaznic. Înţeleg că nu avem nevoie de interpret...

Roşcovanul, care nu scosese o vorbă pînă atunci, se mulţumi să declare, într-o franceză impecabilă:

— Eu am făcut studiile militare la Saint Cyr, domnule general.

Şi am fost şef de promoţie, aşa că-s mai bun ca voi, amărîţilor!

Berthelot arătă spre masă, iar cei patru se aşezară. Urmă un moment de aşteptare încordată. Pentru a destinde atmosfera, guvernatorul militar zise, pe tonul unei conversaţii obişnuite:

— Domnule mareşal, aţi amintit despre faptul că aţi luptat la Plewen. Eram copil pe atunci. Nu cunosc prea bine ce s-a întâmplat. După cîte ştiu, Austria n-a intervenit în război, s-au înfruntat doar ruşii cu turcii... Ce-au căutat românii acolo?

Mareşalul cu ţăcălie zîmbi şi începu să povestească, plin de acea plăcere a amintirilor, proprie bătrînilor:

— Prea puţini ştiau adevărul, pe atunci, iar lucrurile au fost păstrate secrete şi mai tărziu, *natürlich,* de aceea par atît de ciudate... În 1782, cînd principatele au fost împărţite între Austria şi Rusia, toată lumea s-a mirat că otomanii cedaseră un teritoriu atît de mare unei puteri care nu participase efectiv la război. Adevărul era că Meternich încheiase un tratat secret cu Turcia, pentru a stopa extinderea imperiului ţarist spre Constantinopol. Muntenia şi Moldova se aflau într-o situaţie deosebită de celelalte teritorii româneşti anexate de imperiul Habsburgilor: fuseseră preluate în administrare de Austria, dar rămăseseră, în acelaşi timp, vasale otomanilor. Fiecare dintre cele două părţi spera că, atunci cînd se va întoarce roata, să

devină proprietar deplin. Situaţia era, întrucîtva, asemănătoare celei de mai tîrziu, a Bosniei şi Herţegovinei, dar mai ales celei a Novipazarului. Numai că în cazul Novipazarului lucrurile au devenit publice, printr-o eroare diplomatică, iar în urma scandalului internaţional produs, turcii şi-au recăpătat teritoriul... *Sicher,* Principele Karl aflase, atunci cînd preluase tronul principatului Daciei, că turcii erau suveranii unei părţi a domeniului său. Iar austriecii ai celeilalte părţi. Şi a decis să rezolve această situaţie imposibilă cu prima ocazie favorabilă. Aşa că, atunci cînd ruşii au năvălit în Bulgaria şi au dat de necaz la Plewen, iar marele duce a trimis acel telegramm celebru, *Komm, Cousin, wir sind verloren,* s-a oferit să le vină în ajutor, cu titlu personal, fără să implice Austria în vreun fel. *Weil, sehen Sie,* cei doi erau cu adevărat cusini, nu fusese doar o formulă de politeţe, aşa că aici a intervenit, pe lîngă interesul naţional, şi legătura de sînge... *So, der Prinz* a alcătuit o armată din voluntari – Doamne, ce s-au înghesuit cu toţii să facă parte din armata aceea! – şi a trecut cu ea Dunărea. Băieţii au luptat ca nişte lei, iar principele s-a dovedit a fi un conducător priceput. Turcii au trebuit să capituleze, dar ruşii au încercat, ca întotdeauna, să tragă toată spuza pe turta lor, profitînd de fapul că românii nu aveau, din punct de vedere diplomatic, un statut prea clar. Numai că Bismark nu i-a lăsat. *Der Kanzelar* ne-a dat, prin tratatul de pace de la Berlin, Dobrogea, blocîndu-le ruşilor expansiunea spre sud, iar turcii au trebuit să renunţe la suveranitatea lor asupra oricărei părţi din Dacia. Principele Karl a făcut atunci un lucru inteligent: s-a proclamat rege, numindu-şi statul România. Prinţul Esterhazeanu-Morusy, prim-ministrul împăratului Franz Joseph a avut de ales: sau un război cu românii, sau recunoaşterea regatului ca parte a imperiului... *Aber* astea le ştiţi, că nu-s secrete..

Sarrail se încruntă. Apoi mîrîi:

— Să înţeleg că regele Karl a lăsat în rîndul poporului român o amintire deosebită?

Aweressku îl privi uimit.

— *Selbsverstandlich*! Doar este principele care ne-a adus statutul de egalitate cu austriecii în imperiu!

— Dar Ferdinand? se interesă mai departe generalul.

Cei doi români se priviră, comunicîndu-şi îngrijorarea. Ce doreau franţujii ăştia de la ei? Mareşalul ezită, iar maiorul se grăbi să intervină:

— Domnilor, regele este foarte iubit. Supuşii apreciază firea sa cumsecade, dorinţa sinceră de a conduce bine ţara... Iar ţăranii aşteaptă reforma făgăduită...

Sarrail decise că nu mai era timp pentru ocolişuri.

— După cîte ştiţi, preşedintele Wilson consideră monarhiile drept

o formă statală depăşită. Speră că, măcar în ţările învinse, poporul va putea să opteze pentru forma republicană. Cunoaşteţi că împăratul Austriei a abdicat, că Wilhelm al Germaniei a fugit din ţară, că Prusia, Bavaria şi celelalte regate germane s-au transformat în republici. Americanii au hotărît că toţi cei vinovaţi de dezlănţuirea războiului mondial trebuie înlăturaţi de la putere. Sigur, nu ne convine că în Rusia guvernul este controlat de bolşevici, dar îndepărtarea ţarului a fost un lucru necesar. Recunoaştem că Franţa, credincioasă ideilor republicane, împărtăşeşte opiniile aliaţilor săi. Deci, să nu mai lungim vorba! Puterile aliate doresc îndepărtarea regelui Ferdinand şi a dinastiei de Hohenzollern-Sigmaringen şi proclamarea de urgenţă a republicii.

Mareşalul se albise la faţă. Nu-şi mai găsea cuvintele. Bîiguia doar, cu buzele tremurătoare:

— *Mein Gott! Mein Gott! Jesus Maria!*

Antonessku, care, în schimb, se înroşise complet, izbucni:

— Bine, dar poporul şi-a exprimat dorinţa, în adunarea de la Alba Iulia, ca monarhia să fie păstrată!

— Adunarea de la Alba Iulia! Acolo s-au cerut o mulţime de lucruri, pe care Antanta n-are de gînd să le accepte. Credeţi că sînteţi în postura de a ne impune condiţii? Nu vă daţi seama că aţi fost învinşi, că *noi* sîntem cei care dictăm?

Maiorul oftă, apoi recunoscu, cam fără voie:

— Aveţi dreptate. Am capitulat, dar speram că tratatul de pace ne va recunoaşte drepturile...

— Ce drepturi? se răţoi guvernatorul militar.

— România mare şi independentă. De la Bug la Tissa.

Sarrail rîse. Un rîs aspru, ameninţător.

— Să lăsăm să existe state puternice, capabile să lupte şi altă dată împotriva noastră? Nu, domnule, cele două imperii, care prin agresivitatea lor au dezlănţuit măcelul mondial, vor fi împărţite în bucăţi care să nu mai reprezinte o ameninţare viitoare! România va fi dezmembrată în principate independente, aşa cum întreg Imperiul Austro-Român va fi dezmembrat într-o mulţime de state naţionale. Cît despre România voastră mare, de la Bug la Tissa... În primul rînd, n-aţi cucerit de la ruşi decît regiunea pănă la Nistru. Trebuie să înţeleg că intenţionaţi, în viitorul foarte apropiat, să declaraţi război Rusiei?

— Cum am putea să facem asta? oftă cu regret mareşalul. Cu armata demobilizată, cu trupe de ocupaţie pe cap...

— Deci, în privinţa Bugului, n-are rost să vă faceţi iluzii. Mai complicată va fi problema Tissei. Pentru că noi nu recunoaştem graniţa de vest a Regatului României. Trebuie să ţinem seama şi de interesele populaţiei maghiare din imperiu. Populaţie pe care aţi persecutat-o şi românizat-o cît s-a putut.

— Am persecutat-o? se miră, absolut sincer, mareşalul. Le-am dat ungurilor toate drepturile, i-am tratat ca pe orice supus român. I-am civilizat, domnule general!

— Ei nu sînt de aceeaşi părere.

— Asta pentru că sînt un neam ingrat şi nerecunoscător! Sînt invidioşi, domnule general. Noi ne-am integrat mult mai repede şi mai bine în civilizaţia germană, europeană. Avem o populaţie cultă, onestă, harnică. Fără a mai pomeni de faptul că imperiul a recrutat din rîndul boierimii noastre – ce se înrudea cu împăraţii Bizanţului, deci cu toate marile familii din lume – oameni de stat, militari de valoare... În timp ce ungurii, cu tot ajutorul pe care-l dăduseră Mariei Teresa, s-au trezit într-o poziţie subalternă. Noi am fost corecţi faţă de ei, le-am oferit libertatea, în 1848, iar drept recunoştinţă, au luptat de partea imperialilor! Tot timpul au avut pretenţii absurde şi au susţinut că-s persecutaţi – ba că n-au dreptul să-şi folosească limba, ba că nu-s promovaţi, ba că-s deznaţionalizaţi! Fără să mai vorbim că în război au dezertat în masă la ruşi!

Revoluţia de la 1848 a început în Principatele Walache ca o mişcare a tinerilor anarhişti ce studiau la Paris (Beltschessku, Theodor Dyamant, Kogelnitscheanu), adepţi ai lui Proudhon. Bakunin însuşi a venit la Bukarest, pentru a coordona acţiunea. La scurt timp după începerea tulburărilor, mişcarea a căpătat un caracter naţionalist, Bakunin a plecat la Viena, pentru a sprijini revolta de acolo, iar conducerea a fost preluată de lideri liberali (Kusa, Awram Janku, Mageru), care au proclamat înfiinţarea Principatului Daciei, principat independent de Austria, şi înlăturarea tuturor privilegiilor feudale. Faptul că aceştia i-au declarat pe toţi locuitorii acestui principat drept români şi au introdus limba română ca limbă oficială a provocat reacţia ungurilor, care au declanşat acţiuni armate în favoarea imperiului. După lupte înverşunate de aproape un an, Austria a cerut ajutorul vecinilor săi. Imperiul Otoman a înăbuşit revoluţia din Walachia şi Oltenia, iar Imperiul Rus pe cea din Transilvania şi Moldova. Conducătorii revoluţiei au fugit în Italia şi au fost graţiaţi abia în 1856, cînd Austria a trecut la neutralitatea armată în cazul Războiului Crimeii şi a dorit ca românii să-i rămînă credincioşi.

În privinţa politicii naţionaliste a Regatului Român, trebuie recunoscut faptul că acesta a dus o politică de asimilare a minorităţilor, oferind celor ce-şi schimbau religia şi naţionalitatea mari avantaje. De acest lucru au profitat în principal evreii şi ucrainenii, care au fost priviţi cu multă simpatie de autorităţi şi, ca atare, au făcut carieră administrativă şi ştiinţifică. În acest sens, amintim de Şcoala Pshologică de la Bukarest, creată de adepţii lui Freud – acesta a profesat doi ani în capitala română, ca invitat al preşedintelui Academiei Române, Lazăr Şeineanu.

Tot în privinţa naţionalismului e de remarcat că statul român a sprijinit constant aromânii din Imperiul Otoman şi, la distrugerea Moscopolei de către turci, a oferit refugiu colectivităţii de acolo. Din aceşti aromâni se trag mari familii de bancheri şi comercianţi, precum baronii Moga, Karadjoali etc.

Dezvoltarea ştiinţei în România s-a bazat în principal pe centrele universitare (Bukarest, Iassi, Klaussenburg, Temeswar), dar şi pe Centrul Regal pentru Cercetare de la Synaya. Reprezentantul de seamă al ştiinţei româneşti este Mirtscha Jusupowitsch, laureat al premiului Nobel pentru fizică în 1909, pentru studiile privind transmutarea metalelor grele.

Alexander Johann, baron Kusa – om politic deosebit de important. Conducătorul revoluţiei din Moldau, a fost numit în 1856, după amnistie, guvernator al principatului. În această calitate a avut principalul merit în unirea Principatelor Walache şi aducerea în fruntea Principatului Daciei a lui Karl de Hohenzollern-Sigmaringen. A fost prim-ministru în mai multe rînduri, conducînd guvernul de uniune naţională din timpul războiului de independenţă faţă de Turcia. A condus aplicarea reformei agrare de după război, fiind cel mai apropiat colaborator al regelui Karl. A fost asasinat în 1884, în condiţii neelucidate, iar criminalul n-a fost prins. Acest lucru a generat o serie de speculaţii, în final uciderea sa fiind atribuită unor motive personale, deşi viaţa sa de familie a fost considerată exemplară.

Awram Janku, Graf von Klausenburg. Lider al mişcării revoluţionare din Siebenburgen, militar de-un talent deosebit. După graţiere, guvernator al Transilvaniei şi Banatului. A avut un rol important în unirea principatelor. Prieten personal al principelui Karl. Ministru de război în guvernul de uniune naţională din timpul războiului cu Turcia. Întemeietorul Partidului Naţional Român, care a condus lupta pentru unire. Mentorul lui Julius Maniu şi Octavianus Goga, liderii partidului după moartea sa, care a avut loc în 1902.

— Adevărat, domnule mareşal. Şi au alcătuit o Legiune Maghiară, care a luptat de partea Antantei. Deci, într-un fel, fac parte din tabăra învingătorilor. Aşa că vor fi trataţi ca atare. Au dreptul la un stat naţional, cu graniţe care să cuprindă cît mai mulţi dintre conaţionalii lor. După opiniile liderilor noştri politici, Ungariei îi vor fi atribuite, pe lîngă Panonia, Banatul şi Transilvania. Restul Regatului Român va fi împărţit într-o republică a Valahiei şi una a Moldovei. Graniţele lor le vom stabili la Paris, în cadrul tratatului de pace cu Austria. Probabil că Dobrogea vă va fi lăsată, poate împărţită între cele două republici walache, pentru că bulgarii fac şi ei parte din tabăra învinşilor, ca şi

turcii. Deşi guvernul sovietic o revendică şi el... Vom vedea, pînă la urmă, cine are argumente mai convingătoare şi cui o vom atribui... Şi încă un lucru, domnilor. Dezarmarea. Nu numai că armata română va fi redusă drastic, dar vor fi lichidate toate posibilităţile de a mai produce armament performant. Vom închide fabrica de tancuri de la Kronstadt, cea de avioane de la Hermannstadt, uzina de piese de artilerie de la Bakeu şi, în primul rînd, şantierul naval de la Mangalya. Ca să vă luaţi gîndurile de la submarine pentru totdeauna!

Marina de război română, sub conducerea amiralului Eremia Grigoresku, a distrus foarte repede flota rusească din Sevastopol, apoi a trecut la acţiuni în Marea Mediterană, profitînd de sprijinul aliaţilor turci la trecerea prin Dardanele. Raidurile submarinelor române asupra Cyprului şi Maltei au produs pagube imense Antantei. Trebuie menţionat faptul că majoritatea ofiţerilor români de pe submarine fuseseră instruiţi în Germania.

Cei doi ofiţeri români arătau de parcă trecuse trenul peste ei. După un timp, Antonessku, mai rezistent, îşi veni în fire cît să întrebe, încercînd să-şi ascundă disperarea:

— De fapt, de ce ne-aţi chemat aici? La urma urmei, deciziile politice ale învingătorilor privesc întregul regat, întreaga populaţie românească. Dumneavoastră ne-aţi comunicat intenţiile conducătorilor Antantei. Foarte bine, dar asemenea măsuri se iau în urma unor negocieri, se aplică în urma semnării unui tratat. Noi sîntem doar nişte ofiţeri demobilizaţi, fără nici o autoritate. Nu reprezentăm pe nimeni, nu putem face nimic, nu putem oferi nimic. Ce vreţi de la noi? Nu cu noi – sau cu unii ca noi – trebuie să discutaţi asemenea probleme importante...

— Şi dacă n-aţi fi fost trecuţi în rezervă, dacă aţi fi dispus de trupe, ce-aţi fi făcut?

Cei doi se priviră, apoi mareşalul răspunse ferm:

— Ne-am fi pregătit de război, *natürlich!* Nu mai avem ce pierde. Doar viaţa. Iar ce fel de viaţă va fi fiind aceea lipsită de onoare? Toată istoria noastră, domnule general, a constat în luptă fără şanse de succes. Am ştiut întotdeauna că vom fi învinşi, pentru că am avut mereu duşmani mult mai puternici decît noi. Dar am luptat cu o asemenea înverşunare, încît inamicii au considerat că e mai rentabil să nu ne ceară prea mult, să nu depăşească anumite limite. Nu vi se pare semnificativ faptul, domnule general, că dintre toate ţările din partea asta a lumii, doar noi n-am fost transformaţi în paşalîc? Pînă şi prietenii dumneavoastră, ungurii, au suferit această soartă cruntă. Noi nu. Dar întrebarea dumneavoastră este lipsită de obiect. Armata a fost demobilizată, în urma capitulării, iar regatul dispune, deocamdată,

doar de forţe de jandarmi pentru păstrarea ordinii. Nu avem forţe militare, nu avem armament, nu mai avem nimic. Deocamdată.

— Deocamdată?

— Cum credeţi că vor reacţiona combatanţii, care au luptat ani de zile în speranţa că, după război, vor avea parte de o viaţă mai bună? Cunoaşteţi foarte bine ce înseamnă lupta de franctirori, ce amploare poate lua o asemenea luptă şi cît de uşor se poate transforma într-o acţiune de masă. Mai ales printre cei ca noi, obişnuiţi să se sacrifice... Atunci se vor găsi şi arme, şi bani. Nu cred, totuşi, că duceţi lipsă, în momentul ăsta, de un război purtat de nişte oameni care nu mai au nimic de pierdut. De aceea nu înţeleg ce doriţi de la noi.

— Domnule mareşal, văd că aveţi multă încredere în poporul dumneavoastră. Aţi declarat, cu puţin timp înainte, că nu mai aveţi armată, nici armament. Atunci, ce aveţi?

— Soldaţi, domnule general. Soldaţi bine pregătiţi, cu serioasă experienţă de front. Nu uitaţi că România a susţinut singură frontul de sud-est, că a trimis trupe şi în alte zone ale conflictului. Aţi cunoscut în mod direct vitejia ostaşilor noştri la Salonic. E adevărat, am avut pierderi foarte mari în rîndul ofiţerilor, mai ales cînd a trebuit să oprim ofensiva rusească din 1917, care ajunsese pînă la Carpaţi. Dar au supravieţuit suficienţi şi nu-i cazul să ne aduceţi la disperare.

— Consideraţi că armata dumneavoastră poate fi mobilizată repede şi fără probleme?

— Bineînţeles. Soldatul român este unul dintre cei mai disciplinaţi şi ascultători din lume. V-am spus că, printre multe alte lucruri, administraţia austriacă ne-a obişnuit să respectăm legile şi conducătorii statului, ne-a impus o anumită rigoare şi disciplină.

— Deci, după opinia dumneavoastră de militar, măsurile aspre, pe care intenţionează să le ia conducătorii Antantei, vor duce la un război sîngeros şi inutil?

— Exact.

— Dumneavoastră sînteţi de aceeaşi părere, domnule maior?

— Bineînţeles. Mai mult, cred că aliaţii ar face o mare greşeală luînd măsuri atît de dure împotriva României.

— Pot să vă întreb de ce?

— Pentru că Regatul României reprezintă singurul element de stabilitate din zonă.

Stabilitate în zonă! Ce naivitate! Sigur, reprezintă un element de stabilitate, dar asta interesează doar pe cei care vor stabilitate. Noi sîntem tocmai în partea cealaltă a Europei, barbarii de aici n-au decît să se măcelărească între ei! Auzi, stabilitate!

— Ce vreţi să spuneţi?

— Analizaţi un pic situaţia statelor din jur. Rusia e măcinată de război civil. Polonia, Finlanda şi ţările baltice se pregătesc de luptă, îşi mobilizează forţele naţionaliste, încercînd să se desprindă de imperiul bolşevic. Probabil că vor reuşi, avînd în vedere situaţia dificilă a acestuia. Dar cu ce preţ! Serbia are de digerat teritoriile preluate de la Austria, teritorii locuite de slavi nesîrbi, ba chiar antisîrbi, precum şi de musulmani care ar fi preferat alipirea la Turcia. Şi dacă tot veni vorba de Turcia, Imperiul Otoman s-a destrămat, vecinii săi se grăbesc să apuce cît mai mult din el, deci zona arată ca un butoi de pulbere. Grecia şi Bulgaria vor fi, mai mult sau mai puţin, implicate direct... Iar Ungaria, preferata dumneavoastră, s-a proclamat republică bolşevică! Nu ştiu cît de mult vă convine asta, apropo de democraţia pe care doreaţi s-o instauraţi acolo...

Sarrail rămăsese cu gura căscată. Îşi reveni însă iute şi mormăi, încercînd să-şi ascundă dezamăgirea:

— Nu pot spune că analiza dumneavoastră nu e competentă, domnule maior Antonessku. Sînt însă surprins că aţi aflat deja despre evenimentele de la Budapesta... Au avut loc pe 21 martie, iar acum sîntem în data de 3 aprilie!

— Nu sîntem nişte sălbatici, domnule general. Şi trăim în anul de graţie 1919 după Christos. Chiar dacă sîntem o ţară ocupată, mai primim totuşi ziare, mai ascultăm radioul... De altfel, evenimentele din Ungaria nu m-au surprins. Într-un fel, le prevedeam. Nu uitaţi că Legiunea Maghiară, alcătuită în principal din dezertori din armata imperială austriacă, a luptat alături de ruşi şi a fost infectată de molima bolşevică. Odată cu întoarcerea în ţară a soldaţilor de pe front, forţele naţionaliste ungare au fost depăşite numeric. Fără a pomeni că nişte ostaşi bine antrenaţi şi cu experienţa războiului pot înfrînge uşor o mulţime de civili paşnici...

— Mda... Bine.. Aveţi dreptate, situaţia se prezintă exact aşa cum aţi prezentat-o. Şi ce-i cu asta?

— Nu ne-aţi chemat degeaba, domnule general. Şi nici nu v-aţi interesat inutil de starea armatei române, nici de posibilitatea de a fi mobilizată cît mai repede. Să recunoaştem că războiul mondial a reprezentat un efort deosebit pentru Franţa. Ţara dumneavoastră, domnule general, nu-i în stare să trimită un corp expediţionar care să cucerească Budapesta. Nu puteţi apela nici la forţele aliate din jur. Cehoslovacia poate mobiliza doar Legiunea Cehă. Dar şi aceasta a luptat tot în Rusia. Deşi membrii ei şi-au croit drum cu arma în mînă printre bolşevici, ca să se alăture trupelor Antantei, nu aveţi de unde să ştiţi cît de mult au fost molipsiţi de ideologia leninistă, nici nu puteţi ignora relaţiile de camaraderie cu Legiunea Maghiară, create în timpul luptei comune împotriva Puterilor Centrale. Nu, nu puteţi să vă bizuiţi pe cehi. Oricum, sînt puţini. Deci, chiar dacă ar accepta să

intervină, n-ar fi de ajuns. Atunci, ce vă rămîne? Să apelaţi la sîrbi. Aveţi vreo garanţie că, odată trupele regale trimise pe front, croaţii şi musulmanii nu se vor răscula? Nu, nu aveţi nici o garanţie, domnule general! Aveţi de făcut o alegere dificilă, în care nici una dintre variante nu vă convine. Sau lăsaţi bolşevismul să se răspîndească în Europa, să se întindă din Ungaria şi Germania pînă la dumneavoastră acasă, sau apelaţi la trupe ce v-au fost duşmane în timpul războiului. Numai că presupuneţi că va trebui să ne daţi ceva în schimb, pentru că nu vă imaginaţi că vom lupta pe gratis pentru o putere decisă să ne persecute. Şi nu ştiţi cît de mult vom cere ca să vă facem treaba pe care nu puteţi s-o faceţi singuri. Am înţeles bine problema, domnule comandant general al trupelor de ocupaţie din Europa de sud-est?

Sarrail înghiţi în sec. Apoi i se adresă lui Berthelot:

— Ţi-am cerut să-mi aduci nişte militari. Văd că mi-ai adus nişte politicieni afurisiţi... Mai lipseşte doar să-mi impuneţi condiţiile dumneavoastră, domnilor!

Mareşalul îşi drese glasul şi interveni:

— Noi sîntem oşteni. Ne vom supune regelui nostru, căruia i-am jurat credinţă. Vom lupta împotriva oricărui duşman, după cum crede de cuviinţă Maiestatea Sa. N-am venit aici nici să punem condiţii, nici să ducem tratative. Nu avem împuternicirile necesare. Nici nu ne pricepem, *natürlich,* nu sîntem diplomaţi. Reţin din toată această discuţie, care nu s-a desfăşurat direct şi la obiect, aşa cum ar fi trebuit să se desfăşoare între militari, un singur lucru: că doriţi să ştiţi dacă armata română poate lupta împotriva statului sovietic maghiar, dacă este dispusă să-şi asculte comandanţii şi să îndeplinească ordinele. În calitatea mea de ofiţer superior, care cunoaşte mai bine decît oricine starea de spirit a oştirii, vă pot răspunde, fără nici un dubiu: da, putem lupta şi nu-i nici un pericol ca molima bolşevică să se răspîndească printre noi. Sînteţi mulţumit de răspuns?

— Da, domnule mareşal.

— Atunci, discutaţi condiţiile cu Maiestatea Sa şi cu miniştrii împuterniciţi de rege. Noi vom îndeplini ordinele primite de la cei îndreptăţiţi să ne comande...

Berthelot se uită, întrebător, spre superiorul său, care dădu din cap, apoi se întoarse spre maior:

— Dumneavoastră sînteţi de aceeaşi părere, domnule Antonessku?

— Bineînţeles. Nu există nici un motiv pentru ca armata să nu aibă încredere în conducătorii săi legitimi.

— Şi dacă n-ar avea încredere?

— În acest moment, nu se pune o asemenea problemă. Iar sămînţa răzvrătirii nu poate încolţi decît cînd există conducători nevrednici. Nu-i cazul nostru. Armata este credincioasă ordinii de

drept, domnule general, şi a respins orice încercare a duşmanilor noştri de a o îndoctrina sau de a răspîndi nesupunerea în rîndurile sale.

Sarrail rămase un moment gînditor, apoi întrebă:

— Îmi puteţi da vreun sfat, domnilor? Cu cine îmi recomandaţi să iau legătura? Ce condiţii credeţi că vor fi acceptabile pentru viitoarea noastră colaborare?

Maiorul nu răspunse, iar mareşalul mormăi:

— Ne pare rău, nu avem împuterniciri în această privinţă. Asta-i treabă de politicieni. Nu că nu ne-am pricepe, zîmbi el larg, deschis. Dar nu-i momentul să ne asumăm calităţi care s-ar putea să nu ne fie recunoscute. Pentru moment, acesta-i răspunsul nostru. Regele are în jurul său oameni de valoare, cu care vă puteţi înţelege foarte bine

Cei doi români se ridicară de pe scaune şi rămaseră ţepeni, în poziţie de drepţi. Sarrail şi Berthelot nu avură de ales şi se ridicară şi ei. Ofiţerii regali pocniră din călcîie, plecară capetele cu o mişcare scurtă, apoi se îndreptară spre uşă.

Francezii rămaseră un timp locului, apoi Sarrail bombăni:

— I-am spus lui Clemenceau că n-o să iasă nimic din discuţia asta! Va trebui să mai cedăm cîte ceva. Depinde cît de mult... E clar că va trebui să renunţăm la ideea dezmembrării României... Chiar dacă vom cădea la o înţelegere, tot va trebui să pompăm în România armament şi muniţii... Plus bani şi materiale...

— Oricum revine mai ieftin, îl consolă guvernatorul militar. La urma urmei, viaţa unui soldat francez valorează mai mult decît instaurarea democraţiei în Ungaria! Iar dacă vom acţiona cu înţelepciune şi tact, s-ar putea să ne alegem cu un aliat preţios, în partea asta a lumii. Ce părere ai despre invitaţii mei?

— I-ai ales bine. S-ar putea ca în viitor să joace roluri importante în politica românească. Sînt foarte ambiţioşi, sînt conştienţi de prestigiul cîştigat pe cîmpul de luptă, dar apreciază bine momentul... Nu s-au repezit să profite de ocazie, au ştiut să se eschiveze de orice răspundere într-un mod destul de elegant... Dar ne-au sugerat foarte clar – şi le sînt recunoscător pentru această informaţie – că armata lor ar participa la zdrobirea bolşevismului. Să ne mulţumim cu ce-am putut cîştiga, iar restul să-l lăsăm în seama diplomaţilor de profesie. Oricum, este clar că românii vor rămîne cu o Românie Mare. Nu chiar atît de mare cît ar vrea ei, dar nici atît de mică precum voiam noi... Să vedem ce va mai fi. Istoria e o curvă cu firea foarte schimbătoare...

Berthelot zîmbi, aprobator. Dar el se decisese deja. Va fi un prieten de nădejde al românilor şi, cine ştie, poate că numele lui va fi atribuit cîndva, peste ani, vreunei străzi, posibil chiar din centrul Bukarestului...

KONSTANŢIA ŞI HAMLET...

Dirijabilul imens plutea la cîteva mii de metri altitudine, deplasîndu-se cu viteză foarte redusă. În ritmul ăsta, urma să ajungă la destinaţie peste trei, patru zile. Nici o problemă, timpul nu conta, important era să nu fie detectat de la sol. De aceea zbura deasupra norilor, iar căpitanul Aurel Vlaicov oprise motoarele, cu excepţia unuia, ce bîzîia destul de puternic. Dar, deocamdată, se aflau deasupra propriului teritoriu...

— Acum ar fi trebuit să se desfăşoare povestea de dragoste dintre Hanna Laifşiţ şi prinţul Dimitri Antiohovici Cantemirov. O poveste extrem de bizară, aproape imposibilă, însă atît de multă lume se străduise din greu, încît lucrurile porniseră pe-un drum al probabilităţii... Sigur, ambiţiile bătrînului Osip Laifşiţ depăşeau cu mult condiţia sa, dar sfatul înţelepţilor din Buhuşi îi ascultase cu atenţie propunerea şi decisese să-i acorde tot sprijinul. Ca atare, celebra peţitoare Suzanah Bercoviciova discutase cu contesa Ţvetova, sfătuitoarea de taină a prinţesei Basarabova, bunica dinspre mamă a mai înainte amintitului prinţ, pentru că toate cele ce se decideau în cadrul clanului Cantemirov-Basarabov-Brîncovanov era hotărît mai înainte de bătrînă... Deci Bercoviciova se dusese la Floreşti, moşia din străbuni a cnejilor Ţvetov, şi-i explicase ce oferea bancherul evreu. Hanna fusese şcolită la pansionul mînăstirii Sfînta Maria şi cunoştea pe deplin credinţa pravoslavnică. În cazul în care mariajul se accepta de către Curtea Imperială, fata (care pe vremea aceea împlinise doar cincisprezece ani) urma să treacă imediat, cu toată familia, la ortodoxie. Dota prevăzută de tăicuţul ei depăşea orice închipuire, iar Osip (care urma să se numească după convertire Ioan Ioanovici Vlahov) avea să facă şi nişte donaţii magnifice curţii, patriarhiei de la Bukarest şi celei de la Maskva, ce aveau să-i aducă titlul de nobil de categoria a paisprezecea. O chestie absolut formală, care-i permitea doar să ocupe o funcţie de conţopist în guberniile mărginaşe, dar care-i oferea statutul de supus creştin liber al imperiului şi dreptul de a călători după voie şi fără a da socoteală cuiva prin toată împărăţia, inclusiv în ţinuturile siberiene...

Prinţul tăcu un moment, cît să-şi zvîrle o lingură de icre de nisetru pe un blîn fierbinte, şi să arunce o privire către neamţul ce stătea dincolo de masă, în faţa lui, clefăind o plăcintă cu ciuperci. Caporalul îl privea cu ochi mari, minunîndu-se (sau mimînd foarte bine minunarea) de cele pe care le auzea. Dar nu scoase un cuvînt, prea ocupat să-şi vîre plăcinţelele pe gît. Aşa că Dimitri, după ce hăpăi blînul cu icre negre şi trase un păhărel de votcă rece ca gheaţa, îşi

continuă istorisirea:

— Prinţesa cea bătrînă făcuse la început o criză de isterie şi-i spărsese în cap cneazinei un ceainic din porţelan de Saxa, furioasă că prietena ei cea mai bună îndrăznise s-o jignească făcîndu-i o asemenea propunere. Contesa nu se supărase, fusese prea bine plătită de bancherul evreu, iar prinţesa o pocnise de nenumărate ori, după care o îmbunase de fiecare dată cu bijuterii de preţ. Apoi Basarabova se potolise şi se gîndise bine. Avea darul Brîncovenilor de a judeca lucrurile profund, de a vedea legături acolo unde nu le vedea nimeni altul şi de a trage folos din orice. Aşa că intuise avantajele nu numai băneşti ce se puteau trage din afacere de către clanul ei. La urma urmei, în joc era doar un Cantemirov, deci din rudele detestate. Un prinţ tînăr şi sărac, ce nu-şi mai putea ţine rangul. Pe de altă parte, marele duce Karl Karlovici, neamţ născut în Germania, rudă a împăratului, că de aia îl adusese răposatul Alexandr II şi-l instalase în funcţie, rămăsese de acasă cu obişnuinţa de a lucra cu evreii, şi ar fi văzut cu ochi buni o asemenea înrudire ce ar fi făcut ca şi protejaţii săi să fie mai uşor de suportat de către boierimea locală, care se ţinea cu nasul prea pe sus...

Prinţul oftă, îşi puse în farfuria de porţelan de Sevr o lingură de fasole bătută, cu boia şi ceapă prăjită, ronţăi o măslină dolofană de Tesalia şi mai aruncă pe gît conţinutul unui păhărel cu votcă dreasă cu lămîie. Caporalul îi ţinu isonul numai în privinţa mîncării, atacînd castronul cu salată orientală, făcută cu ceapă verde şi ridichi de lună.

— De fapt, bănuiesc că prinţesa cea bătrînă văzuse în toată povestea o ocazie de a-şi ridica iarăşi neamul, pentru că, după cum ţi-am spus, moştenise înclinaţia spre intrigă a strămoşului ei. Iar clanul princiar al vechilor hospodari nu suporta încă gîndul că locul lui fusese luat de un venetic, trecut la ortodoxie doar ca să poată fi împămîntenit şi miluit cu rangul de mare duce, rang rezervat pînă atunci doar familiei imperiale. Însă, ca să înţelegi pe deplin toată această poveste ieşită din comun, dragă prietene, trebuie să-ţi povestesc cîteva lucruri din vechime, pe care mai mult ca sigur că nu le ştii. Noi, prinţii Cantemirov, ne tragem dintr-o familie de hospodari ai Moldaviei. Domniseră atît tatăl, Konstantin, cît şi cei doi fii ai săi, Dimitri şi Antioh. Dimitri, dornic să scape ţara de dominaţia otomană, încheiase alianţă cu ţarul Petru Întîiul. Şi turcii năvăliseră în Moldavia, înfruntînd armia ţarului şi a strămoşului nostru la Stănileşti, iar soarta armelor înclinase spre victoria necredincioşilor. Numai că, atunci cînd totul păruse pierdut, apăruse oştirea Valahiei, condusă chiar de hospodarul acesteia, Konstantin Brîncovanov, lucru surprinzător, pentru că acesta dovedise pînă atunci simpatie mai degrabă pentru nemţi. Otomanii fuseseră zdrobiţi pentru moment, dar cei doi principi, dîndu-şi seama că turcii urmau să revină şi să se

răzbune, au preferat să-şi supună ţărişoarele marelui ţar al Rusiei mari, Rusiei mici şi Rusiei albe. Cu dreptul de a rămâne prinţi ereditari peste fostele lor ţări, acum incluse în imperiul pravoslavnic. Cele două familii, unite de acel act de răzvrătire faţă de turci şi de alipire la maica Rusie dreptcredincioasă, se înrudiseră prin alianţe temeinice şi se sprijiniseră reciproc, alcătuind un singur neam bogat şi puternic. În familia mea, bărbaţii au purtat doar numele celor trei hospodari de care ţi-am amintit: Konstantin, Antioh şi Dimitri. Şi aşa au mers lucrurile de la 1700 pînă la 1848...

Prinţul Dimitri se opri din nou din istorisire şi se servi cu tocăniţă de hribi. Neamţul – despre care descendentul Cantemirovilor nu ştia decît că-i caporal în fostele trupe de ocupaţie germane, că fusese decorat de trei ori cu Crucea de Fier şi că-i un pictor talentat – îşi umplu farfuria cu praz cu măsline. Principele îl văzuse pictînd pe faleză, se oprise să-i admire acuarela (semnată simplu, Dolfi), apoi intrase în vorbă cu el. Caporalul nu cunoştea nici o limbă străină, dar asta nu reprezentase vreo dificultate, pentru că Dimitri vorbea perfect germana, limba intimă a aristocraţiei ruse (pentru că era limba de casă nu numai a familiei imperiale, ci şi a multor nobili ce-o urmaseră din Germania în imperiul ruşilor). Franceza era mai degrabă o limbă politică şi de eleganţă, utilizată în relaţii internaţionale. Engleza nu depăşise uzul cercului celor apropiaţi ţarului, care o folosea îndeosebi în relaţiile cu verii săi de Hanovra, ajunşi pe tronul Marii Britanii şi al Indiei... Îi propusese neamţului să-i ţină tovărăşie la cină, dar acesta refuzase iniţial invitaţia, justificînd că-i vegetarian. După ce prinţul îl liniştise, explicîndu-i că se aflau în postul Paştelui, cînd nici un pravoslavnic demn de acest nume nu se atinge de carne sau alte alimente de origine animală, acceptase cu o grabă ce dovedea că se săturase de mîncarea de la cazan. Aşa că acum se aflau faţă în faţă, la masa din sufrageria imensă, cu servitorii – îmbrăcaţi în costume naţionale valahe – lipiţi de perete. Ca nişte umbre abia zărite, care aduceau în tăcere platourile pline, umpleau paharele, apoi se retrăgeau iar în semiîntuneric, pentru a nu stînjeni discuţia boierilor...

— Spînzuraţi jidanii!

Cavaleriştii năvăliseră în Babadagh pe drumul dinspre Tulcia, ridicînd un nor fumuriu de colb; o hoardă sălbatică, dezlănţuită, ce purta în frunte steagul negru al anarhiei.

Ordinul fusese răcnit de un omuleţ chel, cu ochelari cu ramă din oţel, aflat în fruntea grupului de comandanţi. Din urmă, îi ripostă vocea tăioasă a lui Nestor Mahno, liderul organizaţiei şi al armatei:

— Care jidani, boule? Pe aici nu-s decît valahi, turci şi lipoveni!

— Păi... atunci să-i spînzurăm pe turci! îşi dădu cu părerea cheliosul.

Numai că trupele anarhiste, cavalerişti de strînsură, cunoscînd din doctrina conducătorului lor doar că proprietatea altora era de furat, deci nici un păcat s-o furi la rîndul tău, nu mai aşteptaseră decizia conducătorului şi se risipiseră pe străzi, puse pe jaf.

Mahno rămase în piaţă, înconjurat de statul major. Înjură, scuipă în praf, apoi, cunoscîndu-şi prea bine oamenii, se îndreptă spre hotelul aflat în cealaltă parte a pieţii, o clădire destul de amărîtă, cu două etaje şi restaurant la parter, în care nu se zărea nici o mişcare.

— Aici ne stabilim cartierul general! decise el.

Tîrguleţul răsună pînă seara de împuşcături, ţipete, zgomot de vase sparte şi horcăit de muribunzi. Apoi se aşternu liniştea – aproape imediat cu căderea întunericului. Deasupra minaretului geamiei răsări luna. Un nor o acoperi pentru cîteva clipe, suficient pentru ca stelele să scape de sub supravegherea ei şi să se risipească pe tot cerul...

— După schimbările provocate de nenorocitul an 1848, principilor valahi li s-au dăruit moşii şi pensii, decoraţii, grade militare şi alte chestii, dar li s-a luat dreptul ereditar de conducere a Moldaviei şi Valahiei. Din 1859 au devenit nobili obişnuiţi... Iar atunci, în 1914, prinţesa Basarabova se gîndise că înrudirea cu bancherul evreu la va aduce nu numai o mulţime de bani, să-şi mai poleiască blazonul, ci şi sprijinul populaţiei evreieşti, care ajunsese în Valahia la vreo patru milioane de locuitori... Sprijin care s-o ajute să ridice un mare duce din clanul care se refăcuse, revenind la înţelegerea iniţială, după ce nenorocirea îi lovise pe toţi deopotrivă...

Prinţul Dimitri tăcu un moment, aşteptînd ca servitorii să aşeze pe masă prăjiturile de post, cu nuci, migdale şi miere, precum şi fructe păstrate peste iarnă în pivniţele conacului: mere, gutui, pere...

— Aprovizionare ca în vremuri tulburi, îşi ceru el scuze oaspetelui, care rămăsese oricum cu gura căscată. Deci, toată lumea fusese, în principiu, de acord. Urmau să se întocmească o mulţime de acte, să se facă donaţiile necesare pentru ca Osip Laifşiţ să devină Ioan Vlahov... Între timp, s-a aranjat o întîlnire discretă între cei doi miri. Şi, cînd am văzut fata – care începuse să devină o adevărată domnişoară – mi-am dat seama că între noi urma să se nască o adevărată idilă. Eram tineri, frumoşi, bine educaţi, cu un viitor nemaipomenit în faţă. Da, în vremurile astea ar fi trebuit să se desfăşoare minunata noastră poveste de dragoste...

Prinţul oftă, întristat, şi, ca să-şi uite de mila pe care i-o inspira propria-i soartă, mai goli un păhărel cu votcă. Caporalul Dolfi nu băuse toată seara decît apă de fîntînă, nu se atinsese nici măcar de apa minerală.

— Numai că a început războiul, am plecat pe front, cu cazacii de pe Bug – nu ţi-am spus că eram polcovnic, colonel adică, în acest corp

de cavalerie? Am luptat în Ungaria, apoi am trecut în sud, pe frontul din Bulgaria, după care am participat la campania din Tracia... Am fost rănit de două ori, ţarul m-a decorat cu ordinul Sfîntul Vladimir... După care a izbucnit revoluţia şi totul s-a prăbuşit. Haosul a cuprins imperiul. Mai ales zonele de graniţă, în care oricine dispunea de trupe îşi croia un stat de-o zi, poate şi de-o noapte... Am pierdut urma Hannei. Ştiu doar că se afla la Buhuşi, împreună cu familia ei, atunci cînd oraşul o fost cucerit de cazacii de pe Don care se răsculaseră împotriva bolşevicilor şi dezertaseră de pe frontul german. Într-o noapte au fost ucişi peste o sută de mii de evrei. Sper doar ca Hanna să fi murit iute şi fără chinuri, pentru că despre ororile ce-au avut loc acolo se spun lucruri incredibile...

Prinţul Dimitri rămase tăcut un moment, privind în gol, de parcă ar fi văzut proiectate undeva, dincolo de perete, scene dintr-o viaţă care ar fi putut fi, dar pe care soarta le păstrase doar în stadiul de proiect, nefinalizîndu-le, neducîndu-le pănă la capăt...

— Da, asta ar fi trebuit să fie povestea dragostei mele cu o ovreicuţă teribil de bogată şi teribil de frumoasă... Dar n-am avut ocazia să fiu Solomonul ei, s-o cînt într-o Cîntare a Cîntărilor... Ţie, prietene, ţi s-a întămplat ceva deosebit în viaţă? În afară de război, pentru că prin el am trecut cu toţii...

— Oh, războiul! exclamă Dolfi. Sigur, o experienţă extraordinară. Dar fiecare dintre noi a trăit această experienţă în felul lui. Mizerie, chin, teamă, eroism, durere, camaraderie... Marşuri nesfîrşite, după care urmau tranşeele împuţite... Am luptat îndeosebi pe frontul de vest, aşa că nu-i posibil să ne fi întîlnit pe cîmpul de bătălie. Am ajuns aici abia după pacea de la Brest-Litovsk. Fusesem gazat şi nu mai puteam fi combatant de prima linie. M-au trimis într-un fel de concediu de convalescenţă. Şi recunosc că aşa a şi fost. Nimeni nu ne-a atacat, dintre toate armatele astea bezmetice, care se bat aiurea între ele. Nici măcar după capitularea kaiserului nu ne-a deranjat nimeni cu nimic... Dar vacanţa se va sfîrşi curînd. Peste cîteva zile vom părăsi Valahia. Vom preda Konstanţia primelor trupe ale regelui României ce se vor ivi în zonă.

— Ah, nu-mi pomeni de trădătorul ăla! izbucni Dimitri Antiohovici. De fapt, dacă mă gîndesc bine, nici măcar nu-i trădător. A trecut în Sfîntul Imperiu Roman şi s-a proclamat rege independent de Rusia abia după ce bolşevicii l-au executat pe ţar. Deci, într-un fel, nu şi-a călcat jurămîntul. Numai că Ferdinand Karlovici e duşmanul familiei mele şi mă enervează să văd că, şi atunci cînd protectorul lui dispare, tot el iese bine. Iar noi nu ne alegem cu nimic! Dar îmi făgăduiseşi o poveste.

— Înălţimea voastră, începu sfios neamţul. Aventurile mele nu-s atît de interesante, dar există o întîmplare ce merită, poate, povestită.

Este vorba despre dublul meu eşec la Academia de arte plastice din Viena...

— Cum adică? se minună prinţul. Cu talentul tău n-ai reuşit să intri la Academie?

— Nici măcar din două încercări, recunoscu amărît Dolfi. La primul examen ne-au pus să desenăm un nud de bărbat. Am reprodus modelul cu cît mai multă exactitate. Şi m-au picat. Am făcut contestaţie, iar membrii comisiei mi-au explicat că redarea mea nu avea suflet, nu avea personalitate. Degeaba l-ai redat atît de exact, mi-a spus un moşneag care se specializase în portrete oficiale ale familiei imperiale, acum există fotografii ce pot reda mai bine decît orice pictor înfăţişarea exterioară. Am ţinut minte spusele lor şi, la următorul examen – tot un nud de bărbat – am împărţit foaia de hîrtie în trei. În spaţiul din mijloc am redat modelul, cît mai fotografic cu putinţă. În cel din dreapta, l-am făcut grandios, un erou antic, un Hercule ce se pregătea să săvîrşească o ispravă supraomenească. Fără a modifica de fel modelul original, doar accentuînd o tuşă ici, colo. I-am dat suflet şi personalitate. Şi, ca să fiu convins că n-am lăsat nici o şansă de-o parte, în a treia casetă am pictat modelul într-o manieră modernă, numai din pete de culoare şi jocuri de lumini... După care am scris dedesubt: pentru toate gusturile, alegeţi ce vă place. După două zile am fost chemat la senatul Academiei, unde aceiaşi domni bătrîiori de rîndul trecut mi-au spus că am fost respins pentru obrăznicie faţă de juriu şi pentru că am trişat. Nimeni n-ar putea să facă trei redări diferite ale modelului în timpul pus la dispoziţie, s-a răţoit autorul de portrete oficiale. Degeaba m-am oferit să dau proba în faţa lor, cu orice model ar dori ei. Au chemat paznicul şi am fost azvîrlit pe scări. După aceea nici n-am mai încercat. Apoi a început războiul... Aşa s-au dus visele mele de a ajunge artist profesionist. Aici, în Konstanţia, avînd linişte şi timp liber destul, am reînceput, cu învoirea superiorilor mei, să pictez. Însă în tranşee am meditat mult asupra artei. Am ajuns la anumite concluzii absolut personale, pe care vi le-aş expune cu plăcere, dacă ne vom reîntîlni vreodată...

— Dragă Dolfi, propuse prinţul Dimitri, ne aflăm într-o situaţie ciudată. Înţeleg că voi, germanii, veţi părăsi Konstanţia peste cîteva zile. Şansele de a ne mai întîlni vreodată în această viaţă sînt foarte reduse...

— Credeţi în reîncarnare? se interesă pasionat caporalul.

— Cîteodată, zîmbi calm Dimitri.

— Atunci ar trebui să discutăm despre asta! exclamă neamţul cu entuziasm.

După care oftă, cu regret:

— Trebuie să mă întorc la cazarmă... Biletul de voie mi-a expirat. Nu vreau să am necazuri...

— Bănuiam că aşa se va întîmpla, rînji condescendent prinţul. Deci, în situaţia în care ne aflăm, străini pe deplin, din medii şi lumi diferite, adunaţi în acelaşi loc, pentru o clipă, de-o soartă bizară, putem să discutăm cu deplină sinceritate. Nu te-ar interesa să ne revedem mîine la cină? Postul mai ţine destul, aşa că nu trebuie să-ţi fie teamă că-ţi voi oferi hrană animală. Ce zici de propunerea mea?

— Sînt foarte onorat, prinţe! replică Dolfi, ridicîndu-se şi pocnind din călcîie, în acelaşi timp plecîndu-şi uşor capul. Deci pe mîine, la aceeaşi oră! Mulţumesc din suflet pentru ospitalitatea dumneavoastră cu adevărat princiară!

Dimitri se ridică şi el, îi strînse uşor mîna, apoi făcu semn unui servitor să-i conducă oaspetele la uşă.

Dirijabilul trecuse munţii. De aici încolo urma să pătrundă într-o zonă nesigură. Bărăganurile dinspre Dunăre erau colindate de tot felul de bande: bolşevici, bandiţi-pur-şi-simplu, naţionalişti bulgari care făceau incursiuni de aprovizionare, ruşi albi, nemţi rătăciţi de unităţile lor – şi care încercau să le ajungă din urmă –, cazaci sub comanda unor ofiţeri independenţi, tîlhari, indivizi care se dădeau de partea celui mai tare, încercînd să-şi taie şi ei o felie din pradă, sîrbi şi unguri care reveneau spre casă din prizionieratul rusesc, bolnavi de molima bolşevică sau de cea a naţionalismului, dar oricum înarmaţi pînă-n dinţi şi hotărîţi să-şi croiască drum cu orice preţ...

Vlaicov decise să oprească şi ultimul motor şi să zboare la peste trei mii de metri altitudine, unde nu putea fi nimerit nici dacă potenţialul inamic ar fi dispus de artilerie... Dădu ordinele necesare, iar ofiţerii din subordinea lui împărţiră echipajul de opt sute de oameni în patru părţi. Prima categorie includea ofiţerii, maşiniştii, cei din serviciile de orice fel şi cadrele medicale, care urmau să-şi vadă de sarcinile lor obişnuite. Restul – şapte sute doisprezece oameni, care erau luptători, soldaţi şi subofiţeri – alcătuiră trei echipe de vîslaşi care urma să tragă din greu, cu schimbul, cîte trei ore runda. Peste un sfert de oră, primul schimb trecuse deja la muncă. Cei care se odihneau ocupau băncile din centrul nacelei, din jurul echipamentului de luptă. Ceilalţi stăteau pe nişte scăunele comode, înşirate de-a lungul pereţilor nacelei, trăgînd în ritm la vîslele ce acţionau nişte funii de oţel care, prin intermediul unor scripeţi, puneau în mişcare cele două elice zdravene aflate în spatele dirijabilului.

Se dăduseră dispoziţii severe să nu se scoată nici un zgomot, iar luminile fură mascate, astfel încît să nu poată fi zărite de jos. Două santinele examinau continuu solul, printre nori, identificînd, din puţinele lucruri pe care le vedeau, locul în care ajunseseră. Înscriau pe hărţi ceea ce descoperiseră, iar ofiţerul de cart trecea din sfert în sfert de oră pe la fiecare, completîndu-şi propria hartă şi rezolvînd

eventualele neconcordanţe.

Zborul de noapte era dificil, iar în condiţiile acelea de furişare, aproape imposibil. Dar nu aveau de ales. Misiunea era de-o importanţă deosebită. Vlaicov se rugă la Dumnezeu să nu se strice vremea. Îşi dorea să ajungă cît mai iute în zona de acţiune a aparatelor de telegrafie fără fir ale camarazilor lor. Însă nu putea să se grăbească. Cu tot efortul vîslaşilor, dirijabilul abia se tîra pe cerul luminat puternic de lună deasupra lor, dar întunecat de nori dedesubtul lor...

În Babadagh se făcuse linişte. Nici măcar cîinii nu lătrau, nici măcar cocoşii nu vestiseră miezul nopţii. Lucru măcar parţial de înţeles, pentru că toţi cocoşii ajunseseră de mult în tigăi. Dar ce se întîmplase cu cîinii de tăceau? Poate că fuseseră împuşcaţi aşa, ca distracţie, poate că fugiseră din tîrg, îngroziţi de bubuituri...

În faţa hotelului moţăiau două santinele, rezemate de stîlpii verandei, cu puştile atîrnate de umăr.

Apoi, parcă printr-o vrajă, umbrele începură să se mişte, fără zgomot, ca toate umbrele. Numai că nu era nimeni care să lase umbrele acelea...

Cei doi paznici continuau să moţăie, tresărind din cînd în cînd, apoi revenind liniştiţi în lumea viselor. Astfel, nu simţiră cînd trecură în cealaltă lume, cu gîturile tăiate.

Apoi, în aceeaşi tăcere, zeci de umbre se strînseră în piaţă, lipite de ziduri, furişîndu-se de-a lungul lor, ocupînd poziţii strategice la uşi şi ferestre. Aceeaşi mişcare avea loc şi în spatele clădirii, tăind orice cale de retragere. Tot tîrgul se umpluse de umbre care se furişau încet, încet...

Din senin, răsună o împuşcătură. Iar lucrurile se dezlănţuiră subit, accelerat. Umbrele căpătară trup, scoaseră la iveală pumnale şi săbii, puşti şi pistoale. Năvăliră în hotel, se repeziră în case, se năpustiră asupra căruţelor în care zăceau indivizi beţi ce-şi păzeau prada.

Întunericul fu spulberat de flăcările de-o clipă ale împuşcăturilor. Prin beznă se auzeau chemări în rusă şi ucraineană, dar şi îndemnuri în română sau turcă. Se ciocneau săbii, horcăituri se înecau în sînge...

După aceea, se aşternu din nou liniştea. În hotel fură aprinse lămpile. Apoi felinarele din piaţă. La lumina lor se vedeau prizonierii, mînaţi cu patul puştilor sau înţepaţi cu vîrful săbiilor, să se grăbească. În cele din urmă, din hotel fură scoşi liderii anarhişti care supravieţuiseră. Printre ei, tătucul Mahno, în cămaşă neagră şi izmene albe.

— Mă predau! răcni tătucul. Nu mă omorîţi, că mă predau! Numai atît vreau să ştiu, cui? Că dacă-i vorba de bolşevici sau de albi, mai bine spintecaţi-mă pe dată!

— Sînt locotenentul Abdul Bekîr, rosti una dintre umbrele înveşmîntate în negru. Conduc trupele de voluntari cerchezi şi români din zona Babadaghului.

— Aa, armata regelui Ferdinand! se lămuri Mahno. Atunci, mă predau. Armatei regelui Ferdinand mă predau cu plăcere. Sper că voi fi tratat ca prizonier de război.

— Pentru apariţia voastră neaşteptată şi nedorită, care ne-a stricat toate planurile, ca şi pentru prăpădul pe care l-aţi făcut aici, aţi merita cîte un glonţ în ceafă, mormăi locotenentul Bekîr. Numai că ordinele pe care le-am primit îmi interzic execuţiile sumare. Veţi fi păstraţi într-un loc sigur, pînă la apariţia primului procuror regal. El o să vă hotărască soarta.

După care locotenentul se întoarse către oamenii lui şi ordonă sec:

— Duceţi-i în pivniţa morii. Apoi, peste o jumătate de oră, adunarea în piaţă!

Se întoarse şi plecă prin beznă, la treburile lui. Pentru o clipă, cît trecu prin faţa unui felinar, se văzu că purta o uniformă de cavalerist caucazian, cu cartuşiere la piept şi pumnal împodobit cu incrustaţii din argint. Pe braţul drept avea o banderolă tricoloră.

Orăşelul prinse din nou viaţă. Începu să se audă nechezat de cai, zăngănit de roţi de căruţe, ropot de copite potcovite. Se alcătuiră coloane de cavalerişti, trenuri de care şi căruţe.

Călăuzele şi cercetaşii porniră la drum. Locotenentul bombăni către aghiotantul lui:

— Mă Vasile, ne ia Şeitan dacă nu ajungem în Konstanţia pînă mîine seară! Afurisitul ăsta de Mahno ne-a dat toate planurile peste cap! Bine că n-a trebuit să ne întoarcem prea mult din drum!

Caporalul Dolfi ieşise calm din palatul prinţului Cantemirov, dar nu se îndreptase spre cazarmă – fosta cazarmă a trupelor de infanterie marină ale Marelui Ducat al Valahiei, acum ocupată de germani – ci pornise spre faleză.

Se oprise o clipă în faţa statuii ducelui de Rişelio – cel care, pe vremea Ecaterinei a II-a şi a lui Pavel I, construise porturile Odesa şi Konstanţia, transformînd Rusia într-o putere maritimă a Mării Negre.

Ciudată familie şi puternică, îşi spuse Adolf. Un cardinal, un mareşal şi un duce, toţi oameni de seamă şi primi-miniştri ai Franţei. Iar unul dintre ei ajunsese în acest capăt de lume construind porturi şi fortificaţii pentru o nemţoaică nebună şi curvă, care-şi renegase neamul şi se transformase în rusoaică, deşi nu avea pic de sînge rusesc... Dar care Katerină transformase Rusia într-o putere europeană. De altfel, chiar şi Petru cel Mare reuşise doar pentru că-l ajutaseră nemţii. Da, nemţii au făcut mare Rusia. Şi poate vor face şi România...

După ce mai aruncă o privire spre statuia franţuzului fugit tocmai

aici de revoluţia din ţara lui – şi se întrebă cîţi dintre ruşii care au fugit sau vor fugi de acum încolo de revoluţia lor vor aduce acelaşi folos ţărilor care le vor da adăpost – se îndreptă către cartierul evreiesc. Trecu pe lîngă o patrulă germană, camarazii îl recunoscură şi nu-l opriră, mulţumindu-se să-l salute. Dar chiar dacă l-ar fi oprit, n-ar fi fost nici o problemă, avea bilet de voie pînă a doua zi. Îl minţise pe prinţ, pentru că avea treburi mai importante decît să asculte văicăreala unui aristocrat decadent.

Se opri în faţa unei case oarecare, nici prea-prea, nici foarte-foarte, şi bătu la uşa masivă, din lemn de stejar, acoperită cu un grilaj greu din fier forjat. O uşă s-o spargi doar cu tunul.

— Cine-i acolo? întrebă în idiş o voce de bătrînă.

Caporalul înţelese întrebarea – sau, mai degrabă, îi bănui înţelesul –, pentru că răspunse clar, în nemţeşte:

— Eu, Dolfi.

— Aa, tovarăşul Adolf! exclamă vesel un glas de bărbat tînăr.

Iar uşa cea grea scîrţîi lugubru, după care se deschise cît să poată intra o persoană.

Caporalul se strecură prin deschizătură. O mînă îl prinse de braţ şi-l conduse prin beznă. Se auzi zgomotul unei alte uşi, iar lumina puternică îl orbi pentru o clipă.

Cînd ochii i se obişnuiră, privi în jur. Se afla într-o cameră de zi banală, fără nimic deosebit, avînd în mijloc o masă din lemn de brad. În jurul ei, pe nişte taburete acoperite cu huse din pînză obişnuită, de in, de culoare cafenie (ca şi faţa de masă), stăteau trei persoane: un bătrîn cărunt, uscăţiv, cu figura slabă, preocupată, ce arăta a rus; o tînără de-o frumuseţe zdrobitoare, evident semită, dar cu ochii duri, de făptură ce-a supravieţuit unor nenorociri incomensurabile, iar acum este dispusă să lupte cu ferocitate ca să nu mai treacă prin aşa ceva; un tînăr blond, leton probabil, în uniformă de marinar, tînăr ce degaja o inconştienţă plină de optimism. Cei trei îl priviră cu o neîncredere făţişă. Cel care îl condusese înăuntru încercă să-i liniştească:

— Este tovarăşul Adolf, despre care v-am povestit...

Bătrînul se încruntă:

— Tovarăşe Marcel, ţi-am spus...

— Nici o problemă, tovarăşe... începu Marcel, dar se opri brusc, amintindu-şi că bătrînul tocmai îi atrăsese atenţia că nu respectase regulile activităţii conspirative. O să discutăm un pic, în bucătărie. N-o să vă deranjăm...

Îi făcu semn să-l urmeze şi deschise o uşă ponosită care ducea într-o încăpere murdară, ce duhnea a prăjeală. Peste tot, farfurii murdare. Într-un colţ, un primus ruginit. De perete era prinsă o lampă cu sticla spartă. Se aşezară pe o bancă din scînduri roase de timp, iar

Marcel se scuză:

— Oaspeţi de la centru, persoane importante, au venit chiar azi, să conducă acţiunile... Aşa că te rog să mă înţelegi... N-am timp...

— Nu te reţin, bombăni neamţul, jignit. Venisem să-ţi aduc nişte ştiri pe care le consideram importante. Dar dacă n-ai timp...

— Tovarăşe Adolf, am întotdeauna timp să te ascult. Numai că lucrurile au început să se înfierbînte. Hai, nu mai fi supărat. Spune-mi ce te-a adus aici.

— Am aflat că şefii noştri au primit ordin să nu mai aşteptăm sosirea trupelor regelui Ferdinand. Poimîine la prînz vom părăsi portul, indiferent dacă vom avea cui să-l predăm sau nu. Ne vom regrupa în gară, de unde vom pleca spre patrie, în trei eşaloane. Dacă veţi acţiona iute şi fără să atrageţi atenţia, puteţi pune mîna pe toate instalaţiile, plus armamentul greu, care va fi abandonat acolo unde se află. Asta e.

Marcel Pauker rămase cu gura căscată. După un timp, întrebă, fără să-i vină să creadă:

— Ştirea e sigură?

— Absolut sigură. Cînd m-am dus să-mi iau biletul de voie, uşa de la secretariat era deschisă şi i-am auzit pe comandanţi discutînd. În Bavaria a fost proclamată o republică sovietică. Cei de acasă strîng toate trupele disponibile, de pretutindeni. Habar nu au că întăririle ar putea fi pentru cealaltă tabără...

Pauker se gîndi un moment, apoi spuse, cu glasul sugrumat de emoţie:

— Aşteaptă-mă aici.

După care ieşi, trîntind uşa şubredă după el. De dincolo se auziră şuşoteli grăbite, exclamaţii, zgomot de paşi... Apoi Marcel reveni în bucătărie şi-i spuse neamţului:

— Tovarăşe Adolf, îţi mulţumesc în numele comitetului revoluţionar de acţiune! Te rog să verifici informaţiile, iar mîine seară să treci din nou pe aici, să ne dai ştiri de ultimă oră! Vei discuta cu tovarăşa Leia. Eu probabil că n-o să fiu de faţă...

— Şi cine-i tovarăşa Leia? se interesă caporalul, bănuitor.

— Tovarăşa pe care ai văzut-o dincolo. O tovarăşă foarte capabilă, de mare încredere. Lucrează direct cu tovarăşul Dzerjinski!

Neamţul nu auzise niciodată de un asemenea tovarăş, dar se mulţumi să dea calm din cap.

— Nu-i prea tînără?

— Nici vorbă! Dacă aş putea să-ţi povestesc ce misiuni a executat pînă acum! Îţi spun doar că provine dintr-o familie foarte bogată, care a fost exterminată în timpul pogromului de la Buhuşi. Leia – sau cum s-o fi numit, pentru că-ţi dai seama că ăsta e un nume conspirativ – a fost capturată atunci de cazaci şi ţinută în viaţă doar datorită

frumuseţii sale. Ştii, bestiile îşi făcuseră un bordel de campanie, numai din evreice prizoniere! Norocul ei a fost că la Kiev trupele cazacilor au fost înfrînte de Armata Roşie, condusă personal de tovarăşul Troţki! Atunci fetele au fost eliberate şi ea ni s-a alăturat.

Adolf auzise de Troţki. Însă lucrurile nu-i erau tocmai clare, şi-şi exprimă îndoiala:

— Ai spus că provine dintr-o familie foarte bogată. De ce ar fi devotată cauzei, aşa cum susţii?

— Pentru că a simţit pe propria-i piele că ura de rasă, obscurantismul şi fanatismul religios sînt instrumentele cu care burjuii ţin poporul sub călcîi, şi-i abat atenţia de la adevăratele sale probleme! Într-o societate precum cea burghezo-moşierească, evreii erau lăsaţi să facă avere doar ca să fie jefuiţi mai uşor şi ca să fie ţapi ispăşitori!

Neamţul dădu din cap, nu foarte convins, dar, oricum, fără să manifeste neîncrederea iniţială. După care zise:

— Bine, mîine seară o să fiu aici şi o să-i dau de ştire tovarăşei Leia dacă a intervenit ceva.

Apoi Marcel Pauker îl conduse afară pe uşa din dos, iar caporalul se trezi în stradă, fără să fi văzut din nou comitetul revoluţionar. De data asta se duse direct la cazarmă.

Vaporul trecuse prin Dardanele fără nici o împotrivire. Strîmtorile erau controlate de nave aliate şi, chiar dacă în Istanbul sau în Anatolia mai existau tulburări provocate de naţionaliştii turci, nu încercase nimeni să oprească nava sub pavilion tricolor.

Dar necazurile începuseră cam în dreptul Varnei.

— Al naibii ghinion! blestema de zor Ivan Ivanovici Bretianov. Să venim tocmai de la Vladivostok, să străbatem oceane, să trecem prin canalul de Suez şi să ne împotmolim tocmai aproape de casă!

Piotr Karp, comisarul politic al Brigăzii Naţionale Române, constituită din soldaţii valahi cu garnizoană în Siberia, încerca să-l potolească:

— Lasă, mă Ioane, ce mai contează o zi, două? Bine că am ajuns aici. Ce ne făceam dacă hîrbul ne lăsa în Oceanul Indian?

— Contează, gospodin Karp! Nu mai ţii minte ce ne-a transmis comisarul britanic, în Port Suez? Pe 19 aprilie trebuie să fim în portul din Konstanţia, să-l preluăm în numele Maiestăţii Sale! Şi azi e 17! Să ne înecăm aşa, ca ţiganul la mal? Păi s-ar putea ca, în loc să ocupăm portul în mod paşnic, de la nemţi, să trebuiască să luptăm cu bolşevicii, cu bulgarii sau cu cine ştie ce bande!

— Şi ţi-e frică de luptă, Ioane? Păi de ce naiba ai primit atîtea decoraţii pe front?

Bretianov dădu din mînă, enervat, şi se duse să-l caute pe

Ghiorghi Konstantinov, inginer de renume, care preluase răspunderile de mecanic-şef pe navă. Îl găsi în cală, meşterind împreună cu cîţiva soldaţi care în civilie lucraseră în fabrici.

— Ia spune, Gogule, se răsti Bretianov. Plecăm naibii de-aici, sau aşteptăm îngheţul, să ajungem la Konstanţia cu patinele?

Gogu Konstantinov îşi şterse cu o cîrpă unsoarea de pe mîini, apoi răspunse calm:

— Gospodin polcovnic, cred că-i putem da drumul peste două ore, dar n-o să ţină prea mult.

— Ajungem pînă diseară la Mangalievna? se răsti colonelul Bretianov.

— Ajungem, dar acolo rămînem! O să plesnească măcar un cilindru.

— Atunci debarcăm la Mangalievna! decise Karp, care apăruse pe scările înguste, din metal. Şi pornim imediat în marş forţat, ca să ajungem pînă pe 19 în Konstanţia. Chiar dacă o să ocupăm portul dinspre uscat, tot al nostru o să fie! Gogule, ai încercat să iei legătura cu Vlaicov?

— Da, coane Petre, dar degeaba. Sîntem încă prea departe de ei, n-am semnal suficient de puternic.

Şi totuşi, dirijabilul ajunsese deasupra Dunării. Încă vreo douăzeci de kilometri şi legătura ar fi putut fi făcută. Dar asta nu ştia nici Vlaicov, nici cei de pe vapor.

În schimb, telegrafiştii de pe dirijabil primiseră un mesaj din urmă, de la propriile trupe, aflate la sol. Mareşalul Avereskov trecuse Carpaţii pe la Sinaia, şi se îndrepta spre Bukarest, după ce maiorul Iuliu Maniev, în fruntea trupelor alcătuite din foşti prizonieri de război la nemţi (trupe cu care făcuse ordine în Viena şi zdrobise o tentativă de rebeliune bolşevică) ocupase Belîigrad, iar Ferdinand Karlovici se încoronase rege în catedrala ortodoxă de acolo. Şi maiorul Antoneskov trecuse munţii prin pasul Oituzului, apoi pornise să elibereze Moldavia de bandele ruseşti şi ucrainene.

Veşti bune, dar la care ei nu avuseseră nici una proprie de adăugat...

Mai rău era că vremea se înseninase. Scăpaseră de ameninţarea furtunii, dar puteau fi zăriţi de la sol. Vîslaşii rezistau încă, aşa că Vlaicov decise să zboare pe deasupra munţilor Măcinului, la mare înălţime, lungind un pic traseul, dar mizînd pe faptul că zona era puţin populată. De acolo urma să se îndrepte spre sud-est, către port...

Nici prinţul Cantemirov nu avusese o noapte liniştită. La vreo oră după plecarea caporalului, tocmai pe cînd se pregătea de culcare, se trezi cu un oaspete neaşteptat: Konstantin Sterev, celebrul lider

socialist.

Prinţul îl întâlnise de vreo cîteva ori înainte de război, în cercurile politice, dar după aceea îi pierduse urma. Auzise că se alăturase bolşevicilor la sfîrşitul anului 1917 şi că activase la Odesa. Apoi Sterev fusese arestat, atunci cînd Lenin începuse să-şi lichideze aliaţii social-democraţi. Şi apăruse acum în faţa lui, susţinînd (şi sprijinindu-şi spusele cu documente de netăgăduit) că venea din partea abia încoronatului rege.

Numai că socialistul nu ţinuse seama de străvechea ură a foştilor hospodari faţă de familia Hohenţolernilor. Ură oarecum justificată. Pentru că în 1848, cînd popoarele din partea de răsărit a Sfîntului Imperiu Roman de Naţie Germană s-au răzvrătit împotriva împăratului de la Viena, ţarul Nicolai I s-a oferit să intervină cu trupe, iar Franţ Iosif a făgăduit că-i va răsplăti osteneala. De îndată, cazacii de pe Jii, conduşi de bătrînul mareşal Tudor Vladimirov, eroul de la Austerliţ şi Adrianopol, au trecut Carpaţii şi au ocupat Banatul. Iar principele Konstantin Cantemirov a cucerit iute Galiţia cu cazacii de pe Bug. După doi ani de lupte crunte, Rusia a primit, prin tratatul de la Buda, Transilvania, Banatul şi Galiţia. Cei doi principi valahi ceruseră ca Transilvania şi Banatul să fie împărţite între principatele lor, ţinînd seama de eroismul trupelor lor şi de faptul că populaţia din noile gubernii era în majoritate valahă. Numai că ţarul a decis ca din noile teritorii să creeze Mari Ducate, după modelul celui finlandez. Un Mare ducat al Valahiei, care includea, pe lîngă Transilvania şi Banat, Valahia şi Moldavia, şi un Mare ducat al Varşoviei, care urma să cuprindă Galiţia şi alte teritorii obţinute anterior, în urma împărţirii Poloniei.

Numai că, din momentul în care ţarul a anunţat planul său, cele două familii princiare valahe încercaseră fiecare să obţină pentru sine titlul care ar fi ridicat-o aproape de familia imperială. Au declanşat intrigi în care au fost implicate rude şi prieteni, adică, practic, toţi mai-marii împărăţiei. Ţarul s-a ferit să ia o hotărîre ce-ar fi nemulţumit una dintre tabere. Numai că Nicolai Pavlovici a murit în 1855, iar urmaşul lui, Alexandr II, a decis să termine, o dată pentru totdeauna, cu treaba aceea. După ani de tratative secrete între cancelariile europene, s-a găsit o soluţie agreată de celelalte imperii: în cele două noi mari ducate, evreii vor avea drept de cetăţenie, liberă circulaţie, practicare a propriei religii, şi avere personală (ceea ce nu li se permitea în restul Rusiei, cu excepţia sudului Ucrainei); marele duce al Varşoviei va fi chiar prinţul moştenitor al Romanovilor, iar al Valahiei Karl Karlovici de Hohenţolern-Sigmaringhen, un văr german al împăratului. Astfel, descendenţii de domni pămînteni se treziseră daţi la o parte şi transformaţi în boieri de rînd de către un neamţ care văzuse pentru prima oară Valahia la instalarea în funcţie.

Iar acum Dimitri fusese şocat aflînd că duşmanul său reuşise nu numai în a face a-i fi recunoscute nişte drepturi ipotetice, ci trecuse deja la aplicarea lor în practică. De aceea se simţi jignit aflînd conţinutul mesajului pentru transmiterea căruia Sterev îşi risca viaţa.

— Prinţe, Maiestatea Sa doreşte să restaureze cît mai curînd ordinea în ţară. Pentru aceasta, speră să obţină sprijinul tuturor oamenilor capabili. Iată, aici, în Dobrogea, ameninţarea bolşevică este încă puternică. După cîte ştiţi, Lenin a denunţat de curînd pacea de la Bretsk-Litovsk. Asta înseamnă că se consideră în drept să reocupe teritoriul fostelor mari ducate. Deci e nevoie de organizarea cît mai urgentă a apărării. Dumneavoastră aţi fost un ofiţer de mare valoare şi un bun administrator. Maiestatea Sa vă oferă postul de guvernator militar al Dobrogei, cu puteri depline, cu drept de a face recrutări, numiri în funcţii publice etc. Nu dorim ca de haosul ce se va produce după plecarea nemţilor – şi ştim că această plecare este iminentă – să profite tot felul de aventurieri. Ştiţi că orice vîrtej scoate la iveală mai întîi pleava...

Aşa că Dimitri se simţise la început jignit că rivalul clanului său apela la el ca să-şi întărească domnia, apoi măgulit că se apelase la el, după aceea speriat de imensitatea muncii pe care trebuia s-o facă, iar în cele din urmă indignat. O asemenea funcţie însemna să-şi pună singur laţul de gît, pentru că urma să primească doar răspunderile, nu şi mijloacele. De ce să renunţe la existenţa sa liniştită şi îndestulată? Deocamdată nu i-o ameninţa nimeni. Iar dacă i-o va ameninţa, va vedea atunci ce-i de făcut.

Deşi se decisese deja, îi spuse lui Sterev că trebuie să se gîndească bine ce răspuns va da Maiestăţii Sale. Să se întîlnească peste două zile...

Nu se oferi să-l găzduiască pe trimis. Nici acesta nu solicită adăpost, ceea ce îl făcu pe prinţ să creadă că beneficia de sprijinul vreunei reţele subterane. Sau, poate, bănuise că răspunsul urma să fie negativ şi că nu mai avea de ce să zăbovească pe acolo.

Dimitri adormi tîrziu şi dormi pînă spre seara zilei următoare. Visele îi fură blînde, dar ciudate. Se trezi cu sentimentul că, la un moment dat, o visase pe Hanna. Într-o lume feerică, aşa cum ar fi fost aceea pe care i-ar fi oferit-o dacă n-ar fi intervenit războiul şi revoluţia...

Generalul von Krebs se pomenise într-o situaţie neplăcută. Ofiţerul de gardă îl anunţase că doi indivizi, un oarecare Zelinski, ce-şi spunea şi Codreanu, şi un profesor la Universitatea din Iaşi, Alexandr Konstantinovici Kuza, ceruseră audienţă, pretinzînd că sînt reprezentanţii populaţiei româneşti din oraş. Îi primise, dornic să rezolve cît mai iute problema transferului de putere. Avusese însă

surpriza să descopere că ambii erau refugiaţi din Moldavia, nu nişte personalităţi locale, după cum sperase.

Încercase să-şi exprime dezamăgirea, dar cei doi afirmaseră că sînt conducătorii unui partid proaspăt înfiinţat, numit Legiunea Arhanghelului Mihail, partid naţionalist – chiar extremist, din cîte înţelesese generalul – care avea deja trei mii de membri.

— Vreţi să lăsaţi oraşul pe mîna jidanilor? întrebase indignat profesorul Kuza, ridicînd prea mult tonul.

Generalul, care nutrea o indiferenţă binevoitoare faţă de evrei, fu neplăcut impresionat de izbucnire. Se întrebase ce soartă îi va aştepta pe locuitorii semiţi, dacă Legiunea va prelua Konstanţia. Dar trebuia să părăsească localitatea în maximum două zile. Cui să predea puterea? Legionarii fuseseră singurii care o solicitaseră. Să ia legătura cu comitetul evreiesc? Primise informaţii că acesta era dominat de bolşevici. Cedarea portului către aceştia însemna, evident, o trădare. Cei de acasă, care-l chemau tocmai ca să înăbuşe o mişcare bolşevică, i-ar pune la îndoială loialitatea.

La urma urmei, trebuia să cedeze oraşul unor forţe româneşti. Iar cei doi lideri care-l vizitaseră se declaraseră credincioşi statului român şi regelui Ferdinand. În cele din urmă, se decise. Va trata cu Legiunea. Ce va fi în urma lui, nu mai conta. Grija lui dintîi trebuia să fie faţă de patrie. Să se întoarcă acolo cît mai iute şi să facă ordine. Valahii şi evrei n-aveau decît să se descurce cum vor putea.

Prinţul Dimitri se decisese tocmai la timp să-şi abandoneze reveria şi să se pregătească de cină. Apucase să se spele şi să se radă, cînd majordomul îl anunţă că musafirul sosise deja. Se îmbrăcă în grabă şi aproape alergă în sufragerie.

— Dragă Dolfi, bine ai venit! Simţeam nevoia să-ţi vorbesc. Dar mai întîi să gustăm cîte ceva...

Aruncă o privire asupra mesei întinse. Bineînţeles, bucătarul avusese grijă să nu repete felurile din ziua precedentă. Pilaf de post, salată de urechiuşe – cu usturoi, plăcinţele cu praz şi cu spanac, măsline umplute cu capere, salate din vinete în combinaţii cu tot soiul de zarzavaturi, varză călită în untdelemn de măsline, cartofi copţi – cu sos de roşii ardeiate, anghinare, andive fierte în vin, paste făinoase cu sos de busuioc şi mentă...

Şi votci cu arome diferite, rachiuri, mastică, alături de sucuri şi cvas cu lămîie (special pentru musafirul nealcoolic).

Neamţul hăpăise ca un lup. Probabil că preferase să nu-şi umple burta la prînz cu lăturile de la cazan, aşteptînd bunătăţile de la cină... Apoi, cuprins de o senzaţie de beatitudine, începu să-şi expună teoriile:

— Arta este un lucru minunat, care trebuie să aducă fericire. Arta

este, în acelaşi timp, un obiect de consum, destinat maselor largi. Locul obiectelor de artă este acolo unde pot fi văzute de cei mulţi: în pieţe publice, în muzee cu intare gratuită. Şi, dacă arta este menită oamenilor de rînd, cum poate aduce fericire acestora? Generîndu-le un sentiment de grandoare, de măreţie, făcîndu-l pe muncitorul industrial să uite de mizeria mecanicistă din fabrică, făcîndu-l să se simtă o creatură minunată, deasupra mizeriei şi rutinei zilnice. Arta trebuie să fie mobilizatoare, înălţătoare şi educativă. Să trezească imboldul măreţ de autodepăşire. Artiştii adevăraţi au ridicat catedrale, au umplut pieţele cu statui imense, pline de viaţă. Din antichitate pînă în Renaştere, arta a fost impresionantă, menită să fie văzută de mulţimi uriaşe. Oamenii erau reprezentaţi ca nişte zei, pentru a-i face pe privitori să se simtă ei înşişi zei. Ce-i arta aşa-zis modernă? Un instrument ticălos în mîinile celor bogaţi, ce-şi propune să arate meschinăria vieţii, nimicnicia omului şi inutilitatea oricărui efort de a te autodepăşi! Arta a fost întotdeauna un instrument de propagandă, e adevărat. Dar societatea capitalistă nu-şi cunoaşte propriul interes, de aceea nu e în stare să descopere că muncitorul – da, personajul cel mai important al civilizaţiei industriale – trebuie proslăvit, făcut să se simtă cetăţean de bază al statului!

— Amice Dolfi, interveni ironic prinţul Dimitri. Am impresia că dai dovadă de simpatie faţă de bolşevici!

— Oh, da, nu pot să ascund că simt oarecare atracţie faţă de această doctrină, ce-mi pare mai în pas cu vremurile decît altele. Dar pînă la simpatie e cale lungă. Nu-s adeptul comunismului, pentru că arta nu poate fi comunizată. Artistul este deasupra plebei. El este un geniu creator, nu poate fi supus disciplinei obişnuite şi are nevoie de condiţii aparte.

— Adică de un mecena care să-i asigure aceste condiţii.

— Da, recunoscu sincer caporalul. Da, iar societatea capitalistă nu-i în stare de acest mecenat. Pentru că un capitalist e un individ meschin, lipsit de grandoarea principilor renascentişti. Cezar Borgia a fost un criminal, dar ce măreţie avea în crimă! Burghezul de acum nu face nimic fără să se gîndească la cîştig, este numai un găinar mărunt.

— Presupun că artistul tău preferat este Michelangelo.

— Exact. Un principe între artişti, desăvîrşit în tot ce-a făcut: pictură, sculptură, arhitectură, poezie...

— Mie îmi place mai mult Leonardo.

— Leonardo... Un copil din flori, cu un talent ieşit din comun, dar care avea suflet de slugă. Un curtean linguşitor, împopoţonat şi care n-ar fi îndrăznit niciodată să-şi contrazică stăpînii!

— Dragul meu, Michelangelo era de neam nobil, trăise la curtea Medicilor, unde fusese tratat ca o rudă apropiată – probabil că şi era înrudit cu ei. Papii şi ducii cu care se certa mereu îi fuseseră tovarăşi

de joacă şi l-au tratat mereu ca pe unul de-al lor.

Se mai contraziseră un timp, prinţul amuzîndu-se de ideile neamţului, în care vedea oglindirea clară a simţămintelor unui individ frustrat, de-un talent ceva deasupra mediocrităţii, dar care se considera măreţ, neînţeles şi nedreptăţit. Iar neamţul era şi orgolios, aşa că, după ce-şi dădu seama că gazda sa nu căzuse cu roţile în sus de admiraţie ascultîndu-i părerile, se cufundă într-o tăcere bosumflată, ca un copil căruia i se ascunsese jucăria preferată.

Atunci Dimitri găsi ocazia să-şi plaseze şi el mărturisirile, ignorînd pe deplin omul din faţa sa, vorbind, de fapt, pentru sine:

— Ai văzut vreodată *Hamlet*? Probabil. Te-ai întrebat de ce se întîmplă lucrurile aşa cum le descrie Marele Will? Cea mai logică explicaţie, cea mai raţională, ar fi că totul a fost un complot foarte bine organizat. Ştii, chiar înainte să apară fantoma, se aminteşte că un prinţ norvegian avea anumite pretenţii asupra unor teritorii daneze. Întîmplător, acest prinţ apare în final, după ce toată lumea murise, mai mult sau mai puţin din întîmplare, şi ocupă toată Danemarca. Replica lui cea mai importantă este: *Luaţi cadavrele astea de aici!* Dar, de multă, multă vreme, oamenii au căzut de acord că nu poate fi doar atît. Că Hamlet este măreţ prin îndoielile lui, pentru că încearcă mereu să capete noi şi noi dovezi, să ajungă la adevăr, iar după ce va cunoaşte adevărul, va acţiona. Însă nici asta nu-i adevărat. Hamlet aflase adevărul de la început. Boala de care suferea era lipsa capacităţii de a acţiona. Toate încercările lui de a afla adevărul sînt, pur şi simplu, trageri de timp. Motive pentru a amîna momentul în care va trebui să se manifeste, nu să se lase purtat de evenimente şi vremuri. Teama lui principală nu-i că va descoperi că persoanele din jur sînt ticăloase şi vor trebui pedepsite, ci că va fi silit să ia o decizie şi s-o ducă la îndeplinire. Iar el nu-i în stare să ia vreo decizie – sau, mai corect spus, nu-i în stare să ducă la îndeplinire vreo decizie. Chiar şi în final, ucide din greşeală, fără să vrea, sau pentru că-i în prag de moarte. De fapt, aici Şekspir greşeşte. Hamlet n-ar fi fost în stare să-şi înjunghie unchiul nici dacă ar fi ştiut că-i pe moarte. Ar fi găsit un pretext, o speranţă, ca să amîne lucrurile. Istoria omenirii e plină de indivizi ca Hamlet. Însă structura lumii este astfel, încît unii dintre indivizii de felul acesta izbîndesc. Şi sînt consideraţi înţelepţi, pentru că au ştiut să nu se hazardeze. În realitate, le-a fost imposibil să acţioneze. Au aşteptat, au sperat să fie duşi de evenimente. Ştii cînd se văd cel mai bine asemenea oameni? În vremuri de criză. Se duc liniştiţi la eşafod, precum Ludovic al Franţei, sperînd ca duşmanii să nu meargă pînă la capăt. Te vei fi întrebînd ce vreau să spun prin această lungă, lungă poliloghie. Dar nu te întrebi ce caut eu, cu rangul meu, cu averea şi numele meu, cu – să nu fim excesiv de modeşti – priceperea militară şi politică pe care o am, în acest oraş aflat într-o

lume a nimănui, în ochiul furtunii, într-un moment de calm care se poate termina în orice clipă? De ce n-am fugit, de ce nu lupt în vreo tabără? Pentru că nu mă simt în stare să acţionez, amice Dolfi! Mă simt bătrîn ca timpul şi fără de speranţe...

Discuţia îl nemulţumise pe Dolfi. Atitudinea plină de superioritate a prinţului şi destăinuirea aceea, absolut jenantă, îi întăriseră părerea că Dimitri Cantemirov era un reprezentant tipic al noblimii decadente din Rusia, o clasă incapabilă să aibă grijă de sine, cu atît mai puţin în stare să conducă un imperiu. Plecase aproape imediat după monologul prinţului, sub pretextul că permisiile fuseseră acordate doar pînă la ora douăzeci şi două. Se despărţiseră cu răceală, convinşi că se vedeau pentru ultima oară.

Apoi Dolfi se grăbise către casa din cartierul evreiesc. Uşa îi fusese deschisă imediat ce bătuse. O bătrînică cocîrjată îl condusese în sufragerie, unde îl aştepta tînăra aceea cu privire plină de duritate. Îi transmisese ultimele noutăţi şi se bucurase văzînd un licăr de interes în ochii aceia ce păreau sculptaţi în cremene. Leia îi pusese o serie de întrebări, apoi Dolfi căpătase curaj şi expusese un punct de vedere propriu asupra modului în care considera el că ar trebui acţionat. Se părea că ideea îi plăcuse individei, pentru că zîmbise încîntată. După care îi strînsese mîna cu căldură şi-l expediase, mormăind nişte mulţumiri din partea comitetului revoluţionar.

A doua zi, la amiază, generalul von Krebs se afla în faţa primăriei, înconjurat de membrii statului său major. Aruncă o privire spre prăvăliile din cealaltă parte a pieţii – cel mai mult îl deranjase în timpul cît stătuse în Ducatul Valahiei faptul că aici, ca în toată Rusia, se folosea alfabetul chirilic, inclusiv pentru textele scrise în română, iar firmele prăvăliilor îi aminteau mereu că se afla într-o lume străină, la fel de străină precum China sau Arabia, o lume pe care spiritul său european o accepta cu greu.

Apoi auzi zgomotul mulţimii pe o străduţă şi se întoarse într-acolo. Bine măcar că indivizii erau punctuali.

Coloana pătrunse în piaţă. Doar vreo două sute de oameni, cu banderole tricolore pe braţul stîng, şi unele verzi pe cel drept. În fruntea lor, cei doi lideri cu care discutase. După cum se aşteptase, partidul indivizilor nu strînsese cei trei mii de oameni despre care fusese vorba în timpul tratativelor. Treaba lor. El îşi retrăsese oamenii din port, abandonînd armamentul greu în cazematele din beton. Soldaţii fuseseră trimişi în gară şi îmbarcaţi în tren. Probabil că la ora aceea primul eşalon pornise deja spre patrie. Cei din cazarmă urmau să se îndrepte spre gară peste cîteva minute. Iar după terminarea ceremoniei de transmitere a oraşului, santinelele de la primărie, poştă,

bancă şi alte clădiri publice urmau să fie retrase şi ele. Garnizoanele reduse din Mangalievna şi alte localităţi dobrogene porniseră la drum de dimineaţă. Important era să-şi ţină oamenii grupaţi, pentru că nu avea de unde să ştie dacă nu vor fi atacaţi de vreo bandă de nemernici în timpul retragerii...

Zelinski-Codreanu se certa cu Kuza. Probabil că nu se înţeleseseră care dintre ei avea rolul conducător. În cele din urmă, profesorul universitar veni către el, îl salută milităreşte, ducînd palma spre pălărie, şi-i spuse în franceză, limba în care discutaseră şi prima dată:

— Domnule general, să începem!

Krebs răspunse la salut, abia abţinîndu-se să zîmbească, şi rosti cîteva formule protocolare, prin care preda oraşul trupelor regelui Ferdinand şi reprezentanţilor acestuia. După care făcu semn gărzii din faţa primăriei. De îndată, soldaţii coborîră drapelul german şi-l ridicară, în locul lui, pe cel românesc. Generalul fusese convins că indivizii nu ştiau cum să se descurce într-o asemenea ceremonie şi pregătise totul. Acum, el îşi încheiase treaba. Îi întinse profesorului Kuza cheile primăriei.

Acesta le luă şi se lansă într-un discurs interminabil, din care generalul nu pricepu nimic – pentru că vorbitorul folosea limba română –, dar care provocă entuziasmul dezlănţuit al adepţilor săi.

Cînd, în cele din urmă, Kuza încetă, în uralele mulţimii, generalul salută scurt şi se urcă în maşina care-l aştepta lîngă uşa primăriei. Suita se îngrămădi în celelalte maşini. Înainte de a pleca, generalul îi strigă profesorului:

— Portul! Ocupă portul!

Apoi şoferul porni motorul şi se îndreptă spre gară. Cele două santinele îşi părăsiră posturile şi porniră calme, ca la plimbare, spre poştă, unde le aşteptau camarazii lor.

După plecarea generalului, Zelinski şi Kuza descuiară primăria, se instalară în biroul primarului şi începură din nou să se certe. Se treziseră cu un oraş imens (de vreo cinci sute de mii de suflete) în stăpînire şi nu ştiau ce să facă. După ce se săturară de zbierat, Zelinski cedă din nou. Îi impunea, totuşi, titlul universitar al celuilalt. Aşa că-i recunoscu profesorului locul de frunte şi trecură la treabă. Întocmiră lista cu punctele strategice pe care trebuiau să le ocupe. În primul rînd, portul, după cum îi sfătuise generalul. Apoi poşta, telegraful fără fir, tipografia, banca, spitalul municipal.

Lista era lungă, nu aveau suficienţi oameni. Doi la primărie, doi la prefectură, doi la şcoala de fete, ca în piesa lui Ivan Lukici Karadjaliev...

Pe la ora trei după-amiază terminară. Coborîră în piaţă şi descoperiră că o parte din mulţime se împrăştiase prin cîrciumi, să

sărbătorească victoria. Reuşiră, cu răcnete şi urlete, să mobilizeze minumul necesar, alcătuit din orăşeni burtoşi, tineri fără ocupaţie, elevi de liceu care nu aveau nimic de făcut, şcolile fiind închise, şi cîţiva băieţi de prăvălie, care-şi păstraseră şorţurile lungi, din doc. O gloată înarmată cu bîte, cîteva revolvere şi vreo patru puşti de vînătoare de pe vremea precedentului război cu turcii.

După ce-i trimiseră la punctele de gardă stabilite, cei doi lideri se duseră acasă, să mănînce, pentru că trecuse de mult vremea prînzului.

N-apucară să ajungă la căsuţa pe care o închiriaseră, pentru că în oraş izbucniră răpăituri de împuşcături. Se întoarseră în grabă, aproape alergînd, la primărie, ca să descopere că pe aceasta flutura drapelul roşu al bolşevicilor, iar pe scările din faţă fusese instalată o mitralieră Maxim, cu scut. Alături de care stăteau vreo zece vlăjgani, în uniforme ale marinei imperiale, dar cu banderole roşii.

La capătul scărilor, pe asfalt, zăceau trupurile celor două santinele lăsate să păzească primăria cu ciomegele.

Grupul de legionari care se dusese să ocupe instalaţiile militare din port – vreo douăzeci de indivizi care aveau ca armament un pistol şi două puşti de vînătoare – coborîse de pe faleză în dezordine, bucurîndu-se de succes. Nimerise într-o ambuscadă care-l trimesese pe lumea cealaltă înainte să-şi dea seama ce se întîmplă. Portul fusese ocupat imediat după retragerea nemţilor de un grup de luptători bolşevici, oameni decişi, cu experienţă de front şi bine înarmaţi.

Spre seară, după ce cîteva obiective importante (portul, primăria, tipografia, poşta) fuseseră ocupate fără nici o pierdere din partea bolşevicilor, dar cu zeci de morţi din partea legionarilor luaţi prin surprindere, se putea considera că oraşul fusese cucerit.

— Să nu fim prea optimişti, încercă să-şi potolească subordonaţii tovarăşul Cernov (un individ în vîrstă, evident evreu, pe care Dolfi nu-l văzuse pînă atunci, dar care trebuia să fie un personaj important, după modul în care îl tratau ceilalţi). Sîntem prea puţini, dacă valahii s-ar organiza ne-ar putea lichida şi cu mîinile goale. N-avem decît două sute de luptători. Mai putem strînge încă pe atît pînă la noapte. Mîine dimineaţă ne vor sosi întăriri din satele bulgăreşti, din rîndul docherilor şi din cartierul evreiesc. Poate mobilizăm două, trei mii de oameni. Dar speranţa noastră rămîne Sevastopolul. Am telegrafiat acum o jumătate de oră şi am anunţat preluarea oraşului. Mîine seară vor ajunge primele nave. Deci, deocamdată oraşul nu ne interesează. Trebuie să păstrăm cu orice chip portul. Dacă tovarăşii vor avea unde să debarce, venim noi de hac burjuilor cît mai iute! Deci, imediat după lăsarea întunericului, vom retrage toate grupurile din oraş şi ne vom grupa în cazemate şi în jurul instalaţiilor portuare.

Adolf se afla printre cei douăzeci, treizeci de indivizi din sala de consiliu a primăriei. Asculta ce se vorbea şi pricepea prea puţin. Din fericire, de cele mai multe ori se folosea idişul, care semăna destul de mult cu germana ca să-şi dea seama de înţelesul general. Aranjase să fie trecut în ultimul eşalon, cel care urma să părăsească gara a doua zi, în zori. Ofiţerii germani aflaseră de luptele din oraş, dar primiseră ordin de la general (care plecase cu al doilea eşalon) să nu se amestece, cîtă vreme nu vor fi atacaţi. Adolf se grăbise să comunice prietenilor săi şi această noutate. Ca atare, gara fusese lăsată în pace, iar soldaţii germani se puteau plimba în linişte prin oraş, bucurîndu-se de ultima seară petrecută în ţara aceea bizară, dar îmbelşugată... În aceste condiţii, Dolfi ceruse şi el – şi primise – o permisie pentru seara aceea, gîndindu-se să se rătăcească de convoi şi să rămînă alături de noii lui prieteni.

— Mai am ceva de spus, şi cu asta vom încheia şedinţa şi vom trece la treabă. Tot ce s-a întîmplat astăzi n-ar fi fost posibil fără informaţiile preţioase pe care le-am primit.

Cernov folosise idişul, iar Adolf ciuli urechile.

— Trebuie să aducem mulţumirile noastre celui care ne-a informat despre retragerea germanilor şi despre faptul că oraşul urmează să fie preluat de o organizaţie fără pregătire militară. Dar, mai ales, trebuie să-i mulţumim pentru că ne-a avertizat că portul va rămîne un timp fără de stăpîn.

Adolf se înroşise tot. Iată, cineva îi recunoştea, în sfîrşit, meritele!

— Aducem mulţumirile comitetului de acţiune revoluţionară, ale întregului partid comunist, tovarăşului Marcel Pauker, pentru modul în care a organizat reţeaua de informaţii! Meritul ocupării Konstanţiei îi revine în totalitate!

Apoi Cernov, urmat de cei din jur, se îngrămădiră în jurul lui Marcel, îmbrăţişîndu-l, felicitîndu-l...

După ce sala se goli, Adolf reuşi să se scoale de pe scaun. Niciodată nu fusese umilit într-un asemenea hal. Ieşi, iar pe hol dădu peste Pauker, care discuta cu Leia. Individul îl zări şi se miră:

— Ce faci aici, tovarăşe Adolf? N-ai plecat încă, împreună cu camarazii tăi?

— Felicitări, tovarăşe Marcel, bombăni neamţul. Nu ai impresia că ai fost lăudat pe nedrept? Nu crezi că, totuşi, meritul principal în toată povestea asta îmi aparţine?

— Ţie? îi răspunse dispreţuitor Leia. Tu ai fost doar un instrument. Marcel a ştiut cum să te folosească, asta-i tot. Ce merit poate avea un instrument? Acum du-te la ai tăi, avem treabă!

Pauker se uită urît la el, chiar cu scîrbă, apoi îi şuieră:

— Eşti doar un trădător mărunt, un slugoi imperialist! Crezi că m-au interesat vreodată ideile tale imbecile despre artă? Ce mai vrei? Să

te plătim? Şterge-o de-aici, jigodie!

Dolfi se trezi în stradă, mergînd, neştiind încotro mergea, dar mergînd ca un automat, îndepărtîndu-se de locul umilirii sale.

Aşa-i trebuia! El, un german de rasă pură, din poporul cel mai civilizat al Europei, al lumii, se asociase cu nişte bolşevici, cu nişte jidani împuţiţi! Le dăruise sufletul său. Trădase pentru ei, intenţionase să dezerteze pentru ei, îşi călcase jurămîntul militar! Iar ei doar îl folosiseră!

În miez de noapte, plutind sub stele, dirijabilul ajunsese la vreo zece mile de Konstanţia. În zori ar trebui să ajungă deasupra oraşului...

Comandorul Vlaicov oftă. Încă nici un mesaj... Ce s-o fi întîmplat cu nava? Îl văzu pe ofiţerul telegrafist venind spre el şi-l întîmpină cu întrebarea cu care-l chinuise în ultimele douăzeci şi patru de ore:

— Nimic nou?

— De data asta, da, rînji telegrafistul şi-i întinse o foaie de hîrtie.

Domnului comandor Vlaicov

Am fost siliţi să debarcăm la Mangalievna. Nemţii tocmai plecau, dar au refuzat să ne pună la dispoziţie cîteva vagoane în trenul lor. N-au vrut ca din cauza noastră să fie atacaţi. În schimb ne-au cedat toate maşinile şi mijloacele de transport hipo de care dispuneau. Oricum le-ar fi abandonat. Am parcurs deja jumătate din drum, dar am aflat de la localnici o ştire foarte proastă. Bolşevicii au profitat de plecarea nemţilor şi au ocupat portul. Va trebui să luptăm. Propunem atacul mîine, la ora şapte dimineaţa.

Polcovnic I.I. Bretianov

Vlaicov pomeni ceva de nişte Paşti şi Dumnezei, chemă ofiţerii şi, după o discuţie scurtă, transmise către Brigada Naţională răspunsul că era de acord cu ora stabilită.

Dădu ordin ca vîslaşii să se odihnească şi porni motoarele. Sigur, ar fi preferat să sosească neobservat, dar acum surpriza conta mai puţin decît forma fizică optimă a luptătorilor. Spre zori, cînd observatorii semnalară că se zărea Konstanţia, dirijabilul se opri şi rămase la pîndă în beznă, aşteptînd ora de atac.

Către miezul nopţii, comitetul revoluţionar dispunea de vreo mie cinci sute de oameni. Şi continuau să vină.

În aceste condiţii, tovarăşul Cernov decise că îşi puteau permite să ocupe şi celelalte obiective din oraş.

Numai că atunci cînd bolşevicii pătrunseră pe străzile oraşului, fură întîmpinaţi cu focuri de armă. Nu era o rezistenţă organizată,

doar trăgători izolaţi care slobozeau cîteva focuri, apoi dispăreau în întuneric. Dar clădirile pe care plănuiseră să le ocupe fuseseră baricadate. Cei dinăuntru răspunseseră cu focuri bine ţintite.

Evident, legionarii se organizaseră, făcuseră rost de arme, probabil că primiseră ajutor din afară – şi, poate, urmau să mai primească.

Comitetul revoluţionar decise să înconjoare clădirile în care se aflau adepţii lui Kuza şi Zelinski, urmînd să le asedieze abia după sosirea întăririlor şi să blocheze toate intrările în oraş.

Cu mult înainte de ivirea zorilor, cele trei drumuri spre Konstanţia fuseseră baricadate cu ce se găsise prin prejmă, iar în spatele lor stăteau de veghe militanţi gata să se sacrifice pentru victoria comunismului.

*

Ultimul eşalon german plecase din gară spre miezul nopţii. Colonelul care-l comanda făcuse apelul şi, descoperind că toţi soldaţii se întorseseră din oraş, decisese că împuşcăturile care se auzeau din Konstanţia nu erau semn bun, aşa că era cazul să părăsească locul acela devenit brusc periculos.

Adolf nu reuşea să adoarmă. Nu-şi revenise de pe urma insultei şi, ca să uite, ca să se liniştească, îşi analiza din nou – pentru a cîta oară? – opiniile despre artă.

De ce fuseseră tratate atît de aspru părerile lui? Sincer vorbind, nu-l surprinsese foarte mult poziţia prinţului Cantemirov, un aristocrat putred pînă în măduva oaselor, decadent şi degenerat moral. Îl şocase însă răutatea – chiar duşmănia – lui Pauker. Considerase întotdeauna că viziunea lui despre artă se îmbina armonios cu doctrina socialistă. Rămăsese cu convingerea că socialismul reprezintă viitorul omenirii. Dar versiunea de socialism aplicată în Rusia părea a se îndepărta tot mai mult de visul lui. Singura explicaţie părea a fi că acolo revoluţia fusese confiscată de evrei. O revoluţie nu se poate face fără ordine, fără disciplină. Haosul, odată declanşat, nu mai poate fi înlăturat. Pe de altă parte, contează şi materialul uman cu care faci revoluţia. Pînă şi Marx a presupus că revoluţia va avea loc în ţările dezvoltate. Cum să faci o revoluţie atît de profundă într-o ţară de sălbatici? Fără a pomeni că muncitorii – eroii lumii de mîine – existau în număr prea mic în imperiul ţarilor. Deci revoluţia putea să aibă loc doar într-o ţară cu o rasă de calitate, într-o ţară puternic industrializată. Şi fără a-i lăsa pe evrei să se amestece.

Iar arta într-o asemenea ţară va fi ceva măreţ, care să trezească glasul sîngelui, să mobilizeze masele pentru măreţele înfăptuiri... O artă monumentală, ce s-ar manifesta atît în arhitectură şi sculptură,

dar şi în pictură, cinematografie, o artă care s-ar exprima prin mitinguri care să zguduie sufletele... Arta poate fi instrumentul cel mai eficient al propagandei noii revoluţii. Aşa cum muzica lui Wagner a vestit renaşterea germană...

Avangarda călăreţilor locotenentului Bekîr ajunsese la periferia Konstanţiei pe la trei noaptea. Cerchezul oprise căruţele la vreo doi kilometri de oraş, dornic să afle mai întîi care era situaţia în localitate.

Un grup de soldaţi o luaseră prin mahalale, pe nişte poteci cunoscute doar de băştinaşi, şi se strecuraseră pe la rudele lor, din cartierul mahomedan. Acolo aflaseră cum stau lucrurile şi se întorseseră imediat la superiorul lor. Acesta decisese să atace din nord şi vest. Nu avea rost să ocolească tot oraşul, ca să pătrundă şi pe drumul dinspre sud. Fără a pomeni că în sud se găsea portul, unde fuseseră masate forţele principale ale bolşevicilor, şi cartierul evreiesc, de unde ar fi putut să le sosească întăriri celor de la baricadă...

Dădu deci ordin ca întregul convoi de căruţe, cu infanterie şi armament greu, să se îndrepte către şoseaua ce ajungea în oraş venind dinspre Medjidia. Urma să ajungă pe poziţiile de luptă pe la şase şi jumătate, exact cînd se lumina. Infanteriştii n-aveau decît să-şi facă singuri cercetarea obiectivului. Pentru orice eventualitate, renunţă, cu strîngere de inimă, la un pluton de cerchezi de-ai lui şi-l trimise să vadă cum stăteau lucrurile în sud.

Alese o treime dintre muntenii lui – strămutaţi de ţar din Caucazul lor natal şi trimişi tocmai la Măcin – şi-i trimise în oraş, în grupuri mici, pe căi lăturalnice. Ceilalţi se strînseră în grupuri de douăzeci, treizeci de oameni, şi se apropiară cît mai mult de baricadă, rămînînd suficient de departe ca să nu fie observaţi. Caii lor de rasă, bine dresaţi, nu nechezau şi nu fornăiau cît timp îşi simţeau stăpînul călare.

Aşteptară timp de vreo jumătate de oră, apoi, chiar cînd se îngîna ziua cu noaptea, iar pleoapele trăgeau a somn, din spatele baricadei se auziră împuşcături, iar locotenentul Bekîr dădu semnalul de atac.

Planul fusese simplu: apărătorii baricadei se aşteptau – foarte puţin, de altfel – la un atac din exterior. De aceea aprinseseră focuri în spatele grămezii de mobilă, căruţe şi saltele cu care blocaseră drumul, ca să se încălzească şi să aibă lumină. Cavaleriştii pătrunşi în oraş îşi lăsaseră caii pe străduţe dosnice, la vreo cinci sute de metri de duşmani, apoi se furişaseră prin întuneric şi-şi pregătiseră poziţii de tragere prin curţi, în copaci, pe acoperişuri, totul în cea mai deplină linişte. Apoi, după ce schimbaseră semnale – cînturi de păsări de noapte, să nu dea de bănuit, dar oricum neauzite de bolşevicii din spatele baricadei, care pălăvrăgeau liniştiţi – deschiseseră focul, ochind cu grijă. Douăzeci, treizeci de indivizi cu banderole roşii

căzuseră imediat, apoi încă pe atît. Înainte ca apărătorii baricadei să se lămurească despre ce-i vorba, din beznă năvăliseră călăreţi chiuind sălbatic care-şi mînaseră caii sprinteni, ca nişte pisici, pe deasupra mormanului din mijlocul drumului. Aterizaseră dincolo ca nişte diavoli ce-şi rînjeau dinţii albi pe sub mustăţile negre ca pana corbului, răsucite. Şi, fără a sta pe gînduri, porniseră a spinteca la bolşevici. Viteza cu care se desfăşuraseră lucrurile creă panică printre apărători, chiar dacă unii dintre ei luptaseră în războiul mondial. E adevărat că nu avuseseră de înfruntat aşa ceva în tranşee sau la bordul vaselor de luptă...

Călăreţii săreau peste baricadă, spintecau în dreapta şi-n stînga, apoi galopau mai departe, trăgeau cu pistolul din goana calului, întorcîndu-se în şa doar pe jumătate, şi se opreau după ce dădeau colţul străzii, ascunzîndu-se după case de eventualele împuşcături ale inamicului. Făceau astfel loc celor care veneau după ei. Şi veneau, veneau, de nu se mai terminau... Iar cînd se termina un grup, trăgătorii ascunşi în beznă îşi reluau tirul.

Deşi păruseră atît de mulţi, cavaleriştii lui Bekîr nu erau decît vreo două sute. Dar, atacînd în grupuri mici – spaţiul îngust nu permitea trecerea peste baricadă decît cîte doi, trei deodată –, lăsaseră impresia că sînt cît firele de nisip de pe plajă. Iar apărătorii fugiseră, cuprinşi de panică, tocmai bine pentru a nimeri peste cei care-i aşteptau după colţ.

În zece minute, fără prea mult tărăboi, oraşul rămăsese fără apărare spre nord.

Bekîr îşi strînse oamenii, îi numără – nu avea decît trei răniţi uşor – aşteptă puţin să vadă dacă sosesc niscai ajutoare pentru cei de la baricadă, iar după ce se lămuri că incidentul trecuse neobservat în alte părţi ale oraşului, decise să trimită jumătate dintre călăreţi să atace dinspre interior baricada ce bloca şoseaua de la Medjidia. Iar cu ceilalţi porni să colinde oraşul.

Cînd se apropiară de centrul oraşului, unde se aflau obiectivele strategice, o porniră pe jos. Întunecimea nopţii se diluase zdravăn, curînd ziua urma să pună stăpînire pe oraş. Puteau fi zăriţi, dar beneficiau încă de avantajul surprizei.

Aşa că măcelăriră fără multă greutate mişeii care moţăiau în jurul clădirilor în care se baricadaseră legionarii. În schimb, aflară de la cei dinăuntru pe unde se puteau aştepta să întîlnească inamici.

După ce împuşcară de la distanţă, ca pe capre negre, grupul de marinari ce păzeau primăria, cerchezii îşi recuperară caii şi se plasară pe străduţele din jurul pieţii, gata să respingă orice atac bolşevic.

Pe la şase şi jumătate Bekîr se trezi cu o ştafetă, care-i aduse la cunoştinţă că fusese cucerită şi cealaltă baricadă.

Dar, mai important decît asta, grupul trimis în cercetare spre sud

venise cu ştiri neaşteptate.

Prinţul Dimitri se culcase cam la ora la care cerchezii cuceriseră baricada din nord.

După-amiaza fusese teribil de plictisitoare. Neamţul nu venise, iar servitorii dispăruseră. Majordomul, Serghei cel bătrîn, gîfîise îngrozit, în timp ce-l ajuta să se îmbrace:

— Stăpîne, înălţimea voastră, nemţii au părăsit oraşul!

— Ei şi, trebuia să se întîmple o dată şi-o dată!

— Numai că le-au luat locul bolşevicii!

— Şi ce propui? Se ne înrolăm în gărzile albe?

— Conaşule, nu-i de glumă! Ar trebui să fugim! Ăia or să ne facă bucăţi. Şi or să jefuiască totul.

— Potoleşte-te, Serghei! N-o să păţim nimic. Iar dacă o să păţim, înseamnă că aşa ne-a fost scris. Unde să fugim? Şi să lăsăm casa de izbelişte? Mai bine adu-mi ceva de mîncare.

Aici apăru adevărata problemă: servitorii o tuliseră cu toţii, inclusiv bucătarul.

Pînă la urmă, Serghei făcu nişte blîni, aduse o cutie mare cu icre negre, nişte măsline, desfăcu un borcan cu zacuscă şi scoase din pivniţă o lădiţă cu şampanie (franţuzească, bineînţeles). Prinţul mîncă, plictisit de singurătate şi de bombăneala continuă a bătrînului, care-l îndemna să fugă. Spre miezul nopţii, după ce golise două, trei sticle de licoare spumegîndă, se simţi cuprins de beatitudine, mai ales că Serghei încetase cu îndemnurile de a părăsi oraşul. Îl întrebă, în glumă:

— Ei, bătrîne, te-ai convins că nu-i cazul să fugim?

— Ar fi cazul să fugim, conaşule, dar, dacă n-am făcut-o cînd se putea, acum nici nu mai are rost să încercăm. Mi-a spus Evodochia, menajera cneazinei Vorobieva, că bolşevicii au închis toate drumurile. Nici pasărea cerului nu mai poate trece.

Liniştit în privinţa asta, Dimitri goli sticlă după sticlă, decis să doarmă a doua zi cît mai mult, fără să se sinchisească de ceea ce se întîmpla în afara conacului.

Numai că, în privinţa asta, nu el hotăra desfăşurarea evenimentelor.

Doar întîmplarea făcuse ca locotenentul Bekîr să atace baricada cea mai slab apărată. Nici unul dintre liderii comunişti nu se aşteptase la un atac din partea aceea – sau, mai corect zis, nu considerase că din nord puteau apărea forţe importante. Dacă voluntarii ar fi avut de-a face cu un număr considerabil de soldaţi inamici, cum aflaseră că se găseau pe şoseaua dinspre vest, pătrunderea în oraş n-ar fi fost atît de uşoară. Drumul dinspre Medjidia fusese cucerit cu ajutorul mortierelor

de cîmp şi al aruncătoarelor de grenade, iar atacul din spate al cavaleriei avusese şi el o contribuţie deosebită. Dar Bekîr pierduse aici vreo sută de oameni, patruzeci şi trei morţi, restul grav răniţi.

Însă trupele cele mai numeroase ale bolşevicilor fuseseră îngrămădite în sud, în apropierea portului. Cu cei de acolo, cerchezul nu s-ar fi descurcat.

Şi plutonul de cercetare îi adusese la cunoştinţă că tocmai dinspre sud se apropia Divizia Naţională Română, o adevărată armată, dispunînd de vreo zece mii de oameni de cea mai bună calitate, cu armament modern, artilerie de cîmp şi mitraliere.

Bekîr decise de îndată că putea să dea o mînă de ajutor, hărţuind trupele bolşevice dinspre oraş. Dar hotărî, în acelaşi timp, să se mulţumească doar cu acţiuni de hărţuială, pentru că, altfel, oamenii lui – care ar fi atacat, de data asta, pe un spaţiu liber – ar fi fost nimiciţi fără mare greutate. Bombardament cu mortierele şi aruncătoarele de grenade, foc de precizie de la mare distanţă cu flintele cerchezilor, eventual o şarjă de cavalerie asupra întăririlor pe care le-ar fi trimis bolşevicii în ajutorul celor de pe baricade. Doar atît. Oştenii Diviziei trebuiau să pătrundă în oraş bazîndu-se, în principal, pe eforturile proprii.

Nu ţinuse seama de dorinţa legionarilor de a-şi răzbuna morţii.

În timpul nopţii, chiar înainte de plecarea ultimului eşalon german, Zelinki (însoţit de un tinerel de vreo optsprezece, nouăsprezece ani, fiul său, Corneliu), împreună cu cîţiva negustori bogaţi din Konstanţia, care se înscriseseră în Legiune de îndată ce aflaseră cine erau noii stăpîni ai portului, trataseră discret cu un anumit maior de intendenţă – bine cunoscut comercianţilor români şi din alte afaceri, din vremea ocupaţiei –, şi un vagon încărcat cu arme şi muniţii fusese decuplat de tren în ultima clipă.

Odată cu ivirea zorilor, civili înarmaţi pînă-n dinţi porniseră la atacarea cartierului evreiesc. Puşi pe măcel.

Polcovnicul Bretianov se lămurise că nu-l aştepta o plimbare prin oraş. Găsise sprijin suficient prin sate în privinţa aprovizionării şi a informaţiilor, de aceea decisese să nu se grăbească şi să nu-şi sacrifice oamenii inutil. Chiar dacă din localităţile româneşti şi mahomedane soseau voluntari cu nemiluita. Planul era simplu: mai întîi un bombardament serios asupra baricadei, apoi o înaintare prudentă a infanteriei.

Spera ca trupele bolşevice să nu dispună decît de armament uşor, eventual de o mitralieră, două. Şi grenade, desigur.

La şapte punct, primele obuze loviră plăcile de beton aşezate în mijlocul şoselei. Văzduhul se umplu de ţăndări şi praf.

Nici o ripostă.

Cînd aerul se limpezi, românii văzură că în spatele primei baricade se afla o a doua, construită din foi groase de metal, luate de pe şantierul naval. Exista posibilitatea ca acestea să reziste obuzelor. Bretianov decise să-şi concentreze focul asupra celor din partea dreaptă, ca să fie sigur că va reuşi să spargă o breşă. În acelaşi timp, ordonă căpitanului conte Alexandr Vaida-Voevodov să folosească aruncătoarele de grenade pentru a lovi chiar în spatele fortificaţiei.

Spre bucuria lui, dinspre oraş loviră plăcile de oţel obuze de mortier. Evident, voluntarii lui Bekîr ajunseseră şi ei la locul luptei şi dădeau o mînă de ajutor...

După zece minute de foc nimicitor, rezultatele începură să se vadă. Însă, evident, trebuiau să ia cu asalt întăritura. Ofiţerii îşi pregătiră oamenii pentru atac.

Chiar atunci, cartierul aflat spre port, puţin în spatele baricadei, fu cuprins de flăcări. Dintre case năvăliră o mulţime de civili, în majoritate bătrîni, femei şi copii, care se repeziră întîi spre adăpostul baricadei. Apoi, văzînd prăpădul de acolo, dădură înapoi, spre oraş. Nimeriră însă peste cerchezi. În cartierul lor nu se mai puteau întoarce, pentru că dintre clădirile în flăcări se apropiau indivizi înarmaţi care trăgeau în grămadă. Atunci mulţimea se împrăştie în grupuri mici. O parte – îndeosebi adolescenţi şi bărbaţi mai în putere – fugiră spre port, sub focul legionarilor. Ceilalţi profitară de pasivitatea cerchezilor, care nu dăduseră niciodată dovadă de antisemitism, şi se risipiră pe străduţele ce duceau spre mahalaua armenească şi spre cartierul grecesc. În urma lor, ghetoul din Konstanţia se prefăcea în scrum.

Legionarii îşi continuară goana, năvălind asupra baricadei. Deşi fură întîmpinaţi cu foc ucigător, nu se lăsară, răspunzînd cu salve la fel de ucigătoare.

Abia atunci, trezit din uimirea provocată de prăpăd, Bretianov dădu semnalul de asalt.

În zece minute, fortificaţia căzu.

Prea puţini dintre apărători au căutat să scape fugind ori s-au predat. Majoritatea au murit, luptînd cu încăpăţînare.

Cernov se trezi cu o mulţime de refugiaţi, murdari de funingine, în zdrenţe. Unii terorizaţi, văicărindu-se, plîngîndu-i pe cei dragi care pieriseră, răspîndind astfel un val de panică printre apărătorii portului. Alţii, dornici de răzbunare, cerînd arme şi îndemnînd la luptă împotriva invadatorilor.

Liderii bolşevici aflară atunci că pierduseră tot oraşul. Trebuiau să reziste în fortificaţiile lor cel puţin o zi, pînă avea să sosească flota de la Sevastopol.

Era evident că vor fi atacaţi în curînd de forţe superioare, bine

instruite. Cazematele fuseseră construite pentru a face faţă unui atac dinspre mare. Tunurile imense, cu bătaie lungă, nu puteau fi scoase din ele decît demontate. Oricum, nu ar fi avut afeturi pentru ele. Dar în port exista artilerie mai uşoară, mai mobilă. Fură adunaţi suficienţi oameni pentru a o întoarce împotriva Konstanţiei.

Şi, pentru că ştirea masacrului îi scosese din minţi pe toţi, Cernov decise să-şi răzbune morţii şi să riposteze bombardînd oraşul.

Vlaicov îşi dusese dirijabilul deasupra oraşului însă, în ciuda încercărilor telegrafistului, nu reuşise să ia legătura cu cei de la sol, să afle încotro trebuia să-şi dirijeze atacul. Rămase în aşteptare, pînă observatorii văzură exploziile din sud.

Dar, înainte să intre în acţiune, flăcările scoase de ţevile tunurilor din port şi exploziile din oraş îl lămuriră încotro se afla duşmanul împotriva căruia trebuia să intervină imediat.

Prinţul Dimitri se trezi furios.

Bătrănul Serghei îi întrerupsese un vis plăcut, în care dansa cu Hanna pe o pajişte tunsă englezeşte, lîngă un chioşc în care cînta o fanfară militară. Loviturile de ţimbale se auzeau stins, ca nişte explozii îndepărtate. Cei doi se roteau în ritm de vals, fără să-şi spună nimic, privindu-se doar în ochi, iar ochii fetei deveneau tot mai strălucitori, pînă căpătară lucirea soarelui, iar Dimitri nu mai putu să se uite la ei...

Bătrînul bodogănea insistent:

— Sculaţi-vă, înălţimea voastră, aveţi un oaspete!

— Să vină mai tîrziu, nu vezi că dorm, imbecilule?

— I-am spus, conaşule, dar mi-a spus să vă trezesc, pentru că-i vorba de ceva important. O problemă de viaţă şi de moarte, aşa a zis, înălţimea voastră!

— Şi cine naiba a venit din zori cu o problemă de viaţă şi de moarte?

— Boierul Sterev, înălţimea voastră!

Să-l ia dracu'! Ăsta voia neapărat un răspuns! Mitocanul nu pricepuse că-l refuzase într-un mod elegant. Atunci o să-l refuze de-a dreptul, să nu mai existe nici un strop de îndoială.

— Bine. Roagă oaspetele să mă aştepte în salon, să-mi dau cu nişte apă pe ochi şi să-mi pun ceva pe mine.

Peste cinci minute, prinţul se afla în faţa musafirului, în halat şi papuci.

— Bună dimineaţa, domnule Sterev. Scuză-mă pentru aspectul meu neglijent, dar majordomul mi-a spus că e vorba de ceva foarte important.

— Bună dimineaţa, prinţe. Eu îmi cer scuze, pentru că v-am

deranjat. Însă evenimentele au evoluat de-o factură neaşteptată, de aceea mi-am permis să vă violez intimitatea...

— Dragul meu, nu pot să discut năuc de somn şi cu burta goală. Să bem o cafea, să gustăm ceva, apoi să vedem ce te-a adus atît de devreme în casa mea.

Evident, trăgea de timp. Musafirul acceptă, îmbufnat, invitaţia.

Prinţul ieşi, dădu câteva ordine servitorului, apoi se duse să se radă şi să se îmbrace, lăsîndu-şi oaspetele singur în salon.

Vlaicov îşi dusese dirijabilul chiar deasupra portului, la o altitudine de circa trei mii de metri. Armele de mînă nu băteau pînă la înălţimea aceea, iar în port nu existau tunuri cu tragere verticală. Cele existente nu puteau fi aşezate într-o asemenea poziţie, reculul puternic le-ar fi distrus. Deci tactica potrivită ar fi fost ca poziţia aeronavei să fie exact deasupra duşmanului, încît acesta să n-o poată lovi, oricît de mult ar fi ridicat ţevile tunurilor.

După ce fixă o turaţie a motoarelor care să menţină staţionar dirijabilul, în ciuda brizei, comandorul ordonă aruncarea de bombe asupra fortificaţiilor.

Doar una nimeri ţinta, picînd peste un tun şi ucigîndu-i servanţii. Celelalte fură deviate de vînt şi căzură în mare.

Bretianov îşi instalase artileria după un dîmb, în marginea oraşului, de unde putea trage asupra cazematelor. După ce se consultase cu comandantul Diviziei Române, Bekîr îşi dusese mortierele pe faleza de lîngă cazinou, pe micul promontoriu de acolo.

Deschiseseră astfel foc încrucişat asupra portului. Însă, deşi ritmul lor de tragere era destul de ridicat, calibrul proiectilelor nu reprezenta o ameninţare prea grozavă pentru soliditatea cazematelor şi a scuturilor tunurilor de mare calibru. Comandanţii români intenţionau doar să reducă libertatea de acţiune a bolşevicilor, să-i facă să abandoneze bombardamentul asupra oraşului lipsit de apărare. Şi, în primul rînd, să permită dirijabilului să acţioneze în linişte.

Deocamdată nu se punea problema unui asalt asupra portului. Puterea de foc a inamicului era prea puternică. Ca atare, Bretianov pregăti circa o mie de oameni, care rămaseră la pîndă, aşteptînd un moment potrivit de a năvăli asupra cazematelor, iar pe ceilalţi îi trimise să ocupe toate punctele strategice ale oraşului.

*

Prinţul revenise în salon abia după o jumătate de oră, şi-şi găsise musafirul plimbîndu-se nervos. Majordomul adusese chifle calde (pe care le luase din bucătăria unor vecini), o cafetieră plină cu licoare

aburindă, gem de portocale, prăjiturele de post şi fructe.

Sterev, resemnat, aşteptă pînă cînd Dimitri se îndopă pe săturate, apoi întrebă:

— Acum putem discuta?

— Încă nu m-am decis, domnule, pentru că presupun că vrei să discutăm despre propunerea pe care mi-ai făcut-o.

— Prinţe, condiţiile s-au schimbat şi acum nu vă mai fac o propunere: vă implor, vă ameninţ sau vă şantajez, cum vreţi să consideraţi intervenţia mea.

— Domnule Sterev, am aflat că bolşevicii au preluat oraşul. Ce fel de guvernator aş fi? Doar cu numele?

— Înălţimea voastră, în localitate au loc lupte, bolşevicii au fost respinşi în port, oraşul e plin de trupe de voluntari, dar lipsit de orice autoritate civilă. Nu există poliţie, bande înarmate jefuiesc cartierele în care nu-s soldaţi care să menţină ordinea. A încetat orice aprovizionare, nu mai funcţionează poşta, spitalul, negustorii au închis şi baricadat prăvăliile, nimeni nu mai ştie ce bani au valoare, s-a revenit la troc, ca acum o mie de ani... Zeci de mii de oameni au fugit din Konstanţia de azi dimineaţă şi lumea continuă să fugă. Avem nevoie de ordine, de administrarea resurselor, cîte vor fi rămas.

— Şi ce crezi că aş putea face eu? Cele pe care mi le-ai spus ar fi argumente în plus ca să refuz oferta.

Pe dirijabil, luptătorii se pregăteau să decoleze.

Toate încercările de bombardare a cazematelor de la înălţime eşuaseră. Ţintele erau prea mici, iar vîntul împingea din lateral în ampenajele proiectilelor lansate spre sol. Bombele căzuseră la distanţă prea mare pentru a provoca pagube. Singura soluţie rămînea intervenţia individuală. Cît mai repede, pentru că tunurile bolşevicilor trăgeau nebuneşte, atît asupra clădirilor din oraş, cît şi asupra bateriilor inamice. De sus se vedea cum tirul comuniştilor se regla tot mai aproape de bateriile Diviziei Române.

Luptătorii urmau să se lanseze în grupuri de cîte cinci, ca să nu se încurce între ei. Fiecare purta două bombe de cîte trei kilograme, patru grenade ofensive cu mîner lung, de infanterie, o carabină Wincester, un revolver Mauser şi o sută de cartuşe.

Primii cinci săriră la un interval de zece secunde unul de altul. Următorul grup se lansă în gol după un minut. O sută de oameni urmau să păstreze acelaşi ritm, pornind la atac împotriva duşmanului.

Bolşevicii din port văzuseră dirijabilul. Nu aveau cum să nu-şi dea seama de intenţiile lui, din moment ce timp de o jumătate de oră plouase cu bombe asupra lor. Însă pagubele fuseseră reduse, mai reduse chiar decît cele provocate de tirul artileriei inamice.

Cu toate acestea liderii nu deciseseră nici un fel de măsuri împotriva aeronavei.

Deocamdată.

Primii luptători se aruncaseră în gol. După ce coborîseră în picaj circa cinci sute de metri, desfăcuseră aripile mari, din pînză ceruită, pe schelet din ţeavă de oţel. Planoarele opuseră rezistenţă prăbuşirii, descriseră curbe largi în aer. Soldaţii din infanteria aeriană testară curenţii de aer, se înălţară, coborîră, apoi se lansară în grup către clădirile din port, nişte căsuţe de păpuşi care abia se distingeau. Clădirile creşteau văzînd cu ochii, printre ele prinseră a forfoti furnici, furnicile deveniră oameni, oameni care nu ştiau încă la ce să se aştepte de la zmeiele aruncate din dirijabil.

Planoriştii descriau curbe tot mai strînse, descendente, apropiindu-se de ţinte. Apoi, cînd ajunseră la vreo sută de metri de pămînt, îşi lansară unul după altul bombele asupra tunurilor. Bombele plutiră prin aer ca nişte săgeţi, spintecînd aerul. Sigur, vîntul, curenţii de aer, împinseră în ampenaje, abătură proiectilele ce cădeau vijelios de la traiectoria lor, dar distanţa era prea mică pentru ca devierea să fie importantă. Bombele atinseră ţintele, explodară cu un zgomot asurzitor, răspîndiră în jur schije şi bucăţi din ţintele atinse, făcînd prăpăd în rîndul duşmanilor de la sol.

După ce aruncară primul proiectil, planoriştii descriseră o curbă scurtă şi se depărtară de port, către mare, unde prinseră curenţi ce le permiseră să se ridice. Pluteau în formă de V, ca nişte cocori. Cînd ajunseră la două, trei sute de metri deasupra valurilor, cotiră din nou către fortificaţiile portului, aruncînd fiecare cea de-a doua bombă. După care, în timp ce pluteau din nou către mare, aruncară grenadele asupra grupurilor de oameni, lăzilor cu muniţii, butoaielor cu combustibil... În urma lor izbucniră incendii, explozii... Grupul de planorişti eliberă la timp spaţiul de deasupra portului, lăsînd zona liberă pentru atacul celui de-al doilea grup, care-şi lepădă deasupra inamicului primele bombe, nişte ouă negre, aducătoare de moarte...

După ce se regrupară şi căpătară din nou înălţime, planoriştii dintîi reveniră la atac, de data asta trăgând cu armele de foc, căutînd ţinte izolate: artilerişti inamici, ofiţeri, orice căruia un glonţ de calibru mare putea să-i facă rău. Cînd îşi goliră încărcătoarele, planoriştii se îndepărtară spre cazinou, aterizînd pe plaja de dincolo de farul genovez, unde trupele lui Bekîr le asiguraseră o suprafaţă de aterizare ferită de orice pericol.

Dacă primele două, trei grupuri scăpaseră fără nici o pierdere, profitînd de surpriză, nu aceasta a fost şi soarta grupurilor următoare.

Cei de jos începuseră să se dezmeticească. Ofiţerii dădură ordin ca soldaţii să deschidă foc de baraj asupra celor ce cădeau din cer. Un tir

caracterizat mai puţin prin precizie, cît prin multitudinea gloanţelor care umpleau aerul. Ridicară chiar şi cîteva mitraliere, ţinîndu-le cu braţele în poziţie aproape verticală.

Cîţiva planorişti fură loviţi în plin. Unii apucară să-şi deschidă paraşutele, sperînd ca vîntul să-i ducă departe de mulţimea furioasă şi răzbunătoare din port. Alţii căzură ca nişte pietre, iar bombele pe care le aveau asupra lor explodară în urma contactului cu solul, făcînd bucăţi tot ce se nimeri în apropierea lor, inclusiv pe cel care le adusese acolo... Unul pierdu controlul asupra planorului, fiind dus în larg, iar explozia ridică doar o trombă de apă...

Efectul era la fel de important şi în cazul în care gloanţele celor de la sol găureau pînza aripilor. Infanteristul aerian fie se prăbuşea, fie pierdea controlul asupra aparatului.

Entuziasmul luptătorilor comunişti fu atît de mare, încît, fără să le pese de pierderi, ieşiră din adăposturi pentru a trage asupra ţintelor destul de uşor de nimerit.

Numai că planoriştii mai avuseseră şi altădată de-a face cu asemenea situaţii. Se opriră pe la şase, şapte sute de metri de sol, acolo unde gloanţele nu puteau ajunge, şi descriau cercuri largi în jurul portului. De pe dirijabil fură aruncate din nou bombe de mică putere şi grenade, într-un val care acoperi practic toată suprafaţa portului. Ţintaşii, preocupaţi să vîneze planorişti, se treziră într-un vîrtej de explozii şi schije, un infern în miniatură care făcu prăpăd printre ei.

Apoi pe dirijabil se aprinse o rază roşie, uşor vizibilă, care semnaliză celor ce se roteau în jurul portului că lansarea de proiectile încetase momentan. Drept urmare, asiguraţi că nici de sus, nici de jos nu-i ameninţa veun pericol, oamenii zburători se repeziră din nou la atac, aruncîndu-şi cu precizie bombele asupra celor de jos.

Curînd, mitralierele şi tunurile aflate sub cerul liber fură distruse.

Însă comandanţii bolşevici reacţionară rapid şi de data asta. Marcel Pauker dădu ordin ca toţi oamenii valizi să se refugieze în cazemate, iar Cernov avu grijă ca aceştia să care cu ei toate piesele de artilerie încă funcţionale. Astfel, continuară să tragă, de la adăpostul plăcilor masive din beton şi oţel. Evident, tirul nu mai avea precizia anterioară, iar tunarii lui Bretianov răsuflară uşuraţi. Dar obuzele bolşevicilor continuau să zboare spre oraş, lovind la nimereală case şi străzi, provocînd pierderi umane nu foarte importante – pentru că locuitorii care nu fugiseră din localitate se ascunseseră în pivniţele adînci –, ci doar pagube materiale considerabile.

Ovidiu Traianovici Berbecov făcuse parte din trupele de planorişti de la începutul războiului. Avea la activ cincizeci şi trei de misiuni din care scăpase nevătămat. Cînd se lansă spre ţintă, descoperi că în afara

cazematelor nu se mai găseau decît cîţiva trăgători izolaţi, ascunşi prin diferite cotloane greu de descoperit. Atunci se înălţă din nou şi se aruncă în jos cu mare viteză, trecînd pe zbor orizontal abia cînd aproape atinsese pămîntul. Viteza îl făcu să plutească în mare viteză printre cazemate. Un lucru deosebit de periculos, pentru că: a) putea să se lovească de ceva cu aripile întinse; b) ţintaşii din cazemate îl puteau nimeri foarte uşor, avînd în vedere distanţa redusă; c) exista posibilitatea să nu se mai poată ridica de la sol, iar asta însemna să se zdrobească de vreo clădire sau vreun stîlp din teritoriul inamic. Chiar dacă scăpa cu viaţă din ciocnire, n-ar fi avut nici o şansă în faţa mîniei celor bombardaţi pînă atunci. Dar decisese să rişte, iar la viaţa lui făcuse isprăvi şi mai trăsnite.

În timp ce trecea cu viteză prin faţa uşilor cazematelor şi prin faţa unor fortificaţii care nu aveau nici un fel de pavăză la nivelul solului, aruncă foarte precis în ambrazuri şi prin uşi bombele şi grenadele pe care le avea asupra lui. Văzu privirile îngrozite ale celor pe care tocmai îi omora şi simţi că i se face rău. Ucisese întotdeauna de la distanţă, nu zărise nicicînd chipul vreunui adversar. Dar se concentră asupra felului în care putea să scape din povestea în care se vîrîse singur şi nu se mai gîndi vreodată la ochii aceia pe care-i zărise doar cîteva fracţiuni de secundă. Văzu printre două cazemate suprafaţa mării, coti brusc şi se aruncă spre valuri, întinzîndu-se pe burtă pe suportul metalic al planorului, ca să nu atingă solul cu picioarele.

Deasupra apei, vîltoarea valurilor producea o briză pe care o folosi din plin, reuşind să se ridice la vreo doi, trei metri şi să planeze îndelung, către cazinou. La cîţiva metri de mal, se cufundă lent în unde, dar artileriştii lui Bekîr îl observară şi-l traseră pe mal înainte să se înece.

Cernov simţea apropierea sfîrşitului, dar nu ceda. Mai avea o carte de jucat, aşa că-şi ţinea oamenii în frîu cu o mînă de fier.

Îşi pregăti la adăpost, în fundul cazematelor, echipa specială pe care o adusese cu el de la Sevastopol, pentru orice eventualitate. Şi iată că acea eventualitate sosise. Nu dispunea decît de zece oameni. Probabil că pe dirijabil mai rămăseseră cel puţin o sută de planorişti care să lupte împotriva lor, dar merita să le rişte vieţile. Dacă măcar unul dintre ei reuşea...

Trebuia să acţioneze rapid. Prinseră un moment de linişte, după ce valul de duşmani trecuseră pe deasupra lor, scoaseră de la adăpost catapultele şi lansară în aer echipa de contraatac.

Oamenii, prinşi într-un suport de metal ce prelua şocul aruncării în aer, fură zvîrliţi pînă la treizeci, patruzeci de metri deasupra solului. Cu gesturi experte, chiar în clipa în care curba ascendentă atinsese valoarea maximă, aceştia se desprinseră din scheletul de

metal şi declanşară racheta prinsă în spate de chingi zdravene. Noul impuls îi aruncă iarăşi în sus, încă vreo zece, cincisprezece metri. Apoi îşi deschiseră aripile în formă de delta şi prinseră curenţi de aer care să-i menţină la înălţimea aceea. După ce plutiră un pic în cerc, porniră fiecare pe cont propriu, avînd, în primul rînd, scopul de a descoperi mişcări aeriene ascendente, sau curenţi destul de puternici care să le permită să urce cît mai mult.

La sol, tovarăşa Leia mobilizase artileriştii, făcîndu-i să tragă tot mai des asupra oraşului, să schimbe mereu direcţia tirului, pentru a lovi cît mai multe zone din Konstanţia. Spera ca astfel să abată atenţia observatorilor de pe dirijabil de la cei care se străduiau să urce spre ei.

— Prinţe, nu vă daţi seama că, dacă nu veţi interveni, sînteţi un om terminat? După ce lucrurile se vor aşeza, în ţara asta va fi altă viaţă decît cea cu care v-aţi obişnuit. Americanii au insistat ca în fostele imperii să se instaureze democraţia, să fie anulate toate privilegiile. Veţi fi doar un *fost*, fără funcţii, fără avere, fără merite faţă de noul regim. Un servitor devotat al ţarului, dar care a refuzat să-şi pună talentul în slujba României noi. Ce viitor veţi avea? Cine vă va respecta? Nu înţelegeţi că aceste vremuri tulburi vă oferă singura şansă de a supravieţui unei lumi care a fost condamnată de istorie?

Dimitri Cantemirov asculta discursul bombastic, plin de reminiscenţe socialiste, al trimisului regal, cu o senzaţie acută de disconfort.

În acelaşi timp, nu putea să nu recunoască faptul că, într-un fel, individul avea dreptate. Dacă refuza oferta lui Ferdinand Karlovici, era un om terminat. Neamţul n-o să-i ierte umilinţa, iar noii oameni politici care se vor ridica din rîndul plebei, pe baza unor merite cîştigate în înfiinţarea statului independent, vor profita de ocazie ca să-l îndepărteze de locul fruntaş ocupat de familia sa timp de peste două sute de ani.

Însă, în acelaşi timp, simţea o repulsie ciudată faţă de orice implicare, o incapacitate bizară de a acţiona. De parcă oboseala acumulată de atîtea generaţii de nobili ambiţioşi, care se străduiseră să iasă în evidenţă, se îngrămădise pe umerii lui. Povara îl copleşea, îl cocîrja, nu-i putea face faţă. Îşi dorea doar să fie lăsat în pace. Tînjea după odihnă, după linişte...

— Prinţe, nu plec de aici fără răspunsul pe care-l doresc! Oraşul, ţara au nevoie de dumneavoastră! Scuturaţi-vă de leneveala asta ucigătoare, reveniţi-vă la viaţă şi treceţi la treabă!

În clipa aceea, în care Dimitri simţise că insistenţele mitocanului începuseră să-l enerveze, se auzi un şuierat intens, de parcă o săgeată imensă spinteca aerul, iar acesta se văicărea, îndurerat. După care urmă un bubuit îngrozitor, ce precedă cu o fracţiune de secundă

zguduirea teribilă a conacului, ca şi cum acesta fusese prins de-o mînă uriaşă ce-l zgîlţîia de zor.

Abia apoi, cam peste o mie de ani, simţi usturimea insuportabilă din pîntece, auzi văicăreala bătrînească a lui Serghei. Deschise ochii şi văzu figura înspăimîntată a lui Sterev.

— Domnul meu, transmite-i regelui urările mele... cu ocazia încoronării... şi regretul... că nu-l pot... servi...

Valul de sînge îl sufocă, oprindu-i discursul improvizat.

De fapt, Dimitri Antiohovici Cantemirov era fericit. Soarta intervenise şi-l apărase de nefericirea de a lua o decizie, de obligaţia de a o duce la îndeplinire.

Se cufundă într-o beznă stacojie, densă, lipicioasă, răcoroasă. Usturimea din pîntece dispăruse.

Se pomeni pe podeaua unei săli de bal, luminată slab. O ţinea de mînă pe Hanna. Simţi o bucurie incomensurabilă, copleşitoare.

— Te-am regăsit, draga mea! încercă el să-i şoptească, dar dintre buze îi ieşi doar un gîlgîit slab.

Iar fata, în rochia roz de bal, îl privi cu ochi duri, de făptură ce trecuse prin suferinţe indescriptibile, şi-şi trase mîna dintr-a lui, dispărînd în lumina ceţoasă, şofranie...

Dimitri nu simţi nici un regret, doar setea de repaos deveni mai puternică, aşa că lăsă întunericul să-l cuprindă...

Echipa de contraatac urca tot mai sus. Depăşise altitudinea de o mie de metri. Însă pînă la dirijabil mai era mult.

Observatorii de pe aeronavă o remarcaseră. Din nacelă fură lansate trei echipe, fără bombe sau grenade, doar cu arme de mînă, pentru a o anihila.

Cei care coborau aveau un avantaj deosebit de important: vedeau totul sub ei, în timp ce aceia care urcau aveau chiar deasupra lor aripile întinse. Oamenii lui Cernov nu puteau zări inamicii decît dacă aceştia nu se aflau chiar deasupra. Sau cînd înclinau aripile într-o parte, în timpul virajelor şi al încercărilor de a prinde briza laterală, pentru a urca. De aceea, echipele lansate de Vlaicov plonjară către atacanţi, iar cînd ajunseră destul de aproape deschiseră focul. Sigur, nici planoriştii români nu puteau ţinti în linişte, curenţii îi zgîlţîiau, iar necesitatea de a stăpîni aripile largi nu le lăsa mîinile libere prea multă vreme. Însă chiar şi în aceste condiţii, tirul celor de sus fu devastator. Cinci dintre cei zece bolşevici fură atinşi, iar trei se prăbuşiră imediat, cu pînza aripilor sfîşiată de gloanţe. Atunci, supravieţuitorii aplicară de îndată o altă tactică.

Se răspîndiră în toate părţile, avînd însă grijă să nu iasă de sub umbrela protectoare a nacelei, pentru că presupuneau că la bordul acesteia se găseau ţintaşi de elită, cu arme cu bătaie lungă, ce i-ar fi

putut doborî dacă se apropiau la mai mult de o mie de metri de dirijabil.

În timp ce şase zburători comunişti se roteau în cercuri largi, atrăgînd asupra lor atenţia celor ce apărau aeronava, cel de-al şaptelea îşi continua misiunea într-un fel aparte.

Ivan Trifonovici Zbrinov se născuse în Pavlogradsk, în Asia Centrală. Numele acesta îl primise abia după ce fusese adoptat de Zbrinovi, pentru că fusese un copil părăsit de părinţi la marginea drumului. Înfăţişarea sa – blond, cu ochi albaştri, de evidentă origine europeană – îi făcuse pe băştinaşii care ar fi acceptat un copil în plus la masă să se ferească de el, nedorind să aibă necazuri cu autorităţile imperiale. Familia care-l primise în rîndurile ei, alcătuită din ţărani ruşi colonizaţi în Turkmenia, îl tratase bine, ca pe unul de-ai lor. Numai că Trifon Zbrinov murise într-un accident, iar nevasta lui nu reuşise să conducă gospodăria, înglodîndu-se în datorii şi pierzîndu-şi ferma în favoarea băncii de la care se împrumutase. Aşa că, pe cînd Ivan avea doar doisprezece ani, ajunsese într-o fabrică din Urali, ca ucenic, întreţinîndu-se singur, ca şi restul familiei care se risipise care încotro, descurcîndu-se fiecare pe cont propriu.

Evidenta lui frustrare, convingerea că oamenii aceia harnici şi buni care-l crescuseră fuseseră jefuiţi de bogătanii fără milă şi suflet, atrăseseră atenţia activiştilor bolşevici, care-l racolaseră fără greutate, pe cînd avea doar şaisprezece ani.

Ivan participase la revoluţia din 1905, fusese arestat şi condamnat la deportare în Siberia.

Dar devotamentul său pentru cauză fusese remarcat de către şefii bolşevici, care deciseseră să pregătească mai bine următoarea revoluţie. Întrucît înfrîngerea fusese atribuită lipsei de pregătire militară, Stalin propusese să strecoare oameni ai partidului în armată, pentru a fi instruiţi cum se cuvine. Printre cei selectaţi pentru această misiune fusese şi Zbrinov. Fugise din Siberia, i se aranjase o nouă identitate şi se oferise voluntar pentru trupele de aviaţie. Avînd statura mică şi o greutate redusă, dar o rezistenţă ieşită din comun, fusese ales să facă parte din trupele de zburători antidirijabil.

Participase la războiul mondial şi îndeplinise patruzeci şi două de misiuni, toate cu succes. În timpul serviciului militar şi al războiului păstrase legătura cu bolşevicii, primind diferite sarcini discrete. Imediat după doborîrea ţarului, îşi afirmase deschis simpatiile şi activase în cadrul Armatei Roşii.

Îl cunoscuse pe Cernov din ilegalitate, de aceea primise cu entuziasm propunerea acestuia de a-l ajuta să cucerească portul din Konstanţia.

Acum, rămas singur pe cer, în timp ce tovarăşii lui erau fugăriţi

de români, nu simţea teamă, nici nu avea sentimentul eşecului. Aşa stătuseră lucrurile întotdeauna, în misiunile pe care le îndeplinise. Era nevoie doar de spirit de sacrificiu, chiar de un strop de fanatism. Iar el avea din belşug din amîndouă.

Era înarmat cu un revolver cu opt focuri şi cu un aruncător de grenade cu bătaie lungă.

Trebuia doar să se apropie suficient de dirijabil şi să tragă asupra acestuia. Avea mai multe opţiuni. Ideal ar fi fost să lovească în corpul aeronavei, alcătuit dintr-o cochilie din pînză cauciucată, plină cu baloane umplute cu heliu. Explozia ar fi spart mii dintre acestea. N-ar fi dus la doborîrea dirijabilului, dar i-ar fi îngreunat considerabil capacitatea de manevră şi l-ar fi obligat să coboare la o altitudine unde ar fi putut fi atins de artileria de la sol. Mai putea să tragă în motor sau în elice, transformînd aparatul într-un balon aflat la dispoziţia vîntului. Şi, ca ultimă variantă, putea să-şi lanseze grenadele asupra nacelei. Aceasta, construită din material uşor, putea fi străpunsă fără multă dificultate, iar explozia ar fi avut efecte catastrofale asupra echipajului. Însă capacitatea de manevră şi atac a navei n-ar fi fost afectată, iar dacă supravieţuitorii se încăpăţînau, puteau da în continuare de furcă celor de la sol.

Deocamdată, nu decisese unde avea să lovească. Nu sosise încă momentul. Trebuia să se apropie mai mult de aeronavă.

Îşi fixă pe spate o altă rachetă, strînse brusc aripile lîngă trup, căpătînd o formă aerodinamică, şi, în aceeaşi clipită, declanşă racheta. Impulsul îl catapultă în sus vreo cincizeci de metri. În momentul în care efectul rachetei încetă, se declanşă automat o a doua, care-l aruncă încă vreo sută de metri spre dirijabil.

Profită de faptul că ajunsese deasupra planoriştilor români şi-şi deschise aripile, continuîndu-şi ascensiunea. În timp ce zbura, trase cu precizie asupra zburătorilor inamici aflaţi mai aproape de el, doborîndu-i. Privi altimetrul simplu, pe care-l purta la mînă ca pe un ceas. Două mii de metri. Încă puţin şi putea să-şi lanseze grenadele...

Prinse un curent de aer favorabil şi se lansă într-o vrie ascendentă. Îşi trase pe spate ultima baterie de rachete. Momentul important sosise, în sfîrşit!

În dirijabil, observatorii descoperiseră, în cele din urmă, ciudăţenia: un bolşevic se apropia de ei. Vlaicov remarcă priceperea cu care individul scăpase de urmăritori şi talentul cu care evitase să intre în raza de acţiune a ţintaşilor care se înşiraseră pe marginile nacelei. Decise să nu trimită în întîmpinarea duşmanului decît o echipă. Mai mulţi zburători s-ar fi încurcat între ei.

Cei cinci se lansară în gol, înarmaţi doar cu revolvere cu ţeavă lungă. O a doua echipă stătea pregătită, gata să intervină, dacă prima

ar fi dat greş.

Ivan zări noii inamici încă din momentul în care părăsiseră nacela. Nu mai avea timp de pierdut. Declanşă imediat ultima baterie de rachete. Patru bucăţi, care urmau să-l azvîrle în sus circa patru sute de metri, suficient cît să ajungă atît de aproape de dirijabil ca să poată trage asupra lui. Tîşni ca o săgeată, suportînd şocul fiecărei explozii ca pe un baros ce-l izbea în cască, în oase, dar, mai ales, în măruntaie. Un firicel de sînge porni să-i curgă din nas. Simţi mîna leşinului întinzîndu-se către el, gata să-l prindă. Se feri, îşi reveni, tocmai la timp, ajunsese la capătul de sus al impulsului, îşi deschise larg aripile, căpătă stabilitate, rămase deocamdată la înălţimea aceea.

Avea nevoie de cîteva secunde, să găsească o poziţie din care să tragă. Pe lîngă nacelă, putea lovi capătul dirijabilului. Destul ca să-l facă să părăsească în viteză cîmpul de luptă, pierzînd zdravăn din înălţime.

Piotr Neagovici Treznea zări zburătorul bolşevic aproape imediat după ce se lansă din nacelă. Încercă să-l împuşte, dar poziţia în care se afla nu era stabilă, glonţul se duse în gol. Duşmanul îl văzu, trase şi el, îl nimeri în braţul drept, Treznea scăpă arma, care căzu undeva în port, tocmai de la două mii şapte sute de metri.

Mai mult, românul pierdu şi controlul planorului, care porni într-o curbă strînsă, ascendentă. Care-l aduse însă lîngă bolşevic. Zbrinov îl mai împuşcă o dată, în piept. Apăsă în continuare pe trăgaci, dar glonţele i se terminaseră. Treznea se năpusti asupra inamicului. Acţiona instinctiv, nu mai judeca, era pe moarte. Glonţul îi lovise o arteră, iar sîngele i se scurgea în cavitatea toracică. Nu dorea decît să-l strîngă de gît pe bolşevic. Bineînţeles, nu reuşi, dar îi lovi aripa cu vîrful propriei aripi, producîndu-i o gaură minusculă, cînd zburătorul rus încercă să-l evite. Ciocnirea întîmplătoare îl dezechilibră pe Ivan, care pierdu din înălţime. Presiunea aerului lărgi ruptura, iar Zbrinov începu să se prăbuşească. Ridică totuşi aruncătorul de grenade în sus şi trase. Grenada explodă în momentul în care atinse planorul prin care dorise să tragă, pentru că nimerise într-o armătură metalică, nu în pînza moale. Din Ivan Zbrinov rămaseră doar nişte zdrenţe însîngerate, care căzură, fîlfîind, către alte zdrenţe însîngerate, aflate pe sol. Iar peste ele se zdrobi trupul neînsufleţit al lui Treznea.

Cernov asistă neputincios la nimicirea ultimei sale speranţe. Pierduse bătălia. Făcu semn colegilor săi din comitetul de acţiune revoluţionară. Aceştia ştiau despre ce-i vorba, aşa că-l urmară în goană într-un colţ al portului, unde îi aştepta o lotcă mare, pescărească. Şi nişte tovarăşi solizi, tocmai buni să tragă la vîsle.

Aveau să ajungă cu greu la Odesa, dar erau convinşi că vor ajunge. Revoluţia avea nevoie de ei.

*

La sol, lupta mai dură un timp, la fel de înverşunat. Vlaicov aruncă în luptă ultimele două sute de zburători, indicîndu-le tactica optimă. Oamenii săi, care aveau asupra lor doar grenade ofensive, planau dinspre oraş, coborînd chiar pe deasupra falezei, continuînd să coboare pînă la un metru, doi de sol, cînd îşi zvîrleau armele ucigătoare în cazemate, apoi se ridicau brusc deasupra construcţiei din faţă. Sigur, nu toţi reuşeau manevra dificilă, cîţiva fură nimeriţi, din întîmplare, de obuzele pe care bolşevicii continuau să le trimită asupra oraşului; alţii nu reuşiră să se ridice la timp şi se zdrobiră de fortificaţii...

Dar puterea focului celor din port scăzuse considerabil, iar infanteriştii lui Bretianov începuseră să se strecoare printre ruine...

Către ora şaisprezece, orice rezistenţă fusese înfrîntă.

Trenul ajunsese la podul peste Dunăre, de la Ciornaia Voda, construit de Anghel Salinin. Securitatea acestuia fusese asigurată de trupele germane, pentru a avea pe unde să se retragă din Dobrogea. Von Krebs dăduse ordinul ca oamenii de gardă la pod să fie preluaţi de ultimul eşalon, iar colonelul Schwarzenberg avu grijă să-l îndeplinească. După care predă podul unităţilor lui Avereskov, care sosiseră în cursul dimineţii, şi-şi continuă drumul spre patrie.

Caporalul Adolf stătea singur, de-o parte, şi medita asupra artei, aşa cum făcuse de la plecarea din Konstanţia.

Evident, viitorul era al artei, societatea de mîine trebuia dirijată de oameni cu simţ artistic care puteau transmite maselor sentimentul grandorii, măreţiei, care le puteau mobiliza pentru înfăptuiri deosebite. Dar cum puteau să dispună artiştii de puterea deplină în stat, pentru a-şi îndeplini acea datorie faţă de popor, faţă de cei cu acelaşi sînge, faţă de rasă?

Puterea era deţinută de politicieni, cu sprijinul capitaliştilor lacomi, agenţi ai finanţelor mondiale.

Adică ai evreilor. Şi ai masonilor. Dar, în primul rînd, ai evreilor.

Arta nu putea face nimic împotriva acestei conspiraţii internaţionale care pusese mîna pe putere în toate ţările civilizate.

Capitaliştii şi evreii dominaseră Germania, dominau încă Franţa, Anglia şi, mai ales, America.

Bolşevismul era tot o parte a acestei conspiraţii mondiale, în care muncitorilor, clasa viitorului, li se sugera că deţin puterea în stat, supunîndu-se, de fapt, comisarilor evrei, care, prin intermediul unei

propagande abile, îşi atribuiau meritele tuturor.

Deci duşmanii adevăratei arte, cea măreaţă, adevărata expresie a rasei superioare, erau bolşevicii, evreii şi capitaliştii vînduţi evreilor.

Dar arta nu putea ajunge la putere din cauza politicienilor vînduţi.

Deci unii dintre artişti trebuiau să devină politicieni, să preia puterea în stat, chiar dacă prin asta ar fi renunţat la ambiţiile lor artistice. S-ar fi sacrificat pentru binele comun.

— Da, conchise Dolfi, va trebui să mă apuc de politică...

FUGA DIN KÜSTANGÉ

Există un timp al începuturilor, după cum există şi un timp al sfîrşitului, medita hogea, în timp ce catîrul îl purta cu pas domol. Toate se nasc şi mor, numai Alah este singurul veşnic. Restul sînt pieritoare, iar uitarea se aşterne peste ele, precum praful bărăganelor pe frunzele late de brusturi, în timpul verii. Arbori şi flori, oameni şi cetăţi, învăţături şi împărăţii, toate se nasc şi mor, după cum le este scris în cartea sorţii. Iată că venise şi vremea sfîrşitului Împărăţiei Otomane. Poate că semne se văzuseră mai demult, iar cei care se pricepeau la mersul lumii le pricepuseră şi bănuiseră cum vor decurge lucrurile. Poate că alţii presupuseseră că imperiul va avea de suferit în urma înfrîngerii în Războiul cel Mare, dar mai mult ca sigur că se gîndiseră la pierderea unor teritorii – aşa cum se întîmplă după orice război pierdut –, nu la dezmembrarea completă a sultanatului.

Numai că statul otomanilor urma să fie făcut bucăţi, aşa vestiseră olăcarii care purtaseră ştirea în goana cailor, din sat în sat. Şi turcii de pretutindeni, din Viena pînă la Teheran şi din Pocuţia pînă-n Sudan se întrebau care le va fi soarta, sub ce fel de stăpînire vor vieţui – dacă vor vieţui şi nu va trebui să îndure cruntă moarte de martir...

Unele semne ale dezastrului se văzuseră şi pe pămîntul mănos şi binecuvîntat al paşalîcului Iflah, ferit de luptele ce se purtaseră departe, pe cîmpiile pîrjolite ale ruşilor sau prin munţii nemţilor. Beii şi neferii sultanului dispăruseră peste noapte, ca şi distribuitorii de ştiri, care veneau cel puţin o dată pe săptămînă în fiecare aşezare mai răsărită. Nu se iviseră încă trupele şi administraţia inamică, pentru a instaura noua stăpînire. Imperiul rămăsese în afara lumii, fără habar de ce se întîmplă în afara sa, iar conducătorii obştilor – hogi sau spahii localnici, respectaţi de consăteni – se mulţumeau să menţină ordinea fără mult chef, în virtutea unei inerţii venită din vechime...

Numai că hogea observase ceva mult mai îngrijorător, în drumul lui lent, din satul pitit printre dumbrăvile Deliormanului către Küstangé, drum ce trecuse mai întîi prin Codrul Vlahiei, iar acum străbătea întinderile netede ale Bărăganului Ialomiţei, întinderi bătute de-un vînt jucăuş pornit să usuce lutul îmbibat de zeama zăpezii din iarna ce abia se sfîrşise, adiere ce trăgea iarba din pămînt să facă semne poznaşe către soare. Nasredin văzuse sate pîrjolite, iar printre zidurile afumate zărise cadavre sfîrtecate, mistuite în parte de flăcări. Probabil tîlharii care profitaseră de lipsa oricărei autorităţi... Dar aşa hotărîse Alah, în marea lui înţelepciune, căci viaţa omului e ca o frunză-n vînt, oricînd pieritoare.

Hogea trecuse mai departe, în mersul calm, lent, monoton, al catîrului, fără să zăbovească printre ruine, pentru că avea o treabă

mult mai importantă de rezolvat, o treabă ce nu suferea amînare. Trebuia să afle înţelesul unui vis.

Ioan Papanace aşteptase în beznă îndelung, pînă simţise cîrcei în pulpe. Se obişnuise să aştepte. Trecuse vremea cînd simţise nevoia să urle către lună, ca un lup turbat. Acum era calm şi rece, ca o piatră. După cum îi era şi inima. Dacă ar fi fost de gheaţă, poate s-ar fi topit – uneori – la căldura flăcărilor.

În cele din urmă, în culă încetă orice zgomot, iar luminile opaiţelor se stinseră. Atunci se ridică, scăpără amnarul şi aprinse iasca. Acţionă metodic, cu acelaşi calm neomenesc. În cîteva minute, acareturile ardeau cu vîlvătaie, iar cula începuse şi ea să fumege.

Papanace rămăsese în umbră, pîndind. Lăsase celelalte case din sat în pace. Era suficient să ardă una. Nu că nu i-ar fi plăcut să le prefacă în scrum pe toate, cu turci cu tot, dar aşa fusese hotărîrea Comitetului. Iar el, comitagiu scrupulos, respecta decizia şefilor. La urma urmei, Goga fusese convingător:

— Mă Ioane, nu putem să-i omorîm pe toţi, că-s prea mulţi, nu avem unde să-i îngropăm. Mai bine-i speriem, ardem nişte case, împuşcăm cîţiva turki, iar restul or să fugă de bunăvoie. Să se ducă la Şeitan, în Turkia lor!

Da, în Comitet erau adevăraţi bărbaţi – Goga, Codrean, prinţul Sturz, Caragioale. Nu ca amărîţii din Comisia de Independenţă, de-alde Karamaniu, Bratu, Carp, Marghiloman, care aduseseră prinţ străin tocmai de la nemţi şi vorbeau de înţelegere şi frăţie!

Cei din culă simţiseră focul, se auziră strigăte alarmate, chirăieli de cadîne, plînset de copii.

Papanace rămase nemişcat. Tresărise la început, auzindu-i pe turki vorbind rumâneşte, ca orice vlah. Şi fusese gata să plece cînd un glas de fetiţă plînse:

— Mă doare, muică! Mă doare!

Dar rămase locului şi aşteptă. Ca de obicei.

Primii ieşiră doi başbuzuci tineri, cu flintele în mîini. Îi rase, în numele Domnului, cu cîte un foc de pistol. Pe spahiul cel bătrîn îl omorî cu carabina nemţească, primită de la Comitet. Apoi, pentru argaţi, cadîne şi copii se mulţumi să folosească jungherul, pentru că ieşeau îngroziţi, unul cîte unul, dintre zidurile cuprinse de pojar, nimerind în întunericul de smoală unde-i aştepta nevăzut, ca un înger al destrucţiei, dîndu-le liniştea...

În cele din urmă, pe uşa ce se schimbase într-un dreptunghi de flăcări se strecură o copilă cu părul blond, împletit în două cozi, ca nişte codiţe de şoricel. Fetiţa făcu doi paşi în beznă, apoi se opri, speriată.

— Muică, unde eşti? şopti ea, abia auzit.

Papanace şopti şi el, la fel de la limita auzirii:

— Anico, dacă vrei, poţi s-o scapi...

Şi avîntă hangerul.

Numai că Anica nu interveni de data asta, rămase între îngerii printre care ajunsese doar cu o lună în urmă, iar lama ascuţită zbură capul micuţei turkoaice de pe umeri...

Ioan Papanace dispăru în întunericul dens, amar, cu miros de fum şi praf de puşcă. În noaptea aia terminase, dar mai existau o mulţime de sate turkeşti, iar comitagiii trebuiau să la viziteze pe toate.

Ajunsese departe, cînd restul satului prinse viaţă, iar locuitorii începură să se întrebe ce-i de făcut: să-şi dea singuri foc la case şi să plece în bejenie, sau să pîrjolească şi ei vreun sat de vlahi...

Mulţimea se strînsese pe malul mării, spre satul Mamai, al tătarilor crîmleni mutaţi aici de sultan cu vreun veac în urmă, în urma răscoalei unui han acoperit de negura uitării. Trupele de ocupaţie, alcătuite din frînci şi talieni, interziseseră accesul fugarilor în Küstangé, de teamă să nu arunce oraşul în anarhie. Aşa că bejenarii îşi întinseseră corturile – cei care aveau – pe nisipul umed din nordul portului şi aşteptau sosirea corăbiilor turceşti.

Numai că turcii nu se grăbeau prea mult să-şi salveze fraţii turki din ghearele ghiaurilor, gîndea emirul Mehmet Catîrgi. Sau, mai bine zis, nu aveau nici un interes să care în Anadolia bătrîni şi copii, din moment ce acolo purtau ei înşişi un război crunt cu grecii. Le trebuiau bărbaţi tineri, în putere, preferabil foşti combatanţi. Văzuse cu ochii lui o coloană de spahii din paşalîcul de la Buda – vlăjgani zdraveni, în uniforme verzi, cu fireturi aurii, călări pe cai de rasă. Cu armamentul complet, gata să intre în luptă oricînd. Fuseseră primiţi la marginea oraşului de o delegaţie a căpităniei portului şi conduşi la chei, unde fuseseră imediat îmbarcaţi pe un vapor al marinei militare turce. Unul dintre puţinele vase moderne ale otomanilor. Iar spahiii urcaseră pe navă mîndri, cu mustăţile blonde răsucite în sus, cu fireturile lucind, părăsind pentru totdeauna moşiile imense din pustă, cadînele cu şolduri grele şi ochi ca noaptea şi copiii ce nu ajunseseră la vîrsta purtării armelor. Pentru că un adevărat războinic cîştigă oricînd cu tăişul iataganului alte moşii şi alte muieri, iar prunci face din plăcere, în nopţile lungi de iarnă, cînd spahiii lenevesc pe moşii...

Emirul clipi din ochii lui albaştri – moştenire de la o cadînă pe care şi-o adusese străbunicul lui tocmai din Viena, străbunic care făcuse parte din trupele cu care paşa Vladimiroglu cucerise oraşul nemţilor – şi privi mulţimea adăpostită în corturi – unele vechi, soldăţeşti, rămase de la başbuzucii de altădată – sub coviltire de căruţe sau chiar rămasă în aer liber, în jurul focurilor la care fierbea cafeaua. Oamenii – mai ales cadînele – se simţeau la adăpost de

atacurile comitagiilor, pentru că frîncii instalaseră gărzi în jur, iar aici, în Dobrogea, vlahii erau puţini.

Convoaiele se îndreptaseră către portul dobrogean pentru că se zvonea că în sud acţionau comitagii bulgari, mult mai crînceni decît cei vlahi. Oricum, frîncii se purtaseră frumos, iar oamenii începuseră să spere în salvare. Îşi făcuseră rugăciunea de seară, se spălaseră în apa sărată a mării, iar acum stăteau la taclale.

Iară cel vrîncean
Şi cel ungurean
Ivaş se vorbiră
Şi se sfătuiră
La apus de soare
Ca să îl omoare
Pe cel otoman
Că-i mai ortoman...

Batalul, poemul lui Mihal Emin, îşi spuse emirul Catargi. Vreun prunc pus de părinţi să-şi arate talentele... Lasă că-i mai bine aşa, decît să povestească despre motivele ce i-au făcut să ajungă aici, pe plaja asta, unde-i deocamdată bine, dar nu se ştie cum va fi dacă se va strica vremea sau dacă vor sta mai multe zile, fără apă proaspătă, în mizerie şi promiscuitate...

Iar de-Alah o vrea
Şi-o cădea o stea
Tu de vei vedea
Măicuţa-mi bătrînă
Cu şalvari de lînă
Şi cu feregea
Să te duci la ea
Şi să-i spui curat
Că m-am însurat...

Ciudat, îşi spuse emirul Catargi, în toate părţile, pe plaja aceea largă, se vorbea numai rumâneşte, de parcă ar fi fost o adunătură de vlahi ghiauri, nu turki dreptcredincioşi. Şi cum ar trebui să vorbească o adunătură de turki dreptcredincioşi? se întrebă uimit emirul, dîndu-şi seama că în casa părintelui său se folosea turca doar în situaţiile în care apăreau oaspeţi din alte paşalîcuri sau funcţionari imperiali. La urma urmei, cît sînge otoman avea el însuşi? În majoritatea lor, nobilii turki se trăgeau fie din vlahi trecuţi la islam în zilele gloriosului paşă Raşid – fost Radu Brîncoveanu, cel care se lepădase de blestematul de cîine ghiaur ce-i fusese tată şi trecuse la dreapta credinţă, iar

padişahul îl făcuse paşă peste toate trei principatele Iflah – sau din spahiii şi başbuzucii ce primiseră moşii în noul paşalîc, iar ei făcuseră copii cu cadîne localnice, şi le trecuseră la islam le luaseră şi de neveste. Oricum copiii îi recunoscuseră, deci, după mai bine de două sute de ani, turkii erau la fel de vlahi ca şi vlahii, doar că fuseseră miluiţi de Alah cu recunoaşterea învăţăturii profetului...

Dar îs otoman
Iute-n iatagan
Şi de-Alah o vrea
Capul îi voi lua
Şi lui ungurean
Şi celui vrîncean,
Şi nu voi pieri,
Ci m-oi bogăţi
Cu sute de oi
Scăpînd de nevoi
Şi m-oi însura
Cu-o cadînă bună
De azi într-o lună.

Numai că, pînă atunci, se considerase pe deplin turc, prin nimic deosebit de cei din Anadolia sau Rumelia... Iar acum nu numai că se trezea că-i la fel ca supuşii săi vlahi, ba chiar supus acestora, într-un stat nou, despre care nimeni nu ştie cum va fi...

— Apoi, maiestate, nimeni nu ştie cine a început, vlahii sau turkii, deşi nimeni nu bănuise că va fi posibil aşa ceva după ce veacuri întregi au vieţuit alături în pace... Dar cine ştie ce-i în sufletul omului? Iar orice schimbare scoate la iveală ura strînsă de secole, fără a pomeni de frica de această schimbare. Căci unii au fost stăpîni, iar alţii slugi, şi răsturnarea situaţiei nu poate lăsa sufletele neatinse...

Petre Carp oftă, apoi îl privi pe principele Karl în ochi şi continuă:

— Am sperat ca la noi să nu se întîmple asemenea grozăvii. În parte, pentru că mahomedanii de la noi, turkii, sînt totuşi de origine rumânească, la fel ca şi vlahii, în parte pentru că stăpînirea otomană a fost mai blîndă aici decît în alte locuri ale împărăţiei. Iată, ca exemplu o să vă dau un fel de zicală din popor: *Turcul, cînd intră într-o gospodărie de creştin, ca oaspete, pune bărbatul să-i plimbe calul, să i se zvînte năduşeala, iar pe nevastă o pune să-i coacă plăcinte.* Numai că zicala aiasta are alt sfîrşit la bulgari: *şi se culcă cu nevasta omului*. La noi n-au fost atîtea împilări. Totuşi ura a existat, iar acum s-a dezlănţuit şi va fi greu de oprit.

— Domnule Carp, zise principele – ce urma a fi încoronat rege cît

mai curînd – aste manifestări pot fi oprite, numai să ai cu ce. Noi de ce forţe dispunem?

— După cum v-am spus şi în Consiliu, ca armată instruită şi înarmată dispunem doar de Legiunea vlahă, care a luptat în Marele Război alături de frînci. Fratele Caramaniu este un bun organizator, iar oamenii lui sînt disciplinaţi. Însă cele două mii de oameni nu ajung. Va trebui să mobilizăm toţi vlahii disponibili, iar membrii Legiunii să-i instruiască cît de cît... Mai există o Legiune vlahă care a luptat în armata muscalilor. Nu ştim mare lucru despre comandanţi, nici despre puterea de luptă. Oricum, este blocată în Siberia, unde se străduieşte să-şi croiască drum printre bolşevici. Vor trece luni de zile pînă va ajunge la un port de unde să se pornească spre ţară.

— Asta ca armată regulată, sublinie principele. Dar ca forţe de ordine?

— Aici nu avem chiar nimic. Neferii otomani au dispărut, agalele şi funcţionarii publici la fel... Singura speranţă este, pentru moment, apariţia trupelor de ocupaţie frînce. Azi-dimineaţă a sosit un olăcar care m-a anunţat că au ajuns la Dunăre. Pînă vor trece, pînă vor ajunge în Ibukar... Putem, pentru moment, să apelăm la primari, la conducătorii locali de obşti să angajeze caraule locale şi să pună frîu dezordinilor. Ne mai pot ajuta preoţii, dascălii... Dar problema e alta, maiestate, nu turkii. Toţi creştinii din vechiul imperiu au înnebunit. Ungurii, slovacii, vlahii, ucrainţii, bulgarii, sîrbii – toţi şi-au dat seama că plăcinta otomană va fi împărţită oricum, şi vor o felie cît mai mare. Satele vlahe de la marginea paşalîcului au început a fi atacate nu numai de turkii rebeli, ci şi de creştini din alte neamuri. Iar ai noştri nu rămîn nici ei datori – dacă nu cumva au început chiar ei... Pentru că în împărăţia otomană toţi ghiaurii erau trataţi la fel – plăteau un impozit şi gata, îşi vedeau de ale lor. Nu slujeau în armată sau poliţie – deşi paşa Vladimiroglu a creat o cavalerie din oltenii lui, numai că paşa Pasvantoglu, de la Vidin, l-a pîrît sultanului că vrea să se răzvrătească, de se înconjoară cu necredincioşi, iar asta i-a adus strangularea... Situaţia e încurcată, maiestate... Toţi vecinii vor să tragă spre viitorul lor stat cîte o bucată din Iflah Paşlîk... Ca să fiu sincer, nu văd cu cine ne-am putea ajuta, pentru că singurii care nu mai au pretenţii teritoriale sînt tocmai vechii noştri duşmani, turkii, pentru că statul lor va fi despărţit de al nostru de alte ţări.

— Şi nu ne-am putea alia totuşi cu ei?

— Cam greu, maiestate, după cele ce-au fost...

— Nu există nici o zonă în care să avem un duşman comun, care să-i facă pe vlahi şi turki să se unească, măcar local şi măcar pentru moment?

— Deocamdată, doar în sud, pe valea Dunării şi în Dobogea, unde comitagiii bulgari nu fac mare deosebire între satele turke şi cele

vlahe...

— Să discutăm cu Bratu. E un om inteligent. Să pună frîu acţiunii comitagiilor, să lase convoaiele de refugiaţi în pace. Şi să-l punem să coordoneze mai întîi lupta împotriva bulgarilor...

— O idee bună, maiestate. O idee bună...

Soarele risipea raze blînde, de-o căldură moale ce-i dezmierda obrajii. Hogea picotea, iar catîrul mergea domol, legănîndu-l... Ajunseseră într-o vîlcea adăpostită de vînt, în care iarba de-un verde crud se repezea voiniceşte către lumină.

— Ar fi cazul să ne oprim aici, să mănînc şi eu ceva, că m-am săturat de frunze uscate şi mărăcini, grăi Karagöz şi înţepeni locului.

Hogea zîmbi şi coborî din şa. Îşi numise catîrul astfel nu în amintirea eroului năzdrăvan al folclorului turcesc, ci pentru că animalul avea cu adevărat ochii negri, de-un negru adînc, ca miezul de noapte fără stele. Şi-i mai plăcea de Karagöz că vorbea doar rareori, numai cînd avea el chef şi faţă de cine voia. Se chinuise zdravăn să-l înveţe, ca să-şi salveze capul pus în joc din cauza unui pariu stupid. Iar cînd trecuse anul, descoperise că-şi făcuse griji degeaba, pentru că paşa răposase cu cîteva zile înainte de termen, după cum prezisese hogea, în glumă, către nevasta îngrijorată că se băgase iar într-o încurcătură...

Catîrul începu să pască iarba fragedă, cu o poftă de-l făcu pe Nasredin să-şi aducă aminte că nici el nu mîncase de multă vreme. Scose lipia uscată din traistă şi o bucată de pastramă de oaie. Eh, unde erau musacalele fierbinţi de acasă, şaşlîcul, puii fripţi pe jar, sărmăluţele din carne de ied, învelite în foi de viţă şi stropite cu iaurt, saramura de crap cu mămăliguţă... Baclavalele, saraigliurile în sirop de trandafiri, şerbeturile şi dulceţurile, rahatul, halvaua fragedă şi toate celelalte bunătăţi pe care ştia a le face cadîna lui... Pastrama era sărată şi sorbi un strop de apă sălcie, călîie, din ploscă. Eh, unde era braga rece, siropul de caise sau de vişine, cu apă aproape îngheţată din străfund de fîntînă, de ziceai că bei zăpadă dulce, parfumată...

— Mai avem mult de hoinărit? se întrerupse Karagöz din mestecatul firelor zemoase, pline de sevă.

— Doar Alah ştie..., oftă hogea. Căci El mi-a dăruit un vis al cărui înţeles nu-l pot descoperi. Şi am credinţa că trebuie să merg pînă la mare dacă vreau să aflu ce înseamnă acel vis.

— Iar pentru aiurelile tale trebuie să-mi tocesc eu copitele prin tot felul de coclauri! se bosumflă catîrul. Dar aşa a orînduit Alah lucrurile: unii să tragă din greu, iar alţii să se gîndească la catîri verzi pe pereţi. Şi eu visez, din cînd în cînd – de obicei visez vremurile cînd eram mititel şi sugeam la maica mea –, iar unele vise n-au nici un înţeles. Şi te pun oare să mă cari în spinare pînă la Marea cu apă

sărată? Eh, săru-mîna pentru masă, că a fost verde şi gustoasă! Hai să mergem, Nasredine, că ne prinde noaptea pe drum şi dacă se porneşte o ploaie, s-ar putea să-mi pui pielea pe băţ şi să vorbeşti de unul singur prin pustietăţi.

Porniră mai departe, prin cîmpia pe care alergau ciulinii rotunzi, mînaţi de vîntul care-i dezrădăcinase.

Încotro se grăbeau? se întrebă hogea. Căutau şi ei dezlegarea unui vis? Ciudat ar trebui să fie visul acela, pentru că doar ciudăţenii putea visa o bălărie din pustietate. Un vis cu pui de dropii şi popîndăi, cu prepeliţe şi lupi urlînd către stele, cu colilii prea devreme încărunţite şi cicoare ce furase o bucată de cer să-şi vopsească florile... Da, ciudat şi frumos vis trebuia să fie cel al unei plante... Un vis cu pămînt şi sevă, cu culori şi bîzîit de albine, cu cînt de ciocîrlie şi răpăit de ploaie... Şi cu întunericul seminţei ce zace sub zăpadă, visînd la soarele ce va să vină...

Pustietatea se întindea în faţa lor, netedă, plină doar de verdele proaspăt ce năpădise pămîntul. Ici, colo, cîte o pată de culoare ce vestea feeria ce va sosi curînd, cînd orice corolă se va întrece în momirea bondarilor şi albinelor, pentru a se nunti plină de voioşie. Soarele, generos şi blînd, fără tăria verii, tărie zăpăcitoare şi ameţitoare, năştea în depărtare vedenii de-o clipă, castele de djini, străvezii şi fără substanţă, ce se schimbau iute în nori pufoşi ce pluteau chiar deasupra orizontului...

Karagöz – sătul şi odihnit – se grăbi un timp într-un trap uşor, mai degrabă săltăreţ decît eficient, apoi se linişti, merse mai departe încetişor, monoton, dar fredonînd un marş lent, pe care-l ştia, probabil, de dinainte de a ajunge în proprietatea lui Nasredin, pe cînd slujise vreun tunar al sultanului...

După trei zile, merindele începuseră să se sfîrşească. Iar bejenarii nu aveau voie să părăsească tabăra de pe plajă. În larg apăruseră cîteva corăbii cu steagul verde al profetului, dar bărcile care trăgeau la ţărm alegeau doar bărbaţi tineri, în putere, cărora li se permitea să-şi ia numai o cadînă cu ei. Cei care aveau copii sau veniseră cu tot neamul – bătrîni, femei, adolescenţi – erau amînaţi. Pînă cînd? Ofiţerii cu turbane mototolite şi iatagane grele nu ştiau sau nu voiau să spună.

Iar refugiaţii scotoceau prin chimire sau prin legături ascunse tainic printre bagaje şi scoteau la lumină cîte un ban de argint sau o mahmudea de aur galben şi se grămădeau în jurul sacagiilor ce se iveau din zori. Zece parale ulciorul – de zece ori mai scump decît în oraş. O afacere bună pentru localnici. Apăruseră şi alte soiuri de negustori – vînzători de făină, brînzeturi, fructe şi carne, de lemne şi ulei. Tot felul de turki şi turci küstangeni, tătari nogai sau crîmleni, bulgari, vlahi ciobani, jidovi şi armeni (aceştia din urmă apăruseră

cam după o săptămînă şi cumpărau covoare de rugăciune, narghilele cu muştiuc din fildeş sau chihlimbar, argintării străvechi şi alte fineţuri cărate prin harabale, în timp ce jidovii umblau mai mult după bijuterii şi haine), se tîrguiau, se jeluiau şi băteau palma cu indivizi din gloata strînsă pe plajă. Tabăra se transformase în iarmaroc, dar un iarmaroc trist, lipsit de veselie, plin de grijă – de grija viitorului îndepărtat (bijuteriile alea trebuiau să ne permită să cumpărăm vite şi pămînt în Anadolia, ce-o să ne facem dacă le dăm acum pe mîncare?), dar şi de griji imediate (în ritmul ăsta, banii ne mai ajung o săptămînă, două, ce-o să ne facem după aceea, nici să cerşim n-o să avem de la cine, o să murim cu toţii aici, de foame şi sete, mai bine rămîneam acasă, dacă ne omorau vlahii măcar ne omorau sătui, muream ca nişte spahii adevăraţi, cum au fost toţi din neamul meu!)...

Însă fugarii se feriseră de un lucru: să-şi vîndă vitele (boii zdraveni, buni de jug, caii mîndri, de călărie, dar şi de plug, catîri harnici şi rezistenţi). Tabăra se umpluse de geambaşi ţigani şi jidovi, apăruseră şi cazaci lipoveni, de la gurile Niprului, ba chiar şi cîţiva frînci şi nemţi. Însă oamenii nu vindeau. Încă. Drămuiau fînul, împărţeau cu animalele apa şi bucăţile de turtă. Numai că, mai devreme sau mai tîrziu, nu vor mai avea cu ce să le ţină. Şi atunci aveau să le vîndă, de milă, pe nimica toată, doar să nu le moară în faţa ochilor. Iar geambaşii aşteptau. Puseseră ochii pe ce era mai bun şi aşteptau. Ca nişte corbi aşteptînd să moară un animal rănit. Iar oamenii nu vindeau încă. Unii din optimism – sperau să fie luaţi pe corăbii cu toate ale lor, căruţe, boarfe, animale. Alţii pentru că, dimpotrivă, se gîndeau că necazurile lor poate nu se sfîrşiseră în Küstangé şi mai aveau de umblat pe faţa pămîntului. Iar fără vite care să le tragă carul... Însemna să umble ca nişte cerşetori, doar cu ce puteau căra într-o traistă...

Emirul Catîrgi urmărea tot ce se întîmpla în tabără, iar evenimentele justificau cele mai crunte bănuieli ale sale. Dacă la început marinarii selectaseră numai bărbaţi tineri, în putere şi – de preferat – fără familie, acum acţionau după alte criterii. Întrebau în dreapta şi-n stînga dacă bejenarii aveau rude în Anadolia şi, dacă se găseau unii care aveau la cine să tragă, cine să se îngrijească de soarta lor, atunci îi îmbarcau cu toată familia, indiferent cîţi erau. Dar fără calabalîc, doar cu ce puteau căra cu braţele, spre bucuria geambaşilor. Chestia i se păruse normală emirului, pentru că asta însemna mai puţină bătaie de cap pentru autorităţi. Numai că băgase de seamă că nu întotdeauna criteriul acela funcţiona. Uneori unii erau amînaţi fără motiv; li se spunea, politicos, că mai trebuie să aştepte un pic. Iar picul acela se tot lungea. Nu era vorba de bacşişul obişnuit – marinarii nu luau nimic de la nimeni, de parcă n-ar fi fost turci, spunînd că nu puteau accepta daruri de la oameni loviţi de soartă. Nu, era vorba de

altceva, iar emirul nu-şi dădea seama de motivul ascuns.

Fusese atent, urmărise discuţiile şi remarcase gesturile pe care le schimbau ofiţerii otomani între ei. Şi remarcase că erau refuzaţi cei care – deşi cu rubedenii în regiuni curat turceşti – nu-şi ascundeau originea turkească. Avusese atunci o revelaţie: otomanii îi salvau în primul rînd pe cei de-o naţie cu ei!

Dintr-odată, zvonuri şi fapte disparate se legară într-un întreg îngrijorător. Cîndva, în vremuri ce păreau acum foarte îndepărtate, dar care se localizau la începutul Războiului cel Mare – sau cu puţin înainte de începutul acestuia – aflase nişte chestii ce i se păruseră incredibile. Noutăţile nu sosiseră pe calea oficială a olăcarilor distribuitori de ştiri, ci le auzise de la un negustor ambulant, un rumeliot pe care-l cunoştea de demult, şi care-i aducea un soi anume de cafea. Acela îi şoptise în taină că în Anadolia se petreceau lucruri ciudate, despre care se vorbea doar pe furiş, cu persoane de încredere. Se zicea că oastea sultanului încercuise satele armeneşti de la munte şi măcelărise toţi locuitorii – femei, bărbaţi, copii. Lucru pe care nu-l făcuseră otomanii nicicînd. Duşmanii se ucideau în luptă, iar cei ce scăpau, împreună cu necombatanţii, erau întrebaţi dacă vor să treacă la dreapta credinţă, iar cei ce acceptau se bucurau de toate drepturile unui otoman. Cei ce preferau să rămînă păgîni erau robiţi şi vînduţi în piaţă (dacă se opuseseră stăpînirii) sau plăteau taxele cuvenite raialelor. De data asta, spunea rumeliotul, armenilor nu li se oferise şansa convertirii. Scăpaseră doar cei care îşi croiseră drum spre munţi cu arma în mînă. Dar nu asta îl impresionase pe emir – la urma urmei, ghiaurii trebuiau, mai devreme sau mai tîrziu, să piară – ci faptul că acelaşi tratament fusese aplicat şi kurzilor dreptcredincioşi, dintre care se ridicaseră mari luptători ai islamului.

Acum, stînd şi meditînd pe plaja de lîngă Küstangé, emirul ajunse la concluzia că turcii se străduiseră încă de atunci să creeze un nucleu pur turcesc în Anadolia, eliminînd prin forţă alte neamuri de acolo, indiferent de credinţa acestora.

Şi lucrurile păreau a se lega, pentru că războiul trezise legături în sînul naţiilor, legături care le depăşiseră pe cele stabilite prin credinţă. Nu luptaseră creştinii între ei, iar unii se aliaseră cu imperiul otomanilor, după secole de cruciade zadarnice? Nu se răzvrătiseră împotriva sultanului musulmani a căror credinţă n-o punea nimeni la îndoială, şi luptaseră alături de ghiauri împotriva turcilor, dorindu-şi independenţa? Skipetarii cei viteji se aliaseră cu talienii, arabii profetului primiseră între ei ofiţeri inglişi, persanii cei mîndri se înfrăţiseră cu muscalii. Iar sultanatul pîrîise din toate încheieturile.

Probabil că turcii ştiau – sau bănuiau – de mult că nu pot avea încredere (nu mai pot avea încredere, pentru că altfel stătuseră lucrurile cu nu prea mult în urmă) în supuşii de alte naţii din

împărăţie şi se pregătiseră pentru a se strînge în nucleul din care se pornise năvala iniţială a otomanilor, care se revărsaseră peste jumătate de lume, de la hotarele Hindului pînă în inima Nemţiei, şi de la zăpezile muscalilor pînă la triburile sălbatice ale negrilor africani.

O împărăţie prea întinsă. Olăcarii sultanului goneau cîte o lună, două pînă transmiteau un ordin.

Deci otomanii doreau să primească în teritoriul care le rămăsese doar lor, după sfărîmarea împărăţiei, numai pe cei din acelaşi neam cu ei. Nu aveau nevoie de străini care să se răzvrătească oricînd.

Atunci, ce se va întîmpla cu ei, cu mulţimea de refugiaţi strînşi pe plaja dintre Küstangé şi Mamai?

Refugiaţi musulmani, dar dintre care majoritatea ştiau doar cîteva vorbe turceşti, vorbind în schimb foarte bine rumâneşte.

Ioan Papanace se simţea ciudat. Se uită cu coada ochiului la Marin Belîivakă, cel care-l însoţise în raidul împotriva satului bulgăresc Ceacu – o îngrămădeală amărîtă de cocioabe din lunca Dunării. Dăduseră foc la două case, împuşcaseră cinci bărbaţi şi se topiseră în noapte înainte ca bulgăroii să se apuce să-i vîneze.

Într-un fel, fusese o treabă mai liniştitoare decît să facă prăpăd într-un sat turkesc. Pentru că dinspre casele peste care dansau flăcările, din inima pîrjolului, răsunaseră vorbe într-o limbă străină, nu le pricepuse înţelesul, îşi dăduse seama doar după intonaţie că erau vaiete, exclamaţii de furie sau durere. Pe cînd turkii se văitau sau înjurau în rumâneşte, iar asta îi trezea întotdeauna sentimentul bizar că îşi îndreptase mînia împotriva fraţilor săi vlahi.

Deci, între conştiinţa care ştia că făcuse un rău fraţilor săi creştini şi simţămîntul bizar că avusese de-a face cu nişte străini faţă de care nu avea nici o obligaţie, se ivise un soi de conflict pe care simţea nevoia să-l potolească în vreun fel.

— Mă Marine, mormăi el către camaradul ghemuit lîngă el, între copaci. Ai auzit că la Küstangé s-au strîns o mulţime de turki?

— Îhî...

— Ce-ar fi să dăm o raită pe acolo şi să-i pîrjolim puţin?

— Bre Ioane, nu cred că merită osteneala. Ăia oricum se pregătesc să fugă la ai lor. Iar Comitetul asta vrea: să-i facem pe toţi otomanii să plece din ţara noastră. Aşa că, dacă vrei să facem ceva, ar trebui să ne îndreptăm către Ibukar, să dăm foc la mahalale şi să băgăm spaima în turkime.

— Nu'ş'de ce mă trage aţa spre Küstangé... Dacă nu vrei să mergi, mă duc singur. Şi după aia cobor spre Mangalya, să prăjesc şi nişte bulgari, să fie mulţumiţi şi ăia din Comitet...

— Mă taică, eu zic să te potoleşti, se auzi în spatele lui o voce subţirică.

— Tu eşti, Anico? mormăi Papanace.

— Cine ai vrea să fie, neghiobule? mormăi Belîivakă. Ce fetiţă ar rătăci prin pădure la vremea asta?

Ioan Papanace se întoarse şi-şi privi fiica. Puştoaica se uita la el, încruntată.

— Cine te-a supărat, măi fato?

Anica îl prinse de braţ şi-i zise, cu seriozitatea aceea a copiilor care au ceva important de spus:

— Te înţeleg, taică. Dar atîta răzbunare o să-ţi împietrească inima şi n-o să mai pot să vin să te văd. Lasă-i în pace pe bejenari. Şi ei sînt oameni care au pierdut totul.

— Trebuie pedepsiţi, fato! Să nu apuce să fugă înainte de a-şi primi răsplata!

— Pentru ce să-i pedepseşti?

— Pentru crimele pe care le-au făcut!

— Sînt vinovaţi doar că le-a fost frică. Cei care fug nu se gîndesc la crime şi fărădelegi. Vor doar să fie lăsaţi în pace. Cei care au făptuit crime nu fug, taică. Îşi apără ce cred că-i al lor cu arma în mînă. Şi fac alte fărădelegi. Vrei să mă răzbuni? Caută-i pe cei care atacă satele şi pedepseşte-i.

— Bine, fetiţo, aşa o să fac, mormăi Papanace, mîngîind gîtul fiicei sale, pe care se vedea o rană urîtă.

Iar Anica zîmbi trist şi se topi sub degetele sale, dispărînd în beznă.

Belîivakă tuşi stînjenit, scotoci în buzunar după punga cu tutun şi se apucă să-şi umple ciubucul. Cînd scăpără amnarul, văzu la lumina flăcării o lacrimă tulbure ce se scurgea pe obrazul bătătorit al camaradului său.

Sau poate era doar un strop de umezeală scurs de pe-o frunză.

Şi totuşi marinarii otomani nu stăteau degeaba, constatase emirul. Şalupele greoaie, încăpătoare, făceau naveta între corăbii şi ţărm din zori şi pînă-n asfinţit, cărînd de zor refugiaţi şi boccele. Numai că, dacă te uitai pe plaja întinsă, de cîteva mile, nu vedeai nici o schimbare, pentru că bejenarii soseau chiar mai iute decît reuşeau să-i care bărcile. Iar iarmarocul continua, se vindea, se cumpăra, se făceau tocmeli îndelungate şi meşteşugite, de parcă totul ar fi fost ca în alte vremi.

Într-o zi – să fi fost a şaptea de cînd sosiseră la ţărmul mării – Catîrgi remarcă un tînăr abia venit. Şi i se ivi în minte un proverb din vechime: *Nimic nu-i mai frumos ca un tînăr persan pe un cal moldovean.* Numai că tînărul era, evident, turk, după izvoadele vlahe de pe veşmîntu-i otoman. Şi frumos întru totul, de-o frumuseţe virilă, o armonie ce îmbina duritatea cu fineţea. Iar calul... Oh, calul... Un sur

de-o nuanţă de argint pe înserat, cînd soarele abia s-a lăsat dincolo de orizont, e încă lumină, dar din ea a dispărut orice pic de roşu şi de galben, iar argintul nu mai luceşte, devine pentru o clipă mat, profund, fără a deveni întunecat. Un gît prelung, un cap parcă desenat de-un pictor... Şi coama... cu părul lucitor, lung, nespurcat de praf... O feerie în cenuşiu. Un cenuşiu ce părea, în chip bizar, vesel, optimist.

Emirul rămăsese cu ochii aţintiţi asupra minunatei perechi. Nu îndrăznea să clipească, de teamă ca apariţia de basm să nu dispară, să nu descopere că fusese doar o vedenie iscată din senin.

Nu era singurul. Toţi cei din jur se holbau. Iar tînărul le suporta ţanţoş privirile – admirative, invidioase, uimite, uluite –, de parcă i s-ar fi adus un omagiu cuvenit.

Nu avea nişte haine foarte elegante, dar păreau totuşi demne de un spahiu cu un asemenea bidiviu.

Cum stătea aşa, călare, se ridica deasupra tuturor celor de pe plajă, ca o statuie pe un piedestal. Iar marinarii care-şi făceau ancheta printre refugiaţi îl priviră cu aceeaşi admiraţie ca şi mulţimea. În cele din urmă, unul dintre ei se smulse din vrajă şi şuşoti ceva camarazilor din apropiere. Aceştia îl aprobară de îndată, iar cel dintîi se duse direct către tînărul abia sosit.

— Eşti singur, aga? întrebă el, cu o politeţe ce nu era doar de faţadă.

— Singur, stăpîne al meu, replică, la fel de politicos, bărbatul cel arătos. Singur. Doar eu şi calul am scăpat. Asta a fost voia lui Alah, fie-i numele binecuvîntat.

— Poţi să te îmbarci de îndată, îl anunţă marinarul. În două, trei zile eşti la Istanbul. Iar de vei dori, poţi să te înrolezi în armata sultanului, ce-ţi va fi familie...

— De aceea am venit aici, să slujesc sub flamura verde.

— Atunci, ce mai aştepţi? Urcă-te în şalupa aia.

Tînărul şopti o mulţumire, coborî din şa şi-şi trase calul după el, uitîndu-se cu îndoială la şalupă, de parcă s-ar fi întrebat unde va încăpea animalul cel magnific.

— Aaa, nu! Fără armăsar! îi strigă din urmă marinarul. N-avem loc şi pentru el. Lasă, că o să găseşti altul, la fel de bun, în grajdurile regimentului.

— Şi cu el ce să fac? se uimi pentru o clipă flăcăul.

— Vinde-l. Geme plaja de geambaşi.

— Să-l vînd pe Yildirîm? Niciodată! Mai bine-l omor cu mîna mea!

Exclamaţia, atît de patetică în naivitatea sa, sunase oarecum caraghios. Iar unul dintre geambaşii ce se grăbise, simţind chilipirul, hohoti a rîs.

Flăcăul roşi subit, de parcă ar fi fost pălmuit. Înţepeni o clipă,

apoi smulse hangerul de la brîu şi, dintr-o lovitură, zbură capul minunatului armăsar. Mulţimea de pe plajă ţipă scurt, apoi tăcu pe deplin, de parcă ar fi fost sugrumată.

Capul calului pică pe nisipul umezit de sînge, iar trupul – încă înşeuat – căzu întîi în genunchi, apoi se prăbuşi în balta stacojie.

Tînărul păru a se trezi brusc dintr-un vis urît. Figura i se schimonosi, tînărul deveni într-o secundă un băietan singur, părăsit în pustiu, şi izbucni în plîns. Un plîns amarnic, fără cuvinte, doar lacrimi tăcute ce şiroiau, şi zguduiere spasmodică a trupului. Îngenunche lîngă animalul prăvălit într-o parte, ţeapăn şi nemişcat, şi-l îmbrăţişă fără să spună un cuvînt. Doar buzele îi tremurau uşor, incontrolabil.

După un timp, se întinse, trase capul animalului şi-l lipi de trunchi, bîiguind în rumâneşte:

— Oi, Yildirîm, ca fulgerul zburai, dragul meu, singurul prieten ce mi-ai rămas!

După care se stăpîni, redeveni tînărul mîndru – puternic şi mîndru. Se ridică, se uită la geambaşii dezamăgiţi şi se adresă unui tătar nogai:

— Rogu-te, ia leşul şi mîncaţi-l! Nu vreau să putrezească în apa mării, mîncat de peşti şi crabi, nici să fie sfîşiat de cîini pe uscat. A slujit oamenilor cît a trăit, tot lor să le slujească şi după moarte.

Apoi îngenunche din nou lîngă cadavru şi-l sărută pe gîtul însîngerat.

— Iartă-mă, prietene, dar n-am putut să renunţ la tine. De-ar fi s-o iau de la început, mai degrabă aş renunţa să plec din Iflah decît să te părăsesc!

Iar sîngele se uscă imediat, tăietura de hanger se lipi, armăsarul se ridică în picioare şi necheză vesel, după care îşi frecă fruntea de pieptul stăpînului său.

Tînărul zîmbi fericit, sări în şa şi-şi mînă calul prin mulţime către drumul din marginea taberei.

— Hei, încotro? strigă după el marinarul.

— Acasă!

— Păi ziceai că nu mai ai pe nimeni!

— Am greşit. Îl am pe Yildirîm!

Iar calul făcu un salt uşor, ieşind dintre bejenari, după care se întinse la trap spre depărtări.

Da, îşi zise emirul, Alah ne-a spus ceva, dar nu ştiu dacă noi am priceput...

— O veste bună, maiestate. Am primit ştire de la Legiunea vlahă din Siberia. A ajuns la ocean şi se pregăteşte să se îmbarce pe corăbii inglişe, să vină în ţară. Însă vor trece vreo trei, patru luni pînă vor ajunge. Pînă atunci, am mobilizat ce-am putut dintre meseriaşi, pentru

paza locală, iar profesorii, învăţătorii, preoţii şi negustorii – adică toţi cunoscătorii de carte – se străduiesc, sub conducerea lui Bratu, să alcătuiască o administraţie a noastră.

— Domnule Carp, mă gîndesc că ar trebui să renunţăm la scrierea arabă. Să ne afirmăm caracterul european folosind alfabetul latin. Dacă tot trebuie să alfabetizăm o ţară întreagă, măcar s-o facem mai uşor şi cu gîndul la viitor.

Principele Karl avea dreptate. Mulţi dintre fruntaşii vlahi gîndiseră că scrierea arabă – greu de învăţat, fără vocale – nu era potrivită nici măcar pentru turcă, şi cu atît mai puţin pentru rumână.

— Dar să revenim la armata din Siberia. Aţi aflat cine o conduce?

— Da, maiestate. Un general ce-a slujit sub muscali, Ioan Averopol, un militar cu experienţă şi pornit împotriva bolşevicilor. Va fi foarte potrivit să-i încredinţăm paza graniţei cu ucrainţii. Propun să-l numim comandant în sud pe Marghiloman, ajutat de căpitanul Ioan Antonoglu. Iar în vest pe Goga şi Caramaniu.

— De acord. O să pregătesc firmanele. Cum ne descurcăm cu turkii?

— În sud, colaborăm cu ei împotriva bulgarilor. În vest, treaba e încurcată. Ungurii i-au expulzat pe mahomedani din Panonia, apoi, împreună cu vlahii, au atacat satele turkeşti din cîmpia Koroşului. După care s-au aliat cu turkii rămaşi, împotriva vlahilor. Toată lumea se bate cu toată lumea, în toate fostele paşalîcuri. Numai nemţii au făcut ordine în teritoriul ce le-a revenit, în Ostria. I-au asimilat pe turci, i-au încadrat în armată – nimic de mirare, că doar au fost aliaţi în război...

Da, gîndi principele, au fost aliaţi credincioşi într-un vis de-o măreţie ce depăşea posibilul. Lumea împărţită între două imperii: cel germanic şi cel otoman. Din nefericire, au pierdut războiul. Iar frîncii, talienii, inglişii şi muscalii au plătit preţ greu de sînge ca să se ridice barbarii americani...

— Domnule Crap, m-am gîndit că putem să mai găsim nişte aliaţi de nădejde. Nemţii şi jidovii. Atît zacşii transilvani, aşezaţi acolo de regii unguri, cît şi şvabii colonizaţi în Banat de către turci, aduşi ca robi pe vremea cînd otomanii se războiau cu Nemţia, sînt la cheremul vremurilor şi fără ajutor de la fraţii lor, aflaţi departe. Dacă le-am făgădui oarecari înlesniri, putem să-i atragem de partea noastră...

— Şi avînd în vedere că avem un rege din neamul lor, îi completă gîndul Petre Carp. Da, bună idee...

— Atunci o să trimit un om de-al meu de încredere, de acasă, să discute cu primarii lor. Cît despre jidovi, dacă le-am oferi drepturile pe care le au în apus – pentru că, oricum, marile puteri ne vor obliga la asta – aş putea să solicit ajutorul unor bancheri, cu care familia mea face afaceri de multe generaţii, să contacteze conducătorii

comunităţilor de aici. Şi tot aşa, mai putem să ne bazăm pe armeni şi greci... Tot luînd legătura prin intermediul comunităţilor din Nemţia...

Carp aprobă, reţinînd însă tendinţa principelui de a acumula cît mai multă putere, de a rezolva probleme dificile prin relaţii personale. Iar ceea ce avea să propună urma să crească şi mai mult prestigiul principelui-rege. Dar toate astea urmau să servească ţării, aşa că trecu peste temerea îndreptăţită că, la un moment dat, regele s-ar putea lipsi de serviciile slujitorilor lui dintîi, şi spuse:

— Maiestate, putem aduce mulţi supuşi credincioşi în tabăra măriei voastre. Este vorba de reforma agrară. Daţi-mi voie să vă explic, în două vorbe, care-i situaţia. În principiu, nu exista în Iflah Paşlîk – în tot Imperiul Otoman, de fapt – decît un singur proprietar de pămînt: sultanul. Care-l dăruia în folosinţă slujitorilor săi, spahiii sau beii, precum şi comunităţilor săteşti din care se recrutau başbuzuci, neferi sau alţi membri ai oştirii. Pe de altă parte, raiaua – creştinii din împărăţie – căpătau şi ei drept de folosinţă a unor terenuri, dar de mică întindere, folosinţă ce le putea fi retrasă oricînd de funcţionarii otomani. Astfel, creştinii erau, de fapt, slujitori pe moşiile spahiilor. Însă nici marea majoritate a mahomedanilor n-o duceau mai bine, pentru că terenurile date comunităţilor din care se recrutau soldaţi au rămas aceleaşi de la cucerire, în timp ce numărul oamenilor a crescut de zeci de ori... Deci în acest moment, regatul rumânesc este proprietarul de drept al tuturor terenurilor de pe teritoriul său, revenindu-i tot ce stăpînise sultanul. Paşii, agalele, beii şi alţi mari funcţionari otomani au fugit, lăsînd de izbelişte moşiile primite. Avem la dispoziţie o avuţie nemaipomenită. Putem distribui tot pămîntul acesta – cu excepţia unei părţi, ce va constitui domeniile coroanei şi ale statului – în proprietate individuală, transmisibilă prin moştenire. Vom împroprietări în primul rînd vlahii, dar va rămîne suficient şi pentru turki, nemţi şi alte naţii. Întrucît, în mentalitatea locală, deţinerea de pămînt este legată de serviciul militar obligatoriu, ne vom asigura oşteni devotaţi regelui şi ţării. La început neinstruiţi, dar cu timpul vom avea militari buni şi gata să-şi dea viaţa pentru domnitorul lor... Gîndiţi-vă la propunerea mea, maiestate.

— Mă voi gîndi, domnule Carp, şi vom discuta propunerea dumneavoastră la prima şedinţă de Consiliu.

Numai că Petre Carp ştia că principele era deja convins, că membrii Consiliului vor primi cu bucurie ideea, şi că oamenii de rînd vor fi fericiţi să ştie că vor avea ceva pe lumea asta, ceva ce le va aparţine numai lor, pe care să-l poată lăsa urmaşilor...

Karagöz tăcuse mai tot restul drumului. Bombănise doar cînd traversaseră Dunărea pe un bac, la Silistra, şi-şi udase copitele. Hogea nu fusese supărat din cauza asta. Putuse să mediteze în linişte (sau,

mai bine zis, să moţăie, pentru că, odată cu vîrsta, îi cam trecuseră ideile zvăpăiate şi cheful de năzbîtii). Se opriseră peste noapte la Adamclisi, dar hogea nu discutase cu drumeţii, ignorînd cu bună ştiinţă spaimele şi zvonurile.

Pentru un observator neutru, hogea părea detaşat, rupt de realitatea lumii. Un filosof cufundat în gînduri nobile, menite să schimbe faţa lumii. În realitate, Nasredin îşi amintea trăsnăile de altădată, bucurîndu-se retroactiv de frumuseţile trecătoare ale unei vieţi ce nu fusese nici îmbelşugată, nici plină de realizări. Şi cu toate acestea, nu regreta nimic şi nu-şi dorea să fi trăit altfel. Într-un fel, viaţa lui fusese împlinirea unei epoci, a unui fel de trai căruia îi venise sorocul încheierii. Şi, odată cu el, a celor care se identificaseră cu el. Nasredin se simţea ca o relicvă vie a unor vremuri apuse, iar preocuparea aceea bizară – de a afla neapărat înţelesul unui vis – sugera, în conjunctura dezastrului şi schimbărilor dramatice din jur, că în acea preocupare se ascundea o căutare mai profundă, ce transcendea aparenţele. Chiar şi faptul că dezlegarea visului era legată de o călătorie putea naşte conotaţii metafizice.

Însă hogea, deşi vag conştient de toate acestea, avea doar intuiţia că visul era numai un pretext, că Alah ţinea să-i comunice ceva...

Şi, în cele din urmă, după săptămîni de mers ca un somnambul, fără contact real cu cei printre care trecea, de parcă aceştia ar fi fost doar o parte (ce-i drept, însufleţită) a decorului, hogea ajunse pe plaja din Küstangé.

Ce căuta acolo? Nu ştia, iar impulsul ce-l mînase atîta drum păru a se epuiza brusc. Rătăci printre corturi şi căruţe, privind derutat figurile preocupate şi îngrijorate ale refugiaţilor. Spera să găsească din întîmplare ceea ce trebuia să găsească.

— Ei, hoge! Nasredine, bre!

Se întoarse în direcţia din care venise strigătul şi privi un timp figura ridată a unui bătrîn cărunt, cu o expresie de-o seninătate serafică. După un moment, recunoscu sub bătrîneţea aceea copleşitoare pe cel pe care-l cunoscuse altfel, cu nu prea mult în urmă.

— Emirul Catîrgi? întrebă el, neîncrezător.

Moşneagul din faţa lui dădu din cap, oarecum sfidător.

— Vremurile se schimbă şi ne schimbă şi pe noi, hogea! Numai tu pari acelaşi ca pe vremea cînd îţi dădea paşa cu smochinele în cap.

— Ei, nu erau smochine, de unde smochine în Deliorman, zîmbi amuzat Nasredin. Nişte cireşe mari, pietroase, din acelaşi soi din care îi dusesem cu o lună înainte doar cinci şi le-am mîncat eu pe drum, că se loveau între ele. Dar tot a fost bine că mi-am ascultat nevasta, că eu voiam să-i duc nişte turchestani zemoşi...

Rîseră amîndoi, în amintirea vremurilor fără griji de altădată, apoi emirul făcu semn băbuţei cu feregea care stătea lîngă car.

— Aişa, fă cîte o cafea...

După care cei doi tăcură pînă cînd bătrîna veni cu ibricul de aramă şi cu două ceşcuţe mici, din porţelan chinezesc, pe o tavă din argint înnegrit de timp. Abia după ce adulmecară aroma lichidului negru şi sorbiră cîte o înghiţitură, emirul îşi permise să-şi întrebe oaspetele:

— Ai plecat singur în bejenie, Nasredine?

— Ce bejenie? Am venit cu treburi, apoi mă întorc acasă, la bătrînica mea.

— Nu ţi-e teamă să rămîi sub stăpînirea vlahilor?

— Sărac lipit pămăntului am fost şi gol o să fiu dus la cimitir. Ce-o să pierd? S-o găsi un suflet milostiv să-mi dea o coajă de pîine, de n-oi avea, or fi mereu copii de învăţat şi credincioşi care să se roage lui Alah... Căci Alah e bun şi îndurător.

— Da... Şi cu ce treabă ai nimerit tocmai aici, în tabăra celor ce speră să ajungă în Turcia?

— Am avut un vis ciudat, emirule. Un vis ce se cerea neapărat explicat. Şi, negăsind pe nimeni prin cătunele deliormănene care să-mi poată lămuri înţelesul lui, mi-a trecut prin minte că tocmai aici, pe ţărmul mării, voi descoperi ce-a vrut să-mi transmită Alah.

— Ba eu cred că a avut chef de hoinăreală, că se apropia vremea semănăturilor şi nu se putea să stea acasă cînd e de lucru, bombăni catîrul.

— Nu te obrăznici, mă Karagöz! rîse emirul.

Animalul dădu din cap a lehamite, apoi aruncă vorbele aşa, parcă fără nici o adresă:

— Păi da, cine se aseamănă se adună! Oameni serioşi, cică, dar umblă pe drumuri ca nişte vagabonzi!

Cei doi bătrîni zîmbiră cu indulgenţă, numai cadîna cea bătrînă luă de jos un retevei şi-l arătă, ameninţătoare, catîrului care, dispreţuitor, se întoarse, arătîndu-i crupa.

— Şi ce vis ai avut, Nasredine? se interesă emirul, mai mult din politeţe, pentru că trecuse de mult vremea cînd îl amuzaseră năzdrăvăniile hogii.

— Se făcea că erau vremuri de război, dar un război care nu se ducea între armate obişnuite, cu tabere şi uniforme. Iar eu luptam în războiul acela ciudat, alcătuit din incursiuni scurte – deşi n-am luptat niciodată în viaţa mea. Visul începea pe cînd mă întorceam dintr-o asemenea incursiune, cu oamenii mei – că eram un fel de conducător, da, nu rîde, emirule, aveam o oştire alcătuită din cinci, şase oameni. Iar casa noastră se afla într-o peşteră. Am intrat – peştera arăta pe dinăuntru ca orice casă, doar că pereţii erau acoperiţi cu draperii albe, numai că eu ştiam că-i peşteră –, iar o femeie – presupun că era cadîna mea – ne-a dat nişte pîini care, deşi de forma alungită a jimblelor,

aveau culoare închisă, cafenie, precum pîinea de secară. Pîinile erau calde, fragede. Fuseseră ţinute pe cuptor, în nişte cîrpe. Iar cuptorul din casă semăna cu cele muscăleşti, cum n-am văzut nicicînd prin părţile noastre sau la turci. Ne-am aşezat la o masă lungă, cioplită din scînduri groase, negeluite, şi am început să mîncăm. Atunci s-au întors şi duşmanii noştri la ei acasă, iar casa lor era în aceeaşi peşteră cu noi. Eram despărţiţi doar de o perdea din pînză albă, îi auzeam foarte bine, că doar stăteau la cîţiva paşi de noi, însă lucrul ăsta nu ne speria, nici nu ne uimea. Şi l-am auzit pe conducătorul celor cu care ne războiam plîngîndu-se că pîinea lor era prea tare, de nu se putea mînca. Atunci am luat cîteva pîini de-ale noastre de pe masă şi le-am strecurat dincolo, pe sub perdea. Iar după o clipă l-am auzit din nou pe comandantul duşmanilor zicînd: ar trebui să învăţaţi şi voi să păstraţi pîinea la fel de proaspătă! Iar apoi visul s-a terminat. Şi crede-mă, emirule, că-i vis adevărat, nu o închipuire pornită din grijile vremurilor aspre prin care trăim...

Emirul Catîrgi tăcu îndelung, după care se hotărî să întrerupă tăcerea aceea mărturisind:

— Nu mă pricep la vise, hogea! Poate că-i ceva ciudat în visul tău, dar nu mi se pare mai ciudat decît alte vise. Lupte între cei apropiaţi, ciocniri mărunte – ce-o fi ciudat în asta, cînd tot Iflah Paşlîk e cuprins de nebunie ucigaşă? Şi în ce limbă vorbeau cei de dincolo de perdeaua cea albă?

— Păi rumâneşte, emirule, că tot aşa vorbeau şi ceilalţi, din partea mea. De altfel, recunoscu Nasredin, visez de cînd mă ştiu numai în rumâneşte...

Emirul tăcu din nou. În cele din urmă, spuse cu regret:

— De-ai avut vreun vis ciudat, apoi trebuia să-l ai înainte de război, pe cînd colinda pe la noi circul nemţesc al lui Berţi Ainştain, cîntăreţul la scripcă. Te duceai la Zighi Froid, ghicitorul, iar el îţi lămurea visul cît ai clipi!

— Aaa, îl ştiu pe Zighi, am discutat de multe ori cu el! Hazliu băiat, şi simpatic, păcat că-i jidov, că mi-ar fi plăcut să-l întîlnesc şi pe cealaltă lume...

După aceea, cei doi bărbaţi îmbătrîniţi prematur tăcură iar, trăgînd liniştiţi din lulea şi sorbind din cafea.

În cele din urmă, Nasredin se ridică şi mormăi:

— Apoi, mulţumesc pentru trataţie, emirule! E timpul s-o pornesc spre casă.

— Şi visul? L-ai lămurit?

— Nu. Dar s-ar putea ca în drum să-l înţeleg. Poate singur, poate ajutat de cineva... Rămîneţi cu bine şi Alah să vă ocrotească.

— Iar ţie drum bun, Nasredine! Karagöz, să ai grijă de el!

Dar catîrul nu răspunse. Ba, mai mult, nu păru a-l fi înţeles.

Emirul rămase un timp privind valurile ce se fugăreau neîncetat, ca nişte copii zglobii. Uitase să tragă din lulea şi cînd, în cele din urmă, îşi aduse aminte de ea, descoperi că se stinsese. O lepădă pe nisip, alături, ca pe ceva netrebuitor.

Scurta trecere a năzdrăvanului de Nasredin, căruia îi ardea de închipuirile lui cînd lumea – lumea lor, care-i crease, care le permisese existenţa – se prăbuşea, îl făcuse să-şi amintească starea în care se găsea. Ce căuta el alături de oamenii ăştia care doreau să se lepede de-o lume veche şi să-şi clădească alta, în alt loc, fără nici o legătură cu cea în care văzuseră lumina zilei? De ce fugea? Ce viaţă nouă îl aştepta printre străini? Pentru că turcii anadolieni, printre care voia să se refugieze, îi erau străini, îşi dădu el seama brusc. Lumea se schimba în totalitatea ei, nu numai prin părţile paşalîcului Iflah. Trăsese cu urechea la ce discutau marinarii turci şi frîncii care păzeau tabăra şi pricepuse că războiul declanşase fenomene ce nu mai puteau fi date înapoi. Nevoia de arme şi muniţii făcuse guvernele să înfiinţeze ateliere mari, de sute de oameni – da, nu-i venise să creadă, dar frîncii se jurau pe Dumnezeu lor că văzuseră cu ochii lor –, în care meşterii făceau piese separate pe care le montau alţii, iar o puşcă se termina astfel mult mai iute decît dacă acelaşi meşter o făcea de la început la sfîrşit. Cică se inventaseră arme noi, cu mai multe focuri, iar americanii cei barbari construiseră un fel de băşică uriaşă care, umplută cu aer cald, se ridica de la pămînt şi zbura, cărînd greutăţi şi oameni... Asemenea schimbări nu vor ocoli nici fostul imperiu al otomanilor. Întrega omenire o va lua de la început, fără să privească în urmă.

Dar el pentru cine s-o ia de la început? Băieţii îi pieriseră în război, pe fronturi îndepărtate, luptînd pentru gloria unui imperiu pe cale de dispariţie. Rămăsese singur, doar cu băbuţa lui. Nu mai era la vîrsta la care îşi condusese soldaţii prin foc şi pară. Obosise, se strînsese în oasele lui povara tuturor nopţilor nedormite şi a marşurilor fără sfîrşit. Oboseala unei rase întregi, care se străduise, sute de ani, să clădească o împărăţie nemărginită. Merita odihna, oricare va fi fiind aceea. Alah scrisese ceva şi pentru el, în cartea sorţii, şi nu-i era dat lui să schimbe scrisul acela. Pentru el se terminase cu goana, cu speranţele şi cu ambiţiile. Totul are un început şi un sfîrşit, o naştere şi o moarte, iar omul este dator să accepte cu resemnare planul Celui Atotateştiutor...

— Aişa, draga mea, strînge boarfele. Ne întoarcem acasă. Şi facă-se voia lui Alah, fiindcă a lui este puterea şi slava.

Hogea traversase satele turkeşti şi tătăreşti, în care înfloriseră liliac şi lalele, zambile şi clopoţei, în grădiniţele din faţa căsuţelor

zugrăvite în alb. Trecuse Dunărea pe la Kara-su, pe podul imens, din lemn şi piatră, clădit cu vreo treizeci de ani în urmă de Ahmed Salinioglu, cel ce ridicase şi podul – distrus în timpul războiului – de peste Bosfor. Apoi se înfundase în sălbăticia Bărăganului, care căpătase peste noapte o viaţă frenetică, îl năpădise o verdeaţă agresivă, ce se străduia să ocupe cît mai mult spaţiu, să se extindă pînă nu se pornea arşiţa secetoasă a verii, ce pîrjolea şi usca totul.

Abia aici, în pustietate, departe de zarva şi vînzoleala oamenilor, Nasredin avusese timp să gîndească un pic la visul lui.

Da, Zighi i-ar fi descifrat visul cît ai bate din palme. Ia să vedem, ce ne mai aducem aminte din ce ne-a învăţat zurliul... O peşteră – pîntecele mamei, în care vrei să te refugiezi de fiecare dată cînd ţi-e teamă. Dar şi mormîntul care te aşteaptă, dacă ne gîndim la faldurile albe, ce amintesc de giulgiul în care e învelit orice dreptcredincios pe ultimul drum...

Dar ce era cu pîinea aceea de culoare închisă şi formă alungită, fără nici o legătură cu cea turtită a lipiilor turkeşti? Semăna mai mult cu nişte kakos decît cu binecuvîntata pîine dăruită de Alah....

Simţea că i se încinge ţeasta sub turban – sau poate turbanul se încinsese de prea mult soare...

Noroc că în faţă se zărea un pîlc de salcîmi. Să stea un pic la umbră, să i se limpezească mintea...

Papanace şi Belîivakă stăteau tolăniţi pe pătura întinsă pe iarba fragedă. Alergaseră mult în noaptea trecută, ca să scape de comitagiii bulgari care îi urmăriseră, plini de dorinţa răzbunării. Îi lichidaseră, unul cîte unul, iar acum zăboveau în pîlcul de salcîmi lăsîndu-şi muşchii să se relaxeze.

Cîmpia zăcea sub soare, toropită şi liniştită. Zgomotul surd, înfundat, al copitelor potcovite reverberă slab, mai mult ca o bănuială decît ca o certitudine.

— Ne-or fi dat de urmă? se îngrijoră Belîivakă.

— Tot ce se poate, mormăi Papanace şi se ridică în picioare, duse ocheanul la ochi şi privi spre partea din care se auzise sugestia aceea de zgomot. Un singur individ. Vreun cercetaş? Vor fi fiind şi alţii în urma lui?

— Ia dă şi mie, că am ochi mai buni... E un turk, nu-i bulgar. Şi n-are arme.

— Păi, să-i trag un glonţ în turban, să-l trimit la huriile la care visează toată ziua.

— Stai liniştit, Ioane. E hogea ăla ghiduş, Nastradin. Lasă-l în pace.

— Nu-mi pasă cine e. E turk.

Şi ochi cu grijă. Numai că, înainte de a apăsa pe trăgaci, se opri.

Poate, totuşi, Anica voia să-l ierte pe păgîn...

BABL

(2004)

BABL

Noeh era plăcut lui Dumnezeu, pentru că susţinea că aude glasul Domnului, care-l sfătuia şi îndruma. Sigur, Dumnezeu ştia prea bine că nu-i vorbise niciodată lui Noahtube, zis Noeh, dar cuvintele pe care omul i Le atribuise fuseseră întotdeauna pline de înţelepciune şi de bun-simţ. Într-un fel, Noeh părea a avea nişte intuiţii ieşite din comun, pe care nu şi le explica decît prin intervenţia divină. Asta dovedea, îşi spunea Domnul, o modestie extrem de rară printre oameni, iar pentru modestia lui şi pentru înţelepciunea bizară pe care o manifesta uneori, Domnul Dumnezeu nostru îl îndrăgise şi-şi făcea cîteodată timp să-i urmărească isprăvile.

— Pămîntul este ca o turtă şi pluteşte pe Oceanul cel ceresc, sprijinit fiind pe dedesubt de carapacea unei broaşte ţestoase, îi explica lui Iafet atoateştiutorul Ionas.

Băieţandrul cel bălai, cu pielea rozalie şi ochii albaştri, se uită neîncrezător la bărbatul oacheş şi întrebă:

— Oare aşa să fie? Parcă nu-mi vine să cred. Ar trebui ca ţestoasa aceea să fie foarte mare, dacă există cu adevărat...

— Este foarte mare, băiatule, răspunse marinarul, cu multă siguranţă de sine – ba chiar cu sinceritate, simţi Noeh. Şi există, din moment ce am văzut-o, ba mai mult, am scuipat-o în cap!

Ionas hohoti, apoi adăugă:

— De scuipat, am scuipat-o, dar n-aş putea să garantez că scuipatul a ajuns pînă pe ţeasta ţestoasei, dragule, pentru că distanţa era foarte mare, iar vîntul ceresc bătea foarte puternic...

Iafet se opri din mers şi, rămînînd lîngă măgar, se uită mustrător la marinar. Ochii lui albaştri luceau ciudat, oglindind neîncredere, dar şi dorinţa de a crede în existenţa minunăţiilor istorisite de vărul părintelui său. Noeh se opri şi el, adimirînd frumuseţea mezinului său. Un fecior care nu semăna nici un strop cu fraţii săi mai mari. Semubaru – zis Sem – avea păr negru, cîrlionţat, şi pielea negricioasă. Ham-Itu, alintat de maică-sa Ham, semăna oarecum cu fratele lui, pentru că şi el avea părul creţ, dar pielea îi era aproape neagră, iar buzele mai cărnoase. În plus, mezinul avea o altfel de fire, mai sentimentală şi, în acelaşi timp, mai dominatoare, cu manifestări ciudate de orgoliu. Maică-sa nu îndrăznise niciodată să-i zică Iaf, cum şi-ar fi dorit. Sem încercase o dată, dar puştiul se uitase atît de scandalizat la el, încît nu numai fratele cel mare, dar şi restul familiei pricepuse că un asemenea alint ar fi fost considerat de puştiul cel blond ca un afront personal, ca o tentativă periculoasă de diminuare.

Era clar, îşi zise Noeh, că fiii lui se deosebeau nu numai prin înfăţişare, ci şi prin fire, de parcă ar fi avut părinţi diferiţi. Numai că-

şi păstra încrederea în nevasta lui, ştiind că nu i-ar fi făcut ea un copil cu vreun alt bărbat. Şi chiar de-ar fi vrut să-l înşele, muierea n-ar fi găsit un bărbat bălai, care să semene cu Iafet, nici unul atît de negru precum Ham. Aşa că Noeh ajunsese de mult la concluzia că Dumnezeu îşi permitea uneori să se joace, să facă anumite încercări, pentru a diversifica şi, eventual, pentru a îmbunătăţi rasa omenească.

Acum, puştiu cel bălai se uita bizar la marinarul cel solid, căţărat pe măgarul ce părea mărunt sub trupul solid al bărbatului, şi rosti, cu oarecare dispreţ:

— Şi unde stăteai, unchiule Ionas, cînd ai scuipat ţestoasa în cap?

Bărbosul se hlizi încîntat, apoi îi făcu cu ochiul lui Noeh:

— E deştept, spelbul tău! Dar n-o să mă prinzi tu cu vreo minciună, băieţică! Au încercat şi alţii, mai grozavi ca tine, şi n-au reuşit! Mai ales că, deveni el brusc serios, eu obişnuiesc să spun doar adevărul. Deci, dragul meu, ca să înţelegi unde stăteam, trebuie să-ţi povestesc că, într-o vară, am plecat într-o călătorie lungă, lungă... Şi, ca să mai scurtăm din timp, n-am mai navigat de-a lungul coastei, ci ne-am avîntat în larg. Numai că ne-a prins o furtună şi ne-a mînat mai departe decît am fi vrut. Da... Aşa că am nimerit la marginea lumii, la capătul Mării celei mari.

— Şi acolo ce se întîmpla? îl îmboldi Iafet. Apa mării cădea în jos, în apa Oceanului ceresc? Că dacă spui că Pămîntul e ca o turtă care stă pe spinarea unei broaşte ţestoase, înseamnă că apa mărilor e deasupra apei în care înoată ţestoasa!

— Măi copile, tu eşti mai înţelept decît un bătrîn cu părul cărunt! se minună marinarul. Aşa ar trebui să se întîmple, dacă apa mării pămînteşti n-ar fi înconjurată de-un zid înalt, făcut din gheaţă. Deci marginea lumii, cea la care am ajuns noi, este alcătuită din munţi de apă îngheţată. Numai că noi, dacă tot am ajuns pînă acolo, n-am vrut să ne întoarcem acasă fără să cercetăm tărîmul ăla prea puţin cunoscut de oameni. Am luat funii şi topoare grele, din bronz, şi ne-am căţărat pe stîncile alea mai înalte decît orice movilă pe care o văzuserăm vreodată pe pămînt. Cînd am ajuns în vîrf, ne-am legat bine şi ne-am lăsat dincolo de margine, să vedem ce-i în hăul care ne înconjura. Şi am coborît pînă la capătul funiilor, apoi ne-am oprit, pentru că prăpastia era atît de mare, că toate funiile din lume nu ne-ar fi ajuns ca să ne pogorîm pînă-n adîncurile ei. Ne-am oprit pe-o cornişă de gheaţă, tremurînd din greu. Pentru că, vezi tu, băiete, gheaţa este foarte rece. Am golit un ulcior cu vin, pe care-l luasem cu noi tocmai ca să ne punem sîngele în mişcare, şi ne-am uitat în străfunduri. În faţa noastră se întindea un fel de negură scînteietoare, un soi de ceaţă prin care se putea vedea, nu ca prin pîcla care se ridică uneori pe mare, care-i lăptoasă şi deasă, de nu-ţi mai zăreşti genunchiul. Undeva, sub noi, se vedeau valuri imense care se

tălăzuiau şi se agitau, de parcă s-ar fi izbit de ceva. Ne-am uitat cu atenţie şi am zărit ţestoasa – sau, mai bine zis, o bucată din ea, partea din faţă a carapacei şi capul, că restul se găsea sub apă, ca să sprijine Pământul. La un moment dat, lighioaia aia imensă a întors capul către noi, de parcă ne-ar fi simţit şi s-ar fi minunat că avusesem curaj să ne aventurăm pînă acolo. Recunosc cinstit că ni s-a făcut frică – fără să mai pomenim că îngheţaserăm de tot – aşa că am hotărît să ne întoarcem. Numai că, înainte, am scuipat spre căpăţîna aceea uriaşă. Eh, nu pot să-ţi spun dacă am nimerit-o sau nu, dar de scuipat, am scuipat-o!

Băiatul rămase un timp pe gînduri, vru să spună ceva, dar se opri înainte să apuce să scoată o vorbă.

— Ai vrut să spui că mint, chiar dacă mint frumos, îi zise cu amărăciune Ionas. Să ştii că n-ai dreptate, băiete! Ţi-am povestit pînă acum numai lucruri pe care le-am văzut cu ochii mei. Zeii mă aud şi mă vor pedepsi, căci e mare păcat să spui minciuni despre creaţia lor. Poţi să minţi despre fapte de vitejie şi despre femei, despre bogăţii şi chefuri, nu şi despre cum e făcut Pământul.

— Şi de ce ai scuipat ţestoasa? se interesă Iafet.

— Ca să-i arăt că nu-mi pasă că-i atît de mare, că nu mă sperii de o lighioană, chiar dacă-i imensă.

— Păi atunci, de ce n-ai făcut pipi pe ea? întrebă puştiul, cu oarecare ironie.

— Pentru că era atît de frig, că mi-ar fi degerat mădularul, răspunse marinarul cu o asemenea spontaneitate, încît băiatul simţi, pentru prima oară, că era posibil ca unchiul ăla – pe care nu-l mai văzuse pînă la călătoria aceea – să-i fi spus adevărul.

Aşa că puştiul tăcu un timp, ruşinîndu-se că-şi jignise rubedenia. Apoi curiozitatea fu mai puternică şi îndrăzni să-l roage:

— Unchiule Ionas, dacă tot ştii atîtea, spune-mi şi mie cum a fost făcut Pământul...

— Simplu. Zeii au luat o piatră plată şi au învelit-o în pământ roditor. Adică, de fapt, peste piatră au aşternut un strat de pământ, peste el au pus argilă ca să păstreze apa freatică, iar deasupra au presărat pământ roditor şi l-au netezit cu grijă. De aceea Pământul este plat şi neted.

— Neted? se minună băiatul. Păi nu-i neted deloc. Există o mulţime de movile, chiar şi dealuri, mai există şi văile rîurilor... Nu, nu-i neted deloc.

— Păi, măi copile, mîinile zeilor sînt mult mai mari decît ale noastre, iar urmele degetelor lor – precum ale gospodinelor pe-o turtă din făină de grîu – li s-au părut nedemne de băgat în seamă, în timp ce pentru noi, care sîntem precum furnicile pe-o turtă, ni se par foarte mari. Sigur, Pământul nu-i complet neted, a fost făcut de la bun

început cu marginile mai joase, ca să se scurgă apa ploilor şi a rîurilor către mare, dar nu există nişte văi prea adînci, nici nişte înălţimi prea mari. Cîte o movilă, acolo, nu strică, pentru că altfel ne-ar fi apucat nebuneala dacă oriunde ai fi mers ai fi văzut aceeaşi cîmpie plată, numai iarbă şi bălării, să te rătăceşti prin ea, din cauză că n-ai fi avut nici un reper... Pe de altă parte, n-ai cum să spui că n-am dreptate. Oriunde ai săpa, dai de apă la cel mult doi coţi, iar dacă mai sapi un pic dai de piatră.

— Şi de ce a fost nevoie de piatra aia plată? se interesă Iafet.

— Păi gîndeşte-te un pic, copile. Dacă n-ar fi fost piatra aia, pămîntul s-ar fi muiat la prima ploaie şi s-ar fi transformat în noroi. Apoi apa s-ar fi scurs pînă în adînc, iar rădăcinile plantelor s-ar fi uscat.

— Ba nu s-ar fi scurs, pentru că stratul de argilă ar fi oprit-o, îl contrazise băiatul, cu ochii sclipind de plăcerea contrazicerii.

— Mda... S-ar putea să ai dreptate. Oricum, dacă apa ploilor n-ar fi putut să facă rău Pămîntului, apa Oceanului ceresc i-ar fi făcut rău cu siguranţă. L-ar fi dizolvat şi l-ar fi împrăştiat în talazuri, de n-ar fi rămas urmă din el.

— Păi nu ziceai că Pămîntul stă pe spinarea ţestoasei?

— Ba da, dar ce, crezi că apa Oceanului nu sare pînă pe carapacea ei? Tu n-ai de unde să ştii, dar eu am văzut valurile alea imense şi mi-a fost limpede că apa Oceanului spală, din cînd în cînd, carapacea broaştei... Fără a pomeni că, uneori, ţestoasa aia se duce şi ea să mănînce un pic, mai fugăreşte cîte un peşte, ceva acolo. Aşa că lasă Pămîntul, din cînd în cînd, să plutească de capul lui pe valuri, apoi se întoarce, după ce şi-a făcut treaba, şi-l aburcă din nou în spinare...

— De data asta nu te mai cred, unchiule, se răţoi Iafet. Asta-i prea de tot! Tată, spune şi dumneata ceva, nu-i aşa că minte?

— Mai ţii minte ce ţi-a zis maică-ta acum doi ani, cînd s-a zguduit pămîntul? mormăi Noeh, care se mulţumise pînă atunci să asculte încîntat de talentul de povestitor al vărului său cel mult preumblat prin lume, dar şi de isteţimea fiului său cel prea iubit.

Coborîse de pe măgar şi mergea pe jos de-o vreme, dornic să-şi mai dezmorţească picioarele, şi profitase de ocazie să mai golească un pic burduful cu vin. Deşi om cu teamă de Dumnezeu şi cumpătat în toate, Noeh simţea o atracţie de nestăpînit faţă de sucul fermentat al viei; noroc că avea o beţie liniştită, care nu supăra pe nimeni.

Puştiul blond se gîndi un pic, apoi exclamă surprins:

— A zis: s-a întors ţestoasa!

— Păi vezi, blegule, că nu mint? îi zise cu superioritate Ionas. Că n-o să-mi spui acum că onorabila ta mamă, verişoara mea prin alianţă, minte!

Argumentul era prea puternic ca să poată fi combătut, iar Iafet capitulă.

— Da, mama mi-a povestit atunci cîte ceva, dar nu i-am băgat în seamă vorbele...

— Băiete, zeii sînt puternici şi înţelepţi, au ştiut ei ce fac cînd au făcut lumea, concluzionă Ionas.

— *Dumnezeu* este puternic şi înţelept, îl corectă Noeh.

Ionas se făcu că nu-l aude. N-avea chef de-o dispută teologică. Plecase de mult de acasă, din zona aflată pe colinele acoperite cu iarbă înaltă de la izvoarele Eufratului. Cei din neamul lui – care se numeau din tată în fiu Ionas – aveau un neastîmpăr bizar, nu-şi găseau locul decît după ce hoinăreau îndelung pe mările lumii şi treceau prin tot felul de întîmplări ciudate. Iar în timpul călătoriilor acelora printre străini, uitau – cel puţin pentru moment, sau pînă cînd treceau printr-un pericol foarte mare – credinţa strămoşilor într-un Dumnezeu unic, şi acceptau superstiţii marinăreşti şi idoli barbari, fie din comoditate, fie ca să nu trezească reacţii duşmănoase la cei printre care trăiau. Însă toţi – indiferent de generaţie – păstrau amintirea înverşunării cu care rudele lor rămase să-şi păzească turmele pe dealuri îşi apărau credinţa într-un zeu unic, invizibil şi care se manifesta doar cînd avea el chef, aşa că niciodată nu se pomenise ca vreun Ionas aflat în faza peregrinărilor să fi îndrăznit să contrazică în probleme de credinţă vreun văr din ramura celor ce se considerau legaţi de uscat.

Deci, statornic în tradiţia familiei, Ionas nu dori să continue discuţia, iar grupul merse mai departe în tăcere.

Grupul era alcătuit din zece oameni: Noeh, fiul său, Ionas şi şapte slujitori, care aveau la dispoziţie douăzeci de măgari pentru călărit şi pentru cărat corturi şi bagaje. Slujitorii mînau o mică turmă, de vreo douăzeci de vaci – ce mai rămăsese din vitele pe care Noeh intenţionase să le vîndă. Stăpînii călătoreau în frunte, ca să cerceteze drumul şi să fie feriţi de praful şi muştele turmei. Unul dintre slujitori îi aparţinea lui Ionas, era un marinar solid şi tăcut care-şi însoţise stăpînul pe mări şi nu se temuse să-l însoţească şi pe cîmpiile uscatului. Noeh se bucurase cînd îşi întîlnise vărul în port şi se bucurase şi mai mult cînd acesta îi spusese că voia să-şi revadă părinţii şi ceruse voie să se alăture grupului său. Încă doi bărbaţi în putere, înarmaţi cu securi grele şi cu săbii lungi, din bronz, însemnau o creştere serioasă a puterii de apărare a cetei lui. Pînă atunci nu întîlnise nici un grup suficient de mare cît să reprezinte o ameninţare şi avusese grijă să ocolească aşezările mai mărunte, în care nu existau reprezentanţi regali care să vegheze la păstrarea ordinii. Aşa că avusese o călătorie liniştită, paşnică şi fructuoasă.

Noeh se gîndise îndelung, cîntărind cu grijă toate argumentele, pînă se decisese să facă acea călătorie. Avea nevoie de sare, iar

negustorii ajungeau tot mai rar pe colinele pe care-şi păştea turmele. Bineînţeles, din cauza rarităţii vînzătorilor, preţurile crescuseră, aşa că i se păruse o idee bună să se ducă pînă la oraşul regelui, ba poate chiar pînă la malul mării, ca să vîndă vitele mai bătrîne şi pe cele sterpe pe sarea de care avea nevoie.

Se sfătuise cu nevasta şi cu feciorii mai mari, şi ajunseseră cu toţii la concluzia că ar fi fost bine să-i lase acasă pe Sem şi Ham, ca să vegheze asupra gospodăriei şi vitelor, dar să-l ia cu el pe Iafet, care ar fi avut multe de învăţat dintr-o asemenea călătorie. Mai deciseseră că n-ar trebui să-şi ia cu el nevasta sau vreo femeie, fie dintre rude, fie dintre servitoare, pentru că lucrul ăsta i-ar fi adus necazuri, avînd în vedere obiceiurile triburilor din pustietăţi.

Asta chiar era o treabă pe care ar fi trebuit să i-o spună lui Iafet, s-o ţină minte pentru altădată... La păstorii care colindau cîmpia cea nesfîrşită, sau care se stabiliseră prin delta rîului Hatti, femeile văduve rămîneau în familia soţului. Dacă se găsea în familia aceea vreun bărbat singur, văduv sau cu vreun beteşug, îi dădeau femeia, care se bucura că nu ajunsese pe drumuri. Dacă nu exista nici un bărbat disponibil, femeia era considerată un fel de servitoare a conducătorului familiei – dacă acesta era suficient de bogat ca să-şi poată permite o servitoare. Dacă era un pîrlit pentru care o gură în plus la masă conta, atunci individul încerca să scape cît mai iute de muiere. Şi unde putea să scape de ea cel mai bine decît printre ciobanii din pustietăţi, care duceau lipsă de femei? Aşa că lua femeia şi pleca în călătorie, iar cînd întîlnea vreun grup de ciobani, trecea la tîrguială. Numai că obiceiul neamurilor acelora sălbatice impunea ca nici un bărbat să nu-şi ia nevastă fără s-o încerce, aşa că biata femeie putea să treacă prin multe aşternuturi pînă găsea vreun soţ. E adevărat că ciobanii plăteau din greu, cu vite grase sau cu lucruri din aramă sau bronz, dreptul încercării femeii, iar averea care se strîngea se împărţea între conducătorul familiei şi zestrea femeii – zestre care, în timp, ajungea destul de consistentă şi contribuia masiv la găsirea unui soţ. Cu timpul, ciobanii se obişnuiseră cu ideea că orice femeie care călătorea prin pustietăţi – dacă nu era însoţită de un grup puternic – reprezenta o potenţială soţie sau măcar o femeie de încercat într-o noapte, iar cei care călătoreau cu neveste sau fiice, pe care nu intenţionau să le pună la dispoziţia barbarilor, erau trataţi cu duşmănie. Sigur, se găsiseră destui indivizi care profitau de asemenea obiceiuri şi se îmbogăţeau vînzînd pentru cîte o noapte femei din familie – soţii, surori, fiice , dar existau şi fugari, obligaţi să-şi părăsească locurile natale, care se văzuseră obligaţi să-şi împartă nevasta cu sălbaticii. Noeh însuşi avea un nepot mai îndepărtat, un oarecare Avram, care fusese obligat să-şi cedeze soţia unei căpetenii din delta rîului Hatti – deşi gurile rele spuneau că o făcuse pentru

avuţii nenumărate. Oricum, cunoscînd aceste obiceiuri şi necazurile altor călători, deciseseră să nu ia în călătorie nici o femeie din trib, indiferent de statutul ei de persoană liberă sau servitoare.

Plecaseră deci, doi stăpîni şi şase servitori, toţi înarmaţi cu lănci cu vîrf de aramă şi măciuci ghintuite, iar Noeh luase şi arcul cel mare, pe care-l mînuia la fel de bine ca şi strămoşul său Nimrod. Mînau vreo sută de vite, cele sterpe şi cele bătrîne, bune numai de tăiat şi de transformat în pastramă, dar cu piei frumoase şi destul de grase ca să nu rămînă fără pic de seu la sfîrşitul călătoriei. Intenţia lui Noeh fusese să se îndrepte către capitala regatului şi să încerce să-şi vîndă animalele pentru sare. Dar dacă preţul n-ar fi fost suficient de bun, atunci avea de gînd să-şi mîne vitele pînă la malul mării, unde sarea fusese întotdeauna mai ieftină. Asta ar fi însemnat cîteva săptămîni bune de drum în plus, iar diferenţa de cîştig nu justifica pe deplin efortul. Numai că, într-un fel, Noeh voia să-i arate lui Iafet lumea, aşa cum era ea departe de colinele de la izvoarele Eufratului. O lume tumultuoasă, plină de viaţă şi de atracţii, dar locuită de oameni care uitaseră cuvîntul Domnului. Copilul trebuia să cunoască ispita, ca să se poată apăra de ea şi să nu-i cadă pradă mai tîrziu.

Deci plecaseră de acasă cu suta de vite grase, înaintînd încet, să nu se ostenească prea tare vacile şi să nu le scadă prea mult stratul de seu. Lui Noeh îi păsa mai puţin de faptul că, din cauza efortului, carnea vitelor ar fi devenit tare, aţoasă. Pînă să le taie cumpărătorii şi să descopere cît de greu se puteau mînca vitele venite de la distanţă, el ar fi fost departe. Dar dacă vacile arătau obosite şi costelive, preţul lor ar fi scăzut zdravăn. Aşa că mergeau fără nici o grabă, vacile păşteau în timp ce înaintau agale, şi rumegau îndelung în timpul popasului lung, de peste noapte.

Ceea ce ar fi trebuit să fie o călătorie de afaceri se transformase într-o plimbare plăcută. Deseori, Noeh îşi lua băiatul şi colindau cîmpia, cu arcurile în mîini, exersîndu-şi îndemînarea asupra iepurilor şi dropiilor. Uneori, păstorii descopereau urme de lei sau de lupi, iar noaptea stăpînii stăteau de pază şi se culcau abia în zori, după ce pericolul dispărea.

Iar timpul trecea pe nesimţite, zilele alunecau una după alta lin, precum mărgelele pe şiragul de mătănii... Uneori asupra lor se abătea ploaia, care-i obliga să zăbovească, să întindă corturile şi să aştepte pînă cînd norii se plictiseau să-şi scuture burdufurile asupra lor. Alteori ploaia era iute şi caldă, nu merita să te opreşti din drum, bărbaţii se mulţumeau să-şi acopere capul cu pulpana hainei şi să meargă mai departe, ştiind că soarele o să-i zvînte de îndată...

Apoi văzuseră cîmpuri cultivate şi ştiuseră că se apropiaseră de tărîmurile regelui. De atunci avuseseră mai multă grijă de vite, ca nu cumva să intre pe terenurile cuiva care să le ceară apoi daune pentru

pagube. Noeh cunoştea drumul, îl străbătuse de multe ori, deci îşi conduse turma către cetatea regală, sperînd să nimerească într-o perioadă de tîrg, cu cumpărători mulţi.

Spre marea lor mirare – şi spre dezamăgirea lui Iafet, care abia aşteptase să vadă cum arată un oraş – fuseseră întîmpinaţi de gărzi înarmate cu lănci lungi şi scuturi rotunde, din lemn cu întăriturii din bronz, care le interziseseră să se apropie de cetate. Soldaţii purtau la brîu cuţite încovoiate, ca nişte seceri, şi securi grele, cu două tăişuri, şi păreau decişi să-şi folosească armele de-ar fi fost nevoie.

Conducătorul lor ieşise în faţă şi ceruse să discute cu conducătorul caravanei. Noeh se grăbise să-i îndeplinească vrerea, luînd cu el şi un burduf cu vin, pe care-l oferise cu umilinţă, ca orice barbar fără educaţie care avea de-a face cu un locuitor de frunte al cetăţii. Militarul se interesase de scopul călătoriei şi-i explicase cu bunăvoinţă că tîrgurile fuseseră interzise, iar meşteşugarii din cetate mutaţi într-o tabără ce fusese ridicată în locul numit Babl – un loc pe care Noeh îl cunoştea şi care se afla cam la o zi de mers agale, către miază-zi, în plină cîmpie. Acolo regele dorea să construiască un edificiu imens, iar pentru asta mobilizase toţi oamenii valizi din cetăţile sale, în care lăsase doar bătrînii, copiii şi bolnavii, precum şi o mînă de soldaţi care să apere de furi oraşele, pustiite temporar.

— Aşa că nici un străin nu are voie să intre în oraşe pînă la întoarcerea locuitorilor, pentru că nu putem să-i însoţim pretutindeni pe vizitatori şi să ne asigurăm că nu vor face nici o pagubă, zisese militarul. Dar dacă ai venit numai ca să-ţi vinzi vitele, atunci ai face bine să-ţi mîi turma către Babl, pentru că acolo e mare nevoie de hrană – avînd în vedere mulţimea de oameni ce lucrează pentru rege –, iar intendenţii stăpînului nostru îţi vor cumpăra animalele cu preţ bun, fără să se tocmească prea mult.

Noeh îi dăruise soldatului încă un burduf cu vin şi-şi îndrumase oamenii către cîmpia netedă a Bablelui, minunîndu-se că regelui îi venise ideea bizară de a construi un edificiu important tocmai în pustietatea aceea în care trăiau doar păpîndăi, prepeliţe şi gîngănii. Dar nimic n-ar fi trebuit să-l mire din partea unor oameni care preferaseră să trăiască înghesuiţi şi îngrămădiţi între ziduri, ca nişte oi într-un ţarc, în loc să se bucure de întinderile nesfîrşite ale păşunilor sau de verdeaţa răcoroasă a codrilor. El, ca orice păstor liber, se ferea pe cît era cu putinţă de orice contact cu orăşenii cei perverşi, închinători la idoli păgîneşti, şi nu recunoştea autoritatea regelui acestora decît atunci cînd venea cu treburi în vecinătatea cetăţilor. Pentru că omul nu avea decît un singur stăpîn, pe Dumnezeu, şi nu trebuia să-şi vîre singur gîtul în laţ, ca un bou ce trage la jug, acceptînd să se supună unui semen al său.

Ajunseseră la Babl pe cînd soarele se afla exact deasupra capului,

iar căldura năucea mintea, făcînd-o să-şi închipuie lucruri aiurea, care n-ar fi putut să existe aievea. De aceea, Noeh nu fusese foarte surprins de cele ce se întindeau în faţa sa, considerîndu-le un miraj obişnuit al pustietăţii. Apoi, după ce-şi amintise că mirajele erau – din cîte ştia el – lipsite de zgomot, îşi dăduse seama că gălăgia care-i năpădise urechile nu putea fi produsă de un miraj.

Asta însemna că tot ce se afla în faţa lui era real.

Îl trimisese pe Iafet în urmă, să anunţe văcarii să ţină turma în loc, iar el rămăsese acolo, cocoţat pe o movilă, privind cu aviditate şi încercînd să înţeleagă ceea ce vedea.

În faţa lui se întindea o tabără imensă ce se lăbărţa în toate părţile, cît vedeai cu ochii. Peste tot, oamenii forfoteau ca nişte furnici, trudind, răcnind, înjurînd, blestemînd, icnind, îndemnîndu-se sau folosindu-şi uneltele cu zgomot. Undeva, în stînga, se afla un adevărat oraş din corturi de pînză albă – aşezare acum pustie, dar probabil plină-ochi de îndată ce se însera. Chiar în faţa lui se aflau mormane imense de lut şi blocuri din piatră gălbuie, unele mari cît două, trei cărămizi, iar altele lungi cît un stat de om şi înalte de-un pas de bărbat. În dreapta se zăreau şleauri croite în pămîntul moale al cîmpiei de şiruri lungi de care trase de boi. Carele, fără coviltir, erau încărcate cu blocuri de piatră, lemne, coşuri cu alimente. Cînd se apropiau de tabără, ele erau îndrumate către locul de descărcare de supraveghetori gălăgioşi, care răcneau din răsputeri, ca să se facă auziţi prin larmă. Însă zbaterea lor părea inutilă, căruţaşii ştiau deja încotro trebuie să-şi ducă încărcătura, n-aveau nevoie de îndemn sau sfaturi...

În spatele viermuielii zgomotoase se înălţa o ciudăţenie cum nu mai văzuse niciodată Noeh: un fel de turn imens, clădit din lespezi şi cărămizi de piatră, lipite între ele cu lut sau cu smoală topită. Turnul era înconjurat de schele uriaşe din lemn, pe care urcau căruţe uşoare, cu două roţi, trase de măgari. Noeh admirase înţelepciunea celui care conducea lucrările: probabil că, la început, cînd turnul fusese mai scund, materialele fuseseră cărate pe rampă de meşteşugari, cu roabe, tărgi sau coşuri. Dar cînd drumul devenise prea lung şi ar fi însemnat să oboseşti prea mult meseriaşii, cele necesare clăditului fuseseră transportate de animale, dar nu în carele grele trase de boi, ceea ce ar fi însemnat rampe mult mai solide, deci lemn mai mult şi mai tare – adică mai greu –, ci de vehicule uşoare, trase de animale puternice, dar mărunte. De la distanţa aceea nu putuse să vadă rampa prea bine, dar îşi dăduse seama că se încolăcea în jurul turnului, ca un fel de scară exterioară, şi că era bine ancorată în piatra clădirii, fiind sprijinită, în acelaşi timp, şi din afară, de o schelă de lemn ce se ridica în jurul construcţiei, ca un păienjeniş de grinzi şi scînduri.

Rămăsese pe movilă, privind uluit agitaţia din faţa lui, fără să-i

priceapă rostul – pentru că turnul acela nu semăna nici a templu, nici a palat. Era o construcţie aiuristică, zăpăcitoare şi – într-un fel pe care-l simţea vag, intuitiv şi inexplicabil – blasfematorie. Da, nu ştia rostul clădirii aceleia fără uşi şi ferestre, dar era convins că menirea ei era *rea*.

— Ce stai aici şi te zgîieşti, puturosule? îl trezise din visare o voce aspră, răutăcioasă. Treci imediat la treabă, pînă nu-ţi vărghez spinarea cu biciul!

Se întorsese şi se pomenise nas în nas cu un individ solid, îmbrăcat într-o vestă din piele, cu un bici greu în mînă. Dusese instinctiv mîna la cuţitul lung de la brîu. Individul se uitase mai atent la el, văzînd că-i înarmat, observase şi arcul şi tolba cu săgeţi din spate şi-şi dăduse seama că-i un străin nimerit întîmplător pe şantier. În ochi îi luciseră luminiţe de şiretenie – probabil că primea o răsplată dacă recruta noi muncitori – şi întrebase:

— Nu eşti supus al regelui? N-ai vrea să cîştigi o leafă bună, pentru o muncă bărbătească? O să-ţi dăm de mîncare pe săturate, haine, cîte o cupă de vin în fiecare seară... Şi o să ai dreptul să treci *dincolo*, cînd vom termina lucrarea...

— Am venit să vînd nişte vite, mormăise Noeh, căruia individul nu-i inspira pic de încredere. Conducătorul străjerilor din oraşul regilor mi-a spus să vin cu ele aici. Zicea că în restul ţării nu se mai ţin tîrguri. Unde spuneai că o să am dreptul să trec, cînd s-o termina lucrarea?

Numai că individul nu considerase că merita să-i răspundă, din moment ce se lămurise ce era cu el şi se convinsese că nu putea să mai recruteze încă un salahor. Dăduse din mînă a lehamite şi plecase, aruncîndu-i peste umăr:

— Rămîi exact acolo unde eşti. O să trimit pe cineva de la intendenţă să-ţi cumpere animalele.

Noeh rămăsese locului şi aşteptase. Într-un tîrziu, cînd se plictisise să privească aiureala care avea loc în faţa lui, apăruse un servitor obosit, care-l rugase să-l însoţească şi-l condusese la un cort din pînză albă cu dungi albastre, aflat în mijlocul unor stive imense de lăzi, butoaie din lemn, coşuri din nuiele, maldăre de burdufuri şi grămezi de haine şi sandale. În umbra cortului se afla un bărbat oacheş, care se răţoia nervos la o ceată de subalterni. Cînd îl văzuse pe Noeh, le făcuse semn celorlalţi să plece şi-l întrebase, fără nici un fel de preliminarii, fără să se recomande – se părea că toţi slujbaşii regelui sufereau de boala de a-şi închipui că orice om din lume ar trebui să-i cunoască:

— Cîte vite ai de vînzare, străine?

— Vreo sută, răspunsese Noeh, fără prea multă tragere de inimă.

Nu-i plăceau străinii ăştia nervoşi, preocupaţi, care nu semănau

deloc cu tîrgoveţii puşi pe tocmeală cu care avusese de-a face pînă atunci.

— Ce vrei pentru ele? întrebase din nou individul, devenind brusc interesat.

— Sare, răspunsese sec Noeh, aşteptîndu-se la o tocmeală înverşunată şi decis să ceară cît mai mult, ca să aibă de unde să scadă.

Numai că intendentul nu se tocmise deloc. Acceptase preţul cerut, iar Noeh se lămurise de ce acceptase un preţ atît de mare abia cînd i se explică faptul că pe şantier nu existau rezerve prea mari de sare. Transportul de la oraşele-porturi urma să sosească abia peste două săptămîni. Noeh putea să aştepte pînă venea convoiul de care sau putea să capete o chitanţă, înscrisă pe o tăbliţă de lut, şi să se ducă singur pînă la cel mai apropiat port, să-şi ia de acolo plata, dacă se grăbea.

Noeh nu stătuse mult pe gînduri. Cunoştea sistemul de chitanţe regale şi avea încredere în el. Nu avea de gînd să zăbovească în vecinătatea construcţiei aceleia blestemate, pe care – ştia el – Dumnezeu n-o plăcea. Iar lui Iafet i-ar fi prins bine să cunoască şi oraşele-porturi, dacă tot se apucase să cunoască lumea. Nici lui nu i-ar fi displăcut o vizită într-o cîrciumă din port, unde putea să guste vinuri de peste mări, aromate şi dulci. Decisese însă să nu-şi vîndă toate vacile, să mai păstreze vreo douăzeci pentru eventualitatea că ar putea să le vîndă mai bine în port. Intendentul acceptase, nu foarte încîntat, dar mulţumit că încheiase totuşi tîrgul. Probabil, îşi spsese Noeh, aprovizionarea unei mulţimi atît de imense însemna cu adevărat o mare bătaie de cap...

Plecaseră mai departe de îndată ce servitorii înarmaţi cu bice strînseseră şi număraseră vitele. Noeh mînase deoparte animalele mai zdravene, care ar fi făcut faţă continuării călătoriei, lăsase restul în seama intendenţei regale, îşi luase chitanţa şi-şi pusese caravana în mişcare.

Ajunseseră la ţărmul mării după o săptămînă. Noeh se dusese degrabă la depozitul regal şi-şi ceruse sarea. Slujbaşii i-o dăduseră de îndată ce văzuseră chitanţa. Un lucru bun, după care urmase unul rău: aceiaşi slujbaşi îi explicaseră că putea să-şi vîndă oricînd vitele orăşenilor, dar nu în schimbul sării. Din ordinul regelui, toată sarea era cumpărată de intendenţă şi trimisă către Babl. Pentru consum sau pentru a fi folosită pentru cumpărături. Nici peştele sărat sau grăsimea de chit nu mai puteau fi cumpărate de către particulari. Practic, negoţul din port rămăsese limitat la produse de lux: vinuri fine, mătăsuri şi alte ţesături, parfumuri... Lucruri care nu o interesau pe nevasta lui Noeh. Aşa că acesta decise să nu-şi vîndă vitele în port, să le mîne înapoi, pînă în Babl, şi să le schimbe acolo, pe sare sau pe alte produse pe care i le-ar oferi intendentul cel obosit.

Decisese să pornească spre casă chiar a doua zi, zăbovind în port cît să-i arate lui Iafet locurile şi să treacă printr-o cîrciumă, să soarbă o gură de vin bun.

Puştiul cel blond privise cu ochii holbaţi mulţimea zgomotoasă, corăbiile largi ce se legănau în port şi – mai ales – întinderea nesfîrşită de apă sărată. Se zgîise la tarabele pline cu stofe colorate, la fructele ciudate aduse din insule îndepărtate, la podoabele din faţa bijutierilor, care-şi sclipeau strident emailurile şi pietrele în bătaia soarelui...

În cîrciumă, Noeh îl întîlnise pe Ionas. Erau amîndoi chercheliţi în momentul întîlnirii, aşa că se salutaseră cu strigăte, se pupaseră îndelung, de-şi umpluseră de bale obrajii acoperiţi de barbă, băuseră zdravăn şi povestiseră tot felul de amintiri din copilărie, spre plictiseala lui Iafet, care, după ce sorbise curios din sucul de portocale oferit de patroana localului şi golise chiseaua cu şerbet, nu mai avea ce face şi nu-şi găsea locul în taverna întunecată. Oricum, se despărţiseră tot cu pupături, iar Ionas făgăduise că o să meargă împreună cu ei acasă, să-şi viziteze părinţii.

Cînd se trezise, Noeh fusese convins că fuseseră făgăduieli sentimentale, de beţiv năpădit de dorul casei.

Numai că Ionas apăruse de îndată ce se ridicase soarele pe cer, însoţit de servitorul lui tăcut, amîndoi încărcaţi cu boccele în care se aflau cadouri pentru rude şi prieteni.

Iar acum se apropiau din nou de Babl, ca să vîndă vitele rămase şi să plece grabnic spre casă. Ionas abia aştepta să zărească turnul minune, despre care îi povestise vărul lui. Discutaseră în timpul drumului despre rostul acelui edificiu, iar marinarul îşi exprimase deja opinia:

— Dacă lucrurile sînt aşa cum spui tu, vere, atunci turnul ăla nu poate avea decît un rost: să permită regelui şi oamenilor lui pătrunderea în lumea cerului.

— În lumea cerului? se minunase Iafet, iar marinarul profitase de ocazie să se lanseze într-o expunere asupra cosmosului.

— Cerul este alcătuit dintr-o pînză foarte întinsă, care desparte lumea zeilor de oceanul ceresc.

— Care desparte raiul lui Dumnezeu de ocean, îl corectase Noeh.

— Cum zici tu, se grăbise să fie de acord Ionas. Cerul – adică bolta cerească – este o pînză groasă, albastră, un fel de perdea pe care au tras-o zeii – adică Dumnezeu – ca să nu se zgîiască oamenii la tărîmul lor. Da... şi în pînza aia sînt nişte găuri, prin care se vede noaptea lumina din lumea cerească, iar noi numim găurile alea stele.

— Şi soarele este o gaură mai mare? se interesase Iafet.

— Nu, că se mişcă pe cer. Soarele este un opaiţ divin care-i purtat pe deasupra pămîntului de o porumbiţă. Cînd ajunge la capătul lumii, opaiţul se stinge, că i se termină uleiul. Atunci porumbiţa se întoarce

de unde a plecat, să umple opaiţul, apoi îşi reia drumul pe deasupra noastră...

— Şi luna?

— Luna e tot un fel de opaiţ, pe care-l poartă un corb. Numai că acel corb e lacom, şi soarbe uneori din ulei – şi, ca să nu fie văzut, acoperă opaiţul cu aripa. De aceea lumina opaiţului nu-i întotdeauna întreagă.

Iafet se strîmbase, nemulţumit. Explicaţia nu-l satisfăcuse. Se pregătise să dea o replică usturătoare, dar nu apucase, pentru că Noeh intervenise în discuţie:

— Cum adică, să construiască un turn pînă la cer?

— Aşa am auzit vorbindu-se în port, că regele vrea să construiască un turn înalt pînă la cer.

— Păi, se poate?

— În teorie, ar trebui să se poată. Învăţaţii regelui au socotit că distanţa de la pămînt la cer ar fi de o sută de sute de staturi de om.

— Imens! Şi de ce ar vrea regele să construiască un asemenea turn monstruos? Pentru ce să vrea să intre în lumea cerurilor?

— Pentru că – după cum spuneau cîrciumarii din port – e bătrîn şi simte că viaţa lui se apropie de sfîrşit. Vezi tu, vere, oamenii de aici cred în zei şi mai cred că zeii sînt nemuritori. Iar nemurirea le-ar fi dată de o iarbă care creşte în cer. Cine mănîncă din iarba aceea nu mai cunoaşte moartea. Zice-se că un rege dinspre răsărit, unul numit Gilgameş, s-ar fi dus pe tărîmul celălalt şi a găsit iarba nemuririi. Voia să reînvie un prieten drag inimii sale, care răposase... Numai că iarba i-a fost furată – de un şarpe, zic unii, de un corb, zic alţii, dar părerea generală este că, indiferent ce animal l-a păgubit, fusese trimis de zei, pentru că oamenii trebuie să rămînă muritori. Iar regele a aflat de povestea acelui Gilgameş şi s-a gîndit la început să ofere mare răsplată celui ce-i va aduce iarba. Apoi s-a temut că acela care va îndrăzni să săvîrşească o asemenea ispravă va păstra iarba doar pentru el şi, nemuritor fiind, îl va deposeda de tron şi de bogăţii. Aşa că a hotărît să se ducă el însuşi, în fruntea unei armate puternice, să caute iarba nemuririi.

— E nebun! exclamase Noeh, cu dispreţ. Un asemenea turn nu poate fi construit.

— De ce nu? Distanţa nu-i prea mare. Noi, mergînd încetişor, cu turma după noi, parcurgem pe zi de trei, patru ori mai mult. Am mai auzit o poveste într-o tavernă, dar nu garantez că-i adevărată. Cică regele a vrut să ştie ce înseamnă distanţa aceea, de o sută de sute de staturi de om, iar învăţaţii lui au înfipt o suliţă în pămînt şi au luat o altă lance, de lungimea unui om, şi au numărat de o sută de ori cîte o sută de lungimi ale ei. Regelui nu i s-a părut o distanţă prea mare şi a cerut să i se facă o scară de lungimea aceea, pe care oamenii lui s-o

ridice şi s-o proptească de cer. Numai că, oricît s-au străduit, scara era prea grea şi se rupea de fiecare dată cînd încercau s-o ridice. Apoi unul dintre învăţaţi a atras atenţia că, dacă se întîmplă ca socoteala să nu fie exactă – pentru că la numere atît de mari nu-i greu să greşeşti cu un pas, doi, sau chiar numai cu cîteva palme – atunci scara n-o să ajungă pînă la cer şi n-o să aibă de ce să fie proptită. Iar învăţaţii s-au gîndit ce s-au gîndit şi au ajuns la concluzia că omul avea dreptate şi că ar fi mai bine să renunţe la scară – mai ales că se tot rupea şi nu reuşeau s-o ridice pînă la cer. Şi au propus regelui să înalţe un turn, că dacă s-o dovedi că turnul ar trebui să fie mai înalt de o sută de sute de staturi de om, or să mai pună cîteva straturi de cărămizi, cît o să fie nevoie. Iar regele a fost de acord...

— Toată chestia asta este o blasfemie! exclamase supărat Noeh. Dumnezeu n-o să îngăduiască lucruri împotriva firii. Oamenii nu pot pătrunde în regatul cerului, în viaţă fiind. Şi nimeni nu poate înălţa un turn pînă la cer.

— Ba da, îl contrazisese marinarul. Gîndeşte-te: există o temelie puternică – piatra care este în mijlocul pămîntului. Ea poate suporta greutatea turnului. Iar dacă se construieşte cu cap, turnul fiind mai lat la bază şi mai îngust pe măsură ce se înalţă, va avea stabilitate şi nu se va dărîma. Ar trebui ca în partea de jos să fie construit numai din piatră – ca să suporte greutatea de deasupra. Iar pietrele să fie bine legate cu scoabe şi cu smoală, ca să nu alunece...

— Păi, din ce-am văzut, chiar aşa au şi făcut, îl aprobase puştiul cel blond. S-ar putea să reuşească...

— Domnul n-o să-i lase, se înverşunase Noeh.

Dar marinarul şi băiatul nu-l ascultaseră. Continuaseră să discute despre modul în care putea fi construit un asemenea turn.

— Piatra poate fi scoasă din cariere aflate nu prea departe de baza turnului, ca să nu piardă prea mult timp cu transportul. Smoala şi lemnul trebuie cărate de departe, că nu există în cîmpie...

— Şi cît timp ar dura ridicarea unei asemenea construcţii?

— Păi, la început o să meargă repede... Pe urmă ritmul o să depindă de cît de bine se organizează constructorii, ca să asigure materiale zidarilor. Oricum, nu cred că pot să înalţe mai mult de zece staturi de om pe zi. Asta ar însemna zece sute de zile... adică aproape trei ani. Am înţeles că se lucrează de cîteva luni bune... Probabil că n-au ajuns încă nici la jumătate. Măi băiete, mă bucur tare mult că tatăl tău a plănuit să treacă pe la Babl, pentru că tare mi-am dorit să văd şi eu minunăţia asta! Am văzut atîtea în viaţa mea, că mi-ar fi părut rău să nu văd şi turnul regelui.

Apoi cei doi se lansaseră în socoteli amănunţite privind cantităţile de materiale şi muncitorii necesari. Evident, de cei mai mulţi meseriaşi era nevoie în carierele de piatră, să desprindă blocurile din

adîncul pămîntului şi să le cioplească la dimensiunile cerute de zidari. Concluzionaseră că asemenea înfăptuire n-ar fi fost posibilă fără existenţa uneltelor din bronz, că numai progresul uluitor de rapid al tehnicii permisese oamenilor să viseze la lucruri care, cu puţină vreme în urmă, nici măcar nu puteau fi închipuite.

Noeh stătuse şi îi ascultase, fără să se amestece în vorbă. Pentru el, turnul de la Babl era o construcţie blestemată, o jignire adusă lui Dumnezeu. Iar Domnul nu va lăsa lucrurile aşa. Îşi va abate mînia asupra celor care-l supăraseră. Nu-şi dorise decît să ajungă mai repede la tabăra constructorilor, să-şi vîndă vitele cu oricît, şi să părăsească în grabă locurile acelea. Îl uimise însă potriveala nemaipomenită dintre mezinul său şi marinar. Prîslea gîndea la fel de aiurea ca bărbatul care văzuse cele mai mari minuni, şi nu se lăsa cu nimic mai prejos nici în închipuire, nici în precizia calculelor sau a amănuntelor. Da, îi mergea mintea... Dacă Ham era credincios şi muncitor, demn de toată încrederea, dacă Sem păşea cu demnitate pe urmele tatălui său şi putea fi sigur că va fi plăcut lui Dumnezeu, Iafet părea menit să conducă şi să creeze – dacă ar fi fost în stare să se ţină de ceva mai mult timp. Mintea lui părea a funcţiona prea iute, făcîndu-l să se plictisească repede de orice. Părea că, mai devreme sau mai tîrziu, se va lăsa copleşit de neastîmpărul celor din familia Ionas şi se va apuca să colinde lumea...

Şi merseseră agale, iar Ionas povestise cîte în lună şi în stele, iar acum, cînd tocmai povestise despre cum scuipase el în cap ţestoasa pe care se sprijinea pămîntul, se apropiau de cîmpia pustie ce se numea Babl. Amurgul îşi întinsese mantia purpurie peste suprafaţa năpădită de ierburi, aşa că Noeh găsi de cuviinţă să întrerupă tăcerea şi să anunţe:

— Ar fi cazul să poposim aici, peste noapte. Căci nu-i bine să ne apropiem de şantier după căderea întunericului şi să trezim bănuielile paznicilor, care ne vor crede furi strecurîndu-se după pradă...

— Bine zici, vere, îl aprobă Ionas. Să ne odihnim, să ne punem pîntecele la cale, iar în zori să pornim mai departe. Căci speram să zăresc încă din seara asta clădirea nemaipomenită a regelui, dar poate că meşterii n-au înălţat-o prea mult, sau poate că lumina serii este prea slabă, căci n-am văzut nimic, nici măcar o siluetă neclară ridicîndu-se deasupra cîmpului neted.

Iafet nu zise nimic, se uită doar la ei, oarecum minunat de vorbirea lor plină de emfază, şi se duse să anunţe văcarii să întindă tabăra. Ionas se apucă, împreună cu servitorul său, să sape o fîntînă, să aibă apă proaspătă pe timpul nopţii. Spre uimirea lor, abia apucaseră să sape vreo două palme, că apa porni să clipocească în groapă. Sigur, pînza freatică nu era pretutindeni la aceeaşi adîncime, dar atît de la suprafaţă nu mai întîlniseră vreodată.

Se luară însă cu treburile şi uitară de ciudăţenie.

În zori, de îndată ce primele raze de soare loviră pieziş de după marginea lumii, călătorii se treziră, îmbucară ceva în grabă şi porniră la drum. Ionas, însoţit de Iafet, o luase înaintea tuturor, dornic să zărească mai devreme turnul. Noeh se ţinea după ei, cu un burduf de vin în mînă, pregătit să-l ofere intendentului regal, convins că-l va întîlni pe acesta foarte curînd.

Deodată, în liniştea pustietăţii se auzi un zvon slab, un zumzet îndepărtat, o larmă bizară, nedefinită. Zgomotul creştea în intensitate, pe măsură ce mergeau, de parcă s-ar fi apropiat de sursa acelei gălăgii haotice.

Apoi marinarul se opri, uitîndu-se atent în zare. Noeh se uită şi el în direcţia în care se holba Ionas şi zări o siluetă în formă de trunchi de con, care se ridica deasupra netezimii cîmpiei. Erau prea departe ca să observe amănunte, nu distingea nici măcar scara exterioară.

Clădirea era impresionantă, de-o masivitate greoaie. Noeh avu din nou sentimentul acela bizar că priveşte un lucru blestemat şi blasfematoriu. Poate din cauză că nu aşa îşi imaginase un turn către cer. În mintea lui, un asemenea turn ar fi trebuit să fie zvelt şi mlădiu, ca o trestie, menit să trezească în sufletul privitorului admiraţie, dar şi respect pentru divinitate, împreună cu mesajul clar că omul era pieritor şi plăpînd, ca ierburile ţărînii...

Pe de altă parte, nu i se părea că în cele două, trei săptămîni în care lipsise, clădirea s-ar fi înălţat sesizabil. Parcă rămăsese pe loc... Dar era greu de apreciat, de la o asemenea distanţă, dacă construcţia se ridicase sau nu.

Ajunse lîngă Ionas şi înţelese de ce marinarul rămăsese locului, cu o expresie de uluială întipărită pe figură.

În faţa lor, cîmpia se adîncea lin, cît vedeai cu ochii, alcătuind o vale imensă, ca un castron pe măsura ţestoasei despre care povestise Ionas. În centru se ridica turnul regelui, un trunchi de con masiv, imens, ce se întindea, într-o strădanie sfidătoare, către nori. Acum, văzut în întregime, părea uriaş, indescriptibil de înalt şi de maiestuos. De jur-împrejur, la marginile văii ca un castron, se întindeau sumedenie de cariere, din care sute de sute de oameni scoteau blocuri de piatră, pe care alte sute de sute de oameni le ciopleau şi le fasonau.

Carierele se aflau la cîteva sute de paşi una de cealaltă, lăsînd loc între ele pentru drumuri pe care să treacă şirurile de care. Dinspre miazănoapte veneau transporturi de lemn, dinspre răsărit butoaie cu smoală, dinspre asfinţit unelte şi haine, precum şi saci cu grîne. Probabil că dinspre miazăzi, de unde veneau ei, soseau care încărcate cu sare, peşte sărat, untură de chit şi alte produse ale mării, necesare mulţimii de lucrători.

Cîmpul Babl se schimbase enorm într-un timp foarte scurt. Noeh

nu recunoştea, din cele văzute în timpul precedentei vizite, decît agitaţia, hărmălaia şi munca neîncetată. Altfel, şantierul se extinsese, se organizase. Bineînţeles, recunoscuse şi turnul, turnul acela care-l umplea de o groază stranie şi de-o silă inexplicabilă...

Dacă Iafet privea şi el adîncitura din cîmpie, cu oarecare îndoială, făcînd comparaţiii între cele pe care le zărea şi amintirile a ceea ce văzuse cu cîteva săptămîni în urmă, marinarul rămăsese efectiv cu gura căscată.

Dar Noeh nu avea timp să urmărească reacţiile vărului său. Se iviseră, ca din pămînt, oamenii intendenţei regale. Negocie în grabă vînzarea vitelor şi se mulţumi cu ceea ce i se oferise: sare, pînzeturi, cîteva securi din bronz. Şi-ar fi dat animalele şi pe degeaba, atît de mult îl năpădise repulsia pentru locul acela, atît de mult simţea nevoia să plece cît mai iute.

Spre surprinderea sa, Ionas nu opuse nici o rezistenţă cînd îi spuse să se pregătească de plecare. Se îndreptă spre măgari, mai întoarse o dată capul către construcţia uriaşă, apoi îşi încălecă animalul şi porni la drum.

Din cine ştie ce motiv, neliniştea lui Noeh se transmise şi celorlalţi. Mergeau cu toţii grăbiţi şi tăcuţi, de parcă s-ar fi întors acasă de la o înmormîntare.

Spre seară, cînd făcură popas, Ionas observă, uluit, că pînza freatică se afla doar la o palmă de suprafaţa solului.

Iar în noaptea aceea, Dumnezeu îi vorbi lui Noeh şi-l avertiză că asupra oamenilor se va abate o mare nenorocire.

Dar, fie că Domnul nu dorise, din motive doar de El cunoscute, să-i spună mai mult, fie Noeh nu fusese suficient de atent, rezultatul a fost că la trezirea din somn Noeh nu ştia care era natura acelei mari nenorociri şi modul în care se va concretiza ea.

Îşi continuară drumul cu aceeaşi grabă, fără să zăbovească să privească peisajul, nici să vîneze dropii şi prepeliţe. Seara dormiră chinuindu-se, pe nişte crengi întinse pe sol, pentru că descoperiseră că pămîntul mustea de apă. De unde apa aceea, din moment ce nu plouase?

Abia atunci cînd cîmpia se transformă în smîrc mocirlos, Noeh crezu că a descoperit modul în care urma să-i încerce Dumnezeu pe oameni: să transforme solul roditor în noroi. Dar din ce motiv? Se apucă să-şi împărtăşească presupunerea celorlalţi, iar spre surprinderea sa, cel care-l crezu cu desăvîrşire şi se apucă să analizeze cu atenţie fenomenul a fost tocmai vărul său cel cu credinţă zdruncinată din cauza preumblărilor printre păgîni.

— Este evident că Dumnezeu – sau zeii – din cer nu-i de acord cu intenţia regelui de a pătrunde într-un tărîm care e interzis muritorilor. Pe de altă parte, Dumnezeu n-a trebuit să-şi bată prea mult capul să

găsească o pedeapsă potrivită, perora plin de avînt Ionas, pentru că greutatea imensă o turnului a apăsat pe stratul de pămînt de deasupra pînzei freatice, iar acea apăsare s-a transmis în apa subpămînteană din întreaga lume. Iar acolo unde stratul de pămînt a fost mai subţire şi n-a putut să facă faţă presiunii, apa s-a îndreptat spre suprafaţă. Este clar că, pe măsură ce turnul se va înălţa, iar greutatea lui va creşte, va creşte şi presiunea exercitată asupra pînzei freatice, iar apa va năvăli pe cîmpie...

Descoperiră cu surprindere, a doua zi de dimineaţă, că spusele marinarului puteau fi adevărate, cînd nimeriră în băltoace adînci doar de un deget, două, în locuri în care apa nu avea ce căuta.

Apoi descoperiră că băltoacele se tot îndeseau...

Atunci, Noeh auzi din nou vorbele Domnului şi află care era natura prăpădului pe care acesta voia să-l abată asupra oamenilor: pămîntul urma să fie acoperit de apă.

Cuprins de panică, Noeh dori să părăsească plaiurile acelea netede şi să ajungă cît mai iute pe colinele lui natale. Nu-şi imagina că dîmburile alea mărunte s-ar fi putut transforma în citadele împotriva dorinţei Domnului, dar spera să dobîndească un moment de răgaz în care să-i poată vorbi Domnului, să-i ceară să-i spună de exista o cale de izbăvire, măcar pentru cei care nu călcaseră vreodată vrerea Domnului.

Într-un fel demn de mirare, măgăruşii, simţind probabil şi ei primejdia, goneau din răsputeri, fără să fie îndemnaţi, în ciuda poverii oamenilor şi sării. Astfel, ajunseră acasă mai devreme decît speraseră.

Zona colinară, de la izvoarele Eufratului, unde îşi avea sălaşul tribul lui Noeh, părea neschimbată. Dacă nu ţineai seama de izvoarele care ţîşneau cu mai multă rîvnă din pămînt...

După ce-şi lăsă familia să se bucure de revedere, după ce Ionas împărţi daruri bogate, strălucitoare şi înzorzonate, după ce chefuiră cu toţii pe săturate – deci, pe scurt, după ce se săvîrşiră toate acele obiceiuri şi ritualuri cuvenite unui moment deosebit, precum reunirea familiei după o îndelungată despărţire – Noeh se retrase pe o movilă izolată, iar acolo, departe de urechile celorlalţi, îşi permise să se răţoiască la Dumnezeu:

– Unde îţi este dreptatea? Înţeleg să-i pedepseşti pe blasfematori, pe cei ce-Ţi iau numele în deşert, pe păcătoşi şi pe idolatri. Dar acum se pare că Te-ai apucat să distrugi toată omenirea, indiferent dacă Ţi-a greşit sau nu! Cum să-mi salvez familia şi tribul de potopul care va veni?

Luat pe nepregătite, Domnul răspunse:

— Păi, simplu... Fă şi tu o corabie mare, în care să încăpeţi toţi, cu proviziile necesare...

Apoi Dumnezeu îşi văzu de treburile Sale şi-l lăsă pe Noeh singur,

în vîrful movilei. Omul rămase acolo un timp, oarecum nedumerit. Sigur, sfatul i se părea înţelept, dar avea o senzaţie bizară, un fel de beatitudine, de împlinire inexplicabilă... Avînd în vedere convingerea lui că discuta destul de des cu Dumnezeu, nu-şi dădea seama că, de fapt, vorbise pentru prima oară cu Atoateziditorul...

În cele din urmă, Noeh se duse şi-i povesti lui Ionas ce-l povăţuise Domnul. Marinarul, care era încă în euforia provocată de vinul băut în timpul ospăţului, primi ştirea cu entuziasm:

— O să facem o corabie minunată, care să reziste la furtuni şi uragane, şi în care să încapă tot neamul nostru, cu tot avutul lui!

Tot neamul nostru, cu tot avutul lui... Păi asta însemna vreo douăzeci, treizeci de oameni, plus cîteva sute de vite, zeci de sute de oi şi capre, găini şi raţe, o mulţime de cîini şi pisici, cîteva zeci de cai şi măgari, grăunţe, fîn, corturi, ustensile de bucătărie, unelte agricole, topoare, suliţe şi multe altele, care nici nu-i treceau prin minte în clipa aceea...

Cît de mare ar fi trebuit să fie o corabie, ca să le cuprindă pe toate?

Deci, concluzionă Noeh, trebuia să cumpănească bine ce va lua şi ce nu va lua pe corabie... Oamenii, pe toţi. Raţele şi gîştele se puteau descurca şi singure. Dar dintre celelalte animale trebuia să aleagă dintre cele tinere, sănătoase, care puteau să se prăsească. Să ia doar cîte o pereche din fiecare? Să ia vreo patru vaci şi un taur, vreo zece oi şi un berbec?

În noaptea aceea nu dormi. Făcu socoteli pînă în zori, scrijelind nişte semne pe pămîntul umed. Ar fi vrut să se sfătuiască şi cu alţi membri ai tribului, dar ştia că oamenii nu credeau că Dumnezeu îi vorbeşte. Aşa că trebuia să se descurce singur. Şi socoti şi tot socoti, acompaniat de sforăiturile sonore ale lui Ionas, pînă cînd razele soarelui izbiră coroanele copacilor.

— O să iasă ditamai magaoaia, bombăni Ionas, cînd Noeh îi povesti ce avea în gînd. Trebuie s-o facem solidă, pentru că o să avem încărcătură multă, dar n-o să-i punem nici pînze, nici vîsle, că n-o să ne ducem nicăieri, o să plutim pe loc, pînă se va retrage apa. Şi n-o să-i facem nici cabine de lux, nici zorzoane. Un fel de corabie pentru mărfuri. Numai că trebuie să ne apucăm cît mai grabnic de treabă, pentru că apa a acoperit cîmpia. E numai de-o palmă, dar creşte văzînd cu ochii...

Şi se apucară de treabă cu toţii. Bărbaţii tăiau copaci şi-i ciopleau în scînduri, bătrînii strîngeau fîn de pe colinele ce nu fuseseră acoperite de apă, femeile tăiau vite şi pregăteau provizii. Zona colinară duhnea a afumătură şi a pastramă...

Încetul cu încetul, arca prinse formă.

Din cînd în cînd, Noeh lăsa lucrul şi dăsea o raită prin jur. Apa

creştea, ajunsese pînă la genunchi, oamenii şi animalele se bălăceau prin ea, iar vieţuitoarele mai mici se îngrămădeau, fără să le mai pese de prezenţa oamenilor, pe coline sau prin copaci. Pretutindeni, oamenii îngroziţi de inundaţia imensă, pregăteau plute, bărci, corăbioare sau alte lucruri care pluteau, îngrămădindu-şi pe ele familiile şi avutul.

După vreo două săptămîni, tocmai cînd apa ajunsese la partea de sus a colinei, ambarcaţiunea lui Noeh fu terminată. Se grăbiră cu toţii să îngrămădească în ea animale, lucruri, alimente...

Vremea era senină şi de acolo, de sus, se vedea pînă spre orizontul îndepărtat. Peste tot, întinderea lucitoare de apă, netedă ca o oglindă. Pe ea pluteau mii de ambarcaţiuni înjghebate în pripă – majoritatea plute alcătuite din buşteni legaţi la un loc; copaci care îşi ridicau crăci spre cer, de parcă ar fi vrut să scape de strînsoarea apei; lemne; frunze; cadavre de animale înecate. Şi, remarcă Noeh, era o linişte rău prevestitoare, lighioanele nu scoteau nici un sunet, oamenii vorbeau puţin şi numai în şoaptă, copii nu aveau nici un chef de joacă...

— Ce-o mai fi şi asta? exclamă deodată Ionas, arătînd spre miazăzi, spre locul în care se afla cîmpia de la Babl şi turnul ei blestemat.

Noeh se uită şi el. În zare, abia vizibilă, din întinderea nemărginită de apă se înălţa spre cer o trombă uriaşă de lichid. Fluidul ţîşnea în sus, apoi îşi frîngea avîntul şi se prăvălea înapoi, spre suprafaţa din care pornise, provocînd valuri uriaşe ce se zăreau chiar la distanţa aceea imensă.

— Am încurcat-o, gemu Ionas. Talazurile alea or să ajungă şi la noi şi s-ar putea să ne răstoarne corabia. Să fim pregătiţi, să ne ţinem bine, pentru că o să avem parte de zgîlţîituri zdravene! Şi legaţi animalele, să nu le arunce vîltoarea de colo-colo!

— Ce-i cu apa aia de ţîşneşte spre cer? De unde vine? îşi manifestă curiozitatea Iafet, care făcea ce făcea şi nimerea tot pe lîngă unchiul cel corăbier.

— Drăguţule, se pare – chiar se pare, că-mi dau şi eu cu părerea, n-am nici o garanţie că aşa o fi – că deştepţii ăia care lucrau la turnul pe care l-am văzut au reuşit să găurească stratul de piatră din care-i alcătuit pămîntul nostru. Au scos atîta piatră pentru turn, că fie au trecut în partea cealaltă, fie au subţiat atît de mult stratul de piatră, încît s-a rupt sub greutatea turnului – pentru că, dacă-ţi aduci aminte, carierele erau de jur-împrejurul turnului... Aşa că acum există o gaură în piatra aceea, care constituie temelia pămîntului, iar prin deschizătura aia năvăleşte apa din Oceanul Ceresc...

— Păi, nu spuneai că pămîntul stă în spinarea unei ţestoase uriaşe?

— Păi nu ţi-am spus că ţestoasa se duce uneori să mănînce şi lasă pămîntul să plutească pe apa Oceanului Ceresc?

— Atunci, concluzionă Iafet, înseamnă că, în curînd, ţestoasa se va întoarce şi va lua iar pămîntul în spinare. Apa va înceta să curgă. Dar vom avea parte de o zguduitură.

Cei doi bărbaţi de lîngă el se priviră. Din spaima ce li se citea în ochi, se vedea că – spre deosebire de copil – ei îşi dăduseseră seama de pericolul pe care-l prezenta, în momentul acela, un cutremur... Totuşi Noeh nu-şi putu stăpîni un fior de mîndrie. Deştept băiat avea!

Numai că, pînă să vină cutremurul, venea apa!

La toate marginile orizontului, de jur-împrejur, zarea se întunecase. Se iviseră ridicături imense de apă (munţi de apă ar fi fost termenul potrivit, numai că pe Pămînt nu existaseră munţi, iar termenul nu fusese încă inventat) care se apropiau văzînd cu ochii...

— Se pare că am avut dreptate, mormăi Ionas. Ţestoasa s-a dus să mănînce şi a lăsat Pămîntul să plutească pe apă, ca de obicei. De unde să ştie ea că dobitocii regelui au făcut o gaură în Pămînt! Ca urmare, Pămîntul nu mai pluteşte, ci se duce la fund! Asta-i, dragii mei! Dumnezeu să ne ajute şi să ne primească în cerul lui, pentru că Pămîntul nu mai are cum să ne găzduiască...

Rămaseră să-şi aştepte soarta. Nici nu aveau ce face altceva. Deşi valurile păreau aproape, se aflau totuşi la marginea lumii. Iar pînă ajunseră la ei, trecură două zile şi două nopţi. Timp în care auziră vîjîitul puternic al apei care năvălea. Şi văzură talazurile răsturnînd plute şi bărcuţe, înghiţind copacii ce pluteau, acoperind înotătorii disperaţi şi animalele care se zbăteau...

Dar, pe măsură ce valurile se apropiau, îşi pierdeau din putere, iar cînd ajunseră la arca pe care se afla Noeh şi neamul lui, corabia se ridică brusc pe creasta valului, se legănă uşor, apoi coborî liniştită pe apa ce se potolea...

Oftară cu toţii uşuraţi, convinşi că scăpaseră de ce era mai rău.

Numai că liniştea nu dură prea mult. Abia se terminaseră valurile, cînd apa se zgudui brusc, de parcă în străfundurile ei fusese dată o lovitură puternică în fundul mării. O izbitură puternică, ce zguduise temeliile lumii.

— S-a întors ţestoasa! strigă Iafet.

— Da, bombăni Ionas, numai că se pare că Pămîntul s-a dus destul de mult la fund, iar ţestoasa încearcă să-l arunce la suprafaţă...

Apa năvălea din adîncuri, ţîşnind spre cer, împinsă în sus de o forţă indescriptibilă, ca de un piston de dimensiuni universale. Forţa aceea nu acţionase continuu şi uniform – ceea ce ar fi dus la ridicarea apei într-un mod relativ lin –, ci ca un şoc zdravăn, ca o izbitură de mai. Ca urmare, şocul se transmisese prin lichid şi lovise cu forţă toate cele care pluteau pe suprafaţa apei. Corăbiile, bărcile, plutele, copacii,

cadavrele, frunzele, paiele şi toate resturile de pe apă fură zvîrlite în văzduh, ca o pleavă purtată de vînt.

E plăcut să zbori, gîndi Noeh, într-o fracţiune de secundă, fără a apuca să vorbească, pentru că şi el, asemeni celorlalţi, se prinsese de-o funie şi se ţinea zdravăn. Oare Domnul s-a hotărît să ne primească în cerul Lui acum, cînd am rămas fără Pămînt?

Dar Dumnezeu nu avusese un asemenea gînd. Noeh îşi dădu imediat seama de acest lucru, nu numai pentru că Domnul nu-i pomenise nimic despre o asemenea intenţie, ci şi pentru că, după ce se ridicase un timp spre cer, corabia începu să coboare.

— O să ne facem ţăndări, cînd o să ne izbim de apă, răcni Ionas, făcîndu-se auzit prin mugetul înfricoşător al apei.

Numai că prăbuşirea n-a fost atît de gravă cum crezuseră. Pentru că şi apa fusese aruncată în sus, iar nava a coborît doar cîţiva coţi pînă s-a aşezat pe valurile de sub ea. Arca s-a zguduit zdravăn, apoi şi-a găsit un oarecare echilibru pe apa care fierbea, scurgîndu-se undeva, în jos, învîrtejindu-se, ca apa dintr-un lighean spart. Numai că ligheanul ăla era mare cît tot Pămîntul...

Corabia imensă se zgîlţîia din toate încheieturile, iar oamenii, tăcuţi şi îngroziţi, se ţineau cum puteau de funii, privind vîltoarea din jur. În apă apăruseră peşti uriaşi, chiţi gigantici şi animale ale adîncurilor, în care Ionas recunoscu sepii şi caracatiţe de dimensiuni incredibile... Fiarele acelea imense, ameţite de zbuciumul apei, încercau totuşi să prindă animale acvatice mai mici sau să înghită cadavre de oameni sau de animale terestre...

Apoi întinderea de apă se zgudui din nou. Altfel de zguduituri decît cea care aruncase corabia în aer, dar la fel de puternice... Din apă se iviră vîrfuri ascuţite de piatră, care se cufundară din nou sub valuri.

— Doamne, gemu Ionas, de data asta nu mai avem scăpare! Ţestoasa aia tîmpită a izbit atît de puternic Pămîntul, în încercarea ei de a-l scoate din Oceanul Universal, şi l-a aruncat atît de sus, încît atunci cînd turta pămîntească a căzut din nou pe carapacea ei, piatra care constituia temelia Pămîntului s-a spart în mii de bucăţi!

Însă nu apucă să-şi continue jelania şi explicaţiile, pentru că o zguduitură care-l prinse nepregătit îl aruncă în apă. Degeaba se grăbi Noeh să-i arunce o funie. Ionas nu apucă să se prindă de ea. Un peşte gigantic îl înghiţi, apoi se cufundă în apa care continua să se zbuciume într-o scurgere interminabilă...

Apoi, deodată, zbuciumul apei se potoli. Continua să se scurgă, dar încet, fără a se învolbura. Arca plutea, purtată de curentul lin, dusă nu se ştie unde. În jurul ei nu se zărea decît apă, apă... cît vedeai cu ochii... Vuietul dispăruse, cerul se luminase, pentru că soarele nu mai era ascuns de negura de stropi. Ai fi zis că-i o zi liniştită,

călduroasă... În jurul arcei nu plutea nimic. Peştii uriaşi se ascunseseră în adîncurile ce le erau familiare, iar din mulţimea de ambarcaţiuni improvizate care-i înconjuraseră la începutul potopului, nu se mai vedea nici una. Poate că se scufundaseră, poate că fuseseră purtate de talazuri în altă parte...

Arca plutea pe apă ca o frunză pe-o băltoacă. Noeh avea impresia că nava continua să fie purtată undeva, dar mişcarea devenise atît de lină, încît mai degrabă o bănuiai, decît o simţeai... O legănare uşoară, un balans aproape imperceptibil...

Apoi undeva, către miazănoapte, se zări o pată neagră sub apă. Treptat, pata cea neagră începu a se ridica spre suprafaţa apei, dar fără să provoace nici un fel de valuri sau de vîltoare. Ca şi cum nu ar fi dizlocat apă ca să-şi facă loc să urce, ci lichidul s-ar fi scurs de pe ea, lăsînd-o vederii... Iar cînd la suprafaţă năvăliră vîrfuri uriaşe de piatră, alcătuind apoi o colină imensă din stîncă goală – o colină mai mare decît oricare dintre cele pe care le văzuse vreodată un om – Noeh îşi dădu seama că potopul încetase cu adevărat şi că începuseră să iasă la iveală cele ce alcătuiau acum Pămîntul şi care se aflaseră pînă acum sub apă.

Apa continuă să scadă, zile în şir. Părea că nu se mai termină, dar oamenii se liniştiseră, aveau convingerea că Domnul nu-i uitase, că se îndurase de ei, că nu-i mai pîndea nici un pericol. Şi, după multă vreme, îşi aduseră aminte să mănînce, să hrănească animalele... După pofta cu care se hrăniră cu toţii îşi dădură seama că trecuse timp îndelungat de cînd mîncaseră ultima oară...

Deodată, arca se zgudui. O zguduitură lină, uşoară, care nu se compara cu cele de care avuseseră parte în timpul prăpădului. Apoi nava rămase nemişcată, fără să se legene nici un pic. După un timp, Noeh îşi dădu seama că apa părea să fi coborît sub ei, că nava nu urmase mişcarea lichidului... Se duse la marginea ambarcaţiunii şi privi în jos.

Arca rămăsese proptită între stîncile imense, care crescuseră de sub apă. Şi care făceau parte din întregul de piatră pe care-l văzuseră înălţîndu-se spre miază-noapte.

În ziua următoare, oamenii descărcară corabia, scoţînd din ea lucruri şi animale, hrană şi mărunţişuri. Le înşirară pe toate pe piatea goală. Apoi se sfătuiră cu toţii şi, după ce mulţumiră lui Dumnezeu că le cruţase vieţile, hotărîră să plece din locul acela sterp. Spre miazănoapte se ridicau culmi abrupte, inaccesibile. Spre răsărit şi spre asfinţit se întindeau lanţuri de piatră, la fel de sterpe ca roca pe care se aflau. Dar către miazăzi se întindea o pantă destul de lină, pe care puteau coborî către cîmpia pe care o bănuiau undeva, departe...

Primul lucru pe care-l remarcase Noeh, cînd coborîse de pe arcă, fusese că Pămîntul se schimbase. Orizontul părea mai aproape şi mai

puţin vizibil. Poate şi din cauza lanţurilor de stînci uriaşe... poate că la cîmpie va fi aşa cum ştia el şi va putea să vadă pînă la distanţe imense...

Zile în şir coborîră pe piatra aspră, colţuroasă, care rănea tălpile şi tocea copitele animalelor. Proviziile erau pe terminate. Oricum, animalele fuseseră silite să se mulţumească doar cu o mînă de fîn şi cu cîteva grăunţe. Apă proaspătă se găsea din belşug. Nu trebuia să sapi după ea – nici n-ar fi putut să sape, în piatra aceea – pentru că găseai izvoare pretutindeni, izvoare cu apă rece, cristalină, proaspătă şi gustoasă...

Uneori găseau în drum tot soiul de lucruri, începînd cu trunchiuri de copaci şi terminînd cu cadavre împuţite, de oameni sau de animale; frunze uscate sau paie; fîn sau fructe putrede; cioburi de oale, ţigle sfărîmate; chiar şi unelte, îndoite sau rupte de izbituri... Fugeau ţinîndu-se de nas de lîngă cadavre, dar strîngeau cu grijă lemnele, fînul şi frunzele. Pentru foc, primele; ca să hrănească animalele, celelalte.

Apoi, spre bucuria lor, au descoperit iarbă proaspătă, abia încolţită, în petecele de pămînt strînse la poalele stîncilor. Şi au ştiut că vor trăi vremuri grele, dar că vor supravieţui.

În cele din urmă, ajunseră la cîmpie. Părea mai mică decît altădată... Oricum, porţiuni importante erau acoperite de nisip. Sterpe, ca fundul de mare. Dar în altele, pămîntul rămăsese roditor şi se umpluse deja cu bălării, pe care vitele hămesite le mîncau cu plăcere.

Merseră şi merseră, sperînd să găsească un loc potrivit, în care să se stabilească.

Din cînd în cînd, întîlneau oameni. Unii îi primeau cu bucurie, alţii cu suspiciune. Unii chiar fugeau sau îi întîmpinau cu duşmănie, temîndu-se că vor fi nevoiţi să împartă cu ei puţinul pe care-l aveau. În cîteva rînduri au fost nevoiţi să-şi apere cu armele vitele şi lucrurile, care deveniseră acum extrem de preţioase. Dar scăpară cu bine din toate încercările şi-şi continuară căutarea.

Din toate întîlnirile acelea – şi din discuţiile cu cei cu care putuseră să vorbească, pentru că unii vorbeau limbi ciudate, pe care nu le pricepuseră – îşi dăduseră seama că potopul amestecase neamurile, aruncîndu-le aiurea pe suprafaţa Pămîntului. Scăpaseră cu viaţă mulţi oameni, mai mulţi decît crezuseră ei, dar însemnînd cu toţii doar o foarte mică parte din cîţi fuseseră înainte de prăpăd. Orium, Pămîntul se schimbase foarte mult. Nici vorbă de cîmpia întinsă, roditoare, ce se întindea de la un capăt la celălalt al Pămîntului. Apăruseră ridicăturile acelea stîncoase, imense, sterpe. Apăruseră şi cîmpiile pline cu nisip sau acoperite cu pietre. Rămăsese mult pămînt roditor, dar nimic nu mai era ca înainte... Nimic nu mai era neted...

Dumnezeu fusese bun, nu nimicise cu desăvîrşire rasa omenească, gîndea Noeh. Totul era ca oamenii să fi învăţat ceva din tragedia prin care trecuseră. Numai că, după cum se purtau cei pe care-i întîlnise, se părea că nu învăţaseră nimic...

Continuară să meargă spre miazăzi, pentru că se părea că în partea aceea pămîntul era mai rodnic. Nimeriră însă în pustietăţi întinse de nisip, aşa că o luară către soare-răsare. Cîmpia pe care o întîlniră semăna destul de mult cu cea pe care o cunoscuseră cîndva, fecundă şi primitoare. Era loc destul pentru toţi, nu aveau de ce să se teamă de faptul că ar fi existat acolo şi alţi locuitori, care să se opună stabilirii lor în locurile acelea. Dar nu se grăbiră să se aşeze, merseră în continuare, dornici să vadă cît mai mult, să aleagă fără pripeală. Peste tot găseau iarbă suculentă, mare, hrănitoare, pe care vitele o păşteau cu plăcere.

Noeh se gîndea deja cu nerăbdare la momentul în care va înfige în glie butaşii de vie, pe care-i avea într-o legătură din samarul măgarului...

Apoi, pe neaşteptate, se pomeniră pe malul mării. Marea pe care o cunoşteau, neschimbată, de parcă nu s-ar fi petrecut nimic. Nu mai puteau merge înainte. Trebuiau să se întoarcă şi să se stabilească undeva. Hotărîră să rămînă pe ţărm o zi, două, să se odihnească, să strîngă sare, poate să prindă şi nişte peşte.

În timp ce trebăluiau pe plajă, Noeh îşi aruncă privirea spre apa întinsă, netedă – cu o uşoară vălurire – care-i amintea de Pămîntul de altădată. Dar nostalgia făcu loc imediat mirării, pentru că din unde răsărise o umbră neagră, fusiformă, ce se apropia cu viteză de ţărm. Un peşte imens, ce venea din larg, dinspre asfinţit. Simţindu-se în siguranţă pe mal, Noeh rămase locului, întrebîndu-se dacă peştele acela era suficient de prost ca să pătrundă în apa puţin adîncă de lîngă plajă. Şi, dacă făcea un gest atît de necugetat, nu cumva va rămîne înţepenit în nisip? Le-ar fi prins bine o cantitate atît de mare de carne (pentru că nu se punea problema să taie din vite)...

Numai că peştoiul ăla uriaş se opri la oarecare distanţă de ţărm, scoase capul complet din apă şi scuipă ceva către plajă. Obiectul zbură prin aer şi căzu – cu un pleoscăit puternic – în apă. Noeh se grăbi să vadă despre ce-i vorba. Şi, spre marea lui uimiră, văzu că din apă se ridică – mototolit bine şi frînt de oboseală – chiar vărul său Ionas!

Mult mai tîrziu, după ce fusese spălat şi răsspălat – pentru că duhnea înfiorător a peşte –, după ce mîncase ca un disperat (refuzînd cu scîrbă orice avea legătură cu marea sau peştele) şi după ce dormise ca un butuc, Ionas s-a învrednicit să-şi povestească aventurile. Numai că această povestire a avut loc în mare secret, singurii ascultători fiind Noeh şi nepotul favorit, Iafet.

— Încă nu sînt convins că am trecut cu adevărat prin ce-am

trecut. Pentru că, după cum ştiţi prea bine, fiecare Ionas din familie a plecat de acasă şi a călătorit pe mare. Mai mult, către bătrîneţe, fiecare Ionas a povestit că, la un moment dat, a fost înghiţit de un peşte uriaş care, mai apoi, l-a scuipat pe ţărm, nevătămat. Eu care sînt, probabil, singurul căruia i s-a întîmpat cu adevărat aşa ceva, vă asigur că acum va fi prima şi ultima oară cînd voi istorisi ceva ce pare a face parte din tradiţia familiei. Oricum, voi doi aţi văzut cum m-a înghiţit lighioana aceea gigantică. Dar, spre mirarea mea, am scăpat cu viaţă. Am reuşit să mă agăţ de dinţii monstrului şi să rămîn în gura lui, pentru că, de-aş fi ajuns în burta lui, m-ar fi digerat. Deci am rămas în cavitatea bucală şi, pentru că lighioana stătea mai tot timpul cu capul deasupra apei, am putut să respir în voie (dacă nu ţinem seama de duhoarea cumplită de peşte), ba chiar şi să mănînc, atunci cînd peştele se hrănea – pentru că înghiţea cîte un banc întreg de scrumbii deodată... La început, stăteam tot timpul legat cu brîul de un dinte al monstrului, dar apoi am învăţat cum să mă plimb prin gura lui fără să fiu în pericol. Şi, pentru că nu aveam ce face, priveam afară, printre dinţii imenşi. Am remarcat un lucru deosebit de interesant: lighioana mergea – sau înota, cum vreţi voi – numai către soare-răsare. Deci, după un timp, trebuia să ajungă la capătul lumii, apoi s-o ia înapoi, spre asfinţit. Numai că nu s-a întîmplat aşa ceva! Am tot mers spre răsărit şi am ajuns de unde am plecat! Sau, mă rog, în apropiere... Cînd peştele – probabil supunîndu-se poruncii lui Dumnezeu, ca să folosesc cuvintele cu care-şi încheia tatăl meu povestea despre peştele care-l înghiţise – m-a scuipat aici, pe plajă, sub ochii voştri...

Ionas tăcu un timp, apoi îşi reluă povestirea:

— Nu ştiu dacă vă daţi seama, dar chestia asta cu mersul către răsărit este mult mai uimitoare decît faptul că am fost înghiţit de un peşte uriaş şi am supravieţuit. Pentru că acest lucru dovedeşte că Pămîntul s-a schimbat complet în urma evenimentelor prin care a trecut. Pentru că eu cred că Pămîntul şi-a schimbat forma. Nu mai este plat, cum era pe vremuri. A fost aruncat în aer de ţestoasă şi s-a spart, s-a îndoit, iar marginile – nu ştiu prin ce minune – s-au lipit între ele. Acum arată ca un cilindru...

— Şi oamenii de ce nu cad de pe el? De ce nu se scurge apa de pe cilindrul ăla? îşi manifestă neîncrederea Iafet.

— Băiete, de data asta nu ştiu ce să-ţi răspund... Probabil că am îmbătrînit – sau am obosit – pentru că nici măcar nu încerc să caut un răspuns. Fac şi eu ca toţi Ionasii la apusul vieţii: am încredere în lucrarea lui Dumnezeu, care-i singurul ce le ştie pe toate... Eu zic că avem prea multe de făcut în vremurile astea, ca să ne mai batem capul cu lucruri ce depăşesc înţelegerea noastră...

Ascultîndu-i, Dumnezeu privi spre Pămînt. Acesta arăta acum ca un cilindru rotunjit la capete, ca un castravete. Avea un aspect inestetic. Dumnezeu decise că ar fi mult mai bine dacă ar fi sferic. Da, dar o sferă nu putea să rămînă la infinit în spaţiu. Trebuia o forţă care s-o menţină acolo. Cel mai comod era să folosească gravitaţia. Să se rotească în jurul unui corp, care, la rîndul lui, ar fi trebuit să se rotească în jurul altuia, şi aşa mai departe...

Da, dar dacă Pămîntul devenea sferic, în loc să rămînă plat, atunci istoria sa ar fi trebuit să fie alta. Viaţa ar fi trebuit să fi apărut altfel, să se fi dezvoltat altfel. Aşa că Dumnezeu inventă evoluţia, decise să planteze pe Pămînt fosile şi alte dovezi care să demonstreze că istoria Pămîntului şi a vieţii de pe planetă – da, acesta era termenul cel mai potrivit pentru noul Pămînt – fusese alta.

Numai că ar trebui să existe un strop de dubiu în toată chestia cea nouă – verigi lipsă, ramuri ale evoluţiei care nu duceau nicăieri, specii dispărute brusc, în momentul de vîrf al dezvoltării – atît cît să-i zăpăcească un pic pe urmaşii lui Adam...

Ideea îi făcu plăcere şi se apucă de treabă.

Aşa că, după ce crease lumea şi făpturile în şase zile, iar în a şaptea zi se odihnise, în a opta zi Dumnezeu se apucă din nou de lucru şi remodelă universul.

DESCENDENŢI

1

Uneori, lucrurile grave, de-o importanţă capitală, sînt anunţate vag, de amănunte aparent neînsemnate. Care se acumulează treptat, fără să le bagi în seamă, iar în final te întrebi, mirat, cum de n-ai înţeles avertismentele acelea insistente, repetate...

Prima oară cînd am remarcat ceva deosebit... Nu, nu-i bine zis. Prima oară cînd mi-am dat seama că mi se întîmpla ceva ciudat, ceva care ar fi putut fi un lucru aparte, a fost într-o seară cînd, stînd întins în pat, aşteptînd să mă cuprindă somnul, am observat că priveam lumina felinarului din stradă. Lumină pe care n-o băgasem în seamă vreme îndelungată deşi, dacă m-aş fi ostenit să mă ridic şi să trag perdelele mai bine, aş fi ascuns pîlpîirea aceea vagă, pe care nici n-o distingeam prea clar, pentru că-mi scosesem ochelarii. Vedeam doar o pată informă de luminozitate gălbuie – ca o lună palidă, ce plutea, într-un mod bizar, la o înălţime redusă, la nivelul casei singuratice de dincolo de stradă... Am remarcat, deci, că mă uitam ţintă la sclipirea aceea banală, cu o atenţie nejustificată, aşteptînd să mi se întîmple ceva... Ceva ce n-aş fi putut descrie, dar care trebuia să fie minunat, interesant, atractiv... Ceva care să întrerupă banalitatea existenţei mele monotone...

Am devenit conştient, în clipa aceea, că, de fapt, căpătasem obiceiul acela de mai mult timp, că mă uitam, seară de seară, la lumina pîlpîitoare a felinarului, aşteptînd să se întîmple acel fenomen ce-mi era necunoscut, dar pe care partea întunecată a sufletului meu îl pîndea cu nerăbdare...

Şi tot atunci mi-am dat seama că flacăra becului cu gaz îmi crea o stare stranie, îmi inducea un fel de transă, un soi de vis în stare de veghe... în care pluteam, fără aripi, deasupra solului, colindînd, în închipuire, pe străzile întunecate ale oraşului, căutînd ceva – un lucru de care aveam neapărată nevoie, dar pe care nu-l puteam defini, de parcă mintea mea s-ar fi ruşinat atît de mult de o asemenea dorinţă, încît refuza s-o accepte...

O asemenea revelaţia a avut darul – doar pentru o clipă – să trezească amintiri neplăcute, dintr-o tinereţe îndepărtată, amintiri pe care le îngropasem bine sub straturi protectoare de învăţăminte morale şi restricţii sociale bine asimilate, ce deveniseră, cu timpul, parte din mine însumi. M-am scuturat – mintal – indignat, respingînd gînduri ce-mi deveniseră străine de-atîta amar de vreme, minunîndu-mă, în sinea mea, cum o biată lumină de felinar, abia vizibilă prin ceaţa ce acoperise strada, putea aduce la suprafaţa intelectului

asemenea monstruozităţi.

Abia atunci, în mintea mea s-au făcut anumite legături – prea ciudate, prea bizare pentru a le fi făcut într-o stare normală – şi mi-am dat seama cît de mult semăna flăcăruia aceea abia vizibilă cu luna ce-mi luminase anumite momente în negurile întunecate ale unor nopţi de demult, nopţi în care trăisem cele mai sumbre clipe ale existenţei mele.

Şi mi-am dat seama că, de fapt, mintea mea înceţoşată vedea în felinarul acela banal un substitut al lunii, că tînjeam, cu toată puterea dorinţei reprimate de atîţia ani de civilizaţie, să privesc din nou luna, să mă las cuprins de visele pe care le strecura în mine, să mă las purtat de indiferenţa aceea din alte timpuri, cînd nu-mi păsa decît de satisfacerea chefurilor mele, cu o nepăsare plină de măreţie şi grandoare faţă de micimea şi nimicnicia existenţei celorlalţi.

Iar în urechi mi-a răsunat glasul – pe care crezusem că-l uitasem de mult – al tovarăşului meu de nebunii din acele vremuri: *Willford, nu poţi fugi de tine însuţi! Te poţi ascunde pentru un timp, te poţi stăpîni un timp, dar cel care eşti cu adevărat va sfîrşi prin a ieşi, în cele din urmă, la iveală!*

I-am blestemat amintirea şi am blestemat faptele la care mă îndemnase pe cînd, în prostia mea de adolescent răzvrătit împotriva întregii lumi, văzusem în el un mentor şi un exemplu demn de urmat.

M-am răsucit în pat, cu spatele spre fereastra prin care se vedea luminiţa ce-mi atrăgea privirea, decis ca o doua zi să-i cer doamnei Brettstove să-mi instaleze nişte perdele groase, care să mă împiedice să văd felinarul acela de rău augur...

2

Dimineaţa, toate păreau ca de obicei. După ce m-am îndopat la micul dejun, ca întotdeauna, m-am grăbit spre slujbă. Pe birou mă aşteptau o mulţime de scrisori, sosite peste noapte, aşa că m-am cufundat în muncă.

Abia spre amiază, în timp ce mă întorceam la pensiune pentru prînz, mi-am dat seama că mă copleşise un sentiment insuportabil de zădărnicie. Priveam în jurul meu, la trecătorii grăbiţi, preocupaţi, şi mă întrebam ce caut în lumea lor, o lume fără ambiţii şi aspiraţii, în care singurul etalon al reuşitei era banul.

Pentru o clipă, m-am întrebat dacă nu cumva mă îmbolnăvisem. La urma urmei, nu-i un lucru foarte normal să te cuprindă scîrba de viaţa pe care o duci, o viaţă care, după judecata celor din jur, putea fi considerată un model de succes.

Mi-am propus ca, după ce-mi voi termina treaba la birou, să trec

pe la doctorul Holmes. Mă cunoştea de multă vreme şi, cu mulţi ani în urmă, pe cînd mă bîntuiau coşmaruri legate de aventurile nesăbuite ale tinereţii, îmi recomandase nişte calmante care se dovediseră eficiente. Nu era nevoie să-i povestesc despre bizareriile ce-mi treceau prin minte. Era suficient să mă plîng că munca m-a surmenat, că nu mă pot odihni ca lumea, iar el, cu tactul său dintotdeauna şi cu flerul de care dăduse mereu dovadă, îmi va oferi cine ştie ce licoare care să-mi aducă uitarea şi liniştea.

Cînd am intrat în sufragerie, masa fusese deja pusă. O parte din locatarii doamnei Brettstove se aşezaseră deja şi aşteptau ca Silvester să-i servească. Am salutat şi m-am grăbit să mă duc la locul meu, între domnişoara Pennyfather şi Triblleton. Abia atunci am observat că vizavi, lîngă Jamesbrown, se afla o persoană pe care n-o cunoşteam. Discuta, în şoaptă, cu Smith. Bătrînul domn Simpson, care stătea în capul mesei, mi-a remarcat, probabil, nedumerirea, pentru că i-a făcut un semn discret gazdei noastre. Doamna Brettstove s-a grăbit să-mi spună:

— Domnule Northland, avem un nou locatar. Dă-mi voie să ţi-l prezint pe domnul James Splitter.

Individul de lîngă Jamesbrown s-a grăbit să-şi întrerupă conversaţia şi să mă salute cordial:

— Încîntat să vă cunosc, domnule Northland! Sînt convins că ne vom împrieteni. După cîte am aflat, lucraţi pentru o firmă care face importuri din Orientul Apropiat şi din estul Europei. Am colindat şi eu părţile acelea ale lumii. S-ar putea să descoperim că avem cunoscuţi comuni. Poate şi gusturi comune!

Am dat din cap, cu răceală. Nu împărtăşeam entuzismul lui. Individul nu-mi plăcuse, trezise în mine un sentiment ciudat, de atracţie şi, simultan, de respingere. Avea o figură prelungă, cu o gură mare, dar cu buze subţiri. Lăsa impresia unui om rece, capabil de cruzime. O impresie atenuată însă de zîmbetul său permanent, un zîmbet deschis, încrezător. Oricum, individul nu-mi plăcuse. Nu-mi dădeam seama de ce, dar nu-mi plăcea. În acelaşi timp, *ştiam*, într-un mod inexplicabil, că putea să mă înveţe multe lucruri, că manifesta faţă de mine o simpatie reală, dezinteresată. Sau al cărui interes nu era, în nici un caz, material.

Am decis să întreţin relaţii prudente cu noul nostru colocatar. Să nu-l ocolesc în mod premeditat, dar nici să nu-i caut, în mod special, tovărăşia. Să-l tratez exact ca pe toţi ceilalţi clienţi ai doamnei Brettstove.

Realitatea era că, vrînd-nevrînd, între noi, cei care locuiam în pensiunea Brettstove, se crease o stare de spirit mai aparte. Ne vedeam zilnic, petreceam oarecare timp împreună, nu numai la mese, dar şi în salon, seara, după cină. Ajunseserăm ca, în timp, să alcătuim

un fel de familie. De fapt, prin această atmosferă intimă îşi atrăgea pensiunea locatarii. Preţurile nu erau mult mai mici decît cele de la hotel, serviciile fiind însă de calitate superioară. Dar nu partea materială conta. Oricare dintre cei care se refugiaseră aici – da, termenul este cel mai potrivit – şi-ar fi permis să locuiască la un hotel bun sau să-şi închirieze o casă, cu tot ce-i trebuia. Chiar să cumpere una, dacă avea chef. Dar aici găsea un substitut pentru ceea ce îi lipsea, pentru lucrul de care avea nevoie cel mai mult: o familie. Deoarece aceia care locuiau aici erau oameni singuri şi însinguraţi, nu mai aveau nici rude de vreun fel în patrie, nici cunoştinţe apropiate. Călătoriseră mult, lucraseră prin diferite părţi ale imperiului, iar acum, la o anumită vîrstă, se întorseseră în patrie. Pentru a descoperi că se întorseseră în Anglia, nu acasă. Doamna Brettstove, cu tact şi discreţie, reuşea să le ofere un simulacru de mamă grijulie care nu se amestecă în treburile copiilor mai mult decît trebuie, dar nici nu-i lasă de izbelişte. Se străduia să le creeze relaţii, să-i introducă în societate, să le facă un rost. Şi se bucura cînd locatarii o părăseau, pătrunzînd într-o familie reală. Adevărul este că avea mai multe solicitări de găzduire decît putea onora. Pensiunea nu avea un program rigid, puteai veni şi pleca oricînd doreai, fără să te întrebe nimeni nimic. Doar masa de prînz se ţinea la oră fixă, ţinînd seama de programul celor care lucrau la diferite firme sau bănci. Dar cei care nu aveau slujbă, sau practicau meserii fără un orar precis, puteau mînca atunci cînd aveau chef. Deviza casei era *discreţie*. Niciodată nu se puneau întrebări, niciodată nu se cereau explicaţii. Dar nu se permitea să-i deranjezi pe ceilalţi în vreun fel. Fiecare îşi putea avea obiceiurile sale, vicii chiar, cu condiţia să respecte deviza pensiunii. Nu era vorba de ipocrizie, ci de o anumită libertate în gîndire. La urma urmei, eram doar nişte trecători prin camerele doamnei Brettstove, nu trebuia să ne schimbăm firea sau obiceiurile doar pentru că urma să locuim la ea un timp. Însă reprezentam, totuşi, o anumită clasă socială şi ne simţeam obligaţi să ne comportăm ca nişte membri demni ai acesteia.

După ce am mîncat, m-am întors la slujbă. Am terminat corespondenţa pentru agenţii noştri din Istanbul şi Alep, apoi m-am dus să-l vizitez pe doctorul Holmes. I-am explicat atît cît am crezut de cuviinţă, iar el n-a insistat. Mi-a recomandat un calmant, bănuiesc că pe bază de laudanum, recomandîndu-mi să-l iau doar cînd simt neapărat nevoie. I-am mulţumit şi, după ce reţeta mi-a fost preparată la farmacia alăturată, m-am întors la pensiune.

I-am cerut lui Silvester să-mi servească cina în cameră. Nu aveam chef să văd pe nimeni. De obicei, întîlnirea de seară aducea în jurul mesei oameni dornici să se relaxeze, să discute politică sau cancanurile din ziare. După dejun se organizau meciuri de bridge, unii locatari se duceau la teatru sau la operă, iar alţii comandau cîte o

sticlă... Dar în seara aceea nu mă simţeam în stare să-mi joc rolul obişnuit şi eram curios să văd ce efect avea drogul.

Am luat cantitatea prescrisă şi m-am întins pe pat. De pe trotuarul de vizavi, luminiţa felinarului îmi făcea cu ochiul. Nu apucasem să vorbesc despre perdele cu doamna Brettstove. Am privit sclipirea gălbuie, pîlpîitoare, lăsîndu-mă în voia acelei chemări neliniştitoare, pe care o simţisem anterior.

După un timp, pata de culoarea cerii deveni consistentă, solidă, încetă să pulseze, înţepeni şi rămase fixată pe retina mea. Apoi, treptat, începu să se dilueze, să se dizolve în marea de întuneric pe care pluteam...

Medicamentul îşi făcuse efectul.

Am adormit, fără să-mi dau seama cînd, şi am avut parte de un somn adînc, ca într-un fund de fîntînă. Fără vise, fără chemări sau tentaţii.

Numai că prin negura minţii ce dormea adia o briză slabă, de frustrare fără motiv aparent...

3

A urmat o perioadă tulbure, despre care îmi aduc aminte cu greu. Se părea că viaţa mea fusese cuprinsă de voalul cenuşiu al monotoniei, că acţionam ca un automat, rezolvînd treburile de serviciu doar în baza obişnuinţei. Probabil că stilul meu de trai nu se modificase, pentru că nu remarcasem nici priviri uimite, nici semne discrete, care să sugereze că locatarii pensiunii sau colegii de slujbă îşi dăduseră sema că se petrecea ceva bizar cu mine. Nu, totul părea a se desfăşura ca de obicei. Numai că mintea mea ajunsese amorţită de droguri. Plăteam liniştea nopţii cu lipsa satisfacţiilor zilei.

Se poate ca somnul să nu-mi fi fost mai liniştit ca înainte, dar, chiar dacă m-ar fi bîntuit acele obsesii nedefinite, acele chemări spre un necunoscut îngrijorător, ceaţa care se aşternuse peste gîndurile mele mă împiedica să-mi dau seama. Beneficiam de o pace a morţii psihice.

Nu ştiu ce medicament îmi dăduse doctorul Holmes, dar principala lui calitate consta într-o atrofiere a voinţei, într-o lipsă de dorinţe şi de ambiţii. Chiar dacă auzeam chemările beznei, chiar dacă felinarul îmi semnaliza apelul fără cuvinte al lunii, acele imbolduri către dezlănţuiri bizare ale vitalităţii picau pe un teren sterp şi se veştejeau, lipsite de vlaga pe care le-ar fi dat-o implicarea mea. Mă simţeam ca un mort viu, ca o persoană fără viitor, ba chiar şi fără prezent. Clipa se scurgea peste mine fără s-o simt, fără să-i percep lenta, dar certa erodare.

Singurul care păruse a sesiza că se întîmplă ceva bizar cu mine fusese noul nostru coleg de pensiune, James Splitter. Individul acela oacheş, de o vîrstă nedefinită, mă privise atent şi, după cum avusesem impresia, îngrijorat. În cîteva rînduri încercase să-mi vorbească, dar se răzgîndise şi mă lăsase în plata Domnului. Însă nu pot garanta că acest lucru s-a petrecut cu adevărat sau a fost doar o închipuire a mea. De altfel, chiar dacă Splitter mi-ar fi spus ceva, m-ar fi întrebat ceva, mă îndoiesc că aş fi ţinut minte. Presupun că orice eveniment care s-ar fi abătut de la rutină, de la obişnuinţa creată în atîţia ani de zile, m-ar fi şocat, m-ar fi pus în imposibilitatea de a reacţiona în mod rezonabil. Acum, după toate cele care s-au întîmplat, îmi imaginez că individul simţise acest lucru şi de aceea se abţinuse să intervină. Oricum, e cert că fusese singurul care-şi dăduse seama că se petrece ceva cu mine.

Această existenţă fără rost, de zombie inconştient, a durat cel puţin o lună. Timpul trecea fără să-l percep, iar eu mă bălăceam într-o trăire lipsită de ispite alarmante, dar şi de bucurii. Întrucît eram incapabil să reacţionez, cred că aş fi putut s-o duc aşa pînă la sfîrşitul vieţii.

Dar, într-o seară, cînd mă pregăteam să plec de la birou şi să mă întorc la pensiune, m-am pomenit cu doctorul Holmes. L-am privit uimit, fără să-mi aduc prea bine aminte în ce împrejurări îl cunoscusem şi ce interese comune ne legau. Medicul, a cărui experienţă profesională o depăşea cu mult pe cea a majorităţii colegilor lui de breaslă din Londra, s-a uitat un pic la mine şi mi-a spus:

— M-a îngrijorat faptul că nu v-aţi prezentat la control acum trei săptămîni, după cum ne-am înţeles. Din nefericire, afaceri urgente de familie m-au obligat să părăsesc oraşul înainte de a vă contacta. Abia astăzi m-am întors şi m-am grăbit să vă caut.

Probabil că figura mea, care exprima o uimire tîmpă, l-a făcut să înţeleagă nu numai că uitasem de întîlnirea programată, dar că nici măcar nu ştiam cu cine aveam de-a face.

— Sînteţi mai bolnav decît am crezut. Sau aţi luat o doză prea mare din medicamentul prescris. Trebuie să vă examinez de urgenţă.

Apoi, fără să ţină seama de protestele mele, m-a urcat într-o birjă şi m-a dus la cabinetul său.

4

Medicul m-a examinat îndelung, m-a supus unor teste cunoscute doar de el şi despre care îmi amintesc foarte vag. După un timp mi-a dat să beau un ceai rece, cu un gust bizar, apoi m-a rugat să mă întind pe canapea. Am aţipit imediat, de parcă aş fi fost izbit în moalele

capului.

Cînd m-am trezit, aveam mintea limpede, aşa cum n-o mai avusesem de foarte multă vreme.

Doctorul Holmes – pe care acum îl recunoşteam foarte bine – mi-a zîmbit îngrijorat şi mi-a spus:

— Prezentaţi nişte simptome foarte alarmante, domnule Northland. Am bănuit, în prima clipă, că aţi luat o doză prea mare din calmantul pe care vi l-am prescris. Aşa că mi-am permis, în timpul în care aţi dormit – datorită unui alt tip de medicament, care înlătură efectele primului – să mă duc pînă la pensiune şi să verific, împreună cu doamna Brettstove, cît lichid a rămas în sticluţa luată de la farmacie. Am descoperit, cu surprindere, că v-aţi rezumat la doza prescrisă. Atunci am făcut analiza medicamentului, pentru că l-am suspectat pe farmacist că greşise concentraţia. Totul era însă în regulă. Reţeta fusese respectată întru totul, conform prescrierii. Nu fusese adăugat nimic, nici în laborator, nici ulterior. Lichidul din sticluţă era un calmant banal, un somnifer obişnuit, care n-ar fi trebuit să aibă nici un efect secundar. Mi se pare foarte interesant faptul că doamna Brettstove susţine că aţi avut o comportare foarte normală, că n-aţi dovedit prin nimic că v-aţi fi aflat sub influenţa vreunui drog.

Medicul a tăcut un timp, apoi a continuat, ferindu-şi privirea:

— Aş dori să vă spun ceva, cerîndu-vă să păstraţi doar pentru dumneavoastră cele auzite. În perioada în care am profesat în India, am avut ocazia să tratez un caz oarecum asemănător. Pacientul manifesta lipsă de voinţă şi pierdere temporară a memoriei. Examinările mele n-au dus la descoperirea vreunei boli sau a vreunui drog. Am descoperit, din pură întîmplare, că rudele sale apropiate credeau că se află sub influenţa altcuiva, un vrăjitor celebru în zonă. În vremurile acelea am crezut că totul este doar manifestarea unor superstiţii ale populaţiei înapoiate de acolo. Dar, ulterior, am avut ocazia să aflu că savanţi celebri credeau cu fermitate în existenţa hipnozei şi considerau că există persoane care îşi pot impune voinţa altora. Sigur, asemenea lucruri nu sînt încă bine cunoscute, nu ştim prea bine care-i mecanismul unor asemenea metode de a dispune de personalitatea altcuiva. Dar nu putem ignora un astfel de fenomen, a cărui existenţă a fost remarcată de mulţi martori obiectivi. Am presupus, deci, că vă aflaţi sub hipnoză. Dar testele la care v-am supus au demonstrat că la dumneavoastră este vorba de altceva. Mi-e foarte greu să definesc situaţia. Voi încerca, totuşi, cu riscul de a lăsa impresia că nu sînt un bun profesionist şi că mă las atras spre explicaţii nenaturale, care n-au de-a face cu ştiinţa. Cazul dumneavoastră poate fi caracterizat, în cîteva cuvinte, astfel: în perioada în care vă aflaţi sub influenţa calmantului pe care vi l-am recomandat – medicament pe care vi l-am prescris şi altădată, cu

rezultate foarte bune – psihicul dumneavoastră devine extrem de sensibil. Percepe unele influenţe exterioare pe care nu le simte în stare naturală.

— Ce fel de influenţe exterioare? l-am întreba, cu vocea uşor răguşită, încercînd să-mi ascund spaima.

— Dificil de spus... Vedeţi, domnule Northland, dacă în perioada în care v-aţi aflat sub influenţa drogului aţi fi făcut lucruri contrare firii dumneavoastră, dacă aţi fi acţionat într-un mod anormal, aş fi zis că aţi fost hipnotizat şi că gesturile v-au fost dirijate de voinţa altuia. Dar n-aţi manifestat decît o lipsă de interes interioară pentru ceea ce vă înconjura. Aţi trăit o stare continuă de vis, deşi eraţi treaz. Să concluzionez. Influenţa medicamentului v-a permis să simţiţi încercarea cuiva de a vă influenţa voluţional, tentativă care se pare că n-ar fi avut nici un succes dacă eraţi în condiţii naturale, normale. Impresia mea este că ne aflăm într-un caz limită: dacă n-aţi fi luat drogul, n-aţi fi perceput influenţa aceea. Dar, sub efectul drogului, mintea dumneavoastră a acţionat într-un mod aparte, exagerînd efectele calmantului, opunîndu-se voinţei străine prin împiedicarea oricărui act voluţional – propriu sau străin. Mărturisesc cinstit că n-am mai întîlnit un asemenea caz şi că nu ştiu cum trebuie să-l tratez. Îmi propun să mă consult cu cîţiva colegi de-ai mei, încercînd să aflu dacă vreunul dintre ei a avut de-a face cu ceva asemănător. Fiţi fără grijă, nu le voi face cunoscut nici numele dumneavoastră, nici amănunte cu ajutorul cărora să vă poată identifica.

— Bine, am mormăit eu, dar asta va dura... Ce-mi recomandaţi să fac, între timp?

— Nimic.

— Şi să suport din nou starea aceea bizară, de nervozitate inexplicabilă? Să mă chinui toată noaptea, fără să închid ochii?

— Pentru o vreme, doar. Consider că-i un lucru mai puţin periculos decît să continuaţi să vă menţineţi în starea în care v-am găsit. Bineînţeles, cînd nervozitatea dumneavoastră vă va obosi peste măsură, vă voi recomanda calmante şi droguri, dar numai pentru o perioadă scurtă de timp, iar în perioada aceea vă voi supraveghea îndeaproape. Mai mult, vom schimba de fiecare dată medicamentaţia şi vom urmări efectele. S-ar putea să descoperim un tratament care să nu vă creeze acea stare de sensibilitate, de vulnerabilitate faţă de influenţele externe. Indiferent ce vor fi fiind acelea...

Am recunoscut, în sinea mea, că propunerea doctorului Holmes era deosebit de rezonabilă şi că merita acceptată.

M-am întors la pensiune. Colocatarii m-au primit cu bucurie, iar domnişoara Pennyfather m-a rugat s-o însoţesc la operă. Mai făcusem şi altădată acest lucru – fiind şi eu amator al acelui gen muzical – aşa că n-aş fi acordat o atenţie aparte solicitării sale, dacă bătrînul domn

Simpson n-ar fi intervenit, aprobator:

— Foarte bine faceţi, domnişoară. Astea nu-s vremuri ca o femeie să umble noaptea singură pe străzi!

Ceilalţi păreau să-i dea dreptate.

Mi-am dat seama că, în perioada în care trăisem în alt timp, în Londra se întîmplase ceva. N-am vrut să atrag atenţia asupra mea, punînd o întrebare ce ar fi părut nepotrivită, dar mi-am făgăduit ca a doua zi să citesc cu atenţie ziarele şi să stau un pic la taclale cu colegii de slujbă, dacă nu vom avea foarte mult de lucru.

Am petrecut o seară minunată, simţind, după atîta amar de vreme, încîntarea muzicii.

Numai că seara, cînd m-am întins pe pat, am avut iar parte de chemarea bizară a lunii. O chemare ce-mi provoca o spaimă aparte, plină de plăcerea lucrului interzis, care mă atrăgea teribil... Pentru moment, spaima era mai puternică. Ştiam însă că, odată cu trecerea timpului, spaima se va domoli, iar chemarea va fi tot mai tare...

Am decis să rezist o vreme, înainte de a apela din nou la medicamentele doctorului Holmes.

Sincer vorbind, explicaţiile lui nu mă convinseseră. Eram convins că greşise doza – sau că farmacistul nu-i respectase reţeta. Spiritul de breaslă îl împiedicase, în acest din urmă caz, să-l dea în vileag pe cel care greşise. Decisese să mă păpăcească, folosindu-se de justificări fantasmagorice, bizuindu-se pe încrederea pe care o aveam în el. Pe de altă parte, nu puteam să neg că în perioada în care-i urmasem tratamentul, avusesem parte de nopţi liniştite.

Oricum, organismul meu avea nevoie de o perioadă de dezintoxicare. Dacă aş fi continuat să iau drogul medicului, exista posibilitatea să mă obişnuiesc cu el, să devin dependent sau ca trupul să nu mai reacţioneze la efectul doctoriei.

Da, cea mai bună soluţie era să mai aştept un timp înainte de a apela din nou la Holmes...

5

Dimineaţa m-am trezit cu o durere zdravănă de cap. Probabil din cauză că nu dormisem suficient. Sau din cauza grijilor şi gîndurilor...

Am coborît în salon, după ce mi-am făcut toaleta. Arătam bine, iar paloarea îmi dădea un aer romantic.

Silvester s-a grăbit să-mi toarne ceai în ceaşca mare, din porţelan de China. Mi-am umplut farfuria cu budincă, ouă cu şuncă, rinichi, heringi...

Am remarcat că, deşi trecusem printr-o perioadă de lipsă de voinţă şi amorţire spirituală, trupul îşi ceruse drepturile, că mîncasem

cu poftă, aşa cum făceam acum. Am dedus acest lucru după modul normal în care Silvester îmi aducea platourile, să mă servesc.

În timp ce mîncam, lîngă mine s-a aşezat noul nostru locatar, James Splitter. Avînd în vedere că eram singur la masă, nu-i puteam reproşa că dorea companie. Am dat din cap, cînd mi-a urat, cu zîmbetul lui obişnuit, bună dimineaţa. Noul nostru locatar... Nu mai era nou, trecuse mai bine de-o lună de cînd se instalase în pensiune. Probabil că în perioada de care nu-mi aduceam aminte stătuserăm de multe ori de vorbă, măcar cît să ne salutăm şi să schimbăm amabilităţile obişnuite.

Splitter nu era un mîncăcios, ca mine. S-a mulţumit cu o ceaşcă de ceai şi o felie de pîine prăjită, cu marmeladă de portocale. În timp ce mîncam de zor, individul a încercat să intre în vorbă cu mine. Chestii banale, despre vreme, despre starea sănătăţii reginei... Încetul cu încetul, m-am trezit antrenat în discuţie, pentru că, trebuie să recunosc, tipul ştia o gămadă de chestii şi le spunea cu nonşalanţă şi spirit.

— Aţi amintit, odată, că aţi călătorit mult prin Orient. V-aţi întors de curînd la Londra, presupun... Mă uimeşte cît de bine v-aţi pus la curent cu tot ce-i în urbea noastră, l-am măgulit eu.

— Lucrurile nu stau chiar aşa, s-a justificat el. De fapt, am revenit în ţară de mai bine de un an, iar în capitală m-am stabilit acum vreo şase luni. Am stat o vreme la hotel, apoi am închiriat o casă mobilată. Nu prea mi-a convenit, n-am reuşit să găsesc nişte servitori ca lumea... Apoi un prieten mi-a amintit de pensiunea doamnei Brettstove. A durat ceva timp pînă s-a eliberat un loc, pînă am lichidat contractul de închiriere şi mi-am făcut bagajele... Am avut tot timpul să mă adaptez la viaţa de acasă, a zîmbit el, amuzat. Sigur, vremea e umedă şi rece, nu uscată şi caldă, ca aceea cu care mă obişnuisem, dar sînt decis să nu mai părăsesc Anglia. Voi locui în Londra doar pînă-mi voi rezolva o serie de afaceri, care impun contacte dese cu avocaţi şi notari. După aceea mă voi stabili undeva, în provincie. Nu prea departe de oraş, pentru că am prins gustul teatrelor şi operei, precum şi al cluburilor... Însă suport destul de greu zgomotul şi fumul...

Între timp sosiseră şi alţi colocatarii, iar discuţia s-a extins, cuprinzîndu-i şi pe ei. Subiectele deveniseră mai generale, iar domnul Splitter n-a mai pomenit nimic despre viaţa sa personală.

M-am grăbit să mă duc la birou. Înainte de a începe lucrul, am verificat registrele şi mapele cu copiile scrisorilor expediate în perioada aceea bizară. Totul era în regulă. M-am concentat asupra problemelor curente, iar timpul trecu pe nesimţite.

La prînz am fugit la pensiune, apoi m-am întors grabnic la treabă. Aveam o energie neobişnuită, oboseala trecea pe lîngă mine fără să mă poată agăţa.

După cină, am refuzat o invitaţie la teatru şi am rămas în salon, cu un teanc de ziare în faţă. Unele din ziua aceea, altele din ziua precedentă. Le-am parcurs pe toate, uitîndu-mă în grabă la titluri. Încercam să descopăr motivul pentru care o femeie nu trebuie să iasă singură pe stradă seara.

Abia acum, cu maldărul de foi tipărite în faţă, descopeream că interesul meu avea ceva straniu, că ar fi fost mai normal să mă intereseze situaţia din estul Europei, unde se prevedea un nou război între turci şi ruşi, război care, fără nici o îndoială, urma să ne afecteze afacerile. Dar pe mine mă şocase vorba aceea aruncată de bătrînul domn Simpson, iar celelalte treburi ale lumii mă lăsau indiferent.

N-am descoperit nimic interesant. Chestiile banale, inerente într-o metropolă: cîteva furturi, jafuri mărunte, două-trei crime, un bărbat care fusese sfîrtecat de lupi – poate mai degrabă cîini sălbăticiţi, pentru că lupii dispăruseră de mult din Anglia, sau cel puţin aşa presupuneam –, o corabie venită din Turcia se lovise de stînci şi eşuase, undeva în Wales, iar echipajul dispăruse în valuri... O prostituată fusese găsită măcelărită, într-o fundătură...

Nimic deosebit. Cu excepţia unei uşoare note de isterie. Ziariştii păreau foarte speriaţi de asasinul acela necunoscut, care se dezlănţuise împotriva femeii de moravuri uşoare. Mare pierdere! Şi aşa Londra era plină de curve, sursă de boli şi promiscuitate!

Nu la asta se referise domnul Simson. Nu, cu certitudine!

Dacă voiam să-mi satisfac curiozitatea aceea maladivă, trebuia să fiu atent, să trag cu urechea la ce se discuta în salon. Poate că ar fi cazul să trec şi pe la club. Nu mai călcasem pe acolo de mult, de vreo două luni, deşi îmi plătisem cotizaţia pe tot anul. Oricum, în seara aceea nu puteam merge nicăieri, se făcuse prea tîrziu. Am strîns ziarele, le-am aşezat pe raft şi m-am dus în camera mea.

Decis să întîrzii cît mai mult momentul acelei stări de dinaintea somnului, cînd chemarea lunii, transmisă prin intermediul luminiţei pîlpîitoare a felinarului, devenea insuportabilă, am luat cu mine în cameră o carte din biblioteca pensiunii. O relatare despre thugii sugrumători din India, după cum am descoperit abia după ce mă întinsesem pe pat. Am răsfoit volumul un timp, fără să mă mir că dădusem peste aşa ceva în casa doamnei Brettstove. Biblioteca pensiunii era alcătuită, în mare parte, din cărţi lăsate aici de foşti locatari care, la plecare, nu consideraseră că merită să le care cu ei.

După cîteva minute, m-am plictisit de relatările despre crime şi jafuri. Am închis volumul şi am privit, sfidător, becul cu gaz de vizavi.

Iar chemarea m-a cuprins, odată cu somnul agitat...

Încăpăţînarea mea nu mi-a adus nici un fel de uşurare. Dormeam din ce în ce mai puţin, terorizat de coşmaruri în care colindam străzi pustii, întunecate, sub lumina palidă, rece şi îndepărtată a lunii care abia se strecura prin ceaţa deasă. Păşeam pe trotuarul umed, cleios, mînjit parcă de sînge... Şi simţeam o chemare, o atragere, care aproape că se materializa în cuvinte: *vino, am nevoie de tine!* Rareori, visele căpătau o nuanţă ireală, mă vedeam într-un tărîm bizar, sub strălucirea soarelui, în grădini paradisiace, locuite de fiinţe de-o frumuseţe nepămîntească. Numai că raiul acela răspîndea o impresie apăsătoare, de lucru sortit pieirii, aflat sub o ameninţare groaznică...

Sincer vorbind, nu ştiu care dintre coşmaruri mă îngrozea mai tare: cel în care bîntuiam singur prin negură sau cel în care mă trezeam înconjurat de făpturi minunate, dar terorizante şi terorizate, cu înfăţişare de îngeri damnaţi, ce locuiau grădinile acelui Eden al spaimei...

Lucrul cel mai grav era că, după un timp, somnul neliniştitor şi visele bizare mă obosiseră în aşa măsură, încît aveam dureri de cap insuportabile.

Mă zvîrcoleam în pat, chinuit de migrene, torturat de chemarea aceea neclară, pînă cînd, exasperat, mă sculam, mă îmbrăcam şi porneam să mă plimb pe jos pe străzile pustii, slab luminate de felinarele cu gaz. Umblam prin ceaţa groasă, s-o tai cu cuţitul, pînă mă cuprindea oboseala.

De cele mai multe ori, nu ştiam pe unde am fost, nu ţineam minte ce-am făcut şi dacă am întîlnit pe cineva. Mergeam ca un somnambul inconştient, incapabil să-mi dau seama dacă mergeam pe uliţele acelea întunecate cu adevărat sau doar visam că mă plimb pe străzile pustii. Oricum, mergeam, mergeam pînă picioarele nu mai voiau să mă poarte, pînă cînd trupul epuizat răcnea, prin fiecare muşchi îndurerat, că vrea să se odihnească.

Abia atunci reveneam la pensiune, convins că voi reuşi să adorm.

Deseori mă întîlneam în hol cu alţi colocatari, care se întorceau de la vreun spectacol sau de la vreun restaurant de lux. Conform obiceiului casei, nimeni nu întreba nimic.

Domnişoara Pennyfather, ale cărei plăceri inocente se rezumau la audiţia muzicii de operă sau de cameră, ne împărtăşea cu entuziasm bucuriile ei, povestind despre concertul la care fusese. În schimb, bărbaţii rămîneau discreţi. Le vedeam zîmbetele încîntate şi-mi dădeam seama că petrecuseră o seară minunată. După modul în care-mi făceau cu ochiul, complice, bănuiam că presupuneau că mă bucurasem de plăceri asemănătoare. Doar James Splitter, un noctambul înfocat, mă privea compătimitor, ca şi cum ar fi ştiut prin ce treceam...

Apropo de James Splitter. Nu reuşisem să aflu cu ce ocupă. Individul ducea o existenţă fără un program precis. Uneori colinda oraşul la ore imposibile, ca după aceea să rămînă în casă zile în şir. De cele mai multe ori, purta un costum negru, sobru, strîns la gît, ce aducea foarte mult cu cel al pastorilor protestanţi. Iar cînd stătea în salon, răsfoia îndelung un volum gros, ce semăna cu o Biblie. Să fie un om al Bisericii?

Oricum, pare a cunoaşte ce înseamnă mila...

După un timp, n-am mai rezistat. M-am dus la doctorul Holmes şi i-am cerut ajutorul. Mi-a scris imediat o reţetă, recomandîndu-mi ca a doua zi să mă duc la el, să-i verifice efectul.

L-am reîntîlnit abia a treia zi, cînd, ca şi prima oară, m-a aşteptat la ieşirea din clădirea firmei.

Efectul calmantului fusese identic cu al celui folosit anterior. Adică îmi adusese liniştea, dar mă dusese într-o lume în care acţionam fără să ştiu cine eram şi ce voiam. O lume a izolării şi singurătăţii...

Am întrerupt imediat tratamentul şi, după cîteva zile, necesare pentru ca organismul să elimine toată otrava pe care o îngurgitasem – zile în care am retrăit chinurile nesfîrşite ale migrenelor, coşmarurilor şi chemărilor necunoscute, nedefinite – a încercat altă medicaţie.

Cu rezultate identice.

Ne-am chinuit astfel, eu şi doctorul Holmes, luni de zile, luni în care eu am oscilat între existenţa de zombie fericit, dar incapabil de a avea o fiinţă proprie, şi cea în care eram eu însumi, dar torturat coninuu de starea acea bizară în care doar plimbarea nocturnă pe străzile pustii îmi aducea oarecare alinare...

Între timp, pînă şi plăcerea plimbărilor mele singuratice îmi fusese răpită.

Asasinul necunoscut, care se amuza măcelărind femei şi trimiţînd scrisori provocatoare ziarelor, declanşase prin faptele sale o agitaţie fără precedent. Nu numai că presa cerea Scotland Yard-ului să pună capăt, o dată pentru totdeauna, acestor grozăvii, dar şi politicienii – mai ales cei din opoziţie – consideraseră că pot cîştiga capital electoral înflăcărînd spiritele. Se alcătuiseră grupuri de cetăţeni care patrulau prin cartierele mărginaşe, asigurînd protecţia locuitorilor, pentru că, susţineau ei, poliţia era fie neputincioasă, fie complice cu criminalul. În perioada aceea am fost oprit de multe ori şi dus, în ghionţi, la cea mai apropiată secţie de poliţie, pentru a fi eliberat imediat, cu scuze, după ce dovedeam cine eram.

Îngrijorător era faptul că un demagog de mahala, dornic de parvenire, băgase în cap oamenilor că vinovatul făcea parte din familia regală, că poliţia cunoştea acest lucru, dar îl proteja. Propaganda sa deşănţată dusese la apariţia unui spirit anarhist, antistatal, şi la o ură puternică împotriva celor bogaţi. Pe lîngă panica

produsă de criminalul ce bîntuia oraşul, apăruse şi temerea ivirii tulburărilor sociale.

Da, trăiam vremuri în care un om normal, sănătos, ar fi avut probleme cu nervii şi n-ar fi reuşit să doarmă liniştit. Ce să mai vorbim de unul ca mine, căruia doctorii cei mai pricepuţi din Londra, mobilizaţi de Holmes, nu reuşeau să-i vină în ajutor!

Chinurile mele deveniseră insuportabile, mai ales că nu mai puteam să beneficiez nici de plimbările nocturne care-mi aduseseră atîta alinare.

Deci, drogurile şi medicamentele nu mă ajutau, efort fizic nu mai puteam face – pentru că nu mă puteam duce să joc golf sau tenis la miez de noapte...

Am încercat atunci să caut ultimul refugiu – al celor fără de speranţă –, şi anume băutura. Doream să-mi găsesc în fundul sticlei liniştea pe care doctorul Holmes nu mi-o dădea.

Aşa că, după ce colegii de pensiune s-au împrăştiat, după cină, pornind fie în căutare de distracţii în oraşul terorizat de asasinul necunoscut şi de politicieni foarte cunoscuţi, fie la culcare, i-am cerut lui Silvester să-mi aducă o sticlă de şampanie franţuzească. Am golit-o şi i-am mai cerut una. La un moment dat, privirea mi s-a împăienjenit, iar pereţii salonului au pornit a se clătina, ca un barcaz prins de furtună.

Din negura care mă înconjura s-a desprins o siluetă. Am zărit o mînă ce mi-a luat paharul, apoi o figură s-a apropiat de mine şi mi-a şoptit:

— Willford, nu aceasta-i calea! Îţi faci un mare rău! Nu mai ai mult de îndurat. Strînge din dinţi şi rezistă!

Am simţit cum un braţ puternic mă saltă de pe scaun şi mă tîrăşte pe scări. Cînd am fost aşezat pe pat, am avut impresia că recunosc figura individului care-şi permisese să mă tutuiască.

Înainte ca somnul să mă izbească în creştet, cu măciuca lui buimăcitoare, am apucat să mă întreb de ce se îngrijise de mine James Splitter...

7

Visele din noaptea aceea au fost cu adevărat groaznice. Mi-am dat seama că niciodată nu trebuie să foloseşti superlativul în probleme negative. Oricînd se poate ivi ceva mai rău...

Mă aflam, din nou, în grădinile acelea edenice. Asupra lor se prăbuşeau valuri de foc, vîlvătăi suflate de vînt, bulgări de jar şi pălălăi imense. Pe cînd flăcările se aflau încă în aer, dogoarea lor veştejea iarba şi frunzele copacilor, uscîndu-le ca iasca, eliminînd

orice strop de apă, transformîndu-le în combustibil ideal pentru prăpădul ce cobora...

Locuitorii cei frumoşi, ca nişte îngeri din cărţile pentru copii, dar cu figurile încruntate, pline de ură, ameninţau zadarnic cu pumnii cerul duşman...

Vaierul scos de ei, în timp ce se mistuiau în focul ce curgea fără încetare, îmi răsuna încă în urechi în momentul în care m-am trezit.

A trecut oarece timp pînă să-mi dau seama că nu asistasem la o tragedie reală, că totul fusese doar o închipuire a minţii mele bolnave. Cînd m-am dezmeticit, am simţit o durere surdă, un regret adevărat. Chiar dacă lumea aceea existase doar în visul meu, nu merita să piară într-un mod atît de crud!

Reacţia m-a uimit. Prima mea impresie despre acei oameni-îngeri fusese neplăcută, văzusem pe figurile lor semnul damnării, văzusem cruzimea şi indiferenţa întipărite pe trăsăturile lor minunate.

Iar mama mea mă sfătuise ca în relaţiile cu oamenii să mă bazez întotdeauna pe prima impresie...

M-am spălat cu apă rece, încercînd să alung amintirile nopţii, să-mi trezesc mintea şi trupul.

Cînd am coborît în salon, redevenisem cel de altădată.

Spre surprinderea mea, deşi era destul de devreme – soarele nu răsărise încă – la masă se afla destulă lume. Domnişoara Pennyfather ciripea încîntată unui bărbat înalt, cu plete negre ce-i atîrnau pe umeri. Bătrînul domn Simpson se îndopa ca de obicei, de parcă ar fi fost ultima mîncare de care urma să aibă parte. Smith şi Triblleton, traşi la faţă şi cu ochii încercănaţi, sorbeau – părînd a fi aflaţi la capătul puterilor – din cafeaua aburindă. După hainele mototolite, mi-am dat seama că abia se întorseseră. Jamesbrown şi Splitter nu coborîseră încă. Din bucătărie se auzea vag glasul doamnei Brettstove, care-i dădea niscaiva indicaţii lui Silvester.

Am salutat şi m-am aşezat.

Aproape imediat, majordomul a apărut, împingînd căruciorul cu tăvi şi veselă. În timp ce-mi turna ceai, s-a ivit şi proprietăreasa. Într-o rochie elegantă, pe care o purta doar la ocazii. Se pare că-şi pusese în gînd să impresioneze pe cineva.

— Dragii mei, am plăcerea să vă prezint un nou coleg, a început ea, cu un glas din care se vedea limpede că-i face cu adevărat plăcere. Domnul conte Urr a binevoit să ne onoreze cu compania sa, pentru un timp.

Bărbatul cel înalt, care discutase cu domnişoara Pennyfather, s-a ridicat şi a făcut o scurtă plecăciune către cei prezenţi. Purta un costum din mătase neagră, foarte elegant. La gît, în loc de cravată, un medalion din platină care înfăţişa, pe un fond de email negru, un dragon din aur.

— Bella Urr, conte transilvan, s-a recomandat el, cu un glas melodios, menit parcă să cucerească sufletele. Dumneavoastră îmi faceţi o adevărată onoare, primindu-mă în acest lăcaş fermecător.

Gazda ne-a numit pe fiecare în parte, iar contele a dat mîna cu cei pe care nu-i cunoscuse încă.

Pînă să-mi vină rîndul, apucasem să dezbat problema pe toate părţile. Ce însemna *conte transilvan*? Transilvania făcea parte din Austro-Ungaria. Deci putea fi conte austriac sau maghiar. Nu al unei regiuni dintr-un regat, care la rîndul lui era înglobat într-un imperiu. Prenumele său părea să indice că ar fi ungur. M-am străduit să-mi aduc aminte de-o formulă de salut maghiară, învăţată de la agenţii noştri din părţile acelea ale lumii. Cînd contele a ajuns în faţa mea, am întins mîna, rostind urarea cît de bine m-am priceput. Întîmpinasem, cîndva, un bancher din Buda cu acele cuvinte, iar individul fusese încîntat. Dar bărbatul cel brunet mă privi cu ochii săi imenşi, ca nişte lacuri din cărbune lichid, şi nu reacţionă în nici un fel. În timp ce-mi strîngea degetele – mîna lui avea puterea unei menghine din oţel şi răceala aceluiaşi metal – mi-a trecut prin minte că, probabil, acea titulatură ce excludea apartenenţa la nobilimea austriacă sau maghiară presupunea că făcea parte din valahii transilvani, rebeli convinşi împotriva stăpînirii imperiale. Şi am repetat salutul în valahă. Nu-s un poligat, dar afacerile m-au învăţat că-i bine să cunoşti cîteva fraze uzuale în limbile celor cu care tratezi. Aşa că m-am străduit să memorez cîteva fraze în turcă, bulgară, arabă, valahă, maghiară, rusă şi armeană. Dar contele n-a reacţionat nici la a doua variantă de salut.

După ce a plecat, lăsîndu-mi degetele amorţite şi reci, de parcă le-aş fi cufundat în apa unui lac de munte din Scoţia, mi-a trecut prin minte că individul n-are nici o legătură cu Transilvania. Însă numele lui era unguresc. Bela Urr. Bela Urr... *Balaur*! Am descoperit brusc, ca o revelaţie, că numele său însemna, în valahă, *dragon*. Nu ştiu ce fel de conte era – dacă deţinea, cu adevărat, un asemenea titlu –, dar individul avea o legătură, una pe care n-o descoperisem pînă atunci, cu dragonul. Îşi alesese un pseudonim – eram absolut convins că-i vorba doar de un pseudonim – care să implice o relaţie cu numele său adevărat sau cu o anumită situaţie, stare sau rang, legată de monstrul acela mitologic.

Simţeam o vibraţie stranie în atmosferă, un fel de bîzîit neaudibil, dar care-mi încrîncena carnea pe mine. Mi-am dat seama, surprins, că mi-era frică. Nu ştiam de ce, dar ştiam de cine. Cel care-mi produsese panica aceea subită fusese contele Urr.

În acelaşi timp, trebuia să recunosc că individul avea un şarm de lume înaltă, ştia să fie cu adevărat fermecător. Toţi cei de faţă se gudurau încîntaţi pe lîngă el. Şi nu era numai snobismul tipic clasei

din care făceau parte. Transilvanul ştia să-i cucerească, avea un cuvînt potrivit pentru fiecare, susţinea o conversaţie inteligentă şi plăcută...

Silvester profitase de momentul prezentării noului sosit şi aşezase platourile pe masă. Mi-am umplut farfuria ca întotdeauna, dar mîncarea refuza să-mi alunece pe gît.

Am sorbit din ceaiul tare, chinezesc, şi m-am uitat la ceilalţi. Se purtau ca de obicei. Bătrînul domn Simpson profitase de ocazie şi se servise încă o dată, Smith şi Triblleton terminaseră cafeaua şi înfulecau ouă cu bacon. Contele avea în faţă o farfurie pe care se afla un biftec în sînge, doar puţin rumenit, aproape crud. Tăiase carnea în feliuţe subţiri şi ducea bucăţile la gură tacticos, apucîndu-le din furculiţă cu dinţii mari, albi, ascuţiţi. Apoi le mesteca îndelung, zdrobindu-le, sugînd fiecare strop de sînge, înainte de a înghiţi...

Rămăsesem cu privirea aţintită asupra lui, ca vrăjit. A remarcat lucrul ăsta şi mi-a zîmbit. Un zîmbet rece, sfidător, de parcă ar fi ştiut ce bănuieli îmi treceau prin minte şi voia să-mi arate că nu-i păsa.

După ce şi-a terminat carnea aproape crudă, s-a sculat, a aruncat o uitătură fugară spre fereastră, prin a cărei perdea începuseră să răzbată lumina soarelui, şi s-a scuzat:

— Mă iertaţi, am călătorit toată noaptea şi sînt frînt de oboseală. De altfel, a zîmbit el, fermecător, stilul meu de viaţă m-a obişnuit să dorm ziua şi să petrec noaptea.

În timp ce urca scările, s-a întîlnit cu Jamesbrown şi Splitter, care abia atunci veneau la masă. S-au salutat, s-au prezentat, apoi fiecare şi-a continuat drumul.

De ce am avut impresia că îl privise pe Splitter într-un mod ciudat?

Da, va trebui să-l supraveghez pe noul venit. Dar acelaşi lucru mi-l propusesem şi la sosirea lui Splitter şi nu făcusem nimic.

De altfel, încep să cred că starea nervilor mei mă face prea suspicios faţă de străini...

8

Spre surprinderea mea, lucrurile au început să se aranjeze.

Atmosfera din oraş s-a potolit, treptat. Asasinul misterios nu s-a manifestat de mult. Crimele au încetat, spaima a încetat şi ea, activitatea a revenit la normal. Ziarele şi-au găsit alte subiecte, politicienii au revenit la problemele lor... Într-un cuvînt, Londra a revenit ceea ce fusese înainte de dezlănţuirea teribilului Jack Spintecătorul...

Dar mult mai important fusese, din punctul meu de vedere, faptul că medicamentele doctorului Holmes aveau efect. Puteam, în sfîrşit, să

dorm liniştit, fără coşmaruri. Aveam un somn odihnitor, calmant, care-mi permitea să mă dedic pe deplin slujbei.

Şi-mi rămînea destulă energie şi pentru alte activităţi.

După o perioadă care acum mi se părea teribil de lungă, am reînceput să frecventez teatrele şi opera, ba găseam timp să trec şi pe le club. Redevenisem om de societate, spre bucuria doamnei Brettstove, care mă şi vedea la casa mea, alături de o soţie fermecătoare.

Nu numai că îmi reluasem activităţile normale, dar mă simţeam, cu adevărat, un om normal. Mai ales că, după vreo zece zile de tratament, medicul hotărîse că ar trebui să vedem ce se întîmplă cu mine dacă renunţ la droguri. Şi descoperisem, cu încîntare, că mă puteam lipsi de ele fără nici un fel de probleme.

Sigur, simţeam încă apelul tulbure al sălbăticiei din mine, chemarea către ceva bizar şi neguros, dar mai degrabă ca pe o închipuire, ca pe amintirea unei dureri pe care ai avut-o şi cu care te-ai obişnuit atît de mult, încît îţi imaginezi, din cînd în cînd, că o ai aievea. Lumina felinarului de peste drum îmi trezea încă sentimente stranii, dar, după ce doamna Brettstove s-a îngrijit să-mi pună în cameră perdele groase, şi această ultimă tentaţie a insolitului dispăruse.

Am redescoperit plăcerea colindării oraşului, balurile, petrecerile cu colegii de serviciu sau de pensiune. Şi, mai ales, liniştea confortabilă şi reconfortantă a clubului.

Mă duceam la club aproape zilnic. Uneori fugeam să prînzesc, atunci cînd aveam prea mult de lucru şi nu reuşeam să ajung la timp la pensiune. Alteori zăboveam acolo doar un moment, făcînd un popas în drumul spre casă, înainte de cină, cît să citesc ziarele şi să stau la taclale cu diferite persoane influente şi informate. Mai rar, treceam pe acolo după masa de seară de la pensiune, comandam ceva de băut şi studiam pe îndelete vreun articol de fond despre situaţia politică sau economică. Clubul, rezervat oamenilor de afaceri din firmele de importuri, deţinea o colecţie impresionantă de ziare din toate părţile lumii, precum şi diferite anuare statistice. Săteam acolo liniştit, cufundat în fotoliul adînc, sorbind din cînd în cînd din pahar, trăgînd din trabuc şi extrăgînd din tabele cifre care-mi erau de trebuinţă pentru activitatea mea.

Ca în toate cluburile, în salon se păstra liniştea, iar convorbirile se purtau pe un ton scăzut pentru a nu-i deranja pe ceilalţi.

Într-o seară, pe cînd analizam situaţia importurilor de tutun turcesc şi evoluţia preţurilor în anul trecut, atenţia mi-a fost atrasă de o discuţie care avea loc la masa vecină, în spatele meu.

Am presupus că persoanele de acolo nu mă observaseră, din cauza spătarului înalt al fotoliului, şi am vrut să-mi dreg glasul, pentru a le

atrage atenţia că deranjau şi că nu beneficiau de intimitatea pe care o speraseră.

Dar am recunoscut vocile şi, dintr-un impuls obscur, am preferat ca, măcar pentru moment, să trag cu urechea. Lucru nedemn de un gentleman, dar îmi propusesem de multă vreme să mă lămuresc ce treburi învîrteau acele persoane, iar acum aveam o ocazie nesperată să aflu cîte ceva...

— Nu crezi că ai exagerat? a întrebat o voce plăcută, plină de farmec, ce parcă-ţi picura miere în auz.

O voce pe care am identificat-o imediat ca fiind a aşa-zisului conte transilvan.

— Oarecum. Trebuia neapărat să ne întîlnim. Şi nu aveam cum să ştiu că mi-ai recepţionat chemarea. De ce nu mi-ai scris? Sau măcar să-mi fi expediat o telegramă!

Interlocutorul era James Splitter.

— Sincer vorbind, în primul moment nu m-am gîndit. Apelul fusese atît de puternic, încît mi-am imaginat că-i ceva atît de grabnic, că nu mai aveam timp de zăbovit. Am organizat imediat plecarea. Iar după aceea n-am avut cum să-ţi scriu. Ştii prea bine că modul meu de a călători este... cumva mai special. Pe de altă parte, de unde să-ţi telegrafiez? Ţinuturile noastre natale, pe care tu, ce-i drept, le-ai părăsit cam de mult, n-au ajuns încă la un asemenea nivel de civilizaţie tehnică.

— Mda... Oricum, nu cred că am exagerat. Am respectat ritualul în totalitate. Chiar dacă tu ai fost extrem de receptiv şi ai reacţionat mai iute decît speram, ritualul tot trebuia dus pînă la capăt.

— Ştiu. Dar ar fi trebuit să fii mai discret.

— Nicidecum. După ce-ţi voi expune planurile mele, te vei lămuri că am acţionat aşa în mod deliberat. Dacă trebuie să ne întoarcem în lume, atunci sîntem obligaţi să pregătim lumea să ne primească.

— Şi-ţi imaginezi că ne va primi? Nu fi naiv! Sigur, nu mai există ruguri, dar pe mine mă sperie totuşi ghilotina...

Splitter chicoti.

— De ce crezi că am ales Anglia? Aici execuţiile se fac prin spînzurare.

Contele Urr rîse şi el, ca un tors de pisică uriaşă, ce pare blîndă, dar e gata să se năpustească asupra ta în orice clipă.

— Ambiţiile tale de totdeauna! Nu-ţi ajungea ce aveai? Rişti să pierzi totul. Mai grav, rişti să ne pierzi pe toţi. Sper, totuşi, să nu ne duci pe eşafod. Bine că s-a terminat ritualul... Eu nu suport publicitatea, prefer să mă manifest discret, să nu atrag atenţia. Într-un fel, îmi place Anglia, simt că ai făcut o alegere bună. Explică-mi un lucru, înainte de a trece la afaceri. Ai descoperit tehnici noi?

— Nu. Ştii că nu mă ocup de cercetare. Ăsta-i domeniul altora şi

nu intenţionez să mă amestec în treburile lor.

— Atunci, de ce-a fost semnalul atît de puternic? L-am simţit chiar din prima fază, te-am localizat cu uşurinţă. Nu s-a mai întîmplat...

— Am găsit un amplificator puternic.

— Incredibil! Mărturisesc că am avut o bănuială, la pensiune, dar posibilitatea era atît de redusă, încît am respins o asemenea ipoteză.

În acel moment, de masa la care stăteau cei doi se apropie un chelner, care spuse:

— Domnule conte, masa a fost pregătită exact aşa cum aţi cerut.

— Venim imediat.

Cei doi se ridicară şi porniră spre sala restaurantului.

Cînd ajunseră în faţa mea, Splitter întoarse capul şi-mi zîmbi, cu zîmbetul său cel bizar, plin de-o blîndeţe ameninţătoare...

Am ştiut, în clipa aceea, că spătarul fotoliului nu mă ascunsese de ei, că fuseseră conştienţi tot timpul că mă aflam la doi paşi şi că auzeam totul.

Auzisem, dar ce înţelesesem?

Cei doi pregăteau ceva, săvîrşiseră sau urmau să săvîrşească lucruri care îi puteau da pe mîna călăului. Însă eu nu ştiam nimic concret şi, mai ales, nu aveam nici o dovadă.

Pe de altă parte, dacă indivizii erau străini, de ce nu discutaseră în limba lor? Nu cunoşteam suficient de bine dialectele din Orient şi nu i-aş fi înţeles. De ce folosiseră engleza?

Un gînd îşi sfredeli drum prin mintea mea: şi dacă nu discutaseră în engleză? Atunci, cum se făcuse că le pricepusem conversaţia?

9

Am decis, fără să meditez prea mult, că trebuia să-i urmăresc pe cei doi, să adun dovezi, înainte de a anunţa autorităţile. Pentru că eram hotărît să anunţ autorităţile, după cum îmi cerea datoria.

Dar e mult mai simplu să-ţi propui ceva, decît să săvîrşeşti. Eram un om ocupat, aveam probleme importante de rezolvat la slujbă. După cum bănuisem, războiul dintre ruşi şi turci se declanşase, fuseseră atrase în conflict şi Principatele Române, iar afacerile noastre aveau de suferit. Trebuia să găsim alte surse de aprovizionare, să plătim preţuri corespunzătoare situaţiei de urgenţă şi, în acelaşi timp, să satisfacem cerinţele clienţilor. Ca urmare, mă întorceam la pensiune tîrziu, seara, epuizat.

În vremea aceasta, cei doi, care nu aveau nici o ocupaţie, dispuneau de timpul lor cum credeau de cuviinţă. Îi vedeam foarte rar, mai mult în treacăt. Duceau, după toate aparenţele, o intensă

viaţă de noapte. Reuşiseră să cîştige simpatia tuturor locatarilor, aşa că nu mă puteam bizui pe ajutorul vreunuia dintre ei, mai ales că nu-mi puteam justifica bănuielile cu fapte concrete. Atitudinea lor faţă de mine consta într-o bunăvoinţă oarecum ironică. Ca şi cum ar fi ştiut ce încercam să fac, dar aveau siguranţa neputinţei mele.

Toate acestea, la un loc – munca încordată şi frustrarea resimţită din cauză că nu reuşeam să fac nimic împotriva celor doi – a avut un efect catastrofal. Surmenajul s-a manifestat prin reapariţia migrenelor şi a coşmarurilor.

De data aceasta, visele deveniseră vagi şi pline de grozăvenii sîngeroase. Somnul îmi era bîntuit de făpturi ale groazei, care ucideau şi sfîrtecau, se dedau la crime sadice, în care trupurile victimelor erau masacrate cu o pedanterie îngrozitoare. Asasinii aceia – pe care nu-i vedeam niciodată clar, pentru că acţionau pe străzi întunecate, pline de ceaţă deasă, lipicioasă – nu se mulţumeau cu atît, ci se hrăneau cu carnea şi sîngele cald al celor omorîţi...

Dar şi mai groaznic era momentul de dinaintea somnului, cînd mă copleşea un simţămînt extrem de puternic, un soi de certitudine că mă aşteaptă ceva teribil şi neomenesc. Simţămînt bizar, ce împletea teama de ororile care mă pîndeau cu un soi de bucurie, de plăcere, ba chiar de plenitudine. De parcă aş fi dorit să fiu părtaş la acele grozăvii...

Disperat, am recurs din nou la ajutorul lui Holmes. Dar, după prima doză de medicament administrată, doctorul şi-a mărturisit neputinţa. Pentru că de îndată ce am luat calmantul, am căzut într-o stare cataleptică, din care n-am putut fi scos decît cu un antidot.

Timp de o jumătate de zi n-am existat, din punct de vedere intelectual. Devenisem un trup rigid, ce nu răspundea nici unui stimul exterior. Norocul meu fusese că Silvester, care urcase în cameră, îngrijorat de faptul că nu coborîsem la dejun, avusese grijă să-l cheme pe medic fără a alarma restul casei. Altfel, incidentul s-ar fi transformat într-un adevărat eveniment, amplificat de zvonuri şi bîrfe.

După ce m-a readus la luciditate, Holmes şi-a exprimat nedumerirea:

— Nu pricep nimic! V-am administrat acelaşi calmant care, cu o lună în urmă, dăduse rezultate foarte bune. Impresia mea este că acea influenţă străină, despre care v-am pomenit mai demult, s-a manifestat din nou, cu o intensitate sporită. Bizareria constă în faptul că acea intervenţie psihică pare a nu avea intenţii duşmănoase, pare a nu vă dori răul. Dar mintea dumneavoastră o respinge atît de puternic, se blochează în faţa acelei influenţe nedorite cu o asemenea scîrbă, încît preferă să se autoanihileze, măcar pentru moment, decît să i se supună.

— Şi ce se poate face? l-am întrebat, disperat.

— Să luptaţi, mi-a răspuns el. Descoperiţi cine ar dori să vă

influenţeze, să vă atragă în ceva ce vă repugnă, şi clarificaţi situaţia. Sînteţi un om cu principii foarte puternice şi cu o temere – la fel de puternică – bine ascunsă în suflet, că aţi putea să le încălcaţi. S-ar putea, a adăugat el, după un timp, ca acele temeri să fie justificate de dorinţe pe care nu vreţi să le recunoaşteţi, dar care există. Aflaţi ce se ascunde în adîncurile minţii şi sufletului dumneavoastră, scoateţi murdăria la iveală şi purificaţi-vă. Deveniţi propriul dumneavoastră medic!

În sinea mea, am hohotit amarnic. Cît de bine mă citise! Însă aducerea aminte a păcatelor tinereţii nu risca să mă atragă din nou pe calea pierzaniei? Pentru că mă îndoiam de puterea mea de a înfrunta răul...

10

Pentru un timp, am renunţat să-mi bat capul cu ce se întîmpla în jur. Mă luptam cu coşmarurile şi migrenele, încercînd ca, în ciuda lor, să-mi fac meseria. Am răsuflat uşurat cînd s-a încheiat armistiţiul, iar luptele din Balcani au încetat. Măcar scăpasem de o parte din probleme...

Viaţa din pensiune căpătase o turnură interesantă. Contele Urr îi atrăsese pe toţi ceilalţi într-un vîrtej de petreceri nocturne. Pînă şi bătrînul domn Simpson participase. Domnişoara Pennyfather înflorise şi întinerise. Îl diviniza pe transilvanul – sau ce-o fi fost – care-i oferise bucurii de care nu avusese niciodată parte. Eu refuzasem invitaţiile, pretextînd că aveam mult de lucru. În parte, era adevărat. Nu-mi puteam permite să pierd nopţile într-un asemenea moment critic pentru firmă. Dar motivul principal fusese că mi-era frică. O frică instinctivă, pe care n-o puteam explica. Cei doi plănuiau ceva cumplit, eram sigur, ceva mult mai cumplit decît o escrocherie sau un complot politic. Preferam să stau deoparte. Dacă nu reuşeam să împiedic desfăşurarea evenimentelor, măcar să nu fiu părtaş...

Într-o seară, cînd m-am întors obosit de la birou, l-am găsit pe Splitter în salon, citind preocupat din cărţoiul pe care-l căra mai tot timpul cu el. L-am salutat, apoi l-am rugat pe Silvester să-mi aducă de mîncare. Splitter mi-a răspuns neglijent la salut, cufundat în lectură. Apoi, în timp ce majordomul aranja tacîmurile în faţa mea, au coborît de la etaj contele, domnişoara Pennyfather, Smith şi Tribbleton, toţi veseli şi gălăgioşi.

În timp ce se îndreptau spre uşă, Urr l-a strigat pe Splitter:

— Ce faci? Nu eşti gata? Întîrziem!

Individul a tresărit, a închis ceaslovul şi a vrut să se ducă în camera lui.

— Trebuie să mă schimb, a explicat el.

— Nu-i nevoie, merge şi aşa, l-a liniştit contele.

Splitter a dat din umeri, a aşezat cartea pe masă şi l-a rugat pe Silvester:

— Fii amabil şi du asta sus.

Apoi i-a urmat pe cei care tocmai ieşeau.

Majordomul a vrut să-i îndeplinească cerinţa, dar, în momentul acela, l-a strigat doamna Brettstove, din bucătărie, şi l-a trimis să aducă lemne din magazie.

Cartea a rămas în faţa mea. Într-un mod imposibil de definit, mă atrăgea, deşi, la fel de nedefinit, simţeam că în ea se găsea ceva periculos. Totuşi, dacă doream să aflu ceva despre colegul meu de pensiune, acum era momentul să profit. Cine ştie cînd mai găseam o asemenea ocazie...

Am întins mîna şi am tras-o spre mine.

Nu s-a întîmplat nimic.

Oare la ce mă aşteptasem? Să deschidă o gură plină de dinţi şi să mă muşte? Am zîmbit acestui gînd pueril şi, decis, am deschis volumul.

Foile, dintr-un fel de pergament fin, albăstrui, erau acoperite cu o tipăritură bizară, alcătuită dintr-un soi de litere stacojii. O scriere necunoscută, care nu semăna cu nimic din ceea ce văzusem pînă atunci.

Dezamăgit, mă pregăteam să închid cartea şi s-o pun în locul în care fusese. În clipa aceea, mintea mi-a fost năpădită de-un vîrtej fierbinte, de un soi de cunoaştere ce părea a porni de undeva, din adîncul meu, iar scriitura a început să capete înţeles.

La început a fost doar întunericul, iar el conţinea, în sine, totul.

Şi întunericul era Dumnezeu, iar Dumnezeu era întuneric.

Şi Dumnezeu a zis: Nu-mi sînt suficient singur. Să fie lumină!

Şi se făcu lumină.

Iar lumina se desprinsese din Dumnezeu, era parte din Dumnezeu şi era parte din întuneric.

Şi Dumnezeu s-a bucurat văzînd lumina şi a decis că va avea rostul ei.

Şi pentru a-i da rost, a împărţit ziua în noapte şi zi, apoi a împărţit toate cele între lumină şi întuneric, în părţi egale. Şi pe măsură ce le împărţea, lumea căpăta forma pe care o cunoaştem.

Şi Dumnezeu a zis: Am zis că nu-mi sînt suficient singur. Iar lumina s-a desprins din mine, deci tot singur sînt. Să fac o făptură care să mă venereze şi care să se teamă de mine.

Şi a luat o parte din întuneric şi o parte, egală cu prima, din lumină, şi le-a frămîntat între degetele sale, dîndu-i formă.

Iar cînd făptura a fost gata, Dumnezeu a zis: Om te vei numi şi mă vei venera.

Şi a vrut să sufle asupra făpturii, ca să-i dea viaţă.

Şi Dumnezeu s-a oprit şi a spus: Această făptură slabă şi proastă nu va înţelege îmbinarea de întuneric şi lumină. Va trebui să mă înfăţişez ei sub două forme, pe care să le venereze în mod egal.

Şi Dumnezeu şi-a desprins partea sa de lumină de întunericul dintîi, apoi cele două înfăţişări ale sale au suflat asupra făpturii şi i-au dat viaţă.

Şi Dumnezeii i-au spus făpturii: Teme-te de noi şi ascultă-ne întru totul. Iată, vei locui în grădina noastră şi te vei bucura de roadele noastre.

Fiindcă noi sîntem Dumnezeu şi Satana, lumina şi întunericul, părţi egale din întunericul cel dintîi.

Şi cine-l va venera pe Dumnezeu se va închina şi lui Satana, iar cine-l va venera pe Satana se va închina şi lui Dumnezeu.

Dar Dumnezeii nu i-au spus omului că, deoarece întunericul a fost cel dintîi, Satana este Dumnezeul cel mare, şi că el trebuie venerat cu mai multă teamă...

Ajuns aici, am împins cartea cu scîrbă. Dădusem de o carte a unor adoratori ai Satanei! Nu fusesem niciodată un individ religios, nu mă afiliasem vreunei biserici, iar vremurile în care colindasem prin lume mă despărţiseră de credinţa părinţilor mei. Totuşi, resimţeam acea repulsie care ne-a fost inoculată prin educaţia noastră, de sorginte culturală iudeo-creştină, faţă de Prinţul Întunericului, pe care-l identificam, în mod automat, cu răul absolut.

Într-un fel, mă liniştisem. Dacă tot complotul celor doi se reducea la o venerare bizară, împotriva logicii şi a tradiţiilor, a Celui Rău, era o chestiune care îi privea. O nebunie stupidă, dar nepericuloasă. Autorităţile nu puteau interveni decît dacă indivizii călcau legea în vreun fel. Nimeni nu te bagă la puşcărie în zilele noastre pentru că nu crezi într-o anume religie. Altfel ar fi stat lucrurile cu cîteva secole în urmă. Pentru deţinerea unei asemenea cărţi, riscai rugul. Dar asemenea vremuri trecuseră, slavă Domnului, iar acum trăiam într-o epocă a luciditătii şi libertăţii.

Uşurarea a fost urmată de curiozitate. Doream să aflu mai multe lucruri despre credinţa aceea bizară a colegilor mei de pensiune. Am deschis volumul la întîmplare, iar literele stacojii au căpătat înţeles sub privirea mea.

Dar o parte din urmaşii lui Adam nu s-au împăcat cu gîndul că pierduseră nemurirea de care se bucurase strămoşul lor. Şi au încercat să ajungă din nou asemenea lui Dumnezeu.

Şi s-au strîns în două cetăţi, numite Sodoma şi Gomora, iar acolo au făcut tot felul de fapte, sub semnul întunericului. Iar întunericul le-a dăruit viaţă lungă, frumuseţe, bogăţie şi puteri neomeneşti.

Iar ei se bucurau de ele şi se supuneau Satanei.

Dară cei care ascultaseră glasul Domnului îi pizmuiau şi cîrteau, zicînd: De ce ei să aibă de din toate şi să trăiască precum în rai, iar noi să

suferim ispăşirea păcatului strămoşului nostru?

Şi-i acuzau că făceau lucruri împotriva firii.

Şi Avraam şi-a îndreptat glasul către Domnul şi i-a cerut să abată focul asupra Sodomei şi Gomorei. Dară în cetatea Sodomei locuia nepotul său Lot, şi n-a vrut să piară fiul fratelui său, şi s-a rugat de Dumnezeu să-l ierte pe Lot.

Iar Dumnezeu a trimis un înger să-l anunţe pe Lot să plece din Sodoma şi să nu se mai uite în urmă, pentru că pulberea se va alege din cetăţile care nu-l respectau.

Şi Lot s-a speriat, a lăsat averea şi agoniseala, şi-a luat femeia şi cele două fiice şi a fugit de acolo.

Cînd s-a ridicat soarele deasupra pămîntului, a intrat Lot în Ţoar.

Atunci Domnul a slobozit peste Sodoma şi Gomora ploaie de pucioasă şi foc din cer de la Domnul.

Şi a stricat cetăţile acelea, toate împrejurimile lor, pe toţi locuitorii cetăţilor şi toate plantele ţinutului aceluia. Femeia lui Lot însă s-a uitat înapoi şi s-a prefăcut în stîlp de sare.

Apoi a ieşit Lot din Ţoar şi s-a aşezat la munte, împreună cu cele două fete ale sale, căci se temea de pizma locuitorilor din Ţoar, şi a locuit într-o peşteră.

Atunci a zis fata cea mare către cea mai mică: Nu-i nimeni în ţinutul ăsta care să facă parte din neamul nostru, care să intre la noi. Iar stirpea noastră se va stinge, şi toate cunoştinţele noastre se vor pierde.

Să-l cunoaştem pe tatăl nostru, ca să avem prunci, care să ne moştenească ştiinţa.

Iar Lot a cunoscut pe cele două fete ale lui şi a avut urmaşi din neamul Sodomei.

Dară n-au spus nimănui din ce loc vin şi din ce stirpe se trag, iar urmaşii lui au continuat să-l venereze pe Satana şi să aibă puterile date de el.

Însă nu toţi locuitorii cetăţilor pieriseră, pentru că Ishbahar din Gomora fusese plecat, cu tot neamul lui, să facă negoţ în cetatea Ur.

Iar neamul Gomorei s-a păstrat, dar tot pe furiş, fără ştirea oamenilor de rînd şi pizmaşi.

Iată numele urmaşilor celor care au scăpat, şi cetăţile în care au trăit: ...

Cînd am ajuns aici, l-am auzit pe Silvester aşezînd lemnele în bucătărie şi mi-am dat seama că va veni imediat în sufragerie, să-mi aducă mîncarea. M-am grăbit să închid cartea şi s-o aşez în locul din care o luasem.

După cină, am urcat în camera mea. M-am întins pe pat. Mă simţeam foarte obosit, dar ştiam că somnul va fi chinuitor şi nu-mi va aduce liniştea. Am stins totuşi lampa şi am închis ochii.

Stînd pe întuneric, mi-am îndreptat gîndurile spre cartea aceea

bizară, un fel de Biblie satanică. Textul părea o parodie a Cărţii Sfinte, o răstălmăcire a celor în care credeam. Dar nu vedeam în el altceva decît o prostie pedantă şi inofensivă.

Brusc, mi-am adus aminte de un amănunt care-mi scăpase din vedere: în primul moment, cînd deschisesem volumul, văzusem litere de-o formă necunoscută, o scriere pe care n-o cunoşteam. Şi totuşi înţelesesem textul!

Uluirea m-a copleşit subit, izbindu-mă ca un val care se năpusteşte peste tine în timp ce stai pe plajă, cu spatele la apă. Şocul a fost deosebit de puternic, iar în primul moment n-am ştiut ce să cred.

Poate că textul fusese în engleză, dar scris cu nişte caractere mai deformate, mai ciudate, iar în prima clipă nu-mi dădusem seama despre ce-i vorba...

Nu, nu se întîmplase asta. Am revăzut, în spatele pleoapelor, imaginea paginilor pline de litere stacojii. Nu arătau a caractere latine. Mai mult, abia acum mi-am dat seama că acele cuvinte blasfematorii nu se formaseră în mintea mea în acelaşi fel în care se formau cuvintele atunci cînd citeam un articol dintr-un ziar. Apăruseră acolo ca şi cum cineva mi-ar fi recitat textul acela, plantînd cuvintele direct în mintea mea. Le auzisem nu cu urechile, ci cu mintea...

Da, fusese o recitare, acum îmi dădeam foarte bine seama. Existase un anumit ritm, o anumită intonaţie solemnă, cu suişuri şi coborîşuri... Auzisem o voce, ale cărei inflexiuni semănau teribil de mult cu ale lui Splitter, fără a fi însă glasul său...

În aceste condiţii, începeam să mă îndoiesc de inofensivitatea celor doi colegi de pensiune. Contele şi prietenul lui pomeniseră ceva despre un ritual. Mai mult ca sigur, un ritual satanic. Cît de nevinovat putea fi un asemenea ritual? Pe de altă parte, amintiseră de o chemare lansată la foarte mare distanţă, ce fusese recepţionată peste mări şi ţări.

Ce puteri stăpîneau cei doi? Cît de periculoşi puteau fi? Iar dacă erau periculoşi, cui puteam cere ajutor?

Spaima mă prinsese în plasa ei, iar zbaterile mele nu făceau decît să mă încurce tot mai mult...

11

Fără să-mi dau seama, mintea-mi obosită refuzase să mai lucreze şi mă cufundasem într-o negură, ce nu era încă somn, dar care se desprinsese oarecum de trezie.

Apoi, un ciocănit în uşă m-a adus înapoi în lumea realităţii.

— Cine-i? am întrebat, buimac.

— James Splitter, s-a auzit glasul de dincolo de tăblie. Ai răsfoit cartea, nu-i aşa? Vreau să-ţi explic anumite lucruri.

Fiori reci mi-au străbătut corpul, apoi carnea s-a încrîncenat pe mine. Frica de pînă atunci nu însemnase nimic faţă de ceea ce simţeam în clipa aceea.

— Sînt obosit. Nu se poate s-o lăsăm pe mîine? am încercat eu să-l refuz.

— Ar fi mai bine să discutăm chiar acum.

— N-am chef de discuţii! i-am replicat, cu grosolănie. Nu avem nimic de discutat! Lasă-mă în pace!

În momentul acela am auzit bătăi în geam. Chestia mi s-a părut atît de bizară – locuiam la etaj, deci fereastra se afla la vreo trei yarzi deasupra solului – încît m-am dus şi am tras la o parte perdelele groase.

Chiar în faţa mea, la nivelul meu, am zărit figura zîmbitoare, ironică, a contelui Urr.

— Dacă nu vrei să deschizi uşa, poate deschizi fereastra, mi-a sugerat glasul lui amabil.

În prima clipă m-am gîndit că individul era zurliu rău de tot. Să facă rost de o scară, în plină noapte, doar ca să pătrundă în camera mea! Apoi mi-am dat seama că vocea lui nu putea fi auzită atît de limpede, atît de puternică, prin cele două rînduri de geamuri.

— Hai, fii drăguţ şi invită-mă înăuntru! a zis el, pe acelaşi ton amabil, dar uşor ironic.

Îl auzisem, dar nu-i văzusem buzele mişcîndu-se.

Îl auzisem, dar buzele nu i se mişcaseră!

Cine era aşa-zisul conte transilvan, care-şi putea transmite gîndurile? Ce puteri înfricoşătoare deţinea?

Bătăile din uşă încetaseră. Splitter îl lăsase pe camaradul său să trateze. În mintea-mi s-a născut un gînd, ce-a tot crescut: să-i spun, în bătaie de joc, că n-are decît să intre, dacă ţine cu tot dinadinsul. Apoi, o bănuială subită m-a făcut să mă opresc: şi dacă lua de bună invitaţia şi spărgea geamul?

Ideea mi s-a părut atît de caraghioasă, încît am izbucnit în hohote de rîs. Nu-l vedeam pe aristocratul acela manierat purtîndu-se ca un derbedeu, ca un borfaş de rînd. Auzi, contele Urr să pătrundă prin efracţie într-o locuinţă!

Hohotul mi s-a oprit în gît.

Văzusem ceva ce depăşea orice închipuire: *interlocutorul meu nu stătea pe nici o scară, ci plutea în văzduh*!

Am scos un urlet de groază şi m-am năpustit spre uşă. Abia după ce am descuiat-o mi-am dat seama că în faţa ei mă aştepta Splitter. N-am apucat s-o încui la loc. Individul a împins cu putere, iar tăblia m-a izbit în frunte şi m-a aruncat, ameţit, în mijlocul încăperii.

Splitter a făcut un pas înăuntru şi a închis uşa în urma lui.

— Îmi pare rău că te-am lovit, Willford. N-am avut intenţia să-ţi fac vreun rău... Vreau doar să discutăm un pic, să-ţi dau nişte explicaţii, pentru că am impresia că ţi-ai făcut o părere greşită...

După ce-l văzusem pe conte plutind în aer, eram convins că nu-mi făcusem o părere greşită. Dar duşmanul meu stătea în faţa uşii, iar camaradul lui pîndea în faţa ferestrei, deşi nu-mi trecea prin cap să fac un salt de cîţiva yarzi. Am decis că trebuie să cîştig timp.

— Spune ce ai de spus. Oricum, sînt obligat să te ascult. Ce vreţi de la mine? Şi, de fapt, cine sînteţi?

James Splitter – cine ştie ce nume avea în realitate? – a zîmbit încîntat, văzînd că accept conversaţia.

— Mă bucur că ai devenit rezonabil. Sigur, nu mă aşteptam să accepţi lucrurile cu uşurinţă... Să încep prin a-ţi spune cine sîntem. Eu mă trag, în linie directă, din Lot. Iar prietenul meu de afară, din Ishbahar. Sîntem, ca sa spun aşa, descendenţii supravieţuitorilor din Sodoma şi Gomora. Deţinătorii unor mari secrete şi teribile puteri.

— Şi adoratori ai Satanei, l-am întrerupt eu.

— Te scandalizează lucrul acesta? Binele şi răul sînt noţiuni complementare, nu contradictorii. Iar pentru divinitate, n-au nici un înţeles, pentru că ea se află deasupra măruntelor păreri omeneşti. Satana este o parte a lui Dumnezeu, iar Dumnezeu este o parte a Satanei.

— Scuteşte-mă de asemenea blasfemii! m-am răstit eu, copleşit de-o scîrbă inimaginabilă. Nu jigni numele Creatorului!

— Bine, bine, a încercat el să mă liniştească. Nu-i momentul pentru discuţii teologice. Te întreb însă un lucru: cum poţi să-ţi dai seama dacă Dumnezeul în care crezi este cel adevărat? Nu-ţi chinui mintea să găseşti răspunsul corect. Ţi-l spun eu: după puterea pe care o are, după puterile pe care ţi le dă!

— Satana nu te poate îndemna decît la crime!

— Crime! Ce termen pretenţios şi exagerat! Sigur, e nevoie să sacrifici un număr de vieţi omeneşti, în cursul unor ritualuri, dar cît de preţioasă-i o viaţă? Mai ales cea a unei persoane inutile, ce nu-şi găseşte loc în societate? Ce-a pierdut omenirea în urma sacrificării unor prostituate stupide şi pline de boli? Ce pierde lumea dacă dispar nişte cerşetori? Cred că societatea ar trebui să ne fie recunoscătoare pentru că o eliberăm de paraziţi.

— Te rog, scuteşte-mă de asemenea comentarii! am exclamat eu, în timp ce sila creştea, creştea...

M-a privit cu milă, apoi a spus:

— Tu ai deschis vorba. Va trebui să te obişnuieşti cu ideea că adevărul poate fi diferit de ceea ce ai crezut pînă acum că-i adevăr.

A tăcut un moment, apoi a continuat:

— Noi, descendenţii locuitorilor din cetăţile distruse cîndva de focul Dumnezeului luminii, am stat prea multă vreme deoparte, ascunzîndu-ne cu grijă puterile. A venit timpul să ieşim la iveală. Lumea de astăzi, eliberată de superstiţii stupide şi înclinată spre avantaje materiale, pare mai dispusă să ne accepte decît societăţile trecute. Bineînţeles, a rîs el, oamenii trebuie să se obişnuiască mai întîi cu ideea că există persoane cu puteri neobişnuite, cu o morală neobişnuită. Apoi, treptat, descendenţii Sodomei şi Gomorei se vor arăta. Pînă atunci – şi multă vreme după aceea – oamenii de rînd nu vor şti nimic despre noi, ne vor crede făpturi asemănătoare lor.

Îl ascultam doar în parte. Aş fi crezut că e un nebun, mai mult sau mai puţin periculos, dacă n-ar fi fost grozăvenia de afară care-mi zîmbea amabilă prin fereastră. Toate vorbele lui Splitter nu mă convingeau că am de-a face cu făpturi înzestrate cu forţe extraordinare, cît mă convingea imaginea contelui Urr plutind în văzduhul nopţii.

Dar nu numai insolitul situaţiei mă îngrozea. E normal să-ţi fie frică de ceva ce încalcă, nonşalant, normele naturale. Individul din faţa mea amintise de faptul că, pînă cînd descendenţii cetăţilor blestemate, care sfidaseră voinţa dumnezeiască, se vor infiltra în societatea noastră şi vor fi acceptaţi de aceasta, trebuia păstrat secretul deplin. Asta însemna că, după ce mă va folosi pentru un scop nedefinit încă, se va descotorosi de mine înainte de a apuca să spun lumii despre pericolul care o ameninţă.

Pînă una-alta, stăteam liniştit în mijlocul camerei, ascultîndu-i poliloghia, fără să ştiu cum puteam ieşi din toată povestea asta.

În timp ce vorbea, Splitter se plimba prin încăpere, gesticulînd, descriind încîntat cum vor pune mîna pe putere, cum vor manipula masele, cum vor folosi ziarele, chiar şi literatura sau alte arte, pentru a obişnui oamenii cu gîndul că trebuie să accepte viitorii stăpîni.

La un moment dat se opri şi spuse:

— Dar ce facem noi aici? Stăm de vorbă în doi şi-l lăsăm pe prietenul nostru afară, în frig?

După care se duse la fereastră şi începu să-i desfacă ivărele.

În clipa aceea am văzut o portiţă de scăpare. Uşa rămăsese nepăzită, iar Splitter stătea cu spatele la mine. Am făcut imediat cîţiva paşi mari. Pînă să-şi dea seama ce făceam, ajunsesem la uşă, o deschisesem, ieşisem, o închisesem şi o blocasem cu un scaun.

Am gonit pe scări, fără să mă sinchisesc de apelurile ce răsunau în urma mea.

În timp ce fugeam, mă gîndeam ce să fac. Să încerc să-i alarmez pe cei din pensiune? N-ar fi fost un lucru prea înţelept. Contele Urr îi vrăjise pe toţi, îi convinsese că-i un personaj respectabil şi onorabil. În cazul cel mai bun, colegii de locuinţă m-ar fi privit ciudat, ca pe un nebun, şi m-ar fi lăsat în mîinile celor doi care, după ce s-ar fi potolit lucrurile, mi-ar fi venit de hac.

La ora aceea tîrzie din noapte nu puteam să mă refugiez la club sau în vreo instituţie publică, în care să mizez pe aglomeraţia obişnuită din timpul zilei.

Nu-mi rămînea decît să caut adăpost într-o secţie de poliţie, singura instituţie care funcţiona fără încetare. Dar trebuia să mă feresc să spun acolo povestea exact aşa cum era în realitate. Nici poliţiştii nu m-ar fi crezut. Sau m-ar fi considerat nebun de legat. Soluţia cea mai rezonabilă părea următoarea: să-i reclam pe cei doi că încercaseră să mă asasineze. Măcar pentru un timp, autorităţile mă vor proteja, cît îi vor ancheta pe indivizi. Obţineam astfel un răgaz care, dacă ştiam să-l folosesc bine, mi-ar fi permis să-mi pierd urma.

În momentul acela de panică şi disperare nu-mi păsa că renunţam la o carieră strălucită, la bani şi la un anumit statut social. Viaţa era mai preţioasă decît toate astea.

Am ieşit în fugă din clădire şi am alergat pe străzile întunecate, sfîşiind perdeaua de ceaţă albă, deasă şi densă. Din loc în loc, bezna se dilua în lumina gălbuie a becurilor cu gaz instalate în felinare.

După un timp, puterile au început să mă lase. Gîfîiam şi-mi simţeam picioarele ca de plumb, iar pieptul mă ardea. M-am oprit şi m-am sprijinit de un gard să-mi trag răsuflarea.

Atunci, din adîncul ceţii au răsunat paşi grei, bocănind, atrăgîndu-mi atenţia că duşmanul se apropia.

Am rupt-o din nou la fugă, dar pasul îmi era şovăielnic, iar viteza redusă. Viaţa lipsită de mişcare, pe care o dusesem în ultimul timp, se răzbuna pe mine. Totuşi am continuat să gonesc, cu ultimele-mi puteri.

În timp ce alergam, am decis să încerc să-mi pierd urma, s-o iau pe uliţe întunecate, fără felinarele ce-mi dezvăluiau poziţia de la distanţă.

M-am cufundat în labirintul străduţelor laterale şi m-am ascuns într-un gang. Zgomotul de paşi s-a îndepărtat, şi-a redus intensitatea, apoi a dispărut cu desăvîrşire.

Am oftat uşurat şi m-am aşezat pe marginea trotuarului încercînd să-mi stăpînesc trupul ce tremura din toate încheieturile. Abia aşa, stînd pe loc, mi-am dat seama că noaptea era rece, deşi toamna abia începuse. Sudoarea fierbine de pe mine se transformase în şuvoaie îngheţate ce se scurgeau de-a lungul corpului. Am rămas acolo un timp, respirînd greoi, aşteptînd să mă liniştesc.

Apoi, în tăcerea deplină a Londrei care dormea, am auzit din nou paşi ce se apropiau. Numai că, de data asta, veneau din ambele capete ale străzii...

Nu scăpasem de urmăritori, recurseseră la un şiretlic, ca să mă înconjoare.

M-am ridicat în picioare, decis să-mi vînd scump pielea. Nu prea ştiam ce pot face împotriva unor indivizi fără scrupule şi dotaţi, după toate probabilităţile, cu puteri deosebite. Am trecut pe lîngă un gard din scînduri groase. Cu forţa disperării, am reuşit să desprind una dintre ele. Înarmat astfel, am pornit spre inamicul care se apropia din direcţia în care se afla secţia de poliţie.

Din ceaţa lăptoasă a apărut silueta înaltă a contelui transilvan. Pelerina-i lungă fîlfîia în vînt. M-am repezit la el şi, cu o mişcare repezită, i-am dat cu scîndura în cap.

Individul a ridicat braţul, oprind traiectoria lemnului, iar acesta a trosnit scurt şi s-a frînt.

Printr-un gest reflex, am întins mîna şi am prins bucata care cădea. Nu exista nici o explicaţie pentru ceea ce făcusem, nici pentru ceea ce-am făcut în continuare. Ţinînd în fiecare mînă cîte o bucată de scîndură, le-am dus una către cealaltă – încercînd, probabil, să blochez, cu acel simulacru de cruce a sfîntrului Andrei, vreo lovitură a duşmanului.

În clipa aceea, Urr a scos un ţipăt teribil, ce exprima o durere teribilă, şi a dat înapoi, acoperindu-şi faţa cu mîinile. Am profitat de ocazie să ţîşnesc pe lîngă el. Cînd am ajuns la capătul străduţei, am întors capul să văd cît de mult reuşisem să mă distanţez de urmăritori.

Atunci am zărit un lucru uluitor, care mi-a îngheţat sîngele în vene. Contele alerga cu o viteză uluitoare, iar pelerina lungă fîlfîia, întinsă aproape la orizontală. Apoi individul s-a desprins de pămînt, iar pelerina s-a transformat în aripi imense. Transilvanul şi-a luat zborul, planînd ca un liliac uriaş, m-a depăşit şi a aterizat în faţa mea, împiedicîndu-mi fuga.

Însă lucrul cel mai groaznic era că făptura aceea care zburase pe deasupra mea şi care se apropia, acum, ameninţătoare nu mai arăta a om. Devenise dragon, un dragon adevărat, semănînd cu aceia văzuţi în ilustraţiile cărţilor cu basme. Cu aripi din piele, imense, ca de liliac. Cu gheare mari, ascuţite, ce zdrobeau pavajul. Cu un bot prelung, ca de saurian.

Cu sufletul cuprins de teroare şi scîrbă faţă de reptila aceea bizară, ieşită parcă din coşmarurile unui opioman, am ridicat din nou bucăţile de scîndură în faţa mea, sperînd că şi de data aceasta crucea mă va ajuta. Însă monstrul a deschis botul şi a scuipat spre mine o flacără galbenă, iar lemnul a luat foc imediat, de parcă ar fi fost uns cu răşină.

Am rămas locului, împietrit, în timp ce vîlvătaia rodea simbolul inutil din mîinile mele, apropiindu-se amenințător de degetele incapabile să se mişte pentru a da drumul stinghiilor...

Apoi, în spatele meu au răsunat paşi. O mînă mi-a smuls făcliile şi le-a aruncat în beznă. Şi am auzit o voce blîndă, plină de iubire:

— De ce fugi, Willford? Crezi că am putea să-ţi facem rău? N-ai ştiut pînă acum, dar eşti unul dintre noi, unul dintre descendenţi. Eşti asemenea nouă!

Şi atunci sufletul mi-a fost sfîşiat de-o durere nemărginită, descoperind, într-o clipă, că am pierdut o parte a universului. Dar am simţit, simultan, şi o bucurie sălbatică, plină de făgăduieli necunoscute, teribil de atrăgătoare.

Pierdusem lumina, însă întunericul îmi aparţinea.

BLESTEM DE SEARĂ, CU DURATĂ NELIMITATĂ

Se numeşte Guillermo Hamel. Din considerente profesionale, ca să sune mai spaniol, pe afişe şi-a adăugat un y Inn. Deci Guillermo Hamel y Inn. În realitate, se pare că-i austriac şi-l cheamă Willhelm Hamel. Probabil că-i din oraşul Inn. Dacă-i austriac. Oricum, de origine germană. Cînd e singur, bombăne în nemţeşte, nu în spaniolă. Este un individ damnat, asta-i sigur. Duce în spinare cel puţin un blestem, vă garantez eu!

Blestemele pot fi văzute, zisese coana Marghioala într-o zi, cînd venise să spele podelele. Asta se întîmplase pe vremea domnului Arghiropoulos. Pe vremea cînd eu însumi nu eram damnat. Da, zisese baba, blestemele pot fi văzute de cei care se spală la ochi cu apă neîncepută, în noaptea de Sînziene. Habar n-am cînd e noaptea asta, dar cred că poţi să-ţi dai seama după înfăţişarea omului dacă duce în spate măcar un blestem. Există o anumită cocîrjeală, o anumită poziţie care indică greutatea din suflet reflectată într-o cvasigreutate transportată de trup. Iar Hamel are acea poziţie. Este damnat, iar acum sînt şi eu.

Cum să nu fiu damnat, dacă prin mijlocul meu trece un stîlp imens, ce se îngroaşă zi de zi? Un stîlp din carne şi oase, acoperit cu păr des, negru, aspru. Pe care se scurge sudoare. Locatarul meu blestemat nu-l zăreşte – sau se poartă ca şi cum nu l-ar zări – dar eu îl simt, îmi modifică eul, îmi intervine în intimitate, în structură...

*

Gurile rele din vecini zic că ar fi vorba de piciorul lui Axel, picior care a crescut într-un mod ciudat şi anormal. Ce fel de picior poate să crească în asemenea hal? Aici a acţionat tot un blestem, vă garantez eu! Incredibil cît de multe blesteme acţionează în lumea noastră! Din nefericire, educaţia materialistă face oamenii să nu le vadă, să nu-şi dea seama de pericolele care îi pîndesc. Dar să revenim la Axel. Ce nume-i ăsta? Imposibil să se numească un om astfel! Cred că-i vorba de un mit născut peste noapte, ceva care se referă la o axă a clădirii. Deci ar fi vorba de omul-axă al casei, un duh care ar trebui, dacă pornim de la denumire, să asigure stabilitatea construcţiei. Dar sînt convins că nu-i vorba de nici o stabilitate, de nici o axă, ci de un blestem aruncat asupra noastră, a tuturor – sau numai a mea, pentru că prin mine trece acest stîlp care seamănă a picior, un pilon al anormalului înfipt în cea mai normală dintre locuinţe. Ah, dacă ar mai

trece pe aici coana Marghioala, ea ar vedea totul, şi-ar da seama despre ce-i vorba şi, poate, ar descoperi vreun descîntec care să ne scape. Dar coana Marghioala n-a mai venit pe aici de multă vreme, iar locatarul meu îşi cară propriul blestem, aşa că nu mai are timp să le observe şi pe ale altora.... Sînt damnat...

Bine, sînt damnat. Şi ce-i cu asta? Eu n-am suflet nemuritor, n-o să fiu chemat în faţa lui Dumnezeu, la judecata de apoi, să dau socoteală. Dar dacă există un Dumnezeu al apartamentelor, dacă tot ce se află pe lume va trebui să dea seamă, odată şi-odată?

Eu mă chinui cu întrebările mele fundamentale, iar nenorocitul ăla de Hamel dresează şobolani! N-a putut, jigodia, să găsească alte animale, mai simpatice! Pentru mine, şobolanii sînt cele mai scîrboase animale. Un apartament cu şobolani e ca un om cu păduchi. Adică pe cea mai de jos treaptă a mizeriei.

Pe de altă parte, trebuie să recunosc că şobolanii sînt fiinţe inteligente. Cel puţin aşa se zice. Louis Bellerette îi povestea, cîndva, unui amic al său – iar eu ascultam foarte atent – că lighioanele astea au un simţ deosebit al organizării, că-şi alcătuiesc societăţi bine ierarhizate. Relata o experienţă, făcută într-un laborator: nişte şobolani fuseseră puşi într-o cuşcă din metal, iar printr-o ţeavă s-a turnat apă peste ei. În momentul în care nivelul lichidului crescuse într-un mod alarmant, unul dintre animale s-a sacrificat şi s-a îndesat în ţeavă, oprind scurgerea apei. Un individ a pierit, dar restul societăţii a fost salvată. Să nu crezi că viitorul aparţine acestei rase? Se înmulţeşte într-un ritm infernal, migrează fără încetare, se adaptează la toate mediile...

Oricum, sînt nişte făpturi scîrboase, iar mie nu-mi plac de fel.

Totuşi, şobolanii lui Hamel nu mă deranjează. Stau cuminţi în cuştile lor, deşi nu-s încuiaţi, şi ies de acolo doar cînd îi cheamă dresorul pentru lecţiile zilnice. Lucru destul de bizar, umblă tot timpul îmbrăcaţi şi merg pe picioarele din spate. Arată destul de umani....

Mă înşel eu, sau lighioanele cresc treptat? Am impresia că nu erau atît de mari atunci cînd le-a adus Hamel acasă...

Într-o seară, locatarul meu avusese un vizitator. Unul neaşteptat şi neplăcut. Un inspector de poliţie. Venise să-l ancheteze în urma unei reclamaţii a unor cetăţeni indignaţi. Din ce-am înţeles, se pare că Hamel oferise bomboane unor copii din parc. Nu se întîmplase nimic, dar părinţii bănuiseră că dresorul avusese intenţii dubioase şi se adresaseră poliţiei.

Am ajuns la concluzia că lumea a înnebunit. Impactul mass-mediei a fost mai puternic decît s-a crezut. Prea multe ştiri de scandal, prea multă violenţă. Omul de rînd trăieşte cu obsesia că se află într-o lume periculoasă, că asupra lui se poate abate, în orice clipă, cea mai neaşteptată nenorocire. Orice analiză obiectivă ar demonstra că omenirea n-a luat-o pe panta pieirii. La urma urmei, să ne aducem aminte că omenirea a fost bîntuită tot timpul de ciumă, războaie, invazii, secete, inundaţii, foamete sau alte asemenea bucurii. Bande de hoţi sau de migratori prădalnici au cutreierat lumea mii de ani. Existenţa umană n-a fost niciodată sigură sau, mai bine zis, n-a fost mai sigură decît acum. Probabil că ideea tîmpită de progres – băgată în capul oamenilor tot de mass-media – i-a făcut pe aceştia să-şi închipuie că lumea a evoluat şi moral, nu numai tehnologic. Aiurea! Omul a rămas acelaşi ca acum cinci mii de ani. Ce înseamnă cinci mii de ani la nivelul istoriei? Nimic. Atunci, există vreun motiv să ne aşteptăm ca soldaţii de astăzi să se poarte altfel decît asirienii sau aztecii? Singura diferenţă constă în tehnologie. Pe vremea aceea, bieţii soldaţi munceau din greu pînă jupuiau zeci de mii de prizonieri sau le smulgeau inimile. Acum, apeşi pe un buton şi lansezi o bombă, iar sute de mii de indivizi se transformă în cenuşă cît ai clipi!

Să nu mai pomenim de panica produsă de SIDA. Oamenii au uitat foarte repede că, vreo patru sute de ani, sifilisul a făcut o mulţime de victime, că pînă la Erlich boala respectivă era mortală. Se pare că există un mecanism de reglare al naturii, care aruncă în joc, din cînd în cînd, cîte o asemenea boală sexuală, în încercarea de a îmbunătăţi moravurile. Mecanismul funcţionează, dar efectele sînt nule. Pentru o clipă de bucurie, omul e capabil să-şi rişte sănătatea, viitorul şi chiar sufletul etern...

Cît despre aberaţiile sexuale, perversiuni sau cum vreţi să le spuneţi, oamenii ar trebui să fie ceva mai calmi. Nu-i nimic nou sub soare, totul a fost inventat de multă vreme, după cum spunea Leonardo Vince, pe cînd se amuza citind operele lui Petronius sau ale marchizului de Sade... Numai că presa asta, în goană după senzaţional, face din ţînţar armăsar, iar cetăţeanul de rînd se simte terorizat, priveşte în jur cu teamă, aşteptîndu-se oricînd să fie agresat, supus la tot felul de chinuri, chiar ucis. Ce înseamnă o oarecare perioadă de prosperitate şi linişte! Oamenii au uitat ceea ce fusese, mii de ani, normalitatea...

Oricum, Hamel îngheţase cînd auzise acuzaţiile ce-i fuseseră aduse. Norocul lui că inspectorul s-a mulţumit să-l atenţioneze să-şi supravegheze comportamentul şi să lase copiii în pace.

Locatarul meu încercase să-i explice că iubea copiii, că gestul lui fusese pornit dintr-un preaplin sufletesc, dar poliţistul se mulţumise să zîmbească neîncrezător şi să-şi repete avertismentul.

După ce plecase vizitatorul, Hamel se plimbase nervos prin cameră, iar şobolanii ieşiseră din cuştile lor mari, amenajate ca nişte căsuţe-jucărie, cu mobilier şi tot ce le trebuia, şi-l priviseră cu atenţie, într-o linişte plină de îngrijorare...

În timp ce se fîţîia de colo-colo, Guillermo bombănea de unul singur, neadresîndu-se cuiva anume:

— Blestemul.... Blestemul din seara aceea... cît o să ţină? La infinit? Aş fi vrut şi eu să am măcar un copil... un copil al meu... pe care să-l iubesc, să-l răsfăţ, să-l învăţ tot ce ştiu... Stirpea mea o să piară, nimeni nu-mi va moşteni talentele şi secretele... Se vor pierde şi nimeni nu le va descoperi vreodată... Blestemul din seara aceea.... Nu există nimic mai puternic decît blestemul unei mame...

Şi-a continuat preumblarea, apoi a izbucnit:

— N-a fost vina mea! Dacă şi-ar fi îndeplinit obligaţia, nu s-ar fi întîmplat nimic!

Apoi revenise în lume, văzuse animalele micuţe, care se uitau la el atente, cu compasiune chiar, şi izbucnise în lacrimi.

— Numai voi mă iubiţi! Numai voi mă înţelegeţi! Doamne, cît sînt de singur şi de nefericit!

Îngenunchease, strînsese la pieptul lui făpturile micuţe, care chiţcăiau jalnic, pline de milă, şi făgăduise:

— Aţi fost mereu alături de mine, m-aţi ajutat să-mi suport nefericirea, aşa că o să vă învăţ o mulţime de lucruri! Nu numai ce trebuie să ştiţi pentru circ, ci şi multe alte lucruri, care să vă ajute în viaţă! Voi veţi fi copiii mei, singurii mei copii, pe care o să-i pot iubi fără să mă bănuiască nimeni de chestii suspecte!

Din ziua aceea, existenţa lui Guillermo se schimbase. Se schimbase şi el. Devenise plin de energie, deborda de o vitalitate mobilizantă, plină de încredere.

Dar pe mine nu mă înşela aspectul său. Eu continuam să-i zăresc blestemul pe care-l căra în spinare, continuam să zăresc masca damnării aplicată pe figura lui veselă, optimistă. Şi ştiam că, atît timp cît voi avea un locatar damnat, voi fi şi eu damnat, fără şansă de izbăvire.

Hamel se dedicase mai mult ca oricînd făpturilor cu care-şi executa numărul la circ. În fiecare seară, îi vîra într-o cuşcă mare, pe care abia reuşea s-o ridice, şi-i ducea în faţa uşii. Acolo îl aşteptau doi bărbaţi solizi – angajaţi ai circului, presupun – care duceau şobolanii la sediul spectacolului.

Ciudat, dar Hamel nu se angaja niciodată la circuri itinerante, prefera să lucreze, atunci cînd Boulionni pleca în turneu, pentru diferite case de cultură, aziluri de bătrîni, spectacole de binefacere...

Se pare că e cu adevărat foarte bun, pentru că era solicitat tot timpul, iar agentul lui îl trata cu mult respect.

Apropo de agentul lui. Adolf Schicklgrubber. Un bărbat slăbuţ, cu un moţ negru ce-i cădea pe frunte, şi cu o mustaţă ca a lui Chaplin. Era singurul care-l vizita pe locatarul meu, singurul pe care acesta îl primea în apartament. Alte persoane – cu excepţii accidentale, precum inspectorul de poliţie – nu treceau dincolo de hol. Adolf avea acces în încăpere oricînd, era primit cu bucurie, iar cei doi discutau îndelung tot felul de probleme, de obicei chestiuni de ordin general legate de politica lumii, artă, filosofie.... Aveau ceva comun, un aer de detaşare de problemele zilnice, parcă pluteau în alt mediu, într-o lume proprie, fără legătură cu cea în care erau obligaţi să vieţuiască. Credeau, cu o sinceritate dezarmantă, că deţineau soluţii pentru problemele omenirii, că, dacă printr-o întîmplare miraculoasă li s-ar fi încredinţat soarta lumii, ar fi putut s-o conducă mult mai bine decît o făcuseră toţi ceilalţi.

Schicklgrubber era şi el un damnat, unul de-un fel mai aparte. Am zărit în spinarea lui locul pentru instalarea blestemului, loc ce-i fusese creat încă de la naştere – sau, poate, fusese format de evenimentele prin care trecuse... Adică era un damnat în devenire, care urma, obligatoriu, să ajungă un damnat, toate condiţiile fiind pregătite, dar blestemul nu fusese încă aruncat asupra lui, nu-l cocîrjase încă sub greutatea sa... Oricum, individul degaja un magnetism bizar, maladiv, capabil să atragă mase de indivizi complexaţi şi taraţi. Ghinionul lui că societatea din zilele noastre nu ajunsese suficient de bolnavă pentru a vedea în el salvatorul necesar. Dar timpul nu-i pierdut, iar Dolfi poate juca un rol important în lumea asta nebună...

Cei doi mai aveau un lucru comun: un temperament artistic neîndoielnic, dar de-o factură aparte. Arta lor era o artă a damnării, a sufletelor chinuite şi fără speranţă de izbăvire. Ea nu putea fi acceptată decît de cei asemănători lor. Faptul că eu sesizez valoarea ideilor lor artistice garantează caracterul meu damnat. Este evident că cei care se aseamănă se adună...

Dolfi Schicklgruber avea, totuşi, bunul simţ să-şi expună crezurile doar faţă de Guillermo, iar în viaţa de zi cu zi să se manifeste ca un om rezonabil şi ca un impresar de valoare. Spre folosul lui şi al prietenului său.

Vedeţi ce înseamnă lumea! Poţi cunoaşte un om dintr-o activitate comună, să-l întîlneşti destul de des, şi să n-ai habar de ce-i trece cu adevărat prin cap! Nebunia şi damnarea pot îmbrăca forme înşelătoare, iar sub aparenţa normalităţii se ascund multe lucruri bizare...

Deci, în afară de Adolf, în apartament mai era primit şi directorul Boulionni, conducătorul celui mai mare circ din ţară. Un individ gras

şi brunet, despre care mulţi spuneau că ar fi ţigan. Lucrul nu se ştia cu certitudine, personajul se născuse într-o familie de circari bogaţi, proprietari de circ de generaţii întregi, iar dacă ascendenţa lui fusese gitană, probabil că statutul social şi snobismul aferent acesteia îl făceau să nu o recunoască în public. Oricum, nici n-o negase în mod oficial, deci semnul de întrebare rămînea. Nimeni nu-i punea la îndoială priceperea managerială, nici îndemînarea profesională – era considerat unul dintre cei mai talentaţi dresori de cai din lume. Discuţiile sale cu Hamel se reduceau, întotdeauna, la aspecte ale meseriei. Hamel îi povestea despre numerele pe care le pregătea, directorul făcea observaţii pertinente, venea uneori cu propuneri interesante. Se vedea că Boulionni cunoştea mai bine decît Guillermo lumea circului, precum şi ceea ce aşteptau spectatorii. Deseori aveam impresia că locatarul meu nimerise în mediul acela întîmplător, că se bucura de un talent, de o îndemînre, pricepere sau cum vreţi să-i spuneţi, care-i permitea să facă orice cu şobolanii, dar că se gîndise să-şi folosească darul în circ doar pentru că nu-i găsise o altă întrebuinţare. Dar asta-i impresia mea, poate generată şi de discrepanţa vizibilă dintre el şi director, chestie care, probabil, era valabilă şi pentru alţi oameni de circ.

De remarcat însă faptul că, în ciuda înţelegerii depline dintre el şi Boulionni, în ciuda respectului reciproc, directorul nu reuşise să-l convingă să-l însoţească în turnee, cu toate că-i oferise evidente avantaje materiale. Hamel se crampona de localitate – nu de locuinţă, înţelesesem că schimbase destule domicilii pînă atunci, lucru de înţeles, cine vrea să aibă vecini nişte şobolani! Nu se ştie din ce motive, manifesta o teamă evidentă de umblat prin lume, deşi, din discuţiile sale cu Adolf reieşea că văzuse destule locuri în viaţa lui. Oricum, măcar un lucru era cert: nu se născuse în oraşul nostru. Găsise însă aici un refugiu pentru damnarea lui, răspîndind în jur miasma inefabilă a blestemului, impregnîndu-mă şi pe mine cu această miasmă pe care se părea că alţii n-o simţeau...

Da, Boulionni nu era ţigan, acum sînt convins, pentru că ar fi trebuit să simtă această miasmă. Sau poate doar ţigăncile au talentul ghicitului şi al altor legături cu celelalte lumi? Un lucru care trebuie aflat... Dar cum naiba să-l aflu, din moment ce n-am nici un fel de legături? Amărîta aia de garsonieră ar putea să tragă cu urechea la poliţistul ce-o locuieşte, dar sticletele e prea îndobitocit de amanta lui ca să poţi avea o discuţie inteligentă cu el. Nemaipomenind că doar cei singuri discută cu pereţii...

Astăzi m-am cutremurat. Stîlpul care mă străpunge, aşa-zisul picior al lui Axel, s-a mişcat violent şi m-a zguduit puternic. Treaba asta mă agasează teribil. Nu-mi aduc aminte de momentul în care

acest picior a trecut prin mine. Nici nu se văd urme de rupere a tavanului şi podelei. Sînt din ce în ce mai convins că povestea asta ţine de schizofrenie, ar trebui probabil să mă duc la un psihiatru, aşa cum făcea doctorul Freud, pe vremea cînd locuia în mine... Deşi mă amuză imaginea mea, întins pe-o canapea din piele neagră... Nu găsesc decît o explicaţie a obsesiei mele – obsesia că-s străpuns de un picior imens, care a apărut nu se ştie cînd şi din ce motive. Piciorul ăsta reprezintă, evident, o imagine falică, deci componenta mea feminină a luat-o razna, s-a dezvoltat peste măsură, visez că sînt străpuns de un membru... Nu cumva, sub influenţa sexualităţii din mass-media – sexualitate în continuă creştere – sînt în pericol să ajung apartamentosexual? Ce aberaţie! Am început s-o iau razna rău de tot. Poate ar trebui să fiu exorcizat. Pentru că una dintre ciudăţeniile lumii acesteia în care trăim este că putem zări blestemul altora, nu şi pe cel pe care-l purtăm...

Simt, uneori, nostalgia vremurilor cînd eram nisip purtat de vînt, răspîndit de copitele cailor hoardelor barbare... Probabil că sedentarismul la care-s forţat mă stresează mai mult decît îmi închipui, iar imaginaţia îmi joacă feste...

Oricum, trebuie să menţionez faptul că Hamel pare a nu băga în seamă stîlpul care trece prin sufragerie, în sensul că-l consideră o componentă normală a locuinţei. Se sprijină deseori de el. La fel face şi Adolf, cînd oboseşte să peroreze în picioare. Omul ăsta nu poate vorbi stînd jos, pentru că gesticulează ca un apucat. Şobolanii, în schimb, manifestă faţă de stîlp un fel de groază resperectuoasă, nu îndrăznesc să se apropie de el – nici vorbă să-l atingă. Instinctul lor le spune că nu e ceva normal, că trebuie să se ferească. Ceea ce dovedeşte, încă o dată, că şoboanii deţin calităţi necesare supravieţuirii superioare celor ale oamenilor.

Ziua de lucru a lui Hamel începe devreme. Se scoală pe la şase dimineaţa, face curăţenie prin casă, se duce şi cumpără alimente. Pe la ora opt, îşi strînge elevii-animale şi li se adresează pe un ton părintesc:

— Copilaşi, hai să ne facem lecţiile pentru astăzi...

Urmează cîteva ore de muncă susţinută, în care repetă cu lighioanele sale numerele lor de circ. Chestiuni destul de interesante, dar cam puerile. Evident, trebuie să ţinem seama că publicul circului este alcătuit, în mare parte, din copii, deci nu-s apreciate chestiunile foarte sofisticate – nici nu se pune problema de erotism sau glume cu caracter pornografic, ca la revistă.

Şobolanii repetă sîrguincioşi ceea ce vor face în seara aceea: merg pe sîrmă; trag cărucioare în care stau alţi confraţi ai lor, îmbrăcaţi în straie elegante; sar prin cercuri; alcătuiesc piramide; sar de la trambulină pe o plasă elastică. Bineînţeles, toate aparatele sînt

construite la dimensiunile lor, de aceea spectacolul-avanpremieră poate avea loc, fără probleme, într-un apartament obişnuit. Hamel mai are şi un număr deosebit, cu care-şi încheie reprezentaţia: elevii săi pot alcătui cuvinte cu ajutorul unor litere scrise pe nişte tăbliţe din lemn; pot face calcule simple cu ajutorul unor abace de dimensiuni exagerate şi colorate strident.

De fiecare dată cînd am urmărit numărul final, am avut impresia că animalele acelea micuţe – dezgustătoare, după opinia mea – se străduiau să facă lucrurile încet, cvasiautomat, adică să lase impresia de dresaj, nu de inteligenţă. Deşi, dacă le urmăreai cu atenţie, îţi dădeai seama că pentru ele spectacolul era o un joc, că ar fi putut face, fără nici un efort, lucruri mult mai complicate.

Evident, făpturile acelea nu doreau să atragă atenţia asupra lor, nu doreau ca lumea să le remarce potenţialul inteligenţei speciei...

Boulionni, care urmărea din cînd în cînd repetiţiile, făcuse o serie de sugestii utile care dovedeau, după cum am mai spus, cunoaşterea gusturilor spectatorilor. Îi solicitase, odată, lui Guillermo un lucru pe care acesta îl refuzase indignat: să folosească în numărul său şi pisici. Pentru că, spunea el, ce putea fi mai impresionant decît să vezi colaborînd animale care, prin definiţie, sînt duşmani implacabili? Cred că avea dreptate, iar copiii ar fi fost încîntaţi. Impresia mea fusese că Hamel respinsese sugestia pentru că nu ştia cum să dreseze pisicile. De fapt, dacă ne gîndim bine, pisicile sînt fiinţe independente, fac numai ce vor ele şi numai cînd vor ele. Pe de altă parte, pisicile sînt individualiste, nu le place să acţioneze în grup – cu excepţia momentelor în care au un interes comun, iar după ce acest interes dispare, asociaţia se autodesfiinţează. A văzut cineva o haită, ciurdă, cîrd sau cireadă (folosiţi ce termen vi se pare potrivit, inclusiv cel de herghelie) alcătuită din pisici? Pisicile n-au pic de respect pentru oameni, îi folosesc din comoditate şi rareori se implică afectiv. În timp ce între Hamel şi şobolanii lui se crease, efectiv, o legătură ce depăşea relaţia dresor-animale...

Repetiţia continua pînă pe la ora paisprezece. Apoi dresorul pregătea masa, prînzeau cu toţii, fiecare la masa lui – Hamel la cea din bucătărie, o mobilă grea, din stejar, iar şobolanii la nişte măsuţe mici, din material plastic, aşezate pe podea. Ca să fiu sincer, cred că animalele ar fi lăsat o impresie mai bună la o petrecere, pentru că – lucru surprinzător – aveau maniere mai elegante, mai suportabile decît ale multor oameni. În orice caz, mai suportabile decît ale lui Guillermo, care hăpăia hulpav, de parcă ar fi fost ultima masă din viaţa lui. Apoi toată lumea se odihnea pînă spre ora şase, cînd se pregăteau să plece la spectacol.

După vizita inspectoruui de poliţie, Hamel îşi modificase

programul zilnic. Repetiţiile pentru circ se reduseseră la jumătate. Nici nu avea rost să le lungească atît, pentru că repertoriul lui se modifica rar, iar cînd introducea un număr nou, era suficient să-l explice animalelor o singură dată, iar acestea îl executau fără greş din prima încercare. Deci, redusese durata repetiţiilor, iar în timpul rămas ţinea lecţii şobolanilor.

Adusese acasă o tablă, precum şi pupitre minuscule, ca pentru păpuşi. Lighioanele se aşezau la ele, ca nişte elevi în clasă, iar Guillermo le ţinea lecţii. Începuse prin a le explica alfabetul. Şobolanii se dovedeau a fi foarte silitori şi foarte conştiincioşi, fiind mai talentaţi în ale învăţatului decît copiii pe care avusesem ocazia să-i cunosc în existenţa mea.

După scurt timp, elevii lui ajunseseră să citească şi să scrie, iar abecedarele pe care li le oferise Hamel nu le mai satisfăceau curiozitatea. Pe de altă parte, dresorul nu se mulţumise să-i înveţe doar scrisul şi cititul, precum şi aritmetica elementară, ci le ţinuse prelegeri introductive de istorie şi geografie, ştiinţe naturale şi literatură generală.

Într-un cuvînt, le făcuse o educaţie echivalentă claselor primare.

Pe măsură ce lucrurile evoluau, remarcasem un lucru destul de straniu: şobolanii începeau să se comporte tot mai mult ca nişte copii, dar nişte copii exagerat de serioşi, care nu ştiau ce-i aceea joacă şi distracţie. Conversau între ei, iar chiţcăiturile lor deveneau tot mai modulate, se transformau, treptat, într-un limbaj, pe care Guillermo părea a-l înţelege...

Pe măsură ce animalele se umanizau văzînd cu ochii, Hamel se umaniza şi el, devenea mai vesel, mai deschis, glumea cu elevii lui – ca un învăţător mîndru de clasa lui, convins că efortul lui nu va fi zadarnic.

Iar semnul cel mai important al schimbării ce avusese loc în el se manifestase printr-un lucru pe care nu-l mai făcuse de mult: reîncepuse să cînte la flaut.

Pentru că Guillermo ştia să cînte la flaut, era chiar un interpret deosebit de talentat. Dar nu-şi scosese flautul din cutie de foarte multă vreme. În perioada imediat următoare mutării lui în casa noastră obişnuise să cînte seara, înainte de culcare. Melodii triste, sentimentale, care se adresau mai degrabă subconştientului decît intelectului, care scoteau la iveală amintiri uitate, sentimente pierdute şi doruri niciodată manifestate. Mă trezeam, în timp ce-l ascultam, că uitam cine eram, furat de visul a ceea ce fusesem cu multe evuri în urmă... Şi mă năpădea dorinţa de a face lucruri pe care nu le mai făcusem, mă cuprindea cheful de a pleca spre zări îndepărtate... Iar

cînd mă trezeam şi-mi dădeam seama că asemenea dorinţe nu vor fi satisfăcute niciodată, durerea mă sfîşia cumplit, ca un harpon înfipt în adîncul sufletului şi smuls brusc afară, cu hălci însîngerate agăţate de el...

Muzica lui nu era o muzică de om normal, provenea din regiuni ale sufletului ce cunoscuseră dureri şi suferinţe neomeneşti, chinuri care dezlănţuiau dorinţa nebunească de a fugi de realitatea crudă, de a te refugia într-un univers fictiv, în care nu puteau avea loc asemenea dureri şi chinuri. Era muzica unui om blestemat, a unui suflet damnat care-şi exprima damnarea prin intermediul artei. O artă damnată, o artă a damnării, care aducea asupra tuturor celor care o ascultau sentimentul inefabil al inexorabilului ce ne dirijează existenţa. O artă pentru cei nedamnaţi încă, dar care au conştiinţa clară că vor fi, cît mai curînd posibil, blestemaţi... O artă ce exprima bucuria îndeplinirii celor mai crunte temeri, eliberarea de grija că aceste temeri s-ar putea îndeplini. Pentru că nu există cineva mai liber decît acela căruia i s-a întîmplat tot ce poate fi mai rău, care a scăpat de îngrijorare, iar în sufletul lui gol, pustiit, rămîne un spaţiu în care va putea să răsară, atunci cînd va veni timpul, speranţa...

Hamel cîntase întotdeauna în surdină, după ce şobolanii adormeau, aşa că fusesem singurul care-i cunoştea talentul.

Dar acum le cînta elevilor săi, după ce se întorceau de la spectacol.

Interesant, dar muzica lui nu mai era cea pe care o cunoscusem altădată. Devenise altfel. În vidul sufletesc exprimat de ea apăruseră mlădiţele fragede, încă fragile şi uşor de distrus, ale speranţei, ale dorinţei de a avea un viitor. Damnarea se transformase în amintire, o amintire puternică încă, de neuitat, dar pierduse caracterul acela de acuitate, de prezenţă continuă, obsedantă, ce intervenea în orice clipă şi făcea ca purtătorul blestemului să fie conştient în permanenţă de el, să acţioneze fără încetare sub semnul lui.

Muzica lui Guillermo devenea tot mai puţin blestemată. Asta nu însemna că devenise o muzică binecuvîntată. Pînă acolo mai era drum lung, un drum care, probabil, nu putea fi parcurs în timpul unei singure vieţi...

Concertele aveau loc seară de seară, Hamel interpreta piese pe care nu le cunoşteam. Nu cred că le compusese el, dar, în acelaşi timp, eram sigur că asemenea muzică nu fusese destinată audiţiilor publice. Cel care o concepuse dorise să-şi exprime obsesii, să le comunice unor indivizi sortiţi, ca şi el, damnării.

Mi s-a părut interesant faptul că, dacă sunetul flautului său avea asupra mea un efect devastator, trezind regrete şi amintiri pe care aş fi preferat să le uit, şobolanii reacţionau altfel. Păreau a regăsi, în muzica tînguitoare, plină de-o tristeţe iremediabilă, explicaţii şi

soluţii, imaginea unei lumi pe care o uitaseră, dar pe care o regăseau cu bucurie şi satisfacţie. Muzica aceea îi vrăjea, dar, în acelaşi timp, le lumina minţile, le făgăduia ceva... probabil un viitor fericit, o împlinire şi o împăcare.... nu ştiu ce, nu-mi pot da seama ce era în minţile lor de animale, oricît de inteligente ar fi ele. Remarcasem doar că ochişorii lor negri luceau plini de încîntare, de speranţă şi – de ce nu? – de o siguranţă pe care nu o avuseseră pînă atunci.

Iar acest lucru avea o influenţă benefică asupra minţilor lor. Păreau a învăţa mai bine, mai iute, capacitatea de înţelegere li se dezvoltase. Curînd, lecţiile lui Hamel deveniră tot mai complicate, căra mereu manuale mai dificile, elevii săi ajunseseră să rezolve integrale, să studieze fizica nucleară şi filosofia...

Mi se pare ciudat faptul că Guillermo nu-i cîntase niciodată prietenului său, impresarul Schicklgrubber. După opinia mea, Dolfi ar fi trebuit să aprecieze mai mult ca oricine arta aceea a damnării, atît de potrivită predispoziţiilor sale. Sigur, nu-i decît o părere personală, e posibil să mă înşel. Mă încercase, la un moment dat, o bănuială teribilă: că asemenea muzică nu putea avea efect decît asupra celor incapabili s-o producă – sau să producă o formă de artă cu un conţinut la fel de damnat. Aşa cum muzica nu părea a-l transforma pe Hamel, probabil că n-ar fi avut efect nici asupra lui Adolf. Pentru că arta poate – şi aşa trebuie să fie – să reprezinte exprimarea unor obsesii, impresii, gînduri, meditaţii, stări de spirit etc. ale artistului, dar nu neapărat cu intenţia de a trezi ceva absolut identic în sufletul consumatorilor – ascultători, cititori, privitori etc. Artistul este, fie că-şi dă seama sau nu, un manipulator de opinie, îşi impune un punct de vedere contemporanilor, punct de vedere care poate fi diferit de cel pe care-l va declanşa în minţile oamenilor din viitor. Judecata posterităţii nu-i identică în nici un fel cu cea a contemporanilor, pentru că obiectul artistic trezeşte reacţii diferite, devine, practic, un alt obiect. Dar artistul nu-i niciodată identic cu arta sa, cel puţin din punct de vedere al receptării ei. Muzica lui Hamel putea exprima sentimentul groaznic al damnării sale, detaşarea cu care putea privi orice nenorocire viitoare – fiindcă nici una nu putea fi mai mare decît cea prin care trecuse – dar acest sentiment de damnare nu putea fi perceput de cel care nu ştia ce înseamnă asta. În schimb, putea trezi la viaţă regrete, tristeţi, autoamăgiri – funcţie de tendinţa maladivă a ascultătorului.

Am început s-o iau razna. Una dintre bolile contemporaneităţii – declanşată tot de explozia informaţională produsă de mass-media – constă în faptul că toată lumea a devenit expertă în orice. Nu există gospodină care să nu se priceapă la artă, nu există artist care să nu-şi dea cu părerea în probleme economice sau în politică. Sigur, zidurile

au urechi, dar asta nu înseamnă că pot emite judecăţi de valoare în muzică. Voiam doar să-mi exprim mirarea că Dolfi nu fusese iniţiat în muzica lui Guillermo. Şi bănuiala că, probabil, într-un fel era şi el expert în acelaşi soi de muzică. Dar aceasta este o opinie personală, deci puteţi s-o ignoraţi. La urma urmei, au fost ignorate păreri mai inteligente, aşa că...

Una dintre calităţile deosebite ale unui bloc de locuinţe constă în lipsa de intimitate. Fiecare locatar are dreptul să cunoască, măcar în parte, viaţa vecinilor săi. Ca atare, concertele lui Guillermo nu puteau trece neobservate. La început le-au auzit, cu urechile lor, cei din apartamentele învecinate, deşi Hamel cînta în surdină. Apoi zvonul s-a împrăştiat cu iuţeală, purtat îndeosebi de tîrfa aia a poliţistului, care nu avea nimic de făcut toată ziua pînă nu apărea acasă idiotul care o întreţinea. Urmarea a fost cea previzibilă: un comitet creat ad-hoc s-a prezentat la uşa dresorului, rugîndu-l să le ofere colocatarilor un concert. Bineînţeles, Hamel i-a refuzat într-un mod delicat, pretinzînd că talentul lui nu-i permite să dea concerte, că muzica auzită de ei reprezenta doar acompaniamentul numărului său de dresură şi că, oricum, prin contractul încheiat cu impresarul său, nu putea da spectacole – indiferent de natura lor – fără aprobarea acestuia şi fără a-i plăti comisionul care i se cuvine. Mai mult, printr-o clauză menită să apere interesele amintitului impresar, i se interzicea să ofere reprezentaţii gratuite sau să permită prezenţa vreunei persoane din afara circului la repetiţiile sale. După această poliloghie împănată de termeni juridici, şi-a exprimat încă o dată părerea de rău şi a trîntit uşa în nasul comitetului. Bineînţeles, conform obiceiului său, nu-i invitase pe vecini în casă, ci îi ţinuse pe coridor.

Sigur, grosolănia sa, chiar mascată, nu a potolit entuziasmul vecinilor transformaţi în melomani peste noapte. Se strîngeau în fiecare seară pe hol şi ascultau, într-o tăcere deplină, cu religiozitate chiar, muzica ce se auzea, în surdină, prin pereţii mei. Locatarii se adunau cu cîteva ore înainte de începutul concertului, îşi aduceau cu ei scaune pliante, şi fiecare încerca să ocupe un loc cît mai bun, cît mai apropiat de zid. Veneau cu tot felul de instrumente care să-i ajute să audă mai bine: stetoscoape pe care le lipeau de perete, pîlnii, proteze auditive (pentru a amplifica sunetul)... Ascultau ca vrăjiţi, mulţi dintre ei lăcrimau în timp ce audiau muzica, iar cînd concertul se încheia, plecau cu regret, parcă treziţi dintr-un vis frumos. Se comportau, într-un fel, ca o turmă chemată de fluierul ciobanului. Sigur, omul este o fiinţă gregară, dar consideram cam bizar gustul ăsta subit pentru muzica de flaut, mai ales că apăruse la indivizi care nu păreau deloc a avea înclinaţii spre aşa ceva...

După refuzul ferm şi neînduplecat, Hamel îşi ignorase vecinii. Se comporta ca şi cum n-ar fi ştiut de reunirea lor serală din faţa uşii sale. Îşi continuase concertele, iar muzica lui devenea tot mai limpede, mai captivantă, mai vrăjită – din punctul meu de vedere – şi tot mai explicită, mai mobilizatoare – din punctul de vedere al şobolanilor. Aceştia constituiau un auditoriu ideal. Ar fi stat oricît să-l asculte, privindu-l cu ochişorii lor mici, negri.

Lecţiile continuau, dar metoda de predare se schimbase. Elevii ajunseseră la un nivel de cunoştinţe prea elevat, iar Guillermo nu mai făcea faţă ca profesor. Se mulţumea să le care tomuri groase, luate de la biblioteca municipală sau achiziţionate de la anticariatul Universităţii.

Iar lighioanele mărunte – care, după cum mi se părea mie, nu mai erau chiar atît de mărunte – le studiau de zor, stînd cuminţi în băncuţele lor, ca nişte studenţi conştiincioşi care se pregătesc pentru un examen foarte important. Se grupaseră după posibile afinităţi, schimbau manualele între ei, luau notiţe în nişte caiete mari – spectacolul şobolanilor scriind de zor în catastifele mai mari decît ei făcea toţi banii!

Mai trebuie menţionat un amănunt: nici impresarul, nici directorul circului nu aflaseră despre instruirea animalelor. Era secretul lui Hamel, secret păstrat cu stricteţe.

Pe de altă parte, repetiţiile zilnice se reduseseră la strictul necesar, doar pentru păstrarea formei fizice. Programul zilnic se modificase drastic. Şobolanii se trezeau odată cu Guillermo, în zori, şi studiau de zor cît timp acesta făcea cumpărăturile necesare. După masa de dimineaţă, o masă frugală, dar consistentă, pregăteau împreună spectacolul din seara aceea. De remarcat că, deşi nivelul intelectual al micuţilor elevi ai lui Hamel le-ar fi permis o îmbunătăţire substanţială a programului, se fereau de orice inovaţie, păstrînd cu stricteţe repertoriul consacrat. După ce exersau vreo oră, şobolanii reveneau la studiu. Urma masa de prînz, după care iarăşi studiu. Abia pe la ora şaisprezece se duceau să se odihnească, ca să fie în formă la spectacol. După ce se întorceau, mai citeau vreo oră, două, iar spre miezul nopţii Guillermo îşi ţinea concertul – care nu mai era seral, ci nocturn, lucru ce nu reducea cu nimic auditoriul de pe coridor. Apoi, odihna binemeritată, după o zi de muncă zdravănă.

Hamel era fericit. Fericit ca un părinte ai cărui copii îi îndeplinesc toate aşteptările. Îşi răsfăţa elevii, le cumpăra tot felul de bunătăţi şi le confecţiona straie comode, frumos împodobite.

Îşi răsfăţa cu adevărat învăţăceii, pentru că organiza adevărate ospeţe, cu trufandale scumpe şi mezeluri fine. Sigur, întrucît îşi trata şobolanii ca pe nişte copii, nu le dădea niciodată alcool – doar diferite sucuri naturale. De altfel, nu l-am văzut pe Guillermo bînd vreodată,

nici fumînd. Dacă nu consuma droguri uşoare, evident că nu se atingea de chestii mai puternice. Aveam impresia că se ferea să ajungă în stare de inconştienţă, stare în care ar fi putut să spună sau să facă lucruri pe care le-ar fi regretat ulterior. Se ferea de sine, aşa cum se ferea şi de ceilalţi. Mă întrebam deseori ce ascundea, în ce împrejurări fusese blestemat...

Piciorul lui Axel – dacă este cu adevărat un picior – se mişcă din ce în ce mai des, zguduindu-mă tot mai tare. Presupun că întreaga clădire are de suferit. Mai că-mi vine să cred în sfîrşitul lumii...

*

Evoluţia elevilor lui Hamel era impresionantă. Învăţaseră, într-un timp record, cunoştinţele de bază din domeniile principale ale cunoaşterii omeneşti. După un timp, Guillermo se trezise că nu mai avea ce să le dea de citit. Atunci avusese o idee care, pentru moment, i se păruse foarte bună. A început să le aducă tomuri de literatură. De tot soiul. Le lua cu hurta, golea, pur şi simplu, rafturi întregi din bibliotecă. Fără să le selecteze în vreun fel. Şobolanii lui rodeau – la figurat, bineînţeles – clasici, aventuri, romane poliţiste, literatură sentimentală, basme, legende, proză fantastică şi creaţii de avangardă.

Urmăream cu interes cum elevii lui Guillermo dădeau dovadă de gusturi proprii, cum alegeau anumite cărţi, respingîndu-le pe altele. Îşi creaseră personalităţi distincte, iar după interesul cu care urmăreau anumite genuri, după pasiunea cu care devorau anumite volume, dedusesem că se identificau cu anumite personaje. Însă asta nu le afecta stilul de viaţă, nici conştiinciozitatea cu care-şi executau spectacolele zilnice. Spre deosebire de oameni, reuşeau să facă o distincţie clară între lumea reală şi cea a visului şi evitau să alunece dintr-una în alta, de parcă ar fi ştiut că o asemenea alunecare era periculoasă şi te putea duce pe o pantă pe care nu mai erai în stare s-o urci oricînd doreai...

Încă un lucru interesant: deşi Hamel îi trata ca pe nişte copii, îi alinta şi le vorbea ca unor prunci, şobolanii nu manifestau interes pentru joacă, nici pentru cărţi copilăroase. Dovedeau o maturitate care, probabil, corespundea celei reale, biologice, avînd în vedere că lighioanele acelea aveau altă durată a vieţii, alt ritm de trăire.

Dar, pentru că veni vorba, nu ştiu ce vîrstă aveau animalele dresorului. Erau tot acelea pe care le avusese de la început, cînd se mutase în mine. Nu murise nici unul dintre ele, nu adusese nici unul nou. Deşi, din momentul instalării sale în locuinţa reprezentată de mine, trecuseră ani îndelungaţi.

Oare? Sau simţul timpului funcţionează altfel în ceea ce mă priveşte? Am impresia că, de cînd sînt damnat, secundele se scurg altfel, încetinite, lărgite, extinse, fără conţinut... Unde sînt vremurile cînd Panaiţii cei mici mă umpleau de zarva lor, că nici nu mi-am dat seama cînd au crescut şi au plecat în lumea largă? Parcă altfel trecea timpul cînd Goldensternii dădeau petreceri după petreceri, de parcă ar fi simţit că trebuie să se bucure de viaţă cît mai puteau, de parcă ar fi ştiut că vor sfîrşi într-un crematoriu de lagăr... Pe atunci trăiam alături de locatarii mei bucurii mărunte, tristeţi neînsemnate şi evenimente importante doar pentru ei. Mă implicam în viaţa lor, mă simţeam apropiat de ei, iar ei mă simţeau nu doar ca pe un spaţiu în care petreceau o parte din viaţă, ci ca pe ceva care se numeşte *acasă*. O noţiune pe care Hamel n-o cunoaşte, el este un străin oriunde s-ar afla. O fiinţă fără rădăcini.

Ciudat, dar omul ţine, din punct de vedere spiritual, mai degrabă de regnul vegetal decît de cel animal. Rădăcinile lui, chiar dacă sînt invizibile, sînt foarte puternice, fără ele moare. Trebuie neapărat să-şi găsească un loc, să-şi extragă puterea din el, să fie convins că, indiferent ce s-ar întîmpla, legătura lui cu Mama-Glie rămîne stabilă. Chiar dacă viaţa îl poartă de colo-colo, tendinţa lui este de a-şi fixa rădăcinile undeva, să se integreze într-un mediu anume...

Hamel nu aparţinea vreunui loc, sau, dacă aparţinuse cîndva, legăturile lui fuseseră tăiate brusc, fără posibilitatea de a fi refăcute. Cred că blestemul acela pe care-l căra după el avusese un rol important în transformarea lui într-un infirm căruia îi lipsea cel mai important organ social al omului: rădăcinile.

Lucrurile se desfăşuraseră, un timp destul de îndelungat, după un tipic foarte strict: repetiţii, învăţat, spectacole. Şi păreau a se desfăşura astfel pentru totdeauna.

Numai că, într-o zi, a intervenit un lucru aparent minor.

Unul dintre şobolani – era un şobolan-fetiţă, în rochiţă roşie cu buline albe – citea un volum cu legende din diferite părţi ale lumii.

Fac o scurtă paranteză. Am mai amintit că şobolanii lui Hamel aparţineau ambelor sexe, că hainele pe care le purtau erau de fetiţe sau de băieţi. Dar, deşi vîrsta lor atinsese – după criteriile vieţii biologice ale şobolanilor – nivelul maturităţii, nu remarcasem niciodată vreo manifestare a instinctului sexual. Animalele lui Guillermo păreau a fi într-un timp înţepenit, păreau a fi rămas pentru veşnicie în faza copilăriei. O copilărie serioasă, lipsită de jocuri şi entuziasme nevinovate, dar, totuşi, copilărie.

Să revenim. Deci, o şobolăniţă (oare acesta-i termenul potrivit?) citea o carte cu legende din diferite colţuri ale lumii. La un moment dat, a găsit în volum ceva ce a părut a o afecta profund, pentru că a

devenit extrem de agitată, a şuşotit ceva, în felul chiţcăitor în care discutau între ei elevii locatarului meu, unui şobolan-băieţel de lîngă ea, iar acesta s-a cufundat imediat în citirea textului care produsese un asemenea efect asupra colegei lui.

După ce a terminat de citit, a rămas un timp pe gînduri, apoi a şoptit ceva la ureche celei care declanşase evenimentul. Iar lucrurile au părut a se potoli, pentru că nici unul dintre ei n-a mai spus nimic şi şi-au continuat activităţile obişnuite.

Însă liniştea fusese aparentă şi a durat doar cît timp a fost Guillermo în casă. De îndată ce acesta a plecat la bibliotecă să ducă înapoi volumele citite, cei doi i-au strîns în jurul lor pe toţi ceilalţi şi le-au explicat ceva, chiţcăind foarte grăbiţi şi nervoşi. Au provocat la ei ceva ce-aş putea defini ca o mirare excesivă, neîncrezătoare. Şobolăniţa le-a arătat textul, apoi a perorat îndelung, explicînd, justificînd. Încetul cu încetul, neîncrederea celorlalţi s-a transformat în certitudine. Odată cu ea a apărut nehotărîrea. Alte parlamentări, alte explicaţii...

În cele din urmă, s-au hotărît.

Şobolanii s-au strîns, s-au aliniat, în frunte cu cei doi care declanşaseră toată agitaţia, şi s-au îndreptat spre peretele dinspre casa scării. S-au îndreptat spre perete şi au trecut prin el.

Nu i-am simţit trecînd, pentru că nu mi-au afectat în nici un fel structura. Pur şi simplu, au trecut prin mine fără să-mi dau seama. Am rămas o clipă zăpăcit, apoi m-am grăbit să privesc în exterior, pe coridor.

Nici urmă de ei.

Dispăruseră, ca şi cum n-ar fi fost.

Nu-mi dau seama cum au reuşit să facă asta. Depăşeşte puterea mea de înţelegere. Dacă pînă atunci fusesem convins că se întîmplă ceva ciudat cu mine, convingerea a devenit certitudine. Sînt damnat, asta e, şi trebuie să mă împac cu gîndul...

Am meditat îndelung la cele întîmplate, simţindu-mă oarecum stingher şi gol... Fără să ajung la vreo concluzie.

Apoi, după vreo oră, a apărut locatarul meu, Guillermo Hamel. Vesel, nevoie mare, cărînd un sac cu cărţi.

— Copilaşi, ia veniţi să vedeţi ce v-a adus tăticul vostru!

Bineînţeles că n-a venit nimeni. Dresorul a rămas un timp locului, zăpăcit, apoi a încercat să ia lucrurile în glumă:

— Vă jucaţi! Vă ascundeţi de tăticul vostru iubitor! O să vă caut şi o să vă găsesc!

A scotocit prin toate colţurile, prin dulapuri, pe sub pat, fără să dea de animalele care trecuseră atît de misterios prin pereţii mei. După un timp, s-a aşezat pe un scaun, copleşit de-o bănuială sumbră.

— Nu-mi vine să cred... a mormăit el, după un timp. După cîte am

făcut pentru ei... Blestemul.... blestemul care-mi răpeşte tot ce iubesc...

Şi-a ascuns faţa în palme, ca şi cum n-ar fi vrut să mai vadă ce se găsea în jur. Nu plîngea, doar se ascundea de realitate.

Şi, în timp ce stătea aşa, fugind de adevăr, uşa băii s-a deschis.

Iar pe ea au pătruns în încăpere vreo cincisprezece, douăzeci de copii, băieţei şi fetiţe între trei şi şase ani... Murdari, obosiţi, cu hainele zdrenţuite...

S-au strîns în faţa lui şi au aşteptat, fără să spună nimic. După un timp, Guillermo şi-a luat mîinile de pe ochi şi i-a zărit. A tresărit surprins şi, după cum am avut impresia, speriat.

— Iarăşi? s-a întrebat el, în şoaptă. O luăm din nou de la început?

Apoi s-a ridicat în picioare, iar pe figură i-a apărut un zîmbet larg, fericit.

— Foarte bine, copilaşi! Să ne spălăm, să ne facem frumoşi, să ne îmbrăcăm cu hăinuţele cele noi, apoi să trecem la treabă!

Şi, după ce-a înlăturat mizeria de pe copii şi i-a înveşmîntat în straie strident colorate, au început să repete numărul pentru spectacolul din seara aceea: sărit prin cerc, plimbat cu căruciorul, piramide, salturi pe plasa elastică, ba chiar alcătuirea de cuvinte cu ajutorul unor plăcuţe pe care erau desenate litere...

Stîlpul-picior se cutremură tot mai des. Figurile copiilor devin din ce în ce mai prelungi, seamănă tot mai mult a boturi...

Sînt damnat, sînt damnat pentru vecie...

PERLE DE FUM ÎNŞIRATE PE-O RAZĂ DE SOARE

O mîngîiere blîndă, un gîdilat uşor...

Asta simţeam, în fiecare dimineaţă, la ora şapte punct, cînd începea să crească apa mării, frecîndu-se încet de mine. O mare întinsă, de mii de mile pătrate, cu ţărmuri prăpăstioase sau plaje întinse, cu valuri ce izbeau ca nişte ţapi furioşi sau alinau cu moliciune de catifea nisipul mărunt al golfurilor adăpostite....

Cel mai mult îmi plăceau plajele, cu nisip portocaliu, alb sau gălbui, umezite din cînd în cînd de oceanul ce le lingea uşor cu limba lui udă, ce încerca, fără succes, de altfel, să ajungă pînă la palmierii înalţi, cu frunze late în vîrf, verzi, dar de-un altfel de verde decît al întinderii nemărginite de apă. Nemărginită, e un fel de-a spune, era mărginită de cei patru pereţi ai mei. Întotdeauna m-am minunat şi m-am întrebat cum de încăpeau atîtea mii de mile pătrate de ocean în suprafaţa mea redusă. Nu mă simţeam balonat în nici un fel, doar vederea mi se lărgea, iar imaginea devenea mai amplă, mai cuprinzătoare, aveam acces la milioane de lucruri simultan, păstrîndu-mi, într-un mod bizar, judecata unilaterală şi distanţată, fiind, oarecum, spectator al propriului sine devenit, brusc, panoramic şi imens...

Dar să revenim la plaje. Pe grăunţii mărunţi zăceau miriade de scoici – mici, mari, rotunde, lunguieţe, întregi, ciobite, albe, galbene, roz ca penele de flamingo şi ca pîlpîiala de dinaintea răsăritului, verzi (de-un verde murdar, ca mîlul plin de alge putrede), negre, cafenii, cenuşii, portocalii... Din cînd în cînd, cîte un crab rătăcit sau aruncat de valuri se grăbea să ajungă din nou în mediul lui iniţial. Dar nu plaja în sine mă atrăgea, ci apa puţin adîncă de lîngă ea, acolo unde peşti în toate culorile curcubeului, îmbinate cît mai şocant cu putinţă, se strecurau cu agilitate printre unde, ducîndu-se cine ştie unde.... salutînd, în trecere, stelele de mare şi polipii de pe fundul nisipos al golfului...

Atîta risipă de culoare! Iar deasupra tuturor, cerul albastru, de-un albastru atît de pur, de uniform, de artificial, că părea furat dintr-o lucrare a unui pictor naiv. Şi soarele dogorea, ca un cuptor ţărănesc pregătit pentru coptul pîinii...

Miroseam a apă sărată, iod şi alge. Şi-mi plăcea, pe cuvîntul meu că-mi plăcea!

Toată chestia avea ceva feeric, părea un vis frumos, un ideal de vacanţă al unui birocrat obosit, amărît, care n-a ieşit niciodată din tîrguşorul lui natal... Dar cum naiba să visez? Eu nu dorm, şi deci nu visez. Sînt, într-un fel, asemănător cu veşnicia – doar că veşnicia mea e ceva mai măruntă, are un început şi probabil că va avea un sfîrşit –

pe care mi-l doresc cît mai îndepărtat. Am timp suficient pentru meditaţie şi mă gîndesc adeseori la efemeride, la fiinţele acelea minuscule care se nasc în zori şi mor spre asfinţit. Cum e să nu cunoşti noaptea? Să nu ştii ce înseamnă mîngîierea catifelată a întunericului, cîntatul cocoşilor şi să nu fi văzut niciodată lumina stelelor? Cîte lucruri minunate există, despre care n-am aflat.... Fericiţi cei ce nu cunosc ce au pierdut...

Într-un fel bizar, părţile mele componente păstrează amintirile lor, care se îmbină în coşmaruri ce mă bîntuie în momentele de linişte... Cimentul meu a fost făcut – măcar în parte – dintr-o stîncă de calcar, stîncă lîngă care a fost împuşcat colonelul Juan Himenez y Correrro. Ţin minte clipa aceea, cînd bărbatul înalt, de-o frumuseţe sălbatică, a refuzat să fie legat la ochi şi a înfruntat puştile aţintite spre el, strigînd:

— Trăiască revoluţia!

— Care dintre ele, tîmpitule? i-a replicat sergentul care comanda plutonul de execuţie, după care şi-a coborît cu o mişcare bruscă sabia, iar din ţevi au ţîşnit flăcări şi plumbi, iar eu am fost stropit cu un lichid cald, lipicios...

O căldură asemănătoare simt cînd soarele amiezii se reflectă în lagună...

Dar să lăsăm amintirile de demult – amintiri despre legiuni şi barbari, femei necredincioase şi chiolhanuri ale marinarilor ajunşi acasă, incendii, molime, jafuri şi copii ce învăţau să citească... Sînt doar informaţii fragmentare, ce se strecoară în mine doar atunci cînd structura mea fizică devine conştientă de ea însăşi şi începe să se analizeze pe sine – adică atunci cînd nu-i nimic în jur care să-mi atragă atenţia.

Ceea ce mi se întîmplă foarte rar, trebuie să mărturisesc.

Mai ales de cînd soarta a făcut să fiu îmbinat aici – din elemente destul de diferite ca origine şi substanţă – adică de la naşterea mea ca parte a acestui întreg pe care nu-l cunosc foarte bine, pentru că n-am contact direct decît cu cei din imediata apropiere.

Stăm de vorbă destul de des, aşa că sînt la curent cu toate zvonurile – începînd cu cele despre împuţita aia de mansardă, înfumurată şi plină de mizerie, dar cu acoperişul pe sus, şi terminînd cu informaţiile bizare, puţin credibile, despre cele ce se întîmplă la demisol.

Astfel am aflat ce se spune prin vecini despre Roberto şi m-am minunat, dîndu-mi seama de relativitatea punctelor de vedere... Oare există un adevăr? Sau fiecare şi-l are pe al lui, unul propriu şi personal, fără legătură cu restul? Universul să fie alcătuit dintr-o mulţime de lumi individuale, fiecare avînd doar legături aparente cu exteriorul? Oare universul este *o casă*, compusă din apartamente de

diferite forme şi mărimi, despărţite prin pereţi, şi singura comunicare dintre ele constă în ceea ce se poate auzi prin ziduri? Nimeni n-a putut să-mi dea un răspuns la această întrebare...

Oricum, ceea ce se spune despre Roberto n-are nici o legătură cu realitatea. Se zvoneşte că îşi vizitează vecinii, că le dăruieşte uneori peşte... Tot ce se poate, dar cînd mai are timp de asta? Poate doar spre seară, oricum după ora cincisprezece, cînd apa se retrage, se întoarce acolo de unde a venit – chiar, de unde a venit? – iar eu rămîn uscat şi neatins, ca la începuturi, atunci cînd am fost construit... Nici urmă de peşti pe podea. Aşa că de unde să-i dea Roberto peşti escrocului care-şi spune Romanov? Am aflat de la vecinul de deasupra, care ştie de la o mansardă din vecini cu care a fost bine lipit cu ceva timp în urmă, că întrega familie a Romanovilor a fost exterminată de bolşevici imediat după revoluţia acestora. Iar individul care se pretinde de neam imperial nu-i decît un oarecare Gregor Salsa Roman, unul despre care o cărămidă din mine îşi aduce aminte să-l fi văzut într-o cafenea, făcîndu-i capul mare unui funcţionar mărunt de la primărie, un evreu oarecare, unul ce se numea Kafka. Gregor îi povestea tinerelului aceluia slăbuţ şi naiv că se trezise într-o dimineaţă transformat în gîndac! Cinstit vorbind, sau individul este cu adevărat escroc, şi încearcă să fraierească lumea, sau e un paranoico-schizofrenic care chiar crede că în acest moment este prinţ, după cum crezuse, la fel de sincer, că se metamorfozase în gîndac! În cazul ăsta, a îmbulinat-o, pentru că în jurul lui se învîrte, de la un timp, un tip foarte suspect, unul numit Rabbi – informaţia e absolut sigură, am aflat-o chiar de la vecinul de dedesubt, cel care-l găzduieşte pe Gregor Salsa. Despre Rabbi ştiu foarte multe. Individul, foarte inteligent, de altfel, e un anarhist bizar, care face pe omul de afaceri şi frecventează lumea bună, dîndu-se drept mentor şi sponsor cultural, dar fiind, de fapt, un element antisocial care complotează să distrugă structura socială, în care scop s-a asociat cu tot felul de ţicniţi şi beţivi. Oricum, faptul că apare acasă la aşa-zisul prinţ sub înfăţişare de cerşetor implică un singur lucru: nu s-a prezentat acestuia drept ce-i în realitate, şi-a ales o deghizare cu ajutorul căreia să-i cîştige încrederea lui Gregor. Bănuiesc că scopul pe care-l urmăreşte este exterminarea ultimului membru al familiei imperiale, pentru a pune capăt oricărei tentative de reîntoarcere a ţarilor la conducerea Maicii Rusii. În acest scop, amicul Rabbi şi-a cumpărat, cu ceva timp în urmă, o puşcă – una simplă, cu aer comprimat – şi face exerciţii de tir... Dar să lăsăm toate prostiile astea, bîrfe mărunte, care n-au legătură cu povestea noastră, şi să revenim la Roberto....

Roberto Krakenfuss. Căpitan de marină. Un bărbat solid, mătăhălos, cu mersul acela crăcănat al omului obişnuit să meargă pe o suprafaţă care i se clatină sub picioare. Cu o ancoră tatuată pe braţul

stîng şi o inimă pe braţul drept. În inimă este scris un nume: Mirabelle. Are o barbă deasă, creaţă, tunsă cu grijă. Căruntă. Obraji arşi de soarele mării, frunte înaltă, ochi albaştri, ca o bucată de cer senin. Fruntea plină de cute, iar gura cu un rictus trist. Cam aşa arată locatarul meu. Sau, mai bine spus, aşa arată după ora 15, după ce refluxul înlătură oceanul din măruntaiele mele.

La ora şapte dimineaţa, cînd apa se iveşte, blîndă şi mîngîietoare, pe ea pluteşte o barcă simplă, destul de veche, ale cărei vîsle au mînerele lustruite de atîta folosire. În ea stă Roberto. Are părul lung, negru. La fel şi barba. Da, arată mai tînăr, dar înfăţişarea îi este la fel de tristă.

Stă tolănit în barcă, ţinînd în mîini o chitară ale cărei corzi le ciupeşte uşor, şi fredonează cu vocea-i groasă, de bas:

Iubirile mele,
Perle de fum înşirate pe-o rază de soare.
Doar una-i adevărată.
Care oare?

Fredonează cît fredonează, apoi ia de pe banchetă un jurnal de bord şi scrie data: 16 ianuarie 1807. După care oftează jalnic, de mi se înmoaie pereţii... Este evident că omul suferă, se chinuie zdravăn, durerea îl roade, îl macină, îl distruge clipă după clipă...

Ştiu ce-i cu el. Şi presupun că ştiu şi cum se vor termina toate acestea, pentru că, întîmplător, sînt expert în poveşti triste. Înaintea lui Roberto, am avut un alt locatar, un aviator... Un oarecare Alberto Moreno. Individul se îndrăgostise, pe cînd zbura deasupra Anzilor, de o vulturiţă. O iubire stranie, ciudată, bizară, chiar împotriva firii, aş zice... O iubire lipsită de orice logică. Dar a existat vreodată o iubire logică? Are de-a face raţiunea cu dragostea? Nici gînd, după cum spunea nemuritorul Gambetta, pe care am avut cîndva ocazia să-l văd ţinînd o cuvîntare. Romeo şi Julieta, Othello şi Desdemona, Tristan şi Isolda... numai aiureli, chestii lipsite de orice urmă de judecată. Cum să nu se termine tragic aventuri ale sentimentului, dacă participanţii se implică doar afectiv, fără să ţină seama de elemente concrete, de posibilitatea unei vieţi normale împreună? Sînt convins că, de fapt, făptura asta idioată, sentimentală şi ilogică, numită om, suferă de o manie sinucigaşă. Ca atare, caută, cu toată perseverenţa, nişte situaţii care să o ducă la moarte sigură. Maladia e generală, caracteristică întregii specii, altfel nu se explică admiraţia cu care ceilalţi privesc tîmpeniile săvîrşite de îndrăgostiţii celebri şi le consideră exemplu bun de urmat. Dar, între noi fie vorba, mai bine un ideal care să te ducă la moarte, decît unul care să te dezamăgească...

Aşadar, Moreno văzuse vuturiţa, pe cînd zbura prin munţi, şi se îndrăgostise de ea... Bineînţeles că biata pasăre se speriase de aparatul imens, zgomotos, care se apropiase. Ca atare, fugise îngrozită. Alberto

se ţinuse un timp după ea, încercînd să o curteze, în felul lui gălăgios. După nenumărate tentative, toate încununate de eşecuri răsunătoare, devenise de-o gelozie nebună şi se apucase să împuşte toţi vulturii din zonă în speranţa că, lipsit de concurenţi, frumoasa va sfîrşi prin a-l băga în seamă... Venea acasă doar să se odihnească şi să-şi verse amarul. Se îmbăta ca un porc şi plîngea ca un copil tîmpit, neînţelegînd de ce nu-l băga în seamă mîndra lui cea înaripată. După ce-a ucis toţi vulturii din zonă, la început masculii, apoi, după ce-a început să-şi bănuiască vulturiţa de perversiuni, şi femelele – cu excepţia, bineînţeles, a iubitei lui – şi-a extins operaţiunea de asasinat în masă asupra tuturor zburătoarelor. Orice încercare a autorităţilor de a-l împiedica să măcelărească specii rare, protejate prin lege, nu avuse nici un efect. Pînă la urmă, peruanii sau bolivienii, nu mai ţin minte care, s-au decis să trimită o rachetă în avionul lui, şi l-au făcut fărîme. Legenda spune – bineînţeles că a apărut şi o legendă, cazul era prea idiot ca să nu fie privit cu simpatie de opinia publică – deci, legenda spune că, în fiecare noapte, la mormîntul lui vine o vulturiţă care-l jeleşte, plină de tristeţe... Neavînd dovezi nici în favoarea, nici împotriva acestor zvonuri, mă mulţumesc a afirma că totul e posibil în cea mai tîmpită dintre lumi....

Dar să redevenim ciobani şi să ne întoarcem la oile noastre. De altfel, nici eu nu-s mai breaz. Îmi pot permite să judec cu obiectivitate cazuri aflate de la alţii, să fiu aspru cu persoane pe care nu le-am cunoscut. Dar am înţeles de la Alberto cît de copleşitoare poate fi patima, iar de la Roberto cît de cruntă este suferinţa. Am fost alături de ei în chinurile lor şi i-am compătimit cu adevărat, în ciuda inimii mele de piatră.

Deci, să ne întoarce la Roberto. Alberto, Roberto, acelaşi lucru... Asemănarea numelor este întîmplătoare. Bărbaţii sînt la fel de fraieri, chiar dacă i-ar chema Ivan sau Xenofon.

Aşadar, Roberto Krakenfuss zăngănea la chitară, pe la şapte dimineaţa, cîntîndu-şi iubirile trecătoare şi suferind, după opinia mea, din cauza uneia anume. Valurile mărunte legănau încetişor barca, iar el se lăsa în voia lor, părînd incapabil de acţiune...

Trebuie să menţionăm un lucru foarte important. Scenariul matinal avea anumite elemente stabile, repetitive, de care aveam parte în fiecare zi. Adică apariţia mării, a bărcii, a lui Roberto cel tînăr, a romanţei fredonate şi a jurnalului de bord. Deci, ca să concluzionăm într-un fel, a unei ambianţe standard, a unor date iniţiale. De aici încolo începeau variaţiunile temei fixe.

Niciodată locul în care se ivea barca nu era acelaşi. L-am văzut pe căpitanul Krakenfuss în lagune tropicale; în golfuri mărginite de stînci uriaşe, deasupra cărora se zărea, la oarecare distanţă, conul teşit al vreunui vulcan stins – ba chiar în apropierea unor vîrfuri din care

ţîşnea fum şi lavă fierbinte; în vecinătatea unor ţărmuri triste, acoperite de păduri imense de stejari, pe crengile cărora se cuibărise zăpada; lîngă plaje pline de palmieri; la guri de fluvii atît de imense, că nu le vedeai ţărmurile, şi-mi dădeam seama doar după mîl şi gustul apei că nu aveam de-a face doar cu oceanul; printre sloiuri de gheaţă, pe care se odihneau foci şi morse; în largul imensităţilor pustii, unde doar albatroşii din înalturi şi peştii zburători erau singurele semne de viaţă...

Barca lui Roberto apărea, zilnic, în altă parte a globului, conform unei repartizări lipsite de noimă, trecînd de la mările arctice la fierbinţeala ecuatorială, de la golfuri primitoare la locuri bîntuite de furtuni duşmănoase.

Indiferent de locul în care apărea, marinarul meu visa un timp, jelindu-şi iubirea, apoi devenea brusc activ. Ridica pînza măruntă a bărcuţei. O tot ridica, iar pe măsură ce velele se întindeau în bătaia vîntului, barca se întindea şi ea. Se transforma într-o caravelă, sau într-un bric mîndru, sau într-o triremă cu vîsle ce se mişcau singure... sau în multe alte soiuri de nave ale căror denumiri nu le ştiu. Devenea o corabie puternică, iute, capabilă să înfrunte mări şi oceane, pe care n-o speriau furtunile şi uraganele. O corabie nerăbdătoare, dornică să gonească, să străbată în viteză întinderile apelor.

Iar Roberto trecea la cîrmă, ridica ancora şi se avînta spre depărtări, ducînd din cînd în cînd luneta la ochi, scrutînd zările...

Căuta ceva...

Nu ştiam ce, pentru că, după ce-şi termina repriza matinală de cîntat, nu mai rostea o vorbă...

După un timp, cerceta o hartă întinsă lîngă el şi însemna ceva pe ea. Probabil zonele pe care le verificase. Trasa rute posibile, alegea trasee probabile de interceptare... Se încrunta, arăta preocupat, gînditor, neîncrezător... Îmi dădeam seama că nu ştie ce să facă. Probabil că acea căutare îndelungă a lui era făcută la nimereală, fără un plan precis. De aici am dedus că nu avea nici o părere despre ruta celui pe care îl căuta, iar acela nu avea nici el nişte drumuri obişnuite, ci bătea mările după cum se nimerea, în căutarea a cine ştie ce...

Iar lucrurile se desfăşurau după acelaşi tipic, zi de zi, permiţîndu-mi să văd locuri minunate sau înfricoşătoare, vesele sau întristătoare, senine sau întunecate, blajine sau amarnice...

Pînă cînd căutarea încăpăţînată a lui Roberto păru a da semne de succes.

Naviga pe-o mare liniştită, cu o hulă molcomă, cînd în zare apăru o pată întunecată, minusculă la început, apoi din ce în ce mai mare, pe măsură ce corabia lui Roberto se apropia de ea. În cele din urmă se transformă într-o insuliţă stîncoasă, cu un golf ce constituia un port natural, port apărat de-o fortăreaţă mîndră, cu ziduri zvelte...

Numai că, atunci cînd am ajuns suficient de aproape, am descoperit că zidurile cele falnice erau pe jumătate surpate şi înnegrite de foc, iar dintre ruine se ridica un fum dens...

Roberto a tras corabia la ţărm, a priponit-o de-o stîncă şi s-a repezit spre fortăreaţă. A pătruns prin poarta sfărîmată şi a privit, buimac, prăpădul din jur. Crenelurile se prăbuşiseră, sub izbiturile ghiulelelor grele, din fontă. Clădirile fortului, incendiate sistematic, ardeau mocnit. Pe străduţe şi în piaţa centrală zăceau lucruri pe care cuceritorii le consideraseră fără valoare şi le aruncaseră, pe cînd căutaseră obiecte mai de soi: oale şi farfurii ce se spărseseră, pahare ciobite, doniţe răsturnate, albii de zinc, tacîmuri desperecheate, un butoi spart, un polonic cu coada frîntă, o chitară sfărîmată, un tablou sfîşiat – reprezenta doi copii care se jucau într-o grădină, fugărind un pisoi tigrat, sub privirile pline de dragoste ale unei doamne cu o rochie încărcată de dantelă –, un cazan răsturnat, cîteva saltele din care vîntul risipea paiele, perne spintecate ce-şi răspîndeau fulgii spre toate zările, rufărie pîrlită de flăcări, prosoape murdare, scaune cu picioare rupte, o masă făcută bucăţi, un opaiţ din care se scursese uleiul, făcînd o baltă întunecată în praf, o pîlnie turtită din tablă ieftină, cîteva cărţi cu filele zdrenţuite... Printre lucrurile acestea – şi multe altele, pe care nu le-am băgat în seamă – se vedeau cadavre cu răni îngrozitoare, oameni spintecaţi, împuşcaţi, strangulaţi, împănaţi cu săgeţi sau plini de arsuri. Zăceau liniştiţi, calmi, nemişcaţi, de parcă scena înspăimîntătoare din jur nu i-ar fi privit. Şi nici nu-i mai privea, din moment ce-o părăsiseră pentru o lume pe care le-o doresc a fi mai bună... Morţii – numai bărbaţi – erau îmbrăcaţi în uniforme murdare, zdrenţuite, putrînd semnele luptei. Uniforme ale unui regiment spaniol. Garnizoana insulei fusese măcelărită sistematic, nu rămăsese nici un supravieţuitor printre zidurile care fumegau. Atacatorul plecase, probabil, cu puţin timp înainte de sosirea lui Roberto. Dar încotro o luase? Oriunde, cu o singură excepţie: direcţia din care venise locatarul meu.

Am mai apucat să zăresc, scris cu sînge, pe zidurile rămase albe ca prin minune ale capelei din fortăreaţă:

PE AICI A TRECUT BLUEBART

Apoi refluxul a început să sugă marea din mine, insula s-a înceţoşat şi a dispărut, cu ruinele ei cu tot, iar Roberto s-a trezit pe un scaun, în faţa televizorului ce transmitea cu înverşunare rezultatele alegerilor...

Bătrînul s-a întins, a luat cu un gest repezit telecomanda, a vrut să oprească vorbăria aţîţată a crainicului, a făcut un gest a lehamite şi s-a mulţumit să reducă intensitatea sonorului. După care a rămas, privind fără să vadă scenele mute de pe ecran, cufundat în gînduri, şi oftînd din cînd în cînd:

— Doamne, şi am fost atît de aproape!

Am dedus – lucrurile fiind deosebit de evidente – că acela pe care-l căutase cu atîta înverşunare pe toate mările şi oceanele globului era acel Bluebart, al cărui nume nu-mi spunea nimic. Sigur, îmi amintea de celebrul personaj de basm, Barbă Albastră – despre care aflasem pe vremea cînd mă locuia familia Grillpanzer –, dar nu cred că Roberto avea ceva de împărţit cu individul a cărui singură greşeală fusese că tot căutase femeia ideală şi dăduse greş cu înverşunare, fiind pînă la urmă ucis de rudele ultimei lui neveste, care socotiseră, probabil, că averea individului le folosea mai mult dacă aparţinea numai văduvei... Am regretat, mai mult ca niciodată, că Filemon Bădulescu îşi luase biblioteca atunci cînd se mutase. Imposibil să nu fi găsit în ea vreo referire la un individ care cucerea insule stăpînite de spanioli, pe la începutul secolului al XIX-lea...

Şi am mai dedus – după înfăţişarea mării şi a insulei, precum şi după cadavrele celor cîţiva negri, în haine simple, ce zăcuseră printre soldaţii spanioli – că insuliţa aceea se afla pe undeva prin Antile.

Dar asta nu avea nici o importanţă, modul în care parcurgea mările căpitanul Krakenfuss fiind lipsit, din punctul meu de vedere, de orice noimă. Insula putea fi oriunde şi nicăieri. Nu reprezenta un reper decît pe harta lui Roberto, iar aceasta era harta unei iubiri neîmplinite, deci arăta, oricum, o altă lume...

Ziua aceea a trecut cu greu, atît pentru mine, care simţeam că mă apropii de rezolvarea enigmei locatarului atît de ciudat, cît şi pentru Roberto care, spre deosebire de alte zile, n-a plecat nicăieri şi a continuat să mediteze îndelung, făcînd tot felul de socoteli bizare pe un petic de hîrtie. În cele din urmă, căpitanul a adormit, mormăind dezamăgit:

— Doamne, am fost atît de aproape!

Dar, pînă la urmă, Aurora şi-a întins degetele-i trandafirii prin ferestre, iar zorile au năvălit peste noi, aducîndu-ne o nouă zi. Iar odată cu ea, o activitate frenetică.

De îndată ce fluxul m-a năpădit, iar Roberto s-a trezit în luntre, cu chitara în mînă, marinarul meu cel melancolic s-a dovedit a fi un om de acţiune.

A azvîrlit plin de năbădăi instrumentul muzical, n-a fredonat nici o clipă romanţa tristă, şi a izbit furios cu piciorul în fundul bărcii. Aceasta s-a transformat imediat într-un bric suplu, cu tunuri de bronz la borduri şi cu pînze albe întinse pe catarg. Roberto a apucat cu putere roata cîrmei, a sucit-o decis şi a îndreptat corabia spre o direcţie.

Oare era direcţia cea bună? Nu avea de unde să ştie. A rămas scrutînd nervos zările, căutînd vreun semn că s-ar fi apropiat de cel pe care-l căutase zadarnic atîta amar de vreme.

În ziua acea, n-a descoperit decît nişte scînduri plutind pe apă – sfărîmături mărunte ale unei corăbii scufundate în mod violent, după toate semnele. Roberto jubila, ca un vînător care descoperă balega ursului pe cărare. Duşmanul trecuse pe-acolo, flerul lui îl dusese în direcţia cea bună.

— Răbdare, mormăia el, răbdare, pînă la urmă o să-l ajung...

Şi gonea bricul, cu toate pînzele întinse, spre orizontul îndepărtat. Iar nava zbura, parcă plutind pe suprafaţa apei, cu o viteză incredibilă, îndreptîndu-se spre discul soarelui ce se cobora spre mare, ca şi cum ar fi intenţionat să ţîşnească spre el.

Dar graba lui fusese inutilă, pentru că refluxul sosi, iar goana i se întrerupse brusc, lăsîndu-l mofluz pe scaun, în faţa televizorului care continua să trîmbiţeze rezultatele alegerilor.

Din momentul acela, lucrurile s-au precipitat, iar locatarul meu a devenit nerăbdător. După reflux, nu mai ştia ce să facă, se enerva din orice, izbea cu piciorul în scaunele din drum, avea senzaţia că timpul se scurgea mai lent ca de obicei, special ca să-i facă în necaz. Slăbise, pentru că mînca doar din cînd în cînd, atunci cînd îşi aducea aminte sau cînd foamea devenea prea puternică şi-i spunea că are anumite obligaţii faţă de trupul lui.

Începuse să iasă din nou din casă, petrecîndu-şi după-amiezele şi serile prin vecini, pe la spectacole, prin diferite locuri care-i puteau absorbi atenţia şi abate gîndurile de la problema lui. Uneori înghiţea un pumn de somnifere, de îndată ce se întorcea de pe mare, sperînd ca prin intermediul somnului să uite de timpul pe care-l petrecea în afara urmăririi sale.

Iar dimineţile şi le petrecea gonind, gonind, gonind... Nava zbura, ca un olandez zburător, prin furtună şi pe vreme bună, apropriindu-se de duşmanul acela, pe care eu nu-l cunoşteam, dar fără să-l ajungă. Ştiam că se apropia, pentru că urmele trecerii lui Bluebart deveneau tot mai vizibile: epave în flăcări pe cale să se scufunde, cadavre ce pluteau pe valuri, atrăgînd în jurul lor rechini...

Uneori, în depărtare apăreau convoaie de corăbii escortate de nave de luptă. Roberto le ocolea, nedorind să-şi piardă timpul cu explicaţii, nici să fie silit să navigheze în grupul lor, cu viteza redusă a siguranţei. Nebunia lui furioasă l-ar fi împiedicat, în momentele acelea, să discute raţional cu amiralii flotelor şi mă îndoiesc că ar fi reuşit să-şi expună, într-un mod convingător, motivele goanei turbate...

Apoi, într-o dimineaţă, la scurtă vreme după ce luntrea se transformase în fregată, Roberto a descoperit o barcă plutind pe valuri. În ea se aflau opt bărbaţi, aproape toţi răniţi. Aveau hainele zdrenţuite şi buzele arse de căldura soarelui.

Erau primii oameni vii pe care-i întîlneam în timpul

îndelungatelor noastre peregrinări.

Roberto şi-a condus nava cît mai aproape de şalupa care plutea în voia valurilor şi vîntului – pasagerii părînd a fi prea epuizaţi pentru a mînui vîslele grele – şi a strigat:

— Hei, voi, cei din barcă! Cine sînteţi?

Dintre indivizii prăbuşiţi pe fundul ambarcaţiunii s-a ridicat unul – după zdrenţele ce-i acopereau trupul uscăţiv, zdrenţe care mai păstrau cîteva fireturi aurii, am dedus că fusese căpitan de navă – care a reuşit să şoptească, cu un glas ce dovedea că nu-i tocmai convins că zărea cu adevărat o navă, ci că presupunea că delirul îi răpise ultima urmă de raţiune:

— Sîntem supravieţuitorii mîndrei corăbii *Cristobal Colon*, a regelui împărat. Mizerabilul pirat Bluebart ne-a atacat, apropiindu-se de noi sub pavilionul aliaţilor noştri francezi, apoi, cînd a ajuns alături, a descărcat asupra punţilor tunurile încărcate cu mitralii, după care ne-a copleşit cu mulţimea lui de ticăloşi, iar după o rezistenţă disperată, noi, cei rămaşi în viaţă, am fost capturaţi şi părăsiţi în larg, fără apă sau alimente. Corabia capturată a fost ocupată de un echipaj alcătuit din piraţi şi a plecat împreună cu Bluebart. Raportez cu mîndrie că nici un membru al echipajului nostru n-a acceptat să facă parte din banda de tîlhari!

Apoi s-a prăvălit alături de tovarăşii săi.

Roberto a întrebat, plin de nerăbdare:

— Pe ce corabie naviga Bluebart? Încotro a luat-o?

Dar naufragiatul nu i-a mai răspuns. Efortul făcut anterior, cînd îi vorbise, îi consumase şi ultimele puteri. Zăcea leşinat pe scîndurile încinse de soare ale şalupei. Roberto a înjurat furios, apoi şi-a dat seama că n-are ce face, că trebuia să piardă din timpul lui preţios dacă dorea să obţină oarecari informaţii. Pentru că acele aproape-cadavre nu puteau să-i răspundă. Pe de altă parte, sînt convins că, în starea în care era, căpitanul Krakenfuss ar fi fost capabil să-i părăsească pe nefericiţii aceia acolo, lăsîndu-i să moară de foame, de sete şi din cauza rănilor infectate. În clipele acelea, Krakenfuss nu mai era om, devenise o fiară înnebunită de căutarea a ceva ştiut numai de el.

Din fericire pentru fărîma de omenie din el, a trebuit să aibă grijă de nenorociţii naufragiaţi, din interes.

A coborît în şalupa pe care o legase de corabie, cu un butoiaş cu apă, un sac cu pesmeţi şi un clondir cu rom. S-a apucat să-i îngrijească pe cei cuprinşi de febră şi delir, cu o blîndeţe a gesturilor care contrazicea expresia nerăbdătoare de pe figura lui.

După un timp oarecare, fostul căpitan al lui *Cristobal Colon* şi-a revenit suficient cît să se poată înţelege cu Roberto.

Povestea lui n-a adus nimic nou, cu excepţia a două amănunte; unul care l-a adus pe Roberto în pragul nebuniei, altul care l-a umplut

de-o fericire sălbatică.

Devenise fericit aflînd că Bluebart stabilise un loc de întîlnire cu corabia capturată, în Golful Ferigilor din Insula Sfintei Treimi şi a Fericirii Pămînteşti a Adevăratului Credincios. Un petic de pămînt stîncos, ce se ridica puţin deasupra valurilor, undeva, spre marginea apuseană a unui arhipelag imens din Marea Caraibilor.

Iar informaţia care-l scosese din ţîţîni fusese că nava folosită de pirat pentru atacul lui mişelesc şi fatal se numea *Mirabelle*.

Roberto s-a îngrijit să coboare în şalupă o cantitate rezonabilă de provizii, apă şi medicamente, ba chiar şi o busolă, după care s-a grăbit să-i părăsească pe naufragiaţi, consolîndu-i cu opinia că puteau ajunge în cel mult două zile la cea mai apropiată insulă locuită.

După care i-a abandonat acolo, în plină mare, şi-a ridicat pînzele şi s-a îndreptat cu toată viteza spre vest.

În ziua aceea, aventurile lui s-au încheiat aici. N-a reuşit să ajungă prea departe, fluxul l-a supt din lumea aceea a mărilor nemărginite şi l-a aruncat înapoi în cămăruţa micuţă, în care televizorul continua să difuzeze de zor comunicate, contestaţii, declaraţii entuziaste, minciuni evidente şi adevăruri îndoielnice.

Krakenfuss s-a uitat cu atîta furie, durere şi deznădejde la aparatul care, de fapt, nu avea nici o vină că era folosit aşa cum era, încît am crezut, o clipă, că va arunca în el cu un scaun.

Dar n-a făcut-o. Probabil că o urmă de speranţă – ce apăruse în momentul în care aflase despre locul spre care se îndrepta Bluebart – îl determinase să se manifeste ceva mai înţelegător faţă de slăbiciunile societăţii.

Apropo de televizor.

Cîndva – cu mai mulţi ani în urmă, mai înainte de aviatorul Alberto, dar cu certitudine după magul Micelinni –, am avut un locatar care suferea de-o formă paranoică de ură împotriva televizoarelor. Nu a televiziunii – ceea ce dovedeşte, după opinia mea, lipsă de discernămînt –, ci a bietelor aparate nevinovate, purtătoare inconştiente ale unor gînduri, idei şi manifestări cu care n-aveau de-a face. Minotaur Dobrescu. Da, aşa-l chema. Mă întreb dacă poate avea cineva cu un asemenea nume un psihic sănătos. Părinţii dovedesc cît de mult îşi urăsc copii atunci cînd le aleg un nume... Deci Minitărel – aşa-l alintau prietenii – ura televizoarele şi distrugea – în medie, bineînţeles – cam 1,32 pe săptămînă. Încercase tot felul de metode, începînd cu împuşcarea tubului catodic şi terminînd cu aruncatul pe fereastră. Un individ interesant şi amuzant. Dar să ajung unde voiam să ajung. După tot felul de experimente, tipul ajunsese la părerea că un televizor nu poate fi distrus cu adevărat decît cu un alt televizor. Şi cred că avea dreptate. Spectacolul produs de explozia a două televizoare – dintre care unul stătea pe loc, pe masă, iar celălalt zbura

cu viteză spre el – era impresionant, dar nu în asta consta ideea. Fragmentele celor două se amestecau atît de bine în timpul impactului şi expactului, încît – mai ales cînd cele două televizoare erau de acelaşi tip – nu le mai puteai repara sau reconstitui, nu mai aveai nici o siguranţă că un fragment aparţinea primului aparat sau celui de-al doilea. În mod obligatoriu, dacă ai fi încercat să refaci un aparat, acesta ar fi conţinut elemente şi din celălalt. Conflictul de interese era suficient de puternic – unul dintre ele fiind victimă, iar celălalt instrument de agresiune – pentru ca aparatul rezultat să fie depersonalizat, lipsit de eul interior. Asta, spunea domnul profesor doctor Minotaur, însemna adevărata distrugere, pentru că distrugerea fizică nu înseamnă întotdeauna mare lucru, în timp ce anihilarea personalităţii, distrugerea psihică reprezintă o mare victorie asupra duşmanului.

Poate că avea dreptate. Oricum, presupun că indivizii care l-au ridicat într-o noapte i-au făcut o chestie asemănătoare. Pentru că, dacă mă gîndesc bine, nimic nu distruge mai total un om decît alt om....

Mda...

Deci în noaptea aceea Roberto a rămas pe fotoliu, privind cu ochi goi ecranul umbrelor mişcătoare şi al iluziilor acceptate de bunăvoie, meditînd la lucruri ştiute doar de el.

Iar dimineaţa, cînd apa călduţă m-a mîngîiat cu blîndeţe, trezind fiori de mult uitaţi în structura mea îmbătrînită, luntrea cea de toate zilele şi-a făcut apariţia în golful minuscul al Insulei Treimii.

Am înţeles că Roberto îşi făcuse o socoteală excelentă: să-l aştepte el pe pirat, să nu-l mai urmărească zadarnic şi fără şansă.

N-a zăbovit prea mult, pentru că din pîcla ce acoperea orizontul – ce părea extrem de apropiat – s-a ivit o corabie cu trei catarge – puţin cam jumulită, ce-i drept – care se apropia văzînd cu ochii.

Bucuria ce se ivise pe figura lui Roberto a dispărut aproape imediat. Îşi dăduse seama că nu era nava pe care o aştepta. A pus mîna pe portavoce şi a răcnit, cu glas plin de o furie amarnică:

— Dacă ţineţi la viaţă, depuneţi imediat armele! N-am nimic cu voi, aşa că o să fiu mărinimos şi o să vă las viaţa!

De pe cealaltă navă s-au auzit hohote batjocoritoare şi măscări – piraţii ăştia au fost selectaţi, probabil, dintre cei mai needucaţi indivizi, mitocani prin natură, pentru că nu pot crede că numai mediul social poate deforma într-un asemenea hal imaginaţia umană.

Văzînd reacţia produsă de oferta sa – reacţie la care, după toate aparenţele, se aştepta – Roberto a făcut un semn poruncitor cu mîna. Tunurile aţintite asupra duşmanului s-au descărcat simultan, într-o bubuitură asurzitoare, apoi au repetat operaţiunea, într-o cadenţă uimitoare, pînă cînd ambarcaţiunea inamică a început să se scufunde cu iuţeală.

Curînd, apele din jur au acoperit orice urmă a tragediei. Doar aerul încărcat de fum şi miros de pulbere mărturisea că acolo avusese loc o bătălie, că se sfîrşiseră numeroase vieţi, că bogăţii fără număr ajunseseră pe fundul nisipos al mării şi că vieţuitoarele acvatice din zonă vor avea parte de-un ospăţ neaşteptat.

A urmat, iarăşi, aşteptarea fără sfîrşit, aşteptarea înnebunitoare.

Aşteptare care se continua şi după sosirea refluxului. Roberto se chinuia, se măcina, se consuma interior cum nu-mi putusem închipui că poate s-o facă o făptură omenească. Figura i se ridase, părul îi încărunţea văzînd cu ochii. Într-un cuvînt, Roberto cel din lumea mării devenea tot mai asemănător celui din lumea zidurilor mele.

În această perioadă, Roberto nu mai suporta să rămînă închis între pereţii mei, după dispariţia mării. Ieşea, aşa cum n-o făcuse niciodată, şi-şi vizita vecinii, discuta cu ei, înnoda relaţii de care nu-l crezusem în stare... Probabil că în vremea aceea discutase cu Romanov – sau cum l-o fi chemat cu adevărat. Dar lucrul cel mai interesant era că se împrietenise cu o bătrînică din vecini, una cu care se tot întîlnea pe scări. Ce vor fi avut de discutat cei doi, nimeni nu ştie. Din mormăiturile lui pricepusem că femeia avea şi ea probleme, ba chiar probleme foarte grave. Ceva cu un fecior care se dezvoltase anormal, care căpătase proporţii monstruoase şi nu mai putea părăsi apartamentul. Mă întreb cît îi spusese Roberto din durerile lui... Oricum, îşi găsise un suflet apropiat, pe cineva căruia să-i împărtăşească un strop din durerea pe care nu mai putea s-o păstreze numai pentru sine...

Deci, a urmat o perioadă în care îl vedeam destul de rar după ce marea se retrăgea. O perioadă teribil de plictisitoare pentru mine. În prima parte a zilei, căpitanul zăcea la bordul navei sale, aşteptînd sosirea piratului care nu mai venea. Zăcea, pur şi simplu, fără să scoată un sunet, fără să fredoneze, fără să facă nimic. Privea zările cu luneta, cu o resemnare ce nu-l caracteriza. Nici măcar nu dădea semne de enervare, de nerăbdare. Aştepta cu pasivitate, ca o fiinţă care se lăsase în voia sorţii, convinsă că nu putea schimba cu nimic desfăşurarea inexorabilă a evenimentelor.

Apoi, într-o zi, Roberto s-a întors din peregrinările lui de după-amiază cu o expresie de disperare pe faţă. Bîiguia incoerent, de parcă suferise un şoc inimaginabil. Am reuşit să-mi dau seama că, după ce aşteptase un timp, pe scări, întîlnirea cu bătrînica aceea ce-i devenise confidentă, se hotărîse s-o caute în apartamentul ei. Găsise uşa deschisă şi, după ce bătuse un timp, intrase. O descoperise pe băbuţă zăcînd pe jos, moartă. Nu garantez că evenimentele s-au desfăşurat chiar aşa. Dar cam aşa. Oricum, şocul de a o găsi lipsită de viaţă fusese foarte mare, mai ales că, din cîte am dedus, asocia moartea bătrînei cu o altă moarte, una despre care nu ştia dacă avusese sau nu

loc.

Rămăsese prostrat pe scaun, bîiguind fără încetare:

— Moartă... fără nici un semn premergător... moartea care loveşte cînd te aştepţi mai puţin... moartă... moartă....

Din ziua aceea a revenit la vechile lui obiceiuri, adică, după ce-şi termina aşteptarea pe puntea corăbiei – care dispărea, aspirată de reflux – îşi continua aşteptarea în faţa televizorului, fără să urmărească dezbaterile încinse ale unei societăţi atît de ahtiată de politică, încît nu mai avea timp şi pentru alte distracţii sau preocupări. Însă, dacă toţi telespectatorii ar fi fost la fel de atenţi la pălăvrăgeala aceea, aşa cum era Roberto, poate că ar fi existat o şansă de salvare. Dar, după cîte povesteau vecinii, situaţia era exact pe dos. Sper ca inventatorul televiziunii să se chinuie în iad, într-un cerc special inventat de Scaraoţchi pentru animatorii mass-mediei. Da, sper din tot sufletul!

Aşadar Roberto supraveghea depărtările, iar timpul îşi pierduse orice importanţă şi însemnătate, se dilatase atît de mult încît se subţiase ca un batic din borangic – mai că puteai să vezi prin urzeala lui. Zilele acelea, petrecute pe puntea din lemn lustruit de timp şi de tălpi, păreau a fi doar secunde expandate în mintea plină de doruri a căpitanului, atît de monotone şi de banale deveniseră.

Apoi, în cele din urmă, tocmai atunci cînd mă plictisisem de atîta inactivitate, la orizont s-a ivit un punct negru, care creştea treptat, căpătînd formă şi substanţă. Şi culoare, pentru că, pe măsură ce se apropia, nu mai era negru, negru rămăsese doar drapelul de pe catarg. Pînzele luceau de-o albeaţă inocentă, puntea lucea gălbuie, bordurile sclipeau roşcat. O feerie de culori vii, proaspete, scăldate de razele soarelui, care le împrumutau tărie şi personalitate. O corabie splendidă, impresionantă, *frumoasă*.

Ajunsese suficient de aproape ca să-mi dau seama că pe punte nu se găsea nimeni. Doar la cîrmă, o siluetă neclară a unui bărbat solid, în straie împodobite exagerat, cu panglici colorate, dantele şi tot felul de zorzoane ce luceau auriu.

Şi am mai remarcat ceva: în partea din faţă a navei se afla statuia în mărime naturală a unei femei, goală pînă la brîu, cu mîinile înălţate a rugă.

Brusc, refluxul s-a ivit din nefiinţă şi a luat cu el totul, iar Roberto a revenit în lumea mea, a pereţilor goi şi a televizorului care debita tîmpenii.

În după-amiaza aceea, căpitanul Krakenfuss nu şi-a găsit odihna. S-a fîţîit de colo-colo prin camere, a ieşit să se plimbe – cum nu mai făcuse de mult – apoi, după ce s-a întors, a continuat să se agite fără rost şi fără ţel. Spre zori, l-a cuprins oboseala şi a adormit pe canapea.

N-a apucat să se odihnească prea mult, pentru că fluxul a năvălit

cu putere, năpădind apartamentul, umplîndu-l cu miros de apă sărată şi alge. Krakenfuss s-a trezit pe punte. A luat imediat portavocea şi a răcnit către nava învecinată, pe bordul căruia se vedea clar numele: *Mirabelle*.

— Bluebart, dă-mi-o înapoi pe Mirabelle!

Bărbatul înalt, cu plete şi barbă neagră, ce stătea ţanţoş, în veşmintele-i pline de podoabe, a rîs crunt, cu răutate, şi a răspuns cu dispreţ:

— Încă nu m-am plictisit de ea! Mai aşteaptă vreo trei, patru sute de ani!

A hohotit din nou, ca un diavol răutăcios, şi, cu o mişcare bruscă, a învîrtit roata cîrmei. Corabia s-a mişcat cu iuţeală, răspunzînd comenzilor, şi a cotit, cu eleganţă, îndepărtîndu-se. Avea mişcări feline, feminine, plutea pe valuri ca o patinatoare pe luciul gheţii. O adevărată întruchipare a frumuseţii.

Am apucat să mai zăresc o dată statuia de la prova. Pentru o clipă, am avut impresia că s-a mişcat, că mîinile-i întinse s-au îndreptat spre Roberto, făcîndu-i semn, cerîndu-i ajutorul. Apoi nava s-a rotit, iar statuia aceea bizară a fost ascunsă de coca ambarcaţiunii.

Roberto a acţionat imediat, şi-a pus corabia în mişcare, urmărind fugarul. Încerca să se apropie, să abordeze duşmanul. Am văzut frînghii cu ancore agitîndu-se pe punte, gata să zboare spre puntea duşmană, de parcă Krakenfuss avea la dispoziţie un echipaj invizibil care-i citea gîndurile şi nu avea nevoie de ordine. Dar inamicul se depărtase suficient de mult.

Roberto a mîrîit în barbă, furios, structura navei sale s-a modificat, s-a transformat într-un crucişător zvelt, cu motoare puternice, al căror zumzăit monoton umplea tot spaţiul în care ne aflam.

Din faţă s-a auzit hohotul ironic al piratului, iar corabia acestuia a căpătat o formă aerodinamică, ce plutea deasupra valurilor pe nişte aripi înguste, împinsă de elicii aeriene. Drăcovenia lui Bluebart avea o viteză superioară navei lui Roberto, iar distanţa dintre ambarcaţiuni creştea.

Krakenfuss a blestemat amarnic, furios – în clipa aceea şi-ar fi vîndut sufletul diavolului, sau oricui ar fi putut să-l ajute, fără să se tocmească o clipă –, nava lui s-a zguduit brusc, structura ei a devenit fluidă, schimbătoare, căutînd o formă potrivită pentru a face faţă vitezei inamicului, dar, înainte ca metamorfoza să se finalizeze, refluxul a intervenit, implacabil ca destinul, şi a aruncat totul într-un neant ce mi-a rămas, pînă acum, necunoscut.

Roberto s-a trezit iar în faţa televizorului. Pe ecran, un individ cam trecut şi o blondă tinerică făceau schimb de zîmbete. Căpitanul a aruncat cu telecomanda în ei, iar cei doi au dispărut într-o explozie de

scîntei. După aceea, Krakenfuss a înghiţit un pumn de somnifere şi a dormit neîntors pînă la sosirea fluxului.

Profit de această pauză pentru a expune cîteva observaţii, care n-au pretenţia să reprezinte un punct de vedere.

Krekenfuss îi ceruse lui Bluebart să i-o înapoieze pe Mirabelle. Logic ar fi fost să cred că se referea la corabie. Totuşi, din motive care nu-mi sînt clare, nu-mi pot imagina că Roberto era îndrăgostit de corabia sa, pe care piratul i-o răpise într-un fel oarecare. Pentru că această căutare a banditului marin fusese precedată de toată lălăiala aceea sentimentală despre o iubire adevărată. Iar viaţa îmi demonstrase că oamenii fac, din dragoste, mai multe nebunii decît ar face din ambiţie, din dorinţa de a-şi apăra proprietatea sau din lăcomie. Deci, la bordul navei lui Bluebart se găsea obiectul iubirii nefericite a lui Krakenfuss. Care era acel obiect? O femeie? Pe navă nu se afla decît piratul.

Printr-o înlănţuire bizară a ideilor, dar nu tocmai ilogică, am ajuns la concluzia că Roberto era îndrăgostit de statuia aceea stranie de la prova navei. Reprezenta, într-adevăr, o femeie extraordinar de frumoasă, care, dacă ar fi fost reală, ar fi zdrobit inimile multor bărbaţi.

Dar era oare doar o statuie? De obicei, reprezentările acelea care sînt prinse în faţa corăbiilor au dimensiuni cu mult deasupra celor naturale, pentru a fi remarcate de la o distanţă cît mai mare. Aceea avea dimensiunile unei femei obişnuite. Arăta de parcă ar fi fost sculptată într-un lemn trandafiriu, dar vopsită ca să aibă culorile reale ale unui trup omenesc. Un lucru obişnuit. Să fi fost Roberto un fetişist care se înamorase prosteşte o o sculptură? S-au mai văzut cazuri. Multă lume a auzit, probabil, de cazul violatorului din muzeul Luvru, care se încuia noaptea în sălile cu sculpturi şi, dînd dovadă de o ingeniozitate ieşită din comun, scotea din funcţiune sistemele de alarmă, apoi îşi făcea de cap cu marmurele acelea care – spun unii – căpătau viaţă, temporar, sub mîngîierile lui. Oricum, fetişismul există, iar bizareriile iubirii omeneşti n-au fost descoperite în totalitate.

Dar cazul lui Roberto pare a fi un pic mai aparte. Văzusem – sau avusesem impresia că văd – că statuia acea se mişcase. Nu era de neconceput, din partea unui individ cu sufletul atît de negru ca Bluebart, ca acesta să fi legat de prova navei o femeie reală, mai ales dacă aceasta îi refuzase dragosta lui focoasă, violentă. Pe de altă parte, dacă ţinem seama de toate cele pe care le-am văzut sau auzit în existenţa mea îndelungată, nu-mi pot permite să exclud ipoteza ca statuia aceea din lemn să fi reacţionat la fluxul de iubire emanat de Krakenfuss şi să fi căpătat viaţă, măcar pentru o clipă.

Recunosc însă că toate acestea sînt pure speculaţii, pe care nu le pot susţine cu argumente de netăgăduit. Rămîne valabil, din toate

deducţiile mele, un singur lucru: de obicei, statuia de la provă poartă numele corăbiei – sau corabia primeşte numele statuii. Prin urmare, în mod obligatoriu, acea reprezentare în lemn sau carne se numea Mirabelle. Iar enigma cererii lui Roberto rămîne întreagă. El solicitase piratului să i-o înapoieze pe Mirabelle. Ce-i ceruse, de fapt, lui Bluebart? Corabia sau statuia?

Mărturisesc cinstit că nici acum, la atît timp după evenimente, nu ştiu. Pot doar să-mi expun opinii ce reprezintă rodul meditaţiilor mele nocturne, dar nu adevăruri de necombătut.

Oricum, a doua zi, dis-de-dimineaţă, goana a reînceput. Cele două nave deveneau tot mai rapide, mai sofisticate, parcurgînd ca nişte vijelii oceanele. În cele din urmă, Roberto, care pierdea teren în mod continuu, şi-a transformat ambarcaţiunea într-un portavion de pe care au decolat o sumedenie de aparate care, printr-o perdea de bombe, încercau să pună capăt tentativelor de scăpare ale lui Bluebart. Dar piratul s-a mulţumit să rîdă batjocoritor, vulgar chiar, iar vaporul lui s-a schimbat pe dată în submarin şi s-a prăvălit în adîncuri.

Roberto a urlat de furie – devenise o fiară, avea ochii injectaţi, iar gura i se strîmbase într-un rictus ce nu avea nimic omenesc – şi a lansat încărcături cu explozibil în ocean. Cred că, în momentul acela în care ura, furia şi neputinţa puseseră stăpînire pe el, a decis că, dacă Mirabelle nu putea fi a lui, atunci nici Bluebart nu trebuia s-o aibă.

Submarinul a răspuns cu torpile care se repezeau cu toată iuţeala spre portavionul imens, lipsit de apărare. Krakenfuss a avut o reacţie imediată, iar nava lui uriaşă s-a transformat într-o pirogă uşoară, din lemn, pe care instrumentele aducătoare de moarte au ignorat-o, trecînd pe lîngă ea.

Numai că şi piratul a acţionat la fel de rapid. Din adîncuri a ţîşnit o caravelă mîndră, cu catarge lungi şi pînze stacojii, avînd la provă statuia minunată, care-şi dusese îngrozită mîinile la ochi... Caravela şi-a descărcat mulţimea de tunuri asupra ambarcaţiunii fragile, minuscule, în care se agita Roberto. Ghiulelele au izbit apa în jurul ei, ridicînd gheizere de stropi. Iar una dintre ele a reuşit să atingă lemnul subţire al bărcii, găurindu-l. Din fericire, căpitanul Krakenfuss reuşise să-şi transforme nava minusculă într-un bric mîndru, pregătit de luptă. Sigur, bricul păstra urma loviturii de ghiulea, dar aceasta nu reprezenta un pericol pentru o ambarcaţiune atît de puternică. Imediat, Roberto a deschis şi el focul asupra duşmanului, iar marea s-a transformat într-un infern de fum, foc, proiectile ce şuierau prin aer, pînze în flăcări şi bubuituri asurzitoare.

Căpitanul hohotea ca un dement, dirijîndu-şi cu îndemînare tirul asupra inamicului. Curînd, caravela aceea minunată deveni o epavă ce fumega, lipsită de pînzele-i splendide. Bluebart nu mai avea posibilitatea să fugă. Cuprins de fiorul luptei, uitase să-şi transforme

nava atunci cînd acest lucru fusese cu putinţă, iar acum, orice schimbare a ei nu i-ar fi îmbunătăţit cu nimic situaţia.

L-am zărit pe punte, printre norii de fum, mînjit de funingine, arătînd mai mult ca oricînd ca un diavol dezlănţuit. Ţinea în mînă o faclă. Şi în clipa în care Roberto, sigur de victorie, şi-a apropiat bricul de duşman, iar ancorele pentru abordaj au început să se rotească, la capătul frînghiilor, gata să se arunce asupra corăbiei inamice, Bluebart a strigat, cu o satisfacţie a deznădejdii:

— Dacă nu-i a mea, nici a ta nu va fi, nenorocitule!

Apoi a alergat în cală.

Aproape imediat, o explozie înfricoşătoare a dezmembrat caravela, zvîrlind în aer bucăţi din punte, tunuri, frînturi de catarge, pînze în flăcări, butoaie goale ce plesneau ca nişte păstăi, frînghii ce se deşirau în văzduh, bărci de salvare găurite şi o mulţime de alte obiecte.

În mijlocul acelui nor care fumega, s-a zărit, pentru o clipă, statuia de la provă, acoperită de funingine. Dar negreala nu-i răpise nimic din frumuseţe. Se înălţa, împreună cu resturile sfărîmate ale ambarcaţiunii piratului, îndreptîndu-se spre cerul limpede, senin, ce acoperea cu o mantie de indiferenţă bătălia de pe mare...

Roberto a văzut-o şi el. A răcnit ca o fiară înjunghiată, ca o leoaică lipsită de puii ei. A urmărit cu privirea curba descrisă de femeia din lemn – oare era, cu adevărat, din lemn? – care, după ce urcase un timp către siniliul cerului, cobora cu viteză, plonjînd către azuriul-verde al oceanului. În momentul în care statuia a atins suprafaţa mării, Roberto s-a aruncat peste bord, cufundîndu-se la rîndul lui în adîncuri.

Am văzut cum femeia se îndrepta, din cauza vitezei cu care căzuse, către fundul nisipos al apei. L-am văzut pe Roberto strecurîndu-se printre unde ca un peşte, apropiindu-se de ea.

Dar în clipa în care mîinile lui întinse erau gata să apuce mîinile statuii, refluxul s-a manifestat cu o putere uimitoare, ca niciodată.

Într-o secundă, toată imensitatea aceea de apă a dispărut, sorbită de neant. Femeia din lemn a rămas, o clipă, suspendată în aer, deasupra podelei ce se ivise ca din senin, în locul nisipului de fund de mare. Apoi s-a prăbuşit, zdrobind parchetul, sfărîmîndu-l, croind o gaură prin care trupul sculptat s-a strecurat cu uşurinţă. După care, prin minunea pe care o văzusem zilnic, mi-am reluat înfăţişarea dintotdeauna. Podeaua a redevenit întreagă. Numai că Mirabelle trecuse într-o altă lume, ce nu era nici aceea a universului marin, bîntuit de visele lui Roberto, nici aceea a spaţiului meu, în care dorise s-o aducă Krakenfuss...

Căpitanul a rămas îngenuncheat pe duşumea, cu o dezamăgire indescriptibilă pe figură. A gemut, îndurerat:

— De ce, Mirabelle? De ce? Tocmai cînd am fost atît de aproape...

După care bătrînul şi-a dus mîna la inimă, a icnit şi s-a prăvălit peste locul prin care dispăruse femeia...

Căutarea căpitanului Roberto Krakenfuss se încheiase...

Abia atunci, mirat oarecum de faptul că nu auzeam glasul enervant al televizorului, cel care semnalase întotdeauna revenirea la realitate, mi-am examinat ceva mai atent conţinutul.

Şi, pentru prima oară în existenţa mea, am rămas mut de uimire.

Peste tot se vedeau rămăşiţele caravelei sfărîmate a lui Bluebart, aruncate haotic peste mobilier. Televizorul cel antipatic tăcuse, strivit de un tun greu, din bronz. O ancoră grea, cu lanţ gros cît braţul unui bărbat solid, se înfipsese în masa din bucătărie. O pînză stacojie, plină de arsuri şi funingine, acoperise, ca un linţoliu, biblioteca...

Dar, lucrul cel mai uimitor, era faptul că, în mijlocul meu, stătea într-o rînă bricul cel mîndru al căpitanului Krakenfuss, aproape întreg, doar cu cîteva urme de ghiulele la tribord. Cum de încăpuse în mine magaoaia aceea, de vreo cincizeci de metri lungime?

Aceeaşi întrebare şi-au pus-o, de nenumărate ori, cei care au venit să vadă ce se întîmplase. Se pare că, spre deosebire de celelalte dăţi, zgomotul bătăliei – cel puţin al finalului ei, al exploziei care distrusese caravela lui Bluebart – fusese auzit în toată casa.

A urmat o perioadă agitată, în care prin mine s-au perindat mulţimi fără număr – indivizi de la salvare, care l-au ridicat pe Roberto şi l-au dus într-o direcţie necunoscută (sper ca bătrînul să-şi fi găsit, în cele din urmă, liniştea veşnică pe care o merita din plin); vecini; hamali; indivizi de la un muzeu; şi nu mai ştiu cîţi alţii, pe care nu-i văzusem pînă atunci şi nici nu i-am mai văzut vreodată.

Singurul pe care nu l-am văzut – deşi atunci ar fi fost ocazia cea mai potrivită – a fost administratorul clădirii. Un individ pe care nu-l zărisem niciodată, deşi, prin natura funcţiei sale, ar fi trebuit să mă plictisească foarte des. Oricum, nu fusese printre cei care năvăliseră în spaţiul meu, zăpăcindu-mă cu exprimarea zgomotoasă a uimirii lor.

După îndelungi căutări şi cercetări, indivizii n-au avut altă soluţie decît să desfacă în bucăţi bricul acela minunat. Chiar şi aşa, o mare parte din fragmente au trebuit tăiate în bucăţi pentru a fi scoase pe uşă şi a încăpea în casa scării...

Abia atunci am avut parte de linişte. Am fost curăţat, adus la starea de dinainte de înfruntarea dintre Roberto şi pirat. Iar marea nu m-a mai mîngîiat niciodată blînd, cu mîna ei de catifea călduţă...

Însă oamenii aceia n-au îndepărtat toate urmele...

Undeva, sub cadă, a rămas ascunsă o scoică mare, un ghioc răsucit ca o trîmbiţă, cu interiorul din sidef auriu şi cu exteriorul verde închis, ca algele printre care trăise cîndva...

Cînd şi cînd, atunci cînd amintirile devin prea grele, devin atent

la murmurul ghioculuí.

Şi aud, prin zgomotul valurilor din altă lume, ce continuă să se agite neostenite, un glas trist, fredonînd melancolic:

Iubirile mele,

Perle de fum înşirate pe-o rază de soare...

CIFRELE SÎNT RECI, NUMERELE-S CALDE

(2006)

8 iunie 1593

Tronul era tare şi rece, iar încăperea friguroasă şi întunecoasă, ca o hrubă.

Ce rost are să domneşti, dacă te simţi ca în coşciug, iar cei din jurul tău vorbesc în şoaptă, ca la un priveghi? gîndea voievodul, ascultînd numai cu o jumătate de ureche vorbele grăbite, înspăimîntate, ale boierilor jurători.

Minţeau cu toţii, chiar dacă spuneau adevărul, aşa cum se juruiseră. Trăiseră prea mult în minciună, ca să mai deosebească adevărul de înşelătorie, iar ceea ce era adevărul lor nu însemna şi adevărul legii. Se temeau. Dar nu porniseră ei vrajba? Nu le fusese domn bun şi iertător, pînă începuseră să uneltească? Îl porecliseră Cel Rău, aşa cum Vlad fusese poreclit Ţepeş, iar Mircea, Ciobanul. Domni buni, iubitori de ţară şi buni gospodari, dar care se săturaseră de minciuni şi de comploturi şi se porniseră să-i taie pe nerecunoscătorii pe care tot ei îi ridicaseră în ranguri şi averi.

Mai devreme sau mai tîrziu, îi vor veni de hac, aşa cum au făcut şi cu alţii. Îl vor pîrî la Poartă sau îl vor ucide prin trădare, în somn sau la vreun ospăţ... Da, domnia e un fel de a muri, iar pînă să mori cu adevărat, trăieşti în fiecare zi spaimele morţii, pentru că trăieşti ca într-un sicriu, iar palatul duhneşte a mucegai şi a tămîie... Şi toţi vorbesc în şoaptă, cu nasul în pămînt, fără să îndrăznească să te privească în ochi, arătîndu-ţi doar creştetul chelit prea devreme, de frică şi de lăcomie...

Toţi sîntem morţi, îşi zise voievodul, numai că n-am aflat încă asta, visăm că trăim şi luptăm pentru averi trecătoare şi pentru zădărnicii de-o clipă...

Oftă şi se strădui să înţeleagă bolboroseala grăbită a celui ce stătea în faţa lui.

— Şi mumă-sa, Tudora, a locuit în Tîrgul de Floci, unde a fost măritată cu un negustor bogat, numai că a rămas văduvă, iar fratele ei, Iane Epirotul, de-i spun unii Buzoianul, a avut grijă de ea şi de băiatul ei, şi l-a tras după el, cînd a ajuns mare dregător. Că pînă atunci s-a ocupat cu negustoria, ca şi tătîne-său...

— Lasă astea, zise Vodă, obosit şi plictisit. Banul Mihai este sau nu fecior de domn?

— Nu-i, Măria Ta, pentru că mumă-sa a fost femeie la locul ei, nu vreo tălăniţă de cîrciumă...

Într-o ţară în care mai toată femeia nu se gîndea decît cum ar face să se tăvălească un pic cu domnul, cît să rămînă grea şi să ajungă mamă de beizadea şi, de se putea, de viitor voievod – pentru că

dreptul la tron era dat doar de descendenţa din os domnesc –, argumentul dovedea sau prostie, sau o convingere ce nu se baza numai pe cele spuse în faţa judecăţii.

Ăştia nu numai că-s tîmpiţi, îşi zise domnul, prea plictisit să se supere, dar mă cred şi pe mine la fel de prost...

Făcu semn că-i ajungea cît auzise şi că dorea să vină următorul.

Boierul îşi termină grăbit pledoaria, turuind iute jurămîntul că banul Mihai nu era fiu de domn.

Ce situaţie aiurea, mormăi vodă Alexandru. Au venit aici doisprezece boieri cu rang înalt, să juruiască în faţa mea că fiul ăsta de lele nu-i de neam domnesc, deci n-are drept la tron. De parcă ar fi singurul caz cînd la conducerea ţării a ajuns vreun boier sau chiar vreun aventurier, despre care nu se ştia al cui fiu este... Banul unelteşte împotriva mea, asta-i sigur, iar voi uneltiţi alături de el, de v-aţi zorit să juraţi pe Biblie că Mihai n-are nici o vină, înainte chiar de a fi acuzat de ceva. Ah, dacă sîngele bunicului meu, moldoveanul, nu s-ar fi subţiat atît, ce v-aş tăia de îndată pe toţi, mincinoşilor şi nerecunoscătorilor!

— Şi nici n-are cum să fie fecior al lui vodă Pătraşcul, grăia cu mare încredere un boier dolofan, în veşminte verzi ca smaraldul, pentru că am fost curtean al acestuia şi ştiu că din vara anului 1558 de la naşterea domnului nostru Iisus, vodă fusese bolnav rău şi neputincios, aşa că nu avusese cum să zămislească prunc, oricît de nurlie va fi fost pe vremea aceea Tudora...

Adică, făcu repede socoteala voievodul, nu era vorba că Mihai se născuse după moartea răposatului Pătraşcu, ci de faptul că se născuse la vreun an după ce zisul lui tată nu mai putuse cunoaşte femeie...

Ăsta era un argument care ar fi cîntărit greu în faţa celor care respectau legile pămîntului şi-l sprijineau pe banul Craiovei doar pentru că-şi închipuiau că are drept la tron. Dar care n-ar fi însemnat nimic pentru cei care voiau să-l vadă domn, chiar şi fără drept.

Respectă-ţi părinţii, zice Scriptura. Halal respect, dacă strigi în gura mare că mumă-ta e curvă!

I se făcu silă de toţi şi de toate. Se uită îmbufnat la cei doisprezece boieri jurători şi se bucură, în sinea lui, cînd îi văzu înfiorîndu-se de spaimă. Aşa, mieluşeii mei, să ştiţi cine vă e stăpîn! Şi cine vă poate descăpăţîna, după placul lui! Dacă tot îmi ziceţi Cel Rău, atunci măcar să aveţi motiv, blestemaţilor!

Dar se stăpîni încă o dată şi făcu semn să continue jurarea.

Mai avea de îndurat pălăvrăgeala a trei mincinoşi, apoi putea să se ducă în odăile lui şi să golească o ulcea de vin dulce, să-şi spele gustul de fiere din gură...

— Din neam de oameni serioşi şi muncitori... n-a avut niciodată gînduri de mărire... a făcut negoţ cu cai, în ţara leşilor... a ajuns

dregător din întîmplare, cînd unchiul lui, Iane, a primit ranguri pentru cele făptuite în slujba domniei... duşmanii vor să-l piardă, că-i om avut şi mîndru... cine ştie cine o fi scornit vorbe prosteşti, gîndind că, dacă banul Mihai o ajunge domn, n-o să-l uite şi o să-l miluiască, dîndu-i dregătorii şi avere...

În sfîrşit, Dumnezeu se îndurase de el şi jurătorii terminaseră.

Putea să fugă din sala aia cu miros de mormînt şi să se ducă în iatacul lui, unde bătea soarele...

Numai că, pînă să ajungă la căldura razelor aurii, dătătoare de viaţă şi de potolire, mai trebuia să îndure un timp bezna rece, care-ţi îngheţa măduva din oase şi izgonea din tine orice bucurie, orice trăire...

Avea de vorbit cu omul lui de taină.

Omul lui? Putea să spună că Mavros era omul lui? Sau că era omul altcuiva? Nici gînd. Nu părea a se supune cuiva din lumea asta, iar de avea vreun stăpîn, acela locuia în adîncurile pline de vîlvătăi.

Dar îi cîştigase încrederea şi aveau nevoie unul de altul.

Făcu semn străjerului să nu-l însoţească şi coborî treptele din piatră tocită către beciul ascuns în care îşi făcuse culcuş vraciul, zodiacarul, cititorul în stele, solomonarul sau ce va fi fost.

La capătul scării găsi o făclie aprinsă şi o luă, ca să-şi lumineze calea prin coridorul strîmt, cu pereţii din piatră umedă. Şi podeaua era jilavă, de aceea păşea cu grijă pe dale, să nu-i alunece ciubotele din piele fină, adusă de neguţătorii turci tocmai din Magreb. După ce merse un timp prin bezna apăsătoare, se opri în faţa unei uşi din lemn de stejar, întărită cu plăci de oţel. Bătu în fier cu inelul, de patru ori. Auzi zgomot de paşi, apoi zăvorul zăngănind.

Se trase un pic înapoi, să lase loc uşii, ce se deschidea în afară.

Panoul din lemn fu împins cu putere, iar în prag apăru un bărbat înalt, solid, cu păr lung şi barbă pînă pe piept. Păr blond şi barbă la fel. Mavros nu arăta defel a grec. Mai degrabă a neamţ. Dar vorbea bine greceşte, de-ai fi zis că se născuse cu adevărat în Elada.

Cînd venise în palatul domnesc, la miez de noapte, ocolind nu se ştie cum străjerii, ajungînd de unul singur pînă-n dormitorul voievodului, şi ceruse adăpost şi apărare, Alexandru simţise, într-un fel ciudat, că omul acela îi va fi de ajutor. Că va fi în viaţa lui o clipă în care veneticul acela îi va răsplăti pe deplin bunătatea.

Ceruse doar să ştie despre ce-i vorba şi ce primejdie îl va pîndi de-l va găzdui. Îi turnase străinului vin chiar în cupa lui şi-i făcuse semn să se aşeze pe un jilţ de lîngă pat.

Lucru de mirare, nu simţise nici o clipă spaimă, nici nu-şi simţise viaţa ameninţată. El, atît de bănuitor, avusese încredere în străin din prima clipă. Nu, nu se speriase deloc, îl copleşise doar o curiozitate de

copil, dornic să afle cît mai mult din ciudăţeniile lumii.

Străinul spusese, cu glas liniştit, că fusese cunoscut sub numele de Mavros la curtea paşei din Silistra, unde fusese tămăduitor şi zodiacar. Stătuse acolo un timp, iar vindecarea unui mare număr de bolnavi îi adusese renume şi avere. Dar, după un timp, paşa îi spusese că ştia fără tăgadă că tămăduitorul putea să facă aur, şi-i ceruse să-i umple visteria.

— Şi chiar ştii să faci aur? fusese vodă curios să afle.

— Ştiu, mărite, răspunsese grecul cel blond, dar e un lucru periculos, care pune în primejdie sufletul celui pentru care-l fac. Plata e prea mare. Nu merită. Turcul n-a vrut să priceapă, aşa că am fugit. Mi-am pierdut urma, iar neferii care s-au luat după mine au crezut că am ajuns deja la saşii din Braşov. Însă eu nu m-am grăbit şi am ales să zăbovesc un pic prin Valahia. Dar pentru asta trebuie să stau ascuns, în loc ferit, apărat de puternicii ţării. Căci de-ar afla musulmanul că mă aflu încă în puterea lui, ar trimite ordia după mine şi ar pîrjoli totul în cale.

Stătuseră de vorbă toată noaptea, iar străinul – care rugase să i se spună tot Mavros – bîiguise, după cîteva pocale, că de fapt se născuse cu mai multe veacuri în urmă, că purtase multe nume, cel mai vestit fiind Johann Faust, în împărăţia nemţească (vodă Alexandru nu auzise nicicînd de numele ăla, dar nu spusese nimic) şi că-l va răsplăti pe domn citindu-i soarta în stele, ba chiar şi pe aceea a duşmanilor săi, ca să ştie de cine trebuie să se ferească.

Vodă nu crezuse nimic din spusele veneticului, le luase drept laude deşarte, menite să-l facă să-l adăpostească, dar omul îi plăcuse, simţise că nu-l va minţi şi că se va strădui, după puterile lui, să-l mulţumească. Ştia că omul are o soartă, ce poate fi cunoscută, iar ce-ţi era menit fusese scris în stele. Poate că acel zodiac ar cunoştea să citească adevărul scris de Dumnezeu în astre... Oricum, nu avea de gînd să-i ceară lucruri diavoleşti, care să-i primejdiască sufletul de bun creştin ce se trăgea direct din Ştefan cel Mare şi Sfînt, că valahii ăştia peste care domnea nu avuseseră nici un domn căruia să-i fi spus urmaşii Cel Sfînt...

Şi iată, trecuse vremea, iar vrăjmaşii unelteau de zor. Care-i era soarta? Putea să scape de mişei? Mavros, cel cu nume întunecat, dar cu înfăţişare de lumină, putea să-i fie de folos. Şi venise să-i ceară ajutorul.

— Măria Ta, am făcut zodiacele pe care le doreşti, îi spuse cititorul în stele, stînd încă în prag, apoi, luîndu-şi seama, se dădu din uşă şi-l pofti să intre, cu o plecăciune ce dovedea că fusese cu adevărat pe la curţi de înalte feţe.

— Ce zodiace? se minună voievodul. Că nu ţi-am cerut nimic. Încă.

— Zodiacul Măriei tale. Şi cel al banului Mihai.

Solomonarul acela avea de-a face cu ucigă-l toaca, îşi zise domnul, din moment ce ştiuse dinainte ce-o să-i ceară. Sau, poate, era doar foarte deştept.

— Şi ce spun stelele despre mine? întrebă vodă Alexandru, dorind să ştie şi temîndu-se să ştie.

— Viaţa Măriei tale e în cumpănă. Ai duşmani mulţi şi puternici, iar de faci vreo greşeală, soarta ţi-e pecetluită. Dar stelele spun că, de vei trece de cumpăna aceea, vei trăi liniştit şi fericit, cum nici nu crezi acum că se poate.

— Iar banul Mihai?

— Zodia lui e încîlcită şi greu de lămurit. Pe de o parte, astrele zic că-şi va pierde capul, dar tot ele spun că va avea parte de mărire şi renume... Numai că renumele lui va creşte mult după moarte, chiar după ce vor trece veacuri de la sfîrşitul lui...

— Vrea să fie domn al Ţării Rumâneşti?

— Acum da, deşi în mintea lui se ţes gînduri de mărire ce mi se par nebuneşti şi fără legătură cu putinţa lui şi a oamenilor...

— Deci banul unelteşte să-mi ia locul... Şi abia ce-au jurat o mulţime de boieri că nu-i fecior de voievod, deci că n-are drept la domnie...

— Au jurat pentru că aşa au ştiut, Măria Ta. Mihai este os domnesc, chiar dacă lucrul ăsta nu prea-i de crezare.

— Unul dintre boierii care m-au plictisit de moarte astăzi mi-a spus că vodă Pătraşcu fusese bolnav şi neputincios chiar cu cîteva luni înainte de moarte, deci nu putea zămisli fecior în acel timp...

— Stelele îmi spun un lucru de mirare, doamne. Şi înclin să le cred, pentru că faptele vorbesc. Se pare că Tudora, muma lui Mihai, e mare vrăjitoare şi solomonară, care a gîndit cu multă grijă viitorul neamului ei. Căci nu Iani, frăţînî-său, a avut grijă de ea şi de feciorul ei, ci ea a făcut, prin vrăjile ei, să curgă asupra lui ranguri şi bogăţii. Numai că nu s-a ştiut nimic din toate acestea, totul a părut obişnuit, fiindcă muierea a folosit lumina, nu întunericul. Iar pentru ca nimeni să nu bănuiască ceva, a făcut, prin vraja ei, ca pruncul să i se nască nu la nouă luni, ca orice prunc, ci la unsprezece luni. Adică nouă plus două.

— Am auzit de copii născuţi la şapte luni, dar la unsprezece... Bine, aşa o fi fost. Dar, în afară de faptul că oamenii n-au bănuit că Mihai e odraslă de voievod, la ce i-a folosit să-şi ţină pruncul încă două luni în pîntece?

— Aici se vede meşteşugul ei, mărite! Căci nu numai că pruncul a căpătat o putere deosebită, atît a trupului, cît şi a minţii, stînd mai mult sub ocrotirea maicii lui, dar s-a şi născut sub semnul lui unsprezece, care-l meneşte faptelor măreţe. Zodia lui s-a schimbat, s-a

întins, acoperă o bucată mai mare a cerului decît la un om obişnuit. Unsprezece. Doi şi cu nouă, nouă şi cu doi... Trebuie să cercetez, doamne, să văd pe îndelete ce se ascunde aici, pentru că, mărturisesc umil, n-am mai întîlnit aşa ceva, oricît de lungă a fost viaţa mea... Mă voi duce din nou la noapte în foişor şi voi privi atent cele mai mărunte stele, căci poate voi descoperi ceva de folos...

— Bine, zise voievodul, atunci vom vorbi mîine şi ne vom sfătui, să vedem ce trebuie să fac...

Apoi tu n-ai decît să cercetezi stelele tale, îşi zise Alexandru, că nu mai e nimic de cercetat. Mihai unelteşte, vrea să urce pe tron, iar eu trebuie să mă gîndesc la mine şi la familia mea, deci feciorul ăsta născut la unsprezece luni ar face bine să nu-mi stea împotrivă... Căci simt mai mult ca oricînd că-s nepotul Lăpuşneanului, şi vai de feciorul din flori al Basarabului!

9 iunie 1593

Se îngîna ziua cu noaptea, cînd domnul se trezi brusc.

Visase o apă învolburată, ce curgea năvalnic prin sala tronului. Şuvoiul venea de undeva, din spate, şi înconjura piedestalul pe care se afla jilţul voievodal. Lichidul negru clocotea, purtînd cu el capete însîngerate de oameni necunoscuţi, paie, frunze şi vreascuri. Apa aceea murdară se scurgea prin centrul sălii şi ieşea afară pe uşa principală, fără a atinge şirurile de boieri care stăteau posaci pe scaunele lor grele, cioplite în stejar masiv. Apoi, neaşteptat, căpăţînile acelea, care pluteau printre gunoaie, deschiseră ochii şi se uitară cu toatele la domn. Privirile lor ardeau ca flacăra, iar Alexandru le privea cu mirare, cu o uimire copilărească, fără să se sperie de ele. Numai că observă, cu aceeaşi mirare naivă, că toate tivgile acelea semănau leit între ele. Şi că semănau, tot leit, cu banul Mihai.

Cu toate că apa curgea cu o putere nepămînteană, de se zdruncina tronul sub el, scăfîrliile descăpăţînate nu erau purtate de curent, săltau pe loc şi-l priveau cu ură. Iar boierii, din jilţurile lor, se uitau la domn cu reproş şi cu răutate. Le simţea duşmănia, chiar dacă nici unul nu scotea vreo vorbă.

Deodată, apa se învîrteji brusc, clocoti de parcă ar fi fiert, iar căpăţînile se strînseră la un loc şi se uniră în una singură.

Apa se potoli brusc şi începu să scadă. Şi, pe măsură ce scădea, lăsa să se vadă cum acel cap, care pînă atunci plutise, stătea, de fapt, pe umerii banului Mihai. Dar nici acum Alexandru nu se sperie. Făcu doar un semn cu buzduganul, iar pe uşiţa din spatele tronului se ivi călăul domnesc, un ţigan puternic şi înalt care intră liniştit în apa ce-i ajungea pînă la genunchi, ţinîndu-şi paloşul pe umăr.

Mihai îl privea la fel de liniştit, fără să se mişte din loc, rămînînd în balta aceea ce umpluse acum toată sala tronului şi se revărsase pînă

la jilţurile boierilor. Toată lumea din sală stătea cu picioarele în apa murdară. Numai domnul, pe estrada tronului, se afla deasupra, fără a fi udat.

Călăul ridică paloşul şi-l roti pe deasupra capului, apoi îl avîntă către bărbatul din faţa lui. Lama lungă scînteie, lucitoare, pătrunse în carne ca în unt, iar capul banului zbură de pe umerii-i puternici şi căzu în apa murdară. Lichidul se înroşi, se zbuciumă brusc, căpăţîna se sparse în mii de capete identice care acoperiră toată suprafaţa fluidului clocotitor. Şuvoiul căpătă putere, purtă trupul fără cap către uşa deschisă a sălii tronului, dincolo de care se zărea o lumină puternică. Torentul cără apoi mulţimea de capete către aceeaşi lumină, iar tronul se zgudui, se prăbuşi...

Alexandru zbură prin aer, se îndreptă către apa aceea murdară, iar în clipa în care era gata să se cufunde în ea se trezi brusc.

Rămase un timp în pat, năclăit de sudoare, întrebîndu-se ce putea însemna visul acela ciudat. Apoi se decise să-l întrebe pe Mavros.

Îşi puse ciubotele, aruncă un halat gros peste cămaşa de noapte şi luă o faclă. Apa murdară înseamnă necaz şi boală. Numai că nu intrase în ea...

Coborî pînă în pivniţele palatului şi, spre mirarea lui, îl găsi pe solomonar îmbrăcat, aşteptîndu-l.

— Bine ai venit, măria ta, se ploconi cititorul în stele. Am cercetat iar astrele şi, mai ales, m-am gîndit. Banul îţi este duşman, asta-i limpede, nu-i nici o potrivire între zodia măriei tale şi a lui. Pe de altă parte, de-i faci rău, te paşte mare primejdie. Dar şi de nu-i faci rău, tot primejdie te pîndeşte, aşa că nu mai pricep nimic.

Bun sfătuitor mi-am mai găsit, îşi zise voievodul. Adică tot eu trebuie să hotărăsc şi, indiferent ce-o ieşi, grecul ăsta – sau ce-o fi – o să poată să-mi spună că mi-a zis el...

— Semnul sub care-i născut banul Craiovei e semn puternic, pentru că-i alcătuit din nouă şi doi. Nouă este de trei ori trei, adică semnul Treimii înmulţit cu el însuşi, ceea ce înseamnă că acela care a păşit în valea plîngerii sub un asemenea semn va fi mare luptător pentru credinţă şi va fi sub ocrotirea Domnului Bătăliilor...

— Jupîne Mavros, se burzului domnul. Apoi tot omul se naşte la nouă luni, adică orice copil va fi mare luptător pentru Domnul nostru Iisus. Nu mă prosti chiar aşa, de la obraz!

— Doamne, se umili solomonarul, m-ai înţeles greşit. Semnele zodiacale şi astrale n-au legătură cu numărul lunilor în care pruncul a stat în pîntecele mumei sale. Că acea Tudora a ţinut plodul în burtă unsprezece luni – bănuiesc eu acum, după ce m-am gîndit bine –, apoi a făcut lucrul ăsta judecînd foarte înţelepţeşte, pentru ca fiul ei să se nască sub un anume semn, într-o anume zodie, menindu-l încă dinainte de venirea lui pe lume unei sorţi nemaipomenite.

— Adică vrei să spui că muierea a ales zodia viitorului ei copil şi a ţinut pruncul nenăscut pînă cînd stelele au fost binevoitoare?

— Aşa, măria ta!

— Bine, va fi binecuvîntat de Dumnezeu, pentru că semnul lui e nouă. Şi?

— Şi mai e ceva. Semnul lui e nouă cu doi. Doi e semnul luptei între bine şi rău, între apă şi foc, între lumină şi întuneric. Între Dumnezeu şi Satana. Muierea aia a vrut să întărească semnul lui nouă, adăugîndu-l şi pe doi. Numai că nu cred că a ştiut că doi mai are şi un alt înţeles. Alb şi negru, ud sau uscat. Lucruri încontrate. Cel aflat sub semnul lui doi cade din lac în puţ, îşi joacă soarta pe-o singură carte, nu are măsură şi poate să piardă totul, pentru că nu ştie cînd să se oprească şi cînd să se potolească.

— De felul ori, ori.

— Aşa, doamne. Adică semnul e bun, dar poate să te ducă la pierzanie.

Să-l întreb despre vis sau să nu-l întreb? N-am căzut în apa murdară, pentru că m-am trezit... Deci n-o să păţesc nimic...

— Jupîne Mavros, ziceai că oricum sînt în mare primejdie.

— Aşa-i, măria ta.

— Şi ai zis ieri că banul îşi va pierde capul.

— Ai ţinut bine minte, mărite...

— Cînd şi-l va pierde?

— Am refăcut socotelile în noaptea asta. Banul Mihai îşi va pierde capul curînd, chiar dacă zodia lui e ciudată rău şi zice că va mai trăi după aceea şi va avea parte de slavă...

Voievodul nu mai avu chef să audă alte prostii ale solomonarului. Aflase ce-i trebuia.

În restul zilei, Alexandru Vodă strînse oameni de încredere şi împărţi ordine, totul în mare taină. Curtenii băgară de seamă numai că de la palat plecaseră cîţiva olăcari, dar nimeni nu aflase ce porunci duceau, nici către cine.

La cină, domnul păru limiştit şi împăcat, ca un om care se frămîntase mult înainte de a lua o hotărîre dificilă, dar, odată hotărîrea aceea luată, scăpase de grijă şi aştepta împlinirea vrerii Domnului.

10 iunie 1593

După liniştea din timpul serii urmă o dimineaţă furtunoasă. Încă din zori începură a sosi ştafete, pe cai leoarcă de sudoare. Olăcarii aruncau frîiele în mîinile slugilor din curte, arătau pergamente cu pecetea de taină a domnului şi cereau, cu voci dogite de praf şi de oboseală, să fie conduşi în faţa voievodului.

Alexandru Vodă îi primea în iatacul lui singur, fără a pofti pe nici unul dintre boierii divaniţi să fie de faţă. Citea scrisorile şi se tot lumina la faţă, apoi slobozea solii, să-şi vadă de odihnă şi de treburi.

Dar ce scria pe foile sigilate nu ştia decît el. Pentru că olăcarii doar aduseseră pergamentele, fără a cunoaşte taina scrisorilor. Iar curtenii încercaseră degeaba să-i tragă de limbă pe curieri. Numai că, punînd alături frînturi de ştiri, se vedea că domnul strîngea oaste din ţară, lefegii secui şi moldoveni de prin cetăţile învecinate, ba chiar şi ceva călăreţi de strînsură, de la curţile puţinilor boieri ce-i erau neamuri sau prea îndatoraţi ca să-l vîndă. Prin urmare, gîndiră cei cărora le mergea mintea, voievodul pregătea ceva. Poate măcelărirea celor care-l pîrîseră la Poartă. Sau a celor care cutezaseră să-l înfrunte vreodată. Sau a celor a căror mutră nu-i plăcea.

Oricum, semn de bine nu era acea strîngere pripită de oaste. Pentru că nici un om cu minte nu credea că domnul s-ar fi răzvrătit aşa, din senin, împotriva osmanlîilor, fără să fi încheiat vreo alianţă cu o putere creştină. Nu, nu se vestea război, că nu fuseseră strînse provizii şi arme. Oastea aceea putea face faţă unor încăierări în ţară, putea, în cel mai bun caz, să înăbuşe vreo răzvrătire...

Iar boierii începuseră să se teamă, dar şi să spere. Pentru că se putea ca Alexandru să fi strîns lefegii ca să-i taie pe cei care i se împotriviseră, dar la fel de bine se putea să-i fi adunat ca să se apere de cine ştie ce răzmeriţă, deşi nici asta nu părea demn de crezut, pentru că, de-ar fi apărut vreun fecior de domn care să vrea tronul, n-ar fi aflat şi ei?

Apoi, pe la amiază, începură să se strecoare la palat altfel de olăcari, care-şi lăsau caii la vreun han şi veneau pe jos la palat, unde rugau cîte o slugă de prin curte să vestească pe boier cutare că-l caută vechilul de la moşie...

Dar pînă să primească divaniţii veşti de la oamenii lor de credinţă şi să lămurească vrerea domnului, în curtea palatului năvălise ceată mare de călăreţi, înarmaţi pînă-n dinţi. Iar în mijlocul lor, legat cu funii şi păzit cu grijă, călare pe-un cal sur, se afla banul Mihai.

Fusese luat pe nepregătite, îşi ziseră cei ce-l vedeau cu capul gol şi-n cămaşă. Poate că, după ce în ziua trecută boieri de seamă juraseră în faţa domnului că banul Craiovei nu era os domnesc şi nu putea avea pretenţii la tron, Mihai îşi zisese că nu are de ce să se teamă şi nu se păzise. Iar oamenii voievodului îl luaseră ca din oală şi nu-i lăsaseră timp nici măcar să se îmbrace aşa cum se cuvenea unui boier de rangul şi averea sa...

Lefegiii domneşti conduseră prinsul, înconjurîndu-l cu suliţe, în interiorul palatului. Mihai apucă să salute cîţiva cunoscuţi şi să le ceară să trimită în mare grabă solie la Stambul, la unchi-său Iane. Apoi fu îmbrîncit pe scări, către beciurile umede ale lăcaşului

voievodal.

Curtenii, ştiind acum despre ce era vorba, se strînseră grămadă în sala tronului, zicîndu-şi că domnul le va cere părerea sau că-i va anunţa pentru ce vină va fi judecat prinsul.

Numai că aşteptară îndelung, fără ca Alexandru să apară.

Nu îndrăzniră să plece, fiind doritori să afle mai degrabă intenţiile voievodului. Şi, pe de altă parte, le era teamă să părăsească sala, de parcă acolo ar fi fost feriţi de toanele ucigaşe ale Lăpuşneanului...

În ăst timp, voievodul nici nu se gîndea la divan. Nu-i trecuse nici o clipă prin minte să ceară sfatul curtenilor.

Nu era treaba lor.

Nu era treaba ţării.

Era o chestie între el şi banul Mihai. Doar între ei doi.

Nu era vorba doar de domnie. Nu era o luptă între un domn, care se ţinea cu ghearele şi cu dinţii de tron, şi un pretendent care voia să-i ia locul. Asta ar fi fost o treabă a ţării, pentru că de domn, de priceperea lui ca gospodar, depindea binele ţării.

Dar Alexandru vedea lucrurile altfel.

Doritori de domnie se găseau mereu. Aşa era firea oamenilor, să tînjească după măriri şi deşertăciuni. Unii voiau să urce, iar alţii nu voiau să coboare. În mod normal, un pretendent ce pica în mîna domnului era însemnat la nas şi călugărit cu forţa, de nu însemna primejdie pentru stăpînire, sau descăpăţînat, de avea fire aprigă, pe care mînăstirea n-ar fi potolit-o. Totul după obiceiul ţării, cu judecată legiuită.

Însă în cazul lui Mihai se vesteau ameninţări de-un soi aparte. Fecior de solomonară, menit încă dinainte de naştere unei ursite deosebite, înzestrat cu puteri nepămînteşti şi bucurîndu-se de iubirea norodului, care vedea în el copilul sărman care se ridicase prin propria-i osteneală, banul Craiovei avusese parte de-o viaţă atrăgătoare, plină de aventură. Aşa că poporul aştepta de la el o domnie pe măsură, iar feciorul acela de lele putea să-i dea aşa ceva!

În timp ce el, Alexandru Vodă, cu lehamitea lui de viaţă, îşi dorea o existenţă neinteresantă, monotonă, după tipicul pe care-l cunoscuse. Simţea că, de se făcea o comparaţie între ei doi, banul Mihai cîştiga în toate celea. Şi-l ura din tot sufletul.

Asta, pe de o parte.

Pe de altă parte, simţind pericolul reprezentat de feciorul lui Pătraşcu, reacţia naturală era cea de apărare. Trebuia să-l distrugă, ca să nu fie distrus.

Dar toate astea, îşi zise voievodul, erau gînduri sterpe, de om care n-avea ce face. Dorea să scape de Mihai şi nu conta care era motivul. Dorea să scape de el în aşa fel încît banul să simtă că nu avea nici o

scăpare, că era mic şi neputincios în faţa unsului Domnului.

De aceea nu voia judecată şi divan. Nu voia ca Mihai să se afle nici o clipă printre oameni care-l plăceau şi-l iubeau.

Nu, feciorul Pătraşcului trebuia să stea în beznă şi în frig, şi să-l vadă doar pe cel cu adevărat puternic, pe cel ce stăpînea ţara şi dreptatea.

— Ce-a făcut, după ce l-aţi prins? întrebă în şoaptă voievodul, adresîndu-se căpitanului gărzii.

— Nimic, doamne. A mers cu noi liniştit, de parcă nu s-ar fi întîmplat chiar nimic. Doar cînd am ajuns în Bucureşti şi am trecut pe lîngă biserica Sfîntului Nicolae, a cerut să-l lăsăm să se roage. Singur, fără să vorbească cu popa, fără să se spovedească. L-am lăsat în faţa icoanelor şi m-am tras doi paşi înapoi. Aşa că, stăpîne, nu ştiu ce-o fi cerut el sfîntului sau chiar Atotputernicului.

Alexandru se uită la prins, care stătea drept în faţa lui, liniştit, de parcă n-ar fi simţit frigul şi umezeala beciului. Fie că Tudora era din neam de greci, cum zicea lumea, fie că banul se trăgea cu adevărat din Basarabi, dar arăta smead la faţă, ca primii domni ai ţării.

— Ce-ai de zis, banule Mihai? întrebă cu voce mieroasă domnul. Te aşteaptă răsplata cuvenită vînzătorilor de domn. Vei îndrăzni să ceri mila noastră?

— Nici gînd, răspunse calm prinsul.

— Atunci, cît ai clipi o să ajungi mai scurt cu un cap! rînji voievodul.

— Nu poţi să-mi faci nimic, ripostă, sigur de sine, Mihai.

— Nu pot? se înfurie subit Alexandru.

Şi, cuprins de mînie, hotărî deodată ceea ce nu îndrăznise să hotărască pînă atunci:

— Să vină călăul! răcni el.

Gîdele ţigan, care stătuse pînă atunci retras, în fundul încăperii, pătrunse în cercul de lumină al faclelor. Era un bărbat solid, mai înalt decît oamenii obişnuiţi, cu muşchi ce-i ieşeau în evidenţă pentru că avea pe el doar o pereche de pantaloni din pînză roşie. În mîna dreaptă ţinea un paloş uşor curbat, cu vîrful mai lat decît restul lamei.

— Poruncă, stăpîne! rosti el, cu glas dogit.

— Jupîne gîde, se fandosi domnul, poţi să-l descăpăţînezi pe netrebnicul ăsta, aici de faţă?

— Pot, stăpîne, cum să nu pot? se minună ţiganul.

— Apoi, de vorbe sînt sătul, zise voievodul. Fapte, nu vorbe! Arată-mi de poţi, ca să te cred!

Ţiganul se uită la Alexandru, puţin cam uimit, pentru că altfel se desfăşurau lucrurile cînd trebuia să scurteze pe cineva de-un cap – judecată, condamnare, eşafod în piaţă, mulţime care asculta pristavul citind hotărîrea judecăţii, tot tacîmul, că de, nu tăiai oameni de seamă

ca pe prostime! –, dar în vremurile din urmă văzuse multe şi avusese de lucru din greu, aşa că nu-l mai mira nimic.

— Cum ţi-e vrerea, măria ta, răspunse el supus, lăsîndu-şi paloşul pe pămîntul bătătorit ce alcătuia podeau pivniţei.

Se strecură apoi în beznă şi se întoarse imediat, rostogolind un butuc masiv, pe care-l aşeză la cîţiva paşi în faţa voievodului. După care se duse la prins şi-l apucă de funia ce-l lega. Îl ridică fără nici un efort şi-l purtă pînă la butuc. Îl aşeză apoi în faţa tăietorului, apăsîndu-l pe umeri şi silindu-l să se lase în genunchi. Se părea că banul Mihai era atît de uluit de cele ce i se întîmplau, încît nu opuse nici un fel de rezistenţă. Dar, şi de s-ar fi împotrivit, mare şansă de izbîndă în faţa călăului cel solid n-ar fi avut.

În cele din urmă, gîdele se duse şi-şi ridică sabia cea lată de pe jos, apoi apăsă capul prizonierului pe butuc, lipindu-i obrazul de acesta şi aşezîndu-i gîtul pe marginea tăietorului. După care, înainte ca banul Mihai să apuce să reacţioneze, să-şi ridice capul sau să-şi modifice poziţia aceea, propice execuţiei, călăul ridică paloşul şi-l abătu cu putere asupra victimei.

Lama şuieră prin aer, despică gîtul prinsului şi se înfipse în lemnul buturugii.

Capul lui Mihai căzu de pe tăietor şi se rostogoli pe pămîntul bătătorit al podelei.

Se rostogoli şi se opri în faţa voievodului.

Ochii mortului rămaseră deschişi şi păreau a privi cu uimită mînie spre vodă Alexandru, de parcă i-ar fi transmis un mesaj plin de neîncredere: Ce-ai făcut, netotule?

Scena semăna atît de mult cu visul pe care-l avusese, încît domnul se aştepta ca, din clipă în clipă, căpăţîna banului să se înmulţească subit, iar podeaua beciului să se umple de capete retezate, toate ale lui Mihai, toate privindu-l cu asprime şi mînie...

După şuieratul paloşului prin aer şi bufnitura ţestei ce săltase pe podea, în pivniţa umedă se aşternuse o tăcere densă ca o aba ţărănească, şi apăsătoare ca o piatră de mormînt. O tăcere ce zdruncina creierii mai puternic decît un urlet disperat. O tăcere ce nu dură mai mult de cîteva secunde, dar care îi păru domnului că se întinsese pe timpul mai multor veacuri. Şi care fu întreruptă de glasul dogit al gîdelui, care strigă, plin de veselie:

— Văzuşi, doamne, că am putut?

— Văzui, rînji mulţumit vodă şi-i aruncă ţiganului o mînă de galbeni.

În timp ce călăul aduna monedele din aur de pe jos, cineva bătu în uşa beciului, iar domnul întrebă, nemulţumit, cine-l deranjează.

— Doamne, răspunse îngrozit un aprod de dincolo de tăblia groasă din lemn întărit cu benzi din oţel. A venit un trimis al

sultanului şi vrea să te vadă de îndată!

— Bine, vin, bombăni voievodul, întrebîndu-se cine era acel trimis şi ce voia.

Probabil bani, pentru că asta ştiau turcii să ceară.

Mai aruncă o privire către trunchiul decapitat care rămăsese rezemat de butuc, şi din gîtul căruia continua să picure sînge, apoi încă una către ţeasta ce stătea pe podea – îşi întorsese privirea spre el, deşi ajunsese acum lîngă uşă, sau i se părea lui? – şi ieşi.

Orice va fi, de un lucru era sigur: scăpase de un duşman periculos.

Cînd ajunse în sala tronului, se opri în prag şi privi atent.

Văzu că boierii se adunaseră cu toţii şi-şi ocupaseră locurile cuvenite. Îl mai văzu şi pe trimisul sultanului, care-l aştepta, lîngă tron. Iar la intrarea în sală, garda de spahii a trimisului, care împiedica intrarea oricui. Ca şi orice încercare de fugă...

Se petreceau lucruri grave, îşi zise vodă.

Se uită mai atent spre turc şi-l recunoscu. Ibrahim paşa. Se cunoşteau de multă vreme. Îi era prieten şi-l ajutase în multe ocazii. Aşa că se lumină la faţă şi-i zîmbi turcului cu toţi dinţii:

— Bine ai venit, Ibrahim paşa! Să-ţi fie neamul slăvit şi să ai parte de ce-i mai bun!

Îşi permitea să nu respecte întru totul protocolul, tocmai pentru că-l cunoştea pe turc de multă vreme. Îşi turuise urarea de bun-sosit în timp ce se apropia de sol. Cînd ajunse lîngă acesta, deci lîngă tron, otomanul îi zîmbi şi el, apoi îi răspunse:

— Bine te-am găsit, Alexandru bei! Aduc firman de la măritul sultan.

— Slăvit fie numele său! Mă plec prea supus la picioarele înălţatului nostru sultan, ca o prea ascultătoare slugă.

— Eşti prea ascultătoarea slugă a sultanului, Alexandru bei?

— Încape îndoială, Ibrahim paşa?

— Deci te supui poruncilor sale?

Alexandru simţi că lucrurile încep să se încurce, dar răspunse cu tărie:

— Sînt credincioasa slugă a padişahului şi mă supun fără crîcnire poruncilor sale!

Atunci, turcul scoase din sîn pergamentul cu pecete roşie.

Dar, înainte de a începe să citească dorinţa stăpînului său, scoase din sîn, cu cealaltă mînă, o cîrpă neagră, pe care o puse cu un gest grăbit pe umărul voievodului, rostind vorba fatidică ce bîntuia coşmarurile domnilor români:

— Mazil!

Alexandru vodă simţi că i se înmoaie genunchii şi dădu să se lase pe tron. Însă osmanlîul îl opri:

— Nu te aşeza! Nu mai e tronul tău!

Voievodul simţi că i se lasă un văl întunecat peste ochi şi, un timp, nu mai văzu şi nu mai auzi nimic din jur. Reuşi, nici el nu-şi dădu seama cum, să se ţină pe picioare. Cînd i se limpezi mintea, turcul citea de zor mesajul împărătesc:

— ... iar cu nici un chip să nu i se întîmple vreu rău credinciosului nostru Mihai, ban al Craiovei, care va fi următorul bei de Cara-Iflak. Dar de beiul Alexandru va vătăma în vreun fel pe Mihai, asupra lui se va abate mînia noastră. Aşa că să nu se clintească nici un fir de păr de pe capul banului Craiovei, altminteri beiul Alexandru va fi sugrumat fără întîrziere...

Bietul Alexandru regreta acum că-şi recîştigase darul auzului.

Ce să facă?

Porunca padişahului era limpede.

Iar el era bun de plată.

Cel mai rău era că turcii nu ştiau de glumă, iar prietenul lui, Ibrahim, îşi va pune gîdele să-l sugrume pe loc fără să-i lase timp să se spovedească şi să se împărtăşească, măcar să moară împăcat cu Dumnezeu, pentru că despre împăcarea cu oamenii nici nu putea fi vorba...

Solul turceasc terminase de citit scrisoarea şi aştepta.

Probabil un răspuns.

Ce să-i răspundă?

Pe de altă parte, nici boierii strînşi în sala tronului nu ştiau ce se petrecuse în beciul palatului, pentru că s-ar fi găsit vreunul care să-l vîndă turcului şi să-i spună că porunca sultanului venise prea tîrziu.

Turcul tăcu ce tăcu, apoi, văzînd că nu capătă nici un răspuns, zise:

— Să-l anunţe cineva pe banul Mihai, să vină şi să asculte porunca preamăritului sultan, care-l numeşte bei în ţinutul nostru, Cara-Iflak!

— Păi, mărite paşă, mormăi unul dintre boieri, preacinstitul ban a fost arestuit de oamenii lui vodă Alexandru...

Ibrahim se întoarse către voievod şi-l fulgeră cu privirea, apoi şopti ameninţător:

— Ghiaur spurcat, ce tot taci acolo? Nu cumva făptuit-ai vreo mişelie?

Domnul ştia că nu mai era nici o speranţă, dar şi că nu mai era nimic de pierdut... Nu-i rămînea decît să-şi mărturisească vina.

Cînd să vorbească, de lîngă uşa din spatele tronului, ce ducea către beciurile palatului, se auzi o voce liniştită, chiar nepăsătoare:

— Banul Mihai se află, într-adevăr, în pivniţa palatului domnesc. Mă voi duce de îndată să dau poruncă să fie eliberat şi-l voi conduce fără întîrziere în faţa domniilor voastre...

Alexandru nu avu nevoie să se întoarcă şi să se uite, ca să-şi dea seama cine vorbise. Recunoscuse glasul lui Mavros, solomonarul.

Ce voia grecul cel blond, ce se pretindea neamţ – sau neamţul ce se pretindea grec? Poate doar să-i cîştige cîteva minute de viaţă... Şi, Doamne, cît de bine simţea frumuseţea şi dulceaţa vieţii acum, cînd ştia că nu se va mai bucura mult timp de ea...

Aşteptară cu toţii: boierii, plini de nerăbdare, dornici de schimbarea domnului, paşa, voind să-şi termine misiunea neplăcută şi să primească peşcheşurile din partea noului domn, iar vodă Alexandru, curios să afle ce fusese în mintea cititorului în stele de se amestecase unde nu-i fierbea oala.

Şi aşteptarea aceea, ce măcina nervii, luă sfîrşit într-un fel neprevăzut de voievod: uşa din spatele tronului se deschise şi în sală pătrunse banul Mihai, viu şi nevătămat. În urma lui, zodiacarul Mavros. Iar în urma tuturor, gîdele ţigan, cu figură nedumerită, care exclamă, văzîndu-l pe voievod:

— Domne, n-am putut! Nu ştiu cum, dar n-am putut! Pedepseşte-mă, dar n-am fost în stare!

Ce să-i zică vodă? Că se dovedise a fi mai bine că nu putuse să-l descăpăţîneze pe feciorul Pătraşcului?

Oftă uşurat şi-şi propuse ca, după ce se vor termina toate, să-i ceară solomonarului să-l lămurească. Pentru că văzuse în beci lucruri care nu se potriveau cu sosirea unui Mihai nevătămat, în stare să primească firitiselile boierilor şi ale trimisului sultanului.

Cele petrecute în beciul palatului fuseseră doar un vis? O închipuire?

19 august 1601

Zorii abia se risipiseră, lăsînd loc unei dimineţi senine, fără pic de nor, ce prevestea încă de atunci căldura amiezii.

Călăreţii valoni, în platoşe uşoare şi cu lăncile proptite de şei, înaintau la pas prin cîmpia Turzii. În fruntea lor, căpitanii Jacques Beauri şi Mortague, trimişi de Giorgio Basta să stabilească planul de bătaie, împreună cu vodă Mihai.

Corturile valahilor – vorba vine valahi, căci oastea Ţării Româneşti era alcătuită din tot felul de lefegii, nu numai valahi, ci şi sîrbi, bulgari, secui sau nemţi – se întindeau în faţa lor. Cunoşteau drumul, cunoşteau cortul, îi cunoşteau şi santinelele, pentru că nu veneau pentru prima oară. Şi, din cîte ştiau ei, nici pentru ultima.

Trecură printre grupurile de soldaţi, salutînd şi fiind salutaţi de cunoscuţi, pînă ajunseră la cortul voievodului. Acolo, soldaţii opriră caii şi descălecară, pregătindu-se să aştepte, pentru că nu aveau de ce ia parte la sfatul de taină al căpeteniilor.

Beauri şi Mortague intrară în cortul mare, larg, cuprinzător, iar

domnul, care stătea la o masă improvizată, se ridică să le iasă în întîmpinare. Era doar în cămaşă şi pantaloni de călărie, haina zăcea aruncată pe patul aflat într-un colţ. Căpitanii îl salutară ceremonios încă din prag, măturînd podeaua cu penele pălăriilor, iar voievodul le răspunse la fel de ceremonios, după care îi pofti să se aşeze la masă, să stea de vorbă avînd hărţi în faţă, hărţi întocmite de cercetaşii săi.

Însă, înainte ca trimişii lui Basta să fi apucat să pătrundă cu adevărat în cort, se întîmplă ceva care-i făcu să rămînă, un timp, locului.

Domnul valah, care stătea în picioare, se cutremură brusc, apoi se prăbuşi pe podea. Cei doi valoni crezură în prima clipă că i se făcuse rău, că-l cuprinsese vreo ameţeală trecătoare, şi voiră să se repeadă să-l ridice, pentru a-l stropi cu apă sau să-l trezească, dîndu-i o pereche de palme. Se opriră însă, împietriţi de groază, cînd văzură că voievodului i se desprinse capul de pe umeri, cap care se rostogoli pe podea, către ei...

Din gîtul lui Mihai se scurgea un şuvoi de sînge, de parcă fusese decapitat chiar în faţa lor, de un călău nevăzut, cu o sabie nevăzută...

După un timp, Beauri zise:

— Ce facem? Îţi închipui că o să ne creadă cineva cînd o să spunem ce s-a întîmplat?

— Nici vorbă, răspunse Mortague. Toată oastea valahă cunoaşte duşmănia pe care o poartă căpitanul Giorgio domnitorului român. Şi noi fiind oamenii săi, iar voievodul murind aici, doar cu noi de faţă, este limpede că numai noi putem fi vinovaţi. Aşa că, dacă vom anunţa că vodă Mihai a murit, toţi oamenii săi vor crede că l-am omorît mişeleşte. Şi or să ne facă bucăţi!

— Păi, atunci cel mai bine va fi fiind s-o tulim cît mai iute şi să ne îndepărtăm de viesparul ăsta periculos.

— Şi tu crezi că după ce vom ieşi din cort şi ne vom strînge oamenii în grabă şi vom goni ca disperaţii din tabără, nu se va găsi nimeni să se întrebe de ce fugim cu asemenea zor? Că nu se va găsi nimeni care să intre în cort şi să-l vadă pe domnitor decapitat? Iar urmarea va fi că toată oastea asta se va lua după noi şi ne va hăitui, fără ca noi să avem siguranţa că vom scăpa cu viaţă.

— Şi ce propui?

— Să zicem că noi l-am ucis. Să-i înfigem ţeasta într-o suliţă şi să dăm strigare că am îndeplinit ordinul generalului Basta.

— Şi Giorgio ce va zice, cînd va auzi asemenea chestie?

— Cred că se va bucura că a scăpat de un duşman. N-a îndrăznit să dea asemenea poruncă, dar, de lucrurile vor ieşi bine, nu ne va contrazice.

— Stai un pic. Putem să zbierăm în tabăra valahilor că am îndeplinit vrerea generalului, dar cum să-i spunem chiar lui Basta că

aşa ne-a poruncit? Ştiu că-i convine, dar n-o să se lase prostit.

— Măi băiatule, Giogio nu-i tîmpit. Cum să creadă că voievodului valah i-a sărit capul de pe umeri în timp ce stătea de vorbă cu noi? Lui o să-i spunem că Mihai ne-a insultat şi ne-a ameninţat, că a voit să ne omoare şi că am fost siliţi să ne apărăm. Şi, de aici încolo, îi vom spune adevărul: că ne-a fost frică de valahi şi că am susţinut că am îndeplinit un ordin, ca să scăpăm din tabăra neprietenilor.

— Şi crezi că oamenii lui Mihai ne vor lăsa în pace?

— Păi dacă l-am omorît din poruncă, înseamnă că asta-i voia generalului, dar nici generalul n-ar fi dat un asemenea ordin de n-ar fi avut învoirea împăratului. Deci, de s-ar lua cineva de noi, ar însemna să fie duşman al maiestăţii sale şi al întregului imperiu.

— Să sperăm că ai dreptate. Oricum, nu văd altă soluţie...

Odată de acord, cei doi trecură la fapte. Luară de pe podea capul voievodului şi-l puseră în vîrful unei suliţi, lăsînd trupul în locul în care căzuse, fără să se atingă de el. Apoi ieşiră în faţa cortului şi înfipseră coada lăncii în pămînt, să fie văzută de departe.

Oştenii care stăteau prin preajma corturilor văzură că se întîmpla ceva şi începură a se strînge. De îndată, Beauri strigă în gura mare:

— Ascultaţi cu toţii! Din porunca generalului Basta şi din voinţa împăratului, l-am executat pe vodă Mihai, care l-a trădat pe maiestatea sa imperială! Aşa să păţească toţi trădătorii!

Apoi, înainte ca privitorii să-şi revină din uluială, cei doi căpitani valoni urcară iute pe cai şi, urmaţi de trupa lor de oşteni, părăsiră în grabă tabăra din cîmpia Turzii.

Trupele lui Mihai se risipiră. Un boier credincios luă capul voievodului şi-l duse în ţară, pentru a fi înmormîntat între ai săi.

Astfel se sfîrşi un vis de mărire, care începuse pe 10 iunie 1593 şi care durase, cu totul, două mii nouă sute nouăzeci şi două de zile.

11 iunie 1593

Lucrurile se potoliseră, turcul se liniştise după ce-l văzuse pe Mihai şi-i citise firmanul care-l numea domn al Ţării Româneşti, fiind sigur că avea să-şi primească peşcheşurile la care năzuise.

Iar el, fostul voievod Alexandru, îşi putuse strînge lucrurile în grabă şi plecase, cu toţi ai săi, către Giurgiu, să fie sigur că, sub ocrotirea osmanlîilor, nu-l va ajunge răzbunarea boierilor.

Abia acum, cînd văzu în zare turnurile minaretelor, Alexandru avu timp să se gîndească la cele petrecute în ziua trecută şi să se întrebe cît adevăr şi cîtă închipuire fusese.

N-avusese ocazia să se mire că solomonarul cel ciudat, Mavros, îl însoţise în drumul către Poartă în loc să-şi vadă de drum către Ţara Nemţească, după cum ar fi fost mai potrivit. Dar acum, cînd fuga se terminase şi avea răgaz de gîndire, se bucură că zodiacarul se afla în

convoiul lui şi putea să-l întrebe, să afle ce se întîmplase şi să-şi liniştească gîndurile.

Trimise un servitor să-l caute pe cititorul în stele, iar cînd acesta se înfăţişă, îl pofti alături de el, în caleaşcă.

După nimicurile introductive, vodă ajunse la ce-l frămînta:

— Spune-mi, jupîne Mavros, ce-a fost cu descăpăţînarea banului Mihai? Visat-am totul? A fost doar o închipuire, pornită din dorinţa mea de a-l vedea mai scurt cu un cap? Sau ai făcut vreo vrajă amăgitoare, care să-mi arate cît de primejdioasă era dorinţa aceea a mea?

— Mărite doamne, răspunse zodiacarul. Totul s-a întîmplat aievea, întocmai aşa cum a văzut măria ta cu ochii. Banului Mihai i-a fost tăiat capul, cu adevărat.

— Bine, bine, zise Alexandru, neîncrezător, atunci înseamnă că a murit. Deci cine domneşte acum în Ţara Românească, dacă fiul Pătraşcului a răposat?

— Chiar banul Mihai. Care răposase, într-adevăr, dar pe care l-am readus – într-un fel – din morţi, pentru a-şi îndeplini ursita.

— Adică tu, jupîne Mavros, ai puterea de a învia morţii? se miră foarte voievodul, cuprins şi de o oarecare frică.

— Nu, măria ta, n-am asemenea putere, pe care numai Domnul nostru Iisus o are. Nu-mi place să mă laud cu lucruri de care nu-s în stare. Dar, după cum am mai spus măriei tale, soarta banului Mihai – aşa cum o citisem eu în stele – părea foarte ciudată şi deosebit de neobişnuită. Căci i se tăia capul, dar avea încă multe de izbîndit. Atunci am stat şi m-am gîndit bine şi am ajuns la următoarea concluzie: banul Mihai urma a trece printr-o cumpănă a sorţii, în care putea uşor să-şi piardă capul, deci şi viaţa. Dar, atunci, cum putea să-şi împlinească ursita? Mai ales că strădania maicii sale de a-l naşte sub semnul lui unsprezece însemna că fusese menit unor fapte mari, ce nu puteau fi oprite înainte de soroc. Toate acestea însemnau că acea porţiune de timp în care i se întîmpla nenorocirea nu se potrivea în cursul vieţii şi că, de intervenea cineva care se pricepea, putea fi mutată în altă parte a vieţii sale. Dar cum? Atunci mi-a venit gîndul cel bun: numerele sale erau nouă şi doi, deci, de le inversam, adică doi cu nouă, schimbam şi soarta. Numai că nu puteam să înlătur pe nouă cu doi cu totul, pentru că sub semnele astea se născuse. Atunci, numerele totale erau doi, nouă, nouă şi doi. 2992. Puteam să mut perioada nenorocirilor după ceva ce conţinea aceste numere. Clipe? Nici nu s-ar fi simţit. Ceasuri? Ar fi însemnat doar vreo trei luni de zile. Nu cred că şi-ar fi înfăptuit ursita în acest timp. Ani? Păi ce, era Matusalem, să trăiască atît? Rămîneau doar zilele. Totul rămăsese însă doar ca posibilitate. Pînă cînd turcul a ameninţat că va lua viaţa măriei tale, dacă banul Mihai păţise ceva. Aşa că, măria ta, atunci m-

am hotărît să fac ceva şi iată ce am făcut: prin puterile care le am, am tăiat din cursul vieţii banului Mihai – acum vodă Mihai – o bucată de cîteva ceasuri şi am mutat-o în viitor, peste două mii nouă sute nouăzeci şi două de zile. Ce va fi atunci, vom afla, de vom trăi pînă-n vremurile acelea.

Iar fostul voievod Alexandru, liniştit că nu visase, nici nu aiurase, decise să ia lucrurile ca atare şi să-şi vadă de treburi. Pentru moment, important era să ajungă sub protecţia turcilor şi să-şi salveze viaţa. Iar mai apoi... cu bani şi cu răbdare, se puteau face multe...

Să-l pună pe solomonar să-i citească şi lui soarta în stele? Mai bine nu. Să-şi vadă de speranţele şi ambiţiile sale, de ceea ce credea el că i-ar fi ursita, să nu se lase mînat de ce-i spunea altcineva că l-ar aştepta în viitor...

BÎRFE ÎNAINTE DE LUPTĂ

Mai lăsaţi dracului prostiile şi obişnuiţi-vă să vorbiţi despre ce ştiţi, nu despre ce-aţi auzit de la tot felul de tîmpiţi, că o să ajungeţi şi voi la fel, dacă nu sînteţi deja, pentru că doar un tîmpit poate să creadă orbeşte pălăvrăgelile altui tîmpit. Şi, în primul rînd, lăsaţi-vă de obiceiul de a bîrfi persoane importante, dacă nu ştiţi nimic despre ele.

Pe de altă parte, trebuie să vă spun că mă scoate din ţîţîni cînd vă aud vorbindu-i de rău pe cei dispăruţi, pentru că, dacă bîrfirea mai marilor zilei poate să însemne o chestie de curaj – că, de, nu ştii cine te aude şi te toarnă la maestrul Fouché, de te trezeşti în Guyana înainte să-ţi treacă mahmureala –, apoi pălăvrăgeala voastră spurcată despre cei trecuţi în altă lume, poate mai bună, poate mai rea, nu se potriveşte cu onoarea de militar.

Lasă, lasă, Millepattes, nu te încăpăţîna, ai tras şi tu un păhărel în plus, te înţeleg, mîine ne vom juca cu ghiulelele austriecilor, asta aşa-i, dar n-ai nici un motiv să spui tîmpeniile astea de beţivan inconştient despre răposatul Robespierre.

Ce criminal, tîmpitule, nu vezi că vorbeşte vinul din tine?

Uite ce-i, sîntem soldaţi, ştim ce înseamnă sacrificiile calculate, ce-ţi închipui că Micul Caporal stă să se gîndească la soarta ta de pîrlit sau ţine seama de interese superioare?

Păi da, dacă tu nu vezi interese superioare în faptul că au fost descăpăţînaţi atîţia oameni, asta chiar înseamnă că nu există! Bă, creier de muscă, ai rămîne cu gura căscată dacă ai şti nişte chestii!

Ei, uite că eu ştiu!

Bine, o să vă spun, că vorba aia, sîntem toţi matoliţi bine, mare lucru n-o să ţineţi minte mîine, iar din lupta care ne aşteaptă, cine ştie cîţi o să scăpăm, aşa că pot zice că secretul o să fie păstrat...

Nu ştiu dacă v-am spus pînă acum că în tinereţe am vrut să mă fac felcer. V-am spus? Foarte bine. Dar nu ştiu dacă v-am zis şi la cine m-am apucat să-mi fac ucenicia. La doctorul Guillotin? V-am spus-o şi pe-asta? Pălăvrăgesc cam mult, după cît se pare...

Acuşi o să vă zic nişte chestii pe care cu siguranţă că nu le-aţi mai auzit vreodată.

Cît am stat pe lîngă doctor – nişte ani buni, flăcăi, ani buni şi frumoşi, că tinereţea e întotdeauna frumoasă, chiar dacă n-ai după ce bea apă – am văzut multe şi am auzit şi mai multe, pentru că doctorul nu se ferea de mine, ba chiar mă făcuse omul lui de încredere şi mă folosea pentru tot felul de treburi, dintre care multe n-aveau nici o legătură cu medicina şi cu ucenicia mea.

Şi aşa am aflat că stăpînul meu era francmason, ba chiar, ca să fie

sigur de credinţa mea – sau poate pentru că descoperise la mine calităţi pe care voi, idioţilor, n-o să le vedeţi niciodată – a intervenit să fiu şi eu primit în frăţie. Cu un rang mic, sigur, dar am avut ocazia să cunosc oameni însemnaţi, chiar dacă unii dintre ei n-au ajuns niciodată persoane publice. Şi am jucat şi eu un rol în cele ce au răsturnat soarta lumii..

Nu mai rîdeţi, tîmpiţilor, că nu vă mai spun nimic!

Sigur, aveţi dreptate, nu-i mare lucru să fii mason, că pînă şi un imbecil ca Tranqueville a intrat în frăţie, mai ales acum, cînd nu te vînează poliţia pentru asta, dar acum douăzeci de ani te pîndea funia! Păi da, bă netoţilor, acă v-am spus că povestea s-a întîmplat în tinereţea mea, nu v-aţi dat seama ce vremuri erau?

Bine, gata, mi-a trecut supărarea, da tăceţi dracu' odată din pliscurile alea şi nu mă mai întrerupeţi, că-mi pierd firul! Şi tu, boarfo, mai adu o sticlă, că mi s-a uscat gura tot încercînd să spun ceva şi nu pot de pălăvrăgeala cretinilor ăştia!

Aşadar, eram în slujba doctorului Guillotin şi învăţam să ajung felcer, iar pe lîngă toate astea eram membru minor al frăţiei Lojei Orientului... Şi viaţa părea frumoasă, viitorul plin de făgăduieli...

Apoi, într-o seară, stăpînul meu m-a chemat şi mi-a zis:

— Gerard, în seara asta avem treabă, mare secret, nu trebuie să spui nimănui, ştii, te faci că nu recunoşti pe nimeni, îţi ţii gura, altfel o încurci rău de tot!

Aşa îmi spunea de fiecare dată cînd mergeam la vreo întrunire, deci n-am dat mare importanţă vorbelor lui. Fiind membru minor, aranjam sala împreună cu ceilalţi de rangul meu, aprindeam făcliile, făceam de pază şi alte treburi de felul ăsta.

Numai că, de data asta, lucrurile n-au fost ca de obicei. Ne-am dus undeva, pe-o străduţă banală, pe un drum atît de întortocheat, că nu mi-am dat seama unde am ajuns. Am intrat fără nici un fel de ciocănituri rituale, fără parole, de parcă am fi fost în vizită. În sufrageria de la parterul căsuţei era o masă simplă, din lemn lustruit, cu şase scaune în jur. Pe trei dintre ele stăteau deja nişte bărbaţi îmbrăcaţi în haine de stradă, fără măşti, fără costume ceremoniale... Nişte cetăţeni oarecare, veniţi în vizită la un prieten. Doctorul s-a aşezat şi el, iar eu am rămas deoparte, aşteptînd să-mi spună cineva ce să fac.

N-am stat prea mult, pentru că bătrînul care ne primise la uşă mi-a făcut semn să-l urmez în camera învecinată. Acolo fusese pregătită o cină rece: nişte friptură de pui, salată, pîine proaspătă, o carafă de vin... Cînd au venit şi ultimii doi oaspeţi, am servit masa şi am rămas în sufragerie, ca să turnăm în pahare şi să avem grijă de tot ce mai trebuia.

Din discuţii, mi-am dat seama cine erau cei şase: pe lîngă doctorul

Guillotin venise un ziarist parizian destul de obscur, numit Marat, sosise şi un avocat din provincie, Maximilien de Robespierre – atunci l-am văzut prima oară, băieţi, un tinerel timid şi ruşinos, roşea tot timpul, ca o fată mare, dar de atunci era spilcuit şi elegant –, mai era şi gazda, un tînăr oarecare, Camille Desmoulin, precum şi un preot din provincie, Fouché, iar la urmă sosise un personaj celebru, pe care-l recunoscusem imediat, deşi nu-mi venise să cred că venise acolo, într-o căsuţă banală şi într-un mediu la fel de banal. Era însuşi Giuseppe Balsamo, conte de Cagliostro!

Nu vă hliziţi, tîmpiţilor, chiar aşa s-a întîmplat! Dacă nu vă potoliţi, eu nu mai am nimic de zis! Ba era conte, conte al Sacrului Ordin al Frăţiei, proştilor, un titlu mai nobil decît cel acordat de vreun rege!

Bine, să vă spun mai departe.

Discutaseră despre lucruri obişnuite pînă au terminat masa, parcă aşteptînd ceva. Apoi, după ce am strîns farfuriile şi am umplut paharele, contele a început să vorbească. N-am auzit totul, de la primele cuvinte, că tocmai cărasem resturile cinei în camera alăturată, dar cînd m-am întors, tocmai spunea:

— Aşa că pericolul se va întinde tot mai mult, pînă nu-i vom putea face faţă. După cum v-a confirmat doctorul, numărul de cadavre, descoperite sfîşiate şi golite de sînge, s-au înmulţit în ultimul timp. De obicei, vagabonzi şi persoane de joasă condiţie. Dar asta s-a întîmplat aici, în Paris. În provincii au fost ucişi servitori, grăjdari sau ţărani din cătune izolate.

— De unde a apărut situaţia asta? s-a interesat Marat.

— Nu se ştie foarte clar. Sînt două ipoteze. Una leagă apariţia monştrilor de casa de Habsburg, de sîngele ei bolnav şi de existenţa unor făpturi ale răului, însetate de sînge şi hrănindu-se cu sînge, prin pustietăţile din munţii imperiului lor. Numai că această teorie nu se susţine prin dovezi şi mi se pare mai mult o manifestare a urii fraţilor noştri faţă de această casă imperială retrogradă şi pornită împotriva noului din lume. Pentru că, de-ar fi fost adevărată, atunci aceleaşi manifestări ar fi fost semnalate şi în alte locuri ale lumii în care domnesc descendenţi ai Habsburgilor, mai ales în principatele italiene. Deci eu cred – ca şi fraţii din Consiliul de Supraveghere Secretă – că a doua ipoteză este cea corectă. Această teorie explică de ce focarul răului a apărut aici, în regatul Franţei. Se afirmă că, după vizitele contelui de Saint Germain la curte, multe persoane importante de aici au fost dornice să descopere secretul nemuririi. Amestecînd învăţăturile lui Messmer cu ale alchimiştilor din Evul Mediu, cu ale talmudiştilor din Boemia şi ale gnosticilor egipteni din secta eretică a blestematului Alhazred, cîţiva indivizi din anturajul doamnei de Barry au descoperit secretul prelungirii vieţii după moarte, prin Puterile

Întunecate, trezind la viaţă monştri. Iar monştrii aceia au început să se înmulţească, ameninţînd nu numai siguranţa regatului prea creştin, ci şi a întregii omeniri. De aceea, Consiliul Suprem al Lojilor Întrunite a decis să activăm Grupul de Acţiune Secretă, cel din care faceţi dumneavoastră parte, ca să analizeze situaţia existentă şi să stabilească măsurile necesare. Ne vom întruni din nou peste două săptămîni.

Înainte de a se ridica de la masă, doctorul a întrebat:

— Se ştie cum pot fi ucişi monştrii?

Iar contele i-a răspuns:

— Mor pentru totdeauna dacă li se înfige un ţăruş de lemn în inimă, dacă sînt decapitaţi sau dacă sînt arşi pe rug. Orice alt mijloc nu produce decît o moarte temporară şi o reînviere imediată.

Iar cu aceasta discuţiile au încetat şi invitaţii au plecat pe rînd, dispărînd în noapte.

Staţi, dobitocilor, să mai trag şi eu o duşcă, şi vă spun mai departe, că n-am terminat. Peste două săptămîni ne-am reîntîlnit, tot aceiaşi indivizi, în acelaşi loc. După ce-au cinat şi au sorbit cîte o înghiţitură de vin, contele le-a cerut să spună ce aflaseră şi ce propuneri aveau.

Marat şi doctorul au prezentat raportul privind Parisul. Într-adevăr, poliţia descoperea tot mai des cadavre de vagabonzi şi tîrfe, cadavre sfîşiate, lipsite de sînge şi abandonate pe alei întunecoase. Preotul ne-a povestit că în provincii lucrurile nu ajunseseră la fel de grave. Apăruseră doar cazuri izolate, mai multe prin oraşele mari, în porturi îndeosebi – Marsilia, Toulon. Cîteva situaţii mai aparte în jurul unor castele izolate, dar care fuseseră puse pe seama animalelor sălbatice. În concluzie, situaţia se agrava continuu şi molima se întindea...

După aceea, doctorul a informat grupul despre specificul bolii.

— Demni fraţi, nu am reuşit să aflăm cu precizie cum se transmite boala. Se pare că toţi cei din jurul unui monstru, toţi cei alături de care trăieşte acesta, pot să manifeste subit simptomele, fără nici un fel de semne prevestitoare. Nu ştim dacă germenii molimei se transmit printr-un anume contact sau doar prin respirarea aerului viciat de prezenţa monstrului. Oricum, apariţia unei asemenea făpturi a răului poate infecta un grup întreg, indiferent de vîrstă sau sex. Stîrpirea molimei va implica distrugerea de familii întregi, ba chiar de case sau grupuri ce întreţin relaţii strînse. Faptul că nu ştim modul de propagare a epidemiei ne îngreunează sarcina şi mă văd obligat să recomand măsuri extreme, ce implică pieirea unor nevinovaţi, pentru a nu risca perpetuarea acestei grave ameninţări la existenţa omenirii.

Au tăcut cu toţii un timp, după care contele l-a întrebat pe stăpînul meu:

— Cum putem să identificăm un bolnav? Adică, în afară de faptul că-i consumator de sînge şi ucigaş.

— Cel molipsit are tendinţa să ducă o viaţă nocturnă, cît mai agitată şi zgomotoasă, cu înclinaţii vizibile şi exagerate spre lux. Se pare că soarele îi face rău, preferă să doarmă ziua. Poate că, împins de dorinţa germenului bolii de a se răspîndi, cel molipsit simte nevoia societăţii, are nevoie de anturaj, doreşte să fie înconjurat de lume, asistă la spectacole, la petreceri, la reuniuni. Trebuie să atrag atenţia că molima a atins toate păturile sociale, chiar dacă s-a răspîndit din vîrf şi a afectat, în primul rînd, înalta societate. Bolnavul manifestă tendinţe agresive, nu suportă să fie contrazis, nu-i agreează pe cei cu alte opinii şi bea mult alcool. De aceea, multe dintre manifestările bolii n-au fost băgate în seamă la cei din lumea măruntă, fiind puse pe seama alcoolismului. Pericolul nu-i la cei mărunţi, aceştia nu pot satisface cerinţele bolii şi pier – n-au cum să se odihnească ziua şi să se distreze noaptea, pentru că trebuie să muncească, nu-şi pot satisface setea de sînge şi aşa mai departe. Mai devreme sau mai tîrziu, mor, într-un fel sau altul. Am descoperit că cei molipsiţi pot fi ucişi şi prin înecare. Poate că o bună parte dintre cei pescuiţi în Sena sînt din rîndul bolnavilor, care s-au sinucis pentru că nu şi-au putut face chefurile sau au fost lichidaţi de cei pe care au vrut să-i exsanguineze...

Adică să le sugă sîngele, boule! Numai la porcării te gîndeşti! Mai dă sticla aia, că m-a cuprins o disperare metafizică! În ce hal am ajuns şi cu cine mă chinui să discut! Lasă, Theobule, că nu la tine mă refeream, tu eşti băiat bun! Vino să te pup!

Bine, să vă povestesc mai departe...

Şi doctorul a încheiat apreciind că trebuiau omorîte vreo zece mii de persoane, dacă voiam să punem capăt molimei.

Au tăcut cu toţii multă vreme, sorbind din paharele pe care le tot umpleam... În cele din urmă, contele a întrebat:

— Şi cum am putea să ucidem atît de multă lume?

— Prin decapitare, a spus foarte calm Marat. Arderea pe rug este şi chinuitoare, şi costisitoare. Plus că durează foarte mult şi e scîrboasă. După cîteva sute de execuţii, nimeni n-o să vrea să mai audă de aşa ceva. Decapitarea rămîne singura soluţie.

— Putem îneca o parte, a intervenit abatele Fouché, dar sînt de acord că marea majoritate trebuie lichidată prin descăpăţînare. Numai că metoda clasică, a securii, este foarte lentă. Cîţi poate curăţa pe zi un călău? Şase, şapte... În ritmul ăsta, avem nevoie de ani de zile, iar molima se va întinde pînă n-o vom putea stăpîni... Ne trebuie un instrument rapid, eficient, care să taie capetele iute, curat, unul după altul...

— Cred că prietenul nostru, doctorul, ar trebui să se apuce cît mai

degrabă să studieze problema şi să inventeze ceva, a sugerat avocăţelul din Arras.

Şi, după cum ştiţi cu toţii, doctorul Guillotin a inventat maşinăria de descăpăţînat care-i poartă cu onoare numele. Da, derbedeilor, chiar aşa! Văd că v-a cam trecut rîsul. Sau v-a blegit băutura? Ei lasă, că o să vă trezesc eu, că mai am destule de povestit!

Deci se cunoştea problema, se găsise leacul. Numai că, după cum a atras atenţia Maximilien, cel pe care-l înjuraţi voi şi-l făceaţi tiran însetat de sînge, cum putea fi aplicat leacul acela atît de drastic? Cum să convingi autorităţile că era cazul să lichideze o serie dintre fruntaşii regatului, cu familiile lor, prietenii şi slujitorii, doar în baza unor teorii ale unei societăţi secrete?

— Nu rămîne decît o singură soluţie, a zis cu îndîrjire Marat. Să răsturnăm regimul ăsta dăunător, care striveşte sub talpa sa nesimţitoare poporul, şi să extirpăm toate părţile bolnave ale naţiunii!

Atunci Cagliostro a zîmbit, parcă bucurîndu-se că sugestia venise din partea altuia, ca un răspuns logic la problemă. Şi-n clipa aceea mi-am dat seama că el – sau cei ce se aflau în spatele lui – ştiuse mai de multă vreme că aceea fusese soluţia, singura soluţie, dar că era bine ca ea să fie descoperită de cei care urmau s-o aplice.

Vă scutesc de întreaga poveste a pregătirii revoluţiei, pentru că n-are rost să inventez chestii pe care nu le cunosc. La scurt timp după întîlnirea aceea din căsuţa lui Desmoulin, mai-marii mei din Lojă mi-au ordonat să mă înrolez în armată, pentru a submina din interior această unealtă a despotismului.

Şi am rămas în armată pînă-n ziua de azi.

Am fost repartizat la un regiment de dragoni din Lille, unde m-au fugărit sergenţii cîteva luni, mai rău decît am făcut-o eu vreodată cu voi, nenorociţilor, dar de-aia am supravieţuit atîtor bătălii şi o să mai supravieţuiesc, pentru că am învăţat bine meseria armelor, nu ca voluntarii ăştia tîmpiţi, care-şi închipuie că simpla lor apariţie va vîrî groaza în duşmani şi nu ascultă de noi, ăştia mai bătrîni, iar cînd le atîrnă maţele prin ţărînă regretă că n-au vrut să facă şmotru, da-i prea tîrziu! Mai dă sticla aia, bă Millepattes, chiar dacă ai plătit-o tu. Sau tocmai de-aia...

Mi-am făcut treaba cu prudenţă, dar le-am băgat băieţilor în cap că-i cazul să fie atenţi ce fac şi să nu asculte ordinele orbeşte. Aşa că, atunci cînd am fost mutaţi la Paris, am fost printre primele regimente care ne-am alăturat poporului.

Un timp, am stat deoparte – pentru că aşa îmi ceruseră superiorii din Lojă, să nu mă bag în chestii publice, să-mi văd de militărie. Şi am urmărit cele ce se întîmplau.

În primul rînd, fraţii masoni se aflau în fruntea treburilor şi conduceau revoluţia către adevăratul ei scop: stîrpirea monştrilor care

ameninţau omenirea cu distrugerea. Pentru că făpturile acelea ale răului se înmulţiseră teribil.

Şi-mi erau limpezi multe lucruri, care unora ce nu ştiau dedesubturile poveştii li se păreau atrocităţi inutile, acte de sălbăticie puţin potrivite cu o revoluţie menită să înnoiască lumea. Înţelegeam de ce mulţimea sfîşiase în bucăţi aristocraţii şi le purta capetele în vîrful suliţelor – pentru că agenţii frăţiei, bine infiltraţi în mase, convingeau plebea să decapiteze cadavrele. Iar eu, chiar dacă mă scîrbea masacrul acela barbar şi deplîngeam vărsarea de sînge, salutam totuşi înlăturarea fiecărui mort-viu ce ne ameninţa existenţa.

Apoi şi-a făcut apariţia ghilotina, opera fostului meu maestru, iar masacrul a devenit o treabă organizată. Tribunalele poporului lucrau zi şi noapte, condamnînd la moarte fără probleme pe toţi cei identificaţi de fraţii noştri drept purtători ai molimei. Iar călăul descăpăţîna, fără milă sau discernămînt, pe toţi cei trimişi de autorităţi.

Curăţenia se făcea nu numai sus, dar şi jos, printre cetăţenii de rînd care fuseseră molipsiţi. Se găseau acuzaţii şi pentru ei – speculă, simpatie pentru aristocraţi, tendinţă de lux, critică adusă autorităţilor, totul era bun pentru a da o iluzie de legalitate condamnării la moarte, că doar nu puteam să spunem deschis poporului ce urmăream.

Noi, soldaţii detaşaţi la Paris, escortam deţinuţii spre ghilotină atunci cînd nu făceam de gardă la Adunare sau pe la ministere. Şi mi-am dat seama atunci că prăpădul se întinsese zdravăn prin plebe, pentru că am asistat, măi băieţi, la scene de nedescris, am văzut oameni care se băteau cu soldaţii ca să ajungă să bea din hîrdăul în care se scurgea sîngele celor decapitaţi... Şi am înţeles că sarcina noastră era mult mai grea decît crezusem, pentru că era uşor să-i urăşti pe aristocraţii care avuseseră de toate şi să le doreşti moartea, dar cum să ucizi pe cei asemeni ţie, asemeni părinţilor tăi, fără nici o vină aparentă, doar pentru că fuseseră molipsiţi, fără voia lor, de-o ciumă treribilă?

Mă săturasem pînă peste cap de sînge, iar cînd am fost trimişi în provincie m-am bucurat, numai că şi acolo ghilotina toca de zor, ba am asistat la nişte chestii de nu le-am uitat pînă azi, pentru că am apucat să dăm o mînă de ajutor la înecări – aţi auzit şi voi de chestiile alea, cînd se încărcau şlepurile cu mulţimi de condamnaţi, se scoteau în largul fluviului, apoi erau scufundate cu lovituri de tun... Da, nasoilor, numai că ăia apucau să ţipe, şi ţipau pînă-i acoperea apa, uneori ore în şir, măcar ghilotina îi amuţea repede... Aşa că pînă la urmă m-am bucurat să mă întorc la Paris...

Tocmai la timp ca să asist la judecarea regelui...

Măi băieţi, vreau să vă zic că regele fugise cu aprobarea Convenţiei, da, pentru că nimeni nu dorea să împingă lucrurile chiar

atît de departe, aşa că se aranjase o evadare, toată lumea s-a făcut că nu vede nimic, numai că, din fericire, pînă să apuce bietul Louis să iasă din ţară s-a aflat că familia regală fusese contaminată. Şi încep să cred că fraţii aceia din conducerea Lojei care credeau că de vină e sîngele Habsburgilor avuseseră dreptate, pentru că atît regina, cît şi doamnele ei de încredere erau purtătoare ale bolii. Iar dacă apucau să scape, molima s-ar fi întins în ţări în care n-aveam cum să intervenim, iar prăpădul ar fi devenit universal...

N-a fost altă soluţie decît să fie prinsă familia regală, judecată cît mai iute şi decapitată... Da, ţopîrlanilor, asta era singura soluţie, soluţia definitivă, cum ar fi spus contele de Cagliostro de-ar fi apucat vremurile acelea...

După descăpăţînarea reginei şi a celor din anturajul ei, am crezut că situaţia se potolise, că vor urma vremuri mai liniştite, da' de unde!

Pe lîngă faptul că a început războiul cu toate puterile monarhice, s-au ivit şi alte ameninţări, mai mari decît prevăzuse cineva...

Maximilien de Robespierre – despre care nu v-am povestit mare lucru, deşi toată destăinuirea mea din noaptea asta de la el a pornit şi de la vorbele urîte pe care le-aţi spus despre el – devenea cu fiecare zi un personaj tot mai important. Da, fraţilor, aplica spiritul Lojei cu o duritate neomenească – deşi, avînd ocazia să-l întîlnesc destul de des, nu pot să zic că ar fi fost un om cu suflet aspru sau nesimţitor. Era însă consecvent ideilor sale şi nu făcea nici un compromis, iar amicii săi, cei din clubul Iacobinilor, erau şi mai şi. Sincer vorbind, mi-a plăcut întotdeauna omuleţul ăla dichisit şi pedant, l-am simpatizat chiar cînd ajunsese stăpînul absolut al ţării, dar unii dintre prietenii lui – Saint Just mai ales – mă umpleau de groază. Ăştia nu ştiau ce-i mila sau îndurarea, nu ştiau decît de datorie...

Teroarea devenise absolută, pentru că motivul continuării măcelului nu-l ştiau decît prea puţini, în graba de a pune capăt molimei, de a ucide bolnavii mai iute decît se răspîndea epidemia. Iar conducătorii dovedeau o înverşunare inumană, păreau a fi devenit ei înşişi nişte monştri însetaţi de sînge.

Pe de altă parte, chiar de la începuturi revoluţia dezlănţuise nişte energii incredibile, o implicare emoţională deosebită şi suspiciuni cît se poate. Puterea corupe, asta se ştie, iar trădarea se strecura printre noi, existau prea multe dovezi ca să neg acest lucru. Numai că atunci cînd au fost arestaţi conducători respectaţi, cu merite evidente, şi nu numai atît, au fost arestaţi şi membrii familiilor şi toţi cei apropiaţi, apoi au fost condamnaţi la moarte în pripă, oamenii n-au găsit nici un rost al întîmplărilor, iar teama a cuprins întreaga ţară.

Pentru că, dacă despre Danton puteai să crezi că s-a lăsat atras de lux şi a fost prins în mrejele corupţiei – lucru nu tocmai departe de adevăr, era un pofticios din toate puncele de vedere, păcatul îl atrăgea

ca mierea pe muşte – nimeni nu-şi închipuia că Desmoulin putea fi acuzat de asemenea decădere. Iar faptul că odată cu el fusese arestată şi soţia sa, o femeie amabilă, drăguţă, fără ambiţii politice, obişnuită cu o viaţă modestă – culmea, Robespierre le năşise copilul şi fusese foarte apropiat de familia lor –, îi făcuse pe mulţi să creadă că Maximilien devenise un tiran absolut, care îi înlătura fără scrupule pe toţi cei care i-ar fi putut ameninţa poziţia, că pentru el nu mai rămăsese nimic sfînt, nici prietenia, nici meritele faţă de patrie şi popor. Iar mulţi se întrebau dacă acţiunile lui nu însemnau sfîrşitul libertăţii şi începutul dictaturii.

De aceea, cînd Fouché – care fusese rechemat din provincie să dea socoteală de modul în care-şi îndeplinise misiunea – a început să comploteze împotriva conducerii, mulţi i s-au alăturat, nu atît din cauza comunităţii de idei, cît din teama că, în setea lui de sînge, Robespierre ar fi putut să se năpustească oricînd asupra lor. Adevărul este că nimeni nu ştia la ce să se aştepte, mai ales că Maximilien lovise puternic printre vechii lui prieteni şi colaboratori, atît în dreapta cît şi în stînga, fără ca nimic să anunţe în ce direcţie se va abate furia lui atotdistrugătoare.

Mărturisesc că şi eu eram complet derutat. Executarea lui Desmoulin, om cumsecade şi bun patriot, dar – mai ales – colaborator vechi al lui Robespierre în comitetul secret al Frăţiei Masonice, care fusese implicat în plănuirea revoluţiei şi lichidării monştrilor, mă făcuse să mă îndoiesc de integritatea morală şi intelectuală a avocăţelului din Arras.

De aceea, deşi aflasem de complotul lui Fouché, şi în ciuda dispreţului pe care-l simţisem pentru trădarea acestuia, nu mi-am anunţat şefii, lăsînd lucrurile în voia lor.

Şi, după cum ştiţi cu toţii – hai, mă, nu dormiţi tocmai acum, cînd am ajuns la partea cea mai interesantă – toţi fruntaşii iacobini au fost arestaţi, condamnaţi la moarte şi executaţi, fără să opună cea mai mică rezistenţă.

Iar revoluţia s-a stins, încet...

Nu, Millepattes, n-a fost urmă de laşitate în toată povestea asta, mai ai un pic de răbdare, că vă explic imediat.

Cînd Robespierre a fost atacat în plină Adunare, lucrurile nu mi s-au părut în nici un fel ciudate, totul se desfăşura conform scenariilor incredibile din ultimii ani. Din fericire – pentru că altfel n-aş fi reuşit să aflu adevărul – l-am urmat pe Robespierre cînd acesta s-a dus, spre seară, să-şi convoace adepţii.

Şi am fost de faţă cînd un jandarm, devotat duşmanilor săi, şi-a descărcat pistolul în falca lui.

Ştiţi cu toţii ce înseamnă un pistol de jandarm – o armă greoaie, de cavalerie, cu gloanţe mari. Individul a tras în Maximilien de la un

pas. Practic i-a smuls jumătatea din dreapta a capului. Robespierre s-a prăbuşit, mort. Nu avea cum să supravieţuiască glonţului.

Am rămas, toţi cei prezenţi, cu gura căscată. Apoi am răsuflat, uşuraţi. Treaba se încheiase, tirania se prăbuşise.

Apoi am înlemnit. Robespierre se ridicase, iar rana înfiorătoare se închidea văzînd cu ochii.

Atunci am înţeles cruntul adevăr.

Şi el înţelesese.

Conducătorul revoluţiei, cel ce dărîmase un regim ca să stîrpească monştrii iscaţi din căutarea prostească şi inconştientă a nemuririi, devenise el însuşi un mort-viu, un nemort!

Şi-am înţeles multe dintre misterele dictaturii sale sîngeroase, dintre gesturile acelea barbare pe care le săvîrşise.

Aşa cum fusese el infectat, tot aşa fuseseră infectaţi Danton şi Desmoulin! De aceea fuseseră condamnaţi la moarte în urma unor acuzaţii cusute cu aţă albă, de aceea fuseseră executaţi toţi cei apropiaţi lor! Se aplicase procedura pe care o cunoşteam pentru stîrpirea unui cuibar de monştri...

Iar acum se dovedea că însuşi luptătorul fără preget împotriva molimei, cel care-şi sacrificase prietenii şi adepţii, cînd aceştia fuseseră loviţi de boală, căzuse chiar el victimă morbului teribil!

Şi Maximilien pricepuse ce se întîmplase.

În ochii lui am citit o tristeţe nemărginită, un regret sfîşietor, apoi o hotărîre neomenească.

S-a întors către Saint-Just, şi, pentru o clipă, am fost convins că, precum cei pe care-i trimesese la moarte, se pregătea să opună o rezistenţă dîrză. Şi m-am cutremurat, pentru că ştiam ce manipulator talentat aveam în faţă.

Numai că el şi-a privit prietenul în ochi şi i-a zis:

— Ne rămîne doar ghilotina.

Iar tînărul acela rece şi dur ca oţelul a dat, calm, din cap.

Şi am însoţit toată noaptea grupul de iacobini care căutau un tribunal care să-i condamne la moarte, şi nimeni nu voia să-şi asume o asemenea responsabilitate, toţi se ascundeau, ba chiar grupuri de adepţi înarmaţi voiau să-i măcelărească pe adversarii lor şi să-i sprijine să păstreze puterea...

Am făcut apel la cunoştinţele mele dintre masoni şi am mobilizat un tribunal care, fără mult chef, s-a supus ordinelor şi a decis condamnarea la moarte.

În zori, conducătorii iacobini au urcat de bunăvoie pe eşafod, cuţitul ghilotinei a răpus ultimii monştri din Franţa, iar cu aceasta, misiunea revoluţiei s-a încheiat.

Înţelesesem că Fouché nu trădase, că şi el, asemenea lui Robespierre, îşi făcuse datoria, fără să ţină seama de prietenie sau

sentimente. N-a ocupat un loc de frunte în noua conducere, a rămas deoparte, într-o poziţie care-i permitea să intervină de va fi nevoie vreodată...

Şi veghează şi acum.

Sînt convins că nimeni nu-i deasupra suspiciunilor sale, că va distruge pe oricine se va molipsi de boala distrugătoare. Nici împăratul n-ar fi la adăpost. Deşi nu văd cum l-ar trimite la ghilotină fără să trădeze groaznicul secret al cărui păzitor a rămas. Probabil că l-ar închide undeva, pe-o insuliţă izolată, de unde să nu poată să răspîndească germenii bolii...

Hai, daţi-mi ceva de băut, simt nevoia să mă îmbăt crunt, cum n-am făcut-o niciodată...

Ce dracu', aţi adormit cu toţii?

Mai bine, nu era de voi un asemenea secret...

A rămas o sticlă... să beau, să uit privirea lui Maximilien din momentul în care a urcat treptele eşafodului...

CIFRELE SÎNT RECI, NUMERELE-S CALDE

Sigur, toţi spun că Teddy a fost un om bun. A fost. Ei nici nu ştiu cît de bun a fost. Nici cît de mult l-a costat să fie bun. Şi nici ce chin a însemnat bunătatea lui pentru mine. Dar tare mi-e teamă că indivizii spun vorbe frumoase despre el doar pentru că în asemenea momente nu se spune altceva.

Toţi sînt grăbiţi. Nimeni nu-i îndurerat cu adevărat. Încerc să mă stăpînesc, să nu dau la iveală disperarea care mă cuprinde încet-încet. Ce-o să mă fac fără Teddy? Povara va fi prea grea ca s-o port singură. L-a doborît pe el, cel mai bun şi mai responsabil dintre toţi. Am rezistat doar datorită sprijinului său. Acum cum o să mă descurc?

Figura mi se strîmbă, sînt gata să-mi plîng de milă. Surprind însă privirea necruţătoare a tînărului Joshua, îmi dau seama că expresia lui sarcastică strigă: Ce-a găsit-o pe baba asta? Să ne lase în pace cu istericalele ei! Mor tineri, oameni care au o viaţă înainte! Boşorogul ei să fie fericit că a fost scutit de chinuri, că s-a îndurat Domnul de el şi l-a dus într-un tărîm al luminii! Măcar de s-ar grăbi să-l urmeze şi ea, să scăpăm odată de hoaşcă!

Domnul e bun, se va îndura de mine şi mă va lăsa să-mi urmez perechea. Ştie că mi-am căpătat dreptul la odihnă şi m-a pedepsit destul pentru faptele mele. Dar de tinerii ăştia insolenţi cine va avea grijă? Cine le va aduce lumina, cine la va pregăti tihna?

*

Reverendul Stillwater, cel care a preluat parohia, se străduieşte să ţină o slujbă decentă. Indiferentă, dar decentă. Teddy merita mai mult.

Oare? Bietul meu cintezoi ciufulit! Atît de străin de lume, atît de dornic să fie acceptat de ea! Şi atît de potrivit pentru mine! Vorba ceea, a tunat şi ne-a adunat! Teddy cel plămădit din aluatul martirilor, doritor să se sacrifice pentru lume, iar lumea îi rîdea în nas şi scuipa pe sacrificiul lui! Sigur că, din punctul meu de vedere – punct de vedere subiectiv, dacă judecăm la rece – Teddy ar fi meritat cele mai mari onoruri şi o înmormîntare la Westminster Abbey... Dar soţul meu iubit, răposatul reverend Theodore Michener, Teddy Bear şi Teddy-Teddy, ar fi dat înapoi îngrozit în faţa oricăror onoruri.

Ştia că singura răsplată posibilă pentru binele adus omenirii putea

fi doar ignorarea. Uitarea. Tăcerea. Necunoaşterea.

Cum să explici măreţia sacrificiului său? Un asemenea lucru nu poate fi făcut decît de cineva care s-a implicat deplin alături de el. Dar adevăratele fapte de glorie par nişte prostii imense, atunci cînd încerci să le explici, cînd încerci să le justifici. Eroismul n-are logică, e o dovadă de imbecilitate. Sau de funcţionare în exces a glandelor.

Tragedia omului este că nu poate fi înţeles de semenii lui. Singurul care-l poate înţelege poate fi dulcele nostru Domn.

Dar dacă Iisus se va dovedi străin de grijile mele? Dacă va considera, în înţelepciunea sa divină, că am greşit?

Atunci înseamnă că existenţa mea a fost o eroare cumplită. Că nici pentru mine, nici pentru dragul, dragul meu Teddy nu există izbăvire, că ne vom regăsi printre flăcările veşnice.

Mă cutremur, îngrozită de-o asemenea perspectivă, pe care mă străduiesc s-o înlătur din gîndurile mele. Dar scîrba de Joshua îmi zăreşte tresărirea şi şuşoteşte ceva cu ţoapa de nevastă-sa. Doamne, ştiu că nu pentru ăştia s-a jertifit Teddy, că nu numai pentru ăştia, dar dacă aş fi ştiut ce ne rezerva soarta, am mai fi încercat să ne jucăm de-a Dumnezeu?

Dragul meu Teddy Bear! Dragul meu! Stai acum ţeapăn şi rece, distant, puţin încruntat, fără zîmbetul acela blînd, plin de stînjenire, care m-a fermecat de cînd te-am văzut prima oară...

Cît de ciudată este soarta.... Prima oară te-am văzut la înmormîntarea mătuşii Sarah, o cotoroanţă afurisită pe care n-o iubea nimeni din familie... Iar tu, paroh tînăr şi plin de entuziasm, ai vorbit despre ea de parcă ar fi fost o sfîntă. Aveai o asemenea convingere, că m-am întrebat – şi mă întreb şi acum – dacă nu cumva tu ai cunoscut-o pe lady Bellington mai bine decît cei din familia ei. Iar acum te văd pentru ultima oară în acelaşi cimitir, printre plăcile de marmură şlefuită, în acelaşi murmur monoton ce exprimă regrete false şi plictiseală.

Tîmpita aia de Marryane Sargent se uită îngrozită spre cer. Se pare că după vizita zepelinului a căpătat o fobie, tot timpul pomeneşte de bombardamente aeriene, de distrugerea Londrei... Ceilalţi nu-s mai breji, se fac că n-o iau în serios, dar le ţîţîie şi lor noada. Pe mine nu mă mai sperie nimic. Cu ce-ar fi mai grozav focul aruncat de oameni, din cer, faţă de cel cu adevărat ceresc, care mă aşteptă?

Teddy spunea că nu avem motiv să ne temem, dar cum să nu crezi că Domnul s-a supărat pe noi? Ni s-au întîmplat atîtea ce nu

seamănă a răsplată...

Teddy a fost întotdeauna între două lumi. În lumea asta, pe care a părăsit-o în sfîrşit, nu s-a simţit în largul lui. A considerat că avea o datorie de îndeplinit şi nu a dat înapoi. Săracii din parohie au avut motive să-i fie recunoscători. Îl credeau cam naiv – cam prost, s-o spunem cinstit, dar cine beneficiază de milostenie fără să-şi bată joc de cel care-l miluieşte? Recunoştinţa n-a existat niciodată, să nu ne amăgim –, dar ţineau la el, simţeau că se deosebeşte de alţii.

Viaţa noastră se desfăşura calm, parcurgînd cărările bătătorite ale existenţei monotone, plină de evenimente ce puteau fi prevăzute pe termen lung, ale unui preot şi ale soţiei sale, dintr-o parohie oarecare, fără probleme deosebite. Cintezoiul meu ciufulit se dovedea plin de tandreţe şi înţelegere. Acum, analizînd la rece, căsnicia noastră n-a avut nimic pe care să se bazeze. Ar fi putut eşua cu succes. Dacă n-ar fi fost bunătatea lui Teddy, Teddy-Teddy, iubirea mea... A trecut cu înţelegere peste toate lipsurile, peste slăbiciunile mele, peste faptul că nu-i puteam oferi pe deplin ce dorea un bărbat de la o femeie...

Da, Teddy a fost un om deosebit, de-o bunătate nepămînteană. Un adevărat reprezentant al Domnului pe pămînt.

A venit momentul aşteptat de doamna St.Mathew. A înflorit brusc, se simte în largul ei. După cîteva cuvinte de circumstanţă privind activitatea răposatului, s-a dezlănţuit. Descrie cu lux de amănunte activitatea Asociaţiei pentru Aducerea pe Calea Cea Bună a Păcătoaselor Pocăite şi Nepocăite. Trebuie să recunosc că a trezit interesul audienţei. Mai ales bărbaţii o urmăresc cu atenţie, îi vezi că se străduiesc să ţină minte locuri, nume, tarife... Reverendul Stillwater pare stînjenit. Văd pe figura lui aceleaşi semne ale luptei dintre dorinţa de a-şi servi semenii şi scîrba faţă de acei semeni, pe care o zărisem cîndva, la început, pe figura dragului meu Teddy. Ar interveni, i-ar aminti cucoanei că se află la o înmormîntare, nu la un miting, dar nu îndrăzneşte...

A fost frumos, cît a fost... Pînă în ziua în care Teddy a făcut ordine printre hîrtiile parohiei şi a descoperit jurnalul preotului care-l precedase, reverendul Krocksmith. Şi, odată cu el, blestemul numerelor.

Ciudată poveste, cea a lui Krocksmith... Fusese preot prin diferite locuri, începînd cu regimente cantonate în Burma şi Ceylon, şi terminînd cu închisoarea Newgate, înainte de a nimeri în parohia noastră. Pe cînd se străduia să ajute sufletele păcătoase, pline de remuşcări sau trufaşe, ce-şi executau pedeapsa din această lume, ascultase spovedania unei doamne, Catherine Wilson. Femeia, care

fusese infirmieră în Spalding, localitate în comitatul Lincolnshire, şi în Kirkby Lonsdale, din Cumbria, îngrijise bătrîni în perioada 1853-1862. Deşi nimeni nu remarcase ceva neobişnuit, lumea începuse să presupună că pacienţii ei nu muriseră de moarte bună, mai ales după moartea soţului său, Dixon. Fusese judecată şi achitată, apoi arestată din nou, acuzată de alte crime şi, pînă la urmă, condamnată la moarte şi executată.

Infirmiera Wilson negase cu înverşunare că ar fi fost vinovată. Înainte de execuţie, îşi descărcase sufletul în faţa părintelui Krocksmith, iar acesta, legat de jurămîntul său şi – poate – convins de inutilitatea dezvăluirii celor mărturisite, se mulţumise să înregistreze în jurnalul lui cele declarate. Fie blestemat pentru o asemenea idee, pentru că dacă n-ar fi făcut asta, Teddy ar fi rămas cel pe care-l cunoscusem, iar viaţa mea ar fi fost cu totul alta!

Femeia Wilson nu ştia mare lucru despre cauze, ci doar despre fapte. În primul rînd, recunoscuse unele crime, altele decît cele de care fusese acuzată, dar şi în cazurile acelea se considera doar complice, nu făptuitor. Criminalul fusese, după spusele ei, soţul său, Dixon, care se sinucisese pînă la urmă, cuprins de remuşcări. În tinereţea lui, acel Dixon fusese prietenul şi discipolul unui mare criminal, ale cărui fapte fuseseră făcute cunoscute de ziare, un oarecare Thomas Griffiths Wainewright, un gentleman de familie bună şi cu educaţie. Acesta, bănuit că-şi ucisese nişte rude, fugise la Paris şi lipsise din Anglia în perioada 1830 – 1837. După aceea, avînd necazuri cu poliţia franceză, s-a întors în ţară şi a fost arestat pentru falsificarea unor acte. A fost condamnat la închisoare pe viaţă. Dixon îl însoţise la Paris şi-l ajutase în întreprinderile lui, fapte groaznice şi de neînţeles pentru infirmieră. Femeia înţelesese doar – şi-i povestise reverendului Krocksmith – că Wainewright săvîrşise crime şi fărădelegi inimaginabile din convingerea sinceră că prin acele acţiuni salva omenirea de un pericol iminent. Transmisese convingerea sa şi tînărului discipol care, după mulţi ani, considerase că trebuia să continue opera maestrului său. Numai că una-i ideea, oricît de trăsnită şi de antisocială, şi alta-i practica. Imaginea bătrînilor ce-şi dăduseră duhul în chinuri îi bîntuise nopţile pînă nu mai rezistase şi-şi luase singur viaţa, lăsîndu-şi soţia să poarte povara suspiciunilor şi a urii rudelor victimelor. Femeia Wilson negase cu înverşunare orice vinovăţie – ea se considera cu adevărat nevinovată –, dar soarta îi jucase renghiuri urîte şi făcuse să fie condamnată pentru crime cu care n-avusese legătură.

Din cele scrise în jurnal reieşea că părintele Krocksmith fusese convins de sinceritatea infirmierei. Dar nu asta a însemnat sfîrşitul vieţii mele liniştite. Ci faptul că mărturisirea criminalei trezise în preot dorinţa de a afla motivul pentru care nişte oameni cumsecade şi cu

educaţie se apucaseră să săvîrşească fapte împotriva naturii, pentru care plătiseră cu libertatea sau cu viaţa. Sigur, lumea geme de criminali şi de asasini, dar puţine sînt cazurile în care aceştia susţin că-s salvatori ai omenirii.

Jurnalul conţinea, în continuare, descrierea îndelungată a tentativelor parohului de a afla cît mai multe despre Wainewright. Bineînţeles, după atîţia ani, fusese dificil să descopere ceva în plus faţă de ce se scrisese în ziarele epocii. Reuşise însă să afle că, la arestarea individului, printre bunurile confiscate fuseseră şi cărţi, vîndute ulterior la licitaţie. Parohului îi trecuse prin minte că ar putea găsi vreun indice dacă dădea de urma bibliotecii condamnatului. Cu o tenacitate de invidiat, strînsese toate informaţiile posibile şi răscumpărase – sau măcar avusese ocazia să răsfoiască – toate volumele aventurierului. După ce le examinase, ajunsese la concluzia că într-un singur volum se afla cheia pe care o căutase cu atîta înverşunare: **Necronomiconul** arabului Abdul Alhazred, în versiunea latină a lui Olaus Wormius.

Oh, s-au terminat lăudătorii de circumstanţă, palavragiii care doreau doar să iasă în evidenţă! Joshua pare obosit, mă priveşte îngrijorat – mai rezist? – îngrijorare provocată nu atît de vreun sentiment omenesc faţă de mine, cît de calculul rece că va trebui să aibă grijă de babă. Mă grăbesc să-mi dau ochii peste cap, a leşin, apoi îi zîmbesc galeş cînd îl văd alarmat. Mormăie ceva, furios. Cred că mă înjură. Dintre toate blestemele abătute asupra mea, prezenţa continuă a nepotului care mă urăşte este cel mai mic.

Reverendul Stillwater începe, la rîndul său, un panergic al răposatului. E sincer băiatul, dar nu ştie mai nimic despre bunul meu Teddy, aşa că improvizează cu talent. Se menţine în cadrul generalităţilor.

Mă întreb ce-ar zice adunătura asta fandosită dacă le-aş spune **eu** *ceea ce ştiu despre părintele Michener...*

Teddy îmi împărtăşise de la bun început descoperirea sa. Citeam împreună jurnalul lui Krocksmith şi-l comentam. Ni se părea a fi manifestarea timpurie a nebuniei ce-l dusese pe autor la ospiciu şi, apoi, la sinucidere.

Remarcasem încă de la început cîteva fapte interesante: în primul rînd, cei doi asasini fuseseră pedepsiţi pentru alte fărădelegi – pe care nici nu le săvîrşiseră; apoi convingerea lor că făcuseră ceva demn de laudă. Mijloacele utilizate îl şocaseră pe bietul Dixon, asta dusese la sinuciderea sa, dar omul crezuse pe deplin că maestrul lui descoperise un secret covîrşitor, secret care-l obligase să acţioneze aşa cum acţionase. Încă un lucru, foarte important: ambii fuseseră convinşi că nu făcuseră nici un rău omenirii, că o lipsiseră de piese fără importanţă sau chiar dăunătoare, Wainewright alegîndu-şi victimele

dintre apaşii Parisului, iar Dixon dintre bătrînii bolnavi incurabil, pe care-i îngrijea soţia sa.

Teddy aflase de la un fost coleg de la Oxford că Abdul Alhazred fusese nebun, că opera sa fusese scrisă chiar în timpul perioadelor de criză, cînd era convins că intra în legătură – lucru considerat cert de adepţii lui – cu un alt univers. După ce-am citit, împreună cu bunul meu soţ, o parte din **Necronomicon**, pe care l-am găsit în volumele rămase de la Krocksmith, mi-am dat seama că dintr-o minte sănătoasă nu putea ieşi o asemenea grozăvenie, care te umplea de scîrbă, de silă, de repulsie faţă de întregul univers. Am simţit atunci, pentru singura dată în viaţa mea, îndoiala că Dumnezeu există. Altfel, cum ar fi permis existenţa unor asemenea orori? Dar, printr-o analiză lucidă, Teddy m-a convins că nu putem înţelege noi căile Domnului, că trebuie să avem credinţă dacă vrem să fim izbăviţi. Domnul ne-a dăruit cu liberul arbitru, putem să ne alegem calea, sîntem obligaţi să facem distincţia între bine şi rău. Iar dacă lumea este aşa cum este, nu-i oare pentru ca valea plîngerii să fie cu adevărat un tărîm al încercărilor?

La fel de mult ne şocase şi numele traducătorului: Olaus Wormius. Olaus putea veni de la un Olahus, deci valah, sau de la un Nicolaus. În ambele cazuri ar fi avut loc o deformare, o prescurtare a termenului iniţial. Oare deformarea aceea avea şi alt scop, pe lîngă cel de a ascunde urmele adevăratului traducător? Wormius sugera că individul ar fi fost de origine anglo-saxonă, dar numai atît. Numele putea fi al oricui se considera doar un vierme pe faţa pămîntului. Mai să-ţi vină să crezi în umilinţa truditorului ce transpusese într-o limbă accesibilă nebunia molipsitoare a arabului.

După atîţia ani, mă întreb dacă nu cumva bietul om se simţise cu adevărat ca un vierme sub povara imensei cunoaşteri, a importanţei pericolului iminent descoperit din întîmplare, secret ce trebuia comunicat altora, unora care ar fi fost dispuşi să acţioneze.

Mărturisesc că în înţelegerea lucrării arabului nebun ne-au fost de mare ajutor însemnările reverdendului Krocksmith, odihnească-i-se în pace sufletul chinuit!

Iată, Stillwater a terminat cu pălăvrăgeala. Începe partea finală a circului, citatele din Biblie şi frazele rituale. Am rămas cu privirea aţintită asupra figurii ca din ceară a bietului Teddy. Îmi dau seama că, pînă acum, nu m-am gîndit cu adevărat la grozăvenia pe care o trăiesc: că Teddy s-a dus, că n-o să-i mai văd niciodată zîmbetul blînd, că n-o să-l aud tuşind timid, ruşinat de slăbiciunea lui... S-a străduit să-şi poarte boala pe furiş, fără să stînjenească pe nimeni, şi a murit parcă scuzîndu-se că deranjează...

Cînd îi văd pe cei strînşi în jurul mormîntului, îmi dau seama că noi

am fost rămăşiţele unei alte lumi, un fel de dinozauri rătăciţi în altă eră. Singura noastră salvare rămăsese dispariţia. Mă voi duce curînd şi eu...

Acel Alhazred descoperise din întîmplare că lumea noastră era bîntuită periodic de făpturi ale groazei, demoni ce locuiau în alt univers. Demoni plini de răutate, dar cu puteri uimitoare. Înfăţişarea lor n-avea nici o asemănare cu cea omenească, după cum logica lor nu aducea în nici un fel cu cea cu care sîntem obişnuiţi. Nu puteau fi înfrînţi, dar puteau fi potoliţi, îmblînziţi, calmaţi pentru moment. Aveau puterea de a influenţa judecata omenească, iar dacă jertfele pe care le doreau nu le erau date de bunăvoie, şi le luau singuri, însutit şi înmiit.

Între universul nostru şi al lor se deschidea din cînd în cînd o poartă, iar atunci făpturile de coşmar se furişau în lumea noastră. Vrăjitori puternici puteau să le folosească puterile neomeneşti, riscînd însă să scape oricînd din mînă controlul acelor fiinţe bizare, lucru ce-ar fi dus de îndată la distrugerea indivizilor prea curajoşi. Singura salvare, spunea arabul nebun, ce pretindea că avusese de-a face de multe ori cu monştrii, consta în a le face pe plac, cît mai iute şi mai deplin, pentru a-i face să fie docili sau să se întoarcă în iadul din care veniseră. Logica lor nefiind asemănătoare cu a noastră, nu puteai şti în ce fel primeau cererile celor care încercau să-i contacteze. Fioroşii locuitori ai celuilalt tărîm puteau fi generoşi, dînd mai mult decît li se ceruse, sau, dimpotrivă, se simţeau ofensaţi de-un nimic, iar atunci legătura cu ei se dovedea fatală.

Pe de altă parte, făpturile din altă lume aveau puterea de a-şi transmite gîndurile, de a modifica structura minţii omeneşti, transformînd-o în ceva asemănător lor, adică plină de cruzime şi violenţă, înclinată spre război şi distrugere. Iar acea transformare nu numai că devenea de durată, dar se transmitea şi celor din jur, se întindea ca o molimă, cuprinzînd întreg Pămîntul.

Singura salvare a rasei omeneşti consta în îndepărtarea cît mai iute a vizitatorilor din universul străin, trimiterea lor înapoi înainte să apuce să schimbe gîndirea omenească. Din fericire, acea modificare nu avea caracter permanent, ea se atrofia în timp, iar oamenii redeveneau, treptat, ceea ce fuseseră înainte de intervenţia monştrilor.

Din cîte spunea arabul cel nebun, cele două universuri – al nostru şi al monştrilor – se intersectau conform unei reguli simple, dar interesante. Se pare că aceste universuri se apropiau şi se îndepărtau, pentru că porţile se deschideau într-un an, apoi după încă douăzeci şi doi de ani, după aceea după douăzeci şi trei de ani, după douăzeci şi patru de ani, şi tot aşa, distanţa între vizitele făpturilor groazei se mărea cu cîte un an, pînă cînd acele apariţii erau despărţite de treizeci de ani. După aceea, intervalul începea să scadă cu cîte un an,

legăturile dintre cele două universuri devenind din ce în ce mai dese. Iar după ce distanţa dintre două apariţii ale sinistrelor fiinţe ajungea de douăzeci şi doi de ani, începea din nou să crească...

Astfel, dacă-l credeam pe Alhazred, Pământul se găsea sub influenţa periodică a minţilor bolnave, neomeneşti, ale acelor fiinţe străine, pentru care distrugerea constituia singurul mod de viaţă.

Urma apoi, în volumul acela bizar, o parte pe care n-am înţeles-o, plină de calcule complicate legate de poziţia astrelor. Acele calcule aveau menirea de a detecta momentul următoarei apariţii a făpturilor groazei şi intervalul de timp în care Pământul era deschis influenţelor nefaste. Pentru că monştrii nu veneau pentru un ceas sau o zi, durata în care planeta noastră le era lăsată spre prăduire se schimba de fiecare dată, întinzîndu-se între cîteva zile şi cîteva luni.

Ne-am îngrozit aflînd acele lucruri. Şi m-am simţit atinsă în credinţa mea, în părerea că Dumnezeu ne plămădise din lut pentru a-i împlini vrerea. Dacă Domnul ne lăsa pradă acelor demoni veniţi din iadul lor, dacă omenirea era supusă periodic influenţelor malefice ale unor fiinţe de nebiruit care ne puteau modela gîndurile şi vrerea după placul lor, unde rămînea loc pentru liberul arbitru, pentru căutarea izbăvirii, aşa cum ne învăţa biserica?

Acum, în timp ce stau neputincioasă şi privesc carcasa lipsită de suflet a celui ce-a fost singura mea iubire, mă gîndesc că pedeapsa noastră n-a fost lipsită de sens, aşa cum am crezut vreme îndelungată. Iisus izgonise demonii. Puterea divină era cu siguranţă mai mare decît a acelor fiinţe drăceşti. Ar fi trebuit să căutăm salvarea în învăţătura celui ce se lăsase răstignit pentru salvarea omului. Dar noi, căpătînd brusc acele informaţii şi îngroziţi de cele aflate, temîndu-ne şi ruşinîndu-ne să discutăm cu alţii, ca nu cumva să ne considere nebuni, nici măcar n-am încercat să aflăm dacă nu exista o altă cale de izgonire a demonilor, de închidere a porţilor, în afară de cea propusă de păgînul acela nebun, blestemată fie-i amintirea! Mă întreb acum dacă nu cumva opera sa damnată nu era, de fapt, lucrarea demonilor, pentru a amăgi suflete naive de pămînteni...

Dar nu, nu poate fi aşa, Teddy al meu nu s-a sacrificat degeaba. Sînt convinsă că există şi altă cale, a luminii, dar arabul nebun fusese sincer preocupat de salvarea semenilor săi, numai că descoperise o cale ce se potrivea cu educaţia lui păgînă.

La vremea aceea, fuseserăm scîrbiţi de imaginaţia bolnavă a vrăjitorului beduin şi mai puţin convinşi de adevărul spuselor sale. Convingerea a apărut ceva mai tîrziu, după ce ne-am jucat cu numerele.

Pentru că, deşi cuvintele au rolul lor în convingerea oamenilor, caracterul lor subiectiv lasă, prin definiţie, o urmă de îndoială în

mintea celui ce le ascultă.

Cifele, dimpotrivă, sînt seci, reci, impersonale. Nişte semne abstracte, lipsite de o imagine ataşată lor. De aceea lasă impresia de obiectivitate, de lucru ce nu poate fi negat. *Aşa rezultă din calcul* e un argument ce nu poate fi combătut. Şi nici eu, nici dragul meu nu ne pricepeam atît de bine la matematică pentru a şti dacă există subterfugii – dacă există cu adevărat – care să pună sub semnul îndoielii un calcul.

Adevărata noastră convertire a început abia după ce-am încercat să verificăm veridicitatea calculelor lui Alhazred.

Curiozitatea a ucis pisica. Şi tot ea ne-a distrus fericirea. Dacă ne-am fi oprit acolo, povestea de groază a arabului dement şi a adepţilor lui din Anglia secolului al XIX-lea, secolul dezvoltării ştiinţei şi industriei, ne-ar fi părut doar o născocire interesantă, menită să tulbure visele, iar după un timp am fi uitat-o. Nefericirile lumii ar fi trecut pe lîngă noi, fiind acceptate cu fatalismul obişnuit oamenilor: aşa ne-a fost scris. N-a fost să fie aşa. Povestea din **Necronomicon** ne captivase atît de tare, încît ne-am lăsat prinşi în mrejele ei.

Teddy a luat legătura cu un prieten al lui, care preda astronomia la Cambridge. I-a dat informaţiile strict necesare, fără să-i explice de unde le are.

Rezultatul nu ne-a spus, în primul moment, nimic. Ne aflam într-un interval de douăzeci şi şapte ani, pe linie descendentă, iar momentul viitorului contact se afla undeva, în cursul anului 1888. Şi noi ne găseam în 1886. Mai erau doi ani pînă atunci. În momentul acela ni se păruse că dispunem de-o veşnicie...

Un calcul simplu ne-a arătat că vizitele precedente avuseseră loc în 1861 şi, cu douăzeci şi opt de ani înainte de asta, în 1833.

Bizareria consta în faptul că, deşi în perioadele respective avuseseră loc războaie şi revoluţii, acestea nu reprezentaseră decît conflicte locale, nefundamentale, ce nu modificaseră substanţial soarta lumii. Mai mult, anii aceia coincideau cu perioadele în care indivizii de la care pornise întreaga istorie, Catherine Wilson şi Thomas Griffiths Wainewright, făptuiseră crimele lor mîrşave, dar despre care afirmau că salvaseră lumea.

Împingînd calculele mai departe în trecut, am descoperit că 1833 minus 29 dădea tocmai 1804, anul încoronării lui Napoleon.

Teddy exclamase, convins:

— Bineînţeles! Napoleon împăratul pune capăt revoluţiei franceze, din acel moment războaiele pe care le va purta vor avea alt ţel, vor fi menite să mărească şi să întărească imperiul său personal, nu să răspîndească ideile revoluţiei!

Remarca lui îmi păruse logică. Într-adevăr, imperiul napoleonian provocase un măcel imens. Sigur, celelalte state nu puteau fi

considerate nevinovate, pretutindeni ura şi înverşunarea se manifestaseră sub formele lor cele mai acute. Puteam accepta, de dragul argumentului, că 1804 însemnase un an în care demonii veniţi din adîncurile universului insuflaseră un val de violenţă pe planetă. Iar războaiele napoleoniene n-au avut caracter local, s-au întins peste lume ca o pecingine...

Am reluat calculele. 1804 minus 30 dădea 1774. Am răsfoit mirată cartea de istorie contemporană.

— Nimic deosebit! Dragule, cred că toată povestea-i doar o păcăleală!

— Te înşeli, a mormăit, cu figura sumbră, Teddy al meu. Dimpotrivă, cifra asta mă convinge mai mult decît cealaltă. În 1775 a început războiul coloniilor împotriva Angliei. Aşa-numita revoluţie americană. Un eveniment ce n-a fost niciodată analizat în totalitatea implicaţiilor sale. Revoluţia franceză, ce va izbucni la mai puţin de un deceniu de la cucerirea independenţei coloniilor noastre, a fost inspirată de acel exemplu reuşit. Ideea de regalitate primise o lovitură cruntă. Se demonstrase că un anumit tip de societate putea fi distrus. Iar revoluţiile s-au declanşat, cu vărsări de sînge, abuzuri, deposedări de avere şi toate celelalte...

— Bine, dar războiul a început în 1775....

— Draga mea, războiul a fost declanşat în 1775, dar, dacă vom analiza faptele în amănunţime, vom descoperi că, de fapt, violenţa se născuse în 1774. Pentru că războiul a reprezentat modalitatea de manifestare a acelei violenţe care umpluse sufletele. Planul violenţei apăruse înainte de declanşarea ei. Nimic nu-i spontan. Trebuie ca mintea să fie pregătită să accepte un lucru, pentru ca acel lucru să se poată întîmpla. Iar revoluţiile care au însîngerat lumea au fost pornite, de fapt, în momentul în care ideea ce apăruse, probabil, ceva mai înainte, a fost acceptată de un grup destul de mare de oameni. Data mi se pare rezonabilă.

În continuare, anii rezultaţi din calcul desemnau fie date semnificative, fie nu se potriveau cu nici un eveniment important. Acest lucru putea însemna că în anii de contact între lumi, cînd pe Pămînt nu se întîmplase nimic, anumite persoane interveniseră şi blocaseră acţiunea diabolică. Sau că toată povestea era o prostie.

Pentru viitor, se prevedeau intervenţii în 1888 – data pe care o descoperise prietenul lui Teddy din configuraţia astrelor –, apoi peste douăzeci şi şase de ani, în 1914, şi după alţi douăzeci şi cinci de ani, în 1939.

Dar anii aceia nu ne spuneau nimic, pentru că viitorul nu putea fi verificat. Puteam să credem că atunci ne aşteptau catastrofe mondiale sau că nu se va întîmpla nimic.

Pentru moment, lucrurile s-au oprit aici. Povestea era interesantă

şi destul de convingătoare, dar nu într-atît de convingătoare încît să ne îndemne să continuăm să scormonim mai departe în mizeria arabului nebun şi a adepţilor lui, criminali sau ajunşi la balamuc.

Dar, dacă tot începuse să răscolească prin volumele rămase de la Krocksmith, Teddy a continuat să cerceteze acele tomuri, sperînd să găsească lucruri mai interesante şi mai amuzante.

A descoperit, printre ceasloave despre vrăji şi magie neagră, un volumaş, scris de un anume Menonius Agrippa, care pretindea că avusese acces la manuscrisele papei Gregorius. Acest papă, mare cunoscător al matematicii – şi considerat de contemporanii săi vrăjitor, datorită priceperii sale de a face orice cu cifrele –, fusese interesat la un moment dat, afirma autorul cărţuliei, de simbolistica evenimentelor periodice. Se părea că durata intervalelor dintre două evenimente putea indica tipul următorului eveniment.

— Iată ce susţine individul, sprijinindu-şi aberaţiile pe autoritatea acelui papă semilegendar, mi-a spus într-o seară Teddy, pe cînd stăteam împreună în bibliotecă, el ascuns printre mormanele de cărţi străvechi, unele foarte rare şi foarte preţioase, ce deveniseră proprietatea parohiei după moartea nefericită a părintelui Krocksmith, iar eu aşezată comod lîngă cămin. Dacă un eveniment aşteptat este precedat de unul de acelaşi tip, iar distanţa dintre ele, exprimată în ani, reprezintă cubul unui număr natural, atunci evenimentul acela va avea un efect catastrofal. Tot urmări negative au evenimentele precedate de un interval ce exprimă un multiplu al lui treisprezece sau puterea unui număr prim. Numerele prime sugerează că întîmplările următoare vor fi banale, fără a se remarca prin bine sau rău faţă de celelalte de acelaşi tip, iar un număr par, ce nu-i nici cubul unui alt număr, nici multiplu de treisprezece, prevesteşte evenimente ce vor avea în final efecte pozitive, chiar dacă acele evenimente vor părea iniţial deosebit de sîngeroase sau tragice.

Sigur, exista o poliloghie întreagă referitoare la serii de numere, la ce poate fi considerat drept şir de evenimente periodice...

Pe undeva, mi se păruse normal ca un număr ce conţine în el sămînţa lui treisprezece să prevestească moarte şi necazuri. O îndelungată tradiţie contribuia la acea convingere. Nu înţelegeam însă de ce un număr la cub semnaliza ceva catastrofal. Nici autorul nu dădea vreo explicaţie. Pur şi simplu făcea o afirmaţie.

— De ce un număr prim prevesteşte ceva banal, iar puterea sa anunţă prăpăd? De ce un număr par vesteşte ceva bun, iar cubul său o catastrofă? se întreba cintezoiul meu ciufulit, ridicîndu-şi ochelarii pe frunte.

Nu ştiam ce să-i răspund, şi nici nu cred că aştepta un răspuns.

— Singura explicaţie ar fi, îşi continuase el monologul, că fiecare număr are în el un potenţial negativ, mai mare sau mai mic. Prin

înmulţirea cu sine, acest potenţial se extinde, capătă valoare tot mai mare. Ar fi ceva similar cu incestul, cînd trăsăturile negative se amplifică, nefiind ponderate de sînge proaspăt... Cu cît un număr este înmulţit de mai multe ori cu sine, cu atît sămînţa răului creşte şi devine dominantă... Presupun, a adăugat el, după ce s-a gîndit un timp, că opiniile lui Menonius Agrippa se bazează pe credinţe foarte vechi, precreştine. La un moment dat, am presupus că sînt de sorginte kabalistică, deoarece n-am întîlnit la el nici un sens pozitiv al numerelor legate de treime. Dar nici kabalist nu e, din moment ce nici numărul şapte nu are un înţeles mai aparte... Mă surprinde menţionarea lui treisprezece... S-ar putea ca individul să-şi fi extras învăţătura din cine ştie ce texte mistice egiptene, rămase de la adoratorii secreţi ai lui Aton... Ştii că se crede că Moise ar fi fost un preot hăituit al acestei credinţe monoteiste? m-a întrebat el. S-ar putea ca evreii să fi preluat de la acea religie interzisă esenţa mozaismului, ba chiar ca evreii să nu fi fost un popor anume, înrobit, ci un grup de egipteni, credincioşi ai religiei pe care preoţii şi faraonul o interziseseră. Conduşi de un preot ce refuzase să-şi renege crezul, au fugit în pustie şi, cu timpul, au fost asimilaţi de păstori semiţi care rătăceau prin Sinai. Le-au dăruit acestora monoteismul şi încăpăţînarea de a nu-şi schimba credinţa, întemeind astfel un popor ce-a rezistat mii de ani...

Da, frumoasă teorie, gîndisem eu, fără să-i dau prea multă importanţă. Mă preocupa altceva. Intervalele de timp la care se deschidea poarta între cele două universuri, al nostru şi al monştrilor ucigaşi, variau între douăzeci şi doi de ani şi treizeci de ani. Care dintre numerele de la 22 la 30 făceau parte dintre cele asupra cărora atrăgea atenţia cărţulia terfelogită a lui Agrippa? Am socotit în grabă şi am descoperit că numai trei aparţineau grupului celor nefaste: 25, care era puterea lui 5, 26 care era multiplu de 13 şi 27, care era cubul lui 3.

În prima clipă, am avut tendinţa să răsuflu uşurată: iată, doar trei numere aveau o influenţă foarte gravă, restul vesteau evenimente relativ suportabile! Apoi mi-a sărit în ochi un aspect pe care nu-l remarcasem iniţial: 25, 26, 27! Cele trei perioade se legau, fie că universurile se apropiau, fie că se depărtau! Asupra Pămîntului se abăteau, dacă nu intervenea nimeni, catastrofe nenumărate, pe o perioadă de aproape un secol! Noi ne găseam în perioada de douăzeci şi şapte de ani, perioadă potolită de intervenţia soţilor Wilson. Urma cea de douăzeci şi şase, apoi cea de douăzeci şi cinci de ani.

M-am grăbit să-i destăinui descoperirea mea lui Teddy. Soţul meu a pălit, dar n-a spus nimic. A rămas adîncit în gînduri, iar eu n-am îndrăznit să-l deranjez. Simţeam că, de data asta, Teddy cel lipsit de simţ practic, cel care uita să mănînce dacă nu-l chemam eu la masă,

urma să ia o decizie extrem de importantă şi pentru noi, şi pentru omenire.

Într-un tîrziu, mi-a spus:

— În noaptea asta o să mă rog, cît mai puternic pot. O să cer Domnului să mă lumineze, să-mi trimită gîndul cel bun.

Iată, slujba s-a terminat. Cei doi gropari aşază capacul peste sicriu. Am apucat să mai văd o dată figura nobilă, cuprinsă acum de-o seriozitate tristă, a tovarăşului meu de viaţă. Amărăciunea imensă ce mă copleşeşte e plină de autocompătimire. Ce-o să mă fac? Povara e prea grea pentru o singură persoană, mai ales pentru una slabă ca mine... Teddy Bear a scăpat. Domnul a apreciat corect. Dintre noi doi, el a fost mai bun şi mai blînd, merita să fie scutit primul de chin. Într-un fel, mă bucur pentru el. Dragul meu cel drag! Cum face viaţa ca oameni ca el să fie siliţi să care în spate păcatele lumii!

Groparii prind în şuruburi capacul greu, iar eu îmi dau seama pentru prima oară că n-o să mai văd niciodată chipul iubit. Teddy nu mi-a făcut niciodată vreun reproş. Sper din tot sufletul că înţelegerea pe care a dovedit-o faţă de mine a fost sinceră. Dragostea lui pentru mine a conţinut şi-un strop de milă, ştiu, dar asta nu m-a deranjat. Am avut nevoie de dragostea lui. Iar el mi-a dăruit-o fără limite, fără condiţii...

Nimeni nu ştie ce suflet mare a fost...

A doua zi, soţul meu, tras la faţă şi cu ochii încercănaţi, s-a întors de la biserică pe cînd pregăteam micul dejun. A aşteptat să pun masa, apoi mi-a spus, înainte să începem să mîncăm:

— Domnul nu mi-a vorbit direct. Nu mi-a trimis nici un semn. Pe undeva, mi se pare normal. Nu este posibil ca Dumnezeu să te îndemne să-i încalci legile. Pe de altă parte, decizia trebuie să-mi aparţină. Să-mi asum responsabilitatea faptelor mele. Draga mea, după ce m-am rugat îndelung şi am meditat, am ajuns la concluzia că nu-mi rămîne altceva de făcut. Trebuie să acţionez şi să împiedic distrugerea lumii noastre.

Nu mă aşteptam la altceva. Eram mîndră de Teddy meu.

— Să lămurim unele detalii practice, draga mea. Am la dispoziţie mai puţin de doi ani. În perioada aceasta trebuie să aflu ce am de făcut şi să-mi pregătesc intervenţiile. Acestea vor fi, mai mult ca sigur, nişte grozăvii, dacă ne amintim cine-au fost cei pe care i-a identificat părintele Krocksmith ca fiind salvatorii Pămîntului în 1831 şi 1833 şi de ce fapte au fost acuzaţi. Aş dori să nu te implic în nici un fel. De aceea, cred că ar fi bine să te muţi la una dintre surorile tale. Să ne despărţim măcar pentru perioada fatidică.

Am fost mişcată de grija lui. Şi i-am răspuns de îndată:

— Nu plec nicăieri. Doar moartea ne va despărţi!

Da, doar moartea ne-a despărţit! Sicriul greu coboară lent, ţinut de frînghii, către fundul umed al gropii, iar viermii se pregătesc de ospăţ. Nu vă îndopaţi prea mult, scîrboşeniilor! Veţi primi curînd o altă porţie! Nici măcar moartea nu ne va despărţi pentru mult timp, Teddy! Îţi voi ţine de urît oriunde te vei afla, pentru că păcatul – dacă a fost păcat – l-am făptuit împreună...

Sincer vorbind, mă îndoiam că Teddy s-ar fi descurcat singur. Avea un suflet deosebit, o blîndeţe neomenească, iar asta l-ar fi împiedicat să făptuiască lucruri prea puţin conforme cu morala creştină. Era un om al cărţilor şi o minte analitică, dar îi lipsea complet simţul practic. Avea nevoie de mine. Întotdeauna avusese nevoie de mine.

Perioada următoare a fost dedicată studierii groaznicei cărţi a arabului dement. Ceea ce citisem pînă atunci din **Necronomicon** nu însemna nimic faţă de scîrboşenia în care am fost obligaţi să ne cufundăm.

Recomandările lui Abdul Alhazred erau clare: demonii din celălalt univers nu puteau fi potoliţi decît prin jertfe umane, ce trebuiau să aibă loc în perioada în care monştrii aveau acces la lumea noastră. În funcţie de momentul cuplării celor două universuri, de intervalul de timp de la apariţia anterioară şi dacă intervalul respectiv era mai lung sau mai scurt decît anteriorul, jertfa trebuia adusă într-un anumit fel, trebuia respectat un anumit ritual. Iar arabul cel nebun dădea toate indicaţiile necesare...

După ce-am parcurs textul, am calculat ce obligaţii ne reveneau, conform algoritmului stabilit de arab. Şi ne-am îngrozit descoperind ce aveam de făcut. Un om normal n-ar fi făptuit asemenea grozăvenii. Dar nu aveam de ales. Hotărîserăm, de bună voie, să facem tot ce era necesar. Nu mai puteam da înapoi. Nici nu voiam să dăm înapoi.

Dar hotărîrea noastră nu ne micşora sila faţă de faptele pe care urma să le săvîrşim...

Da, de n-ar fi fost numerele acelea şi interpretările, mai mult sau mai puţin verficabile, legate de ele, nu ne-am fi lăsat convinşi. Întotdeauna m-am minunat dîndu-mi seama cît de mare este deosebirea dintre cifre şi numere. Nu se aseamănă deloc cu cea dintre litere şi cuvinte. Sigur, cuvintele-s combinaţii de litere, dar şi literele singure pot avea un înţeles, pot avea o viaţă proprie. Cifrele singure sînt reci, sînt distante, se feresc să sugereze ceva. Numerele, în schimb, sînt pline de subînţelesuri, declară făţiş că înseamnă mult mai mult decît o simplă abstracţiune cantitativă. Trăiesc, îşi schimbă

potenţialul, acelaşi număr poate exprima, funcţie de conjunctură, lucruri diferite. Iar pentru mine numerele s-au dovedit a fi calde.

Pentru că au avut căldura sîngelui.

Sicriul a fost depus pe fundul mormîntului, groparii şi-au tras frînghiile... Urmează un ultim ritual, înainte de a-l lăsa singur pe bietul Teddy. Reverendul Stillwater ia un bulgăre de pămînt, îl lasă să cadă în groapă. Produce un sunet înăbuşit, cînd atinge coşciugul. Tresar, imaginîndu-mi, nu ştiu de ce, că zgomotul ar putea să-l deranjeze pe bietul, neajutoratul meu soţ...

Apoi Joshua se apropie de mine, îmi întinde o mînă de pămînt jilav şi îmi împinge scaunul cu rotile pînă la marginea mormîntului. Presar încet ţărîna în groapă, simţind acut singurătatea. A mea, a lui Teddy...

Ca să-mi abat gîndurile în altă direcţie, mă uit la palma ce mi-a rămas mînjită de ţărîna umedă. Şi-mi aduc aminte de un alt moment în care mă murdărisem pe mînă...

Căzusem, alunecasem pe asfaltul ud, şi mă sprijinisem cu palma de pietrele macadamului. Cînd m-am ridicat, privind cu scîrbă noroiul de pe degete, Teddy începuse deja treaba cea cu adevărat murdară. Spinteca trupul întins pe jos, recitînd, cu vocea dogită de emoţie, incantaţii sinistre, ce nu semănau cu nici un limbaj cunoscut, cu un înţeles pe care probabil că nici Alhazred nu-l ştia...

În momentele acelea, mi-am dat seama ce fire puternică avea bietul Teddy. El, care nu tăiase în viaţa lui o găină, el, care nu ştia măcar cum se tranşează un curcan de Crăciun, îndeplinea ritualul acela satanic fără grabă, metodic, respectînd cu minuţiozitate recomandările.

Da, Teddy era demn de admiraţie.

Ce va fi fost în sufletul lui, doar Dumnezeu ştie. Nu s-a plîns niciodată, n-a regretat niciodată.

Oricum, efortul cel mai mare l-a depus atunci cînd a trimis scrisorile acelea demente la Scotland Yard, semnate cu un pseudonim jalnic. Mă uitam la el cînd le scria. Vedeam pe figura lui sila, dar obligaţia fusese menţionată de către arabul cel nebun, iar soţul meu decisese să meargă pînă la capăt, să respecte instrucţiunile în totalitate.

Avusesem de furcă cu el, cînd îi declarasem că intenţionez să-l întovărăşesc în expediţiile lui nocturne. Se opusese din răsputeri, mă amenințase că renunţă la tot, dar pînă la urmă trebuise să se supună. Avusesem, ca de obicei, dreptate. Cu toată isteria ce cuprinsese Londra, nici o patrulă nu îndrăznise să bănuiască o pereche respectabilă ca noi. Dacă Teddy ar fi hoinărit singur pe străzi, poate că

vreun individ cu imaginaţie mai bolnavă s-ar fi întrebat ce caută un preot prin beznă. Dar un preot însoţit de soţia sa... Imaginaţia individului ar fi trebuit să fie bolnavă rău ca să facă vreo legătură cu Jack Spintecătorul...

Înmormîntarea s-a terminat. Stau dreaptă pe scaunul meu cu rotile, ca o regină pe tron, iar cei veniţi să-l conducă pe Teddy pe ultimul drum apar, unul cîte unul, să-şi exprime părerea de rău. Iat-o pe doamna St. Mathew... Ce-i mai turuie guriţa!

Atunci cînd pusesem la cale totul, una dintre problemele de bază fusese cea a victimelor ce urmau a fi jertfite. Predecesorii noştri, soţii Wilson şi Wainewright, recurseseră la bătrîni muribunzi, a căror dispariţie era oricum iminentă, sau la tîlhari din mahalalele pariziene, a căror eliminare însemna un act pozitiv.

Noi nu ştiam cum să procedăm, din ce mediu să alegem persoanele prin a căror ucidere să îndepărtăm pericolul ce ne ameninţa lumea. Atunci apăruse doamna St. Matthew, cu ideea înfiinţării unei societăţi de binefacere, destinată reintegrării prostituatelor în societate. În primul moment, m-am gîndit doar la faptul că Teddy al meu trebuia să-şi facă şi datoria de paroh, că nu putea refuza participarea sa la o asemenea activitate, lăsîndu-şi mintea ocupată doar de sîngerosul ritual pe care urma să-l săvîrşească. Ulterior, s-a dovedit că intuiţia mea funcţionase ireproşabil. Teddy a descoperit astfel o lume jalnică, din care puteam să extragem cinci persoane fără ca societatea să piardă nimic. O lume care-şi ducea existenţa pe străzi întunecate, la miez de noapte, permiţîndu-ne astfel să acţionăm fără teama de a fi surprinşi sau fără grija de a atrage în casa noastră victimele – şi de bătaia de cap a scăpării ulterioare de cadavru. Teddy a aflat o mulţime de secrete ale acelei lumi, secrete care ne-au fost de folos atunci cînd a venit momentul acţiunii. Iar doamna St. Mathew nu şi-a imaginat niciodată ce contribuţie avusese la crearea panicii care copleşise Londra din august pînă-n noiembrie 1888...

Joshua vine şi-mi împinge căruciorul spre trăsură. O face cu lejeritate, fără să-şi ascundă uşurarea. S-o fi temut că am să fac vreo scenă penibilă? Cît de puţin mă cunoaşte băiatul ăsta... Şi cît de puţin l-am cunoscut noi...

Totul se terminase cu bine, anul 1888 trecuse fără nici o criză majoră, omenirea şi-a continuat goana spre ceea ce considera că înseamnă progres... La început am fost încîntaţi de noi, mai că ne venea să ne dăm în vileag, să destăinuim lumii întregi faptele noastre minunate. Dar, pe măsură ce trecea timpul, Teddy devenea tot mai

meditativ, mai închis în sine. N-am suportat să-l văd aşa. Într-o zi mi-am luat inima în dinţi şi i-am spus:

— Iubitule, n-ai ce să-ţi reproşezi! Dimpotrivă, ai cu ce te mîndri!

— Draga mea, nu-mi reproşez nimic. Însă nu mă pot împiedica să mă gîndesc că timpul trece, iar următorul soroc va sosi înainte să ne dăm seama...

Într-adevăr, ce înseamnă douăzeci şi şase de ani? Unul trecuse deja. Dar viitorul mi se părea încă luminos. Eram tineri, peste douăzeci şi cinci de ani vom fi în putere, ce-am făcut o dată se putea face şi a doua oară...

Numai că, în bucuria nastră inconştientă, uitasem că există un Dumnezeu, care judeca altfel lucrurile. Mai tîrziu, în anii îndelungaţi în care n-am avut nimic de făcut, doar să gîndesc, mi-am dat seama că o crimă rămîne crimă, indiferent de obiectivul ei. Predecesorii noştri pe calea ritualurilor diabolice sfîrşiseră în puşcărie, pe eşafod sau sinucigîndu-se. Plătiseră pentru crimele lor. Nu avuseseră copii, Domnul considerînd că sămînţa lor fusese blestemată.

Pedeapsa s-a abătut şi asupra noastră. Domnul nu face risipă de minuni. Un accident banal poate fi la fel de bine instrumentul său. Iar eu am devenit o schiloadă, o neputincioasă.

La mulţi ani după aceea, cînd dispăruse orice speranţă de vindecare, Teddy mi-a mărturisit că nu se crede în stare să aducă sacrificiile fără ajutorul meu. Ştiusem lucrul acesta de multă vreme, dar nu dorisem să-l jignesc spunîndu-i-l. Singura soluţie rămînea să apelăm la altcineva. Abia atunci Teddy şi-a amintit de un nepot care călcase strîmb. Fire violentă şi nestăpînită, fusese închis pentru tentativă de omor. L-am chemat pe Joshua să stea cu noi, iar Teddy a început, treptat, să-l pregătească pentru sarcina ce-l aştepta. Fiindcă venise deja secolul cel nou....

Joshua se dovedea ascultător şi inteligent. Totul părea a merge pe calea cea bună. Pînă în ziua în care ne-am pomenit cu episcopul Carrell.

În timpul dejunului, a adus vorba despre farmecul numerelor, despre serii de evenimente... Ba chiar a citat din **Necronomicon**, ca unul ce studiase îndeaproape lucrarea arabului nebun. Iar Teddy, convins – ca şi mine, de altfel – că are de-a face cu un iniţiat, a început să-i povestească despre ce descoperiserăm noi în acea operă malefică. Din fericire, n-a apucat să-i mărturisească şi faptul că adusese sacrificii demonilor veniţi din cealaltă lume. Iar episcopul l-a ascultat cu atenţie, punînd diferite întrebări. Seara am discutat cu Teddy, întrebîndu-ne dacă Domnul făcuse o minune şi ne adusese sprijin pentru potolirea monştrilor flămînzi, a căror sosire se apropia.

Dar n-a fost după cum speram. La o zi după plecarea episcopului, Teddy a fost internat cu forţa într-un aşezămînt de sănătate al bisericii. A locuit acolo în condiţii bune, mi s-a permis să stau cu el şi să-i aduc alinare prin prezenţa mea, dar a rămas pînă la sfîrşitul vieţii sub pază strictă. Am aflat ulterior că decizia fusese luată de ticălosul de Carrell care, informat de nepotul nostru că Teddy o luase razna, venise personal să se lămurească. Şi ajunsese la concluzia că reverendul Michener devenise un pericol pentru societate.

S-a văzut cît de periculos fusese. Din cauză că a fost crezut nebun, omenirea a intrat în cel mai crunt război, un război cu adevărat mondial. Şi în loc de cinci victime, au căzut jertfă demonilor din altă lume milioane...

Am ajuns acasă. Joshua şi nevastă-sa dau jos fotoliul meu din trăsură şi îl duc în casă. Mă urcă în pat şi mă instalează comod. Nu pot să spun că-s răi, că nu mă îngrijesc. Dar se vede limpede că nu mă plac, că se tem de mine. O să-i eliberez, cît de curînd. Înţeleg că pentru ei prezenţa mea e un chin...

Patul e rece. Va fi şi mai rece peste noapte, fără Teddy care să-l încălzească...

Dragul meu Teddy Bear! Ce frig ţi-o fi ţie, sărmanul de tine, în groapa aceea umedă!

Poate că, dacă n-aş fi cunoscut bine tot ce s-a întîmplat, aş fi bănuit că Teddy al meu a fost un sadic care şi-a stăpînit instinctele criminale cît a putut, apoi s-a dezlănţuit, după ce a găsit o modalitate de a-şi justifica viciul.

Bietul Teddy! Sigur, a măcelărit făpturile acelea, aşa cum cerea ritualul. Asta a fost tot ce-a făcut. Pentru că în momentul în care a trebuit să înjunghie prima victimă, a aruncat cuţitul şi a început să plîngă. Noroc că am fost şi eu acolo.

ZIUA REFERENDUMULUI

Ca de obicei, Joe se trezise în zori. O obişnuinţă din alte vremuri, cînd trebuia să ajungă la slujbă. Se întinse, mîrîi ceva nedesluşit, se duse la lavoar şi-şi dădu cu apă rece pe faţă. Ceilalţi dormeau încă, întinşi pe saltele. Se duse la baie, urină îndelung, apoi goli ligheanul – cel în care se spălase – în vasul WC-ului. Din fericire, instalaţia băii fusese construită zdravăn, puteau să mai folosească toaleta încă multă vreme de aici înainte. Robinetele – podoabe inutile – ruginiseră, iar garniturile li se uscaseră. Trecuse o viaţă de cînd cursese ultima oară apă prin ele...

Se uită la ceas. Un ceas bun, cu arc, lucrat manual de Lewis Brikowski, vecinul de dedesubt, acum şomer, dar fost, cîndva, meseriaş de mare precizie. Abia peste o jumătate de oră pornea curentul.

Se duse şi-l trezi pe Dick.

— Du-te după apă, puturosule, că dacă mai întîrzii, o să murim de sete!

Băiatul se sculă mormăind, îl trezi şi pe Jack, apoi luară canistrele şi ieşiră. Joe se duse pe balcon şi privi răsăritul ce se pregătea să încerce, încă o dată şi probabil la fel de inutil, să facă loc luminii prin smogul des, lipicios.

Razele fără vlagă, aproape verzui din cauza ceţii, izbeau slab faţadele murdare, scorojite ale blocurilor. Ici, colo, la cîte o fereastră, luceau opaiţele celor matinali. Indivizi fericiţi care aveau de lucru şi se pregăteau să plece la serviciu. Joe observă siluete mărunte, întunecate, ce se strecurau pe stradă. Cartierul prindea viaţă, ieşea din amorţeala nopţii. Începeau să se audă glasuri, rîsete, certuri...

Rămase pe balcon mult timp, gîndidu-se la ziua ce abia începuse. O zi importantă, iar vremea bună – nu ploua, aerul era mai respirabil ca de obicei – părea a contribui la atmosfera de sărbătoare. Stătu rezemat de godinul improvizat dintr-un butoi din tablă, pe care-l depozitaseră acolo pînă la căderea iernii, cînd vor avea din nou nevoie de el.

Cînd intră în casă – în camera prea mică pentru cele opt persoane –, toţi erau sculaţi. Fetele plecaseră să strîngă combustibil – lemne, cauciuc, hîrtie, frunze, orice putea arde şi degaja un pic de căldură. Martha se vîrîse în cămăruţa de lîngă baie, în care-şi instalase bucătăria.

Între timp, băieţii sosiseră, gîfîind, cu canistrele din plastic pline cu apă.

— Am avut noroc, bombăni Dick. Dacă mai întîrziam zece minute, ne alegeam doar cu mîlul de pe fundul cisternei.

— Păi da, aţi avut noroc, se răţoi Joe. Dacă nu vă trezeam eu, ce-aţi fi făcut? Nu-i treaba voastră să aduceţi apă?

— Da, mă tată, gemu Jack, dar să urci opt etaje cu bidoanele astea grele... De ce n-ai găsit şi tu o locuinţă la un etaj inferior?

— Poate voiai un apartament la parter, cu fîntînă în curte! Mulţumeşte lui Dumnezeu că ai unde sta, tîmpitule, că nu dormi pe sub poduri şi prin parcuri!

Băiatul făcu un gest a lehamite şi nu-i răspunse.

Joe ieşi din nou pe balcon – locul lui favorit, cel pe care nu-l împărţea, de obicei, cu nimeni. Îşi răsuci o ţigară din hîrtie de ziar şi frunze uscate – nu-l interesa din ce plantă erau, fum să scoată – şi zăbovi pînă o fumă, privind furnicile mărunte ce se agitau jos, pe stradă. Oraşul se trezise şi se pregătea de sărbătoare. La uşile blocurilor fuseseră atîrnate drapelele înstelate, naţionale, şi cele albastre, ale Uniunii Mondiale. Poate că o să fie bine... Trebuia să fie bine, altfel... Sigur, putea să fie şi mai prost; ei, de bine, de rău, aveau un adăpost, se descurcau cu hrana... dar alţii...

— Hai că a pornit lumina! îl strigă Sam, socrul lui. Să vedem ce ştiri dau la televizor!

Se duse cu bătrînul pe hol, acolo unde era instalat televizorul ce aparţinea etajului lor. Salută jovial vecinii, unii dintre ei mahmuri sau somnoroşi, apoi tăcură cu toţii cînd pe ecran se ivi figura veselă, cu zîmbet optimist, a crainicului.

— Bună dimineaţa, cetăţeni! răcni crainicul, plin de entuziasm. Trăim vremuri măreţe, iar voi veţi decide, liberi şi nesiliţi de nimeni, care vă va fi viitorul. În cadrul campaniei electorale, va vorbi, din partea Grupării pentru Realizarea Unei Uniuni Mondiale, profesorul Haweck!

În locul crainicului exagerat de vesel apăru un individ cu figură obosită, barbişon cărunt şi ochelari cu ramă din plastic. După toate probabilităţile, un pîrlit cu slujbă guvernamentală. Se uită pe foile din faţa lui şi începu să debiteze:

— După cum prea bine ştiţi, neoliberalismul a dat faliment. În condiţiile informatizării depline a societăţii, deţinem toate datele privind producţia, cererea şi, mai ales, necesarul. Nu putem să lăsăm legile oarbe ale pieţii să dirijeze economia. Resursele sînt extrem de limitate, nu pot fi irosite fără rost. Economia mondială constituie un întreg, rezervele de materii prime sau energetice produse într-un loc reprezintă baza producţiei de utilaje din alt loc, fără de care nu s-ar putea desfăşura activitatea din primul loc. Să luăm în considerare faptul că savanţii noştri au elaborat modele matematice foarte complexe, bazate pe cele mai noi cuceriri ale ştiinţei, care permit folosirea optimă a resurselor de tot felul, pentru satisfacerea cît mai deplină a nevoilor mereu crescînde ale maselor. Sistemul actual, de

concurenţă şi producţie fără piaţă asigurată, duce la dezechilibre în repartiţie şi consum, la mărirea decalajului dintre cei foarte avuţi şi cei foarte săraci, la stocuri inutile, ce constituie sursa blocajului economico-financiar. O asemenea situaţie nu mai poate să persiste! Bogăţia unora se obţine prin sărăcirea altora! Libera concurenţă încalcă dreptul la viaţă şi la muncă!

— Aşa e! bombăni Joe, iar cei de pe palier îi ţinură isonul.

Bărbosul îşi continuă expozeul:

— Ştim, în fiecare clipă, cît se produce şi se vinde. Putem demonstra, cu date concrete, că bunuri absolut necesare n-au fost prinse în planurile de producţie ale marilor monopoluri internaţionale, că masele sînt lipsite în mod deliberat de strictul necesar!

Spectatorii începuseră să se încingă, să aprobe vehement. Individul nu le spunea nimic nou, dar îi bucura să audă ceva pe placul lor, să ştie că exista cineva care se preocupa de soarta lor.

— Lăsaţi naibii televizorul şi veniţi la masă! se auzi din uşă vocea Marthei. Aţi mai auzit chestiile astea şi ieri, şi alaltăieri. E doar o înregistrare.

Joe dădu din cap şi făcu semn celorlalţi să-l urmeze. Îşi lăsară vecinii să urmărească în continuare conferinţa, iar ei intrară în cameră, trăgînd pe nări mirosul îmbietor. Femeia strînsese saltelele în mijlocul camerei şi le acoperise cu o folie de plastic, alcătuind o masă, iar pe ea aşezase un castron mare şi cîteva blide mai mici, ciobite.

Bărbaţii se ghemuiră lîngă masa improvizată, iar Joe, în calitate de cap al familiei, luă polonicul şi-şi puse o porţie zdravănă în strachină. La lumina chioară a becului, se uită la substanţa apoasă şi exclamă, încîntat:

— Terci de cartofi! Mamă, ce bunătate! Ne răsfeţi astăzi, draga mea! Vrei să simţim cu adevărat că trăim o zi importantă!

Apoi, după ce se uită mai bine şi văzu grăsimea lucind, mormăi neîncrezător:

— Ai pus şi slănină? Nu crezi că ai exagerat?

— Lasă, Joe, nu-i nici o risipă. Oricum, începuse să rîncezească. Şi, dacă votul va fi cum trebuie, mai e nevoie să ne mai facem griji pentru viitor?

— Ai dreptate, nevastă! o aprobă soţul, binevoitor. O dată în viaţă trăim un asemenea eveniment! Să simţim şi noi că-i sărbătoare! Foarte bine ai făcut!

Alese cu lingura o bucăţică de slănină prăjită şi o mestecă, iar pe figură i se întinse un zîmbet plin de beatitudine.

Bătrînul şi băieţii nu stătuseră degeaba, înfulecaseră de zor, aruncînd priviri încruntate în jur, ca şi cum s-ar fi aşteptat oricînd să apară cineva şi să le ia mîncarea din faţă. Dick, care terminase primul, întinse mîna, să-şi mai pună un polonic. Joe îl pocni cu lingura peste

încheietură:

— Nesătulule! Nu te gîndeşti şi la maică-ta? Nici la surorile tale? Ce, numai tu ai burtă?

Băiatul nu răspunse nimic, cu o expresie vinovată. Martha îi făcu semn să stea liniştit, că o să aibă ea grijă de el, dar Dick n-o observă. Era prea ocupat să lingă urma de terci care-i rămăsese pe mînă, cînd îl pocnise tatăl lui.

— Să mulţumim Domnului că a avut grijă şi azi să ne îndestulăm, zise Joe, ceremonios, şi se ridică.

Ceilalţi îi urmară exemplul. După aceea, băieţii şi bătrînul ieşiră pe hol, fie să urmărească mai departe dezbaterile televizate, fie să coboare în stradă. Joe se duse la locul lui din balcon şi-şi răsuci iar o ţigară. Da, domnule, frumoasă-i viaţa cînd ai burta plină! Parcă şi ţigara îi pria altfel!

De jos, de pe caldarîm, urca spre el o voce puternică, amplificată de megafoane.

— Cetăţeni! Nu vă vindeţi viitorul! Libera iniţiativă a adus ţara noastră pe culmile gloriei! Nu vă băgaţi singuri în jug! Bunăstarea de altădată va reveni!

— Va reveni la sfîntul aşteaptă! ripostă cineva, iar Joe văzu cum furnicile mititele de pe trotuar începură să arunce cu pietre în maşină.

Megafonul tăcu, iar vehiculul dispăru în viteză. Joe rîse, amuzat: tocmai într-un cartier de sărăntoci se găsiseră şi ăştia să facă apologia liberei iniţiative!

În Salonul Oval se aşternuse o linişte încordată. Rapoartele păreau favorabile. Incidentele din centrele studenţeşti fuseseră potolite uşor. De fapt, cîţi tineri îşi permiteau să urmeze cursurile unei facultăţi? În general, doar copiii de bani gata, pe care îi aduseseră imediat la ordine părinţii, ameninţîndu-i că le taie subvenţiile. Totuşi, preşedintele nu voia să creadă în ştirile prea bune .

— Imposibil, mormăi el, gînditor. Poate că duşmanii nu acţionează făţiş. Îşi duc propaganda periculoasă pe ascuns, iar rezultatul se va vedea la vot.

— Nu vă faceţi griji, încercă să-l liniştească Fenimoore Smith, directorul serviciilor secrete. Oamenii s-au săturat de democraţie. Brambureala din toată lumea, combinată cu disperarea maselor ajunse la mizerie şi incapabile să se descurce au făcut ca ideile noastre să se bucure de sprijin popular.

— Adică oamenii să fie chiar atît de proşti? se minună preşedintele. Să renunţe de bunăvoie la libertate?

— Libertatea este un concept al celor sătui! declară cu emfază cinică Smith. Nu există democraţie atunci cînd n-ai de ales. Oamenii nu-s proşti, ci doar resemnaţi. S-au obişnuit, secole de-a rîndul, ca

statul să aibă grijă de ei, chiar dacă treaba asta se făcea discret şi fără a fi încălcate vizibil drepturile constituţionale. Odată cu criza generală de materii prime, care a dus la colaps economic şi financiar, toţi şi-au dat seama că sărăcia se gospodăreşte altfel decît bogăţia. Nu vă faceţi griji, lucrurile se vor sfîrşi cu bine.

— Aş vrea să te cred, mărturisi preşedintele, dar mi-e teamă. Dacă pierdem alegerile, vom fi puşi la zid!

— Şi cu ce bani vor cumpăra gloanţe? se hlizi, ironic, şeful spionajului.

Joe îşi terminase ţigara şi se dusese pe palier, să urmărească emisiunea de la televizor. Cercetătorul bărbos îşi terminase conferinţa, iar în locul lui pălăvrăgea un individ rotofei, cu guşă, care gîfîia cînd se ambala prea tare.

— V-aţi gîndit cît costă organizarea unor alegeri? Mereu alegem pe cineva: ba pe preşedinte, ba pentru senat, ba pentru congres, ba alegeri locale... O mulţime de bani, aruncaţi pe apa sîmbetei, bani care nu ne aduc nici un folos! Sigur, nu putem să nu avem o conducere, dar de ce trebuie neapărat să o desemnăm prin alegeri generale? Cîţi dintre dumneavoastră şi-au exprimat voinţa în deplină cunoştinţă de cauză? Hai să fim serioşi şi să recunoaştem că oamenii votează ţinînd seama de considerente sentimentale: fie dintr-o tradiţie de familie, care-i face să voteze orbeşte cu un anumit partid indiferent de calitatea candidatului, fie pentru că le place cum zîmbeşte un individ şi nu le place mutra celuilalt. Păi, dacă aspectul fizic contează, să organizăm nişte concursuri de frumuseţe, oameni buni, să lăsăm naibii campaniile electorale!

— Are dreptate, îl aprobă Longeyes, un vlăjgan brunet, cu o chelie plină de pete maronii. Ce atîta tevatură? Politicienii sînt toţi o apă şi-un pămînt! Nici unul nu-i mai breaz! Dacă-i tragem la sorţi, măcar putem să dăm vina pe noroc, nu să ne dăm cu pumnii în cap că am fost tîmpiţi şi ne-am lăsat fraieriţi!

Joe dădu din cap, pentru că vecinul exprimase o părere cu care era întru totul de acord. Ce atîta tămbălău cu parlamentarii ăia, care nu se gîndeau decît la buzunarul lor? Parcă nu ştiau cu toţii că deciziile importante se luau în alte sfere, de oameni prea puţini cunoscuţi de marele public şi care deţineau adevărata putere?

Se plictisise de televizor. De cînd cu referendumul, numai propagandă! Nu tu un film, un meci sau un serial drăguţ, cu gagici mişto! Bine că azi se termină tot circul! Mai aveau cîteva ore şi se deschideau secţiile de votare. O să se ducă, să-şi facă datoria de cetăţean, şi cu asta, basta!

Şi domnul Edlecore era îngrijorat. Treaba putea să se termine urît,

cu tulburări sociale grave, la nivel mondial. Ar fi fost suficient un agitator talentat, care să aprindă scînteia într-un singur loc, iar după aceea pîrjolul s-ar fi întins de la sine. Dintr-o ţară în alta. Războiul civil s-ar fi transformat în război mondial, în ciuda economiei integrate şi a tuturor celorlalte măsuri pregătitoare trecerii la statul planetar.

Singurul lucru pozitiv era că forţele ce acţionau pentru transformările masive ale societăţii, pentru a o adapta la noile condiţii, recunoscuseră necesitatea păstrării proprietăţii private. La urma urmei, criza nu mai permitea concurenţa liberă. Rezervele limitate de materie primă şi energie, combinate cu puterea practic nulă de cumpărare, desfiinţaseră noţiunea de piaţă liberă.

De fapt, economii planificate existaseră, în timpul celui de-al doilea război mondial, în ţări cu puternică tradiţie a proprietăţii private: Anglia, Germania, Statele Unite chiar... iar rezultatele fuseseră foarte avantajoase... unele averi crescuseră considerabil şi apăruseră, peste noapte, altele noi... Nu planificarea reprezenta pericolul, ci felul în care se făcea... trebuia să ai oamenii tăi în posturi de decizie, să nu laşi frîul pe mîna unor demagogi care nu ştiau cît de greu se fac banii...

Oricum, momeala cu proprietatea privată prinsese foarte bine la sărăntocii care nu aveau după ce bea apă. Indivizii de soiul ăsta ţin mai mult la zdrenţele lor – sau la ideea că s-ar putea întîmpla vreodată să aibă ceva – decît oamenii de afaceri, obişnuiţi de-o viaţă întreagă să rişte totul şi care erau convinşi că, prin priceperea lor, îşi vor face un rost chiar dacă, pentru moment, îşi pierdeau averea.

Poate că totul o să se petreacă în linişte şi pace... pînă avea loc schimbarea... că după aceea, nu mai conta dacă apăreau niscaiva nemulţumiţi.

Joe turba. Se plictisea de moarte. Fiind ziua cea mare, nu plecase, ca de obicei, prin oraş, să caute vreun job temporar care să-i asigure şi lui un ban, cît să mai îndulcească existenţa familiei – pentru că nu puteai trăi doar cu ce-ţi dădea asistenţa socială – şi să bea şi el o bere cu băieţii. În afară de cei cu slujbe permanente, care urmau să voteze la serviciu pentru a-şi demonstra ataşamentul faţă de truda zilnică, izvor al viitoarei bunăstări, ceilalţi încetaseră orice activitate. Bineînţeles, nu avea un ban în buzunar, să-şi procure şi el un pic de lichid, şi nici nu exista vreo şansă să-i facă cinste vreun vecin.

Se decise să iasă la plimbare. Să se fîţîie de colo-colo pînă la ora prînzului, cînd putea să-şi manifeste dreptul de cetăţean.

Coborî treptele şubrede, ciobite, făcîndu-şi loc printre locatarii strînşi pe paliere, privind ecranele aducătoare de iluzii. Strada arăta la fel de pustie ca de obicei. Nici un vehicul. Unde erau vremurile cînd

nu reuşeai să treci de pe un trotuar pe celălalt din cauza maşinilor? Pe atunci avusese şi el un Ford, cu care o scosese la iarbă verde pe Martha... Eh, tinereţe plină de iluzii...

Merse aşa, cufundat în amintiri, şi se trezi că ieşise din cartierul lor. Ajunsese în zona asiatică. Aici strada era plină de lume, indivizii îşi duceau viaţa pe trotuar, în faţa blocurilor la fel de şubrede ca acela în care locuia el. Găteau, pălăvrăgeau, aduseseră chiar şi televizoarele cu ei. Mîncau – cei care aveau ce, nu mare lucru, un soi de lături cu frunze de copaci. Nişte animale. Din cauza lor se făcuse praf totul. Munceau pe nimica toată, iar patronii dăduseră afară muncitorii băştinaşi, cu pretenţii mai mari. Un lucru normal, aşa-s afacerile, Joe nu avea nimic cu patronii, dacă ura pe cineva, atunci îi ura pe sălbaticii ăştia care-i năpădiseră ţara, se puiau ca nişte lighioane, se răspîndeau pretutindeni şi cucereau totul, ca nişte şobolani.

Dar se va rerzolva şi asta. Bart, care făcea parte din Asociaţia Fiilor Naţiunii, îi explicase că toţi străinii ăia blestemaţi vor fi trimişi la ei acasă. În Asia, în Africa, în Europa – de unde veniseră. Să-şi rezolve singuri, între ei, problemele. Totul în mod organizat, fără persecuţii, fără violenţă. Fiecare stat al Uniunii Mondiale urma să se descurce fără a face greutăţi altora. Şi atunci lucrurile urmau să se schimbe, orice cetăţean alb şi creştin va găsi de lucru, va putea să-şi întreţină familia...

Singurii care vor avea loc în America vor fi pieile roşii, dar şi ăştia vor sta în rezervaţiile lor, cuminţi şi respectuoşi...

Va fi bine, da, da...

Yusuf se uita la individul care trecea prin faţa lui. Un alb pîrlit, un puturos, se vedea după mutra lui, un beţivan obişnuit să trăiască din pomana asistenţei sociale şi să înjure străinii, de parcă nou-veniţii ar fi fost de vină că munceau serios, fără să facă nazuri, iar patronii îi preferau.

Puturoşii aştia, care nu aveau ce face şi se plictiseau stînd degeaba, se organizaseră în tot felul de formaţiuni mai mult sau mai puţin paramilitare, şi se distrau distrugînd avutul bieţilor truditori, bătîndu-i, omorîndu-i chiar... dacă erau mai mulţi, pentru că nu-şi riscau pielea lor împuţită, nu, atacau doar ca hienele, în haită, şi numai pe cei mai slabi decît ei.

Scuipă, plin de năduf. Scîrbe împuţite!

Lasă, că după referendum se va face ordine, guvernul va avea grijă să asigure securitatea celor care lucrează şi plătesc taxe, iar leneşii şi indivizii antisociali vor fi vîrîţi în lagăre de muncă, să fie reeducaţi, dacă se putea, pentru a deveni cetăţeni normali, fără gărgăuni. Dacă nu-şi băgau minţile în cap, n-aveau decît să piară după sîrmele ghimpate. N-o să-i regrete nimeni!

Da, aşa va fi, le explicase lor Mehmet, iar Mehmet ştia chestia asta de la cineva important, care lucra pentru sindicatul gunoierilor...

Fără să-şi dea seama, Joe ajunsese spre marginea oraşului, într-o zonă rezidenţială locuită de oameni înstăriţi. Pe laturile străzii se înşirau vile cu un etaj, în stare destul de bună, care aveau în faţă, spre trotuar, fîşii verzi de gazon. Gazon sintetic, bineînţeles, pentru că iarba nu putea să fie atît de proaspătă, de plină de sevă, în atmosfera otrăvită a oraşului. Sigur, existau în lumea asta şi peluze adevărate, dar nu în localităţi mari, ci undeva, spre munte, acolo unde atmosfera rămăsese cît de cît curată.

După ce privi, invidios, minunile din jur – într-o curte zărise chiar şi un leagăn pentru copii – îşi dădu seama că se petrecuse ceva bizar. Nu-l oprise nimeni la marginea cartierului...

De obicei, asemenea zone erau înconjurate de bariere în spatele cărora se aflau paznici înarmaţi, paznici angajaţi dintre şomeri şi care ţineau să facă paradă de vigilenţa lor, pentru a fi angajaţi şi altă dată. Dar nu paznicii îl speriau, ci grupurile de voluntari alcătuite dintre locatarii valizi, care patrulau la întîmplare pe străzi. Indivizi care-şi apărau cu ferocitate oaza lor de linişte şi care ucideau fără remuşcare, convinşi de dreptatea lor.

Se opri şi gîndi repede, repede. Probabil că, avînd în vedere referendumul, nu venise nimeni să se angajeze ca paznic. Trecuse, fără să-şi dea seama, pe lîngă barierele abandonate şi pătrunsese în teritoriul interzis. Cel mai înţelept lucru pe care-l putea face era să se întoarcă iute, pe unde venise, şi să părăsească zona, în speranţa că n-o să dea nas în nas cu vreo patrulă.

N-avea cum să se ascundă, strada era pustie, fără copaci, iar casele se aflau la oarecare distanţă de trotuar. Se răsuci şi o luă la picior, neîndrăznind să fugă, pentru a nu atrage atenţia. Din locuinţele pe lîngă care trecea se auzeau vocile înăbuşite ale crainicilor de la televiziune, care continuau să facă propagandă electorală.

Ajunsese aproape de capătul străzii, vedea bariera părăsită, limita dincolo de care nu-l ameninţa nici un pericol, cînd auzi în spate o exclamaţie surprinsă şi întoarse capul.

De pe veranda unei case, la nici zece yarzi, se zgîiau la el, cu gurile căscate de mirare, vreo şase indivizi care purtau banderole roşii, pe care fuseseră desenate cu alb litere mari: PL.

Patrula locală.

Theo Schmirgellfuss tocmai dăduse pe gît un pahar cu bere apoasă, cînd văzu vagabondul. De obicei, participarea la patrulare însemna un lucru plăcut: nici un fel de probleme, nu reuşea nimeni să treacă de barierele păzite. Scăpa de gura nevestei, se opreau pe ici,

colo, pe la prieteni, mai trăgeau cîte o duşcă, stăteau la palavre şi se lăudau cu ce vor face intrusului care le-o pica în mînă. Numai că pînă acum nu le picase nici unul...

Individul o luă la goană cînd îi auzi strigătul mirat. Ajunsese departe, pînă să pună ei mîna pe bîte şi să se ridice de pe scaune. Theo îşi reveni primul şi o tuli după vagabond. Avea o formă fizică mai bună şi distanţa dintre el şi străin scădea treptat.

Cînd se află destul de aproape ca să-l miruiască, cînd tocmai ridicase toroipanul şi se pregătea să-l coboare cu putere spre scăfîrlia duşmanului, individul făcu un salt disperat şi trecu de barieră.

Sigur, Theo ar fi putut să-l fugărească mai departe, dar n-ar fi fost corect. Fără a pomeni de pericolul de a se trezi înconjurat de vreo bandă de derbedei. Aşa că aruncă, plin de năduf, cu bastonul după vagabond. Avu satisfacţia să vadă lemnul izbind spinarea gîrbovită, să-l audă icnind de durere... Dar golanul nu se prăbuşi, îşi continuă goana disperată şi scăpă...

Îl ajunseră şi ceilalţi, gîfîind. Înjurară intrusul vreun sfert de oră, apoi se întoarseră pe verandă, să-şi termine berea. Simţeau, ca niciodată, sentimentul datoriei împlinite.

Grasshopper Berkowitz mîrîi, îmbufnat:

— Să sperăm că după alegeri guvernanţii vor înăspri legile şi vor vîrî toată pleava asta în puşcărie, acolo unde îi e locul. Să trăim şi noi liniştiţi, să scăpăm de teama asta continuă.

Ceilalţi îl aprobară, dînd solemn din cap. Da, după alegeri nu vor mai trăi în teamă şi grijă. Va fi bine.

Joe mai fugi un timp, pînă se convinse că nu era urmărit. Scăpase ieftin. O lovitură de ciomag, nu prea puternică... nu fusese mare lucru. Dacă s-ar fi împiedicat şi l-ar fi prins ceata dezlănţuită, acolo i-ar fi rămas oasele!

Sigur, o mare parte din vină îi aparţinea: dacă ar fi fost atent şi n-ar fi pătruns în zona interzisă, n-ar fi păţit nimic. Dar, în acelaşi timp, se simţea nedreptăţit şi frustrat. La urma urmei, nu făcuse nimic rău, nu avusese nici un fel de intenţii răuvoitoare. Se plimbase doar, nu deranjase pe nimeni, iar indivizii săriseră să-l omoare!

Nu exista dreptate pe lume, asta e! Pentru un pîrlit ca el, societatea avea doar bătaie şi represiune. Cu ce erau mai buni ăia decît el? Pentru că aveau nişte bani? Lasă, că după alegeri toate se vor schimba! Resursele vor fi gestionate ca lumea, vor fi repartizate în mod uniform, iar casele alea elegante vor fi naţionalizate şi repartizate amărîţilor cu mulţi copii! Aşa va fi, era convins, pentru că, altfel, ce rost ar fi avut să schimbi ceva, dacă nu se schimba nimic?

Ajunsese din nou în cartierul asiatic. Străinii îşi vedeau liniştiţi de ale lor, se fîţîiau îmbrăcaţi sumar, fără nici o ruşine. Era evident că

aparţineau unei alte lumi, că n-aveau ce căuta acolo!

Joe era însă destul de înţelept să nu-şi manifeste dezaprobarea în vreun fel, pentru că-i ajunsese o fugăreală. Fără a mai pomeni că n-ar fi avut nici o şansă de scăpare din viermuiala aia.

Se opri la un colţ şi se uită la ceas.

Ce repede trecuse timpul! Amiaza se apropiase, mai erau zece minute pînă la deschiderea centrelor de vot.

O luă încetişor spre cartierul lui şi ajunse în faţa casei de rugăciuni, singura clădire publică mai de doamne-ajută din zonă. Peste tot, pancarte care atrăgeau atenţia că acolo urma să fie exprimată voinţa locuitorilor din cartier. Afişe colorate ţipător se răţoiau agresiv:

VOTAŢI *DA*!

VIITORUL ŢĂRII ŞI AL TĂU DEPIND DE VOTUL TĂU!

NU RATAŢI OCAZIA S-O DUCEM BINE!

Joe îşi făcu loc printre privitori şi pătrunse înăuntru. Se duse la masa la care stăteau membrii comisiei şi le înmînă paşaportul. După o căutare de cîteva secunde, fu descoperit pe listă, iar o slăbănoagă roşcovană, mai mult oase şi piele, îi înmînă cîteva formulare tipărite şi o ştampilă.

Joe avea un simţămînt ciudat. Gravitatea evenimentului îl apăsa, era conştient că, într-un fel, opinia lui devenise preţioasă, că părerea lui, chiar dacă era doar una din sute de milioane, conta enorm. În acelaşi timp, în mintea lui se instalase convingerea fermă că ştia ce trebuie să facă, iar opţiunea lui era singura posibilă.

Intră în cabină şi se pregăti să aplice ştampila pe pătratele pentru DA, din fiecare formular:

SÎNTEŢI DE ACORD CU ADERAREA SUA LA STATUL MODIAL?

Bineînţeles că DA. Trosc!

SÎNTEŢI DE ACORD CU DESFIINŢAREA SISTEMULUI DEMOCRAT?

Bineînţeles că DA. Trosc!

SÎNTEŢI DE ACORD CU ANULAREA DREPTURILOR OMULUI ŞI CU ACORDAREA DE PUTERI DICTATORIALE GUVERNULUI?

Da, da, da, de o mie de ori DA! Trosc!

Joe ieşi încîntat de sine din cabină, împături formularele şi le vîrî în urna acoperită de drapelul naţional. Făcuse o treabă bună.

Conştient că gestul lui, mărunt în sine, însemna în fond foarte mult, îşi recuperă paşaportul şi ieşi în stradă.

Razele soarelui luminau mai puternic decît de obicei, iar Joe zîmbi: abia votase, iar viitorul începuse deja să devină mai bun!

DESPRE AUTOR

Liviu Radu s-a născut la 20 noiembrie 1948, în Bucureşti. Tot aici a absolvit Facultatea de Automatică a Politehnicii, secţia calculatoare. A debutat cu povestirea „Faţa reală a planetei Marte“ în revista *Quasar* nr.5/1992. A publicat proză scurtă, romane, recenzii, eseuri. A tradus peste 50 de cărţi. A obţinut numeroase premii, cel mai important dintre ele fiind cel al Convenţiei Europene de SF din 2000 (Gdansk, Polonia). Este membru al Uniunii Scriitorilor.

Romane: *Trip-Tic* (1999), *Opțiunea* (2004), *Spaime* (2004), *Waldemar* (2007), *Blocul cîș* (2008), *O după-amiază cu bere și zîne* (2009), *Lumea lui Waldemar* (2010, volum omnibus – Premiul „Ion Hobana“ 2011 pentru literatură fantasy).

Proză scurtă: *Spre Ierusalim* (2000), *Constanța 1919* (2000 – Premiul „Vladimir Colin“ 2001), *Babl* (2004), *Cifrele sînt reci, numerele-s calde* (2006), *Povestiri fantastice* (2009), *Modificatorii* (2010), *Ghicit de seară* (2010), *Singur pe Ormuza* (2011).

Non-ficţiune: *Manipularea maselor – cazuri celebre din ultimul mileniu* (2005).

Este prezent în antologiile: *Nemira ’96*, *Plaja nudiștilor* (1999), *Don Quijote, prostituata şi alte personaje* (2000), *Timpul eroilor* (2001), *Romania SF 2001*, *Alte lumi, alte legende* (2002), *AtelierKult: povestiri fantastice* (2005), *Dansînd pe Marte și alte povestiri fantastice* (2009), *Millennium 1: Fantasy & Science Fiction* (2009), *Millennium 2: Șase ani de ficțiuni* (2009), *Pangaia* (2010), *Venus* (2011), *Premiile Galileo 2011* (2011).

Table of Contents

Title page
PREFAȚĂ
    Sebastian A. Corn
    NICI NU MAI ŞTIU ÎN CE AN ERA...
SPRE IERUSALIM!
(2000)
    SPRE IERUSALIM!
    EL DORADO
    ÎN METROU
CONSTANŢA 1919
(2000)
    TRATATIVE LA KONSSTANZA
    KONSTANŢIA ŞI HAMLET...
    FUGA DIN KÜSTANGÉ
BABL
(2004)
    BABL
    DESCENDENŢI
    BLESTEM DE SEARĂ, CU DURATĂ NELIMITATĂ
    PERLE DE FUM ÎNŞIRATE PE-O RAZĂ DE SOARE
CIFRELE SÎNT RECI, NUMERELE-S CALDE
(2006)
    SUB SEMNUL LUI UNSPREZECE
    BÎRFE ÎNAINTE DE LUPTĂ
    CIFRELE SÎNT RECI, NUMERELE-S CALDE
    ZIUA REFERENDUMULUI
DESPRE AUTOR